

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

LIBRARY OF THE
Leland Stanford Junior University

NOT TO BE TAKEN OUT OF THE LIBRARY

3.9
D7d
No. 24937.

EXTRACT FROM THE
BY-LAWS
OF THE
Odd Fellows' Library
ASSOCIATION
OF SAN FRANCISCO.

This Book may be kept Two Weeks

For each day kept over the above time, the holder will be subject to a forfeit of five cents.

If a work of one volume be injured or lost, the same to be made good to the Librarian.

If a volume or more of a set of books be injured or lost, the full value of the set must be paid.

Press _____ Shelf _____

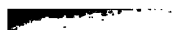
100

100

100

100

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

DIODORI
BIBLIOTHECA HISTORICA.

EX RECENSIONE ET CUM ANNOTATIONIBUS

LUDOVICI DINDORFII.

VOL. IV.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXVII.

A.26259.
APR 25 1898

PRAEFATIO.

Dixi praefatione ad volumen secundum p. XIV inter Excerptorum codices omnium maxime depravatum esse illum ex quo eclogas librorum XXf—XXVI Augustae Vindel. a. 1603 edidit Dav. Hoeschelius, easque «e codice Ludovici Alemanni Florentini [de quo v. Saxii Onomast. vol. 3, p. 126, ubi Alamannus dicitur, quod unum probantem Villosionum praef. ad Longum p. L, ubi Aloysium Alamannium vocat, fugit iam olim duplicem obtinuisse scripturam] doctiss. R. Thomson Anglum [ex Casauboni et Scaligeri epistolis cognitum] secum communicasse» memorat praef. p. 2. Quas nihil commune habuisse cum opere Constantiniano, etiamsi ficta ab librario sit inscriptio *Ἀδὴλον ἐκ τῶν χρονικῶν Διοδώρου*, ipsa ostendit partim in libros divisio, quae nulla est in Constantinianis, partim ratio eclogarum, non ad certum quoddam pertinentium rerum genus, ut illae modo ad legationes, modo ad sententias vel ad aliud aliquid referuntur. Eaedem vero non solum librarii culpa ceteris multo sunt vitiosiores, sed etiam multo recentioris videntur originis, etsi, quod qui hoc ipsum notavit Niebuhrius Schol. histor. vol. 3, p. 580, certum putat in Sicilia esse factas, minime colligere licet ex forma *Συράκουσα* cum *Συράκουσαι* in iis alternante, quum eadem alii utantur Byzantini, similisque in aliis cernatur nominibus depravatio. Certum vero est auctorem earum non solum barbarum fuisse hominem, ut multa ostendunt in nominibus et vocabulis ab eo illata gravissima vitia, sed etiam multo maiori usum esse licentia in oratione Diodori partim contrahenda partim interpolanda aut cum suis confundenda commentis, et eiusmodi conflanda epitome quam omnis generis vitiis soloecismisque et barbarismis contaminatam nemo saepe intelligat aut ex ea Diodori possit ora-

tionem restituere. De quibus etsi ego paullo plura in hac editione quam in prioribus sustuli et partim vocabulorum formas novitias et a Diodoro alienissimas, ut *δύω*, *κρεωβροτεῖν*, *νηῶν*, *Πτολομαῖος*, et alias abolevi, partim monstra nominum constanter illata sustuli, ut *Αἰγέστα* pro *Ἐγέστα*, *Μαίνων* pro *Μένων*, *Θυνίων* pro *Θοίνων*, *Κεφαλύδην* pro *Κεφαλοίδιον*, *Μύστρατον* vel *Μήστρακον* pro *Μυτίστρατον*, haud pauca tamen eodem de genere debui relinquere, nisi omnem eius orationem vellem emendare. Nam ipsius, non librarii sunt formae 21, 2, *πλοῖ* pro *πλοίοις* 21, 4, p. 286, 6, *διορυχῆς* pro *διώρυχος* 21, 16, 1, *Σικελῶν* pro *Σικελιωτῶν*, ut ibidem *Σαρδῶν*, et 23, 8, 2, *Ἐντελλῖνα* ex gentili fictum pro *Ἐντελλα*, et *Ἐρυνκίνης* 22, 10, 3, pro *Ἐρυνκος*, ut *Μαμερτίνην* dixit et *Ταυρομενία* et *τὴν Μυτίστρατον*, *τὴν Πάνορμον*, *τὴν Ταυρομένιον*, et *τῆς Ἀρεπάνης* 24, 1, 6, vel post *εἰς Ἀρέπανα*, ut vicissim 22, 10, 5, barbarum posuit *τάφρον ὀρύξαντες μέγαν*, etsi feminino utitur 23, 1, 2, ut 22, 7, 1, *ὃν* modo masculino modo feminino, modo rursus masculino dixit genere, et alia dixit inepte, ut 21, 21, 2: *Τοῖς φίλοις διαμένειν βέβαια προσηνέστατον*, quod Diodorus dixerat *βεβαιοτάτα*, ut 27, 1, 1: *Ἀσεβῶς γὰρ τὴν τυραννίδα περιποιησάμενος ὑπὸ μόνων τούτων ἤλπιζε βεβαιοτάτα τηρηθῆσθαι*, praepositionesque *εἰς* et *ἐν* aliasque Byzantinorum more temere inter se confudit, quae confusio etiam in Constantianis conspicitur eclogis. Perperam etiam pro eo quod in iisdem est Excerptis 25, 10, 1, *εἰς τὰς Ἡρακλείους στηλάς*, et eodem modo scriptum 17, 113, 2, *μέχρι τῶν Ἡρακλείων στηλῶν* 18, 4, 4, *μέχρι στηλῶν Ἡρακλείων*, positum est 26, 13, *τῶν Ἡρακλειωτικῶν στηλῶν*, quod per ε certe scribendum dixi praef. vol. 1, p. XXIII, etsi apud Diodorum ipsum sic est 17, 100, 5, *τὴν πρόσοψιν Ἡρακλειωτικὴν εἶχεν* pro *Ἡρακλείαν*, notatum a Meinekio ad Athen. 3, p. 153, C, vol. 4, p. 72, cui de *Ἡρακλειωτικός* significatione eadem qua *Ἡράκλειος* posito agenti hoc quoque exemplo uti licebat. Quod non librarii, sed eclogarii videtur, ut vicissim librarii alio videntur modo peccasse apud Diodorum 4, 18, 4, ubi *περὶ τῶν Ἡρακλέους στηλῶν* 5, 16, 1, *ἀπὸ μὲν Ἡρακλέους στηλῶν*, quum 5, 19, 1, sit *ἐντὸς Ἡρακλείων*

στηλῶν· 20, 1, ἐκτὸς Ἑρακλείων στηλῶν, ut his ab librario illatum suspicer Ἑρακλέους pro Ἑρακλείων, sicut apud Stephanum Byz. vv. Βῆλος et Σάλμυνκα restituendum videtur usitatum ei Ἑρακλέους vel Ἑρακλείας pro Ἑρακλέους, etsi Seymnus sic 145: Καλοῦνται δ' ὑπὸ τινῶν Ἑρακλέους στηλαί. Nam etiam apud Polybium aliosque librarii ab adiectivo interdum ad genitivum aberrarunt, Ἑρακλεωτικὰς autem qui dixerit pro Ἑρακλείοις, ut geographi quoque omnes vocant, praeter hunc neminem vidi. Sed quomodo omnem Diodori orationem perverterit in his ab Hoeschelio editis eclogis epitomator ostendunt quaedam ei cum aliis Excerptis communes particulae, quarum unam posuisse sufficit. 27, 1, 2, quae ita exhibentur in his: Ὅτι Δέκιος ὁ Ῥωμαῖος χιλιάρχος φύλαξ γενόμενος Πηγίου διὰ Πύρρον τὸν βασιλέα, κατέσφαξεν αὐτούς, καὶ τὰς κτήσεις καὶ τὰς γυναικάς ιδιοποιήσατο. Καμπανοὶ δὲ οὗτοι ἦσαν, καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον Μαμερτίνοις, ὥσπερ ἐκεῖνοι Μεσσηνίους σφάζαντες, εἰτα τὴν διαίρεσιν τῆς κτήσεως τῶν ἡτυχηκότων ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ Πηγίου φρυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων Καμπανῶν, συνήρρησαν δὲ καὶ Μαμερτίνοι, οἳ μετὰ τῶν λειφθέντων χρημάτων στρατηγὸν ἐποίησαν. καὶ δὴ ὀφθαλμίας νόσου αὐτὸν περιεχούσης, τῶν ἰατρῶν τὸν δόκιμον μεταστελαιμένου αὐτοῦ, τὴν ὕβριν τῆς πατρίδος ἐδικῶν κανθαρίσιν ἐπὶ πῆλινε τὸν Δέκιον, καὶ τῆς ὀράσεως αὐτὸν ἀπεστέρησε, καὶ φεύγει ἐκ Μεσσηνίας, in Peireseianis ita leguntur conformata: Ὅτι εἰς τὸ Πήγιον ἀπεστάλη φρουρὰ ὑπὸ Ῥωμαίων. ὁ δὲ χιλιάρχος Δέκιος, τὸ γένος Καμπανός, πλεονεξία καὶ τόλμη διαφέρων, ἐμιμήσατο τὴν τῶν Μαμερτίων παρανομίαν. ἐκεῖνοί τε γὰρ προσδεχθέντες ὑπὸ Μεσσηνίων ὥς φίλοι τὴν μὲν πόλιν κατελάβοντο, τοὺς δὲ Μεσσηνίους ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐστίας ἐκάστους σφάζαντες ἔγρημαν τὰς τῶν ἰδιοξένων γυναικάς καὶ τὰς τῶν σφαγέντων κτήσεις κατέσχον. οἱ δὲ περὶ τὸν Δέκιον Καμπανοί, δοθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων φύλακες τῶν Πηγίων, ἐξήλωσαν τὴν τούτων ὁμότητα· τοὺς γὰρ Πηγίους σφάζαντες καὶ τὰς κτήσεις διελομένοι κατέσχον τὴν πόλιν ὥς δουρίκτητον. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τεταγμένος Δέκιος ἐξαργυρισάμενος τὰς τῶν ἡτυχηκότων κτήσεις, καὶ τὴν διαίρεσιν τῆς ὠφελείας

ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου, φυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν συνασεβησάντων Καμπανῶν. οὐ μὲν ἐξέφυγον τὴν τιμωρίαν οἱ παρανομήσαντες, ἀλλ' ὁ μὲν Δέκιος εἰς ὀφθαλμίαν χαλεπὴν ἐμπεσὼν μετεπέμψατο τῶν ἰατρῶν τὸν ἄριστον· οὗτος δὲ τὴν ὑπὲρ τῆς πατρὶδος τιμωρίαν λαμβάνων ἱκανῶς κανθαρίσιν ὑπήλειψε τὸν Δέκιον, καὶ τῆς ὀράσεως αὐτὸν στεργήσας ἔφυγεν ἐκ τῆς Μεσσήνης. Quae qui inter se contulerit, concedet in his Excerptis multo etiam magis quam in ceteris operam perditurum, si quis Diodori ex his eruere velit orationem, et non solum sententiam, sed etiam dialectum restituere aggrediatur. Ac nonnulla quidem horum vitiorum codicis unde utraque ducerentur fuisse ostendunt interdum aliorum Excerptorum in iis consensus, velut Vaticano-rum 23, 14, 4, non solum in ordine verborum perverso τοῦ πρὸς τὸ συμφέρον βουλευτηρίου πάντα κατισχύοντος pro τοῦ βουλευτηρίου πρὸς τὸ συμφέρον πάντα κατισχύοντος, sed ib. 3, etiam in forma novitia: Πάντα γὰρ τῇ συνέσει βάδιμα καὶ δυνάτὰ γίνεται, pro βάσιμα, quam reapse usurpatam fuisse colligo ex eiusdem exēmplo apud Cyrillum Alex. vol. 1, part. 1, p. 245, A: Βάδιμον ἥμισυ τοῖς καθ' ἡμᾶς τὸ χρῆμα. Pariterque 26, 6, 1, tam in Hoeschelianis quam in Vaticanis Excerptis legitur φθασάντων pro πταισάντων, ut Vaticanis et Peirescianis 33, 7, 2 et 5, commune est vitium ἀπολογία vel ὁμολογία pro ὁμίλιας.

Minime tamen ne Constantinianae quidem eclogae, ut dixi iam praef. vol. 2, p. XV, quanquam minus inquinatae, aut sermonis carent vitiis Byzantinis aut Diodori servant in omnibus orationem, quamvis interdum ipsis superstitem librorum codicibus emendatiores melioresque praebentes formas, ut παραδιδάσιν legitur 29, 9 et διδόσιν in Exc. Escor. 34, 2, 24b, ut παραδιδόσι 1, 91, 6, ἀποδιδουσι vero male 15, 48, 4, sed multas et ipsae Byzantinas inferunt formas et ineptias. Quo pertinet pronomen οὗτος pro ἑαυτοῦ more Byzantino, de quo dixi ad Thes. Stephani vol. 5, p. 2428, A, positum Exc. Vat. 9, 26, 2: Οὗς ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις κατὰ τὸ συνέδριον εἶχεν ἐν μεγίστῃ τιμῇ, τὸν τε πλοῦτον αὐτοῖς ἐπιδεικνύμενος καὶ τὸ μέγεθος τῆς τούτου δυναστείας· 30, 16: Ταῦτα δὲῖφασαν κομίζειν εἰς τοὺς προχείρως τούτοις (i. e. sibi) ἢ πόλεις ἢ

φροῦρία προδῶσοντας· 33, 5, 2: Τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐπιφανεστάτους παρὰ τούτοις δέκα πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν, et ubi alternat cum altera significatione 36, 9, 2: Βλασφημούμενος γὰρ ἐπὶ τῷ δοκεῖν τὸν πόλεμον αὐξεῖν, ὑπελάμβανε τῇ τούτου ταπεινώσει καὶ ἄδοξῃ καὶ τὴν τούτου κατηγορίαν καταλύσειν. Neque 23, 13, ἐπολυπλασίαζον pro ἐπολλαπλασίαζον, aut 25, 11: Διὸ πᾶσα ἡ πόλις ταῖς διαδομέναις φήμαις μετὰμελος οὕσα πολλῆς ἀγωνίας ἐπληροῦτο, quod est adiectivum μετὰμελος scripserat Diodorus, quo Byzantini demum sunt usi, ut schol. recens Soph. El. 544, δύσθυμος] μετὰμελος, et saepius Georgius Acropolita et Ioannes Cinnamus, quorum locos indicant indices edd. Bonnensium. Quod est 29, 22: Τοὺς παραβάλλοντας Ῥωμαίων εἰς τὴν βασιλίδαν ὑποδεχόμενοι φιλανθρωπότατα, non aliter accipiendum est quam de Regia. Sed huius significationis antiquissimi fere testes sunt Stephanus Byz. v. Ἀνακτόριον, ubi dicit Εὐγένιος ὁ πρὸ ἡμῶν τὰς ἐν τῇ βασιλίδι σχολὰς διακοσμήσας· et Ioannes Laurentius De magistr. 2, 14, p. 118, 22: Τὰς διαπεραιώσεις ἐκ τῆς βασιλίδος ἐπὶ τὰς γείτονας ἡπείρους· 20, p. 128, 11: Οὐκ ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς βασιλίδος, idemque alibi et alii Byzantini ad Thes. Stephani vol. 2, p. 172, D, citati. Indigna Diodoro sunt vitia quae eclogarius intulit in Vaticanis 30, 15, 1: Οἱ ἐπίτροποι Πτολεμαίου τοῦ μεῖρακος, pro μεῖρακίον vel μεῖρακίσκον, quibus alibi utitur Diodorus. Et 30, 21, 2: Ὁ Περσεὺς τὰ δοθέντα πρὸς διαρπαγὴν χρήματα ἀναλαβόμενος pro ἀναλαβῶν. Qui medii usus tam est alienus ab antiquioribus quam frequens apud recentiores. Herodotus enim, quem memorat H. Stephanus in Thes. 3, 69: Δεῖ σε γεγονυῖαν εὖ κίνδυνον ἀναλαβέσθαι τὸν ἂν ὁ πατὴρ ὑποδύνειν κελεύῃ, scripserat ἀναβαλέσθαι, et 5, 49, μάχας ἀναβάλλεσθαι, quod fallitur Schweighaeuserus ad alterius loci exemplum corrigendum coniiciens ἀναλαβέσθαι, etiam tempore minus apto. Pariterque Dio Chrys. Or. 33, vol. 2, p. 72: Πόνους τε θανμαστοὺς ἀναλαβόμενοι τοῖς σώμασιν οὐδενὸς ἀναγκάζοντος, scripserat ἀναβαλόμενοι, ut ἀναβάλλεσθαι apud Platonem in ἀναλαβέσθαι depravatam decepit Suidam v. ἀναλαμβάνειν. Sed recentiores medio saepe utuntur pro activo, ut Theophylactus Simoc.

Hist. p. 27, A: Τὴν ὅλην ἀναλαβόμενος δύναμιν τῇ πόλει προσέβαλλεν· Cinnamus Hist. p. 130, C: Τὸ ὑπὸ σὲ ἀναλαβόμενον στράτευμα· Nicephorus Call. H. E. vol. 1, p. 75, A: Ἐντεῦθεν οἱ γονεῖς τὸ παιδίον ἀναλαβόμενοι· Ps. Callisthenes p. 93, 6 ed. Müller.: Τοὺς δὲ πάντας ἀναλαβόμενος τὴν κατ' Αἴγυπτον ἐποίησάμην ὁδόν· et saepius. Photius de Diodoro cod. 70: Πάσας τὰς ἡγεμονικὰς αὐτῆς (Romae) πράξεις καὶ πάθη ἀκριβῶς ἀνελάβετο, quod Diodorus 1, 4, 4, dicit ἀνελάβομεν, ut eundem facile credam cod. 224, p. 233, 14, intulisse φόνον πολὺν ποιεῖται, pro eo quod Memno scripsisset ἐποίει, ut dixi praef. vol. 3, p. VI. Maximus Conf. vol. 1, p. 411, D: Νηστείαν ἀναλαβοῦ καὶ κόπον καὶ ἀγρυπνίαν· sed p. 658, C: Καὶ πού τι καὶ μέλος ἐρωτικὸν ἀναλαβόμενος τῇ ἑαυτοῦ προσεπάδει ψυχῇ, item corrigendum ἀναβαλόμενος. Theodorus Stud. p. 249, B: Βάθος ἐκ βάθους ἀθεΐας ἀναθεωρῶν καὶ ἀναλαβόμενος. Atque sic in iisdem Vaticanis eclogis 9, 30, ἀπεβάλετο pro ἀπέβαλε, et 23, 14, 1, συνεβουλεύετο pro συνεβούλενε, quae et ipsa dixerunt Byzantini alique novitii scriptores, ut in iisdem 32, 27, 1, est διεληλυθότων χρόνων σχεδὸν ἑκατὸν pro ἑτῶν, ut est in Peirescianis ib. 3. Cuiusmodi vitia leviora nonnulla correxī, ut praeter duo illa ὅταν pro ὅτε et οὐθὲν pro οὐδὲν 26, 17, etiam alibi illata, sed ut incertum sit de priori utrum in particula sit peccatum an in modo, ut 27, 18, 3; 34, 4, 2, et ibidem μεταμελεῖσθαι pro μεταμέλεσθαι, quod me invito relictum 11, 45, 5, non minus alienum a Diodoro quam ἐπιμελεῖσθαι.

Eclogarii est, non Diodori, 34, 1, 26, ἐρράγη ποτὲ σὺν καιρῷ τὸ μῖσος, ut Tzetzae 25, 19, p. 351, 16: Οὐπερ ὁ μέγας πόλεμος ἐκείνοις ἀνερράγη. τούτου χαγέντος τότε δὲ πολέμου τοῦ φρικώδους. Quibuscum comparanda sunt quae Photius interdum depravit eique, ut infra dicam, sunt relinquenda, sicut Georgio Syncello 31, 5, 4, suum reliqui δίδειν, eidemque ib. 3, ἐξαγαγόντα πόλεμον pro ἐξενεγκόντα, ut solet loqui Diodorus, quod iterum habet p. 395, B, πόλεμον ἐξάγειν πρὸς Ἀντίοχον, etsi alia quaedam ei exemi vitia, quae etiamsi forte sint ipsius, nihil nisi confundant lectores, ut 31, 8, 11, καταπλήκτου pro Diodoreo καταπληκτικοῦ.

Ita quum saepe incertum sit Diodorus loquatur an eclogarius, cuius in Peirescianis de virtutibus et vitiis eclogis licentiam satis arguunt excerpta ex libris superstitis, quae apposuit Federus p. 38 seqq., incertum etiam saepe utrum librarii an eclogarii culpa ita depravata sit sententia ut certo restitui non possit. Nam etsi, ut uno alteroque defungar exemplo, 27, 12, 2, facile intelligitur quae sunt in Vaticanis Excerptis: Ὅτι τῶν Καρχηδονίων προημαρτηκότων εἰς Ῥωμαίους, ὑπὸ χειμῶνος δὲ ἀναχθέντων ποτὲ πρὸς Σικιπῶνα, καὶ πάντων βοῶντων ἀμύνεσθαι τοὺς ἄσεβεις, ὃ Σικιπῶν οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν ἢ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν, ea sic scribi non potuisse a Diodoro, tamen utrum librarii culpa nonnulla interciderint, atque ita natum sit ineptum illud ὑπὸ χειμῶνος ἀναχθέντων πρὸς Σικιπῶνα, an ab eclogario ita sint contracta, nemo dicat, ut quomodo a Diodoro fuissent conformata, nemo potuisset assequi, nisi in Peirescianis integriora essent servata: Ὅτι Σικιπῶν ἀπέστειλε πρὸς Καρχηδονίους πρέσβεις, οἱ δὲ ὄχλοι παρ' ὀλίγον αὐτοὺς ἀνέϊλον. οἱ δὲ συνέσει διαφέροντες τοὺτους ἐξήρπασαν καὶ μετὰ τριήρων ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ δημοκρατοῦντες ἐν Καρχηδόνι τὸν ναύαρχον παρεκελεύσαντο, ὅταν αἱ παραπέμψασαι τριήρεις ἀναστρέψωσιν, ἐπιπλεῦσαι τοῖς πρεσβευταῖς καὶ πάντας κατασφάζαι· ὃ καὶ γέγονεν. οἱ δὲ καταφνύοντες ἐπὶ τὴν γῆν διεσώθησαν πρὸς τὸν Σικιπῶνα. τὸ δὲ θεῖον τοῖς ἄσεβῆσαι βουλομένοις ταχέως ἐνεδείξατο τὴν αὐτοῦ δύναμιν· οἱ γὰρ εἰς Ῥώμην ἀποσταλέντες πρεσβεύται τῶν Καρχηδονίων ἀναστρέφοντες ὑπὸ χειμῶνος κατηνέχθησαν εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων ναύσταθμον. ὡν ἀναχθέντων ἐπὶ τὸν Σικιπῶνα, καὶ πάντων βοῶντων ἀμύνεσθαι τοὺς ἄσεβεις, ὃ Σικιπῶν οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν ἢ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν. Atque 33, 5, 4, quae sunt in eclogis Peirescianis: Ὅτι οἱ Ἀράδιοι ταῖς ψυχαῖς ἀνηρημένοι τοὺς πρεσβευτὰς ἠτίμασαν, ea auctiora in eclogis de legatis ib. 3, ubi τοὺς δὲ πρεσβευτὰς ἐπεβάλοντο τοῖς λίθοις καταλεῦν, sed in sequentibus rursus ex alteris sunt supplenda. Confuse eadem sententia repetitur iisdem fere verbis 32, 27, 3, ut neutro tamen loco possit tolli, ut similis 33, 18, 3, ubi seclusi verba inepte iterata.

librarii, et eclogario reliqui 31, 1, 2, ἀπαντήσας τὸν Ἀντίοχον τοῖς Ῥωμαίοις, constructionem Byzantinis usitatam cum accusativo pro dativo. Pro eo quod est 29, 21, 1: Κατηγορούμενος ὑπ' αὐτῶν δεινῷ θανάτῳ Diodorus scripserat haud dubie eiusmodi quid quale coniecit Herwerdenus p. 70: Κατηγορούμενος ὑπό τινος (vel ὑπό τινος τῶν δημάρχων) ἐν τῷ δήμῳ θανάτου, ut 38, 4, 2, ὑπό τινος δημάρχου κατηγορίας ἐτύγχανεν ἐν τῇ δήμῳ θανάτου, et ipse dixit Diodorus 18, 66, 4: Κατηγόρησαν αὐτὸν θανάτου, sed eclogarius potuit scribere θανάτῳ, ut librarii saepe τιμᾶσθαι θανάτῳ intulerunt pro θανάτου. Neque quae constanter leguntur in eclogis ἀκριτῶς ἀναιρεῖν, ἀποσφάττειν, μισιφωνεῖν, Diodori sunt, sed eclogarii potius quam librarii, ut apparet ex adverbio non solum pro ἄκριτος, quo usus erat Diodorus, sed etiam pro ἄκριτοι illato, aut quod et ipsum aliquoties legitur ἐπὶ πολὺ pro ἐπὶ τὸ πολὺ. Utrumque enim etsi alienum ab antiquioribus, eclogario tamen concedenda, quae saepe vel apud Atticos supposita sunt ab librariis. Neque qui 32, 7, φήμης δικαίως, et 33, 13, δικαίως παρηρησίως, 34, 2, 37, αἰτίας, 40, δικαίαν ἀπόδοσιν, 34, 9, δικαίως ἐπιτιμήσεως scripsit Diodorus, scripserat quod ei sive eclogarius affinxit sive librarius 32, 2: Οὐκ ἔχοντες δίκαιον οὐδὲ εὖλογον ἀποφασιν (hoc ex sequenti ἀποφασιν illatum videtur pro ἀπόκρισιν), etsi δόξας δικαίως sic est omnibus in libris 5, 72, 1, quae rarissima feminini forma ab Diodoro non minus videtur aliena quam a Polybio magis etiam insolens in prosa 29, 9, 13: Καὶ γὰρ ἡ τοῦ τότε βασιλεύοντος μεγαλοψυχία δῆλος ἐγένετο τοῖς Ἕλλησιν, ubi scribendum, ut solet scribere Polybius, διάδηλος. Neque Diodoro, ut opinor, iniuriam fecissem, si ei 32, 9c, restituissem augmentum ἡγγύησεν pro ἐνεγύησεν, quum quicquid est exemplorum alterius formae apud antiquiores certe nullius sit fidei, librariis in hoc verbo iam antiquitus ita lapsis ut aut vitiosum illud augmentum inferrent, aut omnino omitterent, unde iam apud Harpocrationem et Photium suo loco positum παρεγγύησεν et in Herculanensi Philodemi Περί εὐσεβείας papyro p. 128, 8 ed. Gomperz. παρεγγυηκῶς, quod vitium, etiam Diodoro 12, 57, 2, in διεγγυήθησαν illatum. Manifesto etiam vitiosum 33, 4 a,

παραθήκη cum παρακαταθήκη, 33, 20, ut apud Polybium aliquoties, et 33, 17, τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς περιποιῆσαι cum ἑαυτοῖς περιποιήσασθαι τὴν ἀσφάλειαν 33, 21, coniunctum, quae correxi.

Atque sic etiam Photio sui sunt relinquendi barbarismi, ut ἄμα cum genitivo τεττάρων 34, 2, 12, et 34, 2, 12: Εἰς δὲ τὰς γυναῖκας οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν, καὶ τότε βλέπόντων τῶν ἀνδρῶν, ὅσα ἐνύβριζόν τε καὶ ἐνὸς ἐλγαινον, quo de καὶ τότε saepius ab eo sic posito dixi ad Stephanum v. τότε, p. 2326, B, et ἐπιβουλεύειν cum accusativo personae coniunctum 36, 2, 3, ut iterum coniunxit cod. 190, p. 149, 9, ἐπιβουλεύσαντος Ἀλέξανδρον, quod etiam Diodoro illatum in Exc. Escorial. 31, 32, 6, et libris nonnullis 17, 51, 3, et Dioni Cassio affingentem grammaticum notavit Grosius vol. 2, p. 336, quantumvis prorsus barbarum et Byzantinum. Et 36, 4, 8: Ὁ δὲ στρατηγὸς μετὰ ταῦτα τὴν ἐλευθερίαν ἀνατρέψας αὐτομολῆσαι τοὺς πλείστους παρασκεύασε τοῖς ἀποστάταις, quomodo loquuntur schol. Aristoph. Pac. 107: Διὰ τοὺς αὐτομολοῦντας τῷ Μήδῳ· Michael Glycas Annal. p. 158, C, τῷ Ἰησοῦ· Theodorus Stud. p. 42, C, τοῖς εἰκονομάχοις· Theophylact. Simoc. Epist. 56, p. 65 Boiss.: Τοῖς ἐμοῖς ὑπομόλησαν ὄροις: pariterque alia ab eo ita depravata ut Diodoro prorsus indigna evaserit oratio, ut 33, 1, 3, omisso τιμῶν deinde ἐξαιρέτοις mutatum in ἐξῆγε τοῖς, etiamsi nonnulla de hoc genere librorum ipsius sint vitia aut, ut dixi praef. ad vol. 3, p. VIII, codicis quo uteretur Diodori, velut Σκηπίων pro Καίπιν 33, 1, 4.

Minime vero quae sunt 23, 5: Ἰλαρὸν δὲ καὶ Τυριτὸν καὶ Ἀσκελον· et 29, 11, τῶν δέκα πρῶσβεων μετὰ τῶν περὶ Σκιπίωνα καὶ τὸν Αἰμίλιον· et apud Photium 37, 2, 7, τὰ πρὸς δυσμὰς καὶ τὴν ἄρκτον, librariorum aut eclogariorum negligentiae, ut videri possit, tribuenda aut corrigenda sunt expungendo altero articulo. Eum enim hiatus evitandi caussa interposuit Diodorus, ut 1, 83, 6, πλὴν ἐὰν αἰλουρον ἢ τὴν ἴβιν ἀποκτείνει· 18, 6, 3, ὁρᾷ τε Συρίαν τε καὶ τὴν Αἴγυπτον· 19, 10, 4: Ἐπεὶ τὰ περὶ Σικελίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν διεληλύθαμεν· 19, 34, 8, περὶ Εὐμένη καὶ τὸν Ἀντίγονον· 19, 78, 1, βοηθήσαντας Ἀπολλωνιάταις καὶ τοῖς Ἐπιδαμνί-

οις. Quae omnia vix videntur casu sic ab eo scripta potius quam consulto, ut Polybius 3, 118, 10: Ἀ περιέλαβεν Ἰβηρικῶν καὶ τῶν Ἰταλικῶν, et 5, 44, 10, manifesto hiatus caussa scripsit: Περιέχεται μὲν Ἑλνμαίοις καὶ τοῖς Ἀνιαράκαις. Nihil igitur mutandum 2, 37, 6: Τῆς Ἰνδικῆς φασὶ τὰς περικειμένας χώρας, τὴν τε Σκυθῶν καὶ Βακτριανῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἀριανῶν, ὑψηλοτέρας εἶναι τῆς Ἰνδικῆς, ὥστε εὐλόγως εἰς τὴν ὑποκειμένην χώραν πανταχόθεν συρροούσας τὰς λιβάδας . . . ποιεῖν τοὺς τόπους καθύγρους, ubi τὴν scribendum putes pro τῶν, nisi sorte περικειμένας in ὑπερκειμένας, quod usitatum in hac re verbum. Simile quid de hiatu ab eo interponendo articulo evitato observavi praef. ad vol. 3, p. XIV, etsi alios multos admisit quos facile potuisset cavere, quanquam etiam ab librariis haud paucos accepit, ut in formula ἀνευ κινδύνου aliquoties, ut videtur, ante vocalem illata pro κινδύνων, quod habet alibi, etiam libris interdum inter utrumque variantibus. Eundem alio modo fugisse videtur in formula post numerum Olympiadis καθ' ἣν ἐνίκα, ubi praepositio hiatus caussa addita videtur, quae deest posita ante ἣν consona 1, 68, 6: Τῆς ἐξηκοστῆς καὶ τρίτης ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης· 5, 9, 2: Κατὰ τὴν ὀλυμπιάδα τὴν πεντηκοστὴν, ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐπιτελίδας, ubi deteriores τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα, quod si scripsisset Diodorus, etiam καθ' ἣν scripturus fuisse videtur, ut 11, 1, 2, ὀλυμπίας πέμπτη πρὸς ταῖς ἐβδομήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα· et 11, 48, 1; 11, 53, 1; 11, 65, 1; 11, 70, 1; 11, 77, 1; 11, 84, 1; 12, 5, 1; 12, 23, 1; 12, 33, 1; 12, 37, 1; 12, 49, 1; 12, 65, 1; 12, 77, 1; 12, 82, 1; 13, 34, 1; 13, 68, 1; 14, 3, 1; 14, 35, 1; 14, 107, 1; ne ceteros usque ad vigesimum libros persequar. Qui tot loci non solum 14, 54, 1, ubi ἐνενηκοστὴ καὶ ἑκτη, ἣν ἐνίκα· 14, 94, 1, ubi ἐβδόμη πρὸς ταῖς ἐνενηκόντα, ἣν ἐνίκα, praepositionem excidisse persuadent, sed etiam 12, 29, 1, ubi semel est Ἥλετοι δ' ἡγαγον ὀλυμπιάδα πέμπτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, ἐν ᾗ ἐνίκα Κολῶν Ἰμεραῖος τὸ δεύτερον, probabile reddunt Diodorum scripsisse καθ' ἣν, quod habet vel post consonam 15, 50, 1; 15, 71, 1; 15, 78, 1; 16, 2, 1; 16, 15, 2; 16, 37, 1; et annis sequentibus, nusquam illud ἐν ᾗ: si quidem

ποιήματα sunt Diodori, in quibus τὸ δεύτερον falsum esse pro τὸ τρίτον animadvertit Wesselingius, ut omnis haec appendix ab alio addita videri possit. Quod si ita est, utrumque eadem suo relinquendum auctori. Neque credibile 31, 16, 1. καὶ ὁ οἶοι τ' ἦσαν ἐπεκρύπτοντο, scripsisse Diodorum minus quam καθ' ὅσον οἶοι τ' ἦσαν, ut Polybius scripsit 1, 7, 12: Βουλόμενοι διὰ τῆς εἰς ἐκείνους τιμωρίας καθ' ὅσον οἶοι τ' ἦσαν διορθοῦσθαι παρὰ τοῖς συμμάχοις τὴν αἰσῶν πίστιν, aut 23, 15, 5: Προσγενομένου τοῖς Καρχηδονίοις ἐνὸς μόνου ἀνδρός potius quam μόνον, quod saepe sic in adiectivum mutatum notavi praef. vol. 3, p. VIII. Nam fuisse Diodori quandam in evitando hiatus curam satis est manifestum, etiamsi in ea non ita sibi constitit ut Polybius aliique nonnulli, et quanquam haec diligentia scriptoris in rebus multo gravioribus minime diligentis exilis videtur, observata tamen saepius prodest ad vitia leviora, ut modo dixi, coarguenda. Nam multa de hoc genere apud Diodorum depravata videri dixi praef. ad vol. 1, p. VI seq., nisi pleraque intacta reliqui, quum vel antiquissimis in libris ea reperitur scripturae inconstantia ut in Philodemi libellis ex papyris Herculanensibus editis eadem in pagina scribatur ἐπὶ et καὶ ἐπὶ, κἂν et καὶ ἐπὶ, τὴν ὁμοιότητα ὑπάρχειν et τὴν ὁμοιότητ' εἶναι, et multae appareant insolentiores elisiones, velut diphthongi αι, sed rursus πάντα et ἄλλα non elidantur ante vocalem, et alia solvantur quae alibi coniunguntur per crasin, ut, nisi ipsi sibi in talibus non omnino constiterunt scriptores, certe antiquissimos iam librarios sibi non constitisse appareat.

Ad illam vero, de qua supra dixi, sermonis Diodori in multis depravationem accedit confusio quam peperit omnis eius narratio in fragmenta manca saepe et obscura ab eclogariis discepta et dubitatio de chronologia qua usus est Diodorus, quem ipsum posterioribus in libris non fuisse diligentiores quam in prioribus quidam manifesti produnt errores. Itaque fieri non potuit quin interdum ea quam in editione Parisina instituerat C. Müllerus fragmentorum singulorum collocatio post nova ex Escorialensi de insidiis titulo petita fragmenta ab ipso immutaretur, in aliis autem incerta sequenda esset con-

iectura: de quibus quae disputaverat partim ab me sunt inserta argumentis librorum ab ipso editioni Parisinae additis et in hac repetitis. Molestum vero accidit quod fragmentorum Escorialensium apographa Mülleri et Federi ita saepe discrepant ut utri fides sit habenda Federus ipse utrumque comparans incertum reliquerit, nesciasque utrum 32, 15, 2, *ο' και ν'*, ut Federus, an *ο' η'*, ut Müllerus, et 32, 15, 7, *ἀμφισβητούντα*, ut Müllerus, an *ἀμφισβητών*, ut Federus, et 33, 4a, *περὶ πόλιν Χαλκίδα*, ut Federus, an *παρά*, ut Müllerus, et *ὥς ποτ' οὖν ὁ καιρὸς συνεχώρει* 34, 2, 24b, ut Federus, an *ὥς ποτ' ἄν*, ut Müllerus eodem cum soloecismo quo Photius 34, 2, 11, *ὥς ἂν ὁ καιρὸς ἐδίδου*, et 15, *ζησασθαι ὥς ἂν βούλονται*, tacente de his Federo in Addendis, sit in codice, neque ego quod posui his locis possim praestare.

Superest ut addam gravissima quaedam eclogariorum in nominibus peccata in parenthesi esse correcta, ceterum multo plura in his Excerptis esse vitiosa praeter ea de quibus passim dixi supra, quae si ego, ut multa de hoc genere in libris integris*), nondum sustuli, minime tamen Diodoro imputaverim. Recte enim haud dubie Herwerdenus p. 113 etiam Diodoro eximendum censuit *πατρῶος* pro *πατρικός* illatum, nec putavit 34, 3, scripsisse eundem *τῶν πατρῶων φίλων* qui 11, 66, 2, scripsit *τοὺς πατρικοὺς φίλους* et 14, 3, 6, *ξένος πατρικός*, ut Polybius. Neque ego 34, 2, 40, *τῶν ἀποστατῶν δούλων* et 44, *τοὺς ἀποστάτας δούλους* eiusdem esse credo qui scripsit 34, 23, *τῶν ἀποστάντων πολιτῶν*, etsi *τῶν ἀποστατῶν δούλων* Ioannes Cramer An. Paris. vol. 2, p. 12, 30, sed hic quoque fallere puto scripturam, ut alibi ubi substantivum illatum pro participio. De ceteris huius generis suo erit loco dicendum.

*) Iis quae dixi praef. ad vol. 1, p. XIV s. et XVI, addo et *πολιορκήσεσθαι* 13, 56, 2, scribendum esse ex codice, ut Xen. H. Gr. 4, 8, 5, et 18, 56, 5, 6, quae sunt formae — *ωσαν*, decreti esse Macedonici, non Diodori.

ARGUMENTA LIBRORUM.

LIB. XIX.

- . C. || Ol. Cap. I. De causis oppressae libertatis et invectae tyrannidis praefatus Diodorus, transitum parat ad Agathoclis Syracusarum tyranni historiam, vel maxime hoc libro enarrandam. Adiicitur chronologica ratio.
17. || 115, 4. Cap. II. Agathoclis natales portentosi. Thermis in Sicilia natus a patre Carcino ob somnium exponitur, patreque inscio a matre in domo fratris Heraclidis servatur. Septennem recipit pater, et Syracusis figulinam docet. Portentum novum eum insignem facit.
- Cap. III. Damas nobilis Syracusanus primus Agathoclem fovit, et ad dignitatem militarem evexit. Militabat deinde inter Syracusanorum auxilia, Crotoniatis contra Bruttios missa. Agathocli virtutis praemia pugnis parta invidet Sosistratus.
- Cap. IV. Eo offensus Agathocles ad tempus patria abstinet. Postea Sosistrato in exilium misso reversus in patriam rebus in bello strenue gestis magnam consecutus est famam.
- Cap. V. Ob affectatae tyrannidis suspicionem et instans mortis periculum Agathocles aufugit, et privatus exercitum cogit: mox invitatus in patriam redit et imperator pacisque custos constituitur.
- Cap. VI. Agathocles exercitu potitus aucta factione ususque alia multiplici opportunitate primo senatum 600 virorum per insidias obtruncat, deinde bonis eorum praedae datis vilissimum quemque sibi amicum facit.
- Cap. VII. Agathocles caedibus urbem implet.
- Cap. VIII. IX. Agathocles vi atque dolo civitatis principatum solus obtinet.
- Cap. X. Romani cum Samnitibus bellum gere-

A. C. || Ol. bant, Crotoniatae cum Bruttis, et cives cum civibus.

Cap. XI. Olympias in Macedoniam redux et Philippum et Eurydicea vita privat multosque simul Cassandri amicos.

Cap. XII. Res in Asia gestae. Eumenes hiberna apud Caras Babyloniae habuit, ubi Python et Seleucus ei maxime adversabantur. Maximis insidiis Eumenes ad Tigrin circumventus.

Cap. XIII. Tandem Tigrin transgressus et in Susianam delatus Eumenes superiorum provinciarum satrapas in auxilium vocat.

Cap. XIV. Satrapae Asiae superioris tum maxime exercitus contra Pythonem coactos habebant. Summum imperium gerebat Peucestes Persidis satrapa. Adduntur copiarum numeri.

Cap. XV. Cunctae satraparum copiae quum in Susiana Eumenianis se iunxissent, fit contentio de summo imperio; quam controversiam Eumenes diremit ita ut consessus ducum habendos proponeret. Iunctum satraparum agmen Antigonus a bello Eumeni inferendo avertit.

Cap. XVI. Attalus ceterique captivi [conf. XVIII, 45] e custodia elabi conantur; sed circumventi rursus in custodiam redeunt.

316. || 116, 1. Cap. XVII. Antigonus inita societate cum Seleuco et Pythone movet in Eumenem; hic autem ad Tigrin occurrit, totamque fluminis ripam praesidiis firmat, acceptis e Persia auxiliis. Persarum nuntii celeres in speculis collocati obiter describuntur.

Cap. XVIII. Antigonus Susa pervenit; inde aerumnoso itinere ad Copraten fl. progressus partim navium penuria partim Eumenianorum impetu in summum incurrit discrimen.

Cap. XIX. Antigonus per infestas Cossaeorum terras cum multiplici clade in Mediam iter flectit.

Cap. XX. Antigonus in Media exercitum ab aerumnis recreat, novisque eum militibus auget.

Cap. XXI. Cognito Antigoni in Mediam adventu ortoque inter socios dissidio Eumenes ad tutandas superiores satrapias in Persiam se convertit.

Cap. XXII. Peucestes Persidis satrapa exercitum sociorum magnificis epulis excipit, Alexandroque et Philippo ut diis sacrum instituit, principatum scilicet affectans.

Cap. XXIII. Peucestae superbiam Eumenes fictis

A. C. || Ol. de recuperato ab Olympiade regno rumoribus reprimi.

Cap. XXIV. Eumenes simul comitate, simul pecuniis mutuum sumtis velut pignore omnium animos obstrictos tenet. Interea nuntius advenit Antigonum e Media in Persiam movere. Extemplo Eumenes hosti obviam progressus in medio itinere morbo ad aliquot dies retardatur.

Cap. XXV. Quum hostem Eumenes assecutus esset, locorum situs proelium non admisit. Antigonus vero Macedones ab Eumenis partibus avertere studet; vano tamen conatu.

Cap. XXVI. Eumenes coniectans hostem spectare Gabienen regionem opulentam, eo clam occupat iter. Subsequitur Antigonus. In Paraetacene subsistendum erat.

Cap. XXVII. XXVIII. Numerus copiarum Antigoni. Instructa acies Eumenis describitur.

Cap. XXIX. Acies disposita Antigoni.

Cap. XXX. Proelium acerrimum inter Eumenem et Antigonum.

Cap. XXXI. Victoria anceps.

Cap. XXXII. Defunctus proelio Antigonus exercitum in Mediam abduxit, ut suos largiore victu et quiete reficeret. Similiter Eumenes suis quietem concessit.

Cap. XXXIII. Memorabile duarum ex India matronarum de obeunda in funere mariti morte certamen.

Cap. XXXIV. Victrix iunior uxor coniugis se flammis superiicit, et cum eo crematur. Peracto funere Eumenes agmen in Gabienen ducit.

Cap. XXXV. In Europa Cassander relicta Peloponneso in Macedoniam contra Olympiadem movet. Olympias Aristonoum cum exercitu ei obviam mittit.

Cap. XXXVI. Cassander Olympiadem Pydnae obsessam tenet. Simul ab una parte Aeacidam regem Epirotarum, ab altera Polysperchontem, auxilio venturos, arcet.

Cap. XXXVII. In Asia Antigonus suscepto per deserta laborioso itinere Eumenem ex improviso opprimere instituit. Sed agrestes adhibitae camelis dromadariis rem praenuntiant.

Cap. XXXVIII. Eumenis consilia ad cogendas copias et retardandum hostem.

Cap. XXXIX. Antigonus quum in propinquo esset, in elephantorum agmen inopinato impetum

A. C. || Ol. facit, quem eludit Eumenes. Iam vero ab utraque parte acies instruitur.

Cap. XL. Antigoni acies. Eumenis acies.

Cap. XLI. Argyraspidum praeco ad phalangem Antigoni praemissus. Plerique sexagenarii et septuagenarii.

Cap. XLII. Pugna elephantorum et equestris. Eumeniani funduntur.

Cap. XLIII. Pugna pedestris argyraspidum insignis virtute. Sed Antigonus instat equitatu. Tandem Macedones indignantes Peucestae segnitiam et Eumenis discordiam sponte ad Antigonum deficiunt, ipsumque Eumenem captum hosti tradunt.

Cap. XLIV. Cum alios duces tum Eumenem Antigonus supplicio afficit. His peractis in Mediam redit, castra habens apud Ecbatana et in eparchia Rhagis terrae motibus clara.

Cap. XLV. Obiter diluvium ingens commemoratur, quo Rhodus per id tempus vastata est.

Cap. XLVI. Pythonem res novas molientem Antigonus ad se vocatum trucidat. Tum sumto Ecbatanis argento in Persiam tendit.

Cap. XLVII. Dum in itinere erat Antigonus, Eumenis et Pythonis socii rebellant; multitudine tamen oppressi partim caesi partim capti sunt.

Cap. XLVIII. In Persia Antigonus regio honore cultus satrapias inter amicos distribuit; praeter opes Susianas ingentem pecuniarum vim recipit.

Cap. XLIX. In Europa, Pydnae obsidio eo continuata ut Olympias cum ceteris obsessis inopiae famisque mala omnia toleraret.

Cap. L. Obsessorum Pydnaeorum multi ad Cassandrum transfugiant. In summa angustia Olympias navi aufugere conata capitur. Tum alias quoque Macedoniae urbes in fidem recepit Cassander.

Cap. LI. Olympias occisa una cum Aristonoo duce copiarum.

Cap. LII. Cassander Thessalonicen Philippi filiam matrimonio sibi iungit: urbem e suo nomine Cassandream appellatam condit: Rhoxanen cum filio Alexandri Amphipoli custodiendam curat: Eurydicen Philippumque Aegis regali funere effert. Hinc in Peloponnesum expeditionem suscipit.

Cap. LIII. Dum Boeotiam transit Cassander, Thebas instaurare instituit. Digreditur historicus ad urbis origines variasque vicissitudines referendas.

- A. C. || 01. Cap. LIV. Thebarum instaurationem adiuverunt civitates Graecae aliaeque. Hinc Cassander Megara declinat, et navigiis in Peloponnesum traiecit: Argos, Messenen etc. capit.
315. || 116, 2. Cap. LV. In Asia Antigonus relicto Aspisa Susianae praefecto Babylonem contendit. Ibi dissidio inter ipsum et Seleucum orto Seleucus in Aegyptum ad Ptolemaeum aufugit. Chaldaei ob Seleucum e manibus dimissum Antigono mortem praedicunt; resque postea eventum habuit.
- Cap. LVI. Benigne acceptus in Aegypto Seleucus Ptolemaeum ad bellum contra Antigonum impellit. Interea Antigonus missa legatione Ptolemaeum, Cassandrum, Lysimachum placare conatur; simul ultra in Ciliciam movet, copiis et pecunia terribilis.
- Cap. LVII. Recusata provinciarum et pecuniarum aequa divisione, Ptolemaeus, Lysimachus et Cassander arma in Antigonum consociant. Antigoni contra hostes apparatus.
- Cap. LVIII. Antigonus, in Phoenicem progressus Tyrum obsidet, simul in Phoenice, Cilicia et Rhodo naves exstrui iubet. Apparet interea Seleucus cum classe.
- Cap. LIX. In Phoenice ultiores Antigoni molitiones. Circa hoc tempus Crateri ossa per Aristonem Philae ad sepulturam tradita, cuius mulieris ingenium animumque praedicat historicus.
- Cap. LX. Ducum Antigoni in Peloponneso et Asia expeditiones.
- Cap. LXI. Iuncta cum Alexandro Polysperchontis filio societate, publico decreto Cassandrum Antigonus hostem, Graecos liberos declarat, Alexandrum in Peloponnesum ablegat, ipse vero Tyrum contendit.
- Cap. LXII. Ptolemaeus simili decreto Graecos suis legibus esse iubet. Deinde recensentur copiae terrestres et navales in diversas partes missae.
- Cap. LXIII. In Graecia Apollonides Cassandri dux in Arcadium, inde in Argivorum urbem, impetum fecit; Cassander ipse Peloponnesum ingressus Cenchreas expugnavit, et Orchomeniorum urbem per prodicionem cepit.
- Cap. LXIV. Reliquam pervagatus Peloponnesum Cassander in Macedoniam rediit; mox Alexandrum eius partes amplexum Peloponnesi imperatorem constituit. Interea Polyclitus Seleuci legatus Theodotum Antigoni nanarchum et Peri-

- A. C. || Ol. laum insidiis opprimens, ingentes apud Ptolemaeum gratias meruit.
 Cap. LXV. Agathocles in Sicilia insidiae et incursiones in Messanam, Carthaginiensium auxilio propulsatae. Romanorum cum Samnitibus bellum.
314. || 116, 3. Cap. LXVI. Aristodemus Antigoni dux Aetolos ad auxiliandum Antigono adigit; tum in Peloponnesum impetu facto redit in Aetoliam. Dymaei ab Alexandro Polysperchontis domiti mox libertatem vindicant.
 Cap. LXVII. Alexandrum Alexion Sicyonius per insidias occidit; quo facto Cratesipolis eius uxor suscepto imperio Sicyonios proelio domuit. Cassander vero videns Aetolos cum Antigono facere, arma iunxit cum Acarnanibus eorum hostibus; deinde rem in Illyride prospere gessit.
- Cap. LXVIII. In Aetolia tumultus. Cassandri in Cariam, ut Antigonum ab Europa arceret, et in Lemnum expeditio.
- Cap. LXIX. Antigonus relicto in Syria filio Demetrio admodum iuvene, cum exercitu et quatuor amicis, qui consilio eum adiuvarent, ipse usque ad Celaenas Phrygiae progressus est.
- Cap. LXX. In Sicilia Syracusanorum exules Agrigentinos ad bellum in Agathoclem impulerant. Hi Gelois et Messaniis assumtis sociis a Lacedaemoniis ducem expetunt, Acrotatumque Cleomenis regis filium accipiunt.
- Cap. LXXI. Acrotatus ob superbiam cunctis adeo invisus erat ut fugam capessere cogeretur. Tunc Agrigentini arbitro Amilcare cum Agathocle pacem fecerunt.
- Cap. LXXII. Agathocles otio usus est ad augendas opes, praesertim Carthaginiensibus minus fidens. In Italia bellum cum Samnitibus vario Marte continuatum.
313. || 116, 4. Cap. LXXIII. Callatiani, Istriani et finitimi populi, quum a Lysimacho defecissent, is cum infesto exercitu profectus cunctos perdomuit, et Antigoni copias Callatianis auxilio missas proelio vicit.
- Cap. LXXIV. Antigonus Telesphorum cum classe in Peloponnesum misit ad civitates in libertatem vindicandas. Philippus vero Cassandri frater in Aetolos et Epirotas bellum gessit, eosque duplici proelio vicit, horumque regem Aeacidam interemit.
- Cap. LXXV. In Asia Asander Cariae praefectus

A. C. || Ol. bello oppressus in Antigoni partes concessit. Mox mutato consilio de novo deficit. Quo facto Antigonus terra marique Cariam subigit. Cassander classe Graeciam petens cum Telesphoro et Medio configit.

Cap. LXXXVI. In Italia quae inter Romanos et Samnites porro gesta sint commemorantur. Campani rebellantes mox pacem fecerunt.

312. || 117, 1. Cap. LXXXVII. Antigonus Ptolemaeum ad liberandam Graeciam ablegat. Rhodii navibus eundem adjuvant. Cassander soluta Orei obsidione Chalcidem petit: inde vero de Macedonia sollicitus relicto Chalcide praesidio in Macedoniam recedit.

Cap. LXXXVIII. Corcyraei Apollonia et Epidamno Cassandri praesidia expellunt. Ptolemaeus Antigoni legatus Chalcidem capit; tum in Atticam et Phocidem progressus ubique Cassandri praesidia abigit.

Cap. LXXXIX. Cyrenaeos, Cyprios aliosque rebelles per legatos subigit Ptolemaeus: ipse in Syriam et Ciliciam expeditiones suscipit.

Cap. LXXX. Demetrius Antigoni filius in Coele-syria Aegyptiorum copiis oppositus stabat. In hunc Ptolemaeus a Seleuco admonitus copias undique contractas convertit.

Cap. LXXXI. Demetrio adiuncti amici pugna abstinere suadent. Sed animum addunt milites, quos animi mansuetudo et corporis decor ceperat.

Cap. LXXXII. Demetrii acies instructa ad proelium.

Cap. LXXXIII. Ptolemaei et Seleuci disposita acies. Simul proelii initi initium.

Cap. LXXXIV. Primo ancipiti Marte pugnatum est. Mox elephantes consternati turbant Demetrii aciem. In fugam actum Demetrium Ptolemaeus Gazam usque persequitur, et hanc urbem occupat.

Cap. LXXXV. Demetrius primo Azotum contendit ad procurandam mortuorum sepulturam. Caesorum numerus. Regiam praedam Ptolemaeus ultro reddit. Deinde Tripolin Phoenices Demetrius se recipit.

Cap. LXXXVI. Ptolemaeus Sidonem et Tyrum in deditionem redigit.

Cap. LXXXVII. In Europa Telesphorus ab Antigono deficit: quo facto Ptolemaeus Antigoni dux rem in Peloponneso contra eum gerit.

- A. C. || Ol. Cap. LXXXVIII. In Epiro Alcetam novum regem Lyciscus Cassandri dux infestat. Duplici proelio configunt; altero Alcetas, altero Lyciscus vincit. Cap. LXXXIX. Cassander suis succurrens facta cum Alceta pace contra Apolloniatas movit; sed proelio pulsus in Macedoniam redit. Alcetam sui ob eius superbiam trucidant.
- Cap. XC. In Asia Seleucus post victum Demetrium Babyloniam repetere parat. Eius gravissima ad trepidantes milites exhortatio.
- Cap. XCI. Babyloniam Seleucus recuperat.
- Cap. XCII. Nicanor Mediae dux in Seleucum bellum movens funditur. Tum milites Antigoni magno numero ad Seleucum transierunt.
- Cap. XCIII. In Demetrium interea in superiore Syria subsidentem Ptolemaeus Cillen cum exercitu misit. Sed hunc Demetrius in ipso itinere oppressum vicit et captivum duxit. Simul Ptolemonus eius pater auxilio venit. Itaque Ptolemaeus satius putavit in Aegyptum se recipere.
- Cap. XCIV. Recuperata Syria Antigonus in Arabiam suscipit expeditionem, misso Athenaeo cum exercitu. Arabum mores, instituta, victus describuntur.
- Cap. XCV. Athenaeus Arabes ad Petram opprimat, multamque reportat praedam. Sed Arabes vicissim Athenaei castra invadunt, ingentemque ei inferunt cladem.
- Cap. XCVI. Mutuis literis et Arabes et Antigonus post haec amicitiam simulabant. Mox Antigonus filium Demetrium cum exercitu misit, ut Arabes clam opprimeret.
- Cap. XCVII. Quum Arabes sibi prospexissent, Petram Demetrius nequidquam oppugnabat. Quamobrem Arabes ei facile persuadebant ut acceptis donis copias abduceret.
- Cap. XCVIII. XCIX. Castra movet Demetrius ad lacum Asphaltiten. Eius lacus et in eo nati bituminis descriptio.
- Cap. C. Redit Demetrius ad patrem, qui pacem cum Nabataeis indigne ferebat. Spes de parandis e bitumine redditibus eum frustrata est. Interea nuntio accepto Seleucum Babylonia esse potitum, Antigonus Demetrium in Babyloniam ablegat, qui urbem Babylonem desertam offendit et capit.
- Cap. CI. In Italia mutua bella inter Romanos et Samnites continuata. Pontia colonia deducta.

- A. C. || Ol. Cap. CII. Res in Sicilia gestae. Messanii Agathocli infesti quum Syracusanorum exules recepissent, Agathocles eorum urbe per dolum potius exules eiecit, omnesque qui potentatui fuerant adversati supplicio mactavit.
- Cap. CIII. Dinocrates exulum dux et Carthaginienses in auxilium vocat et ipse Nymphodorum ad occupandam urbem Centoripinorum mittit. Agathoclis et Carthaginiensium mutuae crudelitates secutae.
11. || 117, 2. Cap. CIV. Dinocrates ad Galarium proelio conficiens cum Agathocle funditur. Carthaginienses pugnam detrectant.
- Cap. CV. Cassander, Ptolemaeus, Lysimachus et Antigonus communi foedere controversias de provinciis dirimunt. Mox prout singulis commodum erat, id singuli rumpunt. Tandem Cassander Rhoxanen una cum rege clam occidere iubet; quo facto provinciarum praefecti reges evadunt. Adiecta notitia rerum Romanarum.
- Cap. CVI. In Sicilia quum Agathoclis opes in dies crescerent, Poeni misso Amilcare cum classe eas cohibere parant. Classis naufragio attrita. Sed reparat vires / milcar.
- Cap. CVII. Agathocles hostem copiis praevalentem metuens Geloorum urbem per insidias occupat et domat.
- Cap. CVIII. Poenorum castra in colle Ecnomo prope Himeram fl. describuntur. E regione stabat Agathocles. Utrosque a pugna deterrebat vetus vaticinium. Sed subito conseritur proelium, in quo primum Agathocles superior.
- Cap. CIX. Adhibitis funditoribus novisque ex Africa subvenientibus copiis pugnae fortuna inclinatur in Poenos. Agathocles accepta clade fugit.
- Cap. CX. Agathocles primo Gelam se recipit; Poeni vero Siculorum multos sibi conciliant. Tum Agathocles Syracusas redit, et bellum in Africam transferre machinatur.

LIB. XX.

- Cap. I. Praemittitur proemii loco brevis disputatio de orationibus historiae inserendis. Eas reprobatur Diodorus, si nimis vel quaesitae vel longae crebraeve sint.
- Cap. II. Raro et opportuno loco adhibitas ora-

- A. C. || Ol. tiones Diodorus perutiles censet. Adicitur libri argumentum et chronologia.
310. || 117, 3. Cap. III. Agathocles proelio ad Himeram fusus bellum in Africam transferre conatur. Consilii et capiendi et dissimulandi causas explicat historicus.
- Cap. IV. Agathocles ad expeditionem incertam milites instruit; conatibus rerum novarum quae opportuna videbantur opponit; pecunias vi et fraude cogit.
- Cap. V. Classis Agathoclis profecta inter maxima pericula ubique obvium habet hostem. Solis eclipsis terrorem etiam iniicit.
- Cap. VI. Classis Agathoclis eluctata hostium insectationem, ad Africae litus pervenit, copiasque ad lapicidinas exponit.
- Cap. VII. Facto Cereri et Proserpinae sacro Agathocles naves accendit, ne refugium milites haberent.
- Cap. VIII. Agathocles milites consternatos per regiones amoenas et fertiles ducens Megalopolin et Album Tunetem expugnat et evertit.
- Cap. IX. Carthaginem maxima capit trepidatio.
- Cap. X. Hannonem et Bomilcarem praetores creant Carthaginenses. Copiae subito coactae et ad pugnam dispositae describuntur.
- Cap. XI. Copiarum Agathoclis numerus et dispositio. Noctuis, quas in castris aluerat, emissis, suis fausta auspicia procurat Agathocles.
- Cap. XII. Proelium ab Agathocle contra Carthaginenses commissum. Cadit Hanno. Bomilcar male callidus et in summo rerum discrimine impius. Carthaginenses fugam capessunt. Castra diripiuntur.
- Cap. XIII. In castris Poenorum manicarum magna vis inventa. Fortunae insolentiam demiratur historicus.
- Cap. XIV. Carthaginenses, diis iratis calamitatem tribuentes, supplicationem decernunt hostiasque humanas immolant.
- Cap. XV. Carthaginenses in Siciliam mittunt qui auxilia requirant et rumorem divulgent Agathoclem victum esse. Luctus ideirco Syracusas occupat, quo fretus Amilcar urbe potiri conatur.
- Cap. XVI. Quum Antander et Erymnon de deditione Syracusarum dissentirent, venit victoriae nuntius ab Agathocle; quo accepto cives incur-

A. C. || Ol. rentes in obsidentes Amilcarem urbe discedere cogunt.

Cap. XVII. Agathocles, quamvis multis subactis oppidis, castris apud Tunetem exiit. Sed strategemate Tunetem obsidentes fallit et ingentes contra hostes progressus facit.

Cap. XVIII. Carthaginienses de novo Tunetem obsident. Haud opinatos opprimit Agathocles iisque novum terrorem iniicit.

Cap. XIX. In Macedonia Cassander Autariatas bello subegerat. Ad eum Ptolemaeus Antigonem in Peloponneso legatus deficit. Antigonem insuper bello petit Ptolemaeus Aegypti dynasta. Sed ubique victor Antigonus.

Cap. XX. Novos motus in Cassandrum excitat Polysperchon, Pergamo arcensens Herculem Alexandri filium.

Cap. XXI. Ptolemaeus subacta Cypro saevit in Nicoclem Paphiorum regem.

Cap. XXII. Moritur in Ponto Parysades Bospori rex. De regno oritur bellum inter relictos tres filios, Satyrum, Eumelum et Prytanem. Aripbaris rex Thracum Eumelum adiuvat.

Cap. XXIII. Bello decertantes Satyrus et Prytanis, quamvis victores, mortem deinceps appetunt.

Cap. XXIV. Eumelus Bospori regno potitur.

Cap. XXV. Eumelus regnum optime administrat et maximopere anget. Post quinque annorum imperium curru vectus consternatis equis occumbit.

Cap. XXVI. Oracula de Eumeli et Satyri mortis genere. Adiecta mentio belli a Romanis feliciter contra Samnites gesti.

301. || 117, 4. Cap. XXVII. Ptolemaeus Aegypti princeps in Asiam profectus urbes et castella plura subigit: Ptolemaeum Antigonem e fratre nepotem ad se perlectum cum copiis capit.

Cap. XXVIII. Polysperchontem Cassander promissis praemiis sibi conciliat, impellitque ut Herculem regem destinatum per insidias exstinguat.

Cap. XXIX. Lysimachia condita. Cleomeni regi Lacedaemoniorum Areus succedit. In Sicilia Amilcar Syracusas noctu clam adoriri et expugnare parat. Sed cum ingenti clade repulsus ab it Poenorum exercitus: Amilcar captus Syracusas abducitur.

Cap. XXX. Belli inopinatos eventus historicus admiratur. Amilcaris trucidati caput ad Agathoclem perferendum curant Syracusani.

A. C. || Ol. Cap. XXXI. In residuo Poenorum exercitu quum metus et dissidium omnia turbassent, Agrigentini Siciliae imperium occupare conantur, misso Xenodico, qui Gelam aliasque urbes in libertatem vindicat.

Cap. XXXII. Xenodicus Echetlam, Leontium et Camarinam a Syracusanis defendit. Syracusanorum triremes 20 navibus frumentariis obviam missae a classe Punica agitantur et premuntur.

Cap. XXXIII. Accepto nuntio de clade suorum in Sicilia novo terrore Carthaginienses perculsi, res vero Agathoclis in dies laetiores factae sunt. Sed orta altercatio inter Lyciscum et Agathoclem secutaque Lycisci caedes per Archagathum Agathoclis filium tantam in castris seditionem excitavit ut pene de Agathocle actum esset.

Cap. XXXIV. Reconciliatis militibus eo ipso tempore quum Poeni eos defecturos sperarent, Agathocles necopinantes invadit, iisque novam plagam infligit.

Cap. XXXV. In Italia Romani simul cum Etruscis et Samnitibus bellum gerunt.

Cap. XXXVI. Romae Appius Claudius censor novis institutis bene meret: aqua Appia in urbem deducta, via Appia strata, magistratus cum plebe vulgati.

308. || 118, 1. Cap. XXXVII. Ptolemaeus Aegypti princeps Myndo solvens Graeciae urbes in libertatem asserere pergit. Cleopatra Alexandri M. soror Sardibus inssu Antigoni occisa.

Cap. XXXVIII. In Africa Agathocles relicto ad Tunetem filio Poenorum castra insequitur, eosque ad proelium provocatos acri certamine fundit.

Cap. XXXIX. Numidae Graecorum castra spoliunt. Captivos Graecos Agathocles contra datam fidem exstinguit.

Cap. XL. Agathocles augendis opibus intentus Ophellam Cyrenaicae praefectum in societatem allicit. Ophellas Graecorum etiam auxilia advocat.

Cap. XLI. Ophellae copiarum numerus et per regiones memoratu dignas iter. Episodium de Lamiae antro et fabula.

Cap. XLII. Regiones Ophellae peragrandae describuntur. Socium, quum adventasset, impia caede opprimit Agathocles, totoque eius exercitu potitur.

Cap. XLIII. Bomilcar tyrannidis obtinendae consilia agitavit.

- A. C. || Ol. Cap. XLIV. Bomilcar oppressus a civibus supplicio occubuit. Agathocles naves spoliis onustas Syracusas mittit. Romanorum bella in Samnites et Etruscos.
307. || 118, 2. Cap. XLV. Demetrius Antigoni filius a patre iussus Epheso solvit ad Graeciam in libertatem vindicandam. Prima omnium Athenarum urbs vi capta, adhuc Cassandri praesidio occupata. Demetrius Phalereus urbis curator Thebas et inde in Aegyptum aufugit; Dionysius Munychiae praefectus una cum urbe vi captus.
- Cap. XLVI. Antigono et Demetrio statuae positae et ara Servatorum dicata. Inde liberae Athenae, Megara, Imbrus. Senatus e civitatibus sociis constitutus.
- Cap. XLVII. Demetrius in Cyprum traiecit, ut in Ptolemaei duces bellum gereret. Apud Salaminem obviam factus Menelao Ptolemaei legato proelium commisit et Menelaum fudit; captivi ad Antigonum missi, qui tum in Syria Antigoni novam urbem condebat. Menelaus, in urbem Salaminem pulsus, a Ptolemaeo auxilia requirit.
- Cap. XLVIII. Oppugnatio urbis Salaminis a Demetrio suscepta. Novae machinae helepolis descriptio. Oppugnantium machinas incendio vastat Menelaus.
- Cap. XLIX. Intervenit Ptolemaeus cum classe instructissima. Copiarum advectarum naviumque numerus. Demetrius classem opponit, et ab urbe classeque oppidana hostem arcet.
- Cap. L. Demetrius et Ptolemaeus aciem ad conserendam pugnam instruunt.
- Cap. LI. Pugnae navalis descriptio.
- Cap. LII. Demetrius victor.
- Cap. LIII. Accepta clade Ptolemaeus omissa Cypro in Aegyptum rediit. Antigonus victor regis nomen et dignitatem sibi filioque Demetrio imposuit. Horum exempla ceteri etiam duces secuti reges se proclamari iusserunt. Res Libyae et Siciliae.
- Cap. LIV. Agathocles ipse quoque regis titulum assumit: simul facinus rege dignum aggredi properans in rebelles Uticenses movet. Uticam oppugnans novo astutiae genere utitur.
- Cap. LV. Utica vi expugnata: in cives immanissime saevitum. Subactis etiam multis aliis populis et urbibus, Agathocles in Siciliam redit, relicto in Libya filio Archagatho.

- A. C. || OI. Cap. LVI. In Sicilia Xenodicus pro libertate civitatem propugnabat, tum maxime proelio pulsus, quum Agathocles e Libya redux esset. Agathocles Heracleotas et Thermitas subigit; Centoripa clam intrat, Apolloniam expugnat.
- Cap. LVII. Novus libertatis vindex in Agathoclem exsurgit Dinocrates. Atque nunc res Agathoclis in deterius mutatae. In Libya tamen Eumachus, Archagathi legatus, plura oppida expugnat.
- Cap. LVIII. Eumachus aggreditur expeditionem in Libyam superiorem ad Pithecussas usque.
- Cap. LIX. Nova melioraque consilia Carthaginienses capiunt, tripartito exercitu Graecorum copias in diversas partes distrahentes.
- Cap. LX. Tria Graecorum quoque agmina facit Archagathus. Unum ducit Aeschrion, quod Hanno opprimit; alterum Eumachus, quod Imilco fundit.
- Cap. LXI. Duplici clade afflictus Archagathus, a sociis insuper deseritur. Agathocles, de suorum in Libya calamitate certior factus, insula Leptinae permissa, ipse classem ducit, Poenosque proelio navali in fugam agit.
- Cap. LXII. Recuperato imperio maris, Leptines Xenodicum terrestri proelio fundit.
- Cap. LXIII. Duplicem victoriam Agathocles sacris et epulis celebrat. Ingenium regis, maxime in epulis proditum.
- Cap. LXIV. Revectus in Africam Agathocles damna reparare annititur; sed hostium castra adortus, cum magna clade repellitur.
- Cap. LXV. Poeni dum captivos diis immolant, castra universa succendunt, et omnia tumultu implent.
- Cap. LXVI. Afros e Graecorum castris transfugas hostes rati, universi in fugam se dant, mutua caede se conficiunt, et ipsam Carthaginiem in terrorem convertunt.
- LXVII. Similem terrorem transfugae, metu repulsi, Agathoclis castris inferunt. Graeci enim perturbati et in fugam rapti pro hostibus suos caedunt.
- LXVIII. Agathocles, quum in Siciliam clam suis refugere conatur, vi retinetur, et vinctus custodiae traditur.
- LXIX. Militum opera Agathocles vinculis solutus evadit. Quo facto milites eius filios occidunt, et cum Carthaginiensibus pacis condiciones ineunt.

- C. || Oi. Cap. LXX. Restat paullisper historicus, admirabiles rerum eventus considerans.
 Cap. LXXI. Agathocles, in Siciliam reversus Egestanorum urbem adiit, pecunias exposcens. Incolas horrendis cruciatuum generibus confecit, totamque urbem perdidit, ipso eius nomine deleta.
5. || 118, 3. Cap. LXXII. Atrocissimam civium caedem Agathoclis iussu frater Antander Syracusis fecit.
 Cap. LXXIII. Antigonus, filio Demetrio cum copiis Antigoniam accito, bellum in Aegyptum movet. Copiarum numerus, et iter Gazam usque.
 Cap. LXXIV. Classis, cui Demetrius praeerat, ad Raphiam tempestatibus iactata et attrita ad Casium progressa Antigonum cum copiis terrestribus in propinquo habet.
 Cap. LXXV. Ptolemaeus aditus Aegypti ab omni parte praesidiis munit.
 Cap. LXXVI. Ptolemaeus naves hostiles ubique ab appulsu litorum prohibet, Antigonus infecta re in Syriam redire cogitur. Ita Ptolemaeus Aegyptum, duplici bello defensam, suo iure possidere sibi videbatur.
 Cap. LXXVII. Moritur Dionysius, Heraeae tyrannus. Agathocles, ob defectionem Pasiphili in desperationem adductus, regnum Dinocrati sub aequis conditionibus offert.
 Cap. LXXVIII. Agathoclis propositum, multis modis mirabile et inopinatum, intentius consideratur.
 Cap. LXXIX. Dum Dinocrates cunctatur, a Syracusanorum democratia accipienda alienus, gravesque imponit condiciones, Agathocles, mutato consilio, exules in Dinocratem sollicitat, et cum Carthaginiensibus pacem facit.
5. || 118, 4. Cap. LXXX. Samnium hoc tempore Romani igni ferroque vastant.
 Cap. LXXXI. Antigonus sollicitus est de Rhodiorum civitate tunc opulentissima, quae Ptolemaeo favebat.
 Cap. LXXXII. Antigonus Rhodiis naves et auxilia imperat, hisque recusatis, bellum infert.
 Cap. LXXXIII. Demetrius appulsus castra munit, et piratas expedit ad praedandum et populandum.
 Cap. LXXXIV—LXXXVII. Rhodii missis ad Ptolemaeum, Lysimachum et Cassandrum legatis, eorum auxilia requirunt; apparant etiam, quae ad propugnandam urbem conducere videbantur.

- A. C. || Ol. Cap. LXXXVIII. Acerrime Demetrio obnituntur Rhodii, hostiumque impetus sustinent. Emissae Rhodiorum naves magna clade Demetrii classem afficiunt, tempestate praeterea oppressam. Simul Cnosii et Ptolemaeus Rhodiis auxilio veniunt.
- Cap. LXXXIX. Agathocles in Sicilia bellum in Dinocratem renovat. Pugna apud Torgium commissa vincit Agathocles. Captos contra datam fidem obtruncat.
- Cap. XC. Agathocles Dinocratem inter amicos recipit. Addita commemoratio rerum a Romanis contra Samnites feliciter gestarum.
304. || 119, 1. Cap. XCI. Quum Rhodi oppugnatio a mari suscepta haud processisset, Demetrius urbem a terra adoriri instituit. Machinarum apparatus.
- Cap. XCII. Demetrii singularis in oppugnandis urbibus sollertia, unde *Polioretae* nomen inditum. Forma et dignitas corporis, ingenii praestantia, mores.
- Cap. XCIII. XCIV. Rhodiorum opera hostium conatibus opposita.
- Cap. XCV. Novi Demetrii apparatus.
- Cap. XCVI. XCVII. Commeatu a Ptolemaeo, Cassandro et Lysimacho adiuvantur Rhodii.
- Cap. XCVIII. Rhodii nova vehementia in hostes impetum faciunt. Instantibus Graecarum civitatum legatis, pacis conditiones proponuntur, de quibus tamen non convenit. Renovant ab utraque parte bellum.
- Cap. XCIX. Adhortante et Antigono et Ptolemaeo pax cum Rhodiis initur. Pacis cum Rhodiis factae conditiones.
- Cap. C. Rhodiorum in suos regesque urbis servatores, praesertim Ptolemaeum, pietas. Demetrius exinde in Graeciam movit, a Cassandro et Polysperchonte occupatam. Hoc tempore Eumelus, Bospori rex, mortuus.
- Cap. CI. In Sicilia Agathocles nulla lacessitus iniuria Liparaeos iniusto bello oppressit. Pecunias Aeoli et Vulcani nomine insignes quum rapuisset, vindictam divinam non effugit. In Italia inter Romanos et Samnites post viginti duo annos pax facta.
303. || 119, 2. Cap. CII. Demetrii bellum pro liberanda Graecia continuatum. Initium belli Demetrius ab urbe Sicyoniorum facit, quam vi expugnat, et Ptolemaei praesidium expellit. Sicyonii ut servatorem et conditorem Demetrium venerantur.

- C. || OL. Cap. CIII. Corinthus per fraudem a Demetrio capta: Prepelaus Cassandri legatus urbe expulsus ad Cassandrum confugit: Achaiae urbes liberatae. Orchomenum Polysperchontis praesidio firmatum vi expugnavit Demetrius, Strobichum, praesidii praefectum, in crucem egit.
- Cap. CIV. In Italia Tarentini cum Lucanis et Romanis bellum habuerunt. Spartani Tarentinis auxilia misere, duce Cleonymo, cuius in Italiam excursiones ibique factae populationes describuntur.
- Cap. CV. Cleonymus ab eius regionis barbaris oppressus in Corcyram aufugit.
2. || 119, 3. Cap. CVI. Cassander ob factos Demetrii progressus regno suo metuens pacem ab Antigono impetrare studet. Hac spe deiectus Lysimachus, Ptolemaeum et Seleucum ad bellum contra Antigonum concitat.
- Cap. CVII. Cassander contra Demetrium in Thessaliam, Lysimachus in Asiam movet; misso simul Prepelao cum exercitu in Aeolidis et Ioniae urbes.
- Cap. CVIII. Antigonus nuntio de Lysimachi incursione accepto e Syria hosti obviam procedit et pugnam offert. Sed Lysimachus, eam evitare satius putans, noctu aufugit, et castra ad Dorylaeum ponit.
- Cap. CIX. Antigonus, hostem persecutus, eius castra obsidere parat; sed quum Lysimachus inde evaderet, discessum est in hiberna.
- Cap. CX. In Graecia Demetrius Athenis substitit, donec mysteriis Eleusiniis esset initiatus. Tum classe profectus Larisam et complures alias urbes recepit. Cassander ut progressus prohiberet Demetrii castris sua opponit.
- Cap. CXI. A patre admonitus Demetrius ut copias in Asiam transmitteret, res cum Cassandro componit. Hoc tempore Mithridates Ponti rex mortuus filium Mithridatem successorem habuit.
- Cap. CXII. Cassander post Demetrii discessum civitates Thessaliae recuperat, et Plistarchum cum exercitu in Asiam Lysimacho auxiliaturum transmittit. Sed magna navium hominumque pars naufragio periit. Aegre emersit Plistarchus.
- Cap. CXIII. Ex Aegypto Ptolemaeus incursionem in Syriam facit, qui tamen falso deceptus nuntio de Antigoni victoria, in regnum se recipit. Reges singuli copias cogunt ad dimicandum proxima aestate de rerum summa.

FRAGMENTA LIBRI XXI.

A pugna ad Ipsum usque ad annum, qui Pyrrhi in Italiam expeditionem antecedit. Ab Olymp. 119, 4 ad Olymp. 124, 4 sive ab a. 301—281 a. C.

301. || 119, 4. Cap. I, 1—4. Antigoni contra Ptolemaeum, Seleucum et Lysimachum proeliantis clades et interitus.
Cap. I, 5. Seleuci et Ptolemaei de Syria contentio. Conf. Iustin. XV, 4.
300. || 120, 1. Cap. I, 6. Antigoniae cives Antiochiam transfert Seleucus.
Cap. II. Coreyrae a Cassandro obsessae opem fert Agathocles.
Cap. III. Agathocles ex Coreyra redux, mercenariis rebellibus deletis, in Bruttios movet. Re male gesta redit Syracusas.
299. || 120, 2. Cap. IV. Agathocles specie prosequendae Lannassae Crotonem occupat.
Cap. V. Diyllus et Psaon historici.
295. || 121, 2. Cap. IV. Romanorum in bello Samnitico res gestae duce Q. Fabio Maximo. P. Decius se devovet. Numerus caesorum. Conf. Liv. X, 29.
294. || 122, 3. Cap. VII. Antipater, Cassandri filius, Thessalonicae matris interfector. Frater eius Alexander a Demetrio occiditur. Conf. Plutarch. Pyrrhus p. 389; Demetrius p. 906; Iustin. XVI, 1 sq.
Cap. VIII. Agathocles cum Brutiis bellum.
Cap. IX. Demetrius Poliorcetes, capta Thebarum urbe, clementem se exhibet.
Cap. X. Sententia, quae utrum ad narrationem de Boeotis obsidione a Demetrio pressis, an ad res ab Agathocle eiusque patre Lysimacho in Thracia gestas spectet, incertum est.
293. || 121, 4. Cap. XI. Agathocles, Lysimachi filius, a Thracibus captus, mox cum donis dimissus.
Cap. XII. Cuius beneficii immemor Lysimachus denuo contra Thraces exercitum ducit. Aquae et annonae penuria pressus hosti sese dedit. (Conf. Plutarch. de Ser. num. vindict. p. 555, E; de Sanitate tuenda p. 129, E; Polyaen. VII, 25. Pausan. I, 9, 5.) Dromichaeta, rex Thracum, ne supplicio Lysimachus afficiatur impedit; lauto convivio Macedonem excipiens, ipse temperantiae exemplum praebet (conf. Strabo VII, p. 463, A.). Pacis conditionibus propositis et acceptis, diademate ornatum reddit libertati.

- C. || Ol. Cap. XIII. Xermodigestus Andoleontis Paeonum regis opes Lysimacho prodit. (Num recte huius fragmenti locum constituerim, affirmare non ausim.)
- ¶ 122, 2. Cap. XVI. Demetrius, Thebis denuo captis, humanitate sua in devictos rebelles insignis.
- ¶ 122, 4. Cap. XV. Agathocles cum Demetrio societatem init.
- Cap. XVI. Agathocles expeditionem in Africam parans occiditur a Menone, qui Syracusis potiri studet. (289.)
- Cap. XVII. Timaeus et Callias historici.
- ¶ 124, 2. Cap. XVIII. Hicetas a Syracusanis contra Menonem, quem Poeni adiuvabant, missus rem gerit infeliciter. Bello finito mercenarii (Mamer-tini) Messanam occupant.
- Cap. XIX. Philae, uxoris Demetrii, extremis huius temporibus fortitudo.
- Cap. XX. Lysimachi et Seleuci de capto Deme-trio lis.
- Cap. XXI. Sententiae generales, unde de rebus narratis certiuss aliquid statui nequit. Liquet tamen § 12 de Pyrrho agi Epirota. Itaque sen-tentias istas retulerim partim ad deliberationes Tarentinorum, quorum alii Pyrrhum contra Ro-manos auxilio advocandum censebant, alii ne tale quid committerent populum dehortabantur; partim ad colloquium Pyrrhi cum Cineas, qui re-gis animum a suscipienda expeditione studebat avertere. (Conf. Plut. vit. Pyrrhi.)

FRAGMENTA LIBRI XXII.

- Pyrrhi in Italiam expeditione usque ad bellum Punicum primum, sive ab Olymp. 125, 1—128, 4—280—265 a. Chr.
- ¶ 125, 1. Cap. I. Decius Rhegium occupat. Conf. Polyb. 1, 7.
- Cap. II. Hicetas, Phintias, Tyndario tyranni Si-culi. Phintiae et Hicetae bellum. Urbs Phintias, traductis in eam Gelensibus, condita. Phintiae crudelitas; Agrinaei ab eo deficiunt.
- Cap. III. Ptolemaeus Ceraunus a Gallis clade affectus cadit.
- Cap. IV. Ptolemaei Cerauni successores.
- Cap. V. Apollodorus, Cassandrensium tyrannus. Conf. Polyae. Strat. VI, 7.
- Cap. VI. Pyrrhi Cadmea victoria. Cineas a Pyr-rho Romam missus.
- Cap. VII. Phintiae, Agrigentinarum tyranni, vi-

- A. C. || Ol. sum mortem praeununtians. (2) Hicetas, Syracusarum tyrannus, a Thoenone pulsus. (3) Thoenone et Sosistratus, occupato regno, Pyrrhum in Siciliam advocant. (4) Mamertini Pyrrho infesti; amicus ei Tyndario Tauromenii tyrannus. (5) Carthaginiensium cum Romanis foedus, obsessumque ab utrisque Rhegium. (6) Thoenonis et Sosistrati bellum ac missae ab utroque ad Pyrrhum legationes.
278. || 125, 3. Cap. VIII. Pyrrhus, postquam in Italia degerat duobus annis et mensibus quattuor (inde a vere a. 280 usque ad finem aetatis anni 278), in Siciliam traiecit. Foedera inter Thoenonem, Sosistratum et Syracusanos. Foedus Pyrrhi et Heraclidae, Leontinorum tyranni.
- Cap. IX. Brenni et Gallorum in Graeciam excursio et clades.
276. || 126, 1. Cap. X. Pyrrhi in Carthaginiensium in Sicilia ditionem expeditio.
274. || 126, 3. Cap. XI. Pyrrhi de Gallis victoria.
- Cap. XII. Pyrrhus Aegae diripit. Gallorum seculum in sepulera regia commissum. Conf. Plutarch. Pyrrhus p. 400, D.
269. || 127, 4. Cap. XIII. Hieronis regis contra Mamertinos res gestae (inde ab. an. 269). Eius cum Carthaginiensibus foedus. Messana ab utrisque obsidetur.

FRAGMENTA LIBRI XXIII.

Belli Punici primi pars prior, inde ab Olymp. 129, 1—132, 3, sive ab an. 264—251 a. Chr.

264. || 129, 1. Cap. I. Hannonis in Sicilia res gestae. Eius cum Hierone contra Romanos foedus. Romanorum consul Appius Claudius in Siciliam missus.
- Cap. II. Carthaginiensium ad Romanos missa de amicitia colenda legatio.
- Cap. III. Hiero Syracusas se recipit. Egesta ab Appio obsessa.
263. || 129, 2. Cap. IV. M' Valerius et M' Otacilius consules in Siciliam profecti cum urbibus plurimis et cum Hierone foedera iungunt. Hadranum et Macella pagi frustra a Romanis obsidentur.
- Cap. V. Siculae urbes a Carthaginiensibus ad Romanos deficient.
- Cap. VI. Philemon comicus quot scripserit fabulas, et quo anno sit mortuus (363 vel 362).
261. || 129, 3. Cap. VII. Agrigentum a Romanis obsidetur.
- Cap. VIII. Hanno obsessis magno cum exercitu

- C. || Ol. auxilio veniens bis afficitur clade. Entella urbs. Hannonis strategema quoddam.
 Cap. IX. Agrigentum post sex mensium obsidionem capitur. Hannonis poena. Hamilcar Hannonis successor. Eius res gestae (262 — 258).
 || 130, 3. Romanorum consul Atilius (258) Mytistratum et Hippanam (conf. Polyb. I, 24) aliasque Carthaginiensium in Sicilia urbes capit. — Carthaginienses quum Romanos Atilio Regulo duce in Africam transgressos facili negotio repellere potuissent, timore et trepidatione nimia rem universam pessumdant (256). Conf. Polyb. I, 30, 6 sqq.
 || 131, 1. Cap. X. Hannibal cladis navalis poenam effugit. Conf. Dio C. p. 182.
 Cap. XI. Carthaginienses (in Africa ab Atilio Regulo) clade affecti (256). Conf. Polyb. I, 1.
 Cap. XII. Reguli erga Carthaginienses legatos superbia.
 Cap. XIII. Carthaginienses territi ampliores diis honores decernunt.
 || 131, 2. Cap. XIV — XVI. Xanthippus Lacedaemonius, dux Poenorum. Reguli clades et exitium. (Quae de morte Xanthippi a Tzetze traduntur, versimiliter sequenti demum libro narrata sunt a Diodoro. Sed discerpere locum Tzetzae nolui. Quod etiam de ceteris ex Tzetze petitis teneri velim.)
 Cap. XVII. Philinus historicus.
 Cap. XVIII. Romanorum classis foedum ad Camarinam naufragium. (Mense Iunio an. 255.) Agrigentum a Carthalone Carthaginiense captum.
 || 131, 3. Panormus aliaeque urbes Romanis deduntur (254).
 || 131, 4. Cap. XIX. Romanae classis naufragium alterum. Thermae frustra tentantur.
 || 132, 1. Cap. XX. Thermae et Lipara oppida a Romanis capta.
 || 132, 2. Cap. XXI. Caecilii Metelli consulis (non: proconsulis) de Hasdrubale ad Panormum victoria.
 Cap. XXII. Hamilcar Barcas et Hannibal celeberrimi Carthaginiensium duces. (Haec anticipando Diodorus narrat vel in fine huius libri vel in prooemio sequentis.)

FRAGMENTA LIBRI XXIV.

- || Punici primi pars posterior. Ab anno Ol. 132, 3 sive a. Chr. 250, quo Romani Lilybaeum obsidione cingunt, usque ad finem belli, Olymp. 134, 4, a. Chr. 241.
 || 132, 3. Cap. I. Lilybaeum obsidione a Romanis cingitur.

- A. C. || Ol. (2) Adherbal obsessis auxiliatur. (3) Poeni Romanorum opera incendunt [huc pertinet cap. I. ex Fragg. Vatican.]. (5) Appius Claudius Pulcher imperium suscipit (249); ad Drepanum ab Adherbale clade afficitur [cum his iunge cap. III]. (7) Carthalo Romanorum classem vincit. (8) Lucius Iunius consul, ut hostem effugiat, ad Camarinam in loca aspera et vadosa se recipit [huc spectant quae leguntur cap. IV. Conf. Polyb. I, 54, 4. Errat Maius, ut passim]; classem naufragio amittit. (10) Erycem occupat. (11) Carthalo Aegithallo castello potitur.
247. || 133, 2. Cap. V. Hamilcar Barcas Carthaginensium praetor creatur. Eius virtus.
Cap. VI. Hamilcar Longonem castellum oppugnat.
244. || 134, 1. Cap. VII. Hamilcaris prudentia militaris. Spectare haec videntur ad Heretarum occupationem (Polyb. I, 56), aut ad illam urbis Erycinorum, cuius mentio fit in sequentibus.
Cap. VIII. Eryx ab Hamilcare occupatur.
Cap. IX. Vodostor s. Bodostor Hamilcaris mandatis haud parens cladem patitur. (2) Fundanii consulis (a. 243) superbia. (3) Hamilcaris moderatio.
242. || 134, 3. Cap. X. Hanno, classis imperator, in Siciliam traiecit: eius indoles et res gestae. (2) Hecatompylum in Libya Poenis subiecerat (ante expeditionem Siculam).
241. || 134, 4. Cap. XI. Lutatii et Hannonis proelium navale ad Aegates insulas.
Cap. XII. Hamilcaris cuiusdam et Bodostoris apud Atilii Reguli viduam miseriae.
Cap. XIII. Hamilcar Barcas propositas pacis condiciones repudiat. Conf. Cornel. Nep. in Hamile. I.
Cap. XIV. Bellum Punicum primum quot annos duraverit.

FRAGMENTA LIBRI XXV.

- Ab anno Olymp. 135, 1, sive 240 a. Chr. usque ad annum initium belli Hannibatici praecedentem, i. e. Olymp. 140, 2. s. 219 a. Chr.
- A. C. || Ol. Cap. I. Epicuri Ratae Sententiae. Ex prooemio.
240. || 135, 1. Cap. II. Mercenariorum Carthaginensibus militantium seditio (241—238 aut 237). Eius origo. Periculi magnitudo.

- 135, 2. Cap. III. Rebellium in captivos crudelitas. — Hippo et Utica a Carthaginiensibus deficiunt.
- 135, 3. Cap. IV. „Matho ac Spendius Carthaginem obsidione cingentes non minus obsidebantur quam obsidebant. Tanta enim rerum omnium inopia eos premebat Hamilcar, ut tandem obsidione abstinere cogerentur.” Polyb. I, 84, unde sua habet Diodorus. — (2) Mercenarii fortitudine nihil deteriores Poenis, propter imperitiam tamen ducum saepius damna patiuntur. Ex eodem Polybio l. l. transcripta.
- Cap. V. „Hamilcar rebelles eo necessitatis adiegit, ut neque proelii aleam subire auderent, neque effugere valerent, sed fossa valloque cincti undique, urgente ad extremum fame sese mutuo vorare cogerentur: τοῦ δαιμονίου τὴν οἰκίαν ἀμοιβὴν αὐτοῖς ἐπιφέροντος τῇ πρὸς τοὺς πέλας ἀσβείᾳ καὶ παρανομίᾳ.” Polyb. I, 84. — 2) Spendius ab Hamilcare, Hannibal a Mathone captus in crucem aguntur. Polyb. I, 86. — 3) Mathone acie victo captoque, ceteris quidem in partibus Africae nulla mora fuit, quominus latas sibi a Carthaginiensibus leges statim subirent; Hippo vero et Utica in rebellionem perstiterunt: οὐδέ μιν ἀφορμὴν ἔχουσαι πρὸς διάλυσιν, διὰ τὸ μὴ καταλείπεσθαι σφίσι τόπον ἑλὼν μηδὲ συγγνώμης κατὰ τὰς πρώτας ἐπιβολάς. οὕτω καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἀμαρτίας μεγάλην ἔχει διαφορὰν ἢ μετριοῦτης καὶ τὸ μηδὲν ἀνηκεστον ἐπιτηδεύειν ἐκουσίως.” Polyb. I, 88.
- 135, 3. Cap. VI. Finis bello ab Hamilcare imponitur, postquam quattuor annos totidemque menses duraverat. (Sec. Polybium l. l. per tres tantum annos et menses quattuor bellum illud gestum. Atque hunc numerum veriore esse aliunde probatur. Nonne idem scripserit Diodorus, quum per totum hunc locum ex verbis Polybii penderet?)
- Cap. VII. De Sardiniae possessione multa certamina sustinuerunt Carthaginienses. (Deficit insula a. 240; ea Romanis Poeni cedunt a. 238, post finitum bellum mercenariorum.)
- Cap. VIII—X. Hamilcaris Barcae in Hispania res gestae (238—230).
- 137, 3. Cap. XI, XII. Hasdrubalis in Hispania res gestae (230—221). Condita ab eo Nova Carthago.
- 138, 1. (228).
- 138, 4. Cap. XIII. Gallicum et Celticum Romanorum bellum.

- A. C. || Ol. Cap. XIV. Hieronis in eo opera.
 221. || 139, 4. Cap. XV. In Hispania Hasdrubali succedit Han-
 219. || 140, 2. nibal. Saguntum expugnat (219).
 Cap. XVI. Romanorum legati in Carthaginien-
 sium senatu.
 Cap. XVII. Victomela (?) urbs excisa.
 Cap. XVIII. Antigonus Doson, Philippi tutor
 regnavit novem annis (229—220).
 Cap. XIX. De Hasdrubalis et Hannibalis rebus
 gestis, quae partim ex hoc libro partim ex se-
 quentibus petita sunt.

FRAGMENTA LIBRI XXVI.

Quī sequuntur libri a vicesimo sexto usque ad tricesimum,
 temporis spatium comprehendunt quod interiectum est inter
 initium belli Hannibalicī (218) et finem belli Macedonici (168).
 Quod tamen quomodo inter singulos libros dispertitum fuerit
 sciri nequit, quum iudiciis idoneis simus destituti. Igitur
 quam nos adoptavimus divisionem scito mera niti coniectura.
 — Libri vicesimi sexti terminum posuimus proelium ad Se-
 nam commissum mortemque Hasdrubalis, Olymp. 143, 2,
 a. Chr. 207.

- Cap. I. Nemo per omnia lectoribus placere pot-
 est. Ex prooemio.
 Cap. II. Hannibalis indoles.
 217. || 140, 4. Cap. III. Fabius dictator, dux prudentissimus,
 male audit apud populum, ut qui parum audendo
 occasionem rei gerendae praetermittat. — 3) Mi-
 nucius, magister equitum, ab Hannibale pressus,
 a Fabio servatus. Agnoscunt Romani Minucii
 temeritatem, prudentiam Fabii.
 Cap. IV. Menodotus Perinthius et Sosylus Ilien-
 sis historiarum scriptores.
 Cap. V. Romanorum legio.
 Cap. VI. Sententiae generales, quae quid spe-
 ctent dubium. Fortasse referendae sunt ad Ro-
 manos Minucium post rem contra Hannibalem
 feliciter gestam laudibus efferentes, vituperantes
 Fabium. Quod si verum, aptius locus iungetur
 superioribus (III, 1.)
 Cap. VII. Dorimachus, praetor Aetolorum, Dodo-
 naeum fanum cremavit (Olymp. 140, 2, 219 a. Chr.).
 219. || 140, 2. Conf. Polyb. IV, 67. (Diodorus ad Graeca anni
 217 se convertens paullo altius rem repetivisse
 videtur.)
 218. || 140, 3. Cap. VIII. Rhodios in restauranda urbe, quam

- Cl. § Ol. terrae motus deiecerat (218), argento aliisque donis adinvat Hiero. Conf. Polyb. V, 88.
 Cap. IX. Philippus rex Thebas, Thessaliae urbem, occupat et mutato nomine Philippopolin nuncupat. Conf. Polyb. V, 100.
- § 141, 1. Cap. X. Pancylus Paucus (Pacuvius [Paculus] Calavius ap. Liv. XXIII, 2) auctor est Capuanis ut urbem tradant Hannibali.
 Cap. XI. Campanorum deliciae Poenorum exercitum emolliunt.
 Cap. XII. Fluctuant urbes num fidas se Romanis praestent, an partes sequantur Hannibalis. De sententia § 3 proposita Maius: „Dubitabam loqui auctorem de Magio principe Capuano, qui mutare fidem Romanis datam noluit; quemque Hannibal in vinula coniecit, sed interficere non est ausus. Ille autem ad Ptolemaeum tempestate delatus, libertatem a rege ob virtutem suam impetravit. Liv. XXIII, 10.”
 Cap. XIII. Urbes Italiae inferioris ab Hannibale captae.
 Cap. XIV. Hannibalis crudelitas.
- § 141, 2. Cap. XV. Hieroni in Sicilia successit Hieronymus. Eius mores. Syracusanorum in tyrannum eiusque familiam odium.
- § 142, 1. Cap. XVI. Sempronii Gracchi, magistri equitum, corpus splendido funere ab Hannibale dignatur. Conf. Liv. XXV, 17.
 Cap. XVII. Capua ab Appio Claudio et Q. Fulvio obsessa. Propositae Capuanis conditiones. Conf. Liv. XXV, 22.
 Cap. XVIII. Archimedis in defendenda Syracusarum urbe sollertia.
 Cap. XIX. Syracusae, urbs tetrapolis. (Quod fragmentum petium esse videtur ex narratione de Syracusis a Marcello obsessis.)
 Cap. XX. Marcellus Syracusarum urbem militibus praedae dat, incolarum corporibus parci iubet. Syracusanorum tristis fortuna.
- § 142, 3. Cap. XXI. P. Scipio maior Africanus post captam in Hispania Novam Carthaginem obsides Hispanorum liberos dimittit. (Conf. Polyb. X, 34 sq. Liv. XXVI, 47.) Ab Indibili aliisque Hispaniae principibus rex salutatur; foedusque sancitur, quo Hispani promittunt ἀκολουθεῖν τοῖς Ῥωμαίων ἄρχουσιν καὶ πείθεσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ τῶν παραγγελλομένοις. Polyb. X, 38.

- A. C. || Ol. Cap. XXII. Sed mox Indibilis, Celtiberorum regulus, denuo contra Romanos arma movet.
 Cap. XXIII. Micatani Numidae quum post finitum bellum mercenariorum crudeliter a Carthaginiensibus habiti essent, etiamnunc dominorum odio flagrant.
 207. || 143, 2. Cap. XXIV. Hasdrubal ex Hispania in Italiam venit. Eius laus.

FRAGMENTA LIBRI XXVII.

- Ab Olymp. 143, 3. s. a. Chr. 206 usque ad finem belli Punici secundi, Olymp. 144, 4, a. Chr. 201.
205. || 143, 4. Cap. I. Nabis, Lacedaemoniorum tyrannus, Pelopem Lyeurgi filium interficit. Eius saevitia.
 Cap. II. Quae h. l. de pontifice maximo narrantur, intelligo de P. Licinio Crasso, collega P. Scipionis. (205) Livius XXVIII, 38: „Quarto decimo anno Punici belli P. Cornelius Scipio et P. Licinius Crassus ut consulatum inierunt, nominatae consulibus provinciae sunt, Sicilia Scipioni extra sortem, concedente collega, quia sacerorum cura pontificem maximum in Italia retinebat.”
 Cap. III. Cretenses latrociniiis mare infestum reddunt (conf. Polyb. XIII, 8). Quare bellum iis movent Rhodii.
 Cap. IV. Q. Pleminii, quem Locrensibus praefectum dederat Scipio, scelus in fanum Proserpinae commissum (205). Eius poena. Conf. Liv. XXIX, 8.
 Cap. V. Sententia pertinens nescio quo.
203. || 144, 2. Cap. VI. Scipio Syphacem captivum clementer habet.
 Cap. VII. Sophoniba, Masinissae uxor, patriae amore insignis.
 Cap. VIII. Scipio ob clementiam suam fidum semper socium Masinissam sibi adiungit.
 Cap. IX. Hannibal Italiam relinquit (203).
 Cap. X. Hannibal quater mille Masinissae transfugas necat. Conf. Appian. Pun. c. 33.
 Cap. XI. Carthaginienses dum foedus cum Romanis quaerunt, iniuriam iis faciunt.
 Cap. XII. Qua de re Carthaginem missi a Scipione legati vix rabiem populi effugiunt: sed tamen Scipio legatos Carthaginiensium incolumes praestat.

- E. Ol. Cap. XIII—XVIII. „Quae in his excerptis continentur sententiae eas fere omnes pertinere arbitror tum ad orationes, quae ab oratoribus Punicis in senatu Romano et apud Scipionem maiorem habitae fuerunt, quo tempore Carthago aëta obsidione premebatur, tum ad varias senatorum consultationes, quorum alii misericordiam, alii severitatem suadebant. Lege Livium XXX, 22, sq. 36, 42 et Appianum Pun. 31." *Mai.*

FRAGMENTA LIBRI XXVIII.

Bello contra Philippum Macedonem (Olymp. 145, 1. a. Chr. 200) usque ad semina belli Antiochici (Ol. 146, 4. a. Chr. 193. Bellum incipit a. 191).

- Cap. I. Dicaearchus Aetolus cum classe a Philippo mittitur ut Cyclades insulas infestet atque Cretensibus piratis contra Rhodios opem ferat. Conf. Polyb. XVIII, 37, 8.
- Cap. II. Heraclides Tarentinus, homo nequam, plurimum contulit ut res Philippi in peius ruerent. Conf. Polyb. XVIII, 20.
- 144, 4. Cap. III. Philippus Nicephorium expilans (201) cum Antiocho, qui Iovis templum in Elymaide diripuit, comparatur. Conf. Polyb. XV, 20.
- Cap. IV. Ex eodem de Philippo rege capite petitum esse videtur.
- Cap. V. Philippus Attali ditionem vastat. Conf. Polyb. XVI, 1, 6.
- 145, 1. Cap. VI. Philippi Abydum obsidentis cum M. Aemilio colloquium. Conf. Liv. XXXI, 18.
- Cap. VII. Philippus ad Athenas castra metatus incendiis et rapinis in regionem saevit. Conf. Liv. XXXI, 24.
- 145, 2. Cap. VIII, IX. Philippus ut Macedonum animos sibi conciliet, Heraclidem in vincula coniicit. Conf. Liv. XXXII, 5.
- Cap. X. Hannibalis celebritas.
- 145, 3. Cap. XI. Philippi et Flaminini colloquium. Conf. Liv. XXXII, 10.
- 146, 1. Cap. XII. Antiochus Lysimachiam restituens postulata audit legatorum Romanorum. Ex Polyb. XVIII, 33. Conf. Liv. XXXIII, 39 sq.
- 146, 3. Cap. XIII. Legati Nabidis tyranni Romam veniunt, pax, quae cum T. Quinctio convenisset, ut rata esset petentes impetrantesque. Conf. Liv. XXXIV, 43.

- A. C. || Ol. Cap. XIV. Ptolemaei Epiphanis adversus Aristomenem tutorem aliosque crudelitas.
 193. || 146, 4. Cap. XV. Graecorum et Philippi legationes in senatu Romano. Antiochi legatis respondet T. Quinctius Flaminius. Eadem ex Polybio Liv. XXXIV, 57 sqq.

FRAGMENTA LIBRI XXIX.

- Ab Olymp. 147, 1. s. a. Chr. 192. usque ad Olymp. 152, 1. s. a. Chr. 172, qui annus proxime antecedit initium belli Persici.
 192. || 147, 1. Cap. I. Ad Delium fanum in Euboea inermes homines ab Antiochi militibus trucidantur. Conf. Liv. XXXV, 51.
 191. || 147, 2. Cap. II. Antiochus virginem Chalcidensem ducit. Exercitus regis luxuria corrumpitur. Ex Polyb. XX, 8. Conf. Liv. XXXVI, 11.
 Cap. III. Sociis Antiochi vel deficientibus ad Romanos vel segnius agentibus, poenitet regem belli temere suscepti.
 190. || 147, 3. Cap. IV. Aetolis de pace Romam missis durius a senatu datum responsum. Ex Polyb. XXI, 1. Conf. Liv. XXXVII, 1.
 Cap. V. Post cladem ad Myonnesum navali proelio acceptam Antiochus longinqua se tueri posse desperans Lysimachiam hosti occupandam relinquit. Conf. Liv. XXXVII, 31.
 Cap. VI. Pecunia in bellis gerendis nervus rerum. Apud Romanos tamen non erat eius abundantia. — 2) Quales duces, tales milites. — (3) Suo damno sapere didicit Antiochus.
 Cap. VII. Antiochus Heraclidem mittit, qui de pace ageret cum Lucio et Publio Scipionibus. Conf. Polyb. XXI, 10 sq. Liv. XXXVII, 34 sqq.
 Cap. VIII. Antiochus filium Scipionis, quem initio belli ceperat, patri se redditurum promittit; (2) filium reddit, quo Scipionem sibi obstringat. Conf. Polyb. XXI, 12. Liv. XXXVII, 36 sq.
 189. || 147, 4. Cap. IX. Aetoli legati in senatum introducti male rem suam agunt. Negotio infecto dimittuntur. Conf. Liv. XXXVII, 49.
 188. || 148, 1. Cap. X. Antiochi ad consulem legatio. Pacis conditiones. Conf. Liv. XXXVIII, 37 sq.
 Cap. XI. Legationes Asiaticorum populorum, quorum res post devictum Antiochum a Romanis constitutae.

- || Ol. Cap. XII. Cn. Manlii ad legatos Gallorum responsio.
 Cap. XIII. Cn. Manlius imperatum Antiocho frumenti et argenti tributum annuum exigit.
- || 148, 2. Cap. XIV. M. Furius (Crassipes) praetor inson-
 tibus Cenomanis arma adimit. Ea reddit Aemi-
 lius consul praetoremque pecunia multat. Conf.
 Liv. XXXIX, 3.
 Cap. XV. Antiochus Beli templum in Elymaide
 spoliat. Conf. Iustin. XXXII, 2. Strabo p. 1080 A.
- || 148, 4. Cap. XVI. Philippus Thessalis Romanorum so-
 ciis minatur. Conf. Liv. XXXIX, 26.
- || 149, 1. Cap. XVII. In concilio Achaeorum orationis Ro-
 manorum et Eumenis et Seleuci legatorum. Conf.
 Polyb. XXIII, 7 sqq. Liv. XXXIX, 33.
- || 149, 2. Cap. XVIII. Laus Philopoemenis († 183).
 Cap. XIX. Laus Hannibalis († 183).
 Cap. XX, XXI. Laus Scipionis († 183). Conf.
 Polyb. XXIV, 9.
- || 149, 3. Cap. XXII. Attalus et Eumenes summa comitate
 a senatu excepti. Ex Polyb. XXV, 6.
 Cap. XXIII. Leocritus, Pharnacis regis prae-
 fectus, Tium occupat urbisque cives contra da-
 tam fidem obtruncat.
 Cap. XXIV. Seleucus Pharnaci auxiliaturus a
 consilio desistit.
- || 149, 4. Cap. XXV. Demetrius Philippi filius occiditur.
 Calumniatores, caedis auctores, mox poenas
 luunt. Philippus moerore et poenitentia confi-
 citur.
- || 150, 1. Cap. XXVI. Tib. Gracchus propraetor in Hispa-
 nia bellum gerit strenue. Eius indoles.
 Cap. XXVII. Laus Aemilii.
 Cap. XXVIII. Cemeletarum (?) ad Q. Fulvium
 Flaccum legati. (Spectant haec aut ad Fulvium
 contra Ligures belligerantem, de quibus trium-
 phavit a. 179. (Conf. Liv. XL, 59) aut ad eius-
 dem res in Celtiberia gestas a. 180. Posterius
 mihi verisimilius esse videtur.)
- || 150, 2. Cap. XXIX. Ptolemaei Epiphanis de Coelesyria
 occupanda consilia. Conf. Porphy. ap. Hieronym.
 in Dan. XI, 20.
 Cap. XXX. Perseus legatos Romam mittit ad
 paternam amicitiam renovandam. Conf. Polyb.
 XXVI, 5. Liv. XL, 58.
 Cap. XXXI. Thoas Aetolus ab Antiocho Roma-

- A. C. || Ol. nis traditus criminibus absolvitur. Conf. Polyb. XXVIII, 4.
176. || 151, 1. Cap. XXXII. Antiochi Epiphanis, Syriae regis, vita et mores. Ex Polyb. XXVI, 10. Ex eodem Liv. XLI, 20.
172. || 152, 1. Cap. XXXIII. Turbae in Thessalia ortae Persei studiis attribuuntur a senatu Romano. Iubetur Perseus Abrupolide, Thraciae regulo socioque Romanorum, ademptum reddere regnum. Eumenes, qui Perseum in senatu accusaverat, sella curuli donatur. Conf. Liv. XLII, 13 sq. Appian. Mac. VIII, 2, quorum uterque sua hausit ex Polybio.
- Cap. XXXIV. Attalus famam de morte Eumenis allatam celerius credit quam fratrem decebat. Conf. Liv. XLII, 16.

FRAGMENTA LIBRI XXX.

Bellum Persicum. Olymp. 152, 2—153, 1. = a. Chr. 171—168.

171. || 152, 2. Cap. I. Persei legati Roma et Italia excedere iubentur. Conf. Polyb. XXVII, 7. Liv. XLII, 48. Appian. Mac. 9.
- Cap. II. Antiochi et Ptolemaei de Coelesyria legationes. Ptolemaeus auxilia contra Perseum Romanis pollicetur. Conf. Liv. XLII, 29. Polyb. XXVIII, 1.
- Cap. III. Cotys Thracum rex (Persei socius). Eius ingenium. Ex Polyb. XXVII, 10. Conf. Liv. XLIII, 4.
- Cap. IV. Chalaestrum in Macedonia oppidum a Perseo captum.
170. || 152, 3. Cap. V. Charops Epirota, homo nequam, gentis suae principes apud Romanos criminatur. Quare hi, inita cum Perseo societate, Epirum se regi tradituros pollicentur. Conf. Polyb. XXVII, 13. Liv. XLIII, 3.
- Cap. V^a. A. Hostilius (cos. Ol. 152, 3. 170) quum in Epirum venisset, Theodotus et Philostratus Persei partibus addicti regi consulem tradituri Perseum arcessunt. Sed Hostilius re perspecta noctu elapsus Perseum frustratur. (Conf. Polyb. XXVII, 14.)
- Cap. VI. Eumenes (sub Hortensio praetore) Abderitarum urbem dolo capit. Conf. Liv. XLIV, 3. Perseus a Romanis dolo circumventus.

- A. C. || Ol. Cap. VII. Andronicus, Seleuci interfecto, ipse perit.
 Cap. VIII. Graecos Romani comitate et beneficiis sibi obstringunt. Conf. Polyb. XXVII, 7 a.
 Cap. IX. Persei ad Gentium Illyrium legationes. Societatem eius per avaritiam perdit. Conf. Polyb. XXVIII, 8. Liv. XLIII, 19 [21] et XLIV, 26.
69. || 152, 4. Cap. X. Perseus quum Q. Marcii Philippi consulis, per invios saltus in Macedoniam transgressi, exercitum locis confragosis inclusum nullo negotio delere potuisset, desidia rei gerendae occasionem praetermittit. Conf. Liv. XLIV, 4, 5. — (2) Hostis adventu nuntiato Persei trepidatio.
 Cap. XI. Pavida regis imperia. Statuas auratas Dio aufert, incolasque urbis Pellam migrare iubet. Conf. Liv. XLIV, 6.
 Cap. XII. Romani (quamvis antea equestri proelio a Perseo fugati essent) constanti tamen audacia in re proposita perseverantes, tandem regem profligarunt.
 Cap. XIII. Cydoniatae Cretenses foeda perfidia Apolloniam occupant. Ex Polyb. XXVII, 16.
 Cap. XIV. Antiochi Epiphanis in proelio contra duces Ptolemaei Philometoris inter Casium montem et Pelusium commisso humanitas.
 Cap. XV—XVII. Eulaeus et Lenaeus, Ptolemaei tutores, bonam regis indolem moribus et consiliis suis perdunt. (Horum plurima ad verbum fere ex Polybio transcripta esse arguit cap. XVI comparatum cum Polyb. XXVIII, 17, a.)
 Cap. XVIII. Antiochus, ceterum vir regio nomine dignus, in Pelusio urbe occupanda indigna rege commisit. Ex Polyb. XXVII, 17, 3, qui locus, ut Diodoreorum excerptorum serie docemur, transponendus est in librum XXVIII, post cap. 7, 8.
68. || 153, 1. Cap. XIX. Perseus oblata Gallorum auxilia avaritia sua perdit. Conf. Liv. XLIV, 26 sq.
 Cap. XX. Pauli Aemilii virtus.
 Cap. XXI. Perseus sexaginta talenta Cretensibus ad diripiendum proponit, deinde vero iisdem eripit fraudulenter. Conf. Liv. XLIV, 45. — Persei pusillanimitas et Alexandri animi magnitudo.
 Cap. XXII. P. Scipionem, in hostis persecu-

- A. C. || Ol. tione longius a castris ablatum, sospitem recipit
anxius pater. Conf. Liv. XLIV, 44.
Cap. XXIII. Aemilii Perseo capto oratio; erga
eum lenitas. Conf. Liv. XLV, 7 sq.
Cap. XXIV. Rhodiorum legati Romanis ut bel-
lum cum Perseo componant suasuri in senatum
introducuntur *κατὰ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ Περσεὺς
ἡττηθεὶς ἀνεδίδρασεν*. Polyb. XXIX. 7, unde
sua habet Diodorus.
-

314 Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῇ ἐννεακαίδεκάτῃ τῶν Διοδώρου
βίβλων.

- α'. Περὶ τῶν ἀφορμῶν αἷς χρῆσάμενος Ἀγαθοκλῆς τύραννος
ἐγένετο τῶν Συρακουσίων.
β'. Ὡς οἱ Κροτωνιατῶν φυγάδες ἐπιστρατεύσαντες ἐπὶ τὴν
πατρίδα πάντες ἀνῆρέθησαν.
5 γ'. Ὀλυμπιάδος μετὰ τοῦ παιδὸς ἀθροδοῦς ἐπὶ τὴν βασιλείαν.
δ'. Εὐρυδίκης καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἄλωσις καὶ θά-
νατος.
ε'. Ὡς Εὐμένης ἔχων τοὺς ἀργυράσπιδας ἀνέβη μὲν εἰς τὰς
ἄνω σατραπείας, συνήγαγε δὲ τοὺς τε σατράπας καὶ τὰς
10 δυνάμεις εἰς τὴν Περσίδα.
ς'. Ὡς Ἀτταλος καὶ Πολέμων μετὰ τῶν συνεπιθεμένων τῇ
φυλακῇ ληφθέντες ἀνῆρέθησαν.
ζ'. Ὡς Ἀντίγονος διώξας Εὐμένην περὶ τὸν Κοπράτην ποτα-
μὸν ἡλαττώθη.
15 η'. Ὡς εἰς Μηθίαν ἀναξεύξας ἐν ταῖς παρόδοις πολλοὺς ἀπέ-
βαλε τῶν στρατιωτῶν.
θ'. Παράταξις Ἀντιγόνου πρὸς Εὐμένην καὶ τοὺς σατράπας
ἐν Παραιτάκοις.
ι'. Ἀποχώρησις Ἀντιγόνου μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μηθίαν
20 πρὸς χειμασίαν.
ια'. Κασσάνδρου στρατεία εἰς Μακεδονίαν καὶ πολιορκία
Ὀλυμπιάδος ἐν Πύδνῃ.
ιβ'. Ὡς κατεστρατήγησεν Εὐμένης τοὺς περὶ τὸν Ἀντίγονον
διὰ τῆς ἐρήμου πορευομένους.
25 ιγ'. Ἀντιγόνου πορεία διὰ τῆς ἐρήμου ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ
ἐπίθεσις τοῖς ἐν τῇ παραχειμασίᾳ θηρίοις.
ιδ'. Ὡς παρατάξεως γενομένης Ἀντίγονος ἐκυρλεψε πάσης
τῆς τῶν ἀντιταχθέντων δυνάμεως.

- ιε'. Ὡς Εὐμένη και τῶν ἄλλων ἡγεμόνων τοὺς ἄλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διατεθέντας ἀνείλεν.
- ισ'. Ὁ γενόμενος ἐν Ῥόδῳ κατακλυσμός και τὰ συμβάντα περὶ 315 τὴν πόλιν ἀτυχήματα.
- ις'. Πύθωνος ὑπ' Ἀντιγόνοῦ θάνατος και τῶν δι' αὐτὸν ἀπο- 5 στάντων εἰς τὴν Μηδίαν ἀναίρεσις.
- ιη'. Ὀλυμπιάδος ἄλωσις ὑπὸ Κασσάνδρου και θάνατος.
- ιδ'. Ὡς Κασσάνδρος Θεσσαλονίκην ἐγῆμε τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ἐπώνυμον δ' ἑαυτοῦ πόλιν ἔκτισεν ἐπὶ τῆς Παλ- 10 λήνης.
- ιε'. Ὡς Πολυσπέρχων ἀπογνοὺς τὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔφυγεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν.
- κα'. Ὡς Κασσάνδρος τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν ὑπ' Ἀλεξάνδρου κατεσκαμμένην ἀποκατέστησε.
- κβ'. Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις συμβάντων τῇ πόλει 15 τῶν Θηβαίων, και ποσάκις ἀνάστατος ἐγένετο.
- κγ'. Περὶ τῶν πραχθέντων Κασσάνδρῳ κατὰ Πελοπόννησον.
- κδ'. Ἀντιγόνοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως κατάβασις ἐπὶ θάλατταν και φυγὴ Σελεύκου πρὸς Πτολεμαίου εἰς Αἴγυπτον.
- κε'. Σύνθησις Πτολεμαίου και Σελεύκου και Κασσάνδρου, 20 πρὸς δὲ τούτοις και Λυσιμάχου, πρὸς τὸν κατ' Ἀντιγόνοῦ πόλεμον.
- κς'. Ὡς Ἀντίγονος ναὺς τε πολλὰς ἐναυπηγήσατο και στρατη- γοὺς ἀπέστειλεν εἰς τε τὴν Ἑλλάδα και τὸν Πόντον.
- κζ'. Ὡς πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος φίλιαν συνέ- 25 θετο, και Τύρον ἐξεπολιόρκησε, και ὥς Ἀλέξανδρος με- τέθετο πρὸς Κασσάνδρον.
- κη'. Ὡς Πολύκλειτος ὁ Πτολεμαίου ναύαρχος ἐνίκησε τοὺς Ἀντιγόνοῦ στρατηγούς και κατὰ γῆν και κατὰ θάλατταν.
- κθ'. Περὶ τῆς Ἀγαθοκλέους στρατείας ἐπὶ Μεσσηνίους και τῆς 30 μεσιτευθείσης εἰρήνης ὑπὸ Καρχηδονίων.
- λ'. Νουκερίας ἀπόστασις ἀπὸ Ῥωμαίων.
- λα'. Τὰ πραχθέντα τοῖς Ἀντιγόνοῦ και Κασσάνδρου στρατη- γοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα.
- λβ'. Κασσάνδρου στρατεία εἰς τὴν Αἰτωλίαν και τοὺς κατὰ 35 τὸν Ἀδρίαν τόπους.
- λγ'. Ἄλωσις περὶ Καρίαν τῆς ἀποσταλείσης ὑπὸ Κασσάνδρου δυνάμεως.

- θ'. Ὡς οἱ φρυγάδες τῶν Συρακουσίων Ἀκραγαντίνους πείσαντες πολεμεῖν Ἀγαθοκλεῖ στρατηγὸν ἐκ Λακεδαιμόνους Ἀφρόιτατον μετεπέμψαντο.
- ι'. Ὡς οὗτος μὲν παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν τυραννικῶς ἄρχων διεγένετο, οἱ δ' Ἀκραγαντῖνοι τὴν εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς τὸν δυνάστην.
- ιβ'. Τὰ πραχθέντα Ῥωμαίοις περὶ τὴν Ἰαπυγίαν.
- ιγ'. Καλλιτιανῶν ἀπόστασις ἀπὸ Λυσιμάχου καὶ τὰ συμβήντα τοῖς ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἀποσταλεῖσιν ὑπ' Ἀντιγόνου.
- ιδ'. Ὡς Φίλιππος ἀποσταλεῖς ὑπὸ Κασσάνδρου στρατηγὸς εἰς τὴν Αἰτωλίαν ἐνίκησεν Αἰτωλοὺς ἅμα καὶ τοὺς Ἡπειρώτας.
- ιε'. Ὡς Ῥωμαῖοι μάχῃ νικήσαντες Σαμνίτας μετ' ὀλίγον Καμπαντοὺς ἀποστάντας προσηγάγοντο.
- ις'. Ὡς Ἀντίγονος Πολέμωνα στρατηγὸν ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως ἐλευθερώσοντα τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὰ πραχθέντα περὶ τὴν Ἑλλάδα.
- ιζ'. Ἀπόστασις Κυρηναίων καὶ ἄλλωσις, ἔτι δὲ Πτολεμαίου στρατεία εἰς Κύπρον καὶ Συρίαν.
- ιη'. Μάχῃ Δημητρίου πρὸς Πτολεμαῖον καὶ νίκη Πτολεμαίου.
- ιθ'. Ἀπόστασις Τελεσφόρου τοῦ στρατηγοῦ ἀπὸ Ἀντιγόνου.
- ια'. Τὰ περὶ τὴν Ἡπειρον καὶ τὸν Ἀδρίαν πραχθέντα Κασσάνδρῳ.
- ιβ'. Ὡς Σέλευκος παρὰ Πτολεμαίου λαβὼν δύνάμιν ὀλίγην ἐκράτησε Βαβυλώνας καὶ τὴν προϋπάρχουσαν αὐτῷ σατραπείαν ἀνεσώσατο.
- ιγ'. Ὡς Ἀντίγονος ἀκινδύνως παραλαβὼν Κόλην Συρίαν δύνάμιν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἀραβίαν.
- ιδ'. Περὶ τῶν νομίμων οἷς χρῆται τὰ ἔθνη τῶν Ἀράβων.
- ιε'. Περὶ τῆς καλουμένης Ἀσφαλτίτιδος λίμνης.
- ισ'. Ὡς Ἀντίγονος τὸν υἱὸν Δημητρίου ἐξαπέστειλε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Βαβυλώνα.
- ιζ'. Περὶ τῶν πραχθέντων Ῥωμαίοις καὶ Σαμνίταις.
- ιη'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Μεσσηνίους παρακρουσάμενος τῆς πόλεως ἐκνυρίευσεν.

νβ'. Ὡς τοὺς ἀντιταξαμένους Μεσσηνίων καὶ Ταυρομενι
ἔτι δὲ Κεντοριπίνων, ἀπέσφαξεν.

νγ'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Λεινοκράτη καὶ τοὺς φυγάδας περὶ
λαρίαν ἐνίκησε.

νδ'. Ρωξάνης καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως θάνατος.

νε'. Τὰ πραχθέντα Ῥωμαίοις κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

νς'. Περὶ τῆς γενομένης τοῖς Καρχηδονίοις ναυμαχίας.

νζ'. Ὡς Καρχηδόνιοι περὶ τὸν Ἰμέραν Ἀγαθοκλέα παρὰ
νικήσαντες συνέκλεισαν εἰς τὰς Συρακούσας.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Παλαιός τις παραδέδοται λόγος ὅτι τὰς δημο- 1
 κρατίας οὐχ οἱ τυχόντες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οἱ
 ταῖς ὑπεροχαῖς προέχοντες καταλύουσι. διὸ καὶ τῶν
 πόλεων ἔνιαι τοὺς ἰσχύοντας μάλιστα τῶν πολιτενο-
 5 μένων ὑποπτεύουσαι καθαιροῦσιν αὐτῶν τὰς ἐπι-
 φανείας. σύνεγγυς γὰρ ἡ μετάβασις εἶναι δοκεῖ τοῖς 2
 ἐν ἐξουσίᾳ μένουσιν ἐπὶ τὴν τῆς πατρίδος κατα-
 δούλωσιν, καὶ δυσχερὲς ἀποσχέσθαι μοναρχίας τοῖς
 δι' ὑπεροχὴν τὰς τοῦ ἡρατήσιν ἐλπίδας περιπε-
 10 ποιημένοις· ἔμφυτον γὰρ εἶναι τὸ πλεονεκτεῖν τοῖς 3
 μειζόνων ὀρεγομένοις καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχειν ἄτερ-
 ματίστοις. τοιγαροῦν Ἀθηναῖοι μὲν διὰ ταύτας τὰς
 αἰτίας τοὺς πρωτεύοντας τῶν πολιτῶν ἐφνυγάδεν-
 σαν, τὸν λεγόμενον παρ' αὐτοῖς ἐξοστρακισμόν νο-
 15 μοθετήσαντες. καὶ τοῦτ' ἐπραττον οὐχ ἵνα τῶν
 προγεγενημένων ἀδικημάτων λάβωσι τιμωρίαν, ἀλλ'
 ὅπως τοῖς δυναμένοις παρανομεῖν ἐξουσία μὴ γέ-
 νηται κατὰ τῆς πατρίδος ἑξαμαρτεῖν. τῆς γὰρ Σό- 4
 λωνος φωνῆς ὥσπερ χρημοῦ τινος ἐμνημόνεον,
 20 ἐν οἷς περὶ τῆς Πεισιστράτου τυραννίδος προλέγων
 ἔθηκε τόδε τὸ ἔλεγετον·

ἀνδρῶν ἐκ μεγάλων πόλεις ὄλλυται, εἰς δὲ τυράννου
 δῆμος αἰδορὴ δουλοσύνην ἔπεσε.

- 5 μάλιστα δὲ πάντων ἐπεπόλασεν ἡ πρὸς τὰς μοναρχίας ὁρμὴ περὶ τὴν Σικελίαν πρὸ τοῦ Ῥωμαίου κυριεῦσαι ταύτης τῆς νήσου· αἱ γὰρ πόλεις ταῖς 5
 δημαγωγίαις ἑξαπατῶμεναι μέχρι τούτου τοὺς ἀσθενεῖς ἰσχυροὺς κατεσκεύαζον, ἕως δεσπότης γένοιτο
 6 τῶν ἑξαπατηθέντων. ἰδιαιτάτα δὲ πάντων Ἀγαθοκλῆς ἐτυράννησε τῶν Συρακοσίων, ἀφορμαῖς μὲν
 ἐλαχίσταις χρησάμενος, ἀτυχήμασι δὲ μεγίστοις πε-¹⁰
 ριβαλὼν οὐ τὰς Συρακούσας μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶ-³¹⁸
 7 σαν Σικελίαν τε καὶ Λιβύην. δι' ἀπορίαν γὰρ βίου καὶ πραγμάτων ἀσθενείαν τὴν κεραμευτικὴν τέχνην μεταχειρισάμενος, εἰς τοῦτο προῆλθε δυνάμεως ἅμα
 καὶ μισοφονίας ὥστε καταδουλώσασθαι μὲν τὴν με-¹⁵
 γίστην καὶ καλλίστην τῶν πασῶν νήσων, κατακτηθῆ-
 σθαι δὲ χρόνον τινὰ τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην καὶ μέρη τῆς Ἰταλίας, ὕβρεως δὲ καὶ σφαγῆς ἐμ-
 8 πληῖσαι τὰς κατὰ Σικελίαν πόλεις. οὐδεὶς γὰρ τῶν πρὸ τούτου τυράννων ἐπετελέσατό τι τοιοῦτον, οὐδὲ ²⁰
 τοιαύτην ὁμότητα κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων ἔσχε. τοὺς μὲν γὰρ ἰδιώτας ἐκόλαξε πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἀποσφάττων, παρὰ δὲ τῶν πόλεων τὰς εὐ-
 θύνας ἐλάμβανεν ἡβηδὸν μισοφονῶν, καὶ δι' ὀλί-
 γους τῶν ἐγκαλουμένων τοὺς πολλοὺς καὶ μηδ' ²⁵
 ὅτιοῦν ἀδικήσαντας ἀναγκάζων τὴν αὐτὴν ἀναδέ-
 χεσθαι συμφορὰν, πανδημεὶ τῶν πόλεων θάνατον
 9 κατερίνωσκεν. ἀλλὰ γὰρ τῆς βίβλου ταύτης σὺν τοῖς ἄλλοις περιεχούσης καὶ τὴν τυραννίδα τὴν Ἀγαθοκλέους, ἀφόμενοι τὸ περὶ αὐτῆς προλέγειν ³⁰
 τὰ συνεχῇ τοῖς προειρημένοις προσθήσομεν, παρα-
 θέντες πρότερον τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ χρόνους.

ἐν μὲν οὖν ταῖς προειρημέναις ὀκτωκαίδεκα βίβλοις 10
 ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων πρῶ-
 ξεις τὰς γεγενημένας ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι
 τῆς οἰκουμένης, ἐφ' ὅσον ἡμῖν δύναμις, ἄχρὶ πρὸς
 5 τὸν ἐνιαυτὸν τὸν πρὸ τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννί-
 δος, εἰς ὃν ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως ἔτη συνάγεται
 ὀκτακόσια ἐξήκοντα ἕξ· ἐν δὲ ταύτῃ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ
 τῆς δυναστείας ταύτης ποιησάμενοι καταλήξομεν
 εἰς τὴν ἐφ' ἱμέρα μάχην Ἀγαθοκλεῖ πρὸς Καρχη-
 10 δονίους, ἔτη ἑπτὰ περιλαβόντες.

Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Δημογένοους Ῥω- 2
 μαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πλώτιον
 καὶ Μάνιον Φούλβιον, Ἀγαθοκλῆς δ' ὁ Συρακόσιος
 τύραννος ἐγένετο τῆς πόλεως. ἔνεκα δὲ τοῦ σαφε-
 15 στέρας τὰς κατὰ μέρος πράξεις γενέσθαι βραχέα
 προαναληψόμεθα περὶ τοῦ προειρημένου δυνάστου.

Καρκίνος ὁ Ῥηγῖνος φυχὰς γενόμενος ἐκ τῆς πα- 2
 τρίδος κατόκησεν ἐν Θέρμοις τῆς Σικελίας, τεταγ-
 μένης τῆς πόλεως ταύτης ὑπὸ Καρχηδονίους. ἐμ-
 20 πλακεῖς δὲ τῶν ἐγχωρίων τινὲ γυναικὶ καὶ ποιήσας
 αὐτὴν ἐγκυον, συνεχῶς κατὰ τοὺς ὕπνους ἐταράτ-
 τετο. διόπερ ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς παιδοποιίας ἔδω- 3
 κεν ἐντολὰς Καρχηδονίοις τισὶ θεωροῖς ἀναγομένοις
 εἰς Δελφοὺς ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ γεννη-
 25 σομένου βρέφους. ὦν ἐπιμελῶς τὸ παρακληθὲν πρα-
 ξάντων ἐξέπεσε χρησμὸς ὅτι μεγάλων ἀτυχημάτων
 ὁ γεννηθεὶς αἴτιος ἔσται Καρχηδονίοις καὶ πάσῃ
 Σικελίᾳ. ἃ δὴ πυθόμενος καὶ φοβηθεὶς ἐξέδηκε 4
 τὸ παιδίον δημοσίᾳ, καὶ τοὺς τηρήσοντας ἵνα τε-
 30 λευτήσῃ παρακατέστησε. διελθουσῶν δέ τινων ἡμε-
 ρῶν, τὸ μὲν οὐκ ἀπέθνησκεν, οἱ τεταγμένοι δ'
 319 ἐπὶ τῆς φυλακῆς ὠλιγώρουν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἢ 5

μήτηρ νυκτὸς παρελθοῦσα λάθρα τὸ παιδίον ἀνεί-
 λετο, καὶ πρὸς αὐτὴν μὲν οὐκ ἀπήνεγκε, φοβουμένη
 τὸν ἄνδρα, πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν Ἡρακλείδην κατα-
 θεμένη προσηγόρευσεν Ἀγαθοκλέα, τὴν ὁμωνυμίαν
 6 εἰς τὸν ἑαυτῆς ἀνενέγκασα πατέρα. παρ' ᾧ τρεφόμε-
 νος ὁ παῖς ἐξέβη τὴν τε ὄψιν εὐπρεπῆς καὶ τὸ
 σῶμα εὖρωστος πολὺ μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν.
 ἔπταετοῦς δ' ὄντος αὐτοῦ παρακληθεὶς ὁ Καρκί-
 νος ὑφ' Ἡρακλείδου πρὸς τινα θυσίαν, καὶ θεα-
 σάμενος τὸν Ἀγαθοκλέα παίζοντα μετὰ τινων ἡλι-
 10 κιωτῶν, ἐθαύμαζε τό τε κάλλος καὶ τὴν δῶμην,
 τῆς τε γυναικὸς εἰπούσης ὅτι τηλικούτος ἂν ἦν ὁ
 ἐκτεθείς, εἴπερ ἐτράφη, μεταμέλεσθαι τε ἔφη τοῖς
 7 πραχθεῖσι καὶ συνεχῶς ἐδάκρυεν. εἰδ' ἣ μὲν γνοῦσα
 τὴν ὁρμὴν τὰνδρὸς συμφωνοῦσαν τοῖς πεπραγμέ-
 15 νοις, ἐξέθηκε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δ' ἄσμένως
 προσδεξάμενος τοὺς λόγους τὸν μὲν υἱὸν ἀπέλαβε,
 τοὺς δὲ Καρχηδονίους φοβούμενος μετῴκησεν εἰς
 Συρακούσας πανοίκιος· πένης δ' ὢν ἐδίδαξε τὸν
 Ἀγαθοκλέα τὴν κεραμευτικὴν τέχνην ἔτι παῖδα τὴν
 8 ἡλικίαν ὄντα. καθ' ὃν δὴ χρόνον Τιμολέων μὲν ὁ
 Κορίνθιος νικήσας τὴν ἐπὶ τῷ Κριμισῶ μάχην τοὺς
 Καρχηδονίους μετέδωκε τῆς ἐν Συρακούσαις πολι-
 τείας πᾶσι τοῖς βουλομένοις. ὁ δὲ Καρκίνος μετ'
 Ἀγαθοκλέους πολιτογραφηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα ὀλί-
 9 γον βιώσας χρόνον, ἐτελεύτησεν. ἣ δὲ μήτηρ ἀνέ-
 θεκε λιθίνην εἰκόνα τοῦ παιδὸς ἐν τινι τεμένει,
 πρὸς ἣν μελιττῶν ἑσμὸς προσκαθίσας ἐκηροπλά-
 στησεν ἐπὶ τῶν ἰσχύων. τοῦ δὲ σημείου προσε-
 νεχθέντος τοῖς περὶ ταῦτ' ἀσχολουμένοις, ἀπεφῆ-
 30 ναντο πάντες κατὰ τὴν ἀκμὴν ἦξιεν αὐτὸν εἰς με-
 3 γάλην ἐπιφάνειαν· ὅπερ καὶ συνετελέσθη. Δάμας

γάρ τις τῶν ἐνδόξων ἀριθμούμενος ἐν Συρακού-
 σαις ἐρωτικῶς διετέθη πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ τὸ
 μὲν πρῶτον δαψιλῶς ἅπαντα χορηγῶν αἰτιος ἐρέ-
 νετο σύμμετρον αὐτὸν οὐσίαν συλλέξασθαι, μετὰ
 5 δὲ ταῦτα αἰρεθεὶς ἐπ' Ἀκράγαντα στρατηγός, ἐπειδὴ
 τῶν χιλιάρχων τις ἀπέθανε, τοῦτον εἰς τὸν ἐκείνου
 τόπον κατέστησεν. ὁ δὲ καὶ πρὸ τῆς στρατείας μὲν 2
 ἦν πολύσεμνος διὰ τὸ μέγεθος τῶν ὀπλῶν· ἐπετή-
 δευσε γὰρ ἐν ταῖς ἐξοπλισταῖς φορεῖν πανοπλίαν
 10 τηλικαύτην τὸ μέγεθος ὥστε μηδένα τῶν ἄλλων
 δύνασθαι ῥαδίως χρήσασθαι τῷ βάρει τῶν ὀπλῶν·
 πολὺ δ' ἔτι μᾶλλον γενόμενος χιλιάρχος περιεποιή-
 σατο δόξαν, φιλοκίνδυνος μὲν ὢν καὶ παράβολος ἐν
 ταῖς μάχαις, ἰταμὸς δὲ καὶ πρόχειρος ἐν ταῖς δημη-
 15 γορίαις. τοῦ δὲ Δάμαντος νόσφ' τελευτήσαντος, καὶ
 τὴν οὐσίαν καταλιπόντος τῇ γυναικί, ταύτην ἐγῆμε,
 καὶ τῶν πλουσιωτάτων εἰς ἡριθμεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτα 3
 Κροτωνιάταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Βρεττίων οἱ Συ-
 ρακόσιοι δύναμιν ἄδρᾶν ἐπεμψαν, ἧς ἐστρατήγει
 20 μὲν μεθ' ἐτέρων Ἄνταυδος ὁ Ἀγαθοκλέους ἀδελ-
 320 φός, τῶν δ' ὅλων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν Ἡρακλείδης
 καὶ Σωσίστρατος, ἄνδρες ἐν ἐπιβουλαῖς καὶ φόνοις
 καὶ μεγάλοις ἀσεβήμασι γερονότες τὸν πλείω τοῦ
 βίου· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἢ πρὸ ταύτης περι-
 25 ἔχει βιβλος. συνεστρατεύετο δ' αὐτοῖς καὶ Ἀγαθο- 4
 κλῆς, ἐγνωσμένος ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ τεταγμένος
 ἐπὶ χιλιαρχικῆς ἡγεμονίας, ὃς τὸ μὲν πρῶτον ἐν
 ταῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχαις γενόμενος κρά-
 τιστος ὑπὸ τῶν περὶ Σωσίστρατον ἀφηρέθη τὴν
 30 τῶν ἀριστείων τιμὴν διὰ τὸν φθόνον. ἐφ' οἷς πε- 5
 ριαλγῆς γενόμενος αὐτοὺς ὡς διεγνωκότας ἐπιθέσθαι
 τυραννίδι κατηγόρησεν ἐν τῷ δήμῳ, οὐ προσεχόν-

των δὲ τῶν Συρακοσίων ταῖς διαβολαῖς, οἱ μὲν
 περὶ Σωσίστρατον ἐδυνάστευσαν τῆς πατρίδος μετὰ
 4 τὴν ἐκ Κρότωνος ἐπάνοδον. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀλ-
 λοτριῶς ἔχων τὰ πρὸς αὐτούς, τὸ μὲν πρῶτον κα-
 τέμενεν ἐν Ἰταλίᾳ μετὰ τῶν κοινοπραγούντων, καὶ
 καταλαμβάνεσθαι τὴν τῶν Κροτωνιατῶν πόλιν ἐπι-
 χειρήσας ἐξέπεσε, καὶ μετ' ὀλίγων εἰς Τάραντα διε-
 σῶθη. ταχθεὶς δὲ παρὰ τοῖς Ταραντίνοις ἐν τῇ τῶν
 μισθοφόρων τάξει, καὶ πολλαῖς καὶ παραβόλοις ἐργαι-
 2 ῶν πράξεσιν, εἰς ὑποψίαν ἤλθε καινοτομεῖν. διόπερ
 ἀπολυθεὶς καὶ ταύτης τῆς στρατείας συνήθροισε τοὺς
 κατὰ τὴν Ἰταλίαν φυγάδας, καὶ Ῥηγίνοις πολέμου-
 μένοις ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἡρακλείδην καὶ Σωσί-
 3 στρατον ἐβοήθησεν. ἔπειτα τῆς ἐν Συρακούσαις δυ-
 ναστείας καταλυθείσης καὶ τῶν περὶ τὸν Σωσίστρατον
 15 φυγόντων, κατῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα. συνεκπεσόν-
 των δὲ τοῖς δυνάταις πολλῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, ὥς
 ἂν τῆς ὀλιγαρχίας κενοινωνηκότων τῆς τῶν ἑξακοσίων
 τῶν ἐπιφανεστάτων, ἐνέσθη πόλεμος τοῖς φυγάσι
 πρὸς τοὺς ἀντεχομένους τῆς δημοκρατίας. συμμα-
 20 χούντων δὲ τῶν Καρχηδονίων τοῖς περὶ τὸν Σω-
 σίστρατον φυγάσιν, ἐγίνοντο κίνδυνοι συνεχεῖς καὶ
 παρατάξεις ἀδρῶν δυνάμεων, ἐν αἷς Ἀγαθοκλῆς,
 ποτὲ μὲν ιδιώτης ὢν, ποτὲ δὲ ἐφ' ἡγεμονίας τεταγ-
 μένος, ὑπελήφθη δραστικός εἶναι καὶ φιλότεχνος
 25 ἐκ τοῦ πρὸς ἕκαστον τῶν καιρῶν ἐπινοεῖσθαι τι
 τῶν χρησίμων. ὦν ἔν ἐπραξε καὶ μάλα μνήμης
 4 ἄξιον. στρατοπεδευόντων γάρ ποτε τῶν Συρακο-
 σίων πλησίον τῆς Γέλας, αὐτὸς μὲν νυκτὸς πα-
 ρεισέπεσεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ χιλίων στρατιωτῶν,
 30 οἱ δὲ περὶ τὸν Σωσίστρατον ἐπιφανέντες μετὰ με-
 γάλῃς καὶ τεταγμένης δυνάμεως, ἐτρέψαντο τοὺς

παρεισπεπτωκότας καὶ κατέβαλον εἰς τριακοσίους.
 οὐ δ' ἄλλων ἐπιβαλομένων φεύγειν διὰ τινος στε- 5
 νόπου καὶ τὴν σωτηρίαν ἀπεγνωκότων, παρα-
 ἔξαι αὐτοὺς Ἀγαθοκλῆς ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύ-
 πτε. αὐτὸς μὲν γὰρ λαμπρότατα πάντων ἀγωνι- 6
 σάντος ἐπὶ τὰ τραύμασι περιέπεσε, καὶ διὰ τὸ πλῆθος
 τοῦ ὀνέντος αἵματος τὸ σῶμα παρελύετο· τῶν δὲ
 ὑπάρχοντων ἐπικειμένων παρήγγειλε τοῖς σαλπικταῖς
 ἵνα ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη τοῦ τεύχους παρελθόντας ση- 7
 μανίσκωσιν τὸ πολεμικόν. ὧν ταχέως τὸ ἑκτὸν προ-
 ἦλθαν, οἱ προσβοηθήσαντες ἐκ τῆς Γέλας τὸ μὲν
 ὑπὸ τοῖς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν τῶν Συρακοσίων
 ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη παρεισπεπτωκέναι τοῦ μὲν
 διώκειν ἀπέστησαν, διελόμενοι δὲ τὰς τάξεις
 ταχέως ἐβοήθουν, συντρέχοντες πρὸς τὸν ἦχον
 σαλπικτῶν. ἐν τοσούτῳ δὲ τυχόντες ἀνοχῆς
 πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα μετὰ πάσης ἀσφαλείας διε-
 ἤλθον εἰς τὸν χάρακα. ἐνταῦθα μὲν οὖν τοῦ-
 τὸν τρόπον καταστρατηγήσας τοὺς πολεμίους,
 ὁ μόνον ἑαυτὸν παραδόξως ἔσωσεν, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ὑμῶν ἐπτακοσίους ἄνδρας.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς Συρακούσαις αἰρεθέντος 5
 Λυσιστορίδου τοῦ Κορινθίου στρατηγοῦ, δόξας ἐπι-
 στάται τυραννίδι, διὰ τὴν σύνεσιν ἐξέφυγε τὸν κίν-
 δυνον. ὁ μὲν γὰρ Ἀκιστορίδης εὐλαβηθεὶς τὴν
 δύναμιν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ βουλόμενος αὐτὸν φανε-
 ρῶς ἀνελεῖν, ἐκέλευεν ἐκ τῆς πόλεως μεταστῆναι,
 καὶ τοὺς νυκτὸς κατὰ τὴν ὁδὸν ἀποκτενοῦντας ἐξα- 2
 κτελεῖν. Ἀγαθοκλῆς δὲ καταστοχασάμενος πιθα-
 νῶς τὴν ἐπίνουσαν τοῦ στρατηγοῦ, τῶν παίδων ἐξε-
 ἤλατο τὸν ἑαυτοῦ μάλιστα ἑοικότα καὶ κατὰ τὸ

μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὴν ὄψιν· τούτῳ δὲ
 δούς τὴν ἑαυτοῦ πανοπλίαν καὶ τὸν ἵππον, ἔτι δὲ
 τὴν ἐσθῆτα, παρεκρούσατο τοὺς ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν
 3 ἀποσταλέντας. αὐτὸς δὲ ῥάκη περιβαλόμενος ἀνο-
 δία τὴν ὁδοιπορίαν ἐποίησατο. ἐκεῖνοι δὲ ἀπὸ τῶν
 ὀπλων καὶ τῶν ἄλλων συσσήμων ὑπολαβόντες εἶναι
 τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ τὰκριβὲς διὰ τὸ σκότος οὐ
 συνιδόντες, τὸν μὲν φόνον ἐπετέλεσαν, τῆς δὲ προ-
 4 κχειρισμένης πράξεως διήμαρτον. μετὰ δὲ ταῦτα
 τῶν Συρακοσίων καταδεξαμένων τοὺς μετὰ Σωσι-
 στρατοῦ φυγάδας, καὶ πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην
 συνθεμένων, Ἀγαθοκλῆς φυγὰς ὧν ἰδίαν δύναμιν
 ἐν τῇ μεσογείῳ συνεστήσατο. γενόμενος δὲ φοβε-
 ρὸς οὐ μόνον τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς Καρχη-
 δονίοις, ἐπείσθη κατελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ
 παραχθεὶς εἰς τὸ τῆς Αἰμητρος ἱερὸν ὑπὸ τῶν πο-
 λιτῶν, ᾤμοσε μηδὲν ἐναντιώσεσθαι τῇ δημοκρατίᾳ.
 5 προσποιηθεὶς δὲ τῆς δημοκρατίας προῖστασθαι, καὶ
 δημαγωγῆσας ποικίλως τὰ πλήθη, στρατηγὸς κατε-
 στάθη καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης, μέχρι ἂν γνησίως
 6 ὁμονήσωσιν οἱ συνεληλυθότες εἰς τὴν πόλιν. εἰς
 πολλὰ γὰρ μέρη συνέβαινε διαιρεῖσθαι τὰς ἐταιρείας
 τῶν συνιόντων καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐκάστοις εἶναι
 μεγάλας διαφοράς, μέγιστον δ' ἦν ἀντίταγμα τοῖς
 περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα τὸ τῶν ἑξακοσίων συνέδριον,
 κατὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἀφηγημένον τῆς πόλεως· οἱ
 προέχοντες γὰρ τῶν Συρακοσίων καὶ ταῖς δόξαις
 καὶ ταῖς οὐσίαις ἐν τούτοις ὑπῆρχον καταλελεγμέ-
 6 νοι. ὁ δ' οὖν Ἀγαθοκλῆς ἐπιθυμητὴς ὧν δυνα-
 στείας, πολλὰς ἀφορμὰς ἔσχεν εἰς τὸ συντελεῖσαι τὸ
 βουλευθέν. οὐ μόνον γὰρ στρατηγὸς ὧν κύριος τῆς
 δυνάμεως ἦν, ἀλλὰ καὶ προσαγγελθέντος ὅτι τινὲς

τῶν ἀποστατῶν ἐν τῇ μεσογείῳ πρὸς Ἑρβίτῃ συνά-
 γουσι δύναμιν, ἐξουσίαν ἔλαβεν ἀνυπόπτως κατα-
 γράφειν οὓς προαιροῖτο στρατιώτας. διὸ καὶ προσ- 2
 322 ποιηθεὶς στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑρβιταν, κατέλεξεν εἰς
 5 τὰς τούς τε ἐκ Μοργαντίνης καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 ἐν τῇ μεσογείῳ πόλεων τοὺς αὐτῷ πρότερον συμ-
 πορευθέντας πρὸς Καρχηδονίους. οὗτοι γὰρ πάν- 3
 τες πρὸς Ἀγαθοκλέα μὲν εὐνούστατα διέκειντο,
 πολλὰ προσηρηγετημένοι κατὰ τὰς στρατείας, πρὸς δὲ
 10 τοὺς τῆς ἐν Συρακούσαις ὀλιγαρχίας κεκοινωνηκότας
 ἑξακοσίους ἀεὶ πολεμικῶς εἶχον, καὶ καθόλου τὸν
 δῆμον ἐμίσουν, ἀναγκαζόμενοι ποιεῖν τὸ προστα-
 τόμενον. τούτων δ' ὄντων μὲν τὸν ἀριθμὸν εἰς
 τρισχιλίους, ταῖς δ' ὁρμαῖς καὶ ταῖς προαιρέσεσιν
 15 εὐθιτωτάτων πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας,
 προσεπελέξατο καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς διὰ πενίαν
 καὶ φθόνον ἐναντιουμένους ταῖς τῶν ἰσχυόντων ἐπι-
 φανείαις. ὥς δ' αὐτῷ πάντ' ἦν εὐτρεπῆ, τοῖς μὲν 4
 στρατιώταις παρήγγειλεν ἀπαντᾶν ἅμ' ἡμέρᾳ εἰς
 20 τὸ Τιμολεόντειον, αὐτὸς δὲ μεταπεμπόμενος τοὺς
 περὶ Τίσαρχον καὶ Διοκλέα, τοὺς δοκοῦντας προε-
 στάναι τῆς τῶν ἑξακοσίων ἐταιρείας, ὥς περὶ τινων
 κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, ἐπειδὴ παρεγέ-
 νοντο παραλαβόντες τῶν φίλων εἰς τετταράκοντα,
 25 προσποιηθεὶς ἑαυτὸν ἐπιβουλεύεσθαι, συνελάμβα-
 νεν ἅπαντας, καὶ κατηγορήσας μὲν αὐτῶν ἐν τοῖς
 στρατιώταις, φήσας ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων ἀρπάζεσθαι
 διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν, καὶ κατωδύρετο
 τὴν περὶ αὐτὸν τύχην. παροξυνομένου δὲ τοῦ πλή- 5
 30 θους, καὶ βοῶντος μηκέτι μέλλειν, ἀλλ' ἐκ χειρὸς
 ἐπιθεῖναι τοῖς ἀδικήσασιν τὴν δίκην, τοῖς μὲν σαλ-
 πικταῖς παρήγγειλε σημαίνειν τὸ πολεμικόν, τοῖς

δὲ στρατιώταις ἀναιρεῖν τοὺς αἰτίους καὶ διαρπά-
 ζειν τὰς κτήσεις τῶν ἑξακοσίων καὶ τῶν τούτοις
 6 κοινοπραγούντων. ὁρμησάντων δὲ πάντων ἐπὶ τὴν
 ἄρπαγὴν, ἡ πόλις ἐπληρώθη ταραχῆς καὶ μεγάλων
 ἀτυχημάτων· οἱ μὲν γὰρ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν,
 ἀγνοοῦντες τὸν καθ' αὐτῶν κεκυρωμένον ὅλεθρον,
 ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς τὰς ὁδοὺς, μαθεῖν
 σπεύδοντες τὸν θόρυβον, οἱ δὲ στρατιῶται τὰ μὲν
 διὰ τὴν πλεονεξίαν, τὰ δὲ διὰ τὸν θυμὸν ἡγρω-
 μένοι τὰς ψυχάς, ἀνῆρουν τοὺς διὰ τὴν ἄγνοιαν
 7 γυμνὰ τὰ σώματα τῶν ἀμυνομένων ὀπλῶν παρεχο-
 μένους. διαληφθέντων δὲ τῶν στενωπῶν κατὰ μέ-
 ρος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν κατὰ τὰς ὁδοὺς,
 οἱ δ' ἐν ταῖς οἰκίαις ἐφονεύοντο. πολλοὶ δὲ καὶ
 τῶν μηδ' ὅτιοῦν διαβεβλημένων ἀνηροῦντο, θεό-
 15 μνοι μαθεῖν τὴν αἰτίαν τῆς ἀπωλείας. καθωπλι-
 σμένον γὰρ πλῆθος ἐξουσίαν προσλαβὼν οὐ διεκρίνε
 φίλον ἢ πολέμιον, ἀλλὰ παρ' οὐ πλέον ὠφελήσε-
 2 σθαι διειλήφει, τοῦτον ἐχθρὸν ἡγρεῖτο. διὸ καὶ πα-
 ρῆν ὁρᾶν πᾶσαν τὴν πόλιν πεπληρωμένην ὕβρεως
 30 καὶ φόνων καὶ παντοίων ἀνομημάτων. οἱ μὲν γὰρ
 διὰ τὰς προῦπαρχούσας ἐχθρας οὐδεμιᾶς ἐπηρείας
 ἀπείχοντο κατὰ τῶν μισουμένων, ἔχοντες ἐξουσίαν
 διατιθέναι πᾶν τὸ κεχαρισμένον τῷ θυμῷ· οἱ δὲ
 ταῖς τῶν εὐπόρων σφαγαῖς οἰόμενοι τὰς ἰδίας ἀπο-
 35 ρίας ἐπανορθώσεσθαι, πᾶν ἐμηχανῶντο πρὸς τὸν
 3 κατ' αὐτῶν ὅλεθρον. οἱ μὲν γὰρ τὰς αὐλείους θύ-
 320 ρας ἐξέκοπτον, οἱ δὲ διὰ κλιμάκων ἐπὶ τὰς ὀροφὰς
 προσανέβαινον, ἄλλοι δὲ διηγωνίζοντο πρὸς τοὺς
 ἀπὸ τῶν στεγῶν ἀμυνομένους. οὐ μὴν οὐδὲ τοῖς εἰς
 30 τὰ τεμένη καταφυγοῦσιν ἢ τῶν θεῶν ἰκετεία παρεί-
 χετο τὴν ἀσφάλειαν, ἀλλ' ἡ πρὸς θεοὺς ἀσέβεια

ἵκα τὴν πρὸς ἀνθρώπους. καὶ ταῦτ' ἐτόλμων ἐν 4
 ἡφύῃ καὶ πατρίδι παρανομεῖν Ἕλληνες καθ' ἑλ-
 λήνων, οἵ κ' αἰοῦν κατὰ συγγενῶν, οὐ φύσιν, οὐ σπον-
 δας, οὐ θεοὺς ἐντροπόμενοι, ἐφ' οἷς οὐχ ὅτι φί-
 λαι, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐχθροί, μέτριός γε τὴν
 ἡφύην, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν τὴν τῶν πασχόντων
 ἡφύην ἐλεήσει. πᾶσαι μὲν γὰρ αἱ πύλαι τῆς πό- 8
 λεως ἐκλείσθησαν, πλείους δὲ τῶν τετρακισχιλίων
 ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέστημερόν, τοῦτο μόνον ἐγκληθέντες
 οἱ χαριέστεροι τῶν ἄλλων ἦσαν. τῶν δὲ φρυγόν-
 των οἱ μὲν ἐπὶ τὰς πύλας ὀρμήσαντες συνελήφθη-
 ναι, οἱ δὲ κατὰ τῶν τειχῶν ὀπίπτοντες ἑαυτοὺς εἰς
 τὰς ἀστυγείτονας πόλεις διεσώθησαν, τινὲς δὲ διὰ
 τὸν φόβον ἀπρονοήτως ἀλλόμενοι κατεκρημνίσθη-
 ναι. τὸ δὲ πλῆθος ἦν τῶν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς πα- 2
 πόλεως ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, ὧν οἱ πλείστοι
 ἀπὸ τῆς πόλεως πρὸς τοὺς Ἀκραγαντίνους, ἀπὸ τῆς κα-
 τὰ τὴν πόλιν ἐπιμελείας ἤξιώθησαν. οἱ δὲ περὶ τὸν 3
 Ἰσθμόν κλέα διημερεύσαντες ἐν τοῖς τῶν πολιτῶν
 οἴκοις οὐδὲ τῆς εἰς γυναῖκας ὕβρεως καὶ παρανο-
 μίας ἀπέσχοντο, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐκπεφευγόντων τὸν
 πόλεον ἱκανὴν ὑπελάμβανον λήψεσθαι τιμωρίαν
 καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς ἐπήρειαν· δεινότερα γὰρ θα-
 λλά τοὺς [μὲν] ἄνδρας καὶ πατέρας εἰκὸς ἦν πεί-
 νεσθαι γυναικῶν ὕβρεις καὶ παρθένων αἰσχύνας
 ἀναλογιζομένους. ἀφ' ὧν ἡμῖν περιαιρετέον ἔστι 4
 καὶ ἐπίθετον καὶ συνήθη τοῖς συγγραφεῦσι τραγω-
 δίαν, μάλιστα μὲν διὰ τὸν τῶν παθόντων ἔλεον,
 καὶ διὰ τὸ μηδένα τῶν ἀναγινωσκόντων ἐπι-
 στήναι ἀκοῦσαι τὰ κατὰ μέρος, ἐν ἐτοίμῳ τῆς γνώ-
 σεως οὔσης. οἱ γὰρ μεθ' ἡμέραν ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ 5
 κατὰ τὴν ἀγορὰν σφάττειν τολμῶντες τοὺς μηδὲν

ἀδικοῦντας οὐ προσδέονται τοῦ δηλώσαντος τί νύ-
κτωρ ἔπραττον καθ' αὐτοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ πῶς
προσεφέροντο παρθένους ὀρφαναῖς καὶ γυναιξὶν ἐρή-
μοις μὲν οὐσῶν τῶν βοηθούντων, πεπτωκυῖαις δ'
6 ὑπ' ἐξουσίαν αὐτοκράτορα τῶν ἐχθίστων. ὁ δ' Ἀγα-⁵
θοκλῆς, δυοῖν ἡμερῶν διελθουσῶν, ἐπειδὴ ποτ'
ἐπληρώθη τοῦ κατὰ τῶν πολιτῶν νόμου, τοὺς ξω-
γρηθέντας ἀθροίσας Δεινοκράτην μὲν ἀφῆκε διὰ τὴν
προγεγενημένην φιλίαν, τῶν ἄλλων δὲ τοὺς μὲν
ἀλλοτριώτατα διακειμένους ἀνεῖλε, τοὺς δὲ λοιποὺς ¹⁰
ἐφυγάδευσε.

9 Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν ἐκκλησίαν κατηγό-
ρησε μὲν τῶν ἑξακοσίων καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν προ-
γεγενημένης ὀλιγαρχίας, καθαρὰν δὲ φήσας τὴν
πόλιν πεποιηκέναι τῶν δυναστεύειν ἐπιχειρούντων, ¹⁵
ἀπεφαίνετο τῷ δήμῳ τὴν αὐτονομίαν εἰλικρινῇ πα-
ραδιδόναι, καὶ βούλεσθαι ποτε τῶν πόνων ἀπολυ-
2 θεῖς ἰδιωτεύειν ἴσος ὦν πᾶσι. καὶ ταῦτα λέγων τὸ
μὲν χλαμύδιον ἑαυτοῦ περιέσπασε, τὸ δ' ἱμάτιον ³²
μεταλαβὼν ἀπῆει, τῶν πολλῶν ἑαυτὸν ἀποδείξας ³⁰
ἕνα. ταῦτα δ' ἔπραττε τὸν δημοτικὸν ὑποκρινόμε-
νος καὶ σαφῶς εἰδὼς τοὺς πλείους τῶν ἐκκλησια-
ζόντων μετεσχηκότας τῶν ἀσεβημάτων, καὶ διὰ τοῦτο
μηδέποτε ἂν βουλευθέντας ἄλλῳ τὴν στρατηγίαν
3 ἐγχειρίσαι. εὐθὺς γοῦν οἱ διαπεφορηκότες τὰ τῶν ³¹
ἡτυχηκότων ἐβόων μὴ καταλιπεῖν ἑαυτούς, ἀλλὰ
προσδέξασθαι τὴν τῶν ὄλων ἐπιμέλειαν. ὁ δὲ τὸ
μὲν πρῶτον ἡσυχίαν εἶχεν, εἴτα τοῦ πλήθους βιαι-
ότερον ἐγκειμένου, προσδέξασθαι μὲν ἔφησε τὴν
4 στρατηγίαν, μὴ μέντοι γε μετ' ἄλλων ἄρξαι. οὐ ³²
γὰρ ὑπομενεῖν, ὦν ἂν ἕτεροι παρανομήσωσι, τού-
των αὐτὸν συνάρχοντα λόγον ἀποδιδόναι κατὰ τοὺς

αυτοὺς συγχωρήσαντος δὲ τοῦ πλήθους μοναχόν, οὗτος μὲν χειροτονήθη στρατηγὸς αὐτοκράτορ, καὶ τὸ λοιπὸν φανερώς ἐδυναστεύε καὶ τῆς αἰῆς ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο, τῶν δ' ἀκεραίων Συνακροῶν οἱ μὲν διὰ τὸν φόβον ἡναγκάζοντο καροῖν, οἱ δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους κατισχυόμενοι τὴν ἑλπίδα εἰς κενὸν οὐκ ἐτόλμων ἐνδείκνυσθαι. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀπόρων καὶ κατάχρεων ἄσμενοι τὴν μεταβολὴν προσεδέξαντο· ἐπήγγελτο γὰρ Ἀγαθοκλῆς κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ποιεῖσθαι καὶ τοῖς πένησι χώραν δωρήσεσθαι. ἀπὸ τούτων γενόμενος τοῦ μὲν ἔτι φονεύειν ἢ κολεῖν τινὰς ἀπέστη, μεταβαλλόμενος δ' εἰς τοῦναντιον εὐγνωμόνως τοῖς πλήθεσι προσεφέρετο, καὶ πολλοὺς μὲν εὐεργετῶν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐπαγγελίαις περιποιῶν, πάντας δὲ λόγοις φιλανθρωποῖς διηλεγόμενος, οὐ μετρίως ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν. ἔχων τὴν ἐπικρατείην δυναστείαν οὔτε διάδημα ἀνέλαβεν οὔτε δορυφόρους εἶχεν οὔτε δυσεντευξίαν ἐξήλωται, ἀπερ εἰώθασι ποιεῖν σχεδὸν ἅπαντες οἱ τύραννοι. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῶν προσόδων καὶ τῆς τοῦ ὅπλων καὶ βελῶν παρασκευῆς, ἔτι δὲ πρὸς ταῖς παραχούσαις μακραῖς ναυσὶν ἐτέρας ἐναυπηγῆσατο. προσελάβετο δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ μεσορείῳ χωρίων καὶ πόλεων τὰς πλείστας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν ἕνατον ἔτος ἦν διεπολέμουσαν πρὸς Σαμνίτας, καὶ κατὰ μὲν τοὺς παλαιότερους χρόνους μεγάλας δυνάμεις ἦσαν διηγενησμένοι, τότε δὲ εἰς τὴν πολεμίαν εἰσβολὰς ποιῆμενοι μέγα μὲν οὐδὲν οὐδὲ μνήμης ἄξιον διεπράξαντο, διετέλουν δὲ τοῖς τε φρουροῖς προσ-

βολὰς ποιούμενοι καὶ τὴν χώραν λεηλατοῦντες.
 ἐπόρθησαν δὲ καὶ τῆς Ἀπουλίας τὴν Δαυνίαν πᾶ-
 σαν, καὶ προσαγαγόμενοι Κανυσίους ὁμήρους παρ'
 αὐτῶν ἔλαβον. προσέθηκαν δὲ καὶ δύο φυλάς ταῖς
 προὔπαρχούσαις, τὴν τε Φαλερῖναν καὶ τὴν Ὠφεν-
 3 τῖναν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κροτωνιάται
 πρὸς μὲν Βρεττίους διελύσαντο, πρὸς δὲ τοὺς ἐκ-
 πεπτωκότας τῶν πολιτῶν ὑπὸ τῆς δημοκρατίας διὰ³²⁵
 τὴν πρὸς Ἡρακλείδην καὶ Σωσίστρατον κοινωνίαν,
 περὶ ἧς ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ τὰ κατὰ μέρος¹⁰
 διήλθομεν, δεύτερον ἔτος ἤδη πολεμοῦντες, Πά-
 ρωνα καὶ Μενέδημον, ἄνδρας ἐπιφανεῖς στρατηγούς
 4 ἐχειροτόνησαν. οἱ δὲ φυγάδες ἐκ Θουρίων ὁμή-
 σαντες καὶ προσλαβόντες μισθοφόρους τριακοσίους,
 ἐπεχείρησαν μὲν νυκτὸς παρεισπίπτειν εἰς τὴν πα-¹⁵
 τριίδα, ἀποκρουσθέντες δ' ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν,
 κατεστρατοπέδευσαν ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Βρετ-
 τίων χώρας, μετ' ὀλίγον δὲ τῆς πολιτικῆς δυνάμεως
 ἐπελθούσης πολλαπλασίον πάντες μαχόμενοι κα-
 τεσφάγησαν. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ Σικελίαν καὶ²⁰
 τὴν Ἰταλίαν διεληλύθαμεν, διαβιβάσομεν τὸν λόγον
 ἐπὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης.

- 11 Κατὰ γὰρ τὴν Μακεδονίαν Εὐρυδίκη τῆς βασι-
 λείας προσεστηκυῖα καὶ πυνθανομένη τὴν Ὀλυμπιάδα
 παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν ἀθρόον, πρὸς μὲν Κάσ-²⁵
 σανδρον εἰς Πελοπόννησον ἀπέστειλε βιβλιαφόρον,
 ἀξιοῦσα βοηθεῖν τὴν ταχίστην, τῶν δὲ Μακεδόνων
 τοὺς πρακτικωτάτους ἀνακαλουμένη δωρεαῖς καὶ με-
 γάλαις ἐπαγγελίαις ἰδίους ταῖς εὐνοίαις κατεσκεύ-
 2 αζε. Πολυσπέρχων δὲ δύναμιν ἤθροισε προσλαβό-³⁰
 μενος Αἰακίδην τὸν Ἠπειρώτην, καὶ κατήγευ Ὀλυμ-
 πιάδα μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου παιδὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν.

αἰῶν οὖν Εὐρυδίκην ἐν Εὐρίοις τῆς Μακεδονίας
 ὤσαν μετὰ τῆς δυνάμεως, ὥρμησεν ἐπ' αὐτήν,
 πειδῶν μιᾷ μάχῃ κρῖναι τὰ πράγματα. ἀντιτα-
 θήτων δ' ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων, οἱ Μακε-
 δόνες ἐντραπέντες τὸ τῆς Ὀλυμπιάδος ἀξίωμα καὶ
 ὡς ἐν ἐργεσιῶν ἀναμιμνησκόμενοι τῶν Ἀλεξάνδρου
 περιέβαλλοντο. Φίλιππος μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς εὐθύς 3
 ὡς μετὰ τῆς θεραπείας, ἣ δ' Εὐρυδίκη μετὰ Πο-
 κλέους, ἐνὸς τῶν συμβούλων, εἰς Ἀμφίπολιν ἀπο-
 σπύσας συνελήφθη. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον Ὀλυμ- 4
 πίας τῶν βασιλικῶν σωμάτων κυριεύσασα, καὶ χωρὶς
 αὐτῶν τὴν βασιλείαν παραλαβοῦσα, τὴν εὐτυ-
 χαν οὐκ ἤνεγκεν ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ τὴν τ' Εὐρυ-
 χην καὶ τὸν ἄνδρα Φίλιππον τὸ μὲν πρῶτον εἰς
 ὀλκὴν καταθεμένη κακονχεῖν ἐπεχείρησε· περιοι-
 σμένησασα γὰρ αὐτῶν ἐν βραχεὶ τόπῳ τὰ σώματα
 ἐκ μιᾶς στενῆς ὑποδοχῆς ἐχορήγει τὰ ἀναγκαῖα·
 πολλὰς δ' ἡμέρας παρανομήσασα τοὺς ἡτυχη- 5
 τας, ἐπειδὴ παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἠδόξε διὰ τὸν
 ὅς τοὺς πάσχοντας ἔλεον, τὸν μὲν Φίλιππον προσ-
 ἔξε Θραξί τισιν ἐκκεντῆσαι, βασιλέα γεγενημένον
 εἴη καὶ μῆνας τέτταρας, τὴν δ' Εὐρυδίκην παρ-
 αταξομένην καὶ βοῶσαν αὐτῇ μᾶλλον προσήκειν
 ἐν Ὀλυμπιάδι τὴν βασιλείαν ἔκρινε μείζονος
 ὤσαι τιμωρίας. εἰσέπεμψεν οὖν αὐτῇ ξίφος καὶ 6
 ὄχον καὶ κώνειον, καὶ συνέταξε τούτων ὃ βού-
 το καταχρησασθαι πρὸς τὸν θάνατον, οὔτε τὸ
 ἀγεγενημένον ἀξίωμα τῆς παρανομουμένης ἐν-
 πείσας τὸ παράπαν οὔτε τῆς κοινῆς τύχης εἰς
 τὸν ἔλθουσά. τοιγαροῦν τῆς ὁμοίας μεταβολῆς 7
 οὖσα τῆς ὁμότητος ἀξίαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου κα-
 τειροφῆν. Εὐρυδίκη μὲν γὰρ κατενυγμένη πα-

- ρόντος τοῦ κομίσαντος τῶν ὁμοίων ὄψεων Ὀλυμ-
 πιάδα τυχεῖν, τὸν μὲν ἄνδρα περιέστειλεν, ἐπιμε-
 ληθεῖσα τῶν τραυμάτων ὥς ποθ' ὁ καιρὸς συνεχώρει,
 ἑαυτὴν δ' ἀνακρεμάσασα τῇ ζώνῃ κατέστρεψε τὸν
 βίον, οὔτε δακρύσασα τὴν ἑαυτῆς τύχην οὔτε τῷ⁵
 8 μεγέθει τῶν συμπτωμάτων ταπεινωθεῖσα. Ὀλυμ-
 πιάς δέ, τούτων διαφθαρέντων, ἀνείλε μὲν τὸν
 Νικάνορα τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασσάνδρου, κατέστρεψε
 δὲ τὸν Ἰόλλου τάφον, μετερχομένη, καθάπερ ἔφησε,
 τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον, ἐπέλεξε δὲ καὶ τῶν Κασ-¹⁰
 σάνδρου φίλων τοὺς ἐπιφανεστάτους ἑκατὸν Μα-
 9 κεδόνας, οὓς ἅπαντας ἀπέσφαξεν. ἐν τοιούτοις δὲ
 παρανομήμασι πληροῦσα τὸν ἑαυτῆς θυμὸν ταχὺ
 πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἐποίησε μισῆσαι τὴν ὁμό-
 τητα· πάντες γὰρ ἀνεμιμνήσκοντο τῶν Ἀντιπάτρου¹⁵
 λόγων, ὃς καθάπερ χρησμοδῶν ἐπὶ τῆς τελευτῆς
 παρεκελεύσατο μηδέποτε συγχωρῆσαι γυναικὶ τῆς
 βασιλείας προστατεῖν. τὰ μὲν οὖν κατὰ Μακεδο-
 νίαν τοῦτον τὸν τρόπον διοικηθέντα πρόδηλον εἶχε
 τὴν ἐσομένην μεταβολήν.²⁰
- 12 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Εὐμένης μὲν ἔχων τοὺς ἀρ-
 γυράσπιδας Μακεδόνας καὶ τὸν ἀφηγούμενον αὐ-
 τῶν Ἀντιγένην παρεχέμασε μὲν τῆς Βαβυλωνίας
 ἐν ταῖς ὀνομαζομέναις Καρῶν κώμας, πρὸς δὲ Σέ-
 λευκον καὶ Πύθωνα πρέσβεις ἀπέστειλεν, ἁξιῶν²⁵
 βοηθεῖν τοῖς βασιλεῦσι καὶ μετ' αὐτοῦ συναγωνί-
 2 σασθαι πρὸς Ἀντίγονον. τούτων δ' ὁ μὲν Πύθων
 τῆς Μηδίας, ὁ δ' ἕτερος τῆς Βαβυλωνίας σατραπῆς
 ἀπεδέδεικτο καθ' ὃν καιρὸν ἡ δευτέρα διαίρεσις
 ἐγενήθη τῶν σατραπειῶν ἐν Τριπαραδείσῳ. οἱ δὲ³⁰
 περὶ Σέλευκον τοῖς μὲν βασιλεῦσιν ἔφασαν βούλε-
 σθαι παρέχεσθαι χρείας, Εὐμένει μέντοι γε μηδέ-

ποθ' ὑπομενεῖν ποιοῦντας τὸ προσταττόμενον, οὗ
 Μακεδόνες συνελθόντες κατέγνωσαν θάνατον. πολλὰ
 δὲ πρὸς ταύτην τὴν προαίρεσιν διαλεχθέντες συνεξ-
 έπεμψαν παρ' αὐτῶν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀντιγένην
 5 καὶ τοὺς ἄργυράσπιδας, ἀξιούντες ἀφιστάναι τῆς
 ἡγεμονίας Εὐμένη. τῶν δὲ Μακεδόνων οὐ προσε- 3
 χόντων τοῖς λόγοις, Εὐμένης ἐπαινέσας αὐτῶν τὴν
 προθυμίαν ἀνέβη μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ παρα-
 γενηθεὶς ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν κατεστρατοπέ-
 10 δευσε, τῆς Βαβυλῶνος ἀπέχων σταδίους τριακοσίους.
 καὶ πρόθεσιν μὲν εἶχεν εἰς Σοῦσα ποιεῖσθαι τὴν
 πορείαν, διανοούμενος τὰς ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν
 δυνάμεις μεταπέμπεσθαι καὶ τοῖς βασιλικοῖς θη-
 σαυροῖς χρήσασθαι πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρεῖας.
 15 ἠναγκάζετο δὲ τὸν ποταμὸν διαβαίνειν διὰ τὸ τὴν 4
 μὲν κατόπιν χώραν προενομεῦσθαι, τὴν δὲ πέραν
 ἀκέραιον εἶναι καὶ δαψιλεῖς δύνασθαι παρέχεσθαι
 327 τροφὰς τῷ στρατοπέδῳ. συναγαγόντος οὖν αὐτοῦ 5
 πλοῖα πανταχόθεν πρὸς τὴν διάβασιν, οἱ περὶ Σέ-
 20 λευκον καὶ Πύθωνα κατέπλευσαν δυσι μὲν τριή-
 ρεσι, κοντωτοῖς δὲ πλείοσιν· ἔτι γὰρ τὰ σκάφη
 ταῦτα περιῆν ἐκ τῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου ναυπηγηθέν-
 των περὶ Βαβυλῶνα. ταῦτα δὲ προσαγαγόντες πρὸς 13
 τὴν ἑκβασιν πάλιν ἐπεχείρουν τοὺς Μακεδόνας
 25 πείθειν ἀποστῆσαι τὸν Εὐμένη τῆς στρατηγίας, καὶ
 μὴ προάγειν καθ' αὐτῶν ἄνδρα ξένον καὶ πλείστους
 Μακεδόνας ἀνηρηκότα. οὐδενὶ δὲ τρόπῳ τῶν περὶ 2
 τὸν Ἀντιγένην πειθομένων, οἱ περὶ Σέλευκον προσ-
 πλεύσαντες πρὸς τινα διώρυχα παλαιὰν ἀνέσκηξαν
 30 τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ χρόνου συγκεχωσμένην.
 περικλυσθείσης δὲ τῆς τῶν Μακεδόνων στρατοπε-
 δείας, καὶ πάντῃ τοῦ συνεχοῦς τόπου λιμνάσαντος,

ἐκινδύνευσεν ἅπαν ἀπολέσθαι τὸ στρατόπεδον ὑπὸ
 3 τῆς πλήμης. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἐμειναν
 ἐφ' ἡσυχίας, ἀπορούμενοι πῶς χρηστέον τοῖς πράγ-
 μασι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραστησάμενοι τὰ κοντιωτὰ
 πλοῖα περὶ τριακόσια τὸν ἀριθμὸν ὄντα, διεβίβασαν
 τὸ κράτιστον τῆς δυνάμεως οὐδενὸς παρενοχλοῦν-
 τος κατὰ τὴν ἔκβασιν· οἱ γὰρ περὶ Σέλευκον ἱπ-
 4 πεῖς μόνον εἶχον, καὶ τούτους πολὺ τοῖς ἀριθμοῖς
 λειπομένους τῶν ἐναντίων. νυκτὸς δὲ ἤδη κατα-
 λαμβανούσης Εὐμένης μὲν ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς ἀπο-
 5 σκευῆς πάλιν εἰς τοῦπίσω διεβίβασε τοὺς Μακε-
 δόνας, εἰσηγησάμενον δέ τινος τῶν ἐγγχωρίων ἐπε-
 βάλετό τινα τόπον ἀνακαθαίρειν, δι' οὗ ῥάδιον ἦν
 ἀποστρέψαι τὴν διώρυχα καὶ βάσιμον κατασκευάσαι
 6 τὴν πλησίον χώραν. ἃ δὲ συνιδόντες οἱ περὶ Σέ-
 λευκον, καὶ βουλόμενοι τὴν ταχίστην αὐτοὺς ἐκ τῆς
 15 ἰδίας σατραπείας ἀπαλλάξαι, πρέσβεις ἀπέστειλαν
 ὑπὲρ ἀνοχῶν, συγχωρήσαντες τὴν διάβασιν. εὐθύς
 δὲ καὶ βιβλιαφόρους ἀπέστειλαν πρὸς Ἀντίγονον εἰς
 Μεσοποταμίαν, ἀξιοῦντες ἥκειν τὴν ταχίστην μετὰ
 20 τῆς δυνάμεως, πρὶν ἢ καταβῆναι τοὺς σατράπας
 6 μετὰ τῶν δυνάμεων. Εὐμένης δὲ διαβὰς τὸν Τί-
 γριν, καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Σουσιανήν, εἰς
 τρία μέρη διεῖλε τὴν δύναμιν διὰ τὴν τοῦ σίτου
 σπάνιν. ἐπιπορευόμενος δὲ τὴν χώραν κατὰ μέρος
 25 σίτου μὲν παντελῶς ἐσπάνιζεν, ὄρουσαν δὲ καὶ σή-
 σαμον καὶ φοίνικα διέδωκε τοῖς στρατιώταις, δα-
 ψιλῶς ἐχούσης τῆς χώρας τοὺς τοιούτους καρπούς.
 7 πρὸς δὲ τοὺς ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις ἡγεμόνας ἦν
 μὲν καὶ πρότερον ἀπεσταλκῶς τὰς παρὰ τῶν βασι-
 30 λέων ἐπιστολάς, ἐν αἷς ἦν γεγραμμένον πάντα πει-
 θαρχεῖν Εὐμένει, καὶ τότε δὲ βιβλιαφόρους ἀπέ-

στειλεν, ἀξιῶν ἅπαντ᾽ εἰς τὴν Σουσιανὴν ἅπαν-
 τας μετὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων, καθ' ὃν δὴ χρόνον
 συνέβη κάκεινους ἡθροικῆναι τὰ στρατόπεδα καὶ
 συνδεδραμηκῆναι πρὸς ἀλλήλους δι' ἑτέρας αἰτίας,
 5 ὑπὲρ ὧν ἀναγκαῖον προειπεῖν.

Πύθων σατράπης μὲν ἀπεδέδεικτο Μηδίας, στρα- 14
 τηγὸς δὲ τῶν ἄνω σατραπειῶν ἀπασῶν γενόμενος,
 328 Φίλιππον μὲν τὸν προὔπαρχοντα Παρθυαίας στρα-
 τηγὸν ἀπέκτεινε, τὸν ἑαυτοῦ δ' ἀδελφὸν Εὐδαμον
 10 ἀντὶ τούτου κατέστησεν. οὗ γενομένου συνέδρα- 2
 μον οἱ λοιποὶ σατράπαι πάντες, φοβηθέντες μὴ τὸ
 παραπλήσιον πάθωσιν, ὄντος τοῦ Πύθωνος κινη-
 τικοῦ καὶ μεγάλα ταῖς ἐπιβολαῖς περιβαλλομένου.
 περιγενομένοι δ' αὐτοῦ μάχη καὶ πολλοὺς τῶν συν-
 15 αγωνισαμένων ἀνελόντες, ἐξήλασαν ἐκ τῆς Παρ-
 θυαίας. κάκεινος τὸ μὲν πρῶτον ἀνεχώρησεν εἰς 3
 Μηδίαν, μετ' ὀλίγον δ' εἰς τὴν Βαβυλῶνα παρα-
 γεόμενος παρεκάλει τὸν Σέλευκον βοηθεῖν αὐτῷ
 καὶ κοινῶν εἶναι τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. διὰ δὲ ταύτας 4
 20 τὰς αἰτίας τῶν ἄνω σατραπειῶν συνηθροικῶτων εἰς
 ταῦτό τὰ στρατόπεδα, παρῆσαν οἱ παρ' Εὐμένους
 βιβλιαφόροι πρὸς ἐτοίμας τὰς δυνάμεις. ἦν δὲ τῶν
 ἡγεμόνων ἐπιφανέστατος μὲν καὶ κοινῷ δόγματι
 πάντων τὴν στρατηγίαν παραλαβὼν Πευκίστης, γε-
 26 γενημένος Ἀλεξάνδρου σωματοφύλαξ καὶ προηγμέ-
 νος ὑπὸ τοῦ βασιλέως δι' ἀνδρείαν. σατραπειᾶν 5
 δ' εἶχεν ἔτη πλείονα τῆς Περσίδος, καὶ μεγίστης
 ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. δι' ἧς αἰ-
 τίας φασὶ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῷ μόνῳ Μακεδό-
 30 νων συγχωρῆσαι Περσικὴν φορεῖν στολήν, χαρίζε-
 σθαι βουλούμενον τοῖς Πέρσαις καὶ διὰ τούτου νο-
 μίζοντα κατὰ πάνθ' ἕξειν τὸ ἔθνος ὑπήκοον. εἶχε

δὲ τότε Πέρσας τοξότας μὲν καὶ σφενδονήτας μυ-
 ρίους, τοὺς δ' εἰς τὴν Μακεδονικὴν τάξιν καθω-
 πλισμένους παντοδαποὺς τρισχίλους, ἵππεῖς δ' Ἑλ-
 ληνας μὲν καὶ Θρᾷκας ἑξακοσίους, Πέρσας δὲ πλεί-
 6 οὺς τῶν τετρακοσίων. Τληπόλεμος δ' ὁ Μακεδῶν, ⁶
 Καρμανίας σατράπης ἀποδεδειγμένος, εἶχε πεζοὺς
 μὲν χίλους πεντακοσίους, ἵππεῖς δ' ἑπτακοσίους.
 καὶ Σιβύρτιος μὲν τῆς Ἀραχωσίας ἡγούμενος πα-
 ρείχετο πεζοὺς μὲν χίλους, ἵππεῖς δὲ δέκα πρὸς
 τοῖς ἑκατὸν ἑξ, Ἀνδρόβατος δ' ἐκ Παροπαμισαδῶν, ¹⁰
 τοῦ Ὀξυάρτου κυριεύοντος τῆς σατραπείας, ἀπέ-
 σταλτο μετὰ πεζῶν μὲν χιλίων καὶ διακοσίων, ἵπ-
 7 πέων δὲ τετρακοσίων. Στάσανδρος δ' ὁ τῆς Ἀρείας
 καὶ Δραγγηνῆς σατράπης, προσειληφώς καὶ τοὺς ἐκ
 τῆς Βακτριανῆς, εἶχε πεζοὺς μὲν χίλους πεντακο- ¹⁵
 8 σίους, ἵππεῖς δὲ χίλους. ἐκ δὲ τῆς Ἰνδικῆς Εὐ-
 δαμος παρεγένετο μεθ' ἱππέων μὲν πεντακοσίων,
 πεζῶν δὲ τρισχιλίων, ἐλεφάντων δὲ ἑκατὸν εἴκοσι·
 τὰ δὲ θηρία ταῦτα παρέλαβε μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου
 τελευταίην δολοφονήσας Πῶρον τὸν βασιλέα. οἱ δὲ ²⁰
 πάντες μετὰ τῶν σατραπῶν ἡθροίσθησαν πεζοὶ μὲν
 πλείους τῶν μυρίων ὀκτακισχιλίων ἑπτακοσίων, ἵπ-
 πεῖς δὲ τετρακισχίλιοι ἑξακόσιοι.
 15 Ἐπεὶ δὲ παρεγενήθησαν εἰς τὴν Σουσιανὴν πρὸς
 τοὺς περὶ τὸν Εὐμένη, συνήγαγον ἐκκλησίαν κοι- ²⁵
 νήν, ἐν ᾗ πολλὴν συνέβη γενέσθαι φιλοτιμίαν ὑπὲρ
 τῆς ἡγεμονίας. Πευκέστης μὲν γὰρ διὰ τε τὸ πλη-
 θος τῶν συναγωνιζομένων καὶ διὰ τὴν παρ' Ἀλε-
 ξάνδρου προαγωγὴν ἑαυτὸν ᾤετο δεῖν ἔχειν τὴν
 2 τῶν πάντων ἡγεμονίαν, Ἀντιγένης δὲ τῶν ἀργυ- ³⁰
 ρασπίδων Μακεδόνων στρατηγῶν ἔφη δεῖν δοθῆναι ³²
 τὴν ἐξουσίαν τῆς αἰρέσεως τοῖς μετ' αὐτοῦ Μακε-

δόσι, συγκαταπεπολεμηκόσιν Ἀλεξάνδρῳ τὴν Ἀσίαν
 καὶ γεγονόσι διὰ τὰς ἀρετὰς ἀνικήτοις. Εὐμένης 3
 δὲ φοβούμενος μὴ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους στάσιν
 εὐχείρωτοι κατασταθῶσιν Ἀντιγόνῳ, συνεβούλευεν
 5 ἓνα μὲν μὴ καθιστᾶν ἡγεμόνα, πάντας δὲ τοὺς
 προκεκριμένους ὑπὸ τοῦ πλήθους σατράπας καὶ
 στρατηγούς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν συνιόντας καθ'
 ἡμέραν βουλευέσθαι κοινῇ περὶ τῶν συμφερόντων.
 ἔστατο γὰρ Ἀλεξάνδρῳ τετελευτηκότι σκηνή, καὶ 4
 10 κατὰ ταύτην θρόνος, πρὸς ᾧ θύοντες εἰώθεσαν
 συνεδρεῦειν περὶ τῶν κατεπειγόντων. πάντων δὲ
 διασημαινομένων τὸ φηθὲν ὡς συμφέρον εἰρημένον,
 συνῆγε καθ' ἡμέραν συνέδριον οἷόν τινας δημοκρα-
 τουμένης πόλεως. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθόντων αὐ- 5
 15 τῶν εἰς Σοῦσα, παρὰ τῶν θησαυροφυλακούντων
 Εὐμένης ἔλαβε χρημάτων πλήθος ὅσον ἦν ἱκανὸν
 εἰς τὰς χρείας· μόνῳ γὰρ τούτῳ διὰ τῶν ἐπιστολῶν
 οἱ βασιλεῖς συνετετάχεσαν διδόναι καθ' ὅ,τι ἂν αὐτὸς
 προαιρῇται. μισθοδοτήσας δὲ τοὺς Μακεδόνας εἰς
 20 ἕξ μῆνας, Εὐδάμῳ τῷ τοὺς ἐλέφαντας καταγαρόντι
 ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἔδωκε διακόσια τάλαντα, τῷ μὲν
 λόγῳ πρὸς τὰς τῶν θηρίων δαπάνας, τῷ δ' ἔργῳ
 διὰ τῆς θωρεῖας ταύτης θεραπεύων τὸν ἄνδρα· ᾧ
 γὰρ τῶν στασιαζόντων οὗτος πρόσθοιτο, μεγίστην
 25 ἐποίητο ῥοπὴν, καταπληκτικῆς οὔσης τῆς τῶν θη-
 ρίων χρείας. τῶν δ' ἄλλων σατραπῶν ἕκαστος
 ἔτρεφε τοὺς ἐκ τῆς ὑφ' ἑαυτὸν χώρας συνηκολου-
 θηκότας.

Εὐμένης μὲν οὖν ἐν τῇ Σουσιανῇ διατρίβων 6
 30 ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν, Ἀντίγονος δὲ παραχει-
 μάσας ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ τὸ μὲν πρῶτον διενοήθη
 τοὺς περὶ τὸν Εὐμένην διώκειν ἐκ ποδός, πρὶν αὐξή-

φυλάττοντι ἐκέλευσαν μήτε τῶν χρημάτων Ἀντι-
 γόνῳ δοῦναι τι μήτε εἰς λόγους ἐρχεσθαι, αὐτοὶ
 δὲ τὰς δυνάμεις ἀναλαβόντες ὥρμησαν ἐπὶ τὸν
 Τύρῳ ποταμόν, ἀπέχοντα Σούσων ὁδὸν ἡμέρας,
 ἣ τῆς ὀρεινῆς ἔχεται τῆς ὑπὸ τῶν αὐτονόμων⁵
 κατεχομένης, οὓς Οὐξίους προσαγορεύουσι, πλά-
 τος μὲν κατὰ πολλοὺς τόπους τριῶν σταδίων, ἔστι
 δ' ὅτε καὶ τετάρων, βάθος δὲ κατὰ μέσον τὸ
 ῥεῦμα πρὸς τὰ μεγέθη τῶν ἐλεφάντων, καὶ φερό-
 μενος μὲν ἀπὸ τῆς ὀρεινῆς ἐπὶ σταδίους ἑπτακοσίους¹⁰
 εἰς τὴν Ἐρυθρὰν ἐξερεύγεται θάλατταν, ἔχει δὲ καὶ
 θαλάττιον ἰχθῦν πολλὸν καὶ θηρία τῶν πελαγίων,
 4 ἃ φαίνεται μάλιστα περὶ κυνὸς ἐπιτολάς. τοῦτον
 δὲ τὸν ποταμὸν προβαλόμενοι, καὶ πᾶσαν τὴν πα-
 ραποταμίαν ἀπὸ τῶν πηγῶν ἕως τῆς θαλάττης φυ-
 λακαῖς διαλαβόντες, ἀνέμενον τὴν τῶν πολεμίων¹⁵
 ἔφοδον. προσδεομένης δὲ τῆς φυλακῆς διὰ τὸ μῆ-
 κος στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγων, οἱ περὶ τὸν Εὐμένη
 καὶ Ἀντιγένην ἡξίωσαν τὸν Πευκέστην ἐκ τῆς Περ-
 5 σίδος μεταπέμψασθαι τοξότας μυρίους. ὁ δὲ τὸ μὲν²⁰
 πρῶτον οὐ προσεῖχεν αὐτοῖς, μεμψιμοιρῶν ἐπὶ τῷ
 μὴ τετευχέναι τῆς στρατηγίας, ὕστερον δὲ δὸς
 αὐτῷ λόγον συνεχώρησεν ὅτι κρατήσαντος Ἀντι-
 γόνου συμβήσεται καὶ τὴν σατραπείαν αὐτὸν ἀπο-
 6 βαλεῖν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεῦσαι. ἀγω-²⁵
 νῶν οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τῆς στρατηγίας μᾶλλον
 τεύξεσθαι νομίζων ὥς πλείστους ἔχων στρατιώτας,
 προσήγαγε, καθάπερ ἡξίου, τοξότας μυρίους. ἀπέ-
 χοντες δ' ἐνιοὶ τῶν Περσῶν ὁδὸν ἡμερῶν τριάκοντα
 τὸ παραγγελθὲν αὐθημερὸν ἦκουον διὰ τὸ φιλο-³⁰
 τεχνηθὲν περὶ τὰς φυλακάς· ὅπερ οὐ καλῶς ἔχει
 7 παραδραμεῖν. τῆς γὰρ Περσίδος οὔσης ἀύλωνοειδούς

καὶ σκοπὰς ἐχούσης ὑψηλὰς καὶ πυκνάς, ἐπὶ τούτων ἐφειστήκεισαν οἱ μέγιστον φθεγγόμενοι τῶν ἐγχωρίων. διηρημένων γὰρ τῶν τόπων εἰς φωνῆς ἀκοήν, οἱ μεταλαμβάνοντες τὸ παραγγελθὲν ὁμοίως ἑτέροις παρεδίδοσαν, εἴτ' ἐκεῖνοι πάλιν ἄλλοις, ἕως εἰς τὸ τέρμα τῆς σατραπείας τὸ δοθὲν παραδοθεῖη.

Τῶν δὲ περὶ τὸν Εὐμένη καὶ Πενθέστην ταῦτα 18
διοικούντων, Ἀντίγονος, ἐπειδὴ προάγων μετὰ τῆς
δυνάμεως ἦκεν εἰς Σοῦσα τὸ βασίλειον, Σέλευκον
μὲν ἀπέδειξε τῆς χώρας σατράπην, καὶ δοὺς αὐτῷ
στρατιώτας προσέταξε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν ἀπει-
θοῦντος Ξενοφίλου τοῦ Θησαυροφύλακος, αὐτὸς
δὲ μετὰ τῆς στρατιᾶς ἀνέβευξεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
οὔσης τῆς ὁδοῦ κανματώδους καὶ παντελῶς ἐπικιν-
δύνου ξενικαῖς δυνάμεσι διελθεῖν. διὸ καὶ τὰς πο-
ρείας ἠναγκάζοντο νυκτὸς ποιεῖσθαι καὶ στρατοπε-
δεύεσθαι περὶ τὸν ποταμὸν πρὶν ἥλιον ἀνατέλλειν.
οὐ μὴν ἡδυνήθη γε κατὰ πάντα ἄδικτος γενέσθαι 2
τῶν κατὰ τὴν χώραν κακῶν, ἀλλὰ καίπερ ἐνδεχο-
μένως ἅπαντα πράξας, συχνοὺς ἀπέβαλε τῶν στρα-
τιωτῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καύματος, ἅτε καὶ
τῆς ὥρας οὔσης περὶ κυνὸς ἐπιτολάς. ἐπεὶ δὲ πα- 3
ρεγενήθη πρὸς τὸν Κοπράτην ποταμὸν, ἐπέσχε τῆς
πορείας καὶ τὰ πρὸς τὴν διάβασιν παρεσκευάζετο.
οὗτος δ' ἐκ τινος ὀρεινῆς ῥέων ἐξέπιπτεν εἰς τὸν
Πασίτιγριν, ὃς ἀπείχε τῆς Εὐμένους στρατοπεδείας
σταδίους ὀγδοήκοντα, καὶ τὸ μὲν πλάτος εἶχεν ὥς
ἂν τεττάρων πλέθρων, ὅξυς δ' ὦν ἐν τῇ καταφορᾷ
προσεδεῖτο πλοίων ἢ ξεύγματος. καταλαβὼν δ' 4
ὀλίγα πλοῖα κοντωτά, διεβίβασεν ἐν τούτοις τινας
τῶν πεζῶν, προστάξας τάφρον ὀρύττειν καὶ χά-
ρακα βαλομένους ὑποδέχεσθαι τὴν λοιπὴν δύναμιν.

Εὐμένης δὲ πυθόμενος παρὰ τῶν κατασκόπων τὴν
 ἐπιβολὴν τῶν πολεμίων, διαβὰς τὸ ξυῆμα τοῦ Τι-
 γριδος μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν μὲν τετρακισχιλίων,
 ἱππέων δὲ χιλίων τριακοσίων, κατέλαβε διαβεβηκό-
 τας τῶν Ἀντιγόνου πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τριχι-
 λίων, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους, καὶ τῶν εἰωθότων
 σποράδην διαβαίνειν ἐπὶ τὰς προνομὰς οὐκ ἐλάτ-
 5 τους ἑξακισχιλίων. ἄφνω δὲ προσπεσὼν τεθορυβη-
 μένοις, τοὺς μὲν ἄλλους εὐθὺς ἐτρέψατο, τῶν δὲ
 Μακεδόνων τοὺς ὑποστάντας τῇ βίᾳ καὶ τῷ πλήθει
 κατισχύσας φυγεῖν εἰς τὸν ποταμὸν πάντας κατη-
 6 νάγκασε. πάντων δ' ὀρμησάντων ἐπὶ τὰ πλοῖα,
 ταῦτα μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐπιβάντων κατε-
 ποντίσθη, τῶν δὲ διανήχσεσθαι τολμησάντων οἱ
 πλείστοι μὲν ὑπὸ τοῦ ρεύματος παρενεχθέντες διε-
 7 φθάρησαν, ὀλίγοι δὲ διεσώθησαν. οἱ δ' ἄπειροι
 τοῦ κολυμβᾶν ὄντες τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ἐν τῷ
 ποταμῷ προκρίναντες τελευτῆς ἤλωσαν, εἰς τετρα-
 κισχιλίους ὄντες. Ἀντίγονος δὲ θεωρῶν τοσοῦτο
 19 πλῆθος ἀπολλύμενον, βοηθῆσαι μὲν οὐκ ἴσχυσε διὰ
 τὴν τῶν πλοίων σπάνιν, ἀδύνατον δ' εἶναι νομί-
 ζων τὴν διάβασιν ἀνέξεν· ἐπὶ πόλεως Βαδάκης,
 ἣ κεῖται παρὰ τὸν Εὐλαιοῦ ποταμόν. οὔσης δὲ τῆς
 ὁδοιπορίας ἐμπύρου, διὰ τὸ μέγεθος τῶν κανυμά-
 20 των διεφθάρη τε πολλὰ σώματα καὶ τὸ στρατόπε-
 δον εἰς ἀπορίαν ἐνέπεσε καὶ ἀθυμίαν. οὐ μὲν ἄλλ'
 ἐν τῇ προειρημένῃ πόλει μείνας ἡμέρας τινὰς καὶ
 τὸ στρατόπεδον ἐκ τῆς κακοπαθείας ἀναλαβὼν,
 ἔκρινε συμφέρειν ἀναξενγνύειν εἰς Ἐκβάτανα τῆς
 Μηδικῆς, κἀκεῖθεν ὁρμώμενος κατακτᾶσθαι τὰς ἄνω
 21 σατραπείας. οὐσῶν δ' ὁδῶν δύο τῶν φερουσῶν εἰς
 Μηδίαν ἑκατέρᾳ προσῆν τι δυσχερές· ἡ μὲν γάρ

ἐπὶ Κόλωνος ὑπῆρχε καλὴ καὶ βασιλική, κανυματώ-
 δης δὲ καὶ μακρά, παρεκτείνουσα σχεδὸν ἐφ' ἡμέ-
 ρας τετταράκοντα, ἣ δὲ διὰ τῶν Κοσσαίων ἐθνῶν
 χαλεπὴ μὲν καὶ στενὴ καὶ παράκρημνος καὶ διὰ πο-
 5 λεμίας, ἔτι δὲ τῶν ἀναγκαίων σπανίζουσα, σύντο-
 μος δὲ καὶ κατεψυγμένη. οὐ ῥάδιον δ' ἐστὶ ταύ- 3
 την διελθεῖν στρατόπεδον ἄνευ τοῦ πείσαι τοὺς
 τὴν ὄρεινὴν οἰκοῦντας βαρβάρους· αὐτόνομοι γὰρ
 ὄντες ἐκ παλαιῶν χρόνων κατοικοῦσιν ἐν σπηλαίοις,
 10 προσφέρονται δὲ βαλάνους καὶ μύκητας, ἔτι δὲ τε-
 ταριχευμένα κρέα τῶν ἀγρίων ζώων. τούτους Ἀν- 4
 τίγονος πείσαι μὲν ἢ δωροδοκεῖν ἀγεννὲς ἡγήτο,
 τηλικαύτης αὐτῷ δυνάμεως συνακολουθούσης, προ-
 χειρισάμενος δὲ τῶν πελταστῶν τοὺς ἐπισημοτάτους,
 15 καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς σφενδονήτας καὶ τοὺς
 333 ἄλλους ψιλοὺς εἰς δύο μέρη διελόμενος, τοὺς μὲν
 Νεάρχῳ παρέδωκε, προσταξας προάγειν καὶ τὰ στενὰ
 καὶ τὰς δυσχωρίας προκαταλαμβάνεσθαι, τοὺς δὲ
 ἄλλους παρ' ὅλην τὴν ὁδὸν τάξας αὐτὸς μὲν μετὰ
 20 τῆς φάλαγγος προῆγεν, ἐπὶ δὲ τῆς οὐραγίας ἔταξε
 Πύθωνα. οἱ μὲν οὖν μετὰ Νεάρχου προαποστα- 5
 λέντες ὀλίγας μὲν σκοπὰς προκατελάβοντο, τῶν δὲ
 πολλῶν καὶ μάλιστα ἀναγκαίων τόπων ὑστερήσαν-
 τες συχνοὺς ἀπέβαλον καὶ μόγισ διεξέπεσον ἐπι-
 25 κειμένων τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντίγο- 6
 νον ἐπειδὴ ποθ' ἤκον ἐπὶ τὰς δυσχωρίας, ἀβοηθή-
 τοις κινδύνοις περιέπιπτον. οἱ γὰρ ἐργῶριοι τῶν
 τόπων ἔμπειροι καθεστῶτες καὶ τοὺς κρημνοὺς προ-
 κατειληφότες ἐπεκύλιον τοῖς ὁδοιποροῦσι πέτρας
 30 συνεχεῖς καὶ μεγάλας· ἅμα δὲ καὶ τοῖς τόξοις πυ-
 κνοῖς χρώμενοι κατετίτρωσκον τοὺς μήτε ἀμύνεσθαι
 μήτ' ἐκκλίνειν τὰ βέλη θυναμένους διὰ τὴν δυσχωρίαν

7 τῶν τόπων. κρημνώδους δ' οὔσης καὶ δυσβάτου
 τῆς ὁδοῦ συνέβαινε τοὺς τε ἐλέφαντας καὶ τοὺς
 ἵππους, ἔτι δὲ τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὅπλοις, κιν-
 8 δυνεύειν ἅμα καὶ πονεῖν, ἀδυνατοῦντας ἑαυτοῖς
 8 βοηθῆσαι. εἰς τοιαύτην δ' ἀμνηχανίαν συγκλεισθεῖς 5
 Ἀντίγονος μετεμέλετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ πεισθῆναι
 τοῖς περὶ Πύθωνα, συμβουλεύουσι χρημάτων πρία-
 σθαι τὴν πάροδον· οὐ μὲν ἀλλὰ πολλοὺς ἀποβα-
 λῶν καὶ τοῖς ὅλοις κινδυνεύσας διεσώθη μόγις ἑνα-
 20 τατος εἰς τὴν οἰκουμένην τῆς Μηδίας. τὸ δὲ 10
 στρατόπεδον διὰ τὴν συνέχειαν τῶν κακῶν καὶ τὴν
 ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας ἐν αἰτίαις εἶχε τὸν
 Ἀντίγονον, ὥστε φωνὰς προῖεσθαι δυσχερεῖς· ἐν
 ἡμέραις γὰρ οὐχ ὅλαις τετραράκοντα τρισὶ μεγάλοις
 ἀτυχήμασι περιεπεπτώκεσαν. οὐ μὲν ἀλλὰ φιλαν- 15
 15 θρώπως ὁμιλήσας τοῖς στρατιώταις ὁ Ἀντίγονος,
 καὶ κατασκευασάμενος δαψιλῇ χορηγίαν πάντων τῶν
 ἐπιτηδείων, ἀνέλαβε τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κακοπα-
 2 θείας. Πύθωνα δ' ἐξάπέστειλε κελεύσας περιελ-
 20 θεῖν πᾶσαν τὴν Μηδίαν καὶ συνάγειν ὥς πλείστους 20
 ἵππους τε καὶ πολεμιστὰς ἵππους, ἔτι δὲ ὑποζυγίων
 3 πληθός. τῆς δὲ χώρας ταύτης αἰεὶ τετραπόδων γε-
 μούσης ῥαδίως τὸ παραγγελθὲν συντελέσας ὁ Πύ-
 3 θων ἤκεν ἄγων ἵππους μὲν δισχιλίους, ἵππους δὲ
 σὺν ταῖς κατασκευαῖς πλείους χιλίων, τῶν δ' ὑπο- 25
 25 ζυγίων τοσοῦτον ἀριθμὸν ὥστε δύνασθαι καθοπλί-
 σαι πᾶν τὸ στρατόπεδον, καὶ προσέτι τάλαντα πεν-
 4 τακόσια τῶν βασιλικῶν χρημάτων. ὁ δ' Ἀντίγονος
 τοὺς μὲν ἵππους εἰς τάξεις κατέστησε, τοὺς δ' ἵπ-
 4 πους τοῖς ἀπολωλεκόσι διαδούς, καὶ τὸ πληθὺς τῶν 30
 30 ὑποζυγίων διαχαρισάμενος, ἀνεκτήσατο τὴν παρὰ
 τῶν στρατιωτῶν εὐνοίαν.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένη σατράπαι καὶ στρατηγοὶ 21
 πυθόμενοι τοὺς πολεμίους ἐν τῇ Μηδία στρατοπε-
 δεύειν, διέστησαν πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ
 331 καὶ Ἀντιγένης ὁ τῶν ἀργυρασπίδων ἡγούμενος καὶ
 5 πάντες οἱ τὴν ἀπὸ θαλάττης ἀνάβασιν πεποιημένοι
 πάλιν ᾤοντο δεῖν ἐπὶ θάλατταν καταβαίνειν, οἱ δ'
 ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν καταβεβηκότες ἀγωνιῶν-
 τες ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀντέφασαν δεῖν ἀντέχεσθαι
 τῶν ἄνω τόπων. αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς, Εὐ- 2
 10 μένης ὁρῶν ὅτι διαιρεθέντος τοῦ στρατοπέδου κατ'
 ἰδίαν ἐκάτερον τῶν μερῶν οὐκ ἀξιόμαχόν ἐστι,
 συνεχώρησε τοῖς καταβεβηκόσι σατράπαις. ἀναξεί-
 ξαντες οὖν ἀπὸ τοῦ Πασιτίργιος προῆγον τῆς Περ-
 σίδος εἰς Περσέπολιν τὸ βασίλειον, οὔσης τῆς ὁδοῦ-
 15 πορείας ἡμερῶν εἴκοσι καὶ τεττάρων, ἧς ἦν ἡ πρώτη
 μὲν ἕως τῆς καλουμένης Κλίμακος κοίλη, κανυματώ-
 δης δὲ καὶ σπανίζουσα τῶν ἐπιτηδείων, ἡ λοιπὴ δὲ
 μετέωρος καὶ τὸν ἀέρα παντελῶς ὑγρινὸν ἔχουσα
 καὶ πλήρης τῶν ἐπετείων καρπῶν· αὐλῶνάς τε γὰρ 3
 20 εἶχε πυκνοὺς καὶ συσκόλους καὶ παραδείσων φυτείας
 ποικίλας, ἔτι δὲ παντοδαπῶν δένδρων φυσικὰς συν-
 αγκείας καὶ ῥύσεις ὑδάτων, ὥστε τοὺς ὁδοιποροῦν-
 τας μετὰ πολλῆς τέρψεως ἐνδιατρίβειν τόποις ἡδί-
 στοις πρὸς ἀνάπαυσιν. ἦν δὲ καὶ λείας παντοδα-
 25 πῆς πληθος, ἦν μεταπεμπόμενος Πενκέστης παρα
 τῶν ἐργωρίων διεδίδου θαψιλῇ τοῖς στρατιώταις,
 ἐκκαλούμενος αὐτῶν τὴν εὐνοίαν. κατοικοῦσι δὲ 4
 ταύτην τὴν χώραν τῶν Περσῶν οἱ μαχιμώτατοι,
 πάντες οντες τοξόται καὶ σφενδονῆται, πολυανθρω-
 30 πία τε πολὺ διαφέρειν συμβαίνει τὴν χώραν ταύ-
 την τῶν ἄλλων σατραπειῶν. ὥς δέ ποθ' ἦκον εἰς 22
 Περσέπολιν τὸ βασίλειον, Πενκέστης μὲν, ὢν ταύ-

της τῆς χώρας σατράπης καὶ στρατηγός, θυσίαν
ἐπετέλεσε μεγαλοπρεπῇ τοῖς θεοῖς καὶ Ἀλεξάνδρῳ
καὶ Φιλίππῳ, μεταπεμφάμενος δὲ ἐξ ὅλης σχεδὸν
τῆς Περσίδος ἱερείων καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς εὐ-
ωχίαν καὶ πανήγυριν χρησίμων πλήθος εἰστίασε 5
2 τὴν δύναμιν. ἐπλήρωσε δὲ τῆς τῶν πανηγυριζόν-
των θυσίας κύκλους τέτταρας ἐντὸς ἀλλήλων ὄντας
καὶ περιεχομένους ὑφ' ἐνὸς τοῦ μεγίστου. εἶναι δὲ
συνέβαινε τοῦ μὲν ἐκτὸς τὴν περίμετρον δέκα στα-
δίων, ἣν ἀνεπλήρουν οἱ τε μισθοφόροι καὶ συμμά- 10
χων τὸ πλῆθος, τοῦ δὲ δευτέρου σταδίων ὀκτώ,
καθ' ὃν ὑπῆρχον οἱ τε ἀργυράσπιδες Μακεδόνες καὶ
τῶν ἐταίρων οἱ μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύσαντες, τοῦ
δ' ἐξῆς τὴν μὲν περιφέρειαν σταδίων τεττάρων, τὸν
δὲ τόπον ἀναπληροῦσθαι κατακειμένων τῶν τε δευ- 15
τέρων ἡγεμόνων καὶ τῶν ἕξω τάξεως καὶ φίλων καὶ
στρατηγῶν καὶ τῶν ἱππέων· τοῦ δ' ἐπὶ πᾶσιν, ὅν-
τος δυοῖν σταδίων, διελήφεσαν τὰς κλισίας οἱ τε
στρατηγοὶ καὶ οἱ τὰς ἱππαρχίας ἔχοντες, ἔτι δὲ τῶν
3 Περσῶν οἱ μάλιστα τιμώμενοι. ἐν μέσῳ δὲ τούτων 20
ὑπῆρχον βωμοὶ θεῶν καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίπ-
που. καὶ τὰς μὲν κλισίας συνέβαινεν ἐκ φυλλάδος 335
κατεσκευάσθαι, κεκαλυμμένας ἀνυλαίαις καὶ παντο-
δαποῖς περιστροφάμασι, χορηγούσης τῆς Περσίδος δα-
ψιλῇ παντα τὰ πρὸς τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν, διε- 25
στηκέναι δὲ τοὺς κύκλους ἀπ' ἀλλήλων ἐπὶ τοσοῦτον
ὥστε μηδένα μὲν παρενοχλεῖσθαι τῶν ἐστιωμένων,
23 πλησίον δ' εἶναι πάσας τὰς παρασκευάς. πάντων δὲ
κατὰ τρόπον ὑπηρετουμένων ἐπεσημαίνετο τὸ πλῆ-
θος τὴν τοῦ Πευκέστου προθυμίαν, καὶ φανερός ἦν 30
ἐπιδεδωκὸς πολὺ πρὸς εὐνοίαν. ἃ δὲ θεῶν Εὐ-
μένης, καὶ συλλογιζόμενος τὸν Πευκέστην πολι-

τεύεσθαι πρὸς τὸ πλῆθος τῆς στρατηγίας ὀρεγόμε-
 νου, ἐπλάσατο ψευδεῖς ἐπιστολάς, διὰ δὲ τούτων
 τοὺς τε στρατιώτας εὐθαρσείας πρὸς τὰς μάχας κα-
 τεσκεύασε καὶ τοῦ Πευκέστου τὸν ὄγκον καὶ τὸ
 5 πρόσχημα ταπεινώσας ἑαυτὸν εἰς ὕψος ἤγαγε καὶ
 προσδοκίαν ἐλπίδων ἀγαθῶν παρὰ τοῖς πληθεῖσιν.
 ἦν δ' ὁ νοῦς τῶν γεγραμμένων ὅτι τὸ μὲν Ἀλεξάν- 2
 δρου παιδίον Ὀλυμπιάς παραλαβοῦσα κεκόμισται
 καὶ τὴν Μακεδονίας βασιλείαν κυρίως, ἀναιρεθέν-
 10 τος Κασσάνδρου, Πολυσπέρχων δὲ διαβέβηκεν εἰς
 Ἀσίαν πρὸς Ἀντίγονον ἔχων τῆς βασιλικῆς δυνά-
 μεως τὴν κρατίστην καὶ τοὺς ἐλέφαντας, ἔστι δὲ
 προάγων ἥδη περὶ Καππαδοκίαν. ἡ δ' ἐπιστολὴ Συ- 3
 ρίοις γεγραμμένη γραμμασιν ἀπέσταλτο παρ' Ὀρόν-
 15 του τοῦ σατραπείαν μὲν ἔχοντος Ἀρμενίας, φίλου
 δ' ὄντος Πευκέστη. πιστευθείσης δὲ τῆς ἐπιστο-
 λῆς διὰ τὴν συνήθειαν τὴν προϋπάρχουσαν τοῖς
 σατράπαις, ὁ μὲν Εὐμένης ἐκέλευσε περιενεργεῖν
 καὶ δεῖξαι τοῖς τε ἡγεμόσι καὶ τῶν ἄλλων στρατιω-
 20 τῶν τοῖς πλείστοις, τὸ δὲ στρατόπεδον ἅπαν μετε-
 τέθη ταῖς διανοαῖς, καὶ πάντες ἀπέβλεπον πρὸς
 τὰς Εὐμένους ἐλπίδας, ὥς τούτου δυνησομένου καὶ
 προάγειν διὰ τῶν βασιλέων οὓς ἂν βούληται καὶ δί-
 κας λαβεῖν παρὰ τῶν ἀδικούντων. μετὰ δὲ τὴν εὐ- 4
 25 ωχίαν Εὐμένης βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς
 ἀπειθοῦντας ἢ στρατηγίας ὀρεγομένους, παρήγαγε
 εἰς κρίσιν Σιβύρτιον, ὃς ἦν τῆς μὲν Ἀραχωσίας
 σατράπης, Πευκέστου δὲ μάλιστα φίλος, ἔλαθε δ'
 αὐτὸν τῶν ἱππέων τινὰς ἀποστείλας εἰς Ἀραχωτίας·
 30 καὶ τὰς ἀποσκευὰς κελεύσας παρῆλθαι εἰς τηλι-
 κούτους περιέστησε κινδύνους ὥστ' εἰ μὴ λαθῶν
 διέδρα, θανάτῳ περιέπεσεν ἂν ὑπὸ τοῦ πλῆθους.

- 24 τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς μὲν ἄλλους καταπληξάμε-
 νος, ἑαυτῷ δ' ὄγκον καὶ πρόσχημα μέγα περιποιή-
 σας, μετεβάλετο πάλιν, καὶ τὸν Πευκέστην λόγοις
 φιλανθρωποῖς καὶ μεγάλαις ἐπαγγελίαις προσαγα-
 γόμενος εὖνουν ἑαυτῷ καὶ πρόθυμον κατεσκεύασεν ⁶
- 2 εἰς τὸ τοῖς βασιλεῦσι συναγωνίζεσθαι. σπεύδων δὲ
 καὶ παρὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ὥσπερ ³³⁰
 ὄμηρα λαβεῖν τοῦ μὴ καταλείψειν αὐτόν, προσεποιή-
 θη χρημάτων σπανίζειν, καὶ παρεκάλεσεν ἕκαστον
- 3 κατὰ δύναμιν δανεῖσαι τοῖς βασιλεῦσι. λαβὼν δὲ ¹⁰
 παρ' ὧν ἐδόκει συμφέρειν ἡγεμόνων τετρακόσια τά-
 λαντα, τοὺς πρότερον ὑπόπτους ὄντας ἐπιβουλεύ-
 ει· ἢ καταλείψειν πιστοτάτους φύλακας ἔσχε τοῦ
 σώματος καὶ συναγωνιστάς.
- 4 Οὕτω δὲ αὐτοῦ περὶ τούτων πρὸς τὸ μέλλον ¹⁵
 στρατηγοῦντος, ἡκόν τινες ἐκ Μηδίας ἀπαγγέλλον-
 τες ὅτι μετὰ τῆς δυνάμεως Ἀντίγονος τὴν ἀνάξιν
 ἐπὶ τῆς Περσίδος εἶη πεποιημένος. ἃ δὴ πυθό-
 μενος καὶ αὐτὸς ἀνέξενε, διεγνώκως ἀπαντὰν τοῖς
- 5 πολεμίοις καὶ διακινδυνεύειν. κατὰ δὲ τὴν ὁδοί· ²⁰
 πορίαν δευτεραίῳ θυσίαν ἐπιτελέσας τοῖς θεοῖς καὶ
 τὴν δύναμιν εὐωχήσας πολυτελῶς, τὰ μὲν πλήθιν
 πρὸς εὖνοιαν προεκάλεσατο, αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν μέ-
 θην συμπεριενεχθεὶς τῶν παραληφθέντων τοῖς εἰς
 τὸ πίνειν ὀρμήσασιν ἐνέπεσεν εἰς ἀρρωστίαν. διό· ²⁵
 περ ἡμέρας τινας ἐπέσχε τῆς πορείας, καταβαρού-
 μενος ὑπὸ τοῦ πάθους· ἢ δὲ δύναμις ἐν ἀθυμίᾳ
 καθιεστήκει, τῶν μὲν πολεμίων προσδοκωμένων
 ταχέως συνάψειν, τοῦ δ' ἱκανωτάτου τῶν στρατη-
 6 γῶν ὑπὸ τῆς νόσου πιεζομένου. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ ³⁰
 πάθους κριθέντος, ἐπειδὴ βραχέως αὐτὸν προσανέ-
 λαβε, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀφηγουμένου

σκοπὰς ἐχούσης ὑψηλὰς καὶ πυκνάς, ἐπὶ τού-
 ἐφειστήκεισαν οἱ μέριστον φθιγγόμενοι τῶν
 ὀρίων. διηρημένων γὰρ τῶν τόπων εἰς φωνῆς
 ἦν, οἱ μεταλαμβάνοντες τὸ παραγγελθὲν ὁμοίως
 οἱς παρεδίδουσαν, εἴτ' ἐκεῖνοι πάλιν ἄλλοις, ἕως
 τὸ τέρμα τῆς σατραπείας τὸ δοθὲν παραδοθείη.
 Τῶν δὲ περὶ τὸν Εὐμένη καὶ Πενθέστην ταῦτα 18
 κούντων, Ἀντίγονος, ἐπειδὴ προάγων μετὰ τῆς
 ἁμέως ἦκεν εἰς Λοῦσα τὸ βασίλειον, Σέλευκον
 ἀπέδειξε τῆς χώρας σατράπην, καὶ δοὺς αὐτῷ
 τιμῆς προσέταξε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν ἀπει-
 ντος Ξενοφίλου τοῦ θησανροφύλακος, αὐτὸς
 μετὰ τῆς στρατιᾶς ἀνέβευξεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
 ἧς τῆς ὁδοῦ καυματώδους καὶ παντελῶς ἐπικιν-
 ον ξενικαῖς δυνάμεσι διελθεῖν. διὸ καὶ τὰς πο-
 ῖς ἤναγκάζοντο νυκτὸς ποιεῖσθαι καὶ στρατοπε-
 εῖσθαι περὶ τὸν ποταμὸν πρὶν ἥλιον ἀνατέλλειν.
 μὴν ἡδυνήθη γε κατὰ πάντα ἄδικτος γενέσθαι 2
 κατὰ τὴν χώραν κακῶν, ἀλλὰ καίπερ ἐνδεχο-
 ως ἅπαντα πράξας, συχνοὺς ἀπέβαλε τῶν στρα-
 τῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καύματος, ἅτε καὶ
 ὥρας οὔσης περὶ κυνὸς ἐπιτολὰς. ἐπεὶ δὲ πα- 3
 νήθη πρὸς τὸν Κοπράτην ποταμὸν, ἐπέσχε τῆς
 εἰας καὶ τὰ πρὸς τὴν διάβασιν παρεσκευάζετο.
 ος δ' ἐκ τινος ὀρεινῆς ῥέων ἐξέπιπτεν εἰς τὸν
 ἰτιγριν, ὃς ἀπείχε τῆς Εὐμένους στρατοπεδείας
 ὁδοῦ ὀγδοήκοντα, καὶ τὸ μὲν πλάτος εἶχεν ὥς
 τεττάρων πλέθρων, ὅξυς δ' ὦν ἐν τῇ καταφορᾷ
 σεδεῖτο πλοίων ἢ ζεύγματος. καταλαβὼν δ' 4
 α πλοῖα κοντωτά, διεβίβασεν ἐν τούτοις τινὰς
 πεξῶν, προστάξας τάφρον ὀρύττειν καὶ χά-
 α βαλομένους ὑποδέχεσθαι τὴν λοιπὴν δύναμιν.

τος ἔξελόντος τοὺς τε ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας, τὸν
 πατέρα θεωρήσαντα πάντα δι' ὧν ἦν φοβερός ἀπο-
 βεβληκότα, τύπτοντα τῷ ξύλῳ ῥαδίως ἀποκτείνειν.
 7 τὸ παραπλήσιον οὖν ποιεῖν καὶ τὸν Ἀντίγονον· μέ-
 χρι τούτου γὰρ ποιεῖσθαι τὰς ἐπαγγελίας ἕως αὖτε
 τῆς δυνάμεως κυριεύσει καὶ κολάσει τηνικαῦτα τοὺς
 ἀφηγουμένους. ἐπισημαινομένου δὲ τοῦ πλήθους ὡς
 ὀρθῶς λέγοντος, τότε μὲν ἔλυσε τὴν ἐκκλησίαν·
 26 νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης ἡκόν τινες ἠτύτομοληκό-
 τες μὲν ἐκ τῆς Ἀντιγόνου στρατοπεδείας, λέγον- 10
 τες δ' ὅτι παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις Ἀντίγονος
 ἀναξενγνύειν περὶ δευτέραν φυλακὴν. ὁ δ' Εὐμέ-
 νης συλλογιζόμενος ἀληθῶς ὑπέλαβε τοὺς πολεμί-
 2 οὺς ἀποχωρήσειν εἰς τὴν Γαβινην· αὕτη γὰρ ἀπέ-
 χουσα τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀκέραιος ἦν καὶ πλήρης 15
 καρπῶν καὶ χορτασμάτων καὶ καθόλου τῶν δυνα-
 μένων χορηγῆσαι τὰ ἐπιτήδεια μεγάλαις δυνάμεσι
 3 δαφυλῶς. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἀγαθοῖς ὁ τόπος αὐ-
 τὸς συνήργει, ποταμοὺς ἔχων καὶ χαράδρας δυσ-
 ἐξόδους. σπεύδων οὖν φθάσαι τοὺς πολεμίους, τὸ 20
 ὅμοιον ἔπραξε. τῶν μὲν μισθοφόρων τινὰς χρήμασι
 πείσας ἐξέπεμψεν ὡς αὐτομόλους, συντάξας λέγειν
 ὅτι διέγνωκεν Εὐμένης νυκτὸς ἐπιτίθεσθαι τῷ χά-
 ρακι· αὐτὸς δὲ τὴν μὲν ἀποσκευὴν προαπέστειλε,
 τοῖς δὲ στρατιώταις παρήγγειλε τὴν ταχίστην δε- 25
 4 νυκοποιησαμένοις ἀναξενγνύειν. ὧν ἀπάντων ὀξέως
 συντελεσθέντων, Ἀντίγονος ἀκούσας τῶν αὐτομό-
 λων ὅτι μάχεσθαι νυκτὸς διεγνώκασιν οἱ πολέμιοι,
 τῆς μὲν πορείας ἀπέσχετο, διέταττε δὲ τὴν δύναμιν
 5 εἰς τὸν κίνδυνον. τοῦ δὲ περὶ ταῦτα θορυβουμέ- 30
 νου καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀγωνιῶντος, ἔλαθον
 οἱ περὶ τὸν Εὐμένη προλαβόντες καὶ τὴν ὁδοιπο-

ρίαν ποιούμενοι κατὰ τάχος εἰς τὴν Γαβιηνήν. ὁ
 δ' Ἀντίγονος μέχρι μὲν τινος ἐν τοῖς ὅπλοις συν-
 εἶχε τὴν δύναμιν, ὥς δὲ παρὰ τῶν κατασκόπων
 ἐπύθτετο τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἐναντίων, γνοὺς αὖ-
 5 τὸν κατεστρατηγμένον. οὐδὲν ἤτιον ἀντείχετο τῆς
 αὐτῆς προαιρέσεως. παραγγείλας οὖν τοῖς στρατιώ- 6
 ταις ἀναξενυνύειν, προῆγε σύντονον τὴν πορείαν
 ποιούμενος καὶ διωγμῷ παραπλήσιον. προέχοντος
 δ' Εὐμένους δύο φυλακάς, ὁρῶν ὅτι καταλαβεῖν οὐ
 10 ῥαδίον ἐστὶ τῇ δυνάμει πάσῃ τοὺς τοσοῦτο προει-
 ληφότας, ἐπενόησέ τι τοιοῦτο. τὴν μὲν ἄλλην δύ- 7
 ναμιν παραδούς Πύθωνι προσέταξε κατὰ σχολὴν
 ἀκολουθεῖν, αὐτὸς δὲ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν ἤλαν-
 νεν ἀπὸ ῥυτῆρος, καὶ καταλαβὼν αὐτὴν ἡμέρᾳ τὴν
 15 οὐραγίαν τῶν πολεμίων καταβαίνουσιν ἀπὸ τινος
 ἀκρολοφίας, ἐπέστη ταῖς ἀκρωρείαις, φανερός ὢν
 338 τοῖς ἐναντίοις. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένην θεωρήσαν- 8
 τες ἐξ ἱκανοῦ διαστήματος τῶν πολεμίων ἱππεῖς, καὶ
 δοξάντες εἶναι πλησίον ἄπασαν τὴν δύναμιν, τῆς
 20 μὲν πορείας ἐπέσχον, τὴν δὲ στρατιὰν διέταττον,
 ὥς αὐτίκα τῆς παρατάξεως γενησομένης. οἱ μὲν οὖν 9
 ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων τὸν προει-
 ρημένον τρόπον ἀλλήλους κατεστρατήγησαν, ὥσπερ
 προαγωνιζόμενοι περὶ συνέσεως καὶ δεικνύντες ὅτι
 25 τὰς ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς ἔχουσι τῆς νίκης. ὁ δ' οὖν 10
 Ἀντίγονος διὰ ταύτης τῆς ἐπινοίας ἐκώλυσε μὲν
 τοὺς πολεμίους προάγειν εἰς τοῦμπροσθεν, αὐτῷ δὲ
 δοὺς ἄνεσιν εἰς τὸ προσδέξασθαι τὴν δύναμιν, ἐπειδὴ
 τὸ στρατόπεδον ἤκεν, ἅπαν ἐξέταξεν εἰς μάχην, καὶ
 30 κατέβαινε συντεταγμένος ἐπὶ τοὺς πολεμίους κατα-
 πληκτικῶς. εἶχε δὲ τοὺς συμπαντας σὺν τοῖς διὰ 27
 Πύθωνος καὶ Σελεύκου προσγεγεννημένοις πεζοὺς μὲν

πλείους τῶν δισμυρίων ὀκτακισχιλίων, ἵππεις δ' ὀκτακισχιλίους πεντακοσίους, ἐλέφαντας δὲ ἐξήκοντα πέντε.

- Διηλλαγμέναις δὲ ἐχρήσαντο ταῖς τάξεσιν οἱ στρατηγοί, διαμιλλώμενοι καὶ περὶ τῆς ἐν τούτοις 5
 2 ἐμπειρίας πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρατος ἔταξεν Εὐδαμον τὸν καταγαρόντα τοὺς ἐλέφαντας ἐξ Ἰνδῶν, ἔχοντα τὸ περὶ αὐτὸν ἄγλημα τῶν ἱππέων, ὄντων ἑκατὸν πεντήκοντα, πρόταγμα δὲ τούτων Ἰλας δύο ξυστοφόρων ἐπιλέ- 10
 3 κτων, βάθος ἐχούσας ἱππέων πεντήκοντα. καὶ συνῆψε μὲν τούτους τοῖς ὑπερδεξιόις τῆς ὑπορείας, ἐξῆς δὲ τούτοις Στάσανδρον τὸν στρατηγὸν ἔταξεν ἔχοντα τοὺς ἰδίους ἱππεῖς ἑνακοσίους πεντήκοντα.
 4 μετὰ δὲ τούτους ἔστησεν Ἀμφίμαχον τὸν Μεσοπο- 15
 ταμίας σατράπην, ᾧ συνηκολούθουν ἱππεῖς ἑξακόσιοι, συνάπτοντας δὲ τούτοις τοὺς ἐξ Ἀραχωσίας ἱππεῖς ἑξακοσίους, ὧν ἡγεῖτο πρότερον μὲν Σιβύρτιος, διὰ δὲ τὴν ἐκείνου φυγὴν μετετέλειψε τὴν
 5 ἡγεμονίαν Κεφάλων. ἐξῆς δ' ἦσαν πεντακόσιοι μὲν 20
 ἐκ Παροπαμισαδῶν, οἱ δὲ τούτοις ἴσοι Θοῤᾳκες ἐκ τῶν ἄνω κατοικιῶν. πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἔταξεν ἐλέφαντας μὲν ἐν ἐπικαμπίῳ τετραράκοντα πέντε, τοξότας δὲ καὶ σφενδονήτας ἐν τοῖς τῶν θηρίων
 6 διαστήμασι τοὺς ἱκανούς. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον 25
 ὀχυρωσάμενος τὸ λαιὸν κέρας συνῆψεν αὐτῷ τὴν φάλαγγα. ταύτης δὲ τὸ ἄκρον ἐπεῖχον οἱ ξένοι, πλείους ὄντες τῶν ἑξακισχιλίων, τὸ δ' ἐξῆς οἱ καθωπλισμένοι μὲν εἰς τὰ Μακεδονικά, παντοδαποὶ
 δ' ὄντες τοῖς ἔθνεσιν, εἰς πεντακισχιλίους. 30
 28 Μετὰ δὲ τούτους ἐτάχθησαν οἱ ἀργυράσπιδες Μακεδόνες, ὄντες μὲν οὐ πλείους τρισχιλίων, ἀνί- 339

κητοι δὲ καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς πολὺν φόβον παρεχόμενοι τοῖς πολεμίοις. ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὑπασπιστῶν, ὄντας πλείους τρισχιλίων, ἀφηγουμένων τούτων τε ἅμα καὶ τῶν ἀργυρασπιδῶν Ἀντιγένους καὶ Τευτάμου. πρὸ δὲ πάσης τῆς φάλαγγος 2 ἔστησεν ἐλέφαντας τετταράκοντα, καὶ τὰ τούτων διαστήματα τοῖς ψιλικοῖς τάγμασιν ἀνεπλήρωσεν. ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἐξέταξε τοὺς ἱππεῖς, ἔχο- 3 μένους μὲν τῆς φάλαγγος τοὺς ἐκ Καρμανίας ὀκτακοσίους, ὧν Τληπόλεμος σατράπης ἡγεῖτο, ἐξῆς δὲ τοὺς καλουμένους ἐταίρους ἑνακοσίους καὶ τὸ Πενκέστου καὶ Ἀντιγένους ἄγημα, τριακοσίους ἔχον ἱππεῖς μὲν περιειλημμένους ἰλῆ, ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ κέρατος τὸ Εὐμένους ἄγημα, τοὺς ἴσους ἔχον ἱππεῖς, καὶ τούτων πρόταγμα τῶν Εὐμένους παίδων ἱλας δύο, συνεστηκυίας ἑκατέρας ἐξ ἱππέων πεντήκοντα, καὶ πλαγίας φυλαττούσας ἔξω τοῦ κέρατος ἱλας τέτταρας, ἐν αἷς ἦσαν ἱππεῖς ἐπίλεκτοι διακόσιοι. χωρὶς δὲ τούτων ἀπὸ πασῶν τῶν ἱππαρχιῶν 4 ἐπιλελεγμένους τοῖς τάχεσι καὶ ταῖς ῥώμαις ἱππεῖς τριακοσίους ἔστησε κατόπιν τοῦ περὶ αὐτὸν ἀγήματος. παρὰ δὲ τὴν ὅλην τοῦ κέρατος τάξιν προέταξεν ἐλέφαντας τετταράκοντα. ἡ δὲ πᾶσα δύναμις ἦν τῶν περὶ τὸν Εὐμένη πεζοὶ μὲν τρισμύριοι πεντακισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ ἑξακισχίλιοι ἑκατόν, ἐλέφαντες δὲ ἑκατόν τετταρεσκαλδεκα.

Ἀντίγονος δ' ἐκ μετεώρων τόπων κατιδὼν τὴν 29 τῶν πολεμίων τάξιν, πρὸς ταύτην ἀρμοζόντως διεκόσμησε τὴν ἰδίαν δύναμιν. ὁρῶν γάρ τὸ τῶν ἐναντίων δεξιὸν κέρας ὠχυρωμένον τοῖς τε θηρίοις καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν ἱππέων, ἀντέταξε τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ἱππέων, οἱ κατὰ στόμα μὲν ἡμελλου

φυγομαχήσειν ἀραιοὶ διαστάντες, ἐκ μεταβολῆς δὲ
 διαγωνιεύσθαι, καὶ τοιῶν τῷ τρόπῳ ποιήσειν ἄπρα-
 κτον τῶν ἐναντίων τοῦτο τὸ μέρος ᾧ μάλιστα ἐπί-
 2 στευνον. ἔστησε δ' ἐπὶ ταύτης τῆς φάλαγγος τοὺς
 τε ἐκ Μηθίας καὶ Παρθυαίας ἀμφιπποτοξότας καὶ ὁ
 λογχοφόρους, ὄντας μὲν χιλίους, πεφυκότας δ' εὖ
 πρὸς τὴν ἐκ μεταβολῆς κρίσιν, ἐξῆς δὲ τοὺς ἀπὸ
 θαλάττης συναναβ. βηκότας Ταραντίνους δισχιλίους
 καὶ διακοσίους, ἐπιλέκτους ἐν ἐνέδραις καὶ καλῶς
 διακειμένους ταῖς εὐνοίαις πρὸς αὐτόν, τοὺς δ' ἀπὸ 10
 Φρυγίας καὶ Λυδίας χιλίους, τοὺς δὲ μετὰ Πύθω-
 νος χιλίους πεντακοσίους καὶ τοὺς μετὰ Αὐσανίου
 ξυστοφόρους τετρακοσίους, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς τε ἀμ-
 3 φρίππους ὀνομαζομένους καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἄνω κα-
 τοικούντων ὀκτακοσίους. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέ- 15
 ρας ὑπὸ τούτων ἐπληροῦτο τῶν ἱππέων, ὧν ἀπάν-
 των Πύθων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν. τῶν δὲ πεζῶν
 πρῶτοι μὲν ἐτάχθησαν οἱ ξένοι, πλείους ὄντες τῶν
 ἐνακισχιλίων, μετὰ δὲ τούτους Αὐκιοὶ καὶ Παμφύ-
 λιοι τρισχιλίοι, παντοδαποὶ δ' εἰς τὰ Μακεδονικὰ 20
 καθωπλισμένοι πλείους τῶν ὀκτακισχιλίων, ἐπὶ πᾶσι
 δὲ Μακεδόνες οὐ πολὺ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων,
 οὓς ἔδωκεν Ἀντίπατρος καθ' ὃν καιρὸν ἐπιμελητῆς
 4 ἀπεδείχθη τῆς βασιλείας. τῶν δ' ἱππέων πρῶτοι
 μὲν ἦσαν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος συνάπτοντες τῇ 25
 φάλαγγι μισθοφόροι παντοδαποὶ πεντακόσιοι, ἐξῆς
 δὲ Θρᾶκες χίλιοι, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων πεντα-
 κόσιοι, ἐχόμενοι δὲ τούτων οἱ προσαγορευθέντες
 ἑταῖροι χίλιοι, Δημήτριον ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν
 Ἀντιγόνου, τότε πρῶτως μέλλοντα συναγωνίζεσθαι 30
 5 τῷ πατρί. ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ κέρατος ἦν τὸ ἄγ-
 μα τῶν τριακοσίων, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς ἐκινδύ-

νευε· πρόταγμα δὲ τούτων ἐκ τῶν ἰδίῳν παίδων ἱλαὶ τρεῖς ὑπήρχον καὶ ταύταις ἴσαι παράλληλοι, συναγωνιζομένων αὐτοῖς Ταραντίνων ἑκατόν. παρὰ 6 δὲ τὸ κέρας πᾶν ἔταξε τοὺς κρατίστους τῶν ἐλεφάντων τριάκοντα, ποιήσας ἐπικάμπιον, καὶ τὰ διαστήματα τούτων συνεπλήρωσε τοῖς ψιλικοῖς τάγμασιν ἐπιλέκτοις· τῶν δ' ἄλλων θηρίων τὰ πλείω μὲν τῆς φάλαγγος προέστησεν, ὀλίγα δὲ μετὰ τῶν ἱππέων τῶν ἐν τοῖς εὐωνύμοις μέρεσι. τούτου δὲ τὸν τρώ- 7 πον ἐκτάξας τὸ στρατόπεδον, κατ'βαίνειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους λοξὴν ποιήσας τὴν τάξιν· τὸ μὲν γὰρ δεξιὸν κέρας, ᾧ μάλιστα ἐπίστευε, προεβάλετο, τὸ δ' ἕτερον ὑπεστείλατο, διεγνώκως ᾧ μὲν φηγομαχεῖν, ᾧ δ' ἀγωνίζεσθαι.]

Ἐπεὶ δὲ συνέγγυς ἀλλήλων ἐγένετο τὰ στρατό- 30 πεδα καὶ τὸ σύσσημον ἦρθη παρ' ἀμφοτέροισι, ἐπηλάλαξαν μὲν αἱ δυνάμεις ἐπαλλάξ πλεονάκεις, ἐσήμηναν δ' οἱ σαλπικταὶ τὸ πολεμικόν. πρῶτοι δ' οἱ μετὰ Πύθωνος ἱππεῖς, στερεὸν μὲν οὐδὲν οὐδ' ἀξιόλογον ἔχοντες πρόφραγμα περὶ αὐτοὺς, ὑπερέχοντες δὲ τῶν ἀντιτεταγμένων τῷ τε πλήθει καὶ ταῖς ἐλαφρότησιν, ἐπειρῶντο χρήσασθαι τοῖς ἰδίῳις προτερήμασι. τὸ μὲν γὰρ κατὰ στόμα διακινδυνεύειν 2 πρὸς ἐλέφαντας οὐκ ἀσφαλὲς ἐνόμιζον, περιππεύσαντες δὲ τὸ κέρας καὶ πλαγίοις ἐμβalόντες πυκνοῖς τοῖς βέλεσι κατετίτρωσκον, αὐτοὶ μὲν διὰ τὰς ἐλαφρότητας οὐδὲν πάσχοντες, μεγάλα δὲ βλάπτουντες τοὺς διὰ τὰ βάρη μῆτ' ἐκδιῶξαι δυναμένους μῆτ' ἀναχωρεῖν, ὅταν καιρὸς παραγγείλῃ. Εὐμένης 3 δ' ὁρῶν πιεζόμενον τὸ κέρας τῷ πλήθει τῶν ἀμφιπποτοξοτῶν, μετεπέμψατο παρ' Εὐδάμου τοῦ τὸ λαιὸν κέρας ἔχοντος τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ἱππέων,

- 24 τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς μὲν ἄλλους καταπληξάμε-
νος, ἑαυτῷ δ' ὄγκον καὶ πρόσχημα μέγα περιποιή-
σας, μετεβάλετο πάλιν, καὶ τὸν Πενθέστην λόγοις
φιλανθρώποις καὶ μεγάλαις ἐπαγγελίαις προσαγα-
γόμενος εὖνουν ἑαυτῷ καὶ πρόθυμον κατεσκεύασεν.
- 2 εἰς τὸ τοῖς βασιλεῦσι συναγωνίζεσθαι. σπεύδων δὲ
καὶ παρὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ὥσπερ
ὁμηρα λαβεῖν τοῦ μὴ καταλείψειν αὐτόν, προσεποιή-
θη χρημάτων σπανίζειν, καὶ παρεκάλεσεν ἕκαστον
- 3 κατὰ δύναμιν δανείσαι τοῖς βασιλεῦσι. λαβὼν δὲ
παρ' ὧν ἐδόκει συμφέρειν ἡγεμόνων τετρακόσια τά-
λαντα, τοὺς πρότερον ὑπόπτους ὄντας ἐπιβουλεύ-
ειν ἢ καταλείψειν πιστοτάτους φύλακας ἔσχε τοῦ
σώματος καὶ συναγωνιστάς.
- 4 Οὕτῳ δὲ αὐτοῦ περὶ τούτων πρὸς τὸ μέλλον
στρατηγοῦντος, ἡκόν τινες ἐκ Μηδίας ἀπαγγέλλον-
τες ὅτι μετὰ τῆς δυνάμεως Ἀντίγονος τὴν ἀνάξεν-
ξιν ἐπὶ τῆς Περσίδος εἶη πεποιημένος. αὐτὸς δὲ πυνθό-
μενος καὶ αὐτὸς ἀνέξενξε, διεγνωκὼς ἀπαντᾶν τοῖς
- 5 πολεμίοις καὶ διακινδυνεύειν. κατὰ δὲ τὴν ὁδοί-
πορίαν δευτεράκις θυσίαν ἐπιτελέσας τοῖς θεοῖς καὶ
τὴν δύναμιν εὐωχῆσας πολυτελῶς, τὰ μὲν πλήθην
πρὸς εὐνοίαν προεκάλεσατο, αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν μέ-
θην συμπεριενεχθεὶς τῶν παραληφθέντων τοῖς εἰς
τὸ πίνειν ὁρμήσασιν ἐνέπεσεν εἰς ἀρρωστίαν. διό-
περ ἡμέρας τινὰς ἐπέσχε τῆς πορείας, καταβαροῦ-
μενος ὑπὸ τοῦ πάθους· ἡ δὲ δύναμις ἐν ἀθυρίᾳ
καθειστήκει, τῶν μὲν πολεμίων προσδοκωμένων
ταχέως συνάψειν, τοῦ δ' ἱκανωτάτου τῶν στρατη-
γῶν ὑπὸ τῆς νόσου πιεζομένου. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ
πάθους κριθέντος, ἐπειδὴ βραχέως αὐτὸν προσανέ-
λαβε, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀφηγουμένου

Πενκέστου καὶ Ἀντιγένους, αὐτοὺς δὲ φορεῖν κομι-
ζόμενος ἐπηκολούθει τοῖς οὐραγοῦσιν, ὅπως μὴ διὰ
τὸν θόρυβον καὶ τὴν στενοχωρίαν παρενοχλοῖτο.

Ὡς δ' ἡμέρας ὁδὸν ἀπέσχον ἀπ' ἀλλήλων τὰ 25
στρατόπεδα, κατασκόπους ἐπεψαν ἀμφοτέροι, καὶ
μαθόντες τὰ πλήθη καὶ τὰς προαιρέσεις τῶν πολε-
μίων παρεσκευάσαντο μὲν πρὸς τὸν κίνδυνον, διε-
λύθησαν δὲ χωρὶς μάχης· προβεβλημένοι γὰρ ἀμ- 2
πότεροι ποταμόν τινα καὶ χαράδραν ἐξέταξαν μὲν
τὰς δυνάμεις, διὰ δὲ τὰς τῶν τόπων δυσχωρίας οὐκ
ἤθυνήθησαν διαγωνίσασθαι. καταστρατοπεδεύσαντες
δ' ἀλλήλων ἀπὸ σταδίων τριῶν ἐπὶ μὲν ἡμέρας τέτ-
ταρας ἀκροβολιζόμενοι καὶ προνομεύοντες τὴν χώ-
ραν διετέλεσαν, πάντων σπανίζοντες, τῇ πέμπτῃ δ'
Ἀντίγονος πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλε πρὸς τε τοὺς σα-
τράπας καὶ τοὺς Μακεδόνας, ἀξιῶν Εὐμένει μὲν μὴ
προσέχειν, ἑαυτῷ δὲ πιστεύειν· συγχωρήσειν γὰρ 3
ἔφη τοῖς μὲν σατράπαις ἔχειν τὰς ἰδίας σατραπείας,
τῶν δ' ἄλλων τοῖς μὲν χώραν πολλὴν δώσειν, τοὺς
δ' εἰς τὰς πατρίδας ἀποστελεῖν μετὰ τιμῆς καὶ δω-
ρεῶν, τοὺς δὲ στρατεύεσθαι βουλομένους διανεμεῖν
εἰς τὰς ἐκάστην καθηκούσας τάξεις. τῶν δὲ Μακε- 4
δόνων οὐ προσεχόντων τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ προσ-
απειλούντων τοῖς πρεσβευταῖς, Εὐμένης παρελθὼν
ἐπὶ ἡγεσέ τε αὐτοὺς καὶ λόγον εἶπε τῶν παραδεδομέ-
νων μὲν καὶ παλαιῶν, οὐκ ἀνοίκειον δὲ τῆς περι-
στασίας. ἔφη γὰρ ἐρασθέντα λέοντα παρθένου δια- 5
λειτουργῆναι τῷ πατρὶ τῆς κόρης ὑπὲρ τοῦ γάμου, τὸν
δὲ πατέρα λέγειν ὥς ἔτοιμος μὲν ἔστιν αὐτῷ δοῦ-
ναι, δεδοικέναι δὲ τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας,
μήποτε γήμας καὶ παροξυνθεὶς διὰ τινα αἰτίαν
προσενέγκηται τῇ παρθένῳ θηριωδῶς. τοῦ δὲ λέον- 6

τῶν νεκρῶν στρατοπεδεῦσαι, κύριος δὲ γενόμενος
 τῆς τούτων ταφῆς ἡμφισβήτει τῆς νίκης, ἀποφαι-
 νόμενος προτερεῖν ἐν ταῖς μάχαις τὸ τῶν πεσόντων
 5 κυριεῦσαι. ἀνηρέθθησαν δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν Ἀν-
 τιγόνου πεζοὶ μὲν εἰς τρισχιλίους ἑπτακοσίους, ἵπ-
 πεις δὲ πεντήκοντα τέτταρες, τραυματαῖαι δ' ἐγέ-
 νοντο πλείους τῶν τετρακισχιλίων· τῶν δ' Εὐμέ-
 νους ἔπεσον πεζοὶ μὲν πεντακόσιοι τετταράκοντα,
 ἵππεῖς δ' ὀλίγοι παντελῶς, τραυματαῖαι δ' ἐγένοντο
 πλείους τῶν ἑνακοσίων.

- 32 Ὁ δ' Ἀντίγονος μετὰ τὴν ἐκ τῆς μάχης ἀποχώ-
 ρησιν ὁρῶν τοὺς στρατιώτας ἀθυμοῦντας, διέγνω
 τὴν ταχίστην ἀναξενυγνύειν ὥς πορρωτάτω τῶν πο-
 λεμίων. βουλόμενος δ' εὖζωνον ποιῆσαι τὴν δύνα-
 μιν πρὸς τὴν ἀποχώρησιν, τοὺς μὲν τραυματίας καὶ
 15 τὰ βαρύτερα τῆς ἀποσκευῆς προαπέστειλεν εἰς τινα
 τῶν πλησίον πόλεων, τοὺς δὲ νεκροὺς αἶψ' ἡμέρᾳ
 θάψας, καὶ παρακατασχὼν τὸν παρὰ τῶν πολεμίων
 ἦκοντα κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως,
 2 παρήγγειλε τῆς ὥρας δειπνοποιεῖσθαι. τῆς δ' ἡμέ-
 ρας διελητούσης τὸν μὲν κήρυκα ἀπέπεμψε, δοὺς
 εἰς τὴν αὔριον τὴν ἀναίρεσιν, αὐτὸς δὲ πρώτης φυ-
 λακῆς ἀρχομένης ἀνέξευξε μετὰ πάσης τῆς δυνά-
 μεως, καὶ συντόνους τὰς πορείας ποιούμενος ἀπέ-
 στη μὲν τῶν πολεμίων μακράν, ἔσχε δὲ χώραν ἀκέ-
 10 ραιον εἰς ἀνάληψιν τοῦ στρατοπέδου· διήνυσσε γὰρ
 ἕως Γαδαμάργων τῆς Μηδίας, οὔσης τῆς χώρας ὑπὸ
 Πύθωνα καὶ δυναμένης μεγάλαις δυναμεσι πρὸς
 3 διατροφὴν δασιλῶς ἅπαντα χορηγῆσαι. Εὐμένης δὲ
 διὰ τῶν κατασκόπων πυθόμενος τὴν ἀναχώρησιν
 τῶν περὶ τὸν Ἀντίγονον, τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη
 διὰ τὸ καὶ τοὺς ἰδίους στρατιώτας ἐν ἀσυνίᾳ καὶ

κακοπαθείαις μεγάλαις γεγυμέναι, περὶ δὲ τὴν ἀναλ-
ρεσιν τῶν τετελευτηκότων γενομενος ἐπεμελήθη τῆς
ταφῆς μεγαλοπρεπῶς. ἐνθα δὴ συνέβη γενέσθαι
πρᾶγμα παράδοξον καὶ πολὺ τῶν παρ' Ἑλλήσιν
5 ἐξηλλαγμένον νομίζων.

Κητεὺς γὰρ ὁ τῶν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἀπηντηκότων 33
στρατῆρὸς ἀνῆρέθη μὲν ἐν τῇ μάχῃ λαμπρῶς ἀγω-
νισάμενος, ἀπέλιπε δὲ δύο γυναῖκας συνακολου-
θούσας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὴν μὲν νεόγαμον, τὴν
10 δὲ ὀλίγοις ἔτεσι πρότερον συνοικήσασαν, ἀμφοτέ-
ρας δὲ φιλοστόργως πρὸς αὐτὸν διακειμένας. ὄντος 2
δὲ παλαιοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς τοὺς γαμοῦν-
τας καὶ τὰς γαμουμένας παρθένους μὴ διὰ τῆς τῶν
γονέων κρίσεως ποιεῖσθαι τὸν γάμον, ἀλλὰ πείσαν-
15 τας ἀλλήλους, τὸν μὲν ἔμπροσθεν χρόνον τῆς μνη-
στείας γενομένης διὰ νεωτέρων ταῖς ἡλικίαις, ὡς
343 ἐπὶ τὸ πολὺ συνέβαινε διαπιπτεῖν τὰς κρίσεις, καὶ
ταχὺ μεταμελομένων ἀμφοτέρων πολλὰς τῶν γυ-
ναικῶν διαφθείρεσθαι καὶ δι' ἀκρασίαν φιλοστορ-
20 γεῖν ἑτέρους, τέλος δὲ μὴ δυναμένας εὐσχημύνως
ἀπολιπεῖν τοὺς ἐξ ἀρχῆς προκριθέντας διὰ φαρμά-
κων ἀναιρεῖν τοὺς συνοικούντας, καὶ τὴν χώραν δ'
οὐκ ὀλίγας ἀφορμὰς αὐταῖς δοῦναι, πολλὰς καὶ
ποικίλας φέρουσιν φθαρτικὰς δυνάμεις, ἐξ ὧν ἐνίας
25 προσχωσθεύσας μόνον τοῖς ἐδέσμασιν ἢ ποτηρίοις
ἐπιφέρειν τιν ἀπώλειαν. ἐπιπολαζούσης δὲ τῆς ῥα- 3
διουργίας καὶ πολλῶν ἀναιρουμένων τοῦτον τὸν
τρόπον, ἐπειδὴ κολάζοντες τὰς αἰτίας τῶν κακῶν
οὐκ ἡδυνήθησαν ἀποτρέψαι τὰς ἄλλας τῶν ἀδικη-
30 ματων, νόμον ἔθεσαν ὅπως συγκατακάνονται τοῖς
τετελευτηκόσιν ἀνδράσιν αἱ γυναῖκες πλὴν τῶν ἐγ-
κύων ἢ τῶν ἐχουσῶν τέκνα· τὴν δὲ μὴ βουλομέ-

νην τῷ δόγματι πειθαρχεῖν χήραν μένειν διὰ τέ-
 λους καὶ θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων νομίμων εἰργε-
 4 σθαι διὰ παντός, ὥς ἀσεβοῦσαν. τούτων δὲ νομο-
 θετηθέντων εἰς τοῦναντίον τὴν παρανομίαν τῶν
 γυναικῶν μεταβαλεῖν συνέβη· διὰ γὰρ τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς ἀτιμίας ἐκάστης ὑπομενούσης ἐκουσίως
 τὸν θάνατον, οὐ μόνον προνοεῖσθαι τῆς τῶν συν-
 οικούντων ἀσφαλείας ὥς κοινῆς οὔσης, ἀλλὰ καὶ
 πρὸς ἀλλήλας ἀμιλλᾶσθαι καθάπερ ὑπὲρ τῆς μεγί-
 34 στης εὐδοξίας. ὃ καὶ τότε συνέβη· τοῦ γὰρ νόμου ἡ
 μίαν κελεύοντος συγκατακάεσθαι, παρῆσαν ἀμφο-
 τεραὶ πρὸς τὴν τοῦ Κητέως ταφὴν ὑπὲρ τοῦ συν-
 αποθανεῖν ὥς ὑπὲρ ἀριστείου συμφιλοτιμούμεναι.
 2 τῶν δὲ στρατηγῶν διακρινόντων, ἡ νεωτέρα μὲν
 ἀπεφαίνετο τὴν ἑτέραν ἐγκυον εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ
 μὴ δύνασθαι χρήσασθαι τῷ νόμῳ, ἡ δὲ πρεσβυτέρα
 δικαιότερον ἀπεφαίνετο εἶναι τὴν προέχουσαν τοῖς
 χρόνοις προέχειν καὶ τῇ τιμῇ· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀπάντων θεωρεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους πολὺ
 προέχοντας τῶν νεωτέρων εἰς ἐντροπὴν καὶ τιμὴν.
 3 οἱ δ' οὖν στρατηγοὶ διὰ τῶν μαιεύεσθαι δυναμέ-
 νων γνόντες τὴν πρεσβυτέραν ἐγκυον οὔσαν, προέ-
 κριναν τὴν νεωτέραν. οὐ συμβάντος ἡ μὲν ἀπο-
 τυχοῦσα τῆς κρίσεως ἀπῆει μετὰ κλαυθμοῦ, καταρ-
 ρήξασα τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν διάδημα καὶ τὰς τρί-
 4 χας σπαράττουσα, καθάπερ τίνας συμφορὰς με-
 γάλης προσηγγελέμενης· ἡ δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ περικρατῆς
 ἀπῆει πρὸς τὴν πυρᾶν, στεφανουμένη μὲν μίτραις
 ὑπὸ τῶν οἰκείων γυναικῶν, κεκοσμημένη δὲ δια-
 πρεπῶς ὥσπερ εἰς τινα γάμον προεπέμπετο ὑπὸ
 τῶν συγγενῶν, ᾄδόντων ὕμνον εἰς τὴν ἀρετὴν αὐ-
 4 τῆς. ὥς δ' ἐγγὺς ἐγενήθη τῆς πυρᾶς, περικαιρου-

μένη τὸν κόσμον ἑαυτῆς διεδίδου τοῖς οἰκέλοις καὶ φίλοις, ὥς ἂν εἴποι τις, καταλείπουσα τοῖς ἀγαπῶσι μνημεῖον. ὁ δὲ κόσμος ἦν περὶ μὲν τὰς χεῖρας δακτυλίων πλήθος ἐνδεδεμένων λίθοις πολυτελέσι καὶ διηλλαγμένοις τοῖς χρώμασι, περὶ δὲ τὴν κεφαλὴν χρυσῶν ἀστερίσκων οὐκ ὀλίγος ἀριθμὸς παντοδαποῖς λίθοις διειλημμένων, περὶ δὲ τὸν τράχηλον ὄρμων πλήθος, τῶν μὲν ἐλαττόνων, τῶν δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον αἰὲ κατ' ὑπέροθιν μειζόνων. τὸ δὲ τελευταῖον ἀσπασαμένη τοὺς οἰκέλους ὑπὸ τὰδελφοῦ μὲν ἐπὶ τὴν πυρὰν ἀνεβίβασθη, ὑπὸ δὲ τοῦ συνδραμόντος ἐπὶ τὴν θέαν πλήθους θαυμασθεῖσα κατέστρεψεν ἥρωικῶς τὸν βίον. ἡ μὲν γὰρ δύναμις ἐν τοῖς ὅπλοις πᾶσα πρὶν ἄπτεσθαι τὴν πυρὰν τρεῖς περιῆλθεν, αὐτὴ δὲ τάνδρῃ παρακλιθεῖσα, καὶ κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς ὁρμὴν οὐδεμίαν φωνὴν ἀγρευτῇ προεμένη, προεκαλέσατο τῶν ὁρώντων τοὺς μὲν εἰς ἔλεον, τοὺς δ' εἰς ὑπερβολὴν ἐπαίνων. οὐ μὲν ἄλλ' ἐνιοι τῶν Ἑλλήνων ἐπετίμων τοῖς νομίμοις ὡς ἀγροῖσι οὔσι καὶ χαλεποῖς.

Ὁ δ' Εὐμένης ἀπὸ τῆς τῶν τετελευτηκότων ταφῆς γενόμενος ἀνέξενξεν ἐκ τῶν Παραιτάκων εἰς τὴν Γαβιηνήν, οὐσαν ἀκέραιον καὶ δυναμένην πάντα δαψιλῇ ταῖς δυνάμεσι παρέχεσθαι. ἀπέχειν δὲ συνέβαινε τὴν χώραν αὐτήν τῶν περὶ Ἀντίγονον διὰ μὲν τῆς οἰκουμένης πορευομένων σταθμοὺς εἰκοσι πέντε, διὰ δὲ τῆς ἐρήμου καὶ ἀνύδρου σταθμοὺς ἐννέα. οἱ μὲν οὖν περὶ Εὐμένη καὶ τὸν Ἀντίγονον τοσοῦτον ἀλλήλων διεστῶτες ἐν τούτοις τοῖς τόποις παρεχέμαζον ἅμα καὶ τὰς δυνάμεις ἀνελάμβανον.

Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Κάσσανδρος μὲν ἐν Πε- 35

λοποννήσῳ Τεγέα^ν πολιορκῶν, καὶ πνθόμενος τὴν
 τε Ὀλυμπιάδος ἀνάθοδον εἰς Μακεδονίαν καὶ τὴν
 Εὐρυδίκης καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀναίρεσιν,
 ἔτι δὲ τὰ περὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν Ἰόλλου τάφον
 συμβεβηκότα, πρὸς μὲν τοὺς Τεγεάτας διελύσατο,
 τὴν δὲ δύναμιν ἀναλαβὼν προῆγεν ἐπὶ Μακεδο-
 νίας, καταλιπὼν τοὺς συμμάχους ἐν πολλῇ ταραχῇ·
 ἐφῆδρενε γὰρ ταῖς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεσιν Ἀλέ-
 2 ξανδρος ὁ Πολυσπέρχοντος ἔχων στρατόπεδον. Αἰ-
 τωλοὶ δὲ χαρίζεσθαι βουλόμενοι τῇ τε Ὀλυμπιάδι¹⁰
 καὶ Πολυσπέρχοντι, τὰ περὶ τὰς Πύλας στενὰ κα-
 τελάβοντο καὶ τῆς παρόδου τὸν Κάσσανδρον ἀπέ-
 κλεισαν. ὁ δὲ βιάζεσθαι μὲν πρὸς τόπους δυσεμ-
 βόλους ἀπέγνω, παρασκευασάμενος δὲ πλοῖα καὶ
 σχεδίας ἐκ τε τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Λοκρίδος ἐπέ-
 3 ραίωσε τὴν δύναμιν εἰς τὴν Θετταλίαν. ἀκούων δὲ
 περὶ τὴν Περγαιβίαν προκαθῆσθαι Πολυσπέρχοντα
 μετὰ στρατοπέδον, Κάλλαν μὲν ἀπέστειλε στρατη-
 γὸν μετὰ δυνάμεως, προστάξας διαπολεμεῖν τοῖς
 μετὰ Πολυσπέρχοντος. Δεινίας δὲ τὰ στενὰ προ-
 4 καταληψόμενος, ἀπαντήσας τοῖς ὑπ' Ὀλυμπιάδος
 ἐξαποσταλεῖσι στρατιώταις ἔφθασε τῶν παρόδων
 κυριεύσας. Ὀλυμπιάς δὲ πνθομένη Κάσσανδρον
 μετὰ μεγάλης δυνάμεως πλησίον εἶναι τῆς Μακε-
 5 δονίας, Ἀριστόνοον μὲν ἀπέδειξε στρατηγόν, κε-¹⁵
 λεύσασα διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Κάσσανδρον, αὐτὴ
 δὲ παρήλθεν εἰς Πύδναν ἔχουσα τὸν υἱὸν τὸν Ἀλε-
 ξάνδρου καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ῥωξάνην καὶ Θετ-
 6 ταλονίκη²⁰ν τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου θυγατέρα,
 πρὸς δὲ τούτοις Δηδάμειάν τε τὴν Αἰακίδου θυ-
 γατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Ἡπειρωτῶν, Πύρρον δὲ
 τοῦ πρὸς Ῥωμαίους ὕστερον πολεμήσαντος ἀδελφὴν,

καὶ τὰς Ἀττάλου θυγατέρας, ομοίως δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν ἀξιολογωτάτων φίλων τοὺς συγγενεῖς,
 ὥστ' ἀθροισθῆναι περὶ αὐτὴν πλῆθος μὲν πολὺ σω-
 μάτων, ἀχρεῖων δ' εἰς πόλεμον τῶν πλείστων· οὐδὲ
 5 γὰρ τροφῆς ἱκανὸν ἦν πλῆθος τοῖς μέλλουσι πο-
 λιορκίαν ὑπομένειν πολυχρόνιον. ὧν ἀπάντων πρό- 6
 δηλον ἐχόντων τὸν κίνδυνον οὐδὲν ἤττον ἐνταῦθα
 διέγνω μένειν, ἐλπίζουσα αὐτῇ βοηθήσειν κατὰ θά-
 λατταν Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων πολλούς. συν- 7
 10 ἦσαν δ' αὐτῇ τῶν τ' ἐξ Ἀμβρακίας ἱππέων τινὲς
 καὶ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν εἰωθότων διατρίβειν στρα-
 τιωτῶν οἱ πλείους, ἔτι δὲ τῶν μετὰ Πολυσπέρχον-
 τος ἐλεφάντων οἱ καταλειφθέντες· τῶν μὲν γὰρ
 ἄλλων θηρίων κατὰ τὴν προτέραν ἐμβολὴν εἰς Μα-
 15 κεδονίαν Κάσσανδρος ἐκεκυριεύκει. ὃς τότε διελ- 36
 θὼν τὰ κατὰ Περγαίαν στενά, καὶ παραγενόμενος
 πλησίον τῆς Πύδνης, τὴν μὲν πόλιν περιεχαράκω-
 σεν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, παρὰ δὲ τῶν συμ-
 μαχεῖν βουλομένων μετεπέμπετο ναῦς καὶ βέλη παν-
 20 τοδαπὰ καὶ μηχανάς, διανοούμενος πολιορκεῖν τοὺς
 μετ' Ὀλυμπιάδος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.
 πυνθόμενος δ' Αἰακίδην τὸν τῶν Ἑπειρωτῶν βασι- 2
 λέα μετὰ δυνάμεως μέλλειν βοηθήσειν Ὀλυμπιάδι,
 στρατηγὸν ἐξέπεμψεν Ἀταρτίαν, δοὺς στρατόπεδον
 25 καὶ συντάξας ἀπαντὰν τοῖς Ἑπειρώταις. οὗ ταχὺ 3
 τὸ προσταχθὲν ποιήσαντος καὶ τὰς ἐξ Ἑπείρου πα-
 ρόδους προκαταλαβομένου, συνέβη τὸν Αἰακίδην
 ἀπρακτον γενέσθαι. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν Ἑπει-
 ρωτῶν ἀκουσίως ἐστράτευσεν ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ
 30 στάσιν ἐποίει κατὰ τὴν παρεμβολήν· ὁ δ' Αἰακί-
 δης ἐκ παντὸς τρόπου βουλούμενος βοηθεῖν Ὀλυμ-
 πιάδι, τοὺς μὲν ἄλλοτρίως διακειμένους ἀπέλυσε

τῆς στρατείας, τοὺς δὲ συγκινδυνεύειν βουλομένους
 ἀναλαβὼν προθυμίαν μὲν εἶχε τοῦ διακινδυνεύειν,
 οὐκ ἀξιόμαχος δ' ἦν ὥς ἂν ὀλίγον καταλελειμμέ-
 4 νου τοῦ περὶ αὐτὸν συστήματος. οἱ δὲ χωρισθέν-
 τες τῶν Ἑπειρωτῶν εἰς τὰς πατρίδας κατεστασίασαν 5
 ἀπόντα τὸν βασιλέα, καὶ κοινῷ δόγματι φυγὴν αὐ-
 τοῦ καταγνύντες πρὸς Κάσσανδρον ἐποιήσαντο
 συμμαχίαν. ὅπερ οὐδέποτε συνέβη γενέσθαι κατὰ
 τὴν Ἑπειρον ἀφ' οὗ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀχιλλέως ἐβα-
 σίλευσε τῆς χώρας· αἶψα γὰρ παῖς παρὰ πατρὸς δια- 10
 δεχόμενος τὴν δυναστείαν ἐναπέθνησκε ταῖς βασι- 346
 5 λείαις μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν. Κασσάνδρου δὲ
 παραλαβόντος τὴν Ἑπειρον τῇ συμμαχίᾳ, καὶ πέμ-
 ψαντος εἰς αὐτὴν ἐπιμελητὴν ἅμα καὶ στρατηγὸν
 Λυκίσκον, οἱ πρότερον κατὰ Μακεδονίαν διστάζον- 15
 τες περὶ τῆς συμμαχίας ἀπήλπισαν μὲν τὰ κατ'
 Ὀλυμπιάδα πράγματα, τῷ δὲ Κασσάνδρῳ προσέ-
 θεντο. μιᾶς δ' οὔσης αὐτῇ βοηθείας τῆς παρὰ
 Πολυσπέρχοντος, συνέβη καὶ ταύτην συντριβῆναι
 6 παραδόξως· ὁ γὰρ ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρα- 20
 τηγὸς Κάλλας ἐπειδὴ πλησίον γενόμενος τοῦ Πολυ-
 σπέρχοντος κατεστρατοπέδευσεν ἐν τῇ Περραιβίᾳ,
 διέφθειρε τῶν μετ' αὐτοῦ στρατιωτῶν τοὺς πλεί-
 στους χρήμασιν, ὥστε ὀλίγους τοὺς μάλιστα πιστοὺς
 ἀπολειφθῆναι. αἱ μὲν οὖν Ὀλυμπιάδος ἐλπίδες ἐν 25
 ὀλίγῳ χρόνῳ τοῦτον τὸν τρόπον ἐταπεινώθησαν.
 37 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀντίγονος μὲν χειμάζων ἐν
 Γαδαμάργοις τῆς Μηδίας, καὶ θεωρῶν τὴν ἑαυτοῦ
 δύναμιν ἀσθενεστέραν οὔσαν τῆς τῶν πολεμίων,
 ἔσπευδεν ἀνελπίστως αὐτοῖς ἐπιθέσθαι καὶ κατα- 30
 στρατηγῆσαι. ἐτύγχανον δ' οὗτοι τὴν χειμασίαν
 ἔχοντες ἐν πολλοῖς μέρεσι διεzeugμένην, ὥστ' ἐνί-

ους ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχειν ὁδὸν ἡμερῶν ἑξ. τὸ μὲν 2
 οὖν διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας ὁδοιπορεῖν ἀπεδοκί-
 μασε διὰ τὸ καὶ μακρὰν εἶναι καὶ τοῖς πολεμίοις
 εὐθιῶρητον, τὸ δὲ τολμῆσαι διὰ τῆς ἐρήμου καὶ
 5 ἀνύδρου προάγειν ἐπίπονον μὲν ἔκρινεν, εἰς δὲ τὴν
 βεβουλευμένην ἐπιβολὴν χρησιμώτατον· οὐ μόνον
 γὰρ διὰ ταύτης συντόμως ἦν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ ῥα-
 δίως λαθεῖν ἀπροσδοκῆτως ἐπιπεσόντα τοῖς διὰ τὴν
 ἄγνοιαν διεσπορήμενοις κατὰ κώμας καὶ ῥαθυμοῦσι.
 10 ταῦτα δὲ διανοηθεὶς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγ- 3
 γειλεν ἐτοίμους εἶναι πρὸς ἀνάzeyξιν καὶ παρασκευ-
 άσασθαι δέχ' ἡμερῶν ἅπυρα σιτία, αὐτὸς δὲ δια-
 δοὺς λόγον ἐπ' Ἀρμενίας προάξειν ἄφνω παρὰ τὴν
 πάντων ὑπόληψιν ὥρμησε διὰ τῆς ἐρήμου, τῆς ὥρας
 15 οὔσης περὶ χειμερινὰς τροπάς. κατὰ δὲ τὰς στρα- 4
 τοπεδείας παρήγγειλε τῆς ἡμέρας μὲν τὰ πυρὰ κάειν,
 τῆς δὲ νυκτὸς κατασβεन्नύναι τελέως, ὅπως μὴ τι-
 νες ἐκ τῶν μετεώρων κατανοήσαντες ἀπαγγείλωσι
 τὸ γινόμενον τοῖς πολεμίοις· ἦν γὰρ ἡ μὲν ἔρη- 5
 20 μος πᾶσα σχεδὸν πεδιάς, περιείχετο δὲ ὑπὸ λόφων
 ὑψηλῶν, ἀφ' ὧν ῥάδιον ἦν ἐκ πολλοῦ διαστήματος
 συνορᾶν τὴν αὐγὴν τοῦ πυρός. ἐπιπόνως δὲ τῆς
 δυνάμεως πένθ' ἡμέρας ὁδοιπορούσης, οἱ μὲν στρα-
 τιῶται διὰ τε τὸ ψῦχος καὶ τὰς ἀναγκαίας χρείας
 25 ἔκαον πῦρ μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς στρα-
 τοπεδείαις. ὃ δὲ συνιδόντες τινὲς τῶν παρὰ τὴν 6
 ἔρημον οἰκούντων ἔπεμψαν τοὺς ἀπαγγελοῦντας αὐ-
 θιμερὸν τοῖς περὶ Εὐμένη καὶ Πευκέστην, δόντες
 δρομάδας καμήλους· διατείνει γὰρ τὸ ζῶον τοῦτο
 30 σταδίους οὐ πολὺ ἐλάττους χιλίων πεντακοσίων.
 347 οἱ δὲ περὶ τὸν Πευκέστην πυθόμενοι κατὰ μέσην 38
 τὴν ὁδὸν ἐωρᾶσθαι τὴν στρατοπεδείαν, διέγυνσαν

ἀναχωρεῖν εἰς τοὺς ἐσχάτους τόπους τῆς χειμασίας,
 φοβούμενοι μὴ καταληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων
 πρὶν ἢ συνελθεῖν πανταχόθεν τὴν συμμαχοῦσαν
 2 δύναμιν. ὣν ὁρῶν τὴν ἀθυμίαν ὁ Εὐμένης, θαρ-
 ρεῖν παρεκελεύετο καὶ μένειν ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς
 ἐρήμου· εὐρηκέναι γὰρ τρόπον δι' οὗ ποιήσει τὸν
 Ἀντίγονον ὕστερον ἡμέραις τρισὶν ἢ τέτταρσι πα-
 ραγενέσθαι· τοῦτου δὲ γενομένου τὴν μὲν ἑαυτῶν
 δύναμιν ῥαδίως ἀθροισθήσεσθαι, τοὺς δὲ πολεμίους
 καταπεπονημένους καὶ πάντων ἐνδεεῖς ὄντας ὑπο- 10
 3 χειρίους γενήσεσθαι. πάντων δὲ θαναμασάντων τὸ
 παράδοξον τῆς ἐπαγγελίας, καὶ ζητούντων μαθεῖν
 τί ποτ' ἔσται τὸ δυνάμενον κωλύσαι προάγειν τοὺς
 ἐναντίους, προσέταξεν ἀκολουθεῖν ἑαυτῷ πάντας
 τοὺς ἡγεμόνας μετὰ τῶν ιδίων στρατιωτῶν, ἔχοντας 15
 ἐν ἀγγελίοις πλείοσι πῦρ. ἐκλεξάμενος δὲ τῆς με-
 τεώρου χώρας τόπον ἐστραμμένον ἐπὶ τὴν ἐρημον
 καὶ πρὸς τὴν ἀποθεώρησιν πανταχόθεν εὐφυῆ, ση-
 μεῖα θέμενος περιέλαβεν ὥς ἂν ἐβδομήκοντα στα-
 δίων περιφέρειαν. διελὼν δὲ τόπους ἐκάστῳ τῶν 20
 συνακολουθούντων συνέταξε νυκτὸς πῦρ κάειν δια-
 στάντας ὥς ἂν εἴκοσι πήχεις, καὶ κατὰ μὲν τὴν
 πρώτην φυλακὴν πολλὴν φλόγα ποιεῖν, ὥς ἂν ἐργη-
 γορότων ἔτι καὶ πρὸς θεραπείαν καὶ δείπνον πα-
 ρασκευαζομένων, τῆς δὲ δευτέρας ἐλάττω, καὶ τῆς 25
 τρίτης ἀπολιπεῖν ὀλίγα παντελῶς, ὥστε δοκεῖν εἶ-
 ναι τοῖς ἐξ ἀποστήματος θεωροῦσιν ἀληθινὴν στρα-
 4 τοπεδείαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν ποιησάντων τὸ προσ-
 ταχθέν, κατενόησάν τινες τὰ πυρὰ τῶν νεμομένων
 μὲν τὴν ἀπεναντίον ὀρεινὴν, φίλων δ' ὄντων Πύ- 30
 θωνι τῷ Μηδίας σατράπῃ. δόξαντες δὲ πρὸς ἀλή-
 θειαν εἶναι στρατοπεδείαν, καταδραμόντες εἰς τὸ

πεδίου ἀπήγγειλαν τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον καὶ Πύθωνα. οἱ δὲ διὰ τὸ παράδοξον καταπλαγέντες 5 καὶ τῆς ὁδοιπορίας ἐπισχόντες, ἐβουλεύοντο πῶς χρηστέον τοῖς προσηγγεμένοις· ἦν γὰρ ἐπικίνδυνον τὸ πεπονηκότας καὶ πάντων ἐνδεεῖς συνηγμένοις ἤδη τοῖς πολεμίοις καὶ πάντων εὐποροῦσι συμβαλεῖν. ὑπολαβόντες δὲ προδοσίαν γεγενῆσθαι καὶ 6 προακηκοότας τὸ μέλλον τοὺς πολεμίους ἠθροῖσθαι, τὸ μὲν ἐπ' εὐθείας προάγειν ἀπέγνωσαν, εἰς δεξιὰ 10 δὲ κλίναντες προῆγον ἐφ' ἐκάτερα μέρη τῆς οἴκουμένης χώρας, βουλόμενοι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κακοπαθείας ἀναλαβεῖν.

Εὐμένης δὲ τὸν προειρημένον τρόπον καταστρα- 39 τηγήσας τοὺς πολεμίους, μετεπέμπετο πανταχόθεν 15 τοὺς διεσπασμένους τῶν στρατιωτῶν καὶ χειμάζοντας ἐν ταῖς κώμαις. βαλόμενος δὲ χάρακα καὶ τάφρω βαθείᾳ τὴν παρεμβολὴν ὀχυρώσας ὑπέδεχeto μὲν τοὺς αἰὲ καταντῶντας τῶν συμμάχων, ἐπλήρωσε δὲ τὴν στρατοπεδείαν πάντων τῶν ἐπιτηδείων. 20 348 ὁ δ' Ἀντίγονος διελθὼν τὴν ἔρημον, καὶ πυθόμενος παρὰ τῶν ἐγχωρίων σχεδὸν τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν ἅπασαν συνεληλυθέναι τοῖς περὶ τὸν Εὐμένην, τοὺς δ' ἐλέφαντας μέλλειν ἀναξευγνύειν ἐκ τῆς χειμασίας καὶ πλησίον εἶναι μεμονωμένους πάσης βοη- 25 θείας, ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτοὺς ἱππεῖς λογχοφόρους μὲν Μήδους δισχιλίους, Ταραντίνους δὲ διακοσίους, τῶν δὲ πεζῶν τοὺς ψιλοὺς ἅπαντας. ἤλπιξε γὰρ 3 μεμονωμένοις τοῖς θηρίοις τὴν ἐπίθεσιν ποιησάμενος τούτων τε ὁμαδίως κυριεύσειν καὶ τῶν πολεμίων 30 παρελεῖσθαι τὸ κράτιστον μέρος τῆς δυνάμεως. ὁ δ' Εὐμένης καταστοχασάμενος τὸ μέλλον ἀπέστειλεν ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἱππεῖς μὲν τοὺς κρατίστους

- χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ ψιλοὺς τρισ-
 4 χιλίους. ἐπιφανέντων δὲ πρότερον τῶν Ἀντιγόνου
 στρατιωτῶν, οἱ τῶν ἐλεφάντων ἡγεμόνες τάξαντες
 εἰς πλινθίον τὰ θηρία προῆγον, ἐν μέσῳ μὲν ἀπει-
 ληφότες τὰ σκευοφόρα, κατὰ δὲ τὴν οὐραγίαν ἔχον- 5
 τες συναγωνιζομένους ἱππεῖς οὐ πλείους τετρακο-
 5 σίων. ἐπιπεσόντων δ' αὐτοῖς τῶν πολεμίων παντὶ
 τῷ βάρει καὶ βιαιότερον ἐπικειμένων, οἱ μὲν ἱππεῖς
 ἐτράπησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους καταπονηθέντες, οἱ
 δ' ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων ἐφεστηκότες τὸ μὲν πρῶτον 10
 ἀντεῖχον καὶ διεκαρτέρουν πανταχόθεν κατατιτρω-
 σκόμενοι, βλάψαι δ' οὐδὲν τοὺς πολεμίους δυνά-
 6 μενοι. ἤδη δ' αὐτῶν καταπονουμένων ἀνελπίστως
 ἐπιφανέντες οἱ παρ' Εὐμένους ἐξήρπασαν αὐτοὺς ἐκ
 τῶν κινδύνων. μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας ἐν τεττα- 15
 ράκοντα σταδίοις ἀντιστρατοπεδευσῶν τῶν δυνά-
 μεων, ἐξέταξαν ἀμφοτέρω τὸ στρατόπεδον εἰς μά-
 χην, ὥς περὶ τῶν ὄλων κρίσεως ἐσομένης.
- 40 Ἀντίγονος μὲν οὖν τοὺς ἱππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα
 διελόμενος τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος Πύθωνι παρέ- 20
 δωκε, τὸ δὲ δεξιὸν τῷ νίῳ Δημητρίῳ, μεθ' οὗ καὶ
 αὐτὸς διαγωνίζεσθαι διεγνώκει· τοὺς δὲ πεζοὺς εἰς
 μέσον καταστήσας παρέταξε παρ' ὅλην τὴν δύναμιν
 τοὺς ἐλέφαντας, πληρώσας τὰ διαστήματα τοῖς ψι-
 λικοῖς τάγμασιν. ὁ δὲ πᾶς ἀριθμὸς ἦν αὐτοῦ τῆς 25
 δυνάμεως πεζοὶ μὲν δισμύριοι δισχίλιοι, ἱππεῖς δ'
 ἑνακισχίλιοι σὺν τοῖς ἐκ Μηδίας προσκαταγραφείσι,
 2 θηρία δὲ ἐξήκοντα καὶ πέντε. ὁ δ' Εὐμένης πυ-
 θόμενος τὸν Ἀντίγονον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τε-
 τάχθαι μετὰ τῶν ἀρίστων ἱππέων, καὶ αὐτὸς ἀντε- 30
 τάξατο, ἐπὶ τὸ λαιὸν κέρας ἐπιστήσας τοὺς ἀρίστους·
 καὶ γὰρ τῶν σατραπῶν τοὺς πλείστους ἐνταῦθα κα-

τέστησε μετὰ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς ἱππέων ἐπιλέκτων, καὶ αὐτὸς μετὰ τούτων ἐμελλε κινδυνεύειν· συνῆν δ' αὐτοῖς καὶ Μιθριδάτης ὁ Ἀριοβαρζάνου μὲν υἱός, ἀπόγονος δ' ἐνὸς τῶν ἐπὶ Περσῶν τῶν συγκαθελόντων τὸν μάγον Σμέρδιν, ἀνὴρ ἀνδρεία διαφέρων καὶ τεθραμμένος ἐκ παιδὸς στρατιωτικῶς. πρὸ δὲ τοῦ κέρατος παντὸς ἔταξεν 3 ἐν ἐπικαμπίῳ τοὺς κρατίστους τῶν ἐλεφάντων ἐξήκοντα, καὶ τὰ διαστήματα τοῖς ψιλικοῖς διέλαβε τάγμασι. τῶν δὲ πεζῶν πρώτους μὲν ἔταξε τοὺς ὑπασπιστάς, εἶτα τοὺς ἄργυράσπιδας, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς ξένους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εἰς τὰ Μακεδονικὰ καθωπλισμένους, καὶ πρὸ τούτων ἐλέφαντας καὶ τῶν ψιλῶν τοὺς ἱκανούς. ἐπὶ δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τάξας 4 τῶν ἱππέων καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς ἀσθενεστεροὺς ἀπέδειξεν ἡγεμόνα τῶν πάντων Φίλιππον· τοῦτω δὲ διεκελεύσατο φυγομαχεῖν καὶ τὴν ἀποθατέρου μέρους κρίσιν ἀποθεωρεῖν. οἱ δὲ σύμπαντες ἦσαν μετ' Εὐμένους κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν πεζοὶ μὲν τρισμύριοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι, ἱππεῖς δὲ ἑξακισχίλιοι πεντήκοντα, ἐλέφαντες δὲ ἑκατὸν τετραεσκαίδεκα.

Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς παρατάξεως Ἀντιγένης ὁ τῶν 41 ἄργυρασπίδων στρατηγὸς ἐπεμψεν ἕνα τῶν Μακεδόνων ἱππέων ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντίων, προστάξας πλησίον παραγενόμενον ἀναβοῆσαι. οὗτος δὲ προσιππεύσας μόνος εἰς φωνῆς ἀκοὴν καθ' ὃ μέρος ἢ φάλαγξ ἦν τῶν παρ' Ἀντιγόνῳ Μακεδόνων ἀνεβόησεν, Ἐπὶ τοὺς πατέρας, ὧ κακαὶ κεφαλαί, τοὺς μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τὰ ὅλα κατειργασμένους; οὗς μετ' ὀλίγον ὄφονται καὶ τῶν βασιλέων καὶ τῶν προγεγονότων ἀγώνων ἀξίους.

2 καὶ γὰρ ἐτύγγανον κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τῶν ἀργυρασπίδων οἱ νεώτατοι μὲν περὶ τὰ ἐξήκοντα ἔτη, τῶν δ' ἄλλων οἱ πλείους μὲν περὶ τὰ ἑβδομήκοντα, τινὲς δὲ καὶ πρεσβύτεροι, πάντες δὲ ταῖς ἐμπειρίαις καὶ ταῖς ῥώμαϊς ἀνυπόστατοι· τοσαύτη⁵ περὶ αὐτοὺς ἦν εὐχειρία καὶ τόλμα διὰ τὴν συνέ-
3 χριαν τῶν κινδύνων. γενομένου δὲ τοῦ κηρύγματος καθότι προείρηται, παρὰ μὲν τοῖς περὶ Ἀντίγονον ἐγίνοντο φωναὶ δυσχερεῖς, ὅτι συναναγκάζοντο πρὸς συγγενεῖς καὶ πρεσβυτέρους διαμάχεσθαι, παρὰ δὲ¹⁰ τοῖς μετ' Εὐμένους παραταττομένοις παρακελευσμὸς καὶ βοή τὴν ταχίστην ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὧν Εὐμένης ὁρῶν τὴν προθυμίαν, ἥρε τὸ σύσσημον, δι' ὧν παρεστήσατο τοὺς μὲν σαλπικτὰς τὸ πολεμικὸν σημαίνειν, τὴν δὲ δύναμιν ἀλαλάζει¹⁵ πᾶσαν.

42 Συνῆψε δὲ μάχην πρῶτον μὲν τὰ θηρία, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὸ τῶν ἱππέων πλῆθος. τοῦ δὲ πεδίου πολλὴν εὐρυχωρίαν ἔχοντος καὶ παντὸς ὑπάρχοντος ἀργοῦ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ διήκουσαν ἀλμυρίδα,²⁰ τοσοῦτον συνέβη ὑπὸ τῶν ἱππέων ἐξαίρεσθαι κοινιορτὸν ὥστε μηδὲνα δύνασθαι ῥαδίως συνορᾶν ἐξ
2 ὀλίγου διαστήματος τὸ γινόμενον. ὃ δὲ κατανοήσας Ἀντίγονος ἀπέστειλε τοὺς ἐκ Μηδίας ἱππεῖς καὶ τῶν³⁵⁰ Ταραντίνων τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ τὴν ἀποσκευὴν τῶν²⁵ πολεμίων· ἤλπιξε γάρ, ὅπερ ἦν ἀληθές, διὰ μὲν τὸν κοινιορτὸν λήσεσθαι, διὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς ἀπο-
3 σκευῆς ἀκονιτὶ κροτήσειν τῶν πολεμίων. οἱ δὲ πεμφθέντες περιππεύσαντες τὸ κέρας τῶν ἐναντίων καὶ λαθόντες ἐπέθεντο τοῖς σκευοφόροις, ἀπέχουσι³⁰ τῆς μάχης ὡς πέντε σταδίους· εὐρόντες δ' αὐτὴν πλήρη μὲν ὄχλου πρὸς μάχην ἀκρόηστον, τοὺς δ'

οὐκ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχειν ὁδὸν ἡμερῶν ἕξ. τὸ μὲν 2
 ὡν διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας ὁδοιπορεῖν ἀπεδοκί-
 ασε διὰ τὸ καὶ μακρὰν εἶναι καὶ τοῖς πολεμίοις
 ὁδεύωρητον, τὸ δὲ τολμῆσαι διὰ τῆς ἐρήμου καὶ
 τύδρου προάγειν ἐπίπονον μὲν ἔκρινεν, εἰς δὲ τὴν
 βουλευμένην ἐπιβολὴν χρησιμώτατον· οὐ μόνον
 γὰρ διὰ ταύτης συντόμως ἦν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ ῥα-
 πὶς λαθεῖν ἀπροσδοκῆτως ἐπιπεσόντα τοῖς διὰ τὴν
 γνοίαν διεσπασμένοις κατὰ κόμας καὶ ῥαθυμοῦσι.
 αὐτὰ δὲ διανοηθεὶς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγ- 3
 αλεν ἐτοίμους εἶναι πρὸς ἀνάζευξιν καὶ παρασκευ-
 ασθαι δέχ' ἡμερῶν ἄπυρα σιτία, αὐτοὺς δὲ δια-
 τὰς λόγον ἐπ' Ἀρμενίας προάξειν ἄφνω παρὰ τὴν
 ἐντιμὴν ὑπόληψιν ὥρμησε διὰ τῆς ἐρήμου, τῆς ὥρας
 ὅσης περὶ χειμερινᾶς τροπᾶς. κατὰ δὲ τὰς στρα- 4
 πεδικὰς παρήγγειλε τῆς ἡμέρας μὲν τὰ πυρὰ κάειν,
 ἵς δὲ νυκτὸς κατασβευνύναι τελέως, ὅπως μὴ τι-
 ς ἐκ τῶν μετεώρων κατανοήσαντες ἀπαγγείλωσι
 τὸ γινόμενον τοῖς πολεμίοις· ἦν γὰρ ἡ μὲν ἐρη- 5
 ρος πᾶσα σχεδὸν πεδιάς, περιείχετο δὲ ὑπὸ λόφων
 ὀρεῶν, ἀφ' ὧν ῥάδιον ἦν ἐκ πολλοῦ διαστήματος
 ἰσχυρᾶν τὴν ἀγῆν τοῦ πυρός. ἐπιπόνως δὲ τῆς
 νυκτός πενθ' ἡμέρας ὁδοιπορούσης, οἱ μὲν στρα-
 τῶται διὰ τε τὸ ψῦχος καὶ τὰς ἀναγκαίας χρείας
 αὐτῶν πῦρ μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς στρα-
 πεδικαῖς. ὁ δὲ συνιδόντες τινὲς τῶν παρὰ τὴν 6
 ἡμερὴν οἰκούντων ἔπεμψαν τοὺς ἀπαγγελοῦντας αὐ-
 τοῖς περὶ Εὐμένη καὶ Πευκέστην, δόντες
 ἱομάδας καμήλους· διατείνει γὰρ τὸ ζῶον τοῦτο
 αἰτίους οὐ πολὺ ἐλάττους χιλίων πεντακοσίων.
 οἱ δὲ περὶ τὸν Πευκέστην πυθόμενοι κατὰ μέσην 38
 τὴν ὁδὸν ἔωρᾶσθαι τὴν στρατοπεδεῖαν, διέγνωσαν

δένα, τῶν δ' ἐναντίων ἀνελεῖν μὲν ὑπὲρ τοὺς πεν-
 ταισχιλλίους, τρέψασθαι δὲ τοὺς πεξοὺς πάντας,
 2 ὄντας πολλαπλασίους. Εὐμένης δὲ πυθόμενος τὴν
 μὲν ἀποσκευὴν ἤλωκέναι, τοὺς δ' ἵππεῖς τοὺς μετὰ
 Πευκέστου μὴ μακρὰν ἀπέχειν, ἐπεχείρησεν ἀθροί-
 ζειν ἅπαντας καὶ πάλιν ἵππομαχεῖν πρὸς Ἀντίγο-
 νον· ἤλπιξε γὰρ μάχῃ κρατήσας οὐ μόνον τὴν ἰδίαν
 ἀποσκευὴν σώσειν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν πολέμιων
 3 προσλήψεσθαι. τῶν δὲ περὶ τὸν Πευκέστην οὐχ
 ὑπακούοντων, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον πορρωτέρῳ τὴν¹⁰
 ἀποχώρησιν ποιουμένων ἐπὶ τινα τόπον, ἅμα δὲ
 καὶ νυκτὸς καταλαμβανούσης, ἠναγκάσθη συνεῖξαι
 4 τῷ καιρῷ. Ἀντίγονος δὲ τοὺς ἵππεῖς εἰς δύο μέρη
 διελόμενος, τοὺς μὲν αὐτὸς ἔχων ἐφήδρευε τοῖς περὶ
 τὸν Εὐμένην, τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ἀποθεωρῶν, τοὺς¹⁵
 δ' ἄλλους παραδοὺς Πύθωνι προσέταξεν ἐπιθῆσθαι
 τοῖς ἀργυράσπισι μεμονωμένοις τῆς τῶν ἱππέων
 5 βοηθείας. ταχὺ δ' αὐτοῦ τὸ προσταχθὲν συντε-
 λούντος, οἱ Μακεδόνες εἰς πλινθίον ἑαυτοὺς ποιή-
 σαντες ἀσφαλῶς ἀπεχώρησαν ἐπὶ τὸν ποταμόν, καὶ²⁰
 τῶν περὶ τὸν Πευκέστην κατηγοροῦν ὥς αἰτίων γε-
 γνημένων τῆς τῶν ἱππέων ἥττης. κατανητῶν
 δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν Εὐμένην περὶ λύχνων ἀφάς,
 6 συνελθόντες ἐβουλευόντο τί χρὴ πράττειν. οἱ μὲν
 οὖν σατράπαι τὴν ταχίστην ἔφησαν δεῖν ἀποχωρεῖν²⁵
 εἰς τὰς ἄνω σατραπείας, ὃ δ' Εὐμένης ἀπεφαίνετο
 μένειν καὶ διαγωνίζεσθαι, τῆς μὲν τῶν ἐναντίων
 φάλαγγος συντετριμμένης, τῆς δὲ τῶν ἱππέων δυ-
 7 νάμεως ἐφαμίλλου παρ' ἀμφοτέροις οὔσης. οἱ δὲ
 Μακεδόνες οὐδετέροις ἔφασαν ὑπακούσεσθαι, τῆς³⁰
 ἀποσκευῆς αὐτῶν ἠλωκυίας καὶ παρὰ τοῖς πολέμοις
 ὄντων τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ πολλῶν ἄλλων

ἀναγκαίων σωμαίων. τότε μὲν οὖν διελύθησαν 8
οὐδεμίαν συμπεφωνημένην γνώμην βεβαιώσαντες·
μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ Μακεδόνες λάθρα διαπρεσβευσά-
μενοι πρὸς Ἀντίγονον, τὸν μὲν Εὐμένη συναρπά-
σαντες παρέδωκαν, τὰς δ' ἀποσκευὰς κομισάμενοι
καὶ πίστεϊς λαβόντες κατετάχθησαν εἰς τὸ στρατό-
πεδον. τὸ παραπλήσιον δ' οἱ τε σατράπαι καὶ τῶν 9
ἄλλων ἡγεμόνων τε καὶ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι,
τὸν στρατηγὸν ἐγκαταλιπόντες, τῆς ἰδίας ἀσφαλείας
μόνον ἐφρόντισαν.

Ἀντίγονος δὲ παραδόξως κυριεύσας τοῦ τ' Εὐ-44
μένους καὶ πάσης τῆς ἀντιτεταγμένης δυνάμεως,
Ἀντιφένην μὲν τὸν τῶν ἀργυρασπίδων ἡγούμενον
συλλαβὼν καὶ καταθέμενος εἰς σειρὸν ζῶντα κατέ-
κασεν, Εὐδαμον δὲ τὸν ἐξ Ἰνδῶν καταγαγόντα
τοὺς ἐλέφαντας καὶ Κεβαλίνον καὶ τινὰς ἄλλους τῶν
ἄλλοτριῶς αἰεὶ πρὸς αὐτὸν ἐχόντων ἀνείλεν. Εὐ-2
μένη δὲ παραδοὺς εἰς φυλακὴν ἐβουλεύετο πῶς
αὐτῷ χρηστέον εἴη. ἔσπευδε γὰρ ἔχειν μεθ' αὐτοῦ
στρατηγὸν ἀγαθὸν καὶ χάριτος ὑπόχρεον, οὐ Μίαν
δ' ἐπίστευεν αὐτοῦ ταῖς ἐπαγγελίαις διὰ τὴν πρὸς
Ὀλυμπιάδα καὶ τοὺς βασιλεῖς φιλίαν· καὶ γὰρ πρό-
τερον σωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ περὶ Νῶρα τῆς Φρυγίας
οὐδὲν ἦττον τοῖς βασιλεῦσι προθυμότερα συνηγω-
νίσατο. ὁρῶν δὲ καὶ τὴν τῶν Μακεδόνων ὁρμὴν
ἀπαράττητον οὔσαν πρὸς τὴν κατ' Εὐμένους τιμω-
ρίαν, ἀνείλε τὸν ἄνδρα· διὰ δὲ τὴν προγεγενημέ-
νην φιλίαν καύσας τὸ σῶμα καὶ καταθέμενος εἰς
ἀγγεῖον τὰ ὅστιά πρὸς τοὺς οἰκείους ἀπέστειλεν.
ἀνήχθη δ' ἐν τοῖς τραυματαῖς αἰχμάλωτος καὶ ὁ 3
τὰς ἱστορίας συνταξάμενος Ἰερώνυμος ὁ Καρδιανός,
ὃς τὸν μὲν ἐμπροσθεν χρόνον ὑπ' Εὐμένους τιμώ-

μενος διετέλεσε, μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον ὑπ' Ἀντιγόνης ἐτύγχανε φιλανθρωπίας καὶ πίστεως.

- 4 Ὁ δ' Ἀντίγονος τὴν δύναμιν ἅπασαν ἀναλαβὼν εἰς Μηδίαν αὐτὸς μὲν ἐν τινὶ κώμῃ παρεχέμασεν οὔσῃ πλησίον Ἐκβατάνων, ἐν ἣ τῆς χώρας ἐκείνης⁵ ἐστὶ τὰ βασίλεια, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπιδιείλεν εἰς ἅπασαν τὴν σατραπείαν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν προσαγορευομένην Ῥάγας, ἣ ταύτην τὴν προσηγορίαν ἔσχευ ἀπὸ τῶν γενομένων περὶ αὐτὴν
- 5 ἀτυχημάτων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις· πλείστας¹⁰ γὰρ ἔχουσα πόλεις τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις καὶ μάλιστ' εὐδαιμονούσας, τηλικούτους ἔσχε σεισμούς ὥστε καὶ τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἅπαντας ἀφανισθῆναι, καθόλου δὲ τὴν χώραν ἀλλοιωθῆναι καὶ ποταμούς ἀντὶ τῶν προὔπαρχόντων ἄλλους φα-¹⁵ νῆναι καὶ λίμνας.

- 45 Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους συνέβη γενέσθαι περὶ τὴν τῶν Ῥοδίων πόλιν τὸν τρίτον κατακλυσμόν, ὃς πολλοὺς τῶν ἐνοικούντων διέφθειρεν. ὧν ὁ μὲν πρῶτος ὀλίγα τοῖς ἀνθρώποις ἠνώχλησεν, ὥς ἂν τῆς²⁰ πόλεως οὔσης νεοκτίστου καὶ διὰ τοῦτο πολλὴν εὐ-
 2 ρυχωρίαν ἐχούσης, ὁ δὲ δεύτερος μείζων ἐγένετο καὶ πλείω σώματα διέφθειρεν. ὁ δὲ τελευταῖος ἐπέπε-
 σεν ἕαρος ἀρχομένου, καταρραγέντων ἐξαίφνης με-
 γάλων ὄμβρων καὶ χαλάξης ἀπίστου τοῦ μέγεθος,²⁵
 μνααῖαι γὰρ ἐπιπτον, ἔστι δ' ὅτε καὶ μείζους, ὥστε
 πολλὰς μὲν τῶν οἰκιῶν συμπίπτειν διὰ τὸ βάρος,
 οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπόλλυσθαι.
 3 Θεατροειδοὺς δ' οὔσης τῆς Ῥόδου, καὶ τὰς ἐγκλί-
 σεις τῶν ὑδάτων κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς ἓνα τόπον³⁰
 ποιουμένης, εὐθὺς τὰ ταπεινὰ τῆς πόλεως ἐπλη-
 ροῦτο, τῶν μὲν ὀχετῶν διὰ τὸ δοκεῖν παρελήλυ-

θέναι τὸν χειμῶνα κατημελημένων, τῶν δ' ἐν τοῖς
 τείχεσιν ὀβελίσκων συμφραχθέντων. τοῦ δ' ὕδατος 4
 παραδόξως ἀθροισζομένου πᾶς μὲν ὁ περὶ τὸ δεῖγ-
 μα καὶ τὸ Διονύσιον τόπος ἐπεπλήρωτο, πρὸς δὲ
 5 τὸ Ἀσκληπιεῖον ἤδη τοῦ λιμνάζοντος τόπου προσ-
 ιόντος, ἐκπλαγεῖς μὲν ἦσαν ἅπαντες, πρὸς δὲ τὴν
 σωτηρίαν διαφόροις ἐχρῶντο κρίσεσιν. οἱ μὲν γὰρ 5
 αὐτῶν εἰς τὰ πλοῖα συνέφυγον, οἱ δ' ἐπὶ τὸ θέα-
 τρον ἀνέδραμον, τινὲς δὲ τῶν περικαταλαμβανομέ-
 10 νων ὑπὸ τοῦ δεινοῦ διαποροῦντες, ἐπὶ τοὺς ὑψη-
 λοτάτους βωμοὺς καὶ τὰς τῶν ἀνδριάντων βάσεις
 προσανέβησαν. κινδυνευούσης δὲ τῆς πόλεως ἄρ- 6
 δην μετὰ τῶν κατοικούντων ἀπολέσθαι, βοήθειά
 τις αὐτόματος ἐγένετο· τοῦ γὰρ τείχους φάγντος
 15 ἐπὶ πολὺν τόπον, ἐξέπεσε ταύτῃ τὸ συνεστηκὸς
 ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ταχὺ πάλιν ἕκαστος
 εἰς τὴν προὔπαρχουσαν τάξιν ἀποκατέστη. συνήρ- 7
 γησε δὲ τοῖς κινδυνεύουσι καὶ τὸ μεθ' ἡμέραν γε-
 νέσθαι τὸν κατακλυσμόν· οἱ γὰρ πλείστοι φθάσαν-
 20 353 τες ἐξεπήδησαν ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς τοὺς μετεώρους
 τόπους τῆς πόλεως· πρὸς δὲ τούτοις τὸ μὴ πλιν-
 θίνας εἶναι τὰς οἰκίας, ἀλλὰ λιθίνας, καὶ διὰ τοῦτο
 τοὺς ἐπὶ τὰ στέγη καταφυγόντας ἀσφαλῶς διασωθῆ-
 ναι. ὅμως δὲ τηλικούτων ἀτυχημάτων γενομένων 8
 25 σώματα μὲν διεφθάρη πλείω τῶν πεντακοσίων, οἰ-
 κίαι δὲ αἱ μὲν τελέως ἔπεσον, αἱ δὲ διεσείσθησαν.
 καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ῥόδον συμβάντα τοιοῦτον ἔσχε
 τὸν κίνδυνον.

Ἀντίγονος δὲ χειμάζων ἐν τῇ Μηδίᾳ, καὶ πν-46
 30 θόμενος Πύθωνα πολλοὺς τῶν ἐν τῇ χειμασίᾳ στρα-
 τιωτῶν ἐπαγγελίαις καὶ δωρεαῖς ἰδίους κατασκευά-
 ζειν καὶ διανοεῖσθαι νεωτερίζειν, τὴν μὲν ἰδίαν

προαίρεσιν ἐπεκρύψατο, προσποιηθεὶς δὲ ἀπιστεῖν
 τοῖς διαβάλλουσι, τούτοις μὲν πολλῶν ἀκουόντων
 ἐπετίμησεν ὥς διστάνουσι τὴν φιλίαν, πρὸς δὲ
 τοὺς ἐκτὸς διέδωκε λόγον ὅτι μέλλει καταλιπεῖν τῶν
 ἄνω σατραπειῶν στρατηγὸν Πύθωνα καὶ δύναμιν
 2 ἱκανὴν τὴν παρέξουσιν τὴν ἀσφάλειαν. ἔγραψε δὲ
 καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν, ἀξιῶν ἥκειν τὴν ταχί-
 στην, ὅπως κατὰ πρόσωπον περὶ τῶν ἀναγκαίων
 κοινολογησάμενος ταχέως τὴν ἐπὶ θάλατταν κατὰ-
 βασιν ποιήσεται. ταῦτα δ' ἐμηχανήσατο σπεύδων
 10 τῆς μὲν τάληθοῦς ὑποψίας αὐτὸν ἀποστήσαι, πείσαι
 δ' ὥς σατράπην καταλειφθησόμενον ἔλθειν εἰς χεῖ-
 ρας· μετὰ βίας γὰρ συλλαβεῖν οὐ ῥάδιον ἦν ἄνδρα
 καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ προαγωγῆς δι' ἄρετὴν τετευ-
 χότα, καὶ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν σατράπην μὲν
 15 ὄντα τῆς Μηδίας, πεπολιτευμένον δὲ πρὸς ἅπαν τὸ
 3 στρατόπεδον. ὁ δὲ Πύθων ἐτύγχανε μὲν ἐν τοῖς
 ἐσχάτοις μέρεσι τῆς Μηδίας χειμάζων καὶ πληθὺς
 ἤδη διεφθαρκῶς τῶν ἐπαγγελλομένων συναποστή-
 σεσθαι, γραφόντων δ' αὐτῷ τῶν φίλων περὶ τῶν
 20 Ἀντιγόνου προαιρέσεων καὶ μεγάλας ὑπογραφόντων
 ἐλπίδας, ἔξαπατηθεὶς κεναῖς προσδοκίαις ἤκε πρὸς
 4 Ἀντίγονον. ὁ δὲ κυριεύσας τοῦ σώματος, καὶ κα-
 τηγορίαν ποιησάμενος ἐν τοῖς μετέχουσιν τοῦ συνε-
 δρίου, ῥαδίως κατεδίκησε καὶ παραχρῆμα ἀπέκτεινε.
 25 5 συναγαγὼν δὲ τὸ στρατόπεδον εἰς ἓνα τόπον, σα-
 τράπην μὲν ἀπέδειξε τῆς Μηδίας Ὁρουτοβάτην Μη-
 δον, στρατηγὸν δὲ Ἰππόστρατον, ἔχοντα πεζοὺς μὲν
 6 ἑξέτους τρισχιλίους, ἵππεῖς δὲ πεντακοσίους. αὐτὸς
 δ' ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν παρῆλθεν εἰς Ἐκβάτανα.
 30 ἐνταῦθα δὲ παραλαβὼν ἀσήμου ἀργύρου τέλαντα
 πεντακισχίλια προῆγεν ἐπὶ τῆς Περσίδος, οὐσης

νομένους ὀλίγους, ταχὺ τοὺς ἀντιστάοντας τρε-
 νοι τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐκυρίευσαν. ἅμα δὲ 4
 τοῖς πραγματοποιέοις Ἀντίγονος μὲν συνάψας μά-
 τοῖς ἀντιτεταγμένοις, καὶ μετὰ πλήθους ἱππέων
 ανεῖς, κατεπλήξατο Πενθέστην τὸν τῆς Περσί-
 σαιράπην, ὃς μετὰ τῶν περὶ ἑαυτὸν ἱππέων
 τοῦ κονιορτοῦ διδοὺς ἑαυτὸν συνεπεσπάσατο
 τῶν ἄλλων εἰς χιλίους πεντακοσίους. Εὐμένης 5
 ἐτ' ὀλίγων ἀπολειφθεὶς ἐπ' ἄκρου τοῦ κέρατος,
 ἐν εἴξει τῇ τύχῃ καὶ φυγεῖν αἰσχροὺν διέλαβε,
 ἐκ τηροῦντα τὴν δεδομένην ὑπὸ τῶν βασιλέων
 ἐν γενναίᾳ προαιρέσει συναποθανεῖν προκρίνας
 αὐτὸν ἐώσατο τὸν Ἀντίγονον. γενομένης δ' 6
 μαχίας καρτερᾶς, καὶ τῶν μὲν μετ' Εὐμένους
 προθυμίαις προεχόντων, τῶν δὲ μετ' Ἀντιγό-
 νῳ πλήθει περιγινομένων, πολλοὶ παρ' ἀμφο-
 ν ἐπιπτον· ὅτε δὴ συνέβη καὶ τῶν ἐλεφάντων
 ἀλλήλους ἀγωνιζομένων πεσεῖν τῶν Εὐμένους
 προηγούμενον, συμπλακέντα τῷ κρατίστῳ τῶν
 τεταγμένων. διόπερ Εὐμένης ὁρῶν τοὺς μετ' 7
 οὐ πανταχόθεν ἐλαττουμένους, ἐξῆγεν ἐκ τῆς
 ἑστῆς τοὺς ὑπολειμμένους ἱππεῖς, καὶ παρελθὼν
 θάτερον κέρας ἀνελάμβανε τοὺς μετὰ Φιλίππου
 γμένους, οἷς ἦν παρηγγελκῶς φυγομαχεῖν. ἡ
 οὖν τῶν ἱππέων μάχη τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.
 τῶν δὲ πεζῶν οἱ μὲν ἀργυράσπιδες συμφράξαν- 43
 καὶ βιαιότερον τοῖς ἀντιτεταγμένοις ἐπιπесόντες
 μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ διέφθειραν, τοὺς δὲ συν-
 κασαν φυγεῖν. ἀκατάσχετοι δὲ ταῖς ὁρμαῖς γε-
 νοι, καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν τῶν ἐναντίων φά-
 α διαγωνισάμενοι, τοσοῦτον ταῖς εὐχειρίαις καὶ
 αἰς ὑπερεῖχον ὥσθ' ἑαυτῶν μὲν ἀποβαλεῖν μη-

δὲ τὴν Ἀρείαν ἀπέστειλεν Εὐϊτον· τελευτήσαντος
 δὲ μετ' ὀλίγον χρόνον ἀντικατέστησεν Εὐαγόραν,
 ἄνδρα κατ' ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν θαυμαζόμενον.
 Ὁξυάρτην δὲ τὸν Ῥωξάνης πατέρα τὴν ἐν Πα-
 ροπαμισάδαις σατραπείαν εἰλασεν ἔχειν, καθὰ καὶ
 πρότερον εἶχεν· οὐδὲ γὰρ τοῦτον ἦν ἐκβαλεῖν δυ-
 νατὸν ἄνευ χρόνου πολλοῦ καὶ δυνάμεως ἀδράς.
 3 μετεπέμψατο δὲ καὶ Σιβύρτιον ἐξ Ἀραχωτῶν, εἰ
 διακείμενον τὰ πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν τε σατραπείαν
 ἔχειν συνεχώρησε καὶ τῶν ἀργυρασπίδων συνέστησε 10
 τοὺς ταραχωδεστάτους, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τὰς ἐν
 τῷ πολέμῳ χρείας, τῷ δ' ἔργῳ πρὸς ἀπώλειαν· κατ'
 ἰδίαν γὰρ ἐνετείλατο κατ' ὀλίγους αὐτῶν εἰς τοι-
 4 αύτας χρείας ἀποστέλλειν ἐν αἷς ἔμελλον ἀπολεί-
 σθαι. ἐν δὲ τούτοις εἶναι συνέβαινε καὶ τοὺς Εὐ- 15
 μένη παραδύνας, ὥστε τῶν εἰς τὸν στρατηγὸν
 παρανομημάτων συντόμως αὐτοῖς ἐπιστῆναι τιμω-
 ρίαν· αἱ γὰρ ἀσεβεῖς χρεῖαι τοῖς μὲν δυνάσταις διὰ
 τὴν ἐξουσίαν γίνονται λυσιτελεῖς, τοῖς δ' ὑπακού-
 5 σασιν ἰδιώταις μεγάλων κακῶν ὥς ἐπίπαι αἰτίαι 20
 καθίστανται. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος ὄρων τὸν Πεν-
 κέστην παρὰ τοῖς Πέρσαις μεγάλης ἀποδοχῆς τυγ-
 χάνοντα, τὸ μὲν πρῶτον παρείλετο τὴν σατραπείαν
 αὐτοῦ. τῶν δὲ ἐγχωρίων ἀγανακτούντων, ἐνὸς δὲ
 τῶν ἐπιφανεστάτων Θεσπίου καὶ παρρησίαν ἀγα- 25
 ρόντος ὥς οὐχ ὑπακουσομένων Περσῶν ἐτέρῳ, τοῦ- 350
 τον μὲν ἀπέκτεινεν, Ἀσκληπιόδωρον δὲ κατέστησε
 τῆς Περσίδος ὑπαρχον, καὶ τοὺς ἱκανοὺς στρατιώ-
 τας παρέδωκε· Πενκέστην δ' εἰς ἄλλας ἐλπίδας ἀγα-
 γὼν καὶ κενῶς μετεωρίσας ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας. 30
 6 ποιούμενον δ' αὐτοῦ τὴν πορείαν ἐπὶ Σούσων ἀπῆν-
 τησεν αὐτῷ ἐπὶ τῷ Πασιτίγρι ποταμῷ Ξενοφίλος ὁ

κυριεύων τῶν ἐν Σούσοις χρημάτων, ἀπεσταλμένος
 ὑπὸ Σελεύκου πᾶν ποιῆσαι τὸ προσταττόμενον. τοῦ-
 του μὲν οὖν προσδεξάμενος προσεποιεῖτο τιμᾶν ἐν
 τοῖς μεγίστοις τῶν φίλων, εὐλαβούμενος μὴ μετα-
 5 νοήσας πάλιν αὐτὸν ἀποκλείσῃ· αὐτὸς δὲ παραλα-
 βὼν τὴν ἐν Σούσοις ἄκραν κατέλαβεν ἐν αὐτῇ τὴν
 τε χρυσὴν ἀναδενδράδα καὶ πλήθος ἄλλων κατα-
 σκευασμάτων, τῶν πάντων συναγομένων εἰς μύρια
 καὶ πεντακισχίλια τάλαντα. ἡθροίσθη δ' αὐτῷ καὶ 8
 10 ἄλλο πλήθος χρημάτων ἐκ τε τῶν στεφάνων καὶ
 τῶν ἄλλων δωρεῶν, ἔτι δὲ ἐκ τῶν λαφύρων· ταῦτα
 γὰρ ἦσαν πεντακισχίλια τάλαντα, καὶ κατὰ τὴν Μη-
 δίαν ἄλλα τοσαῦτα χωρὶς τῶν ἐν Σούσοις θησαν-
 ρων, ὥστε τὰ πάντα συναχθῆναι τάλαντα δισμύρια
 15 πεντακισχίλια. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντίγονον ἐν τού-
 τοις ἦν.

Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν προ- 49
 χθέντα μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην
 καὶ τὰ συνεχῇ τῶν προειρημένων διεξιμεν. ὁ γὰρ
 20 Κᾶσσανδρος εἰς Πύδναν τῆς Μακεδονίας συγκεκλει-
 κὼς Ὀλυμπιάδα προσβολὰς μὲν τοῖς τείχεσιν ἡδυ-
 νάτει ποιεῖσθαι διὰ τοὺς χειμῶνας, περιστρατοπε-
 δεύσας δὲ τὴν πόλιν καὶ χάρακα βαλόμενος ἀπὸ
 θαλάττης εἰς θάλατταν, ἔτι δὲ ἐφορμῶν τῷ λιμένι,
 25 πάντα τὸν βουλόμενον ἐπικουρῆσαι διεκώλυε. ταχὺ 2
 δὲ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαναλωθέντων τοσαύτην περὶ
 τοὺς ἔνδον κατεσκεύασεν ἔνδειαν ὥστ' ἐκλυθῆναι
 τὸ παράπαν· εἰς τοῦτο γὰρ ἦλθον ἀνάγκης ὥστε
 τῷ μὲν στρατιώτῃ σιτομετρεῖν χοίνικας πέντε τοῦ
 30 μηνός, τοῖς δ' ἐλέφασιν τοῖς κατακλεισθεῖσι διδόναι
 πρίοντας τὰς δοκούς, τὰ δ' ὑποζύγια καὶ τοὺς ἵπ-
 πους κατακόψαι πρὸς διατροφήν. τοιαύτης δὲ πε- 3

ριστάσεως κατεχούσης τὴν πόλιν, καὶ τῆς Ὀλυμπιά-
 δος ἔτι προσανεχούσης ταῖς ἐξωθεν ἐλπίσιν, οἱ μὲν
 ἐλέφαντες ὑπὸ τῆς ἐνδείας διεφθάρησαν, τῶν δ'
 ἱππέων οἱ μὲν ἔξω ταξέως ὄντες οὐ σιτομετρούμε-
 νοι τὸ παράπαν σχεδὸν ἅπαντες ἐτελεύτησαν, οὐκ⁵
 ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς ὁμοίας καταστρο-
 4 φῆς ἔτυχον. ἔνιοι δὲ τῶν βαρβάρων, τῆς φύσεως
 κατισχυούσης τὴν εὐλάβειαν, ἐσαρκοφάγουν, ἀνα-
 λεγόμενοι τὰ σώματα τῶν ἀποθνησκόντων. ταχὺ
 δὲ τῆς πόλεως πληρουμένης νεκρῶν, οἱ προεσθηκό-¹⁰
 τες τοῦ περὶ τὴν βασιλίσσαν συστήματος τα μὲν
 κατώρυττον τῶν σωμάτων, τὰ δ' ὑπὲρ τῶν τειχῶν
 ἐξεροῦπτον, ὥστ' εἶναι καὶ τὴν θεάν τὴν τούτων
 ἀπεχθῆ καὶ τὴν δυσωδίαν ἀνυπομόνητον μὴ μόνον
 γυναιξὶ βασιλίσσαις καὶ τρυφῆς οἰκείαις, ἀλλὰ καὶ¹⁵
 50 τῶν στρατιωτῶν τοῖς εἰωθόσι κακοπαθεῖν. τοῦ δ'
 ἔαρος ἀρχομένου καὶ τῆς ἐνδείας αἰεὶ μᾶλλον αὐξά-
 νομένης, συνέδραμον πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ
 τὴν Ὀλυμπιάδα παρεκάλουν αὐτοὺς ἀφεῖναι διὰ τὴν
 ἀπορίαν. ἡ δὲ οὔτε σιτομετερεῖν αὐτοὺς δυναμένη²⁰
 τὸ παράπαν οὔτε τὴν πολιορκίαν λῦσαι, συνεχώ-
 2 ρησεν ἀπαλλάττεσθαι. ὁ δὲ Κάσσανδρος προσδεξά-
 μενος ἅπαντας τοὺς αὐτομολήσαντας, καὶ φιλαν-
 θρώπως χρησάμενος, διαπέστειλεν ἐπὶ τὰς πόλεις·
 ἤλπιζε γὰρ παρὰ τούτων πυθομένους τοὺς Μακε-²⁵
 δόνας τὴν Ὀλυμπιάδος ἀσθένειαν ἀπελπιεῖν αὐτῆς
 3 τὰ πράγματα, οὐ κακῶς δ' αὐτοῦ στοχασαμένου
 περὶ τοῦ μέλλοντος, οἱ μὲν συναγωνίζεσθαι διε-
 γνωκότες τοῖς πολιορκουμένοις μετενόησαν καὶ πρὸς
 Κάσσανδρον ἀπεχώρησαν, μόνοι δὲ τῶν ἐν Μακε-³⁰
 δονίᾳ τὴν εὐνοιαν διεφύλαξαν Ἀριστόνους καὶ Μό-
 νιμος, ὧν Ἀριστόνους μὲν Ἀμφιπόλεως ἐκυρίευν,

ὁ δ' ἕτερος Πέλλης. ἡ δ' Ὀλυμπιάς ὄρωσα τοὺς 4
 μὲν πλείους μεταθεμένους πρὸς Κάσσανδρον, τοὺς
 δ' ὑπολοίπους τῶν φίλων οὐκ ἰσχύοντας βοηθεῖν,
 ἐπεχείρησε πεντήρη ναὺν κατασπᾶν καὶ διὰ ταύ-
 5 τῆς αὐτὴν τε καὶ τοὺς φίλους σῶζειν. αὐτομόλου 5
 δέ τινος τὸ γινόμενον ἀπαγγείλαντος τοῖς πολεμί-
 οῖς, ὁ μὲν Κάσσανδρος ἐπιπλεύσας ἐκυρίευσε τοῦ
 σκάφους, ἡ δ' Ὀλυμπιάς ἀπογνοῦσα τὰ καθ' αὐ-
 τὴν πρέσβεις ἐξέπεμψε περὶ διαλύσεων. οἰόμενον
 10 δὲ δεῖν τοῦ Κασσάνδρου τὰ καθ' αὐτὴν ἐπιτρέ-
 πειν, μόγις ἐπεισεν ὥστε μόνην ἐξαίρετον λαβεῖν
 τὴν τοῦ σώματος ἀσφαλειαν. Κάσσανδρος δὲ κυ- 6
 ριεύσας τῆς πόλεως ἐξέπεμψε τοὺς παραληφόμενους
 τὴν τε Πέλλαν καὶ τὴν Ἀμφίπολιν. ὁ μὲν οὖν τῆς 7
 15 Πέλλης κυριεύων Μόνιμος ἀκούσας τὰ συμβάντα
 περὶ τὴν Ὀλυμπιάδα, παρέδωκε τὴν πόλιν· ὁ δ'
 Ἀριστόνους τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχεσθαι τῶν πραγ-
 μάτων διεγνώκει, στρατιώτας τε συχνοὺς ἔχων καὶ
 προσφάτως εὐήμερηκώς· ὀλίγαις γὰρ ἔμπροσθεν
 20 ἡμέραις παραταξάμενος πρὸς τὸν Κασσάνδρου στρα-
 τηγὸν Κρατεύαν τοὺς πλείστους μὲν ἀνείλε τῶν
 ἀντιταχθέντων, αὐτὸν δὲ τὸν Κρατεύαν μετὰ δις-
 χιλίων φυγόντα τῆς Βισαλτίας εἰς Βεδύνδια περι-
 στρατοπεδεύσας ἐξεπολιόρκησε καὶ τὰ ὄπλα παρ- 8
 25 λόμενος ὑπόσπονδον ἀφῆκε. διὰ δὲ ταῦτα ἐπαίρο-
 μενος, καὶ τὸν Εὐμένην ζῶντα ἡγούμενος, ἐτι δὲ
 τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Πολυσπέρχοντα νομίζων
 συνεπιλήψεσθαι, τὴν Ἀμφίπολιν οὐκ ἔφη παραδώ-
 σιν. ἐπεὶ δὲ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν Ὀλυμπιάς ἀπαι-
 30 τοῦσα τὴν πίστιν καὶ κελεύουσα παραδοῦναι, δια-
 λαβὼν ἀναγκαῖον εἶναι τὸ προσταττόμενον ποιεῖν,
 τὴν τε πόλιν ἐνεχείρισε καὶ τὰ πιστὰ περὶ τῆς ἀσφα-

51 λείας ἔλαβεν. ὁ δὲ Κάσσανδρος ὁρῶν περὶ τὸν Ἀρι- 357
 στόνουιν ὑπάρχον ἀξίωμα διὰ τὴν παρ' Ἀλεξάνδρου
 προαγωγὴν, καὶ σπεύδων ἐκποδῶν ποιεῖν τοὺς δυ-
 ναμένους νεωτερίζειν, ἐπανείλετο τὸν ἄνδρα δια-
 τῶν Κρατεῦα συγγενῶν. προετρέψατο δὲ καὶ τοὺς 5
 οἰκείους τῶν ἀνηρημένων ὑπ' Ὀλυμπιάδος ἐν κοινῇ
 τῶν Μακεδόνων ἐκκλησίᾳ κατηγορεῖν τῆς προειρη-
 2 μένης γυναικός. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθέν,
 καὶ τῆς μὲν Ὀλυμπιάδος οὔτε παρούσης οὔτε ἐχού-
 σης τοὺς ἀπολογησομένους, οἱ μὲν Μακεδόνες κα- 10
 τεγίνωσκον αὐτῆς θάνατον, ὁ δὲ Κάσσανδρος πέμ-
 ψας τινὰς τῶν φίλων πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα συνε-
 βούλευε λάθρα φυγεῖν, ἐπαγγελλόμενος αὐτῇ ναῦν
 3 παρασκευάσειν καὶ διακομιεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας. τοῦτο
 δ' ἐπραττεν οὐ τῆς σωτηρίας προνοούμενος, ἀλλ' 15
 ἵνα καθ' αὐτῆς φυγὴν καταγνοῦσα, καὶ διαφθα-
 ρεῖσα κατὰ τὸν πλοῦν, δόξῃ δικαίᾳ περιπεπτωκέ-
 ναι τιμωρίᾳ· εὐλαβεῖτο γάρ ἅμα καὶ τὸ περὶ αὐτὴν
 4 ἀξίωμα καὶ τὸ τῶν Μακεδόνων εὐμετάβολον. τῆς
 δ' Ὀλυμπιάδος οὐ φαιμένης φεῦξεσθαι, τοῦναντίον 20
 δ' ἐτοίμης οὔσης ἐν πᾶσι Μακεδόσι κριθῆναι, ὁ
 Κάσσανδρος φοβηθεὶς μήποτε τὸ πλῆθος ἀκοῦον
 τῆς βασιλείσης ἀπολογουμένης καὶ τῶν Ἀλεξάνδρου
 καὶ Φιλίππου πρὸς ἅπαν τὸ ἔθνος εὐεργεσιῶν ἀνα-
 μιμνησκόμενον μετανοήσῃ, διακοσίους τῶν στρα- 25
 τιωτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους ἀπέστειλε πρὸς αὐτήν,
 5 προστάξας ἀνελεῖν τὴν ταχίστην. οὗτοι μὲν οὖν
 παρεισπεσόντες εἰς τὴν βασιλικὴν οἰκίαν, ὥς εἶδον
 τὴν Ὀλυμπιάδα, καταιδεσθέντες τὸ περὶ αὐτὴν
 ἀξίωμα πάλιν ἀπεχώρησαν ἄπρακτοι. οἱ δὲ τῶν 30
 ἀνηρημένων συγγενεῖς, Κασσάνδρῳ τε χαρίζεσθαι
 βουλόμενοι καὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ἀμῦναι, κατέ-

ἀναβάσεως ὥς ἂν εἴκοσιν ἡμερῶν εἰς τὸ βασί-
 λευ, ὃ καλεῖται Περσέπολις.

Τοῦ δ' Ἀντιγόου καθ' ὁδὸν ὄντος οἱ τοῦ Πύ- 47
 ρος φίλοι καὶ μετεσχηκότες τῆς ἐπιβολῆς, ὧν
 αὐτὸς ἐπιφανέστατοι Μελέαγρος καὶ Μεινοίτας, ἤθροι-
 ον τοὺς πλανωμένους τῶν Εὐμένων τε καὶ Πύ-
 ρος συνήθων, εἰς ὀκτακοσίους ἱππεῖς. καὶ τὸ 2
 πρῶτον τὴν χώραν ἐλεηλάτουν τῶν μὴ βουλο-
 μένων συναφίστασθαι Μῆδων, μετὰ δὲ ταῦτα πυ-
 κνέοντο στρατοπεδεύειν τὸν τε Ἰππόστρατον καὶ
 τὸν Ὀροντοβάτην, ἐπέθεντο νυκτὸς τῇ παρεμβολῇ.
 παρ' ὀλίγον μὲν ἐκράτησαν τῆς ἐπιβολῆς, ὑπὸ
 τοῦ πλήθους κατισχυόμενοι, καὶ τινες τῶν στρα-
 τῶν πείσαντες συναποστῆναι, πάλιν ἀπεχώρη-
 ον. εὗζωνοι δ' ὄντες καὶ πάντες ἵπποις χρωμένοι 3
 καὶ τε καταδρομὰς ἀπροσδοκῆτους ἐποιοῦντο καὶ
 τὴν χώραν ταραχῆς ἐπλήρωσαν. μετὰ δὲ τινα χρό-
 νον συγκλεισθέντες εἰς τινα τόπον κρημνοῖς περι-
 κλειόμενοι, οἱ μὲν αὐτῶν ἀνηρέθησαν, οἱ δ' ἐξωγή-
 ρησαν. τῶν δὲ ἡγεμονῶν Μελεαγρος καὶ Ὀκράνης 4
 Μῆδος καὶ τινες τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν υποστάν-
 τες ἀνηρέθησαν καὶ τα μὲν περὶ τοὺς ἀποστάντας
 Μῆδαις τοιαύτην ἔσχε τὴν κατάστασιν.

Ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ τάχιστα ἦλθεν εἰς τὴν 48
 πόλιν, τιμῆς μὲν ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων ἡξιώθη βα-
 σιλικῆς, ὥς ἂν κύριος ὧν ὁμολογουμένως τῆς Ἀσίας,
 τοὺς δὲ μετὰ τῶν φίλων συνεδρεύσας ἐβουλεύετο
 περὶ τῶν σατραπειῶν. τὴν μὲν οὖν Καρμανίαν εἰ-
 ῶν ἔχειν Τληπόλεμον, καὶ τὴν Βακτριανὴν ὁμοίως
 Ασάνορα· οὐ γὰρ ῥάδιον ἦν τούτους δι' ἐπιστο-
 λὰς ἐκβαλεῖν, εὖ τα πρὸς τοὺς ἐγγχωρίους πεπολι-
 μένους καὶ πολλοὺς ἔχοντας συναγωνιστάς. εἰς 2

- φυλακὴν παρέδωκε, μεταγαγὼν εἰς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἀμφιπόλει, τάξας τε ἐπ' αὐτῆς Γλαυκίαν τινὰ τῶν πιστευομένων· ἀπέσπασε δὲ καὶ τοὺς εἰωθότας παῖδας συντρέφεσθαι, καὶ τὴν ἀγωγὴν οὐκέτι βασιλικὴν, ἀλλ' ἰδιώτου τοῦ τυχόντος οἰκείαν ἐκέλευε 3
 5 γίνεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα βασιλικῶς ἤδη διεξάγων τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν, Εὐρυδίκην μὲν καὶ Φίλιππον τοὺς βασιλεῖς, ἔτι δὲ Κύνναν, ἣν ἀνεῖλεν Ἀλκίας, ἔθαψεν ἐν Αἰγαῖς, καθάπερ ἔθος ἦν τοῖς βασιλεῦσι. τιμήσας δὲ τοὺς τετελευτηκότας ἐπιταφίους 10 ἀγῶσι κατέγραφε τῶν Μακεδόνων τοὺς εὐθέτους, 6 διεγνωνκῶς εἰς Πελοπόννησον στρατεύειν. τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος Πολυσπέρχων ἐτύγχανε μὲν πολιορκούμενος ἐν Ἀζώρῳ τῆς Περγαιβίας, ἀκούσας δὲ τὴν Ὀλυμπιάδος τελευτὴν, καὶ τελέως ἀπελ- 15 πίσας τὰ κατὰ Μακεδονίαν, ἐξεπήδησεν ἐκ τῆς πόλεως μετ' ὀλίγων, πορευθεὶς δὲ ἐκ τῆς Θετταλίας, καὶ παραλαβὼν τοὺς περὶ τὸν Αἰακίδην, ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὑπολαβὼν ἀσφαλέστατα καραδοκῆσειν ἐν ταῦθα τὰς τῶν πραγμάτων μεταβο- 20 λὰς· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν οἰκείως ἔχων πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος.
- 53 Κάσσανδρος δὲ συστησάμενος ἰκανὴν δύναμιν ἀνέξευξεν ἐκ τῆς Μακεδονίας, σπεύδων Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Πελο- 25 ποννήσου· οὗτος γὰρ ἦν λοιπὸς μετὰ δυνάμεως τῶν ἀντιπραττόντων, καὶ κατειλήφει πόλεις τε καὶ τόπους ἐπικαίρους. τὴν μὲν οὖν Θετταλίαν ἀσφαλῶς διήλθε, τὰς δ' ἐν Πύλαις παρόδους εὐρὼν ὑπ' Αἰτωλῶν φυλαττομένας, μόγις τούτους βιασάμενος 30 παρῆλθεν εἰς τὴν Βοιωτίαν. μεταπεμψάμενος δὲ 2 πανταχόθεν τοὺς διασωζομένους τῶν Θηβαίων ἐνε-

υριεύων τῶν ἐν Σούσοις χρημάτων, ἀπεσταλμένος
 πρὸ Σελεύκου πᾶν ποιῆσαι τὸ προσταττόμενον. τοῦ-
 ον μὲν οὖν προσδεξάμενος προσεποιεῖτο τιμᾶν ἐν
 οἷς μεγίστοις τῶν φίλων, εὐλαβούμενος μὴ μετα-
 στήσας πάλιν αὐτὸν ἀποκλείσῃ· αὐτὸς δὲ παραλα- 7
 βὼν τὴν ἐν Σούσοις ἄκραν κατέλαβεν ἐν αὐτῇ τὴν
 ἐχρυσὴν ἀναδενδράδα καὶ πλήθος ἄλλων κατα-
 κυνασμάτων, τῶν πάντων συναγομένων εἰς μύρια
 καὶ πεντακισχίλια τάλαντα. ἡθροίσθη δ' αὐτῷ καὶ 8
 ἄλλο πλήθος χρημάτων ἐκ τε τῶν στεφάνων καὶ
 τῶν ἄλλων θωρεῶν, ἔτι δὲ ἐκ τῶν λαφύρων· ταῦτα
 ἅρῃσαν πεντακισχίλια τάλαντα, καὶ κατὰ τὴν Μη-
 νᾶν ἄλλα τοσαῦτα χωρὶς τῶν ἐν Σούσοις θησαν-
 ῶν, ὥστε τὰ πάντα συναχθῆναι τάλαντα δισμύρια
 πεντακισχίλια. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντίγονον ἐν τοῦ-
 ος ἦν.

Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν πρα- 49
 θέντα μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην
 καὶ τὰ συνεχῇ τῶν προειρημένων διεξιμεν. ὁ γὰρ
 Κῆσσανδρος εἰς Πύδναν τῆς Μακεδονίας συγκεκλει-
 σὼς Ὀλυμπιάδα προσβολὰς μὲν τοῖς τείχεσιν ἡδυ-
 αῖται ποιεῖσθαι διὰ τοὺς χειμῶνας, περιστρατοπε-
 νύσας δὲ τὴν πόλιν καὶ χάρακα βαλόμενος ἀπὸ
 θαλάττης εἰς θάλατταν, ἔτι δὲ ἐφορμῶν τῷ λιμένι,
 ταῦτα τὸν βουλόμενον ἐπικουρῆσαι διεκώλυε. ταχὺ 2
 δὲ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαναλωθέντων τοσαύτην περὶ
 τοὺς ἔνδον κατεσκεύασεν ἔνδειαν ὥστ' ἐκλυθῆναι
 ὁ παράπαν· εἰς τοῦτο γὰρ ἦλθον ἀνάγκης ὥστε
 ὃ μὲν στρατιώτῃ σιτομετρεῖν χοίνικας πέντε τοῦ
 ἡνός, τοῖς δ' ἐλέφασιν τοῖς κατακλεισθεῖσι διδόναι
 τρίοντις τὰς δοκούς, τὰ δ' ὑποζύγια καὶ τοὺς ἵπ-
 ους κατακόψαι πρὸς διατροφήν. τοιαύτης δὲ πε- 3

φώσιον ὄρος, τῶν δὲ Ἀργείων ἀποχωρησάντων
 ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ
 τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον ἐκστρατευσάντων τῶν Θη-
 βαίων εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ καταλειφθέντες ἐξέπεσον
 8 μετὰ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν ὑπο Πελασγῶν. οὐκ ὁλλ-
 ροῖς δὲ μετὰ ταῦτα περιπεσόντες συμπτώμασι, μό-
 ρις μετὰ τετάρτην γενεάν κατὰ τὸν γενόμενον ἐπὶ
 τῶν κοράκων χρησμὸν ἀνῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν
 καὶ τὰς Θήβας κατώκησαν. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν
 χρόνων διαμενούσης τῆς πόλεως ἐπ' ἔτη σχεδὸν 10
 ὀκτακόσια, καὶ τὸ μὲν πρῶτον τῶν Θηβαίων τοῦ
 παρ' αὐτῶν ἔθνους προστάντων, μετὰ δὲ ταῦτα
 τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀμφισβητησάντων, Ἀλέ-
 ξανδρος ὁ Φιλίππου κατὰ κράτος ἐκπολιορκήσας κα-
 54 τέσκαψεν. εἰκοστῷ δ' ἔτει ὕστερον Κάσσανδρος φι-
 λοδοξῆσαι βουλούμενος, καὶ πείσας τοὺς Βοιωτοὺς,
 ἀνέστησε τὴν πόλιν τοῖς διασωζομένοις τῶν Θη-
 2 βαίων. συνεπελάβοντο δὲ καὶ τῶν Ἑλληνίδων πό-
 λεων τοῦ συνοικισμοῦ πολλὰ διὰ τε τὸν πρὸς τοὺς
 ἡτυχηκότας ἔλεον καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς πόλεως. 20
 Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ τὸ πολὺ μέρος τοῦ τείχους ἀνέ-
 στησαν, καὶ τῶν ἄλλων οἱ μὲν ᾠκοδόμησαν κατὰ
 δύναμιν, οἱ δὲ καὶ χρήματα πρὸς τὰς κατεπειγού- 300
 σας χρείας ἀπέστειλαν, οὐ μόνον τῶν ἐκ τῆς Ἑλλά-
 δος, ἀλλὰ καὶ Σικελίας, ἔτι δ' Ἰταλίας. 25
 3 Θηβαῖοι μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἐκομίσαντο
 τὴν πατρίδα. Κάσσανδρος δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
 ἀναξεύξας ἐπὶ Πελοποννήσου, καὶ καταλαβὼν Ἀλέ-
 ξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος διειληφότα τὸν Ἰσθ-
 μὸν φυλακαῖς, παρῆλθεν εἰς Μέγαρα. ἐνταῦθα δὲ 30
 κατασκευάσας σχεδίας, ἐπὶ μὲν τούτων τοὺς ἐλέ-
 φαντας διεβίβασεν εἰς Ἐπίδαυρον, ἐν δὲ πλοίοις

ὃ δ' ἕτερος Πέλλης. ἡ δ' Ὀλυμπιάς ὁρῶσα τοὺς 4
 μὲν πλείους μεταθεμένους πρὸς Κάσσανδρον, τοὺς
 δ' ὑπολοίπους τῶν φίλων οὐκ ἰσχύοντας βοηθεῖν,
 ἐπεκρίθη πεντήρη ναὺν κατασπᾶν καὶ διὰ ταύ-
 τῃς αὐτὴν τε καὶ τοὺς φίλους σῶζειν. αὐτομόλου 5
 δέ τινος τὸ γινόμενον ἀπαγγέλλαντος τοῖς πολέμι-
 οῖς, ὃ μὲν Κάσσανδρος ἐπιπλεύσας ἐκυρίευσεν τοῦ
 σκάφους, ἡ δ' Ὀλυμπιάς ἀπογνοῦσα τὰ καθ' αὐ-
 τὴν πρέσβεις ἐξέπεμψε περὶ διαλύσεων. οἰομένον
 δὲ δεῖν τοῦ Κασσάνδρου τὰ καθ' αὐτὴν ἐπιτρέ-
 πειν, μόγῃς ἐπεισεν ὥστε μόνην ἐξαίρετον λαβεῖν 6
 τὴν τοῦ σώματος ἀσφαλειαν. Κάσσανδρος δὲ κυ-
 ρεύσας τῆς πόλεως ἐξέπεμψε τοὺς παραληψομένους
 τὴν τε Πέλλαν καὶ τὴν Ἀμφίπολιν. ὁ μὲν οὖν τῆς 7
 Πέλλης κυριεύων Μόνιμος ἀκούσας τὰ συμβάντα
 περὶ τὴν Ὀλυμπιάδα, παρέδωκε τὴν πόλιν· ὃ δ'
 Ἀριστόνους τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχεσθαι τῶν πραγ-
 μάτων διεγνώκει, στρατιώτας τε συχνοὺς ἔχων καὶ
 προσφάτως εὐήμερηκώς· ὀλίγαις γὰρ ἔμπροσθεν
 ἡμέραις παραταξάμενος πρὸς τὸν Κασσάνδρον στρα-
 τηγὸν Κρατεύαν τοὺς πλείστους μὲν ἀνείλε τῶν
 ἀντιταχθέντων, αὐτὸν δὲ τὸν Κρατεύαν μετὰ δις-
 χιλίων φηρόντα τῆς Βισαλτίας εἰς Βεδύνδια περι-
 στρατοπεδεύσας ἐξεπολιόρκησε καὶ τὰ ὅπλα παρε-
 8
 λόμενος ὑπόσπονδον ἀφήκε. διὰ δὲ ταῦτα ἐπαιρό-
 μενος, καὶ τὸν Εὐμένην ζῶντα ἡγούμενος, ἔτι δὲ
 τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Πολυσπέρχοντα νομίζων
 συνεπιλήψεσθαι, τὴν Ἀμφίπολιν οὐκ ἔφη παραδώ-
 σιν. ἐπεὶ δὲ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν Ὀλυμπιάς ἀπαι-
 τοῦσα τὴν πίστιν καὶ κελεύουσα παραδοῦναι, δια-
 λαβὼν ἀναγκαῖον εἶναι τὸ προσταττόμενον ποιεῖν,
 τὴν τε πόλιν ἐνεχείρισεν καὶ τὰ πιστὰ περὶ τῆς ἀσφα-

μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων.

- 57 Προάγοντος δ' εἰς τὴν ἄνω Συρίαν Ἀντιγόνου παρεγένοντο πρέσβεις παρὰ τε Πτολεμαίου καὶ Λυσιμάχου καὶ Κασσάνδρου. οὗτοι δ' εἰσαχθέντες εἰς τὸ συνέδριον ἡξίουσαν Καππαδοκίαν μὲν καὶ Ἀνκίαν Κασσάνδρῳ δοθῆναι, Φρυγίαν δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Λυσιμάχῳ, Συρίαν δὲ πᾶσαν Πτολεμαίῳ, Βαβυλωνίαν δὲ Σελεύκῳ, τῶν δὲ θησαυρῶν, οὓς παρέλαβε μετὰ τὴν πρὸς Εὐμένη μάχην, ποιήσασθαι μερισμόν· καὶ γὰρ αὐτοὺς κεκοινωνηκέναι τοῦ πολέμου. εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιήσει, συστάντες
- 2 ἅπαντες ἔφασαν πολεμήσειν αὐτῷ. τοῦ δ' Ἀντιγόνου τραχύτερον ἀποκριναμένου καὶ τὰ πρὸς πόλεμον εἰπόντος παρασκευάζεσθαι, συνέβη τοὺς πρέσβεις ἀπράκτους ἐπανελθεῖν. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ μὲν περὶ Πτολεμαίου καὶ Λυσίμαχον, ἔτι δὲ καὶ Κασσάνδρον, συμμαχίαν πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι δυνάμεις τε συνῆγον καὶ παρασκευὰς ὅπλων τε καὶ
- 3 βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων ἐποίουν· Ἀντιγόνος δ' ὅρων ἐφ' ἑαυτὸν συνεστηκότας πολλοὺς καὶ μεγάλους τοῖς ἀξιώμασιν ἄνδρας, καὶ συλλογίζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ φερόμενου πολέμου, τὰ ἱεθνη καὶ πόλεις καὶ δυνάστας προεκαλεῖτο εἰς συμμαχίαν.
- 4 Ἀγησίλαον μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἐν Κύπρῳ βασιλεῖς, εἰς δὲ Ῥόδον Ἰδομενέα καὶ Μοσχίωνα, Πτολεμαῖον δὲ τὸν ἀδελφιδοῦν μετὰ δυνάμεως εἰς Καππαδοκίαν ἀπέστειλεν, ἵνα λύσῃ μὲν Ἀμισοῦ τὴν πολιορκίαν καὶ τοὺς ὑπὸ Ἀσάνδρου πεμφθέντας εἰς Καππαδοκίαν ἐκβάλῃ πάντας, πρὸς δὲ τούτοις ὅπως παραγενόμενος εἰς Ἑλλησποντον ἐφεδρεύῃ τοῖς περὶ Κασσάνδρον, ἃν ἐπιχειρῇ διαβαίνειν ἐκ τῆς

Εὐρώπης. Ἀριστόδημον δὲ τὸν Μιλήσιον εἰς Πε- 5
 λοπόννησον ἐξέπεμψεν ἔχοντα χίλια τάλαντα· τοῦτω
 δὲ συνετέτακτο συνθέσθαι φιλίαν πρὸς Ἀλέξανδρον
 καὶ Πολυσπέρχοντα, καὶ ξενολογήσαντα τοὺς ἰκα-
 5 νοὺς διαπολεμεῖν Κασσάνδρῳ. αὐτὸς δὲ πᾶσαν τὴν
 Ἀσίαν, ἧς ἦν κύριος, διέλαβε πυρσοῖς καὶ βιβλια-
 φόροις, δι' ὧν ὀξέως ἤμελλεν ὑπηρετεῖσθαι πάντα.
 Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος ἀνέξευξεν ἐπὶ Φοινί- 58
 κην, σπεύδων ναυτικὴν δύναμιν συστήσασθαι· συν-
 10 ἔβαινε γὰρ τοὺς μὲν πολεμίους τότε θαλαττοκρα-
 τεῖν ναῦς πολλὰς ἔχοντας, αὐτῷ δὲ τὸ παράπαν
 οὐδ' ὀλίγας εἶναι. στρατοπεδεύσας δὲ ἐν Τύρῳ τῆς
 Φοινίκης, καὶ πολιορκῆσαι διανοούμενος τὴν Τύρον,
 μετεπέμπετο τοὺς βασιλεῖς τῶν Φοινίκων καὶ τοὺς
 15 ὑπάρχους τῆς Συρίας. καὶ τοὺς μὲν βασιλεῖς προε- 2
 τρέψατο συνεπιλαβέσθαι ναυπηγίας, ἐπειδὴ τὰς
 ναῦς τὰς ἐκ Φοινίκης ἀπάσας μετὰ τῶν πληρωμά-
 των Πτολεμαῖος εἶχεν ἐν Αἰγύπτῳ· τοῖς δ' ὑπάρ-
 20 363 χοις ἐκέλευσεν ἐτοιμάσαι κατὰ τάχος πυρῶν μεδί-
 20 μων μυριάδας τετρακοσίας πεντήκοντα· τοσοῦτο
 γὰρ εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐγένετο δαπάνημα. αὐτὸς δὲ
 πανταχόθεν ἀθροίσας ὑλοτόμους καὶ πρίστας, ἔτι
 δὲ ναυπηγούς, κατεκόμιζε τὴν ὕλην ἐπὶ θάλατταν
 ἐκ τοῦ Λιβάνου, τεμνόντων μὲν αὐτὴν καὶ πρι-
 25 ῥόντων ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων, κατακομιζόντων δὲ
 ζευγῶν χιλίων. τὸ δ' ὄρος τοῦτο παρῆκει μὲν παρὰ 3
 τε τὴν Τρίπολιν καὶ Βυβλίαν, ἔτι δὲ Σιδωνίαν,
 πληρὴς δ' ἐστὶ ξύλων κεδρίνων καὶ κυπαριττί-
 30 νων θαυμαστῶν τό τε κάλλος καὶ μέγεθος. ναυ-
 30 πῆγιά δ' ἀπέδειξε τρία μὲν κατὰ τὴν Φοινίκην, 4
 ἐν τε Τριπόλει καὶ Βύβλῳ καὶ Σιδῶνι, τέταρτον δὲ
 περὶ Κιλικίαν, κομιζομένης τῆς ὕλης ἐκ τοῦ Ταυρου.

δρου στρατηγοῦ, τὴν μὲν πόλιν ἐκ τῶν κινδύνων
ἐρρύσατο, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἀσκληπιόδωρον ὑπο-
3 σπόνδους ἀφελὺς ἀνεκτῆσατο τὴν σατραπείαν. μετὰ
δὲ ταῦτα πορευθεὶς διὰ Βιθυνίας, καὶ Ζιβόλτην τὸν
βασιλέα τῶν Βιθυνῶν καταλαβὼν πολιορκοῦντα τήν
τε τῶν Ἀστακηνῶν καὶ Καλχηδονίων πόλιν, συνη-
νάγκασε λύσαι τὴν πολιορκίαν. ποιησάμενος δὲ
συμμαχίαν πρὸς τε τὰς πόλεις ταύτας καὶ πρὸς τὸν
Ζιβόλτην, ἔτι δὲ λαβὼν ὁμήρους, προῆγεν ἐπὶ Ἰω-
νίας καὶ Ἀυδίας· ἐγγράφει γὰρ Ἀντίγονος αὐτῷ¹⁰
βοηθεῖν τῇ παραλίῳ κατὰ τάχος, ὥς τοῦ Σελεύ-
4 κου τὸν πλοῦν ἐνταῦθα ποιησομένου. ὥς δὲ ποθ'
ἦκε πλησίον τῶν προειρημένων τόπων, Σέλευκος
ἔτυχε μὲν πολιορκῶν Ἐρυθράς, πυθόμενος δὲ τὴν
τῶν πολεμίων δύναμιν πλησίον οὖσαν ἀπέπλευσεν¹⁵
ἄπρακτος.

- 61 Ἀντίγονος δέ, παραγενομένου πρὸς αὐτὸν Ἀλε-
ξάνδρου τοῦ Πολυσπέρχοντος, πρὸς μὲν τοῦτον
συνέθετο φιλίαν, αὐτὸς δὲ συναγαγὼν τῶν τε
στρατιωτῶν καὶ τῶν παρεπιδημούντων κοινὴν ἐκ-
κλησίαν κατηγόρησε Κασσάνδρου, προφερόμενος²⁰
τὴν τε Ὀλυμπιάδος ἀναιρέσιν καὶ τὰ συμβάντα περὶ
2 Ῥωξάνην καὶ τὸν βασιλέα. πρὸς δὲ τούτοις ἔλεγεν
ὥς Θετταλονίκην μὲν βιασάμενος ἔγχε, φανερώς
δὲ ἐξιδιάζεται τὴν Μακεδόνων βασιλείαν, ἔτι δὲ ὥς²⁵
Ὀλυνθίους ὄντας πολεμιωτάτους Μακεδόνων κα-
τώκισεν εἰς τὴν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ πόλιν, καὶ Θή-
βας ἀνέστησε τὰς ὑπὸ Μακεδόνων κατασκαφείσας.
3 συναγανακτούντων δὲ τῶν ὄχλων, ἔγραψε δόγμα
καθ' ὃ τὸν Κασσάνδρου ἐψηφίσατο πολέμιον εἶναι,³⁰
εἰ μὴ τὰς τε πόλεις κατέλῃ καὶ τὸν βασιλέα καὶ
τὴν μητέρα τὴν Ῥωξάνην προαγαγὼν ἐκ τῆς φυλα-

κῆς ἀποδῶ τοῖς Μακεδόσι, καὶ τὸ σύνολον, ἐὰν μὴ
 πειθαρχῇ τῷ καθεσταμένῳ στρατηγῷ καὶ τῆς βασι-
 λείας παρειληφῶτι τὴν ἐπιμέλειαν Ἀντιγόνῳ, εἶναι
 δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἐλευθέρους, ἀφρου-
 5 ρήτους, αὐτονόμους. ἐπιψηφισαμένων δὲ τῶν στρα-
 τιωτῶν τὰ ῥηθέντα, διαπέστειλε πανταχῇ τοὺς κο-
 μιούντας τὸ δόγμα· τοὺς μὲν γὰρ Ἕλληνας ὑπε- 4
 λάμβανε διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας προθύμους
 ἔξειν συναγωνιστὰς εἰς τὸν πόλεμον, τοὺς δ' ἐν
 10 ταῖς ἄνω σατραπείαις στρατηγούς καὶ σατράπας,
 ὑπόπτως ἔχοντας ὥς Ἀντιγόνου καταλῦσαι διεγνω-
 κότος τοὺς ἀπ' Ἀλεξάνδρου βασιλεῖς, αὐτοῦ φανε-
 ρῶς τὸν ὑπὲρ αὐτῶν πόλεμον ἀναδεχομένου πάν-
 τας μεταπεσεῖσθαι ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς παραγγελ-
 15 λομένοις ἐτοιμῶς ὑπακούσεσθαι. ἀπὸ δὲ τούτων 5
 γενόμενος, Ἀλεξάνδρῳ μὲν δούς πεντακόσια τά-
 λαντα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων εἰς μεγάλας ἀγαγὼν
 ἐλπίδας, ἔξαπέστειλεν εἰς Πελοπόννησον· αὐτὸς δὲ
 παρὰ Ῥοδίων μεταπεμφάμενος ναῦς, καὶ τῶν ναυ-
 20 πηγηθειῶν τὰς πλείστας καταρτίσας, ἐπέπλευσε τῇ
 Τύρῳ. θαλαττοκρατῶν δὲ καὶ διακωλύων σῆτον
 εἰσάγεσθαι προσεκαρτέρησε μὲν ἐνιαυτὸν καὶ τρεῖς
 μῆνας, εἰς ἔνδειαν δὲ θεινὴν ἀγαγὼν τοὺς ἐγκατα-
 κεκλειμένους, τοῖς μὲν παρὰ Πτολεμαίου στρατιώ-
 25 ταις συνεχώρησεν ἀπελθεῖν ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν, τὴν
 δὲ πόλιν δι' ὁμολογίας παραλαβὼν φρουρὰν τὴν
 διαφυλάξουσιν εἰς αὐτὴν εἰσῆγαγεν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πτολεμαῖος μὲν 62
 ἀκούσας τὰ δεδογμένα τοῖς μετ' Ἀντιγόνου Μακε-
 30 δόσι περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἔγραψε καὶ
 αὐτὸς τὰ παραπλήσια, βουλόμενος εἰδέναί τοὺς Ἕλ-
 ληνας ὅτι φροντίζει τῆς αὐτονομίας αὐτῶν οὐχ ἥτ-

κουνθ' ἰππέων, διανοούμενος εἰς Αἴγυπτον ἀπο
 ρεῖν πρὸς Πτολεμαῖον· διεβεβόητο γὰρ ἡ τοι
 χρηστότης καὶ τὸ πρὸς τοὺς καταφεύγοντας ἐπ'
 6 τὸν εὖμενὲς καὶ φιλάνθρωπον. ὁ δ' Ἀντίγονος
 ἀκούσας ἀνεσκίρτησε καὶ περιχαρὴς ἦν ἐπὶ τῷ
 κεῖν αὐτὸς μὲν μὴ συνηναγκάσθαι προσενεγ
 τὰς χεῖρας ἀνδρὶ φίλῳ καὶ συνηγωνισμένῳ προ
 μως, τὸν Σέλευκον δ' αὐτὸν αὐτοῦ καταγ
 φυγὴν παραδεδωκέναι τὴν σατραπείαν χωρὶς
 7 νων καὶ κινδύνων. μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόν
 αὐτῷ τῶν Χαλδαίων, καὶ προλεγόντων ὡς εἰ
 Σέλευκον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφήσει, συμβήσεται
 τ' Ἀσίαν πᾶσαν ὑποχείριον γενέσθαι καὶ α
 Ἀντίγονον ἐν τῇ πρὸς ἐκεῖνον παρατάξει κατασ
 ψαι τὸν βίον, μεταμεληθεὶς τοῖς πεπραγμένοις
 πεμψε τοὺς διώξοντας· οἳ μέχρ' οὐδ' ἐπακολο
 8 σαντες ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. ὁ δ' Ἀντίγονος
 τοῖς ἄλλοις καταφρονεῖν εἰσθὼς τῶν τοιούτων
 ῥήσεων, οὐ μετρίως ἐκινήθη τότε, καταπλάγας
 ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν· μεγάλη γάρ τις ἐμπειρία
 τούτους εἶναι δοκεῖ καὶ παρατήρησις τῶν ἀσ
 ἀκριβεστάτη. ἀποφαίνονται γὰρ πολλὰς μυρι
 ἐτῶν ὑπάρχειν ἔξ οὗ παρ' αὐτοῖς ἐστὶν ἡ
 ταῦτα σπουδὴ· δοκοῦσι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ
 9 πρὶν ὅτι παρελθὼν εἰς Βαβυλῶνα τελευτήσῃ. ὁ
 ὡς δὲ τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου προρρήσει συνέβη
 τὴν περὶ Σελεύκου τελεσθῆναι κατὰ τὰς τῶν ἀν
 τούτων ἀποφάσεις· περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἐροῦ
 ὅταν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλωμεν.
 56 Ὁ δ' οὖν Σέλευκος διασωθεὶς εἰς τὴν Αἴγυπτον
 φιλάνθρωπίας τε πάσης ἐτύγχανε παρὰ Πτολεμαῖον
 καὶ κατηγορίαν ἐποιεῖτο πικρὰν Ἀντιγόνου, λέ

γνωσκε πάντας τοὺς ἐν ἀξιώμασιν ὄντας, καὶ
 καὶ τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευκότας, ἐκβα-
 λῶν σατραπειῶν, καὶ τούτων ἀποδείξεις
 τὴν τε Πύθωνος ἀναίρεσιν καὶ τὴν Πενθέ-
 ρης Περσίδος ἀφαίρεσιν καὶ τὰ περὶ αὐτὸν
 ἵστα· πάντας γὰρ οὐδὲν ἡδικηκότας, ἀλλὰ καὶ 2
 πολλὰς καὶ μεγάλας ἐν τῇ φιλίᾳ παρεσχυμέ-
 ρειτῆς ὑπομεμενηκέναι πρόστιμον. διεξῆρει δὲ
 καὶ μετέθῃ τῶν περὶ αὐτὸν δυνάμεων καὶ τὸ
 τῶν χρημάτων, ἔτι δὲ τὰς προσφάτους εὐ-
 χὰς, ἐξ ὧν ὑπεδείκνυνεν ὑπερήφανον γεγεννημέ-
 νον ταῖς ἐλπίσι περιεληφότα πᾶσαν τὴν Μακε-
 δονίαν. διὰ δὲ τοιούτων λόγων προτρέ- 3
 ψας τὸν Πτολεμαῖον ἐτοιμάζεσθαι τὰ πρὸς τὸν
 βασιλῆα, ἐξέπεμψε τινὰς τῶν φίλων εἰς τὴν Εὐρώ-
 πον, πειρᾶσθαι τοῖς ὁμοίοις λόγοις ἐχ-
 θροῦ Ἀντιγόνου καταστήσαι Κάσσανδρον τε καὶ
 Πτολεμαῖον. ὧν ταχὺ τὸ κελευσθὲν συντελεσάντων 4
 διαφορᾶς ἐφύετο καὶ μεγάλων πολέμων. ὁ δ'
 βασιλεὺς ἐκ τῶν εἰκότων συλλογισάμενος τὴν Σε-
 νίας προαίρεσιν, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τε
 Πτολεμαῖον καὶ Ἀντίμαχον καὶ Κάσσανδρον, ἀξιώ-
 ντως ἰσχυρῶς καταστήσας σατραπὴν Πύθωνα τὸν ἐκ
 ἡλικίας καταβεβηκότα μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀνέ-
 ρχον, ἐπὶ τῆς Κιλικίας τὴν πορείαν ποιοῦντος.
 εἰς Μαλλὸν παρεγένετο, διεμέρισε τὴν δύνα- 5
 μιν παραχειμασίαν μετὰ δύσιν Ὀρίωνος. παρέ-
 δε καὶ τὰ ἐν Κυτῖνδοις χρήματα, τάλαντα μύ-
 ρωδες δὲ τούτων ἐκπίπτειν ἐκ τῶν προσόδων
 τῶν κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα μύρια καὶ χίλια.
 οὐ συνέβαινε αὐτὸν φοβερὸν εἶναι καὶ διὰ τὸ

μὲν πλείους ἐφυγάδευσεν, ὀλίγους δὲ συλλαβὼν ἀπέκτεινε. Κάσσανδρος δὲ πυνθόμενος τὸν Ἀριστοδήμου κατάπλουν εἰς Πελοπόννησον καὶ τὸ συνηθροισμένον πλῆθος τῶν ξένων, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειρήσεν ἀφιστάναι τὸν Πολυσπέρχοντα τῆς Ἀντιγόνου φιλίας· οὐχ ὑπακούοντων δ' αὐτῶν συναγαγὼν δύναμιν ἤκε διὰ τῆς Θετταλίας εἰς Βοιω-
 4 τίαν. ἐνταῦθα δὲ συνεπιλαβόμενος τοῖς Θηβαίοις τῆς τῶν τειχῶν οἰκοδομίας παρήλθεν εἰς Πελοπόννησον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον Κεγχρεᾶς ἐκπολιορκήσας
 10 ἐδῆώσε τὴν χώραν τῶν Κορινθίων, μετὰ δὲ ταῦτα δύο φρούρια κατὰ κράτος ἐλὼν τοὺς ὑπ' Ἀλεξάνδρου καθεσταμένους φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφῆ-
 5 κεν. ἐξῆς δὲ τῇ τῶν Ὀρχομενίων πόλει προσβολὰς ποιησάμενος, καὶ παρεισαχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀλλοτριῶς
 15 ἐχόντων πρὸς Ἀλέξανδρον, τῆς μὲν πόλεως φυλακὴν ἀπέλιπε, τῶν δὲ φίλων τῶν Ἀλεξάνδρου καταφυγόντων εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τοῖς πολίταις ὃ βούλονται πράττειν. οἱ μὲν οὖν Ὀρχομενιοὶ τοὺς ἱκέτας βιαίως ἀναστήσαντες
 20 ἅπαντας ἀνείλον παρὰ τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα.

64 Ὁ δὲ Κάσσανδρος παρελθὼν εἰς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ καταλαβὼν φρουρουμένην ὑπὸ Πολυσπέρχοντος τὴν πόλιν, τὸ μὲν πολιορκεῖν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ
 25 παρόντος ἀπέγνω, παρελθὼν δ' εἰς Ἀρκαδίαν Δάμιν μὲν ἐπιμελητὴν τῆς πόλεως ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ θεὶς τὸν τῶν Νεμέων ἀγῶνα τὴν εἰς Μακεδονίαν ἐπάνοδον ἐποίη-
 2 σατο. τούτου δὲ χωρισθέντος ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιὼν
 30 τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις μετ' Ἀριστοδήμου τὰς μὲν ὑπὸ Κασσάνδρου καθεσταμένης φρουρὰς ἐκβα-

λείν ἐπειράτο, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀποκαθιστᾶν τὴν
 ἔλευθερίαν. ἃ δὲ πνυθόμενος ὁ Κάσσανδρος ἐπεμψε 3
 368 πρὸς αὐτὸν Πρεπέλαον, ἀξιῶν Ἀντιγόνου μὲν ἀπο-
 στήναι, συμμαχεῖν δ' αὐτῷ γνησίως. τοῦτο δ' αὖ-
 5 τοῦ πράξαντος στρατηγίαν δώσειν ἔφησε πάσης
 Πελοποννήσου, καὶ δυνάμεως ἀποδείξειν κύριον,
 ἔτι δὲ κατ' ἀξίαν τιμήσειν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὁρῶν 4
 αὐτῷ συγχωρούμενον οὐ χάριν ἐξ ἀρχῆς ἐπολέμει
 πρὸς Κάσσανδρον, συμμαχίαν ποιησάμενος ἀπεδέ-
 10 χθη στρατηγὸς Πελοποννήσου.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πολύκλειτος ὁ
 πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ Σέλευκον ἐκ Κύπρου πλεύ-
 σας κατήρην εἰς Κεγχρεάς, ἀκούσας δὲ τὴν Ἀλε- 5
 ξάνδρου μετάθεσιν, καὶ θεωρῶν μηδὲν ὑπάρχον
 15 πολέμιον σύστημα, τὸν πλοῦν ἐπὶ Παμφυλίας ἐποι-
 ῆσατο. ἐντεῦθεν δὲ παρακομισθεὶς εἰς Ἀφροδισιάδα
 τῆς Κιλικίας, ὡς ἤκουσεν ὅτι Θεόδοτος μὲν ὁ Ἀντι-
 γόνου ναύαρχος ἐκ Πατάρων τῆς Λυκίας παραπλεῖ
 ταῖς ἀπὸ Ῥόδου ναυσίν, ἐχούσαις ἀπὸ Καρίας πλη-
 20 ρώματα, καὶ διότι Περίλαος μετὰ στρατιωτῶν πα-
 ράγει πεζῇ, παρεχόμενος τῷ στόλῳ τῆς ἀγωγῆς τὴν
 ἀσφάλειαν, ἀμφοτέρους κατεστρατήγησε. τοὺς μὲν 6
 γὰρ στρατιώτας ἀποβιβάσας ἔκρυπεν ἐν εὐθέτῳ τό-
 πῳ, καθ' ὃν ἀναγκαῖον ἦν τοὺς πολεμίους τὴν πᾶ-
 25 ροδον ποιήσασθαι, αὐτὸς δὲ πάσαις ταῖς ναυσὶν
 ἀναπλεύσας καὶ πρὸ αὐτοῦ λαβὼν ἀκρωτήριον ἐπε-
 τήρει τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν. ἐμπεσόντων
 δὲ πρῶτον τῶν πεζῶν εἰς τὴν ἐνέδραν, συνέβη τόν
 τε Περίλαον ἀλῶναι καὶ τῶν ἄλλων τοὺς μὲν πε-
 30 σεῖν μαχομένους, οὓς δὲ ζωγρηθῆναι. ἐπιχειροῦν- 7
 των δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ στόλου παραβηθῆναι τοῖς ἰδίοις,
 ἐπιπλεύσας ὁ Πολύκλειτος ἄφνω συντεταγμένῳ τῷ

στόλῳ ῥαδίως ἐτρέψατο τεταραγμένους τοὺς πολεμίους. διόπερ συνέβη τὰς τε ναῦς ἀλῶναι πάσας καὶ τῶν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγους, ἐν οἷς καὶ αὐτὸν τὸν Θεόδοτον τραυματίαν γενόμενον μετ' ὀλίγας ἡμέρας 8 τελευτῆσαι. Πολύκλειτος μὲν οὖν χωρὶς κινδύνων τηλικαῦτα πλεονεκτήσας ἀπέπλευσεν εἰς Κύπρον, ἐντεῦθεν δ' εἰς Πηλούσιον· ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοῦτον μὲν ἐπαινέσας δωρεαῖς μεγάλαις ἐτίμησε καὶ πολὺ μᾶλλον προήγεν, ὥς ἀρχηγὸν γεγονότα μεγάλου 10 προτερήματος, τὸν δὲ Περύλαον καὶ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων τινὰς ἀπέλυσεν, ἐλθούσης περὶ τούτων πρεσβείας παρ' Ἀντιγόνου. αὐτὸς δὲ παρῆλθεν ἐπὶ τὸ καλούμενον Ἑκρηγμα, κακεῖ συνελθὼν εἰς λόγους Ἀντιγόνῳ πάλιν ἀπῆλθεν, οὐ συγχωροῦντος Ἀντιγόνου τὰ ἀξιούμενα. 15

65 Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰπραχθέντα τῶν Ἑλλήνων τῆς Εὐρώπης περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακεδονίαν, ἐν μέρει διεξιμεν περὶ τῶν πρὸς ἐσπέραν νευόντων μερῶν. Ἀγαθοκλῆς γάρ ὁ τῶν Συρακοσίων 20 δυνάστης κατέχων φρούριον τῶν Μεσσηνίων, ἐπηγγείλατο λαβὼν παρ' αὐτῶν τριάκοντα τάλαντα 2 παραδῶσειν τὸν τόπον. δόντων δὲ τῶν Μεσσηνίων τὰργύριον οὐ μόνον διεψεύσατο τοὺς πιστεύσαντας τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ καὶ τὴν Μεσσηνὴν αὐτὴν ἐπεχειρήσε καταλαβέσθαι. πνθόμενος γάρ 25 μέρος τι τοῦ τείχους ἐν αὐτῇ πεπτωκέναι, πεξῇ μὲν τοὺς ἱππεῖς ἀπέστειλεν ἐκ Συρακουσῶν, αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν ναῦς ἡμιολίας νυκτὸς κατέπλευσε πηλοῖον 3 τῆς πόλεως. προαισθομένων δὲ τῶν ἐπιβουλενυμένων ταυτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέτυχεν, ἐπὶ δὲ τὰς Μύλας πλεύσας καὶ πολιορκήσας τὸ φρούριον δι' ὁμολογίας παρέλαβε. καὶ τότε μὲν εἰς Συ-

Ἐπὶ δὲ τῶν καιρῶν τούτων Ἀρίστων ὁ πιστευ-
 θὴς ὑπ' Εὐμένους τῶν ὀσίων τῶν Κρατέρου πα-
 μέλειν εἰς ταφὴν αὐτὰ Φίλα τῇ πρότερον μὲν
 Κρατέρῳ συνοικουσῇ, τότε δὲ Δημητρίῳ τῷ Ἀντι-
 γόνου. αὕτη δ' ἡ γυνὴ συνέσει δοκεῖ διεννηοχέ- 4
 ται τοὺς τε γὰρ ταραχώδεις τῶν ἐν τῷ στρατοπέ-
 δι κατέπαυεν ἀρμοζόντως πολιτευομένη πρὸς ἑκα-
 τὴν, τὰς τε ἀδελφὰς καὶ θυγατέρας τῶν ἀπόρων
 ἐλθού τοῖς ἰδίοις δαπανήμασι, πολλοὺς δὲ καὶ
 διαβολαῖς περιπιπτόντων μὴ δικαίαις ἀπήλλαττε
 ἀκινδύνων. λέγεται δὲ καὶ Ἀντίπατρον τὸν πα- 5
 τὴρ αὐτῆς, ὃς δοκεῖ γεγονέναι φρονιμώτατος τῶν
 δυναστεύσας γεγονότων κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν,
 οὗτος οὖσης ἔτι τῆς Φίλας συμβουλευέσθαι πρὸς
 αὐτὴν περὶ τῶν μεγίστων. μηνύσει δ' ἀκριβέστε- 6
 ρα τὸ τῆς γυναικὸς ἥθος προῶν ὁ λόγος καὶ τὰ
 πράγματα λαμβάνοντα μεταβολὴν καὶ κρίσιν ἐσχά-
 ταν τῆς περὶ Δημητρίον βασιλείας. καὶ τὰ μὲν περὶ
 Ἀντιγόνου καὶ Φίλαν τὴν Δημητρίου γυναῖκα τοι-
 οῦτ' ἦν.

Τῶν δὲ πεμφθέντων ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγῶν 60
 Ἀριστόδημος μὲν πλεύσας εἰς τὴν Λακωνικὴν καὶ
 παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἐξουσίαν ξενολογεῖν,
 στρατιώτας ἤθροισεν ὀκτακισχιλίους ἐκ τῆς Πελο-
 πονήσου. ἐντυχὼν δὲ Ἀλέξανδρῳ καὶ Πολυσπέρ-
 χοντι φιλίαν συνέθετο πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ Ἀντιγό-
 νου, καὶ Πολυσπέρχοντα μὲν στρατηγον ἀπέδειξε
 πρὸς Πελοποννήσου, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἔπεισεν εἰς
 τὴν Ἀσίαν πλεύσαι πρὸς Ἀντίγονον. ὁ δ' ἕτερος 2
 τῶν στρατηγῶν Πτολεμαῖος πορευθεὶς μετὰ τῆς δυ-
 αμείας εἰς Καππαδοκίαν, καὶ καταλαβὼν Ἀμισὸν
 πολιορκουμένην ὑπ' Ἀσκληπιοδώρου τοῦ Ἀσάν-
 ΒΙΟΒΟΡΗΣ IV.

Αἰτωλίας εἰς Πελοπόννησον κατέλαβεν Ἀλέξανδρόν
 τε καὶ τοὺς Ἡλείους πολιορκούντας τὴν Κυλλήνην,
 εὐκαίρως δὲ τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφανεῖς ἔλυσε
 3 τὴν πολιορκίαν. καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα τοὺς παρεξο-
 μένους τῷ φρουρίῳ τὴν ἀσφάλειαν, ἀνέξευξεν εἰς 5
 τὴν Ἀχαΐαν, καὶ Πάτρας μὲν ἡλευθέρωσε φρουρου-
 μένας ὑπὸ τῶν Κασσάνδρου στρατιωτῶν, Αἰγίου δὲ
 ἐκπολιορκήσας τῆς τε φρουρᾶς ἐκυρίευσεν καὶ τοῖς
 Αἰγίεῦσι κατὰ δόγμα τὴν ἐλευθερίαν βουλούμενος
 ἀποκαταστήσαι διὰ ταύτην τὴν περίστασιν ἐκω- 10
 λύθη· τῶν γὰρ στρατιωτῶν τραπέντων πρὸς ἀρπα-
 γὴν πολλοὶ μὲν ἀπεσφάγησαν τῶν Αἰγίων, πλει-
 4 σται δὲ τῶν οἰκίων διεφθάρησαν. μετὰ δὲ ταῦτα
 διαπλεύσαντος εἰς Αἰτωλίαν αὐτοῦ, Ἀνυαῖοι φρου-
 ρὰν ἔχοντες παρὰ Κασσανδρου διετείχισαν τὴν πό- 15
 λιν, ὥστε κατ' ἰδίαν οὐδ' ἀπο τῆς ἀκροπόλεως 37
 διεξεῦχθαι. παρακαλέσαντες δ' ἀλλήλους ἀντέχεσθαι
 τῆς αὐτονομίας περιεστρατοπέδευσαν τὴν ἄκραν καὶ
 5 συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιοῦντο. ἃ δὲ πυθόμενος ὁ
 Ἀλέξανδρος ἤκε μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ βιασάμε- 20
 νος ἐντὸς τοῦ τείχους ἐκυρίευσεν τῆς πόλεως, τῶν
 δὲ Ἀνυαίων τοὺς μὲν ἀπέσφαξε, τοὺς δ' εἰς φυλα-
 6 κὴν ἀπέθετο, πολλοὺς δὲ ἐφυγάδευσεν. οἱ δὲ περι-
 λειφθέντες ἀπαλλαγέντος ἐκ τῆς πόλεως Ἀλεξάνδρου,
 χρόνον μὲν τινα τὴν ἡσυχίαν ἤγον, καταπεπληγμέ- 25
 νοι τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, ἅμα δὲ καὶ συμμά-
 χων ὄντες ἔρημοι· μετὰ δὲ τινα χρόνον ἐξ Αἰγίου
 τοὺς Ἀριστοδήμου μισθοφόρους μεταπεμψάμενοι
 πάλιν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ, καὶ κυριεύσαντες τῆς
 ἄκρας τὴν μὲν πόλιν ἡλευθέρωσαν, τῶν δὲ κα- 30
 ταληφθέντων τοὺς πλείστους ἀποσφάξαντες συν-
 ανείλον καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν ὅσοι πρὸς Ἀλέξαν-

ὄρον εἶχον φιλίαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις 67
 Ἀλέξανδρος μὲν ὁ Πολυσπέρχοντος ἐκ Σικυωνίως
 ἀναξευγνύων μετὰ τῆς δυνάμεως ὑπ' Ἀλεξίωνος
 τοῦ Σικυωνίου καὶ τινων ἄλλων προσποιουμένων
 5 εἶναι φίλων ἀνῆρέθη, ἥ δὲ γυνὴ Κρατησίπολις δια-
 δεξαμένη τὰ πράγματα συνεῖχε τὸ στρατόπεδον,
 ἀγαπωμένη διαφερόντως ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ
 τὰς εὐεργεσίας· διετέλει γὰρ βοηθοῦσα τοῖς ἀτυχούσι
 καὶ πολλοὺς τῶν ἀπόρων υπολαμβάνουσα. ἦν δὲ 2
 10 περὶ αὐτὴν καὶ σύνεσις πραγματικὴ καὶ τόλμα μεί-
 ζων ἢ κατὰ γυναικα· τῶν γὰρ Σικυωνίων καταφρο-
 νησάντων αὐτῆς διὰ τὴν τοῦ ἀνδρός τελευτήν, καὶ
 συνδραμόντων μετὰ τῶν ὀπλων ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν,
 παραταξαμένη καὶ νικήσασα πολλοὺς μὲν ἀνείλε,
 15 συλλαβοῦσα δὲ περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ἀνε-
 σταύρωσεν. ἀσφαλισαμένη δὲ τὰ κατὰ τὴν πόλιν
 ἐδυνάστευε τῶν Σικυωνίων, ἔχουσα πολλοὺς στρα-
 τιώτας ἐτοιμοὺς εἰς πάντα κίνδυνον. καὶ τὰ μὲν
 περὶ Πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν.
 20 Κᾶσσανδρος δ' ὄρων τοὺς Αἰτωλοὺς συναγαγι- 3
 ζομένους μὲν Ἀντιγόνῳ, πόλεμον δ' ἔχοντας ὁμο-
 ρον πρὸς Ἀκαρνανας, ἔκρινε συμφέρειν ἅμα συμ-
 μάχους μὲν Ἀκαρνανας ποιήσασθαι, ταπεινώσαι δὲ
 τοὺς Αἰτωλοὺς. διόπερ ἀναξευξας ἐκ Μακεδονίας
 25 μετὰ δυνάμεως μεγάλης ἦκεν εἰς Αἰτωλίαν, καὶ κα-
 τεστρατοπέδευσε περὶ τὸν καλούμενον Καμπύλον
 ποταμόν· συναγαγὼν δὲ τοὺς Ἀκαρνανας εἰς κοινὴν 4
 ἐκκλησίαν, καὶ διελθὼν ὅτι πόλεμον ἔχουσιν ὁμο-
 ρον ἐκ παλαιῶν χρόνων, συνεβούλευεν ἐκ τῶν ἀνω-
 30 χύρων καὶ μικρῶν χωρίων εἰς ὀλίγας πόλεις μετοικῆ-
 σαι, ὅπως μὴ διεσπαρμένης τῆς οἰκίσεως ἀδυνα-
 τῶσιν ἀλλήλοις βοηθεῖν καὶ πρὸς τὰς ἀπροσδοκίτους

τῶν πολεμίων ἐπιθέσεις δυσχερῶς ἀθροίζονται.
 πεισθέντων δὲ τῶν Ἀκαρνανῶν οἱ πλείστοι μὲν
 εἰς Στράτον πόλιν συνῴκησαν, ὄχυρωτάτην οὖσαν
 καὶ μεγίστην, Οἰνιάδαι δὲ καὶ τινες ἄλλοι συνήλθον
 ἐπὶ Σαυρίαν, Δεριεῖς δὲ μεθ' ἑτέρων εἰς Ἀργίριον. 5
 5 ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀπολιπὼν στρατηγὸν Λυκίσκον
 μετὰ τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, τούτῳ μὲν παρήγγειλε 371
 βοηθεῖν Ἀκαρνανῶσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως πα-
 ρελθὼν ἐπὶ Λευκάδα τὴν πόλιν διὰ πρεσβείας προσ-
 6 ηγάγετο. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν 10
 ποιησάμενος Ἀπολλωνίαν ἐξ ἐφόδου παρέλαβεν.
 εἰς δὲ τὴν Ἰλλυρίδα προελθὼν, καὶ διαβάς τὸν
 Ἐβρον ποταμόν, παρετάξατο πρὸς Γλανκίαν τὸν
 7 Ἰλλυριῶν βασιλέα. περιγενόμενος δὲ τῇ μάχῃ πρὸς
 μὲν τοῦτον συνθήκας ἐποιήσατο, καθ' ἃς οὐκ ἐξῆν 15
 τῷ Γλανκίᾳ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Κασσάνδρου συμ-
 μάχους, τὴν δὲ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλιν προσαγαγό-
 μενος καὶ Ἰφρουρὰν ἐγκαταστήσας ἐπανήλθεν εἰς
 68 Μακεδονίαν. ἀπαλλαγέντος δὲ ἐκ τῆς Αἰτωλίας τοῦ
 Κασσάνδρου, συστραφέντες τῶν Αἰτωλῶν εἰς τρις- 20
 χιλίους καὶ περιχαρᾶς ὄντες Ἀργίριον ἐπολιόρκουν,
 τῶν δὲ κατοικούντων τὸ χωρίον ὁμολογίας ποιησα-
 μένων ὥστε τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, τῆς δ'
 ἀσφαλείας τυχόντας αὐτοὺς ἀπαλλαγῆναι, οὗτοι μὲν
 πιστεύοντες ταῖς σπονδαῖς ἀπῆσαν, οἱ δ' Αἰτωλοὶ 25
 παραβάντες τὰς συνθήκας, καὶ καταδιώξαντες τοὺς
 οὐδὲν ἐλπίζοντας πείσεσθαι δεινόν, πλὴν ὀλίγων
 2 πάντας ἀπέσφαξαν. ὁ δὲ Κάσσανδρος παραγενόμε-
 νος εἰς Μακεδονίαν, καὶ πυθόμενος πολεμείσθαι τὰς
 ἐν Καρίᾳ πόλεις ὅσαι συνεμάχουν τοῖς περὶ Πτολε- 30
 μαῖον καὶ Σέλευκον, ἐξέπεμψε δύναμιν εἰς τὴν Κα-
 ρίαν, ἅμα μὲν βουλόμενος βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις,

ἅμα δὲ σπεύδων εἰς περισπασμούς ἐμβαλεῖν Ἀντί-
 γονον, ἵνα μὴ σχολὴν ἔχῃ διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώ-
 πην. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Δημήτριον τὸν Φαληρέα 3
 καὶ Διονύσιον τὸν φρουροῦντα τὴν Μουννυχίαν,
 15 προστάττων εἴκοσι ναῦς εἰς Αἴμνον ἐκπέμψαι. ἀπο-
 στειλάντων δ' αὐτῶν εὐθὺς τὰ σκάφη καὶ ναύαρχον
 ἐπ' αὐτῶν Ἀριστοτέλην, οὗτος μὲν καταπλεύσας εἰς
 Αἴμνον, καὶ μεταπεμφάμενος Σέλευκον μετὰ στό-
 λου, τοὺς Αἰμνίους ἔπειθεν ἀποστῆναι τῶν περὶ
 10 Ἀντίγονου· οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν τὴν τε χώ-
 ραν ἐδήλωσε καὶ τὴν πόλιν περιχαρᾶς ἐπολιόρ-
 κει. μετὰ δὲ ταῦτα Σέλευκος μὲν ἀπέπλευσεν εἰς 4
 Κῶν, Διοσκορίδης δὲ κατασταθεὶς ναύαρχος ὑπ' Ἀν-
 τιγόνου, πυθόμενος τὸν πλοῦν Σελεύκου, κατῆρεν
 15 εἰς Αἴμνον, καὶ τὸν μὲν Ἀριστοτέλην ἐξέβαλεν ἐκ τῆς
 νῆσου, τῶν δὲ νεῶν τὰς πλείους αὐτάνδρους εἶλεν.
 Ἄσανδρος δὲ καὶ Πρεπέλαος ἀφηγοῦντο μὲν τῆς ὑπὸ 5
 Κασάνδρου πεμφθείσης δυνάμεως εἰς τὴν Καρίαν,
 πυθόμενοι δὲ Πτολεμαῖον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγόν
 20 τὴν δύναμιν εἰς παραχειμασίαν διηρηκέναι καὶ αὐτὸν
 ἀσχολεῖσθαι περὶ τὴν ταφὴν τοῦ πατρός, Εὐπόλε-
 μον ἀπέστειλαν ἐνεδρεῦσαι τοῖς πολεμίοις περὶ Κά-
 πριμα τῆς Καρίας· συνεξέπεμψαν δ' αὐτῶ πεζοὺς
 μὲν ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ δισχιλίους. καθ' ὃν 6
 25 δὴ χρόνον Πτολεμαῖος παρὰ τινων αὐτομόλων ἀκού-
 σας τὴν προαίρεσιν τῶν πολεμίων, ἤθροισε μὲν τῶν
 πλησίον χειμαζόντων στρατιωτῶν πεζοὺς μὲν ὀκτα-
 372 κισχιλίους τριακοσίους, ἱππεῖς δ' ἑξακοσίους. ἀνελ- 7
 πίστως δὲ περὶ μέσας νύκτας ἐπιβαλὼν τῷ χάρακι
 30 τῶν ἐναντίων, καὶ καταλαβὼν ἀφυλάκτους καὶ κοι-
 μώμενους, αὐτὸν τε τὸν Εὐπόλεμον ἐξώργησε καὶ
 τοὺς στρατιώτας συνηνάγκασε παραδοῦναι σφᾶς αὐ-

τούς. τὰ μὲν οὖν συμβάντα περὶ τοὺς ἀποσταλέν-
τας ὑπὸ Κασσάνδρου στρατηγούς εἰς τὴν Ἀσίαν
τοιαῦτ' ἦν.

- 69 Ἀντίγονος δὲ ὁρῶν τὸν Κάσσανδρον ἀντεχόμε-
νον τῆς Ἀσίας, Δημήτριον μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλειπεν 5
ἐν τῇ Συρίᾳ, προστάξας ἐνεδρεῦναι τοὺς περὶ Πτο-
λεμαῖον, οὓς ὑπώπτευσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου προᾶξειν
μετὰ δυνάμεως ἐπὶ Συρίας, συναπέλιπε δ' αὐτῷ
πεζοὺς μὲν ξένους μυρίους, Μακεδόνας δὲ δισχι-
λίους, Ἀρκίους δὲ καὶ Παμφυλίους πεντακοσίους, 10
Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας τετρακοσίους,
ἱππεῖς δὲ πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ πλείους
τῶν τετταράκοντα. παρακατέστησε δ' αὐτῷ καὶ συμ-
βούλους τέτταρας, Νέαρχόν τε τὸν Κρήτα καὶ Πύ-
θωνα τὸν Ἀγηνόρος, ὃς κατεβέβηκει πρότερον ὀλί- 15
γαις ἡμέραις ἐκ Βαβυλῶνος, πρὸς δὲ τούτοις Ἀν-
δρόνικόν τε τὸν Ὀλύνθιον καὶ Φίλιππον, ἄνδρας
πρεσβυτέρους καὶ συνεστρατευκότας τῷ Ἀλεξάνδρῳ
πᾶσαν τὴν στρατείαν· ἦν γὰρ Δημήτριος ἔτι νέος
τὴν ἡλικίαν, ὥς ἂν γεγονώς ἔτη δύο πρὸς τοῖς 20
2 εἰκοσιν. αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔλαβε, καὶ τὸ
μὲν πρῶτον ὑπερβάλλων τὸν Ταῦρον καὶ περιπεσὼν
χιόνι πολλῇ συχνοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. διὸ
καὶ πάλιν ἀναστρέψας εἰς τὴν Κιλικίαν, καὶ μετα-
λαβὼν ἕτερον καιρὸν, διεξῆλθε μὲν ἀσφαλέστερον 25
τὸ προειρημένον ὄρος, παραγενόμενος δ' εἰς Κελαι-
νὰς τῆς Φρυγίας διεῖλε τὸ στρατόπεδον εἰς χειμα-
3 σίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν στόλον ἐκ Φοινίκης με-
τεπέμψατο, Μηθίου ναυαρχοῦντος, ὃς περιτυχὼν ταῖς
Πυθναίων ναυσίν, οὗσαις τριάκοντα ἔξ, καὶ καταναυ- 30
μαχήσας αὐτάνδρων τῶν σκαφῶν ἐκυρίευσεν. καὶ τὰ
μὲν περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν οἱ τῶν Συρακοσίων φυ- 70
 γάδες διατρέβοντες ἐν Ἀκράγαντι παρεκάλουν τοὺς
 προεστηκότας τῆς πόλεως μὴ περιορᾶν Ἀγαθοκλέα
 συσκευαζόμενον τὰς πόλεις· αἰρετώτερον γὰρ εἶναι
 5 πρὸ τοῦ τὸν τύραννον ἰσχυρὸν γενέσθαι διαπολε-
 μεῖν ἔκουσίως ἢ περιμείναντας αὐτοῦ τὴν αὐξησιν
 ἐξ ἀνάγκης πρὸς ἰσχυρότερον διαγωνίζεσθαι. δοξάν- 2
 των δ' αὐτῶν ἀληθῆ λέγειν, ὁ μὲν δῆμος τῶν
 Ἀκράγαντίνων ἐψηφίσατο τὸν πόλεμον, καὶ Γελῶνους
 10 μὲν καὶ Μεσσηνίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσελά-
 βοντο, εἰς δὲ τὴν Λακεδαιμονίαν τῶν φυγάδων τι-
 νὰς ἐξέπεμψαν, ἐντειλάμενοι πειρᾶσθαι στρατηγὸν
 ἄγειν τὸν δυνάμενον πραγμάτων ἀφηγήσασθαι·
 τοὺς γὰρ πολιτικούς ὑπώπτενον ὥς ὄντας οἰκείους 3
 15 τυραννίδος, τοὺς δ' ἐξῴθεν ὑπελάμβανον δικαίως
 ποιήσεσθαι τὴν τῶν ὅλων ἐπιμέλειαν, ἀναμιμνησκό-
 μενοι τῆς Τιμολέοντος τοῦ Κορινθίου στρατηγίας.
 οἱ δὲ πεμφθέντες ὥς ποθ' ἦκον εἰς τὴν Λακωνικὴν, 4
 373 εὐρον Ἀκρότατον τὸν Κλεομένους τοῦ βασιλέως υἱὸν
 20 προσκεκοφῶτα πολλοῖς τῶν νέων, καὶ διὰ τοῦτο ξενι-
 κῶν πραγμάτων ὀρεγόμενον. τῶν γὰρ Λακεδαιμονίων 5
 μετὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον μάχην ἀπολύνοντων τῆς
 ἀτιμίας τοὺς ἐκ τῆς ἥτις διασωθέντας, μόνος ἐνέ-
 στη τῷ δόγματι. διόπερ αὐτὸν συνέβη καὶ τῶν ἄλ-
 25 λων οὐκ ὀλίγοις προσκόψαι, μάλιστα δ' οἷς ἦν τῶν
 νόμων τὰ πρόστιμα· οὗτοι γὰρ συστραφέντες πλη-
 γὰς τε ἐνεφόθησαν αὐτῷ καὶ διετέλουν ἐπιβουλευόν-
 τες. διὰ ταῦτα δὴ ξενικῆς ἡγεμονίας ἐπιθυμῶν, 6
 ἀσμένως ὑπήκουσε τοῖς Ἀκράγαντινούς. τὴν δ' ἀπο-
 30 δημίαν ποιησάμενος ἄνευ τῆς τῶν ἐφόρων γνώμης,
 ἀνήχθη ναυσὶν ὀλίγαις, ὥς διαρῶν ἐπ' Ἀκράγαντος. 7
 ἀπενεχθεὶς δ' ὑπ' ἀνέμων εἰς τὸν Ἀδρίαν κατήρρε

μὲν εἰς τὴν τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώραν, καταλαβὼν δὲ τὴν πόλιν πολιορκουμένην ὑπὸ Γλαυκίου τοῦ βασιλέως τῶν Ἰλλυριῶν ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, πείσας τὸν βασιλέα συνθήκας ποιήσασθαι πρὸς τοὺς Ἀπολλωνιάτας. ἐντεῦθεν δὲ πλεύσας εἰς Τάραντα, καὶ παρακαλέσας τὸν δῆμον συνελευθεροῦν Συρακοσίους, ἔπεισε ψηφίσασθαι ναυσὶν εἴκοσι βοηθεῖν διὰ γὰρ τὴν συγγένειαν καὶ τὸ τῆς οἰκίας σχῆμα προσενόουν τοῖς λόγοις αὐτοῦ πίστιν τε μεγάλην καὶ βάρος.

- 71 Τῶν δὲ Ταραντίνων περὶ τὴν παρασκευὴν ὄντων αὐτὸς συνεκπλεύσας εἰς τὸν Ἀκράγαντα παρέλαβε τὴν στρατηγίαν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον μετεωρίσας τὰ πλήθη μεγάλαις ἐλπίσι παρεστήσατο πάντας προσδοκᾶν σύντομον κατάλυσιν τοῦ τυράννου, τοῦ δὲ χρόνου προϊόντος πρᾶξιν μὲν οὐδεμίαν οὔτε τῆς πατρίδος οὔτε τῆς περὶ τὸ γένος ἐπιφανείας ἀξίαν διεπράξατο, τούναντίον δὲ φονικὸς ὢν καὶ τῶν τυράννων ὠμότερος προσέκοπτε τοῖς πλήθεσι. πρὸς δὲ τούτοις τὴν πάτριον δίαιταν μετέβαλε, καὶ ταῖς ἡδοναῖς ἐντρύφησεν οὕτως ἀσελγῶς ὥστε Πέρσῃν εἶναι δοκεῖν καὶ οὐ Σπαρτιάτην. ἐπεὶ δὲ τῶν προσόδων τὸ πλεον μέρος ἀνῆλωσε τὰ μὲν πολιτευόμενος, τὰ δὲ διανοσφιζόμενος, τέλος Σωσίστρατον, ἐπιφανέστατον τῶν φυγάδων, πολλάκις δυνάμεων ἀφηγησάμενον, ἐπὶ τὸ δεῖπνον παραλαβὼν ἐδολοφόνησεν, ἐγκαλέσαι μὲν ἀπλῶς οὐδ' ὅτι οὖν ἔχων, ἐκποδῶν δὲ ποιήσασθαι * δραστικὸν ἄνδρα καὶ δυνάμενον ἐφεδρεῦσαι τοῖς κακῶς προϊσταμένοις τῆς ἡγεμονίας. διαβοηθείσης δὲ τῆς πράξεως εὐθύς οἱ τε φυγάδες συνέτρεχον ἐπ' αὐτὸν καὶ πάντες οἱ λοιποὶ διετέθησαν ἄλλοτρίως. καὶ τὸ μὲν

καὶ αὐτοὺς ἐχωρίσθη, κατὰ δὲ τὰς τῶν καρπῶν συγ-
 γομίδας πάλιν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Μεσσηνήν. 4
 αἰγρίον δὲ τῆς πόλεως στρατοπεδεύσας, καὶ προσ-
 βολὰς συνεχεῖς ποιούμενος, οὐδὲν ἀξιόλογον ἰσχυσε
 πλῆναι τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ τῶν ἐκ Συρακου-
 ῶν φηγάδων πολλοὶ συνεδεδραμήκεσαν εἰς τὴν
 πόλιν, οἳ καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν καὶ διὰ τὸ
 πρὸς τὸν τύραννον μῖσος ἐκθύμως ἡγωνίζοντο. καθ' 5
 ἃς δὲ χρόνον ἤκου ἐκ Καρχηδονος πρέσβεις, οἳ τῷ
 Ἀγαθοκλεῖ περὶ τῶν πραχθέντων ἐπετίμησαν
 καὶ παραβαίνοντι τὰς συνθήκας, τοῖς δὲ Μεσσηνίοις
 ἐκ τῆς πόλεως παρεσκεύασαν, καὶ τὸ φρούριον ἀναγκά-
 σαις ἀποκαταστήσαι τὸν τύραννον ἀπέπλευσαν
 εἰς τὴν Αἰβύην. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς παρελθὼν εἰς 6
 Ἀβυδαῖον πόλιν σύμμαχον, τοὺς δοκοῦντας ἄλλο-
 τριως ἔχειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἀπέσφαξεν, ὄντας πλείους
 τῶν τετραράκοντα.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι μὲν δια- 7
 πολιμοῦντες Σαμνίταις Φερέντην, πόλιν τῆς Ἀπου-
 λίας, κατὰ κράτος εἶλον. οἳ δὲ τὴν Νουκερίαν τὴν
 Ἀλφατέρναν καλουμένην οἰκοῦντες πεισθέντες ὑπό-
 των τῆς μὲν Ῥωμαίων φιλίας ἀπέστησαν, πρὸς
 τοὺς Σαμνίτας συμμαχίαν ἐποιήσαντο.

Τοῦ δ' ἔτους τοῦτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 66
 ἦρχε Νικόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἦσαν ὕπατοι Λεύκιος
 Παπίριος τὸ τέταρτον καὶ Κόιντος Ποπλίλιος τὸ
 δεύτερον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀριστοδήμος μὲν ὁ κα- 2
 τὰ τὰς ἐκείνης πόλεως ἀποσταθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγὸς ὡς ἐπύθετο τὴν
 ἀπὸ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Πολυσπέρχοντος ἀπόστασιν, ἐπὶ
 τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰτωλῶν δικαιολογησάμενος προε-
 βέβατο τὰ πλήθη βοηθεῖν τοῖς Ἀντιγόνου πράγμα-
 τιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν μισθοφόρων διαβάς ἐκ τῆς

κῆσαν, Σωρανοὺς δ' ἐπεισαν κατασφάξαι μὲν τοὺς
παρ' αὐτοῖς Ῥωμαίους, συμμαχίαν δὲ πρὸς Σαμνί-
4 τας συνθέσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαίων Σα-
τικόλαν πολιορκούντων ἐπεφάνησαν μετὰ δυνά-
μεως ἄδραῖς, σπεύδοντες λῦσαι τὴν πολιορκίαν·
5 γενομένης οὖν μάχης ἰσχυραῖς πολλοὶ μὲν παρ'
ἀμφοτέρων ἀνηρέθησαν, τέλος δὲ ἐπὶ τοῦ προτερή-
ματος ἐγένοντο Ῥωμαῖοι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἐκπο-
λιορκήσαντες τὴν πόλιν ἐπῆσαν ἄδεῶς τὰ πλησίον
5 πολίσματα καὶ χωρία προσαγόμενοι. τοῦ δὲ πολέ-
μου περὶ τὰς ἐν Ἀπουλίᾳ πόλεις συνεστῶτος, οἱ
μὲν Σαμνῖται πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄν-
τας καταγράψαντες ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν
6 πολεμίων, ὥς περὶ τῶν ὅλων κριθησόμενοι. ἃ δὲ
πυθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων, καὶ διαγωνιάσας¹⁵
περὶ τοῦ μέλλοντος, δύναμιν προύπεμψε πολλήν.
εἰωθότες δ' ἐν τοῖς ἐπικινδύνοις καιροῖς αὐτοκρά-
τορα τοῦ πολέμου καθιστάναι τινὰ τῶν ἀξιολόγων
ἀνδρῶν, προεχειρίσαντο τότε Κόιντον Φάβιον καὶ
7 μετ' αὐτοῦ Κόιντον Αὔλιον ἱππαρχον. οὗτοι δὲ τὰς²⁰
δυνάμεις παραλαβόντες παρετάξαντο πρὸς τοὺς Σα-
μνίτας περὶ τὰς καλουμένας Λαυτόλας, καὶ πολλοὺς
τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλον. τροπῆς δὲ γενομένης
καθ' ἅπαν τὸ στρατόπεδον, ὁ μὲν Αὔλιος καταί-
σχυνθεὶς ἐπὶ τῇ φυγῇ μόνος ὑπέστη τῷ πλήθει τῶν²⁵
πολεμίων, οὐ κρατήσειν ἐλπίζων, ἀλλ' ἀήτητον τὴν
8 πατρίδα τὸ καθ' αὐτὸν μέρος ἀποδεικνύων. οὗτος³⁷⁵
μὲν οὖν οὐ μετασχὼν τοῖς πολλταῖς τῆς κατὰ τὴν
φυγὴν αἰσχύνης, ἰδίᾳ περιεποιήσατο θάνατον ἐν-
δοξον· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι φοβηθέντες μὴ τὰ κατὰ τὴν³⁰
Ἀπουλίαν πράγματα τελέως ἀποβάλωσιν, ἀποικίαν
ἐξέπεμψαν εἰς Λουκερίαν πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν

ἐν τοῖς τόποις. ἐκ ταύτης δὲ ὁρμώμενοι διεπολέ-
 μουν τοῖς Σαμνίταις, οὐ κακῶς τῆς ἀσφαλείας προ-
 νοησάμενοι· διὰ γὰρ ταύτην τὴν πόλιν οὐ μόνον 9
 ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐπροτέρησαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
 5 τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς
 χρόνων διετέλεσαν ὀρμητηρίῳ χρωόμενοι κατὰ τῶν
 πλησίον ἔθνων.

Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων τέ- 73
 λος ἔχουσῶν Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν
 10 Θεόφραστος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπατοὶ κατεστάθησαν
 Μάρκος Ποιτήλιος καὶ Γάιος Σουλπίκιος. ἐπὶ δὲ
 τούτων Καλλατιανοὶ κατοικοῦντες ἐν τοῖς ἀριστε-
 ροῖς μέρεσι τοῦ Πόντου, καὶ φρουρὰν ἔχοντες παρὰ
 τοῦ Ἀνσιμάχου, ταύτην ἐξέβαλον καὶ τῆς αὐτονο-
 15 μίας ἀντείχοντο. ὡσανύτως δὲ τὴν τε τῶν Ἰστρια- 2
 νῶν πόλιν καὶ τὰς ἄλλας τὰς πλησιοχώρους ἔλευ-
 θερώσαντες συνέθεντο συμμαχίαν ὥς κοινῇ πολε-
 μεῖν τῷ δυνάστῃ· προσελάβοντο δ' εἰς τὴν φιλίαν
 τῶν τε Θράκων καὶ Σκυθῶν τοὺς ὁμορροῦντας,
 20 ὥστε τὸ πᾶν εἶναι σύστημα βάρους ἔχον καὶ δυνά-
 μενον ἀδραῖς δυνάμεσιν ἀντιτάττεσθαι. ὁ δὲ Ἀν- 3
 σίμαχος πνυθόμενος τὰ πεπραγμένα, μετὰ τῆς δυνά-
 μεως ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας. ποιούμενος
 δὲ τὴν πορείαν διὰ τῆς Θράκης καὶ τὸν Αἶμον ὑπερ-
 25 βαλὼν κατεστρατοπέδευσε πλησίον τῆς Ὀδησσοῦ.
 πολιορκίαν δὲ συστήσάμενος ταχὺ τοὺς ἐνδον κα-
 τεπλήξατο καὶ δι' ὁμολογίας παρέλαβε τὴν πόλιν.
 μετὰ δὲ ταῦτα τῷ παραπλησίῳ τρόπῳ τοὺς Ἰστρια- 4
 νοὺς ἀνακτησάμενος ἀνέξευξεν ἐπὶ Καλλατιανούς.
 30 καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦκον οἱ τε Σκύθαι καὶ Θράκες
 σὺν πολλῇ δυνάμει βοηθήσαντες τοῖς συμμαχοῖς
 κατὰ τὰς συνθήκας. οἷς ἀπαντήσας Ἀνσίμαχος καὶ 5

- συμβαλὼν ἐξ ἐφόδου, τοὺς μὲν Θοῤ᾽κας καταπλη-
 ξάμενος ἔπεισε μεταθέσθαι, τοὺς δὲ Σκυθὰς ἐκ πα-
 ρατάξεως νικήσας καὶ πολλοὺς ἀνελὼν, τούτων μὲν
 τοὺς ὑπολειφθέντας ἐδίωξεν ἐκτὸς τῶν ὄρων, τὴν
 δὲ τῶν Καλλατιανῶν πόλιν περιστρατοπεδεύσας 5
 συνεστήσατο πολιορκίαν, φιλοτιμούμενος ἐκ παντὸς
 6 τρόπον κολάσαι τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως. περὶ
 ταῦτα δ' ὄντος αὐτοῦ παρῆσαν τινες ἀπαγγέλλον-
 τες ὅτι δύο δυνάμεις ἀπέσταλκεν Ἀντίγονος ἐπὶ
 βοήθειαν τοῖς Καλλατιανοῖς, τὴν μὲν πεζῇ, τὴν δὲ 10
 κατὰ θάλατταν, καὶ διότι τῷ μὲν στόλῳ Ἀνίκων ὁ
 στρατηγὸς παραπέπλενκεν εἰς τὸν Πόντον, Πανσα-
 νίας δ' ἔχων οὐκ ὀλίγους στρατιώτας περὶ τὸ κα- 376
 7 λούμενον Ἱερὸν κατεστρατοπέδευσεν. ἐφ' οἷς ὁ
 Ἀνσίμαχος διαταραχθεὶς ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας 15
 ἀπέλιπε τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας, τὸ δὲ κράτιστον
 τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν αὐτὸς ἠπείγετο, σπεύδων
 8 συνάψαι τοῖς πολεμίοις. παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὴν
 κατὰ τὸν Αἴμον ὑπερβολὴν εὗρε Σεύθην τὸν βα-
 σιλέα τῶν Θοῤ᾽κῶν ἀφεστηκότα πρὸς Ἀντίγονον καὶ 20
 μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν φυλάττοντα τὰς παρόδους.
 9 συνάψας δ' αὐτῷ μάχην ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τῶν τε
 ἰδίων ἀπέβαλεν οὐκ ὀλίγους, καὶ τῶν πολεμίων
 10 ἀνελὼν παμπληθεὶς ἐβιάσατο τοὺς βαρβάρους. ἐπι-
 φανεῖς δὲ καὶ τοῖς περὶ τὸν Πανσανίαν, καὶ κατα- 25
 λαβὼν αὐτοὺς εἰς δυσχωρίας συμπεφυγότας, ταύ-
 τας τ' ἐξεπολιόρκησε καὶ Πανσανίαν ἀνελὼν τῶν
 στρατιωτῶν οὓς μὲν ἐλύτρωσεν, οὓς δὲ εἰς τὰς ἰδίας
 τάξεις διένειμε. τὰ μὲν οὖν περὶ Ἀνσίμαχον ἐν
 τούτοις ἦν. 30
 74 Ὁ δ' Ἀντίγονος ἀποτυχὼν ταύτης τῆς ἐπιβολῆς
 ἐξέπεμψε Τελεσφόρον εἰς Πελοπόννησον, δοὺς αὐτῷ

πεντήκοντα ναῦς καὶ στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς, καὶ
 τὰς πόλεις ἐλευθεροῦν ἐνετείλατο. τοῦτο γὰρ πρῶ-
 ξας ἤλπιζε πίστιν κατασκευάσειν παρὰ τοῖς Ἑλλη-
 σιν ὅτι πρὸς ἀλήθειαν φροντίζει τῆς αὐτονομίας
 5 αὐτῶν, καὶ ἅμα ταπεινώσειν ὑπέλαβε τὰ Κασσάν-
 δρου πράγματα. ὁ δὲ Τελεσφόρος ἐπειδὴ τάχιστα 2
 κατέπλευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐπῆλθε τὰς ὑπ’
 Ἀλεξάνδρου φρουρουμένας πόλεις, καὶ πάσας ἡλευ-
 θέρωσε πλὴν Σικυῶνος καὶ Κορίνθου· ἐν ταύταις
 10 γὰρ Πολυσπέρχων διέτριβε δυνάμεις ἀδράς ἔχων
 καὶ πιστεύων ταύταις τε καὶ ταῖς τῶν τόπων ὀχυ-
 ρότησιν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φίλιππος 3
 ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρατηγὸς εἰς τὸν πρὸς
 Αἰτωλοὺς πόλεμον ὥς τάχισθ’ ἦκεν εἰς τὴν Ἀκαρ-
 15 νανίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχεί-
 ρει λεηλατεῖν τὴν Αἰτωλίαν, μετ’ ὀλίγον δὲ πυθό-
 μενος Αἰακίδην τὸν Ἑπειρώτην εἰς τὴν βασιλείαν
 κατεληλυθότα καὶ δύνάμιν ἀδράν συνηθροικότα, τα-
 χέως ὥρμησεν ἐπ’ αὐτόν· ἔσπευδε γὰρ κατ’ ἰδίαν
 20 διαγωνίσασθαι πρὶν ἢ συμμίξαι τὴν τῶν Αἰτωλῶν
 δύνάμιν. εὐρῶν δὲ τοὺς Ἑπειρώτας ἐτοίμους εἰς 4
 μάχην, ἐξ ἐφόδου συνῆψεν εἰς χεῖρας, καὶ πολλοὺς
 μὲν ἀνείλεν, οὐκ ὀλίγους δ’ ἐξώρρησεν, ἐν οἷς συν-
 ἐβαινεν εἶναι καὶ τῶν αἰτίων τῆς τοῦ βασιλέως κα-
 25 θόδου περὶ πεντήκοντα τὸν ἀριθμόν, οὓς δήσας
 ἀπέστειλε πρὸς Κασσανδρον. τῶν δὲ περὶ τὸν Αἰ- 5
 ακίδην ἀθροισθέντων ἐκ τῆς φυγῆς καὶ τοῖς Αἰτω-
 λοις συμμιζάντων, πάλιν ἐπελθὼν ὁ Φίλιππος μάχην
 ἐκράτησε καὶ πολλοὺς ἀνείλεν, ἐν οἷς ἦν καὶ Αἰακίδης
 30 ὁ βασιλεύς. ἐν ὀλίγαις δ’ ἡμέραις τηλικαῦτα ποιή- 6
 σας προτερήματα κατεπλήξατο πολλοὺς τῶν Αἰτω-
 λῶν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε τὰς ἀνωχύρους πόλεις ἐκλυ-

παῖν, εἰς δὲ τὰ δυσβατώτατα τῶν ὁρῶν συμφυγεῖν
μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν³⁷
Ἑλλάδα πραχθέντα τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

- 75 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀσανδρος ὁ τῆς Καρίας κυ-
ριεύων πιεζόμενος τῷ πολέμῳ, διελύσατο πρὸς Ἀν-⁵
τίγονον ἐφ' ᾧ τοὺς μὲν στρατιώτας παραδῶσειν
πάντας Ἀντιγόνῳ, τὰς δ' Ἑλληνίδας πόλεις αὐτο-
νόμους ἀφήσειν, τὴν δὲ σατραπείαν ἣν πρότερον
εἶχε θωρεᾶν καθέξειν, βέβαιος ὢν φίλος Ἀντιγόνῳ.
2 τοὺς δὲ περὶ τούτων ὁμηρον Ἀγάθωνα τὸν ἀδελ-¹⁰
φόν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας μεταμεληθεὶς ἐπὶ ταῖς
συνθήκαις, τὸν μὲν ἀδελφὸν ἐξέκλεψεν ἐκ τῆς ὁμη-
ρείας, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον διαπρε-
3 σβευσάμενος ἡξίου βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ἐφ' οἷς
Ἀντίγονος δεινοπαθήσας δύναμιν ἀπέστειλεν ἐπὶ¹⁵
τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν πόλεων καὶ κατὰ γῆν καὶ
κατὰ θάλατταν, τοῦ μὲν στόλου ναύαρχον ἀποδεί-
ξας Μήδιον, τοῦ δὲ στρατοπέδου καταστήσας στρα-
4 τηγὸν Δόκιμον. οὗτοι δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὴν
πόλιν τῶν Μιλησίων τοὺς τε πολίτας ἐκάλουν ἐπὶ²⁰
τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν φρουρουμένην ἄκραν ἐκ-
πολιορκήσαντες εἰς αὐτονομίαν ἀποκατέστησαν τὸ
5 πολίτευμα. περὶ ταῦτα δ' ὄντων τούτων Ἀντίγο-
νος Τράλλεις ἐξεπολιόρκησεν· εἰς δὲ Καῦνον πα-
ρελθὼν, καὶ τὸν στόλον μεταπεμψάμενος, εἶλε καὶ²⁵
ταύτην τὴν πόλιν πλὴν τῆς ἄκρας· ταύτην δὲ περι-
χαρκώσας, καθ' ὃ μέρος ἦν προσμάχεσθαι, συνε-
χεῖς προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἐπὶ δὲ τὴν Ἰασον πό-
λιν ἐκπεμφθεὶς Πτολεμαῖος μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς
6 ἠνάγκασε προσθέσθαι τοῖς περὶ Ἀντίγονον. αὗται³⁰
μὲν οὖν τῆς Καρίας οὔσαι τοῦτον τὸν τρόπον ὑπετά-
γησαν Ἀντιγόνῳ. μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἐλθόντων

πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρ' Αἰτωλῶν καὶ Βοιω-
 τῶν πρὸς μὲν τούτους συμμαχίαν συνέθετο, τῷ δὲ
 Κασσάνδρῳ συνελθὼν εἰς λόγους ὑπὲρ εἰρήνης περὶ
 τὸν Ἑλλήσποντον ἀπῆλθεν ἄπρακτος, οὐ δυναμέ-
 5 νων αὐτῶν οὐδαμῶς συμφωνῆσαι. διόπερ ὁ Κάσ-
 σανδρος ἀπογνοὺς τὰς διαλύσεις διέγνω τῶν κατὰ
 τὴν Ἑλλάδα πάλιν πραγμάτων ἀντέχεσθαι. ἀνα- 7
 ξεύξας οὖν μετὰ τριάκοντα νεῶν εἰς Ὠρεὸν ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἐνεργῶς δ' αὐτοῦ ταῖς προσ-
 10 βολαῖς χρωμένον, καὶ τοῦ πολίσματος ἤδη κατὰ
 κράτος ἀλισκομένου, παρεγένετο βοηθήσων τοῖς
 Ὠρεῖταις Τελεσφόρος μὲν ἐκ Πελοποννήσου μετὰ
 νεῶν εἰκοσι καὶ στρατιωτῶν χιλίων, Μήδιος δ' ἐκ
 τῆς Ἀσίας ἔχων ναῦς ἑκατόν. οὗτοι δ' ὀρῶντες 8
 15 ἐφορμούσας τῷ λιμένι τὰς τοῦ Κασσάνδρου ναῦς
 πῦρ ἐνῆκαν, καὶ τέτταρας μὲν κατέκαισαν, παρ'
 ὀλίγον δὲ καὶ πάσας διέφθειραν· τοῖς δ' ἐλαττου-
 μένοις παραγενομένης βοηθείας ἐξ Ἀθηνῶν ἐπέ-
 πλευσαν οἱ περὶ Κάσσανδρον καταφρονοῦσι τοῖς
 20 πολεμίοις. συμβαλόντες δ' αὐτοῖς μίαν μὲν κατέ-
 δυσαν, τρεῖς δ' αὐτάνδρους ἔλαβον. καὶ τὰ μὲν
 πραχθέντα περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Πόντον τοι-
 αὐτ' ἦν.
 378 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν μετὰ πολ- 76
 25 λῆς δυνάμεως ἐπῆσαν πορθοῦντες τῶν κατ' Ἰταλίαν
 πόλεων ὅσαι τοῖς ἐναντίοις συνηγωνίζοντο, οἱ δ'
 ὑπατοὶ τῶν Ῥωμαίων μετὰ στρατοπέδον παραγενό-
 μενοι παραβοηθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς κινδυνεύουσι τῶν
 συμμαχῶν. ἀντεστρατοπεθεύσαντο δὲ τοῖς πολεμίοις 2
 30 περὶ Κίνναν πόλιν, καὶ ταύτην μὲν εὐθύς ἐρρῶ-
 σαντο τῶν ἐπικειμένων φόβῳ, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέ-
 ρας ἐκταξάντων ἀμφοτέρων τὰς δυνάμεις ἐγένετο

μάχη καρτερά, καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἔπεσον. τὸ δὲ τέλος οἱ Ῥωμαῖοι βιασάμενοι κατὰ κράτος περιεγένοντο τῶν πολεμίων, ἐπὶ πολὺν δὲ τόπον χρησάμενοι τῷ διωγμῷ πλείους τῶν μυρίων ἀνεί-
 3 λον. καὶ τῆς μάχης ἀγνοουμένης ἔτι Καμπανοὶ μὲν καταφρονήσαντες τῶν Ῥωμαίων ἀπέστησαν, ὁ δὲ δῆμος εὐθύς δυνάμιν τε τὴν ἱκανὴν ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα Γάιον Μαί-
 4 νιον καὶ μετ' αὐτοῦ κατὰ τὸ πατριον ἔθος Μάνιον Φούλβιον ἱππαρχον. τούτων δὲ πλησίον τῆς Κα-
 πύης καταστρατοπεδευσάντων, οἱ Καμπανοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρουν ἀγωνίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα πυ-
 θόμενοι τὴν τῶν Σαμνιτῶν ἦτταν, καὶ νομίσαντες πάσας τὰς δυνάμεις ἥξειν ἐπ' αὐτούς, διελύσαντο
 5 πρὸς Ῥωμαίους· τοὺς γὰρ αἰτίους τῆς ταραχῆς ἐξέ-
 δωκαν, οἱ προτεθείσης κρίσεως οὐ περιμείναντες τὴν ἀπόφασιν αὐτοὺς ἀνείλον. αἱ δὲ πόλεις τυχοῦ-
 σαι συγγνώμης εἰς τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν ἀποκατέστησαν.

77 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν ἤρχε Πολέμων, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Λεύ-
 κιος Παπίριος τὸ πέμπτον καὶ Γάιος Ἰούνιος, ἡχθη δὲ καὶ Ὀλυμπιάς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἑβδόμη
 πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνέκα στάδιον
 2 Παρμενίων Μυτιληναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων τῶν χρό-
 νων Ἀντίγονος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατη-
 γὸν Πτολεμαῖον τοὺς Ἑλληνας ἐλευθερώσοντα, συν-
 ἔπεμψε δ' αὐτῷ ναὺς μὲν μακρὰς ἑκατὸν καὶ πεν-
 τήκοντα, Μήδιον ἐπιστήσας ναύαρχον, στρατιώτας
 δὲ πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντακο-
 3 σίους. ἐποιήσατο δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους συμμαχίαν,
 καὶ προσελάβετο παρ' αὐτῶν ναὺς ἐξηρτυμένας πρὸς

τὸν πόλεμον δέκα πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθέρω-
 ρωσιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος μετὰ παντὸς τοῦ στόλου 4
 καταπλεύσας τῆς Βοιωτίας εἰς τὸν Βαθὺν καλού-
 μενον λιμένα, παρὰ μὲν τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν
 5 προσελάβετο στρατιώτας πεζοὺς μὲν δισχιλίους δια-
 379 κοσίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους τριακοσίους. μετεπέμ-
 ψατο δὲ καὶ τὰς ἐξ Ὀρεοῦ ναῦς, καὶ τειχίσας τὸν
 Σαλγανέα συνήγαγεν ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν δύνα-
 μιν· ἤλπιζε γὰρ προσδέξασθαι τοὺς Χαλκιδεῖς, οἵπερ
 10 μόνοι τῶν Εὐβοέων ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφρου-
 ροῦντο. ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς Χαλ- 5
 κίδος τὴν Ὀρεοῦ πολιορκίαν ἔλυσεν, εἰς δὲ τὴν
 Χαλκίδα παρήλθε καὶ τὰς δυνάμεις μετεπέμπετο.
 Ἀντίγονος δὲ πυθόμενος περὶ τὴν Εὐβοίαν ἐφε-
 15 δρεῦεν ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα, μετεπέμψατο τὸν
 Μήδιον εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τοῦ στόλου, εὐθὺς δὲ
 καὶ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν προῆγεν ἐφ' Ἑλλησπόν-
 του κατὰ τάχος, ὥς διαβησόμενος εἰς Μακεδονίαν,
 ὅπως ἢ μένοντος Κασσάνδρου περὶ τὴν Εὐβοίαν
 20 αὐτὸς ἔρημον καταλάβῃ Μακεδονίαν τῶν ἀμνηνομέ-
 νων ἢ τῇ βασιλείᾳ βοηθῶν ἀποβάλῃ τὰ κατὰ τὴν
 Ἑλλάδα πράγματα. ὁ δὲ Κάσσανδρος συνιδὼν τὴν 6
 ἐπίνοιαν αὐτοῦ, Πλείσταρχον μὲν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς
 ἐν Χαλκίδι φρουρᾷ, αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς ду-
 25 νάμεως ἀναξεύξας Ὀρωπὸν μὲν κατὰ κράτος εἶλε,
 Θηβαίους δ' εἰς τὴν αὐτοῦ συμμαχίαν κατέστησε·
 πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς ἀνοχὰς ποιησάμενος,
 καὶ καταλιπὼν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος στρατηγὸν Εὐπό-
 λεμον, ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, ἀγωνιῶν περὶ τῆς
 30 τῶν πολεμίων διαβάσεως. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ 7
 κατήντησεν εἰς τὴν Προποντίδα, διεπρεσβεύσατο
 πρὸς τοὺς Βυζαντίους, ἄξιων μετέχειν τῆς συμμα-

χίας. παραγενομένων δὲ καὶ παρὰ *Λυσιμάχου* πρεσβευτῶν, καὶ παρακαλούντων μηδὲν ποιεῖν μήτε κατ' αὐτοῦ μήτε κατὰ *Κασσάνδρου*, τοῖς μὲν *Βυξαντίοις* ἔδοξε μένειν ἐφ' ἡσυχίας καὶ τηρεῖν τὴν πρὸς ἀμφοτέρους εἰρήνην ἅμα καὶ φιλίαν. ὁ δ' *Ἀντίγονος* δυσχρηστούμενος ἐπὶ τούτοις, ἅμα δὲ καὶ τῆς χειμερινῆς ὥρας συγκλειούσης, διέδωκε τοὺς στρατιώτας κατὰ πόλιν εἰς τὴν χειμασίαν.

- 78 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις *Κερκυραῖοι* μὲν βοηθήσαντες *Ἀπολλωνιάταις* καὶ τοῖς *Ἐπιδαμνίοις*,¹⁰ τοὺς μὲν *Κασσάνδρου* στρατιώτας ὑποσπόνδους ἀφῆκαν, τῶν δὲ πόλεων *Ἀπολλωνίαν* μὲν ἡλευθέρωσαν, *Ἐπίδαμνον* δὲ *Γλανκίᾳ* τῷ τῶν *Ἰλλυριῶν βασιλεῖ* 2 παρέδωκαν. ὁ δ' *Ἀντιγόνου* στρατηγὸς *Πτολεμαῖος* χωρισθέντος εἰς *Μακεδονίαν* *Κασσάνδρου* καταπλη-¹³ ξάμενος τοὺς φρουροῦντας τὴν *Χαλκίδα* παρέλαβε τὴν πόλιν, καὶ τοὺς *Χαλκιδεῖς* ἀφῆκεν ἀφρουρήτους, ὥστε γενέσθαι φανερόν ὡς πρὸς ἀλήθειαν *Ἀντίγονος* ἐλευθεροῦν προήρηται τοὺς Ἕλληνας· ἐπικαιρὸς γὰρ ἡ πόλις ἐστὶ τοῖς βουλομένοις ἔχειν.³⁸⁰
- 3 ὁρμητήριον διαπολεμεῖν περὶ τῶν ὅλων. ὁ δ' οὖν *Πτολεμαῖος* ἐκπολιορκήσας *Ὀρωπὸν* παρέδωκε τοῖς *Βοιωτοῖς*, καὶ τοὺς *Κασσάνδρου* στρατιώτας ὑποχειρίους ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα *Ἐρετριεῖς* καὶ *Καρυστίους* εἰς τὴν συμμαχίαν προσλαβόμενος ἐστρά-¹¹ τευσεν εἰς τὴν *Ἀττικὴν*, *Δημητρίου* τοῦ *Φαληρέως* 4 ἐπιστατοῦντος τῆς πόλεως. οἱ δ' *Ἀθηναῖοι* τὸ μὲν πρῶτον λάθρα διεπέμποντο πρὸς *Ἀντίγονον*, ἀξιοῦν-
τες ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν· τότε δὲ τοῦ *Πτολεμαίου* παραγενηθέντος πλησίον τῆς πόλεως, θαρρή-¹² σαντες ἠνάγκασαν τὸν *Δημήτριον* ἀνοχὰς ποιήσασθαι καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν πρὸς *Ἀντίγονον* περὶ

συμμαχίας. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀναξεύξας ἐκ τῆς Ἀτ- 5
 τικῆς εἰς τὴν Βοιωτίαν τὴν τε Καδμείαν εἶλε καὶ
 τὴν φρουρὰν ἐκβαλὼν ἡλευθέρωσε τὰς Θήβας. μετὰ
 δὲ ταῦτα πορευθεὶς εἰς τὴν Φωκίδα, τὰς μὲν πλεί-
 5 οὺς τῶν πόλεων προσαγαγόμενος ἐξέβαλε πανταχό-
 θεν τὰς Κασσάνδρου φρουράς· ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν
 Λοκρίδα καὶ τῶν Ὀπουντίων τὰ Κασσάνδρου φρο-
 νούντων συνεστήσατο πολιορκίαν καὶ συνεχεῖς προσ-
 βολὰς ἐποιεῖτο.

10 Τῆς δ' αὐτῆς θερείας Κυρηναῖοι μὲν ἀποστάν- 79
 τες Πτολεμαίου τὴν ἄκραν περιεστρατοπέδευσαν,
 ὥς αὐτίκα μάλα τὴν φρουρὰν ἐκβαλοῦντες, παρα-
 γενομένων δὲ πρεσβευτῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ
 παρακαλούντων παύσασθαι τῆς φιλοτιμίας, τούτους
 15 μὲν ἀπέκτειναν, τὴν δὲ ἄκραν ἐνεργέστερον ἐπο-
 λιόρουν. ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ Πτολεμαῖος ἀπέ- 2
 στειλεν Ἄγιν στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως πεζῆς, ἐξέ-
 πεμψε δὲ καὶ στόλον τὸν συλληφόμενον τοῦ πολέ-
 μου, ναύαρχον ἐπιστήσας Ἐπαίνετον. ὁ δὲ Ἄγρις 3
 20 ἐνεργῶς διαπολεμήσας τοῖς ἀφεστηκόσιν ἐκυρίευσεν
 κατὰ κράτος τῆς πόλεως, καὶ τοὺς μὲν αἰτίους τῆς
 ἀποστάσεως δῆσας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν,
 καὶ τῶν ἄλλων τὰ ὄπλα παρελόμενος, καὶ τὰ κατὰ
 τὴν πόλιν διοικήσας ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέ-
 25 ρειν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πτολεμαῖος δέ, 4
 τῶν περὶ Κυρήνην αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀπηντηκότων,
 διῆρκεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν
 Κύπρον ἐπὶ τοὺς ἀπειθοῦντας τῶν βασιλέων. Πυγ-
 30 μαλίωνα δὲ εὐρὼν διαπρεσβευόμενον πρὸς Ἀντί-
 γονον ἀνείλε, Πράξιππον δὲ τὸν τῆς Λαπηθίας
 βασιλέα καὶ τὸν τῆς Κερυνείας δυνάστην ὑποπτεύ-
 σας ἄλλοτρίως ἔχειν συνέλαβε, καὶ Στασίοικον τὸν

τῶν πολεμίων ἐπιθέσεις δυσχερῶς ἀθροίζοντα
 πεισθέντων δὲ τῶν Ἀκαρνανῶν οἱ πλείστοι μὲν
 εἰς Στράτον πόλιν συνώκησαν, ὄχυρωτάτην οὖσα
 καὶ μερίστην, Οἰνιάδαι δὲ καὶ τινες ἄλλοι συνήλθον
 ἐπὶ Σαυρίαν, Δερειῖς δὲ μεθ' ἑτέρων εἰς Ἀργίνοιαι
 5 ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀπολιπὼν στρατηγὸν Λυκίσκον
 μετὰ τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, τοῦτω μὲν παρήγγειλε
 βοηθεῖν Ἀκαρνανῶσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως πα-
 ρελθὼν ἐπὶ Λευκάδα τὴν πόλιν διὰ πρεσβείας προσ-
 6 ηγάγετο. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὸν Ἀδρία
 ποιησάμενος Ἀπολλωνίαν ἐξ ἐφόδου παρέλαβει
 εἰς δὲ τὴν Ἰλλυρίδα προελθὼν, καὶ διαβάς τὸ
 Ἑβρον ποταμόν, παρετάξατο πρὸς Γλαυκίαν τὴν
 7 Ἰλλυριῶν βασιλέα. περιγενόμενος δὲ τῇ μάχῃ πρὸ
 μὲν τοῦτον συνθήκας ἐποιήσατο, καθ' ἃς οὐκ ἐξή-
 τῳ Γλαυκίᾳ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Κασσάνδρου συμ-
 μάχους, τὴν δὲ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλιν προσαναγα-
 μένος καὶ Ἰφρουράν ἐγκαταστήσας ἐπανήλθεν εἰς
 68 Μακεδονίαν. ἀπαλλαγέντος δὲ ἐκ τῆς Αἰτωλίας τοῦ
 Κασσάνδρου, συστραφέντες τῶν Αἰτωλῶν εἰς τρις-
 χιλίους καὶ περιχαρακώσαντες Ἀργίνοιον ἐπολιόρκουν
 τῶν δὲ κατοικούντων τὸ χωρίον ὁμολογίας ποιησα-
 μένων ὥστε τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, τῆς δὲ
 ἀσφαλείας τυχόντας αὐτοὺς ἀπαλλαγῆναι, οὗτοι μὲν
 πιστεύοντες ταῖς σπονδαῖς ἀπῆσαν, οἱ δ' Αἰτωλοὶ
 παραβάντες τὰς συνθήκας, καὶ καταδιώξαντες τοὺς
 οὐδὲν ἐλπίζοντας πείσεσθαι δεινόν, πλὴν ὀλίγα
 2 πάντας ἀπέσφαξαν. ὁ δὲ Κάσσανδρος παραγενόμε-
 νος εἰς Μακεδονίαν, καὶ πυθόμενος πολεμείσθαι τε-
 ῖν Καρίᾳ πόλεις ὅσαι συνεμάχουν τοῖς περὶ Πτολ-
 μαῖον καὶ Σέλευκον, ἐξέπεμψε δύναμιν εἰς τὴν Κα-
 ρίαν, ἅμα μὲν βουλόμενος βοηθεῖν τοῖς συμμάχοι

ἡμα δὲ σπεύδων εἰς περισπασμούς ἐμβαλεῖν Ἀντί-
 ονον, ἵνα μὴ σχολὴν ἔχῃ διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώ-
 πην. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Δημήτριον τὸν Φαληρέα 3
 καὶ Διονύσιον τὸν φρουροῦντα τὴν Μουννχίαν,
 προστάττων εἰκοσι ναῦς εἰς Ἀἴμνον ἐκπέμψαι. ἀπο-
 σιλεύων δ' αὐτῶν εὐθύς τὰ σκάφη καὶ ναύαρχον
 ἐξ αὐτῶν Ἀριστοτέλην, οὗτος μὲν καταπλεύσας εἰς
 Ἀἴμνον, καὶ μεταπεμφάμενος Σέλευκον μετὰ στό-
 λου, τοὺς Δημνίους ἐπειθεν ἀποστῆναι τῶν περὶ
 Ἀντιγόνου· οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν τὴν τε χώ-
 ρον ἐδήλωσε καὶ τὴν πόλιν περιχαρακώσας ἐπολιόρ-
 ησεν. μετὰ δὲ ταῦτα Σέλευκος μὲν ἀπέπλευσεν εἰς 4
 Ἰλῆν, Διοσκορίδης δὲ κατασταθεὶς ναύαρχος ὑπ' Ἀν-
 τιγόνου, πυθόμενος τὸν πλοῦν Σελεύκου, κατήρην
 εἰς Ἀἴμνον, καὶ τὸν μὲν Ἀριστοτέλην ἐξέβαλεν ἐκ τῆς
 γαλῆς, τῶν δὲ νεῶν τὰς πλείους αὐτάνδρους εἶλεν.
 Ἰσάνδρος δὲ καὶ Πρεπέλαος ἀφηγοῦντο μὲν τῆς ὑπὸ 5
 Ἰσσανδρου πεμφθείσης δυνάμεως εἰς τὴν Καρίαν,
 πυθόμενοι δὲ Πτολεμαῖον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν
 τὴν δύναμιν εἰς παραχειμασίαν διηρηκέναι καὶ αὐτὸν
 ἐσχυλεῖσθαι περὶ τὴν ταφὴν τοῦ πατρὸς, Εὐπόλε-
 μον ἀπέστειλαν ἐνεδρεῦσαι τοῖς πολεμίοις περὶ Κά-
 ρημα τῆς Καρίας· συνεξέπεμψαν δ' αὐτῷ πεζοὺς 6
 ἑκατακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ δισχιλίους. καθ' ὃν
 χρόνον Πτολεμαῖος παρὰ τινων αὐτομόλων ἀκού-
 οντες τὴν προαίρεσιν τῶν πολεμίων, ἤθροισε μὲν τῶν
 ἑλλήνων χειμαζόντων στρατιωτῶν πεζοὺς μὲν ὀκτα-
 κισχιλίους τριακοσίους, ἵππεῖς δ' ἑξακοσίους. ἀνελ- 7
 λόμενος δὲ περὶ μέσας νύκτας ἐπιβαλὼν τῷ χάρακι
 τῶν ἐναντίων, καὶ καταλαβὼν ἀφυλάκτους καὶ κοι-
 μήμενους, αὐτόν τε τὸν Εὐπόλεμον ἐξώργησε καὶ
 τοὺς στρατιώτας συνηνάγκασε παραδοῦναι σφᾶς αὐ-

τούς. τὰ μὲν οὖν συμβάντα περὶ τοὺς ἀποσταλέν-
τας ὑπὸ Κασσάνδρου στρατηγούς εἰς τὴν Ἀσίαν
τοιαῦτ' ἦν.

- 69 Ἀντίγονος δὲ ὁρῶν τὸν Κασσάνδρου ἀντεχόμε-
νον τῆς Ἀσίας, Δημήτριον μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλιπε
ἐν τῇ Συρίᾳ, προστάξας ἐνεδρεῦν τοὺς περὶ Πτο-
λεμαῖον, οὓς ὑπώπτευσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου προᾶξειν.
μετὰ δυνάμεως ἐπὶ Συρίας, συναπέλιπε δ' αὐτῇ
πεζοὺς μὲν ξένους μυρίους, Μακεδόνας δὲ δισχι-
λίους, Ἀρκίους δὲ καὶ Παμφυλίους πεντακοσίους.
Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας τετρακοσίους
ἱππεῖς δὲ πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ πλείους
τῶν τετταράκοντα. παρακατέστησε δ' αὐτῷ καὶ συμ-
βούλους τέτταρας, Νέαρχόν τε τὸν Κρηῖτα καὶ Πύ-
θωνα τὸν Ἀρήνορος, ὃς κατεβεβήκει πρότερον ὀλί-
γαις ἡμέραις ἐκ Βαβυλῶνος, πρὸς δὲ τούτοις Ἀν-
δρόνικόν τε τὸν Ὀλύνθιον καὶ Φίλιππον, ἄνδρας
πρεσβυτέρους καὶ συνεστρατευνότας τῷ Ἀλεξάνδρῳ
πᾶσαν τὴν στρατείαν· ἦν γὰρ Δημήτριος ἔτι νέος
τὴν ἡλικίαν, ὥς ἂν γεγονώς ἔτη δύο πρὸς τοὺς
2 εἰκοσιν. αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔλαβε, καὶ τὴν
μὲν πρῶτον ὑπερβάλλων τὸν Ταύρον καὶ περιπεσών
χρόνῳ πολλῇ συχνοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. δι-
καὶ πάλιν ἀναστρέψας εἰς τὴν Κιλικίαν, καὶ μετα-
λαβὼν ἕτερον καιρὸν, διεξῆλθε μὲν ἀσφαλέστερον
τὸ προειρημένον ὅρος, παραγενόμενος δ' εἰς Κελα-
νάς τῆς Φρυγίας διεῖλε τὸ στρατόπεδον εἰς χειμα-
3 σίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν στόλον ἐκ Φοινίκης με-
τεπέμψατο, Μηδίου ναυαρχοῦντος, ὃς περιτυχὼν τὰς
Πυθναίων ναυσίν, οὗσαις τριάκοντα ἔξ, καὶ κατανα-
μαχήσας αὐτάνδρων τῶν σκαφῶν ἐκυρίευσεν. καὶ τὴν
μὲν περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν οἱ τῶν Συρακοσίων φυ- 70
 εῖς διατρίβοντες ἐν Ἀκράγαντι παρεκάλουν τοὺς
 ροιστηκότας τῆς πόλεως μὴ περιορᾶν Ἀγαθοκλέα
 σκοπευζόμενον τὰς πόλεις· αἰρετώτερον γὰρ εἶναι
 τὸ τοῦ τὸν τύραννον ἰσχυρὸν γενέσθαι διαπολε-
 ῖν ἑκουσίως ἢ περιμέναντας αὐτοῦ τὴν αὔξησιν
 ἀνάγκης πρὸς ἰσχυρότερον διαγωνίζεσθαι. δοξάν- 2
 τε δ' αὐτῶν ἀληθῆ λέγειν, ὁ μὲν δῆμος τῶν
 ακραγαντίνων ἐψηφίσατο τὸν πόλεμον, καὶ Γελώους
 καὶ Μεσσηνίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσελά-
 ντο, εἰς δὲ τὴν Λακεδαιμονίαν τῶν φυγάδων τι-
 ς ἐξέπεμψαν, ἐντειλάμενοι πειραῶσθαι στρατηγὸν
 αὐτὸν τὸν δυνάμενον πραγμάτων ἀφηγήσασθαι·
 εἰς γὰρ πολιτικούς ὑπώπτευν ὡς ὄντας οἰκείους 3
 ραυνίδος, τοὺς δ' ἐξωθεν ὑπελάμβανον δικαίως
 κῆσεσθαι τὴν τῶν ὅλων ἐπιμέλειαν, ἀναμνησκό-
 ντες τοῦ Τιμολέοντος τοῦ Κορινθίου στρατηγίας.
 ὁ δὲ πεμφθεὶς ὡς ποθ' ἦκον εἰς τὴν Λακωνικὴν, 4
 ἔβρον Ἀκρότατον τὸν Κλεομένους τοῦ βασιλέως υἱὸν
 σκοπευόμενον πολλοῖς τῶν νέων, καὶ διὰ τοῦτο ξενι-
 ζομένων πραγμάτων ὀρεγόμενον. τῶν γὰρ Λακεδαιμονίων 5
 αὐτὴν πρὸς Ἀντίπατρον μάχην ἀπολυόντων τῆς
 τιμῆς τοὺς ἐκ τῆς ἡττῆς διασωθέντας, μόνος ἐνέ-
 τη τῷ δόγματι. διόπερ αὐτὸν συνέβη καὶ τῶν ἄλ-
 λων οὐκ ὀλέγοις προσκῶσαι, μάλιστα δ' οἷς ἦν τῶν
 ἰσχυρῶν τὰ πρόστιμα· οὗτοι γὰρ συστραφέντες πλη-
 ρεῖς τε ἐνεφύθησαν αὐτῷ καὶ διετέλουν ἐπιβουλεύον- 6
 τες. διὰ ταῦτα δὴ ξενικῆς ἡγεμονίας ἐπιθυμῶν,
 ἐπεί τις ὑπήκουσε τοῖς Ἀκραγαντίνοις. τὴν δ' ἀπο-
 ρημίαν ποιησάμενος ἄνευ τῆς τῶν ἐφόρων γνώμης,
 ἐκίνησεν ναυσὶν ὀλίγαις, ὡς διαρῶν ἐπ' Ἀκράγαντος. 7
 πειρηθεὶς δ' ὑπ' ἀνέμων εἰς τὸν Ἀδρίαν κατήρε

της τοὺς κομίζοντας χάρακα σεσιδηρωμένον καὶ δε-
 δεμένον ἀλύσειν, ὃν παρεσκευάσαντο πρὸς τὴν τῶν
 ἐλεφάντων ἐφοδον· ταθέντος γὰρ τούτου ῥάδιον
 3 ἦν εἶργειν τὰ θηρία τῆς εἰς τοῦμπροσθεν πορείας.
 προέταξαν δὲ τοῦ κέρατος τούτου καὶ τὰ ψιλικά 5
 τάγματα, παραγγείλαντες τοῖς τε ἀκοντισταῖς καὶ
 τοῖς τοξόταις συνεχῶς κατατιτρώσκειν τὰ θηρία καὶ
 τοὺς ἐπ' αὐτοῖς ἀναβεβηκότας. τοῦτον δὲ τὸν τρό-
 πον ὀχυρωσάμενοι τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ τὴν ἄλλην
 δύναμιν ἐκτάξαντες ἐνδεχομένως, ἐπήγουν τοῖς πο- 10
 λεμίοις μετὰ πολλῆς κραυγῆς.

Ἀντεπαρόντων δὲ καὶ τῶν ἐναντίων, τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπ' ἄκρων τῶν κεράτων ἵππομαχία συνέ-
 στη τῶν προτεταγμένων ἱππέων, ἐν οἷς πολὺ ἐπρο-
 4 τέρουσιν οἱ περὶ τὸν Δημήτριον. μετ' ὀλίγον δὲ τῶν 15
 περὶ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον περιπνευσάντων τὸ
 κέρας καὶ βιαίτερον ἐπενεχθέντων ὀρθαῖς ταῖς ἱλαῖς,
 συνέστη κατ' ἐνὶ μάχῃ διὰ τὰς ἐκατέρων προθυ-
 5 μίας. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἐφοδον τοῖς ξυ-
 στοῖς ἀγωνισάμενοι τούτων τε τὰ πλεῖστα συνέτρι- 20
 ψαν καὶ τῶν ἀγωνιζομένων οὐκ ὀλίγους κατετραυ-
 μάτισαν· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν
 ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην ὤρμησαν, καὶ συμπλεκόμενοι
 πολλοὺς ἀλλήλων ἀνῆρουν, οἳ τε ἡγεμόνες αὐτοὶ
 πρὸ πάντων κινδυνεύοντες προετρέποντο τοὺς ὑπο- 25
 τεταγμένους εὐρώστως ὑπομένειν τὸ δεινόν, οἳ τ'
 ἐπὶ τῶν κεράτων ἱππεῖς, ἅπαντες ἐπιλελεγμένοι κατ'
 ἀρετὴν, ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους, θεατὰς ἔχοντες
 τῆς ἀνδρείας τοὺς συναγωνιζομένους στρατηγοὺς.
 84 ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τῆς ἱππομαχίας οὔσης ἐφαμῖλ- 30
 λον, τὰ θηρία διὰ τῶν Ἰνδῶν εἰς τὸν ἀγῶνα πα-
 ρορμηθέντα μέχρι μὲν τινος προῆγε καταπληκτικῶς,

ὥς οὐδενὸς ὑποστησόμενον· ὥς δ' ἐπὶ τὸν σεσιδη-
 ρωμένον χάρακα κατήντησε, τὸ μὲν πλῆθος τῶν
 ἀκοντιστῶν καὶ τοξοτῶν συνεχῶς βαλλόντων κατε-
 τίτρωσκε τὰ σώματα τῶν ἐλεφάντων καὶ τοὺς ἐπ'
 αὐτοῖς ἀναβεβηκότας, βιαζομένων δὲ τῶν Ἰνδῶν
 καὶ κολαζόντων τὰ θηρία, τινὰ μὲν αὐτῶν περιε-
 πείρουτο τῷ φιλοτεχνηθέντι χάρακι, καὶ ταῖς πλη-
 γαῖς καὶ πυκνότησι τῶν τιτρωσκόντων περιώδυνα
 384 γινόμενα ἐποίει θόρυβον. τὸ γὰρ γένος τοῦτο κατὰ 3
 μὲν τοὺς ὁμαλοὺς καὶ μαλακοὺς τόπους ἀννπόστα-
 τον παρέχεται κατὰ στόμα τὴν ῥύμην, ἐν δὲ τοῖς
 τραχέσι καὶ δυσβάτοις τελέως ἄπρακτον ἔχει τὴν
 ἀλκὴν διὰ τὴν τῶν ποδῶν μαλακότητα. διὸ καὶ 4
 τότε τῶν περὶ Πτολεμαῖον συνετῶς προεωραμένων
 15 τὸ μέλλον, ἐκ τοῦ χάρακος τῆς πῆξεως ἄπρακτον
 ἐποίει τὴν βίαν αὐτῶν. τέλος δὲ τῶν πλειστίων
 Ἰνδῶν κατακοντισθέντων ὑποχειρίους συνέβη γε-
 νέσθαι πάντας τοὺς ἐλέφαντας. οὗ τελεσθέντος οἱ 5
 πολλοὶ τῶν περὶ Δημήτριον ἱππέων καταπλαγέντες
 20 πρὸς φυγὴν ὥρμησαν· αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων ἀπο-
 λειφθεὶς, καὶ δεόμενος ἐκάστου στήναι καὶ μὴ κα-
 ταλιπεῖν αὐτόν, ὥς οὐδεὶς προσεῖχε, συναποχωρεῖν
 ἠναγκάζετο. μέχρι μὲν οὖν Γάζης οἱ πολλοὶ τῶν 6
 ἱππέων συνακολουθοῦντες ὑπήκουον καὶ κατέστη-
 25 σαν εἰς τάξεις, ὥστε μηδένα θραδῶς τολμᾶν προσ-
 ἄγειν τῶν εἰκῇ διωκόντων· τὸ γὰρ πεδῖον εὐρύ-
 χωρον ὃν καὶ μαλακὸν συνήργει τοῖς βουλομένοις ἐν
 τάξει ποιεῖσθαι τὴν ἀποχώρησιν. συνείποντο δὲ καὶ 7
 πεζῶν οἱ βουληθέντες λιπεῖν τὰς τάξεις καὶ χωρὶς
 30 τῶν ὀπλων διασώζειν ἑαυτοὺς ἐλαφροὺς. παραλλάτ-
 τοντος δὲ αὐτοῦ Γάξαν περὶ ἡλίου δύσιν, ἀπολι-
 πόντες τῶν ἱππέων τινὲς παρῆλθον εἰς τὴν πόλιν,

8 ἐκκομίσαι βουλόμενοι τὰς ἀποσκευάς. ἀνοιχθεῖσιν οὖν τῶν πυλῶν καὶ πλήθους ὑποξυγίων ἀθροισθέντος, ἔτι δὲ ἐκάστου πρώτου σπεύδοντος ἐξαγαγεῖν τὰ σκευοφόρα, τοσοῦτον θόρυβον συνέβη γενέσθαι περὶ τὰς πύλας ὥστε τῶν περὶ Πτολεμαῖον 8 ἐπιόντων μηδὲνα δύνασθαι φθάσαι συγκλείσαντα. διόπερ εἰσπεσόντων τῶν πολεμίων ἐντὸς τοῦ τείχους ἢ πόλις ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς περὶ Πτολεμαῖον.

85 Τῆς δὲ μάχης τοιοῦτο τὸ τέλος λαβούσης, *Δη-* 10
μήτριος μὲν διέτεινεν εἰς Ἄζωτον περὶ μέσας νύκτας, διελθὼν σταδίους ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους. ἐν-
τεῦθεν δὲ κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως ἐξέπεμψε, σπεύδων ἐκ παντὸς τρόπου τῆς ἐπιβαλ- 2
2 λούσης κηδείας ἀξιῶσαι τοὺς τετελευτηκότας. ἐτύγ- 15
χανον γὰρ οἱ πλείστοι τῶν φίλων πεπτωκότες, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι Πύθων τε ὁ μετέχων τῆς στρα-
τηγίας ἐπ' ἴσης αὐτῷ καὶ Βοιωτὸς πολὺν χρόνον συνεζηκὼς Ἀντιγόνῳ τῷ πατρὶ καὶ μετεσχηκὼς παν- 3
3 τὸς ἀπορρήτου. κατὰ δὲ τὴν παράταξιν ἔπεσον μὲν πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ὧν ἦσαν οἱ πλείους
ἱππεῖς τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ἐάλωσαν δ' ὑπὲρ τοὺς ὀκτακισχιλίους. οἱ δὲ περὶ Πτολεμαῖον καὶ
Σέλευκον δόντες τὴν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν, τὴν τε ἀλούσαν βασιλικὴν ἀποσκευὴν καὶ τῶν αἰχμα- 5
λώτων τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν εἰωθότας διατρέβειν 38
χωρὶς λύτρων ἀπέστειλαν πρὸς Δημήτριον· οὐ γὰρ περὶ τούτων ἔφασαν διαφέρεισθαι πρὸς Ἀντίγονον, ἀλλ' ὅτι τοῦ πολέμου γενομένου κοινοῦ, πρότερον μὲν πρὸς Περδίκκην, ὕστερόν δὲ πρὸς Εὐμένην, τὰ 30
μέρη τῆς δορικτήτου χώρας οὐκ ἀποδοίη τοῖς φίλοις, καὶ συνθήμενος πάλιν πρὸς αὐτὸν τοῦναντίον

ἀφέλοιτο τὴν σατραπείαν τῆς Βαβυλωνίας Σελεύ-
 κουν παρὰ πάντα τὰ δίκαια. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοὺς 4
 μὲν ἀλόντας στρατιώτας ἀποστείλας εἰς Αἴγυπτον
 προσέταξεν ἐπὶ τὰς νομαρχίας διελεῖν, αὐτὸς δὲ
 5 θάψας τῶν ιδίων τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας
 ἅπαντας μεγαλοπρεπῶς, μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπήει
 τῶν κατὰ Φοινίκην πόλεων τὰς μὲν πολιορκῶν, τὰς
 δὲ πειθοὶ προσαγόμενος. Δημήτριος δὲ δύναιμι 5
 οὐκ ἔχων ἀξιόχρεων, πρὸς μὲν τὸν πατέρα βιβλια-
 10 φόρον ἀπέστειλεν, ἀξιῶν βοηθεῖν τὴν ταχίστην· αὐ-
 τὸς δὲ παρελθὼν εἰς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης μετε-
 πέμπετό τε τοὺς ἐκ Κιλικίας στρατιώτας καὶ τῶν
 ἄλλων ὅσοι παρεφύλαττον ἢ πόλεις ἢ φρούρια μα-
 κρὰν ἀφεστῶτα τῶν πολεμίων.

15 Πτολεμαῖος δὲ κρατῶν τῶν ὑπαίθρων Σιδῶνα 86
 μὲν προσηγάγετο, τῆς δὲ Τύρου πλησίον στρατο-
 πεδεύσας παρεκάλεσεν Ἀνδρόνικον τὸν φρούραρχον
 παραδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ δωρεὰς τε καὶ τιμὰς
 ἀδράς ἐπηγγείλατο δοῦναι. ὁ δὲ φήσας μηδεὶν τρό- 2
 20 πῳ προδώσειν τὴν δεδομένην ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ
 Δημητρίου πίστιν, ἐλοιδόρησε φορτικῶς τὸν Πτο-
 λεμαῖον. ὕστερον δὲ στασιασάντων τῶν στρατιω-
 τῶν ἐκπεσὼν ἐκ Τύρου καὶ γενόμενος ὑποχείριος,
 προσεδόκα μὲν τιμωρίας τεύξεσθαι διὰ τε τὴν γε-
 25 νομένην λαιδορίαν καὶ διὰ τὸ μὴ βεβουλησθαι τὴν
 Τύρον παραδοῦναι· οὐ μὲν ὅ γε Πτολεμαῖος ἐμνη-
 σιμάκησεν, ἀλλὰ τούναντίον δούς δωρεὰς εἶχε περὶ
 αὐτόν, ἕνα τῶν φίλων ποιησάμενος καὶ προάγων
 ἐντίμως. ἦν γὰρ ὁ δυνάστης οὗτος καθ' ὑπερβο- 3
 30 λὴν ἐπιεικὴς καὶ συγγνωμονικός, ἔτι δ' εὐεργετι-
 κός. ὅπερ καὶ μάλιστ' αὐτόν ηὔξησέ τε καὶ πολ-
 λούς ἐποίησεν ἐπιθυμῆν κοινωνῆσαι τῆς φιλίας.

4 καὶ γὰρ τὸν Σέλευκον ἐκ τῆς Βαβυλωνίας ἐκπε-
 σόντα φιλοτιμῶς ὑπεδέξατο, καὶ κοινὴν παρείχετο
 τούτῳ τε καὶ τοῖς ἄλλοις φίλοις τὴν περὶ αὐτὸν
 5 εὐδαιμονίαν. διὸ καὶ τότε παρακαλοῦντος αὐτὸν
 Σελεύκου δοῦναι στρατιώτας τοὺς ἀναβησομένους
 εἰς Βαβυλῶνα, προθύμως ὁμολόγησε καὶ προσεπηγ-
 γείλατο πάντα συμπράξειν μέχρι ἀνακτήσασθαι τὴν
 προϋπάρχουσαν σατραπείαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

- 87 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Τελεσφόρος μὲν ὁ Ἀν-¹⁰₃₈₆
 τιγόνου ναύαρχος διατρίβων περὶ Κόρινθον, ἐπειδὴ
 Πτολεμαῖον ἑώρα μᾶλλον ἑαυτοῦ προαγόμενον καὶ
 τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων πιστευόμενον
 ἀπάντων, ἐγκαλέσας Ἀντιγόνῳ περὶ τούτων τὰς
 μὲν ναῦς ἃς εἶχεν ἀπέδοτο, τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς ¹⁵
 βουλομένους κοινωνεῖν τῆς προαιρέσεως ἀναλαβὼν
 2 ἴδια πράγματα συνίστατο. παρελθὼν γὰρ εἰς Ἥλιν
 ὥς ἔτι φυλάττων τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν, τὴν
 ἀκρόπολιν ἐντεείχισε καὶ τὴν πόλιν κατεδουλώσατο.
 ἐσύλησε δὲ καὶ τὸ ἱερὸν τὸ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ²⁰
 καὶ συναγαγὼν ἀργυρίου πλείω τῶν πεντήκοντα
 3 ταλάντων ξένους ἐμισθοῦτο. Τελεσφόρος μὲν οὖν
 ζηλοτυπήσας τὴν προαγωγὴν Πτολεμαίου, τοῦτον
 τὸν τρόπον ἐγένετο προδότης τῆς πρὸς Ἀντίγονον
 φιλίας. Πτολεμαῖος δ' ὁ Ἀντιγόνου στρατηγὸς ἦν ²⁵
 μὲν τεταγμένος ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμά-
 των, πυθόμενος δὲ τὴν ἀπόστασιν τὴν Τελεσφό-
 ρου καὶ τὴν κατάληψιν τῆς Ἠλείων πόλεως, ἔτι δὲ
 τὴν σύλησιν τῶν κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν χρημάτων,
 παρῆλθεν εἰς Πελοπόννησον μετὰ δυνάμεως. κα- ³⁰
 ταντήσας δ' εἰς Ἥλιν καὶ τὴν ἐντετειχισμένην ἀκρό-
 πολιν κατασκάψας, τὴν τ' ἐλευθερίαν ἀπέδωκε τοῖς

πετήκοντα ναῦς καὶ στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς, καὶ
 τὰς πόλεις ἐλευθεροῦν ἐνετείλατο. τοῦτο γὰρ πρά-
 ξας ἤλπιζε πίστιν κατασκευάσειν παρὰ τοῖς Ἑλλη-
 σιν ὅτι πρὸς ἀλήθειαν φροντίζει τῆς αὐτονομίας
 τῶν, καὶ ἅμα ταπεινώσειν ὑπέλαβε τὰ Κασσάν-
 δρου πράγματα. ὁ δὲ Τελεσφόρος ἐπειδὴ τάχιστα 2
 κατέπλευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐπῆλθε τὰς ὑπ'
 Ἀλεξάνδρου φρουρουμένας πόλεις, καὶ πάσας ἤλευ-
 θέρωσε πλὴν Σικυνῶνος καὶ Κορίνθου· ἐν ταύταις
 γὰρ Πολυσπέρχων διέτριβε δυνάμεις ἀδράς ἔχων
 καὶ πιστεύων ταύταις τε καὶ ταῖς τῶν τόπων ὀχυ-
 ρότησιν. ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις Φίλιππος 3
 ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρατηγὸς εἰς τὸν πρὸς
 Αἰτωλοὺς πόλεμον ὡς τάχισθ' ἦκεν εἰς τὴν Ἀκαρ-
 τανίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχεί-
 ρει λεηλατεῖν τὴν Αἰτωλίαν, μετ' ὀλίγον δὲ πυθό-
 μενος Αἰακίδην τὸν Ἑπειρώτην εἰς τὴν βασιλείαν
 κατεληλυθότα καὶ δύναντα ἀδρὰν συνηθροικότα, τα-
 χέως ὥρμησεν ἐπ' αὐτόν· ἔσπευδε γὰρ κατ' ἰδίαν
 διαγωνίσασθαι πρὶν ἢ συμμῖξαι τὴν τῶν Αἰτωλῶν
 δύναντα. εὐρῶν δὲ τοὺς Ἑπειρώτας ἐτοίμους εἰς 4
 μάχην, ἔξ ἐφόδου συνῆψεν εἰς χεῖρας, καὶ πολλοὺς
 μὲν ἀνείλεν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώργησεν, ἐν οἷς συν-
 ἔβαιναν εἶναι καὶ τῶν αἰτίων τῆς τοῦ βασιλέως κα-
 θόδου περὶ πεντήκοντα τὸν ἀριθμόν, οὓς δῆσας
 ἀπέστειλε πρὸς Κασσάνδρον. τῶν δὲ περὶ τὸν Αἰ- 5
 ακίδην ἀθροισθέντων ἐκ τῆς φυγῆς καὶ τοῖς Αἰτω-
 λοις συμμειζάντων, πάλιν ἐπελθὼν ὁ Φίλιππος μάχῃ
 ἱκράτησε καὶ πολλοὺς ἀνείλεν, ἐν οἷς ἦν καὶ Αἰακίδης
 ὁ βασιλεύς. ἐν ὀλίγαις δ' ἡμέραις τηλικαῦτα ποιή- 6
 σας προτερήματα κατεπλήξατο πολλοὺς τῶν Αἰτω-
 λῶν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε τὰς ἀνωχύρους πόλεις ἐκλι-

ξανδρον καὶ Τεῦκρον ἡττηθέντες ἔφυγον εἰς τι χω-
ρίον ἐρυμνὸν μετὰ τοῦ πατρός, ὁ δὲ Λυκίσκος Εὐ-³⁸⁷
ρυμενῆς ἐκπολιορκήσας καὶ διαρπάσας κατέσκαψε.

- 89 καθ' οὗ δὴ χρόνον Κάσσανδρος ἀκηκοὺς μὲν τὴν
τῶν ιδίων ἦτταν, ἀγνοῶν δὲ τὸ μετὰ ταῦτα γεγο-⁵
νὸς εὐτύχημα, κατὰ σπουδὴν ἤκεν εἰς τὴν Ἡπει-
ρον βοηθήσων τοῖς περὶ Λυκίσκον. καταλαβὼν δ'
αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ προτερήματος γεγονότας, πρὸς μὲν
Ἀλκίταν διαλυσάμενος φιλίαν συνέθετο, τῆς δὲ δυ-
νάμεως μέρος ἀναλαβὼν ἀνέξευξεν εἰς τὸν Ἀδρίαν,¹⁰
πολιορκήσων τοὺς Ἀπολλωνιάτας, ὅτι τὴν φρου-
ρὰν ἐκβαλόντες τὴν αὐτοῦ προσέθεντο τοῖς Ἰλλυ-
2 ριοῖς. οὐ μὴν οἷ γε ἐν τῇ πόλει κατεπλάγησαν,
ἀλλὰ βοήθειαν μεταπεμψάμενοι παρὰ τῶν ἄλλων
συμμάχων πρὸ τῶν τειχῶν παρετάξαντο. γενομέ-¹⁵
νης δὲ καρτερᾶς μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον, οἱ μὲν
Ἀπολλωνιάται τοῖς πλήθεσιν ὑπερέχοντες τοὺς ἀν-
τιτεταγμένους φυγεῖν ἠνάγκασαν, ὁ δὲ Κάσσανδρος
πολλοὺς στρατιώτας ἀποβαλὼν, καὶ δύναιμι μὲν
οὐκ ἔχων περὶ αὐτὸν ἀξιοχρεῶν, τὴν δὲ χειμερινὴν²⁰
3 ὥραν θεωρῶν, ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν. τούτου
δὲ χωρισθέντος, Λευκάδιοι προσλαβόμενοι βοήθειαν
παρὰ Κερκυραίων, ἐξέβαλον τὴν φρουρὰν τοῦ Κάσ-
σάνδρου. οἱ δ' Ἡπειρῶται χρόνον μὲν τινα διέμε-
νον ὑπ' Ἀλκίτου βασιλευόμενοι, χρωμένου δ' αὐ-²⁵
τοῦ χαλεπώτερον τοῖς πλήθεσιν, αὐτόν τε κατέσφα-
ξαν καὶ δύο τῶν υἱῶν παῖδας ὄντας τὴν ἡλικίαν
Ἥλιον καὶ Νίσον.

- 90 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Σέλευκος μετὰ τὴν γενομέ-
νην ἦτταν Δημητρίῳ περὶ Γάζαν τῆς Συρίας, ἀνα-³⁰
λαβὼν παρὰ Πτολεμαίου πεζοὺς μὲν οὐ πλείους τῶν
ὀκτακοσίων, ἵππεῖς δὲ περὶ διακοσίους, ἀνέξευξεν

πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρ' Αἰτωλῶν καὶ Βοιω-
 τῶν πρὸς μὲν τούτους συμμαχίαν συνέθετο, τῷ δὲ
 Κασσάνδρῳ συνελθὼν εἰς λόγους ὑπὲρ εἰρήνης περὶ
 τῆς Ἑλλήσποντον ἀπῆλθεν ἄπρακτος, οὐ δυναμέ-
 των αὐτῶν οὐδαμῶς συμφωνῆσαι. διόπερ ὁ Κάσ-
 σανδρος ἀπογνοὺς τὰς διαλύσεις διέγνω τῶν κατὰ
 τὴν Ἑλλάδα πάλιν πραγμάτων ἀντέχεσθαι. ἀνα- 7
 ῥέξας οὖν μετὰ τριάκοντα νεῶν εἰς Ὠρεὸν ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἐνεργῶς δ' αὐτοῦ ταῖς προσ-
 βολαῖς χρωμένον, καὶ τοῦ πολιέματος ἤδη κατὰ
 κράτος ἀλίσκομένου, παρεγένετο βοηθήσων τοῖς
 Ὠρεῖταις Τελεσφόρος μὲν ἐκ Πελοποννήσου μετὰ
 νεῶν εἴκοσι καὶ στρατιωτῶν χιλίων, Μήδιος δ' ἐκ 8
 τῆς Ἀσίας ἔχων ναῦς ἑκατόν. οὗτοι δ' ὀρῶντες
 ἐφορμούσας τῷ λιμένι τὰς τοῦ Κασσάνδρου ναῦς
 πύρρην ἔνηκαν, καὶ τέτταρας μὲν κατέκαυσαν, παρ'
 ἑλίγον δὲ καὶ πάσας διέφθειραν· τοῖς δ' ἑλαττον-
 μένοις παραγενομένης βοηθείας ἐξ Ἀθηναίων ἐπέ-
 στευσαν οἱ περὶ Κασσάνδρον καταφρονοῦσι τοῖς
 πολεμίοις. συμβαλόντες δ' αὐτοῖς μίαν μὲν κατέ-
 βυσαν, τρεῖς δ' αὐτάνδρους ἔλαβον. καὶ τὰ μὲν
 παραχθέντα περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Πόντον τοι-
 αῦτ' ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν μετὰ πολ- 76
 λῆς δυνάμεως ἐπῆσαν πορθοῦντες τῶν κατ' Ἰταλίαν
 πόλεων ὅσαι τοῖς ἐναντίοις συνηγωνίζοντο, οἱ δ'
 ἑπαιτοὶ τῶν Ῥωμαίων μετὰ στρατοπέδου παραγενο-
 μένοι παραβοηθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς κινδυνεύουσι τῶν
 συμμαχῶν. ἀντεστρατοπεδεύσαντο δὲ τοῖς πολεμίοις 2
 περὶ Κίνναν πόλιν, καὶ ταύτην μὲν εὐθύς ἐρρύ-
 παντο τῶν ἐπικειμένων φόβῳ, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέ-
 ρας ἑκταξάντων ἀμφοτέρων τὰς δυνάμεις ἐγένετο

- 91 ἐκουσίως ὑπομένειν. ἐπεὶ δὲ προάγων κατήντησεν εἰς Μεσοποταμίαν, τῶν ἐν Κάροαις κατφκισμένων Μακεδόνων οὓς μὲν ἐπεισεν, οὓς δ' ἐβιάσατο στρατεύειν αὐτῷ. ὥς δ' εἰς τὴν Βαβυλωνίαν ἐνέβαλεν, οἱ πλείους τῶν ἐγγχωρίων ἀπήντων, καὶ προσ-
τιθέμενοι πᾶν ἔφασαν τὸ δοκοῦν αὐτῷ συμπράξειν.
- 2 τετραετῇ γὰρ χρόνον γεγονώς σατραπῆς τῆς χώρας ταύτης πᾶσι προσενήνεκτο καλῶς, ἐκκαλούμενος τὴν εὖνοιαν τοῦ πλήθους καὶ πόρρωθεν προπαρασκευαζόμενος τοὺς συμπράξοντας, ἂν αὐτῷ δοθῇ καιρὸς
- 3 ἀμφισβητεῖν ἡγεμονίας. προσεχώρησε δ' αὐτῷ καὶ Πολύαρχος, τεταγμένος ἐπὶ τινος διοικήσεως, μετὰ στρατιωτῶν πλεον ἢ χιλίων. οἱ δὲ διαφυλάττοντες τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν, ὄρῶντες ἀκατάσχετον οὖσαν τὴν τοῦ πλήθους ὁρμὴν, συνέφυγον
- 4 εἰς τὴν ἄκραν, ἧς φύλαξ ἀπεδέδεικτο Λίφιλος. ὁ δὲ Σέλευκος συστησάμενος πολιορκίαν καὶ κατὰ κράτος ἐλὼν τὴν ἄκραν, ἐκομίσατο τὰ φυλαττόμενα σώματα τῶν παίδων καὶ τῶν φίλων, ὅσοι παρεδόθησαν εἰς φυλακὴν παρ' Ἀντιγόνου μετὰ τὴν ἐκ
- 5 Βαβυλῶνος εἰς Αἴγυπτον ἀποχώρησιν. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος στρατιώτας συνήγαγε, καὶ συναγοράσας ἵππους ἀνεδίδου τοῖς δυναμένοις χρῆσθαι. πᾶσι δὲ φιλανθρωπῶς ὁμιλῶν καὶ καθιστὰς εἰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, ἐτοιμοὺς εἶχε καὶ προθύμους ἐν πάσῃ
- περιστάσει τοὺς συγκινδυνεύοντας. Σέλευκος μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἀνεκλήσατο τὴν Βαβυλωνίαν.
- 92 Νικάνορος δὲ τοῦ περὶ Μηδίαν στρατηγοῦ συναγρόντος ἐπ' αὐτὸν ἐκ τε Μηδίας καὶ Περσίδος καὶ τῶν σύγγενος τόπων στρατιώτας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυρίων, ἵππεις δὲ περὶ ἑπτακισχιλίους,

πόλεμον δέκα πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἔλευθέ-
 ιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος μετὰ παντὸς τοῦ στόλου 4
 πλεύσας τῆς Βοιωτίας εἰς τὸν Βαθὺν καλού-
 ν λιμένα, παρὰ μὲν τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν
 ἐλάβετο στρατιώτας πεζοὺς μὲν δισχιλίους δια-
 ους, ἱππεῖς δὲ χιλίους τριακοσίους. μετεπέμ-
 δὲ καὶ τὰς ἐξ Ὀρεοῦ ναῦς, καὶ τειχίσας τὸν
 ἀνέα συνήγαγεν ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν δύνα-
 ῆλπιζε γὰρ προσδέξεσθαι τοὺς Χαλκιδεῖς, οἵπερ
 τῶν Εὐβοέων ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφρου-
 ο. ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς Χαλ- 5
 τὴν Ὀρεοῦ πολιορκίαν ἔλυσεν, εἰς δὲ τὴν
 ἴδα παρῆλθε καὶ τὰς δυνάμεις μετεπέμπετο.
 ονος δὲ πυθόμενος περὶ τὴν Εὐβοίαν ἐφε-
 εν ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα, μετεπέμψατο τὸν
 ον εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τοῦ στόλου, εὐθὺς δὲ
 ἄς δυνάμεις ἀναλαβὼν προῆγεν ἐφ' Ἑλλησπόν-
 ατὰ τάχος, ὥς διαβησόμενος εἰς Μακεδονίαν,
 ἣ μένοντος Κασσάνδρου περὶ τὴν Εὐβοίαν
 ἔρημον καταλάβῃ Μακεδονίαν τῶν ἀμυνομέ-
 ἣ τῇ βασιλείᾳ βοηθῶν ἀποβάλῃ τὰ κατὰ τὴν
 ἴα πράγματα. ὁ δὲ Κάσσανδρος συνιδὼν τὴν 6
 αν αὐτοῦ, Πλείσταρχον μὲν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς
 ἰλκίδι φρουρᾶς, αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυ-
 ος ἀναξενύξας Ὀρωπὸν μὲν κατὰ κράτος εἶλε,
 οὺς δ' εἰς τὴν αὐτοῦ συμμαχίαν κατέστησε.
 δὲ τοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς ἀνοχὰς ποιησάμενος,
 σταλιπῶν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος στρατηγὸν Εὐπό-
 , ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, ἀγωνιῶν περὶ τῆς
 τολεμίων διαβάσεως. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ 7
 τησεν εἰς τὴν Προποντίδα, διεπρεσβεύσατο
 τοὺς Βυζαντίους, ἀξιῶν μετέχειν τῆς συμμα-

- 91 ἐκούμενος ἐκ Κιλικίας ἀνεστροφέναι καὶ στρατοπε-
 ξεῦεν περὶ τὴν ἄνω Συρίαν, προεχειρίσατο τῶν
 περὶ αὐτὸν φίλων Κίλλην τὸν Μακεδόνα. τοῦτω
 δὲ δοὺς δύναμιν ἱκανὴν προσέταξεν ἐκδιῶξαι τὸν
 Δημήτριον τὸ παράπαν ἐκ τῆς Συρίας ἢ περικατα-
 λαβόντα συντρίψαι. τούτου δ' ὄντος κατὰ πορείαν,
 Δημήτριος διὰ τῶν σκοπῶν ἀκούσας τὸν Κίλλην
 στρατοπεδεύειν καταπεφρονηκότως περὶ Μυοῦντα,
 τὴν μὲν ἀποσκευὴν ἀπέλιπε, τοὺς δὲ στρατιώ-
 τας εὐζώνους παραλαβὼν νυκτοπορίαν σύντονον 11
 ἐποίησατο, προσπεσὼν δὲ τοῖς πολεμίοις ἑωθινῆς
 φυλακῆς ἄφνω τῆς τε δυνάμεως ἄνευ μάχης ἐκυ-
 ρίσεν καὶ αὐτὸν τὸν Κίλλην τὸν στρατηγὸν ἐξά-
 γρησε. τηλικούτου δ' εὐτυχήματος γεγενημένου,
 3 τὴν ἥτταν ἀναμαχέσασθαι διελήφθη. οὐ μὴν ἀλλὰ 15
 τὸν Πτολεμαῖον ὑπολαμβάνων ἤξεν ἐπ' αὐτὸν μετὰ
 πάσης τῆς δυνάμεως, ἐστρατοπέδευσε προβλήματα
 τῆς παρεμβολῆς ποιησάμενος ἔλη καὶ λίμνας. ἔγραψε
 δὲ καὶ πρὸς τὸν πατέρα περὶ τοῦ γενομένου κατορ-
 θώματος, παρακαλῶν αὐτὸν ἢ δύναμιν ἀποστείλαι 20
 τὴν ταχίστην ἢ καὶ αὐτὸν παραβαλεῖν εἰς Συρίαν.
 4 ὁ δ' Ἀντίγονος ἐτύγχανε μὲν ὦν ἐν Κελαιναῖς τῆς
 Φρυγίας, κομισάμενος δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐχάρη δια-
 φερόντως ἐπὶ τῷ δοκεῖν τὸν υἱὸν νέου ὄντα καὶ
 καταρωθωκέναι δι' ἑαυτοῦ καὶ φαίνεσθαι βασιλείας 25
 ἄξιον. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν ἀνέξεν
 ἐκ τῆς Φρυγίας, καὶ τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν ὀλί-
 γαις ἡμέραις συνέμιξε τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον.
 5 Πτολεμαῖος δὲ πυθόμενος τὴν Ἀντιγόνου παρου-
 σίαν, καὶ συναγαγὼν τοὺς ἡγεμόνας καὶ φίλους, 30
 ἐβουλεύετο πότερον συμφέρει μένειν καὶ ἀγωνίζε-
 σθαι περὶ τῶν ὅλων κατὰ Συρίαν ἢ προάγειν εἰς

μαχίας. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀναξυνύξας ἐκ τῆς Ἀτ- 5
 τῆς εἰς τὴν Βοιωτίαν τὴν τε Καδμείαν εἴλε καὶ
 τὴν φρουρὰν ἐκβαλὼν ἡλευθέρωσε τὰς Θήβας. μετὰ
 ταῦτα πορευθεὶς εἰς τὴν Φωκίδα, τὰς μὲν πλεί-
 ον τῶν πόλεων προσαγαγόμενος ἐξέβαλε πανταχό-
 τιν τὰς Κασσάνδρου φρουράς· ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν
 Δοκρίδα καὶ τῶν Ὀπουντίων τὰ Κασσάνδρου φρο-
 νούντων συνεστήσατο πολιορκίαν καὶ συνεχεῖς προσ-
 πολὺς ἐποιεῖτο.

Τῆς δ' αὐτῆς θερείας Κυρηναῖοι μὲν ἀποστάν- 79
 τες Πτολεμαίου τὴν ἄκραν περὶ εὐστρατοπέδευσαν,
 αὐτίκα μάλ' αὖ τὴν φρουρὰν ἐκβαλοῦντες, παρα-
 κληθέντων δὲ πρεσβευτῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ
 παρακαλούντων παύσασθαι τῆς φιλοτιμίας, τοὺτους
 οὐκ ἀπέκτειναν, τὴν δὲ ἄκραν ἐνεργέστερον ἐπο-
 λίσκουν. ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ Πτολεμαῖος ἀπέ- 2
 στείλει Ἄγιν στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως πεζῆς, ἐξέ-
 στρεψε δὲ καὶ στόλον τὸν συλληψόμενον τοῦ πολέ-
 με, ναύαρχον ἐπιστήσας Ἐπαίνετον. ὁ δὲ Ἄγρις 3
 περὶ γὰρ διαπολεμῆσας τοῖς ἀφροστηκόσιν ἐκυρίευσεν
 κατὰ κράτος τῆς πόλεως, καὶ τοὺς μὲν αἰτίους τῆς
 ποστάσεως δῆσας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν,
 καὶ τῶν ἄλλων τὰ ὅπλα παρελόμενος, καὶ τὰ κατὰ
 τὴν πόλιν διοικήσας ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέ-
 ρειν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πτολεμαῖος δέ, 4
 τῶν περὶ Κυρήνην αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀπηντηκότων,
 διῆρκεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν
 Ἰσχυρον ἐπὶ τοὺς ἀπειθοῦντας τῶν βασιλέων. Πυγ-
 γαλίωνα δὲ εὐρὼν διαπρεσβευόμενον πρὸς Ἀντί-
 ρον ἀνείλε, Πράξιππον δὲ τὸν τῆς Λαπηθίας
 βασιλέα καὶ τὸν τῆς Κερυνείας δυνάστην ὑποπεύ-
 σας ἀλλοτρίως ἔχειν συνέλαβε, καὶ Στασίοικον τὸν

- τῶν Μαριέων· καὶ τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε,
 5 δ' ἐνοικοῦντας μετήγαγεν εἰς Πάφον. ταῦτα δὲ
 πραξάμενος τῆς μὲν Κύπρου κατέστησε στρα-
 Νικοκρέοντα, παραδοὺς τὰς τε πόλεις καὶ τὰς
 6 ὁδοὺς τῶν ἐκπεπτωκότων βασιλέων, αὐτὸς δὲ
 δυνάμειος ἐκπλεύσας ἐπὶ Συρίας τῆς ἄνω καλ-
 νης, Ποσιδείου καὶ Ποταμοὺς Καρῶν· ἐκπολι-
 σας διήρπασε. συντόμως δὲ πλεύσας ἐπὶ Κι-
 Μαλλὸν εἶλε καὶ τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἔλασ-
 πώλησεν. ἐπόρθησε δὲ καὶ τὴν ἐγγὺς χώραν
 τὸ στρατόπεδον ὠφελείας ἐμπλήσας ἀπέπλευσε
 7 τὴν Κύπρον. ἐπολιτεύετο δὲ πρὸς τοὺς στρα-
 τας, οὕτως ἐκκαλούμενος αὐτῶν τὰς προθυμίας
 τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους.
- 80 Δημήτριος δ' ὁ Ἀντιγόνου διέτριβε μὲν
 Κοίλῃν Συρίαν, ἐφεδρεύων ταῖς τῶν Αἰγυ-
 πτιῶν δυνάμεσιν. ὥς δ' ἤκουσε τὰς τῶν πόλεων
 σεις, Πύθωνα μὲν ἐπὶ τῶν τόπων κατέλιπε
 τηγόν, δοὺς αὐτῷ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰ
 τῶν ταγμάτων, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς τε
 καὶ τὰ ψιλικά τάγματα προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας
 2 τόνως, βοηθήσων τοῖς κινδυνεύουσιν. ὅστε
 δὲ τῶν καιρῶν καὶ καταλαβὼν ἀποπεπλευκότας
 πολεμίους, ἐπανῆλθε συντόμως ἐπὶ τὸ στρατό-
 ἀποβεβληκὸς τῶν ἵππων τοὺς πλείους κατὰ
 ὁδοιπορίαν· διέτεινε γὰρ ἕξ ἡμέραις ἀπὸ Μι-
 σταθμοὺς εἴκοσι καὶ τέτταρας, ὥστε διὰ τὴν
 βολὴν τῆς κακοπαθείας μῆτε σκευοφόρων ἀκ-
 3 θῆσαι μηδένα μῆτε τοὺς ἵπποκόμους. ὁ δὲ Π-
 μαῖος, κατὰ νοῦν αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἀπην-
 των, τότε μὲν ἀπῆρεν εἰς Αἴγυπτον, μετ' ὃ
 δὲ χρόνον παροξυνόμενος ὑπὸ Σελεύκου δι-

ἐς τὸν Ἀντίγονον ἀλλοτριότητα, διέγνω στρα-
 τὴν ἐπὶ τὴν Κοίλην Συρίαν καὶ παρατάττεσθαι
 ἐπεὶ τὸν Δημήτριον. συναγαγὼν οὖν παντα- 4
 τὰς δυνάμεις ἀνέβη ἀπὸ Ἀλεξανδρείας
 Πηλούσιον, ἔχων πεζοὺς μὲν μυρίους ὀκτακισ-
 χίλους, ἵππεις δὲ τετρακισχιλίους, ὧν ἦσαν οἱ μὲν
 καὶ δόνητες, οἱ δὲ μισθοφόροι, Αἰγυπτίων δὲ πλῆ-
 ρη, τὸ μὲν κομίζον βέλη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν,
 καὶ καθωπλισμένον καὶ πρὸς μάχην χρήσιμον. ἀπὸ 5
 Πηλουσίου διὰ τῆς ἐρήμου διελθὼν κατεστρα-
 τίδευσεν πλησίον τῶν πολεμίων περὶ τὴν πα-
 λαιὰν Γάζαν τῆς Συρίας. ὁμοίως δὲ καὶ Δημήτριος
 καταπεψάμενος πανταχόθεν τοὺς ἐκ τῆς χειμασίας
 ἡμετέρας εἰς τὴν παλαιὰν Γάζαν ὑπέμενε τὴν
 ἐν ἰναντίων ἐφοδον, τῶν δὲ φίλων αὐτῷ συμ- 81
 βουλευόντων μὴ παρατάττεσθαι πρὸς ἡγεμόνα τη-
 ραυτοῦ καὶ δύναμιν μείζω, τοῦτοις μὲν οὐ προσ-
 ῆν, εἰς δὲ τὸν κίνδυνον παρεσκευάζετο τεταρ-
 ακῶς, καίπερ νέος ὢν παντελῶς καὶ τηλικαύτην
 ἡμῶν μέλλων ἀγωνίζεσθαι χωρὶς τοῦ πατρὸς. συν- 2
 τηγόντος δ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἐκκλησίαν αὐτοῦ, καὶ
 πάντος ἐπὶ τινος ἀναστήματος μετ' ἀγωνίας καὶ
 παροπῆς, ὃ μὲν ὄχλος ἀνεβόησε μὲν φωνῇ θαρ-
 ραλῇ, καὶ πρὸ τοῦ τὸν κήρυκα καταπαῦσαι τοὺς θο-
 βούντας ἅπαντες σιωπὴν παρείχοντο. οὔτε γὰρ 3
 στρατιωτικὸν ἔγκλημα ὑπῆρχε περὶ αὐτὸν οὔτε πο-
 λεμικόν, ἅτε προσφάτως ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένον·
 ἐπεὶ εἰσὶν οἱ γίνεσθαι τοῖς παλαιοῖς στρατηγοῖς, ὅταν
 πολλῶν προσφάσεων ἐν ἔγκλημα πρὸς ἓνα και-
 ρῷ ἀθροίζεται· τὸ γὰρ πλήθος αἰεὶ δυσάρεστον ἐπὶ
 αὐτῶν μένον, καὶ πᾶν τὸ μὴ πλεονάζον κεχα-
 ρμένην ἔχει τὴν μεταβολήν· τοῦ τε πατρὸς ἤδη

γεγηρακότος αὐτῆς βασιλείας ἐλπίδες εἰς τὴν το-
του διαδοχὴν ἦγον ἅμα τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν τι-
4 ὄχλων εὐνοίαν. ἦν δὲ καὶ τῷ κάλλει καὶ τῷ με-
θει διάφορος, ἔτι δὲ κεκοσμημένος ὅπλοις βασιλ-
κοῖς εἶχε πολλὴν ὑπεροχὴν καὶ κατάπληξιν, δι'
εἰς ἐλπίδας ἀθρᾶς ἦγε τοὺς πολλούς· πρὸς δὲ το-
τοις πρῶτης τις ἦν περὶ αὐτόν, ἀρμόζουσα ἡ
βασιλεῖ, δι' ἧς εἰς προθυμίαν ἐξεκαλείτο πάντες
ὥστε καὶ τοὺς ἐκτὸς τάξεως συνδραμεῖν ἐπὶ τῇ
ἀκρόασιν, συναγωνιῶντας τῇ νεότητι καὶ τῇ με-
5 λούσῃ γίνεσθαι κρίσει διὰ τῆς παρατάξεως. οὐ μ-
νον γὰρ πρὸς πλείονας ἤμελλε διακινδυνεύειν, ἀλλ'
καὶ πρὸς ἡγεμόνας σχεδὸν μεγίστους, Πτολεμαῖον
καὶ Σέλευκον· οὗτοι γὰρ πάντας τοὺς πολέμο-
'Αλεξάνδρῳ συστρατευσάμενοι, καὶ πολλάκις κα-
αὐτοὺς δυνάμεων ἡγησάμενοι, μέχρι τῶν καιρῶν
6 τούτων ὑπῆρχον ἀνίκητοι. ὁ δ' οὖν Δημήτριος π-
ρακαλέσας τὰ πλήθη τοῖς οἰκείοις λόγοις, καὶ δι-
ρεάς τε δώσειν κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὰ λάφυρα συ-
χωρήσειν ἐπαγγειλάμενος, ἐξέταξε τὴν δύναμιν
τὴν μάχην.

82 Ἐπὶ μὲν οὖν τὸ λαὸν κέρας ἔταξε, καθ' ὃ τὸ
κίνδυνον αὐτὸς ἤμελλε ποιείσθαι, πρῶτους μὲν τοὺς
περὶ αὐτόν ἱππεῖς ἐπιλέκτους διακοσίους, ἐν οἷς
ἦσαν οἱ τε ἄλλοι φίλοι πάντες καὶ Πύθων ὁ συν-
στρατευμένος μὲν Ἀλεξάνδρῳ, συγκαθεσταμένος δὲ
ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγὸς καὶ τῶν ὅλων μέτοχος
2 πρόταγμα δὲ τρεῖς ἱλας ἱππέων ἔταξε καὶ πλαγί-
φύλακας τὰς ἰσας, καὶ χωρὶς ἔξω τοῦ κέρατος ἀπο-
λελυμένας τρεῖς Ταραντίνων, ὥστ' εἶναι τοὺς περὶ
τὸ σῶμα τεταγμένους ἱππεῖς ξυστοφόρους μὲν περὶ
3 τακοσίους, Ταραντίνους δὲ ἑκατόν. ἐξῆς δ' ἔταξε

τῶν ἱππέων τοὺς καλουμένους μὲν ἑταίρους, ὄντας
 δὲ τὸν ἀριθμὸν ὀκτακοσίους, μετὰ δὲ τούτους παν-
 ταχοὺς ἱππεῖς οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων πεντα-
 κοσίων. πρὸ παντὸς δὲ τοῦ κέρατος ἔσθησε τῶν
 ἱεφάντων τριάκοντα, καὶ τὰ διαστήματα αὐτῶν
 πλήρωσε τοῖς ψιλικοῖς τάγμασιν, ὧν ἦσαν ἀκον-
 τισταὶ μὲν καὶ τοξόται χίλιοι, σφενδονῆται δὲ Πέρ-
 σαι πεντακόσιοι. τὸ μὲν οὖν εὐώνυμον κέρας οὕτω 4
 κατασκευάσας διανοεῖτο τούτῳ κρίνειν τὴν μάχην.
 ἰσχυμένην δ' ἔσθησε τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα, συνε-
 στῶσαν ἐξ ἀνδρῶν μυρίων καὶ χιλίων· τούτων δ'
 ἦσαν Μακεδόνες μὲν δισχίλιοι, Λύκιοι δὲ καὶ Παμ-
 φίλιοι χίλιοι, μισθοφόροι δ' ὀκτακισχίλιοι. ἐπὶ
 δὲ τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τοὺς λοιποὺς ἱππεῖς χι-
 λιοὺς πεντακοσίους, ὧν Ἀνδρόνικος ἡγεῖτο. τούτῳ
 δ' ἦν συντεταγμένον λοξὴν φυλάττειν τὴν στάσιν
 καὶ φυγομαχεῖν, καραδοκοῦντα τὴν δι' αὐτοῦ γινο-
 μένην κρίσιν. τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν ἐλεφάντων τρις-
 καίδεκα ἔσθησε πρὸ τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος, μίξας
 εἰς τὰ διαστήματα τῶν ψιλῶν τοὺς ἱκανοὺς. Δημή-
 τριος μὲν οὖν διεκόσμησε τὴν ἰδίαν δύναμιν τὸν
 τρόπον τούτου.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον τὸ μὲν 83
 πρῶτον ἔταξαν ἰσχυρὰν τὴν εὐώνυμον τάξιν, ἀγνο-
 οῦντες τὴν τῶν ἐναντίων ἐπιβολήν· μαθόντες δὲ
 παρὰ τῶν κατασκόπων τὸ γεγονός, ταχέως ἐξέταξαν
 τὴν δύναμιν ὅπως τὸ δεξιὸν κέρας ἰσχὺν ἔχον καὶ
 δύναμιν τὴν κρατίστην διαγωνίσσεται πρὸς τοὺς μετὰ
 Δημητρίου τεταγμένους ἐν τοῖς εὐωνύμοις μέρεσιν.
 ἔταξαν δὲ ἐπὶ τοῦ κέρατος τούτου τῶν ἱππέων τοὺς
 κρατίστους τρισχιλίους, ἐν οἷς καὶ αὐτοὶ διεγνώ-
 κισαν ἀγωνίσασθαι. προέταξαν δὲ τῆς στάσεως ταύ- 2

ἀναβάσεως χειροποιήτου, αὐτοὶ δὲ διελόμενοι τὴν
 λείαν ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους ἀπήλαννον εἰς τὴν
 2 ἔρημον. Δημήτριος δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν πέ-
 τραν, καὶ τὴν λείαν καταλαβὼν ἀπηλλαγμένην,
 προσβολὰς συνεχεῖς ἐποιεῖτο τῷ χωρίῳ. ἀμυνομέ-
 νων δὲ τῶν ἔνδον εὐρώστως καὶ περιγινομένων ἡ-
 δίας διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν τόπων, τότε μὲν μέχρι
 δείλης ἀγωνισάμενος ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς
 3 στρατιώτας· τῇ δ' ὕστεραίᾳ προσαγαγόντος αὐτοῦ
 τῇ πέτρᾳ, τῶν βαρβάρων τις ἀνεβόησε, Βασιλεῦ
 Δημήτριε, τί βουλόμενος ἢ τίνος ἀναγκάζοντος πο-
 λεμεῖς ἡμᾶς, οἰκοῦντας ἐν ἐρημίᾳ καὶ τόποις οὐθ'
 ὕδωρ ἔχουσιν οὔτε σῖτον οὔτ' οἶνον οὔτ' ἄλλο τι
 ἀπλῶς οὐδὲν τῶν παρ' ὑμῖν εἰς τὴν χρεῖαν ἀνη-
 4 κόντων; ἡμεῖς γὰρ οὐδενὶ τρόπῳ προσιέμενοι δου-
 λεύειν συμπεφεύγαμεν εἰς χώραν σπανίζουσαν πάν-
 των τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις χρησίμων, καὶ βίον εἰλό-
 μεθα ζῆν ἔρημον καὶ θηριώδη παντελῶς, οὐδὲν
 ὑμᾶς βλάπτοντες. ἀξιοῦμεν οὖν καὶ σὲ καὶ τὸν πα-
 τέρα μὴ ἀδικεῖν ἡμᾶς, ἀλλὰ λαβόντας δωρεὰς παρ'
 5 ἡμῶν ἀπαγαγεῖν τὸ στρατόπεδον, καὶ φίλους νομί-
 ζειν Ναβαταλοὺς εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον. οὔτε γὰρ
 βουλόμενος δύνασαι μένειν ἐνταῦθα πλείους ἡμέ-
 ρας, ἀπορούμενος ὕδατος καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτη-
 δεῖων ἀπάντων, οὐθ' ἡμᾶς δύνασαι συναναγκάσαι
 βίον ζῆν ἕτερον, ἀλλὰ τινὰς αἰχμαλώτους δούλους
 6 ἐξεῖς ἀθύμους καὶ ζῆν οὐκ ἂν ὑπομείναντας ἐν ἄλλοις
 νομίμοις. ῥηθέντων δὲ τοιούτων λόγων, Δημήτριος
 μὲν ἀπαγαγὼν τὴν στρατιὰν ἐκέλευσεν αὐτοὺς πρέ-
 σβεις ἀποστελλεῖν περὶ τούτων. οἱ δὲ Ἄραβες
 ἐξέπεμψαν τοὺς πρεσβυτάτους, οἱ παραπλήσια τοῖς

αὐθενὸς ὑποστησόμενον· ὡς δ' ἐπὶ τὸν σεσιδη-
 ρημένον χάρακα κατήνησε, τὸ μὲν πλῆθος τῶν
 ἐκοντιστῶν καὶ τοξοτῶν συνεχῶς βαλλόντων κατε-
 σφαιρώσκει τὰ σώματα τῶν ἐλεφάντων καὶ τοὺς ἐπ'
 αὐτοῖς ἀναβεβηκότας, βιαζομένων δὲ τῶν Ἰνδῶν 2
 καὶ κολαζόντων τὰ θηρία, τινὰ μὲν αὐτῶν περιε-
 σφόντο τῷ φιλοτεχνηθέντι χάρακι, καὶ ταῖς πλη-
 ραῖς καὶ πυκνότησι τῶν τιτρωσκόντων περιώδυνα
 γινόμενα ἐποίει θόρυβον. τὸ γὰρ γένος τοῦτο κατὰ 3
 αὐτοὺς ὁμαλοὺς καὶ μαλακοὺς τόπους ἀνυπόστα-
 τιν παρέχεται κατὰ στόμα τὴν ῥύμην, ἐν δὲ τοῖς
 τραχεῖσι καὶ δυσβάτοις τελείως ἄπρακτον ἔχει τὴν
 εἰκὴν διὰ τὴν τῶν ποδῶν μαλακότητα. διὸ καὶ 4
 αὐτὲ τῶν περὶ Πτολεμαῖον συνετῶς προεωραμένων
 τὸ μέλλον, ἐκ τοῦ χάρακος τῆς πῆξεως ἄπρακτον
 ἐποίει τὴν βίαν αὐτῶν. τέλος δὲ τῶν πλείστων
 Ἰνδῶν κατακοντισθέντων ὑποχειρίλους συνέβη γε-
 νίσθαι πάντας τοὺς ἐλέφαντας. οὗ τελεσθέντος οἱ 5
 πολλοὶ τῶν περὶ Δημήτριον ἱππέων καταπλαγέντες
 πρὸς φυγὴν ὥρμησαν· αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων ἀπο-
 λιφθείς, καὶ θεόμενος ἐκάστου στήναι καὶ μὴ κα-
 ταλιπεῖν αὐτόν, ὥς οὐδεὶς προσεῖχε, συναποχωρεῖν
 ἐπαγκάζετο. μέχρι μὲν οὖν Γάζης οἱ πολλοὶ τῶν 6
 ἱππέων συνακολουθοῦντες ὑπήκουον καὶ κατέστη-
 σαν εἰς τάξεις, ὥστε μηδένα ῥαδίως τολμᾶν προσ-
 ἔγγιναι τῶν εἰκῇ διωκόντων· τὸ γὰρ πεδῖον εὐρύ-
 χουρον ὃν καὶ μαλακὸν συνήργει τοῖς βουλομένοις ἐν
 τάξει ποιεῖσθαι τὴν ἀποχώρησιν. συνείποντο δὲ καὶ 7
 πρὶν οἱ βουληθέντες λιπεῖν τὰς τάξεις καὶ χωρὶς
 τῶν ὅπλων διασώζειν ἑαυτοὺς ἐλαφρούς. παραλλάτ-
 τοντος δὲ αὐτοῦ Γάζαν περὶ ἡλίου δύσιν, ἀπολι-
 πόντες τῶν ἱππέων τινὲς παρῆλθον εἰς τὴν πόλιν,

αὐτῆς συμβαίνει διειληφθαι ποταμοῖς χρησίμοις ἢ
 πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ τοὺς
 τόπους τούτους ἐν αὐλῶνί τινι καὶ τὸ καλούμενον
 βάλαμον, ἐξ οὗ πρόσοδον ἀδρὰν εἶναι συμβαίνει,
 οὐδαμοῦ μὲν τῆς ἄλλης οἰκουμένης εὐρισκομένου
 τοῦ φυτοῦ, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρμακα
 99 τοῖς ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθετούσης. τὴν δ'
 ἐκπίπτουσιν ἀσφαλτον οἱ περιρικκούντες ἐξ ἀμφοτέ-
 ρων τῶν μερῶν τὴν λίμνην διαρπάξουσιν πολεμικῶς
 διακείμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἄνευ πλοίων ἰδιαζόντως
 τὴν κομιδὴν ποιούμενοι. παρασκευασάμενοι γὰρ
 δέσμας καλάμων εὐμεγέθεις ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν
 λίμνην· ἐπὶ δὲ τούτων ἐπικάθηνται τρεῖς, ὧν δύο
 μὲν ἔχοντες προσδεδεμένας πλάτας κωπηλατοῦ-
 σιν, εἰς δὲ φορῶν τόξα τοὺς προσπλέοντας ἐκ τοῦ
 2 πέραν ἢ βιάζεσθαι τολμῶντας ἀμύνεται. ὅταν δὲ
 πλησίον γένωνται τῆς ἀσφάλτου, πελέκεις ἔχοντες
 ἐπιπηδῶσι, καὶ καθάπερ μαλακῆς πέτρας ἀποκό-
 πτοντες γεμίζουσι τὴν δέσμην, εἴτα ἀποπλέουσιν
 εἰς τοῦπίσω. ἂν δέ τις αὐτῶν ἀποπέσῃ τῆς δέσμης
 διαλυθείσης μὴ δυνάμενος νεῖν, οὐ καταδύεται κα-
 θάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ὕδασι, ἀλλὰ ἐπινέχεται τοῖς
 3 ἐπισταμένοις ὁμοίως. φύσει γὰρ τοῦτο τὸ ὑγρὸν
 παραδέχεται βάρος ὃ συμβαίνει μετέχειν αὐξήσεως
 ἢ πνεύματος, ἔξω τῶν στερεῶν, ἃ τὴν πυκνότητα
 δοκεῖ παραπλησίαν ἔχειν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ
 μολίβδῳ καὶ τοῖς ὁμοίοις· καὶ ταῦτα μέντοι πολὺ
 βραδύτερον καταφέρεται τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις λίμναις
 ὄριπτουμένων. ταύτην δ' ἔχοντες οἱ βάρβαροι πρόσ-
 οδον, ἀπάγουσι τὴν ἀσφαλτον εἰς τὴν Αἰγυπτον,
 καὶ πωλοῦσιν εἰς τὰς ταριχείας τῶν νεκρῶν· μὴ
 μιννυμένης γὰρ ταύτης τοῖς λοιποῖς ἀρώμασιν οὐ

ἀφείλοιο τὴν σατραπείαν τῆς Βαβυλωνίας Σελεύ-
 κῳ παρὰ πάντα τὰ δίκαια. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοὺς 4
 μὲν ἄλλοντας στρατιώτας ἀποστείλας εἰς Αἴγυπτον
 προσέταξεν ἐπὶ τὰς νομαρχίας διελεῖν, αὐτὸς δὲ
 θάψας τῶν ἰδίων τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας
 πάντας μεγαλοπρεπῶς, μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπήει
 τῶν κατὰ Φοινίκην πόλεων τὰς μὲν πολιορκῶν, τὰς
 δὲ πειθοὶ προσαγόμενος. Δημήτριος δὲ δύναιμι 5
 οὐκ ἔχων ἀξιοχρεῶν, πρὸς μὲν τὸν πατέρα βιβλια-
 φόρον ἀπέστειλεν, ἀξιῶν βοηθεῖν τὴν ταχίστην· αὐ-
 τὸς δὲ παρελθὼν εἰς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης μετε-
 πέμπετό τε τοὺς ἐκ Κιλικίας στρατιώτας καὶ τῶν
 ἄλλων ὅσοι παρεφύλαττον ἢ πόλεις ἢ φρούρια μα-
 κρὰν ἀφεστῶτα τῶν πολεμίων.

Πτολεμαῖος δὲ κρατῶν τῶν ὑπαίθρων Σιδῶνα 86
 μὲν προσηγάγετο, τῆς δὲ Τύρου πλησίον στρατο-
 πεδεύσας παρεκάλεσεν Ἀνδρόνικον τὸν φρούραρχον
 παραδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ δωρεάς τε καὶ τιμὰς
 ἀδράς ἐπηγγείλατο δοῦναι. ὁ δὲ φήσας μηδεὶν τρό- 2
 πῳ προδώσειν τὴν δεδομένην ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ
 Δημητρίου πίστιν, ἐλοιδόρησε φορτικῶς τὸν Πτο-
 λεμαῖον. ὕστερον δὲ στασιασάντων τῶν στρατιω-
 τῶν ἐκπεσόντων ἐκ Τύρου καὶ γενόμενος ὑποχείριος,
 προσεδόκα μὲν τιμωρίας τεύξεσθαι διὰ τε τὴν γε-
 νομένην λαιμοφονίαν καὶ διὰ τὸ μὴ βεβουλησθαι τὴν
 Τύρον παραδοῦναι· οὐ μὲν ὅ γε Πτολεμαῖος ἐμνη-
 σιχάκησεν, ἀλλὰ τούναντιον δοὺς δωρεάς εἶχε περὶ
 αὐτόν, ἓνα τῶν φίλων ποιησάμενος καὶ προάγων
 ἐντίμως. ἦν γὰρ ὁ δυνάστης οὗτος καθ' ὑπερβο- 3
 λὴν ἐπιεικὴς καὶ συγγνωμονικός, ἔτι δ' εὐεργετι-
 κός. ὅπερ καὶ μάλιστα αὐτὸν ἠΰξΗΣε τε καὶ πολ-
 λούς ἐποίησεν ἐπιθυμεῖν κοινωνῆσαι τῆς φιλίας.

τὴν σατραπείαν ἀνακτησάμενον καταβαίνειν συν-
 5 τώμως ἐπὶ θάλατταν. ὁ μὲν οὖν Δημήτριος ὁρμή-
 σας ἐκ Ἀμασκού τῆς Συρίας τὸ συνταχθὲν ὑπὸ
 τοῦ πατρὸς ἐπετέλει μετὰ σπουδῆς· ὁ δὲ καθεστα-
 μένος ὑπὸ Σελεύκου τῆς Βαβυλωνίας στρατηγὸς 5
 Πατροκλῆς πυθόμενος περὶ Μεσοποταμίαν εἶναι
 τοὺς πολεμίους, ὑπομῆναι μὲν τὴν ἔφοδον αὐτῶν
 οὐκ ἐτόλμησεν, ὀλίγους ἔχων περὶ αὐτόν, ἀλλὰ τοῖς
 μὲν ἄλλοις προσέταξεν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ τοὺς
 μὲν αὐτῶν διαβάοντας τὸν Εὐφράτην φυγεῖν εἰς 10
 τὴν ἔρημον, τοὺς δὲ περάσαντας τὸν Τίγριν ἀπελ-
 θεῖν εἰς τὴν Σουσιανὴν καὶ τὴν Ἑρυνθρὴν θάλατ-
 6 ταν, αὐτὸς δὲ μεθ' ὧν εἶχε στρατιωτῶν προβο-
 λαῖς χρώμενος * ποταμῶν καὶ διώρουξιν ἀνεστρέφετο
 περὶ τὴν σατραπείαν, ἅμα μὲν ἐφεδρεύων τοῖς πο- 15
 λεμίοις, ἅμα δὲ πέμπων πρὸς Σέλευκον εἰς Μη-
 δίαν περὶ τῶν αἰὲ συντελουμένων καὶ παρακαλῶν
 7 βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ Δημήτριος ἐπειδὴ πα- 300
 ραγενόμενος εἰς Βαβυλῶνα τὴν πόλιν ἐκλελειμμένην
 εὗρε, πολιορκεῖν ἐπεχείρει τὰς ἀκροπόλεις. ὧν τὴν 30
 ἑτέραν ἐλὼν ἔδωκε τοῖς ἰδίοις στρατιώταις εἰς διαρ-
 παγὴν· τὴν δ' ἑτέραν πολιορκήσας ἡμέρας τινάς,
 ἐπειδὴ χρόνου προσεδεῖτο, Ἀρχέλαον μὲν ἓνα τῶν
 φίλων ἀπέλιπε στρατηγὸν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, δοὺς
 αὐτῷ πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἵππεις δὲ χιλίους, 35
 αὐτὸς δέ, τοῦ χρόνου συντρέχοντος ἐν ᾧ συντε-
 ταγμένος ἦν αὐτῷ τὴν ἄφοδον ποιήσασθαι, μετὰ
 τῆς λοιπῆς δυνάμεως τὴν ἐπὶ θάλατταν κατάβασιν
 ἐποιεῖτο.

101 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ μὲν τὴν Ἰτα- 30
 λίαν Ῥωμαίων διαπολεμούντων τὸν πρὸς Σαμνίτας
 πόλεμον συνεχεῖς ἐγίνοντο προνομαὶ τῆς χώρας καὶ

Ἡλείοις καὶ τὰ χρήματα ἀποκατέστησε τῷ θεῷ. μετὰ
δὲ ταῦτα τὸν Τελεσφόρον πείσας παρέλαβε τὴν Κυλ-
λήνην, φρουρομένην ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τοῖς Ἡλείοις
ἀποκατέστησεν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἡπειρῶται τε 88
λευτήσαντος Αἰακίδου τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἀλκίτα
τὴν βασιλείαν παρέδωκαν, ὃς ἦν πεφυγαδευμένος
μὲν ὑπὸ Ἀρύμβον τοῦ πατρός, ἄλλοτρίως δὲ δια-
κείμενος πρὸς Κάσσανδρον. διὸ καὶ Λυκίσκος ὁ τε- 2
ταγμένος ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας στρατηγὸς ὑπὸ Κασ-
σάνδρου παρῆλθε μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἡπειρον,
ἐλπίδας ἔχων ὁπδίως τὸν Ἀλκίταν ἀποστήσειν τῆς
ἀρχῆς, ἀσυντάκτων ἔτι τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν ὄν-
των. καταστρατοπεδεύσαντος δ' αὐτοῦ περὶ Κασ- 3
σωπίαν πόλιν, Ἀλκίτας τοὺς μὲν υἱοὺς Ἀλέξανδρον
καὶ Τεῦκρον ἀπέστειλεν ἐπὶ τὰς πόλεις, διακελευ-
σάμενος στρατολογεῖν ὡς πλείστους, αὐτὸς δὲ μεθ'
ἧς εἶχε δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐπειδὴ πλησίον ἐγέ-
νετο τῶν πολεμίων, ἀνέμενε τὴν τῶν υἱῶν παρου-
σίαν. τῶν δὲ περὶ Λυκίσκον ἐπικειμένων καὶ πολὺ 4
τοῖς πλῆθεσιν ὑπερεχόντων, οἱ μὲν Ἡπειρῶται κα-
ταπλεγέντες προσεχώρησαν τοῖς πολεμίοις, ὁ δ' Ἀλ-
κίτας καταλειφθεὶς κατέφυγεν εἰς Εὐρουμενὰς πό-
λιν Ἡπειρωτικὴν. ἐνταῦθα δ' αὐτοῦ πολιορκουμέ- 5
νον, παρεγενήθησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον βοή-
θειαν φέροντες τῷ πατρί. γενομένης οὖν μάχης
ἰσχυρᾶς ἀνηρέθησαν πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, ἐν
οἷς ἦσαν ἄλλοι τέτινες τῶν * ἀνδρῶν καὶ Μίκυ-
θος ὁ στρατηγὸς καὶ Λύσανδρος Ἀθηναῖος ὁ κατα-
σταθεὶς ἐπὶ τῆς Λευκάδος ὑπὸ Κασσάνδρου. μετὰ 6
δὲ ταῦτα Δεινίου βοηθήσαντος τοῖς ἐλαττομένοις
ἐγένετο δευτέρα μάχη, καθ' ἣν οἱ μὲν περὶ Ἀλέ-

ἐγκρατὴς γενόμενος, ἡξίου τοὺς Μεσσηνίους βού-
 λεσθαι τὴν φιλίαν καὶ μὴ συναναγκάζεσθαι τοῖς
 4 πολεμιωτάτοις αὐτοῦ διαλύεσθαι. οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ
 λαβόντες ἐλπίδας τοῦ χωρὶς κινδύνων ἀπολυθῆσε-³⁰⁷
 σθαι τοῦ πολέμου, τοὺς τε φυγάδας τοὺς ἐκ Συ-⁵
 ρακουσῶν ἐξέβαλον καὶ τὸν Ἀγαθοκλέα παραγενό-
 5 μενον μετὰ δυνάμεως προσεδέξαντο. ὁ δὲ τὸ μὲν
 πρῶτον φιλανθρωπῶς αὐτοῖς προσεφέρετο, καὶ τοὺς
 φυγάδας ἐπεισε καταδέξασθαι τοὺς συστρατευομέ-
 νους μὲν αὐτῷ, πεφυγαδευμένους δὲ νόμῳ ὑπὸ τῶν ¹⁰
 6 Μεσσηνίων. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἐναντιοιμένους ἐν
 τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῇ δυναστείᾳ τῇ ἑαυτοῦ με-
 ταπεμφάμενος ἐκ τε Ταυρομενίου καὶ τῆς Μεσσή-
 νης, ἅπαντας ἀπέσφαξεν, οὐκ ἐλάττους ὄντας ἑξα-
 7 κοσίων· διανοοῦμενος γὰρ πόλεμον ἐκφέρειν τοῖς ¹⁵
 Καρχηδονίοις, πᾶν τὸ διακείμενον ἄλλοτρίως κατὰ
 τὴν Σικελίαν ἐκποδῶν ἐποιεῖτο. οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ
 τῶν ξένων τοὺς εὐνουστάτους αὐτοῖς καὶ δυναμέ-
 νους ἀμύνασθαι τὸν τύραννον ἐκβεβληκότες ἐκ τῆς
 πόλεως, καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς ἄλλοτρίως ἔχοντας ²⁰
 πρὸς τὸν δυνάστην ὀρῶντες ἀνηρημένους, ἔτι δὲ
 τοὺς ἐπὶ κακουργίᾳ καταδεδικασμένους ἠναγκασμέ-
 νοι καταδέξασθαι, μετεμέλοντο μὲν ἐπὶ τοῖς πε-
 πραγμένοις, ἠναγκάζοντο δὲ καρτερεῖν, καταπεπληγ-
 8 μένοι τὴν ὑπεροχὴν τοῦ κρατοῦντος. ὁ δ' Ἀγαθο-²⁵
 κλῆς τὸ μὲν πρῶτον ἀνέξεν ἐπ' Ἀκράγαντος,
 διανοοῦμενος καὶ ταύτην τὴν πόλιν συσκευάζεσθαι·
 τῶν δὲ Καρχηδονίων καταπλευσάντων ναυσὶν ἐξή-
 κοντα ταύτης μὲν τῆς προθέσεως ἀπέστη, τὴν δὲ
 χώραν τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους ἐπιῶν ἐλεηλάτει, καὶ ³⁰
 τῶν φρουρίων ἃ μὲν ἦρει κατὰ κράτος, ἃ δὲ δι'
 ὁμολογίας προσήγετο.

ἐπὶ Βαβυλῶνος, ἐπὶ τοσούτον μεμετεωρισμένος ταῖς
 ἀπείρῳ ὥστ' εἰ καὶ μηδεμίαν εἶχε δύναμιν τὸ πα-
 ράπαν, μετὰ τῶν φίλων καὶ τῶν ἰδίων παίδων τὴν
 αὐτῶν τοὺς ἄνω τόπους ἀνάβασιν ποιεῖσθαι. ὑπελάμ-
 νανε γὰρ τοὺς μὲν Βαβυλωνίους διὰ τὴν προὔπαρ-
 χουσαν εὐνοίαν ἐτοίμως αὐτῷ προσδήσεσθαι, τοὺς
 ἢ περὶ Ἀντίγονον μετὰ δυνάμεως μακρὰν ἀπεσπα-
 ρμένους παραδεδωκέναι καιρὸν οἰκεῖον ταῖς ἰδίαις
 παρὰ τοῖς. τοιαύτης δ' οὔσης τῆς περὶ αὐτὸν ὁρ- 2
 αῖς, οἱ συνόντες φίλοι θεωροῦντες ὅτι μετ' αὐτῶν
 αὖν εἰσι παντελῶς ὀλίγοι συστρατεύοντες, τοῖς δὲ
 πολεμοῖς ἐφ' οὓς προάγουσι καὶ δυνάμεις ὑπάρ-
 χουσιν ἔτοιμαί μεγάλα καὶ χορηγίαι λαμπραὶ καὶ
 θυμάρχων πληθὺς, οὐ μετρίως ἡθύνουν. οὓς ὁρῶν 3
 καταπεπληγμένους ὁ Σέλευκος παρεκάλει, διδάσκων
 ὅτι τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευκότας καὶ δι' ἄρε-
 τὴν ὑπ' ἐκείνου προηγμένους προσήκει μὴ πάντως
 δυνάμει καὶ χρήμασι πεποιθότας ἀντέχεσθαι τῶν
 πραγμάτων, ἀλλ' ἐμπειρίᾳ καὶ συνέσει, δι' ὧν κα-
 κῆνος τὰ μεγάλα καὶ παρὰ πᾶσι θαυμαζόμενα κα-
 ταργάσαστο. πιστεύειν δὲ δεῖν καὶ ταῖς τῶν θεῶν
 προρρήσεσι τὸ τέλος ἔσεσθαι τῆς στρατείας ἄξιον
 τῆς ἐπιβολῆς· ἐν μὲν γὰρ Βραγχίδαῖς αὐτοῦ χρη- 4
 σιμαζόμενον τὸν θεὸν προσαγορευῆσαι Σέλευκον
 βασιλέα, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον καθ' ὕπνον ἐπιστάντα
 πανερῶς διασημῆναι περὶ τῆς ἐσομένης ἡγεμονίας,
 ἥντι δὲ τυχεῖν αὐτὸν προλόντος τοῦ χρόνου. πρὸς δὲ 5
 ταῦτοις ἀπεφάνετο διότι πάντα γίνεται τὰ καλὰ
 καὶ παρ' ἀνθρώποις θαυμαζόμενα διὰ πόνων καὶ
 κινδύνων. ἐπολιτεύετο δὲ καὶ πρὸς τοὺς συστρα-
 τεύοντας, καὶ κατεσκεύαζεν αὐτὸν ἴσον ἅπασιν, ὥστ' ἑ-
 καστον αἰδεῖσθαι καὶ τὸ παράβολον τῆς τόλμης

τελάβοντο, τῶν πολιτικῶν ἐκουσίως ἐπικαλεσαμένων,
 καὶ τοὺς μὲν Ἀγαθοκλέους ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ πρὸ
 τῆς πόλεως ἐστρατοπέδευσαν. Ἀγαθοκλέους δὲ τα-
 2 χέως ἀποστείλαντος ἐπ' αὐτοὺς Πασίφιλον καὶ Δη-
 μόφιλον μετὰ στρατιωτῶν πεντακισχιλίων, ἐγένετο
 μάχη πρὸς τοὺς φυγάδας, ὧν ἡγεῖτο Δεινοκράτης
 καὶ Φιλωνίδης, τὰ κέρατα διειληφότες. ἐφ' ἱκανὸν
 μὲν οὖν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος, φιλοτί-
 μως ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων ἀγωνιζομένων·
 τοῦ δ' ἐτέρου τῶν στρατηγῶν Φιλωνίδου πεσόντος
 καὶ τοῦ κατὰ τοῦτον μέρους τραπέντος, ἠναγκάσθη
 καὶ Δεινοκράτης ἀποχωρῆσαι. οἱ δὲ περὶ τὸν Πα-
 σίφιλον τούτων τε πολλοὺς κατὰ τὴν φρυγὴν ἀνεί-
 λον καὶ τὴν Γαλαρίαν ἀνακτησάμενοι τοὺς αἰτίους
 3 τῆς ἀποστάσεως ἐκόλασαν. Ἀγαθοκλῆς δὲ πυνθα-
 νόμενος τοὺς Καρχηδονίους τὸν Ἐκνομον καλούμε-
 νον λόφον ἐν τῇ Γελῳᾷ κατειληφέναι, διέγνω πάσῃ
 τῇ δυνάμει διαγωνίσασθαι. ὀρμήσας δ' ἐπ' αὐτοὺς
 καὶ πλησίον γενόμενος προσεκαλεῖτο εἰς μάχην,
 4 ἐπηρμένος τῇ προγεγενημένῃ νίκῃ. οὐ τολμῶντων
 δὲ τῶν βαρβάρων παρατάξασθαι, νομίσας ἀκουτὶ
 κρατεῖν τῶν ὑπαίθρων ἐπανήλθεν εἰς τὰς Συρα-
 κούσας, καὶ τῶν ναῶν τοὺς ἐπιφανεστάτους τοῖς
 σκύλοις ἐκόσμησε· ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ
 τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ὃν ἡμεῖς ἐδυνήθημεν ἐφικέσθαι.
 105 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σιμωνίδου Ῥωμαῖοι
 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ
 Πόπλιον Δέκιον. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ περὶ Κάσσαν-
 δρον καὶ Πτολεμαῖον καὶ Αντίμαχον διαλύσεις ἐποι-
 ήσαντο πρὸς Ἀντίγονον καὶ συνθήκας ἔγραψαν. ἐν
 δὲ ταύταις ἦν Κάσσανδρον μὲν εἶναι στρατηγὸν τῆς
 Εὐρώπης, μέχρι ἂν Ἀλέξανδρος ὁ ἐκ Ῥωξάνης εἰς

ἡλικίαν ἔλθῃ, καὶ *Λυσίμαχον* μὲν τῆς *Θοράκης* κυ-
 ριεύειν, *Πτολεμαῖον* δὲ τῆς *Αἰγύπτου* καὶ τῶν συν-
 οριζουσῶν ταύτῃ πόλεων κατὰ τε τὴν *Λιβύην* καὶ
 τὴν *Ἀραβίαν*, *Ἀντίγονον* δὲ ἀφηγεῖσθαι τῆς *Ἀσίας*
 5 πάσης, τοὺς δ' Ἕλληνας αὐτονόμους εἶναι. οὐ μὴν
 ἐνέμεινάν γε ταῖς ὁμολογίαις ταύταις, ἀλλ' ἕκαστος
 αὐτῶν προφάσεις εὐλόγους ποριζόμενος πλεονεκτεῖν
 ἐπειρᾶτο. *Κάσσανδρος* δὲ ὁρῶν *Ἀλέξανδρον* τὸν ἐκ 2
Ῥωξάνης ἀνξανόμενον, καὶ κατὰ τὴν *Μακεδονίαν*
 10 λόγους ὑπὸ τινων διαδιδόμενους ὅτι καθήκει προά-
 γειν ἐκ τῆς φυλακῆς τὸν παῖδα καὶ τὴν πατρῴαν
 3 *Βασιλείαν* παραδιδόναι, φοβηθεὶς ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσ-
 ἔταξε *Γλανκίᾳ* τῷ προεσθηκότῃ τῆς τοῦ παιδὸς φυ-
 λακῆς τὴν μὲν *Ῥωξάνην* καὶ τὸν βασιλέα κατασφά-
 15 ξαι καὶ κρῦψαι τὰ σώματα, τὸ δὲ γεγονόςς μηδενὶ
 τῶν ἄλλων ἀπαγγεῖλαι. ποιήσαντος δ' αὐτοῦ τὸ 3
 προσταχθέν, οἱ περὶ *Κάσσανδρον* καὶ *Λυσίμαχον*
 καὶ *Πτολεμαῖον*, ἔτι δ' *Ἀντίγονον*, ἀπηλλάγησαν
 τῶν ἀπὸ τοῦ βασιλέως προσδοκωμένων φόβων· οὐκ 4
 20 ἔτι γὰρ ὄντος οὐδενὸς τοῦ διαδεχομένου τὴν ἀρχήν,
 τὸ λοιπὸν ἕκαστος τῶν κρατούντων ἔθνων ἢ πόλεων
 βασιλικὰς εἶχεν ἐλπίδας, καὶ τὴν ὑφ' ἑαυτὸν τε-
 ταγμένην χώραν εἶχεν ὥσανεὶ τινα βασιλείαν δορί-
 κτητον. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν *Ἀσίαν* καὶ τὴν *Εὐ-*
 25 *ρώπην* καὶ τὰ περὶ τὴν *Ελλάδα* καὶ *Μακεδονίαν* ἐν
 τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν *Ἰταλίαν* *Ῥωμαῖοι* δυνάμει- 5
 σιν ἀδραῖς πεζῶν τε καὶ ἱππέων ἐστράτευσαν ἐπὶ
Πολλίτιον, *Μαργουκίνων* οὔσαν πόλιν. ἀπέστειλαν
 δὲ καὶ τῶν πολιτῶν εἰς ἀποικίαν, καὶ κατήκισαν
 30 τὴν προσαγορευομένην *Ἰντέραμναν*.

Κατὰ δὲ τὴν *Σικελίαν* αἰὲ μᾶλλον ἀνιχομένου 106
Ἀγαθοκλέους καὶ δυνάμεις ἀδροτέρας ἀθροίζοντος,

Καρχηδόνιοι πυνθανόμενοι τὸν δυνάστην συσκευα-
 ζόμενον τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις, ταῖς δὲ δυνάμεσιν
 ὑπερέχοντα τῶν σφετέρων στρατηγῶν, ἔδοξαν ἐνερ-
 2 γέστερον ἄψασθαι τοῦ πολέμου. εὐθὺς οὖν τριή-
 ρεις μὲν κατήρτισαν τριάκοντα πρὸς ταῖς ἑκατόν,¹
 στρατηγὸν δὲ προχειρισάμενοι τῶν παρ' αὐτοῖς ἐπι-
 φανεστάτων Ἀμίλκαν ἔδωκαν αὐτῷ τῶν μὲν πολι-
 τικῶν στρατιωτῶν δισχιλίους, ἐν οἷς ἦσαν πολλοὶ
 καὶ τῶν ἐπιφανῶν, τῶν δ' ἀπὸ τῆς Λιβύης μυ-
 ρίους, ἐκ δὲ τῆς Τυρρηνίας μισθοφόρους χιλίους¹¹
 καὶ ξενίτας διακοσίους, ἔτι δὲ Βαλιάρας σφεν-
 δονήτας χιλίους, ὁμοίως δὲ χρημάτων πλήθος καὶ
 βελῶν καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς πόλεμον
 3 χρησίμων τὴν καθήκουσαν παρασκευήν. ἀναχθέν-
 τος δ' ἐκ τῆς Καρχηδόνης τοῦ στόλου παντὸς καὶ¹¹
 γενομένου πελαγίου, χειμῶν ἐξαίφνης ἐπιπεσὼν ἐξή-
 κοντα μὲν τριήρεις ἠφάνισε, διακόσια δὲ τῶν σιτη-
 γῶν πλοίων διέφθειρεν· ὁ δὲ λοιπὸς στόλος μεγά-
 λοις περιπεσὼν χειμῶσι μόγισ διεσώθη πρὸς τὴν
 4 Σικελίαν. ἀπώλοντο δὲ καὶ τῶν ἐπιφανῶν Καρχη-²⁰
 δονίων οὐκ ὀλίγοι, δι' οὓς συνέβη τὴν πόλιν δη-
 μόσιον ἄρασθαι πένθος· εἰώθασι γάρ, ἐπειδὰν μεί-
 ζων τις ἀτυχία γένηται περὶ τὴν πόλιν, μέλασι σακίοις
 5 κατακαλύπτειν τὰ τείχη. Ἀμίλκας δ' ὁ στρατηγός²⁰
 ἀναλαβὼν τοὺς διασωθέντας ἐκ τοῦ χειμῶνος, μι-²³
 σθοφόρους συνῆγε καὶ τῶν κατὰ Σικελίαν συμμα-
 χων ἐστρατολόγει τοὺς εὐθέτους. παρέλαβε δὲ καὶ
 τὰς προῦπαρχούσας δυνάμεις, καὶ πάντων τῶν εἰς
 τὸν πόλεμον εὐθέτων ἐπιμέλειαν ποιησάμενος ἐν
 ὑπαίθρῳ συνέχευε τὰ στρατόπεδα, πεζοὺς μὲν ἔχον²⁸
 περὶ τοὺς τετρακισμυρίους, ἱππεῖς δὲ σχεδὸν πεν-
 τακισχιλίους. ταχὺ δὲ τὴν γεγεννημένην ἀτυχίαν διορ-⁴⁰

καλούμενον ἄγριον, ᾧ χρῶνται ποτῶ μεθ' ὕδα-
 ἔστι δὲ καὶ ἄλλα γένη τῶν Ἀράβων, ὧν ἓνια
 γεωργεῖ μισγνύμενα τοῖς φορολογουμένοις καὶ
 ἡμὶ τῶν αὐτῶν τοῖς Σύροις πλὴν τοῦ κατασκευ-
 ῆς ἐν οἰκίαις.

Τὰ μὲν οὖν νόμιμα τῶν Ἀράβων τοιαῦτ' εἶναι 95
 λέβηκεν. ὑπογύου δ' αὐτοῖς οὔσης πανηγύρεως,
 ἣν εἰώθεσαν οἱ περίοικοι καταστῆναι οἱ μὲν ἀπο-
 σπόμενοι τῶν φορτίων, οἱ δ' ἀγοράζοντες τι τῶν
 τοῖς χρησίμων, εἰς ταύτην ἐπορεύθησαν, ἀπολι-
 πτες ἐπὶ τινος πέτρας τὰς κτήσεις καὶ τοὺς προ-
 πύτους, ἔτι δὲ τέκνα καὶ γυναῖκας. τὸ δὲ χω- 2
 ῖον ὑπῆρχεν ὄχυρόν μὲν καθ' ὑπερβολήν, ἀτείχιστον
 καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπέχον δυοῖν ἡμερῶν ὁδόν.
 ὁ δὲ περὶ τὸν Ἀθηναίων παρατηρήσαντες τοῦτον
 καιρόν, ὥρμησαν ἐπὶ τὴν πέτραν εὗζωνον ἔχον-
 τὴν δύναμιν. διανύσαντες δ' ἀπὸ τῆς Ἰδου-
 ρας ἐπαρχίας ἐν ἡμέραις τρισὶ καὶ νυξὶ ταῖς ἰσαῖς
 ἰλίους δισχιλίους καὶ διακοσίους, ἔλαθον τοὺς
 Ἀράβας περὶ μέσας νύκτας καταλαβόμενοι τὴν πέ-
 ραν. εὐθύς δὲ τῶν ἐγκατελιγμένων οὓς μὲν ἀνῆλ- 3
 θον, οὓς δ' ἐξώγρουν, ἐνίοις δὲ τραυματίας ἀπέ-
 πον. καὶ τοῦ μὲν λιβανωτοῦ καὶ τῆς σμύρνης
 ἀσκευάσαντο τὸ πλεον μέρος, ἀργυρίου δὲ περὶ
 τεκτόσια τέλαντα. ἐνδιατρίψαντες δ' οὐ πλείω
 χρόνον φυλακῆς εὐθύς ἀνέστρεψαν κατὰ σπουδὴν,
 λαμβάνοντες ὑπὸ τῶν βαρβάρων διωχθήσεσθαι.
 εἰνάντες δὲ σταδίους διακοσίους κατεστρατοπέ-
 σαν, ὄντες κατάκοποι καὶ ῥαθύμως ἔχοντες τὰ
 καὶ τὰς φυλακάς, ὥς ἂν νομίζοντες μὴ πρότερον
 ἀσθαι τοὺς πολεμίους ἐλθεῖν δυοῖν ἢ τριῶν ἡμε-
 ρῶν. οἱ δ' Ἀράβες πνυθόμενοι παρὰ τῶν ἐορακῶν 4

χρημάτων τε πληθὺς ἤθροισε καὶ πᾶσι τοῖς ταττο-
 μένοις ὑφ' ἐαυτὸν δεινὴν ἐνεποίησε κατὰπληξιν.
 δόξας δ' ὠμότερον κευχήσθαι τοῦ καθήκοντος τοῖς
 Γελώοις, τοὺς μὲν ἀποσφαγέοντας εἰς τὰς ἐκτὸς τῶν
 τειχῶν τάφρους συνέχωσεν, ἐν δὲ τῇ πόλει τὴν ἱκα-
 νὴν φρουρὰν ἀπολιπὼν ἀντεστρατοπέδενσε τοῖς πο-
 108 λεμίοις. κατεῖχον δὲ Καρχηδόνιοι μὲν τὸν Ἐκνομον
 λόφον, ὃν φασὶ φρούριον γεγενῆσθαι Φαλάριδος.
 ἐν τούτῳ δὲ λέγεται κατεσκευακέναι τὸν τύραννον
 ταῦρον χαλκοῦν τὸν διαβεβοημένον πρὸς τὰς τῶν
 βεβασανισμένων τιμωρίας, ὑποκαομένου τοῦ κατα-
 σκευάσματος· διὸ καὶ τὸν τόπον Ἐκνομον ἀπὸ τῆς
 2 εἰς τοὺς ἀτυχοῦντας ἀσεβείας προσηγορεῦσθαι. ἐκ
 δὲ θατέρου μέρους Ἀγαθοκλῆς ἕτερον τῶν Φαλά-
 ριδος γεγενημένων φρουρίων κατεῖχε, τὸ προσαγο-
 ρευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φαλάριον. καὶ διὰ μέσων μὲν
 τῶν παρεμβολῶν ἦν ποταμός, ὃν ἀμφοτέροι προ-
 βλημα τῶν πολεμίων ἐπεποίηντο, φῆμαι δὲ κατεῖ-
 χον ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων ὅτι δεῖ περὶ τὸν τό-
 πον τοῦτον πληθὺς ἀνθρώπων ἐν μάχῃ διαφθαρεῖναι.
 οὐκ ὄντος δὲ φανεροῦ παρ' ὁποτέρους γενήσεται τὸ
 ἀτύχημα, συνέβαινε δεισιδαιμονεῖν τὰ στρατόπεδα
 3 καὶ πρὸς μάχην ὀκνηρῶς ἔχειν. διόπερ ἐπὶ πολὺν
 χρόνον οὐδέτεροι τὸν ποταμὸν ἐτόλμων διαβαίνειν
 ἀθρόοις στρατιώταις, ἕως ὅτου παρὰ λόγος τις αἰ-
 4 τία προεκαλέσατ' αὐτοὺς εἰς τὸν ὀλοσχερῇ κίνδυνον.
 τῶν γὰρ Λιβύων κατατρεχόντων τὴν πολε-
 μίαν, Ἀγαθοκλῆς παρωξύνθη τὸ παραπλήσιον ποι-
 ῆσαι. ἀγόντων δὲ λείαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τινα
 τῶν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς ὑποζυγίων ἀπαγαγόντων,
 ἐπέξῃλθον ἐκ τοῦ τῶν Καρχηδονίων χάρακος οἱ
 4 τούτους διώξοντες. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς προειδόμενος

ειρημένους διελθόντες ἔπεισαν δεξάμενον δῶρα
πολυτελέστατα τῶν παρ' αὐτοῖς διαλύσασθαι.
Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος λαβὼν ὁμήρους καὶ τὰς 98
λογηθείσας δωρεὰς ἀνέξεν ἀπὸ τῆς πέτρας.
εἰνας δὲ σταδίους τριακοσίους κατεστρατοπέ-
τε πλησίον τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης, ἥς τὴν
ὡν οὐκ ἄξιον παραδραμεῖν ἀνεπισήμαντον. κεί-
νῳ γὰρ κατὰ μέσην τὴν σατραπείαν τῆς Ἰδουμαίας,
μὲν μήκει παρεκτείνουσα σταδίους μάλιστά πως
τακοσίους, τῷ δὲ πλάτει περὶ ἐξήκοντα. τὸ δ'
ὅτι ἔχει διάπικρον καὶ καθ' ὑπερβολὴν δυσώδες,
καὶ μήτ' ἰχθυῖν δύνασθαι τρέφειν μήτ' ἄλλο τῶν
ζώων εἶναι. ἐμβαλλόντων
εἰς αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι δια-
κρίνεται, τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν,
αὐτῆς δὲ μέσης ἐκφυσᾷ κατ' ἐνιαυτὸν ἀσφάλτου
μεγέθος ποτὲ μὲν μεῖζον ἢ τριπλῆθρον,
ποτὲ δ' ὅτ' οὐ πολὺ λειπόμενον πλέθρον· ἐφ' ᾧ δὴ
ἤθως οἱ περιοικοῦντές βάρβαροι τὸ μὲν μεῖζον
οὔσι ταῦρον, τὸ δ' ἔλαττον μόσχον. ἐπιπλεούσης
τῆς ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τύπος φαίνεται τοῖς ἐξ
ἐστίματος θεωροῦσιν οἷονεῖ τις νῆσος. τὴν δ'
ὡς φανερὰν συμβαίνει γίνεσθαι πρὸ ἡμερῶν
πολλῶν γὰρ τῆς λίμνης ἐπὶ πολλοὺς σταδί-
δισμὴ τῆς ἀσφάλτου προσπίπτει μετὰ πνεύμα-
τοχθηροῦ, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρος
χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ
ματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν,
ὅταν ἀναφυσῇ συμβῇ πᾶσαν τὴν ἀσφάλτου·
πλησίον τόπος ἔμπυρος ὣν καὶ δυσώδης ποιεῖ
τῶματα τῶν περιοικούντων ἐπίνουσα καὶ παντε-
λὸν γοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικώφυτος ὅσην

- θότες μεγάλα συμβάλλονται πρὸς νίκην ἐν τοῖς
 κινδύνοις, ὥς ἂν ἐκ παίδων παρ' αὐτοῖς τῆς ἐν
 3 ταῖς σφενδόναις γυμνασίας διαπονουμένης. τού-
 τῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς Ἑλληνας ἐκ τῆς παρεμβολῆς
 ἐκβαλόντες ἐκράτησαν. πάλιν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἀγα-
 4 θοκλέα κατ' ἄλλους τόπους προσβολὰς ἐποιούντο,
 καὶ δὴ τῆς παρεμβολῆς ἤδη κατὰ κράτος ἀλικομέ-
 νης κατέπλευσε τοῖς Καρχηδονίοις δύναιμις ἐκ Λι-
 4 βύης ἀνέλπιστος. διὸ καὶ ταῖς ψυχαῖς πάλιν θαρ-
 ρήσαντες οἱ μὲν ἐκ τῆς παρεμβολῆς κατὰ στόμα
 ἐκινδύνεον, οἱ δὲ παρόντες ἐπὶ τὴν βοήθειαν κύ-
 κλω περιέσταντο τοὺς Ἑλληνας. ὧν τιτρωσκομένων
 παραδόξως ἢ μὲν μάχῃ ταχὺ παλίντροπος ἐγένετο,
 ἔφρευγον δ' οἱ μὲν εἰς τὸν Ἰμέραν ποταμόν, οἱ δ'
 εἰς τὴν παρεμβολήν. τετταράκοντα σταδίου δ'
 ἐχούσης τῆς ἀποχωρήσεως, καὶ ταῦτα σχεδὸν πά-
 5 σης πεδινῆς οὐσῆς, ἐπεδίωκον οἱ τῶν βαρβάρων
 ἱππεῖς, οὐκ ἐλάττονες ὄντες πεντακισχιλίων. διὸ
 καὶ συνέβη τὸν μεταξὺ τόπον νεκρῶν πληρωθῆναι,
 5 πολλὰ συμβαλλομένου καὶ τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν
 τῶν Ἑλλήνων ἀπώλειαν· ὑπὸ κύνα γὰρ οὐσῆς τῆς
 ὤρας, καὶ τοῦ διωγμοῦ περὶ μέσον ἡμέρας γινόμε-
 νον, οἱ πολλοὶ τῶν φευγόντων διὰ τε τὸ καῦμα
 καὶ τὴν ἐκ τῆς φυγῆς κακοπάθειαν ἐκδιψοὶ γενομέ-
 νοι λάβρως ἔπινον, καὶ ταῦθ' ἀλυκοῦ τοῦ ρεύμα-
 10 τος ὄντος. διόπερ οὐκ ἐλάττους τῶν ἐν τῷ διωγμῷ
 σφαγέντων εὐρέθησαν παρὰ τὸν ποταμὸν τετελευ-
 τηκότες ἄτρωτοι. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τῶν
 μὲν βαρβάρων περὶ πεντακοσίους, τῶν δ' Ἑλλήνων
 οὐκ ἐλάττους ἑπτακισχιλίων.

110 Ἀγαθοκλῆς δὲ τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιπεσὼν
 τοὺς ἐκ τῆς τροπῆς διασωθέντας ἀνέλαβε, καὶ τὴν

νατὸν γενέσθαι τὴν τῶν σωμάτων φυλακὴν πο-
νηρόνιον.

Ὁ δ' Ἀντίγονος, ἐπανελθόντος τοῦ Δημητρίου 100
καὶ τὰ κατὰ μέρος τῶν πεπραγμένων ἀπαγγείλαν-
ς, ἐπὶ μὲν τῇ συνθέσει τῇ πρὸς τοὺς Ναβαταί-
ας ἐπετίμησεν αὐτῷ, λέγων ὅτι πολλῷ θρασυτέ-
ως πεποίηκε τοὺς βαρβάρους εἰσάσας ἀτιμωρήτους·
ξεν γὰρ αὐτοὺς τετευχέναι συγγνώμης οὐ δι'
αἰκίας, ἀλλὰ δι' ἀδυναμίας τοῦ κρατῆσαι. ἐπὶ
τῷ κατασκέψασθαι τὴν λίμνην καὶ δοκεῖν εὖρη-
ναι τινὰ τῇ βασιλείᾳ πρόσοδον ἐπαινέσας, ἐπὶ μὲν
ἐκείνης ἐπιμελητὴν ἔταξεν Ἰερώνυμον τὸν τὰς ἱστο-
ριῶν συγγράψαντα, τούτῳ δὲ συνετέτακτο πλοῖα 2
φασκευάσασθαι καὶ πᾶσαν τὴν ἄσφαλτον ἀνα-
βόντα συνάγειν εἰς τινα τόπον. οὐ μὴν ἀπέβη
καὶ τὸ τέλος κατὰ τὴν ἐλπίδα τοῖς περὶ τὸν Ἀν-
τιγονον· οἱ γὰρ Ἀραβες συστραφέντες εἰς ἑξακισ-
χίλους, ἐπιπλεύσαντες ἐν ταῖς δέσμασι ἐπὶ τοὺς ἐν
τῇ πλοίοις, σχεδὸν ἅπαντας κατετόξευσαν. ἐξ οὗ 3
συνέβη τὸν Ἀντίγονον ἀπογινῶναι τὰς προσόδους
ἵστας διὰ τὸ γεγονὸς παράπτωμα καὶ διὰ τὸ τὸν
ὄν ἔχειν πρὸς ἑτέροις μείζοσι. παρεγένετο γὰρ
τὰ τούτους τοὺς καιροὺς βιβλιαφόρος ἔχων ἐπι-
λήν παρὰ Νικάνορος τοῦ στρατηγοῦ τῆς τε Μη-
δος καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν· ἐν ταύτῃ δ' ἦν
ραμμένον περὶ τε τῆς ἀναβάσεως τῆς Σελεύ-
κης καὶ τῶν γεγονότων περὶ αὐτὸν εὐντηχημάτων. 4
περὶ ἀγωνιῶν ὁ Ἀντίγονος περὶ τῶν ἄνω σα-
τραπειῶν, ἐξέπεμψε Δημήτριον τὸν υἱὸν ἔχοντα
οὓς Μακεδόνας μὲν πεντακισχιλίους, μισθοφό-
ους δὲ μυρίους, ἵππεῖς δὲ τετρακισχιλίους. συνε-
τακτο δ' αὐτῷ μέχρι Βαβυλῶνος ἀναβῆναι, καὶ

μεως τὴν κρατίστην μετάγειν εἰς Λιβύην καὶ μετατιθέναι τὸν πόλεμον εἰς τὴν ἡπειρον ἐκ τῆς νήσου.

Ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τὴν εἰς Λιβύην Ἀγαθοκλέους διάβασιν ἀρχὴν ποιησόμεθα τῆς ἐπομένης βίβλου.

πολιορκίαι πόλεων καὶ δυνάμεων ἐν ὑπαίθρῳ στρα-
τοπεδεῖται· τὰ γὰρ μαχιμώτατα τῶν κατὰ τὴν Ἰτα-
λίαν ἔθνων περὶ ἡγεμονίας φιλοτιμούμενα παντοί-
ως συνίσταντο κινδύνους. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥω- 2
μαίων ὑπατοὶ μέρος τῆς δυνάμεως ἀναλαβόντες
ἀπεστρατοπέδευσαν ταῖς τῶν πολεμίων παρεμβο-
laῖς, καὶ πρὸς μὲν μάχην καιρὸν ἐπετήρουν οἰκείον,
ταῖς δὲ συμμαχίσι πόλεσι παρείχοντο τὴν ἀσφάλειαν.
τὸ δὲ λοιπὸν στρατόπεδον ἀναλαβὼν Κόιντος Φά- 3
βιος, ὃς ἦν αὐτοκράτωρ ἡρημένος, τὴν τε Φρεγελ-
λαντῶν πόλιν εἴλε καὶ τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων
πρὸς τὴν Ῥώμην τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐξώργησε.
τούτους δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντας πλείους τῶν διακο-
σίαν ἀπήγαγεν εἰς Ῥώμην, καὶ προαγαγὼν εἰς τὴν
ἀγορὰν ῥαβδίσας ἐπελέκισε κατὰ τὸ πάτριον ἔθος.
μὲν ὀλίγον δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώ-
ραν Κελίαν καὶ τὴν Νωλανῶν ἀκρόπολιν ἐξεπο-
λόρησε, καὶ λαφύρων μὲν πλῆθος ἀπέδοτο, τοῖς
δὲ στρατιώταις πολλὴν τῆς χώρας κατεκληρούχησεν.
ὁ δὲ δῆμος, κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων αὐτῷ προ-
χωρούντων, ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν νῆσον τὴν
Ποντίαν καλουμένην.

Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ τῆς εἰρήνης ἄρτι γεγεννημένης 102
Ἀγαθοκλεῖ πρὸς τοὺς Σικελιώτας πλὴν Μεσσηνίων,
οἱ μὲν φυγάδες τῶν Συρακοσίων ἡθροίσθησαν εἰς
τὴν Μεσσήνην, ταύτην ὀρῶντες λοιπὴν οὖσαν τῶν
ἀλλοτρίως ἔχουσῶν πρὸς τὸν δυνάστην, ὁ δ' Ἀγα- 2
θοκλῆς σπεύδων αὐτῶν καταλῦσαι τὸ σύστημα, Πα-
σίφιλον στρατηγὸν ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως εἰς
τὴν Μεσσήνην, ἐντειλάμενος ἐν ἀπορρήτοις ἅ χρὴ
πράττειν. οὗτος δὲ ἀπροσδοκήτως ἐμβαλὼν εἰς τὴν 3
χώραν, καὶ πολλῶν αἰχμαλώτων καὶ τῆς ἄλλης λείας

- κοινοπραγίαν κατέσφαξε, καὶ τὴν μετὰ τοῦτον δύναμιν
παρέλαβεν.
- ις'. Ὡς Καρχηδόνιοι Βομίλκαν ἐπιθέμενον τυραννίδι κατέ-
λυσαν.
- ιζ'. Ὡς Ἀγαθοκλέους ἀποπέμψαντος εἰς Σικελίαν τὰ λάφυρα⁶
τινὰ τῶν πλοίων ἐναυάγησεν.
- ιη'. Ὡς Ῥωμαῖοι Μαρσοῖς μὲν πολεμουμένοις ὑπὸ Σαμνι-
τῶν ἐβοήθησαν, ἐν δὲ τῇ Τυρρηνίᾳ Κάπριον ἐξεπολιόρ-
κησαν.
- ιδ'. Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ κατάπλους εἰς τὸν Πειραιᾶ¹⁰
καὶ τῆς Μονυυχίας ἄλωσης.
- κ'. Ἐλευθέρωσις Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων.
- κα'. Πλοῦς ἐπὶ Κύπρον Δημητρίου καὶ μάχη πρὸς Μινέλαον
τὸν στρατηγὸν καὶ Σαλαμῖνος πολιορκία.
- κβ'. Ναυμαχία Δημητρίου πρὸς Πτολεμαῖον καὶ νίκη Δημη-¹⁵
τρίου.
- κγ'. Παράληψις Κύπρον τε πάσης καὶ τῆς Πτολεμαίου δυ-
νάμεως.
- κδ'. Ὡς μετὰ τὴν νίκην ταύτην Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου πε-
ριθεμένων διάδημα ζηλοτυπήσαντες οἱ λοιποὶ δυνάσται²⁰
βασιεῖς ἑαυτοὺς ἀνηγόρευσαν.
- κε'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Ἰτύκην ἐκπολιορκήσας διεβίβασε μέρος
τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Σικελίαν.
- κς'. Ὡς Ἀκραγαντῖνοι παραταξάμενοι πρὸς τοὺς Ἀγαθοκλέους
στρατηγοὺς ἡττήθησαν.²⁵
- κζ'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Ἡράκλειαν μὲν καὶ Θέρμα καὶ Κεφαλοί-
διον προσηγάγετο, τὴν δὲ τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώραν καὶ
πόλιν ἐξηνδραποδίσατο.
- κη'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς ἐν Σικελίᾳ ναυμαχία μὲν ἐνίκησε Καρχη-
δονίους, μάχῃ δ' Ἀκραγαντίνους.³⁰
- κθ'. Διάβασις εἰς Λιβύην Ἀγαθοκλέους τὸ δεύτερον καὶ ἦττα.
- λ'. Αἱ γενόμεναι ταραχαὶ κατὰ τὰ ἑκατέρων στρατόπεδα.
- λα'. Ἀγαθοκλέους θρασυμὸς εἰς Σικελίαν.
- לב'. Αἱ γενόμεναι σφαγαὶ τῶν Σικελιωτῶν ὑπὸ Ἀγαθοκλέους.
- λγ'. Στρατεία Ἀντιγόνου βασιλέως μεγάλαις δυνάμεσιν ἐπ'³⁵
Αἴγυπτον.
- λδ'. Ἀπόστασις Πασιφίλου στρατηγοῦ ἀπὸ Ἀγαθοκλέους.
- λε'. Ὡς Καρχηδόνιοι συνέθεντο τὴν εἰρήνην πρὸς Ἀγαθοκλέα.

- λς'. Ὡς Ῥόδον πολιορκήσας Δημήτριος διελύσατο τὴν πολιορκίαν.
 λζ'. Ὡς Ῥωμαῖοι Σαμνίτας δυοὶ μάχαις ἐνίκησαν.
 λη'. Ὡς Δημήτριος ἀπὸ τῆς Ῥόδου πλεύσας εἰς τὴν Ἑλλάδα
 5 τὰς πλείστας πόλεις ἤλευθέρωσεν.
 λθ'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Λιπαραίους χρήματα ἀδίκως εἰσπραξάμενος ἀπέβαλε τὰς ναῦς ἐν αἷς ἦν τὰ χρήματα.
 μ'. Ὡς Ῥωμαῖοι τὸ μὲν ἔθνος τῶν Αἰγίων κατεπολέμησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συνέθεντο τὴν εἰρήνην.
 10 μα'. Τὰ πραχθέντα Κλεωνύμῳ περὶ τὴν Ἰταλίαν.
 μβ'. Δι' αἷς αἰτίας οἱ περὶ Κασσανδρον καὶ Λυσίμαχον, ἔτι δὲ Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον, συνδραμόντες ἐνεστήσαντο τὸν πόλεμον πρὸς τὸν Ἀντίγονον.
 μγ'. Στρατεία Κασσάνδρου μὲν ἐπὶ Δημήτριον εἰς Θεσσαλίαν,
 15 Λυσιμάχου δ' εἰς τὴν Ἀσίαν.
 μδ'. Απόστασις Δοκίμου καὶ Φοίνικος τῶν στρατηγῶν ἀπ' Ἀντιγόνου.
 με'. Ὡς Ἀντίγονος ἀντιστρατοπεδεύσας Λυσιμάχῳ πολὺν προεἶχε ταῖς δυνάμεσιν.
 20 μς'. Ὡς Δημήτριον τὸν υἱὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετεπέμψατο.
 405 μζ'. Ὡς Πτολεμαῖος μὲν ἐχειρώσατο τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ, Σέλευκος δ' ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν τὴν κατάβασιν ἐποίησατο μέχρι Καππαδοκίας.
 μη'. Διάλυσις ἀπασῶν τῶν δυνάμεων εἰς χειμασίαν.

1 Τοῖς εἰς τὰς ἱστορίας ὑπερμήκεις δημηγορίας
 παρεμβάλλουσιν ἢ πυκναῖς χρωμένοις ῥητορείαις
 δικαίως ἂν τις ἐπιτιμήσειεν· οὐ μόνον γὰρ τὸ συν-
 εχὲς τῆς διηγήσεως διὰ τὴν ἀκαιρίαν τῶν ἐπεισαγο-
 μένων λόγων διασπῶσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν φιλοτίμως
 2 ἐχόντων πρὸς τὴν τῶν πράξεων ἐπίγνωσιν *. καί-
 τοι γε τοὺς ἐπιδείκνυσθαι βουλομένους λόγου δύ-
 ναμιν ἔξεστι κατ' ἰδίαν δημηγορίας καὶ πρεσβευτι-
 κοὺς λόγους, ἔτι δὲ ἐγκώμια καὶ ψόγους καὶ τᾶλλα
 τὰ τοιαῦτα, συντάττεσθαι· τῇ γὰρ οἰκονομίᾳ τῶν
 3 λόγων χρησάμενοι, καὶ τὰς ὑποθέσεις χωρὶς ἐκατέ-
 ρας ἐξεργασάμενοι, κατὰ λόγον ἂν ἐν ἀμφοτέραις
 3 ταῖς πραγματείαις εὐδοκιμοῖεν. νῦν δ' ἔνιοι πλεο-
 νάσαντες ἐν τοῖς ῥητορικοῖς λόγοις προσθήκην
 ἐποιήσαντο τὴν ὅλην ἱστορίαν τῆς δημηγορίας. λυ-
 4 πεῖ δ' οὐ μόνον τὸ κακῶς γραφέν, ἀλλὰ καὶ τὸ
 δοκοῦν ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιτετεῦχθαι τόπων καὶ και-
 4 ρῶν τῆς οἰκείας τάξεως διημαρτηκός. διὸ καὶ τῶν
 ἀναγινωσκόντων τὰς τοιαύτας πραγματείας οἱ μὲν
 ὑπερβαίνουνσι τὰς ῥητορείας, καὶ ὅλως ἐπιτετεῦχθαι
 5 δόξωσιν, οἱ δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν ἀκαιρίαν τοῦ
 συγγραφέως ἐκλυθέντες τὰς ψυχὰς τὸ παράπαν
 ἀφίστανται τῆς ἀναγνώσεως, οὐκ ἀλόγως τοῦτο
 5 πάσχοντες· τὸ γὰρ τῆς ἱστορίας γένος ἀπλοῦν ἐστὶ

καὶ συμφυῆς ἑαυτῷ καὶ τὸ σύνολον ἐμψύχῳ σώματι
 παρὰ πλῆσιν, οὐ τί μὲν ἐσπαραγμένον ἐστέρεται
 40 τῆς ψυχικῆς χάριτος, τὸ δὲ τὴν ἀναγκαίαν σύνθε-
 σιν ἔχον εὐκαίρως τετήρηται καὶ τῷ συμφυεῖ τῆς
 5 ὅλης περιγραφῆς ἐπιτερεπῇ καὶ σαφῇ παρίστωσι τὴν
 ἀνάγνωσιν. οὐ μὴν παντελῶς γε τοὺς ῥητορικοὺς 2
 λόγους ἀποδοκιμάζοντες ἐκβάλλομεν ἐκ τῆς ἱστορι-
 κῆς πραγματείας τὸ παράπαν. ὀφειλούσης γὰρ τῆς
 ἱστορίας τῇ ποικιλίᾳ κεκοσμηῆσθαι, κατ' ἐνόους τό-
 10 πους ἀνάγκη προσλαμβάνεσθαι καὶ τοὺς τοιοῦτους
 λόγους· καὶ ταύτης τῆς εὐκαιρίας οὐδ' ἂν ἑμαυτὸν
 ἀποστερεῖν βουληθείην· ὥσθ' ὅταν τὰ τῆς περι-
 στάσεως ἀπαιτῇ πρεσβευτοῦ ἢ συμβούλου δημηγο-
 ρίαν ἢ τῶν ἄλλων τι τοιοῦτον, ὃ μὴ τεταρρακτόως
 15 συγκатаβαίνων πρὸς τοὺς ἐν τοῖς λόγοις ἀγωνίας
 καὶ αὐτὸς ὑπαίτιος ἂν εἴη. οὐκ ὀλίγας γὰρ ἂν τις 2
 αἰτίας εὖροι, καθ' ἃς κατὰ πολλὰ ἀναγκαίως πα-
 ραληφθήσεται τὰ τῆς ῥητορείας. ἢ γὰρ πολλῶν εἰ-
 ρημένων εὐστόχως καὶ καλῶς οὐ παραλείπτεον δι'
 20 ὀλιγοψίαν τὰ μνήμης ἄξια καὶ τῇ ἱστορίᾳ κεκραμέ-
 νην ἔχοντα τὴν ἀφέλειαν, ἢ μεγάλων καὶ λαμπρῶν
 τῶν ὑποθέσεων οὐσῶν οὐ περιορατέον ἐλάττονα
 τῶν ἔργων φανῆναι τὸν λόγον· ἔστι δ' ὅτε παρὰ
 προσδοκίαν τοῦ τέλους ἐκβάντος ἀναγκασθησόμε-
 25 θαι τοῖς τῆς ὑποθέσεως λόγοις χρήσασθαι χάριν τοῦ
 λῦσαι τὴν ἀλογίαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλης 3
 ἡμῖν ἐχέτω, περὶ δὲ τῶν ὑποκειμένων πράξεων ῥη-
 τέον, παραθέντας πρότερον τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ
 χρόνους. ἐν μὲν οὖν ταῖς προηγουμέναις βίβλοις
 30 ἀναγεγράφαμεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰς
 πράξεις τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἕως
 ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀγαθοκλέους

στρατείας εἰς τὴν Λιβύην, εἰς ἣν ἀπὸ Τροίας ἀλώ-
σεως ἔτη συνάγεται τρισὶ πλείω τῶν ὀκτακοσίων
ἑβδομήκοντα· ἐν ταύτῃ δὲ τὸ συνεχές προστιθέντες
τῆς ἱστορίας ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς εἰς Λιβύην
διαβάσεως Ἀγαθοκλέους, καταλήξομεν δ' εἰς τὸν
ἐνιαυτὸν καθ' ὃν οἱ βασιλεῖς συμφρονήσαντες κοινῇ
διαπολεμεῖν ἤρξαντο πρὸς Ἀντίγονον τὸν Φιλίπ-
που, περιλαβόντες ἔτη ἑννέα.

- 3 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἱερομνήμονος Ῥω-
μαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάιον Ἰούνιον καὶ 10
Κόιντον Αἰμίλιον, κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθο-
κλῆς ἡττημένος ὑπὸ Καρχηδονίων τῇ περὶ τὸν Ἰμέ-
ραν μάχῃ, καὶ τὸ πλεῖστον καὶ κράτιστον τῆς δυνά-
μεως ἀποβεβληκώς, συνέφυγεν εἰς τὰς Συρακούσας.
2 ὄρων δὲ τοὺς συμμάχους ἅπαντας μεταβεβλημένους, 15
καὶ τοὺς βαρβάρους πλὴν Συρακουσῶν ἀπάσης σχε-
δὸν Σικελίας κυριεύοντας καὶ πολὺν προέχοντας
ταῖς τε πεζαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσιν, ἐπετελέ-
3 σατο πρᾶξιν ἀνέλπιστον καὶ παραβολωτάτην. πάν-
των γὰρ διειληφότεων μὴδ' ἐγχειρήσειν αὐτὸν τοῖς 20
Καρχηδονίοις ἀνταχθῆναι, διανοήσατο τῆς μὲν πό-
λεως τὴν ἱκανὴν ἀπολιπεῖν φυλακὴν, τῶν δὲ στρα-
τιωτῶν τοὺς εὐθέτους ἐπιλέξαι καὶ μετὰ τούτων εἰς
τὴν Λιβύην διακομισθῆναι· τοῦτο γὰρ πρᾶξας ἤλ-
πιζε τοὺς μὲν ἐν τῇ Καρχηδόνι τετραυφηκότας ἐν 25
εἰρήνῃ πολυχρονίῳ, καὶ διὰ τοῦτ' ἀπείρους ὄντας 408
τῶν ἐν ταῖς μάχαις κινδύνων, ὑπὸ τῶν ἐνηθληκό-
των τοῖς δεινοῖς ῥαδίως ἡττηθήσεσθαι, τοὺς δὲ κατὰ
τὴν Λιβύην συμμάχους, βαρυνομένους τοῖς προσ-
τάγμασιν ἐκ πολλῶν χρόνων, λήψεσθαι καιρὸν τῆς 30
ἀποστάσεως, τὸ δὲ μέγιστον, διαρπάσειν ἀπροσδο-
κῆτως ἐπιφανεῖς χώραν ἀπόρθητον καὶ διὰ τὴν τῶν

Καρχηδονίαν εὐδαιμονίαν πεπληρωμένην παντοίων
ἀγαθῶν, τὸ δ' ὅλον ἀπὸ τῆς πατρίδος καὶ πάσης
Σικελίας περισπάσειν τοὺς βαρβάρους, καὶ πάντα
τὸν πόλεμον μετᾶξειν εἰς τὴν Λιβύην· ὅπερ καὶ
5 συνετελέσθη.

Τὴν γὰρ ἐπίνοιαν ταύτην οὐδενὶ τῶν φίλων δη- 4
λώσας, τῆς μὲν πόλεως ἐπιμελητὴν Ἄντανδρον τὸν
ἀδελφὸν κατέστησε μετὰ τῆς ἱκανῆς φυλακῆς, αὐ-
τος δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐπιλέγων τοὺς εὐθέτους κα-
10 τέγραφε, τοῖς μὲν πεξοῖς παραγγέλλων ἐτοίμους εἶ-
ναι μετὰ τῶν ὅπλων, τοῖς δ' ἵππευσι διακελευόμενος
ἔχειν μεθ' ἑαυτῶν χωρὶς τῆς πανοπλίας ὑπηρέσιον
καὶ χαλινόν, ὅπως, ὅταν ἵππων κυριεύσῃ, τοὺς
ἀναβησομένους ἐτοίμους ἔχειν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν
15 ἐξηρτυμένους· κατὰ γὰρ τὴν προγεγενημένην ἤτ- 2
ταν τῶν μὲν πεξῶν ἀπωλώλεσαν οἱ πλείους, οἱ δ'
ἵππεις ὑπῆρχον διασσεσασμένοι σχεδὸν ἅπαντες, ὧν
τοὺς ἵππους οὐκ ἡδύνατο διακομίζειν εἰς τὴν Λι-
βύην. ἵνα δὲ χωρισθέντος αὐτοῦ μὴ νεωτερίζωσιν 3
20 οἱ Συρακόσιοι, διεξεύγνυε τὰς συγγενείας ἀπ' ἀλ-
λήλων, καὶ μάλιστα ἀδελφοὺς ἀπ' ἀδελφῶν καὶ πα-
τέρας ἀπὸ παίδων, τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς πόλεως ἀπο-
λείπων, τοὺς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ διακομίζων· πρόδηλον 4
γὰρ ἦν ὡς οἱ μένοντες ἐν ταῖς Συρακούσαις, καὶ
25 ἀλλοτριώτατοι τυγχάνωσι πρὸς τὸν δυνάστην, διὰ
τὴν πρὸς τοὺς ἀπογόνους εὐνοίαν οὐδὲν ἂν πρά-
ξειαν ἄτοπον κατ' Ἀγαθοκλέους. ἀπορούμενος δὲ 5
χρημάτων, τὰ τε τῶν ὀρφανῶν παρὰ τῶν ἐπιτρο-
πευόντων εἰσεπράξατο, φάσκων πολὺ βέλτιον ἐκεί-
30 νων ἐπιτροπεύσειν καὶ τοῖς παισιν εἰς ἡλικίαν ἐλ-
θοῦσι πιστότερον ἀποδώσειν, ἐδανείσατο δὲ καὶ
παρὰ τῶν ἐμπόρων καὶ τινα τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς

ἀναθημάτων ἔλαβε καὶ τῶν γυναικῶν τὸν κόσμον
 6 περιείλετο. ἔπειθ' ὄρων καὶ τῶν εὐπορωτάτων τοὺς
 πλείστους δυσχεραίνοντας τοῖς πραττομένοις καὶ
 πρὸς αὐτὸν ἄλλοτριώτατα διακειμένους, συνήγαγεν
 ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ περὶ τε τῆς προγεγενημένης συμ-
 5 φορᾶς καὶ τῶν προσδοκωμένων δεινῶν κατοδυρό-
 μενος αὐτὸς μὲν ῥαδίως ὑπομενεῖν ἔφησε τὴν πο-
 λιορκίαν, συνήθης ὢν πάσῃ κακοπαθείᾳ, ἔλεειν δὲ
 τοὺς πολίτας, εἰ συγκλεισθέντες ἀναγκασθήσονται
 7 πολιορκίαν ὑπομένειν. διεκελεύετο οὖν σῶζειν ἑαυ-
 10 τοὺς μετὰ τῶν ἰδίων κτήσεων τοὺς μὴ βουλομένους
 ὑπομένειν ὅ,τι ποτ' ἂν δοκῇ τῇ τύχῃ πάσχειν. ἔξορ-
 μησάντων δ' ἐκ τῆς πόλεως τῶν μάλιστα εὐπόρων
 καὶ μισούντων τὸν δυνάστην, τούτους μὲν ἐπαπο-
 στείλας τινὰς τῶν μισθοφόρων ἀνείλε καὶ τὰς οὐ-
 15 σίας εἰς αὐτὸν ἀνέλαβε, διὰ δὲ μιᾶς ἀνοσίλου πρά-
 ξεως χρημάτων εὐπορήσας καὶ τῶν ἄλλοτριῶς δια-
 κειμένων πρὸς αὐτὸν καθαρὰν ποιήσας τὴν πόλιν,
 ἡλευθέρωσε τῶν οἰκετῶν τοὺς εὐθέτους εἰς στρα-
 20 τείαν.

5 Ὡς δ' εὐτρεπῇ πάντ' ἦν, πληρώσας ἐξήκοντα⁸⁰
 400 ναῦς ἐπετήρει καιρὸν οἰκεῖον πρὸς τὸν ἑκπλουν.
 ἄγνοουμένης δὲ τῆς ἐπινοίας αὐτοῦ, τινὲς μὲν εἰς
 τὴν Ἰταλίαν ὑπελάμβανον αὐτὸν στρατεύσειν, τινὲς
 δὲ πορθήσειν τῆς Σικελίας τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους,²⁵
 πάντες δ' ἀπεγίνωσκον τῶν ἐκπλεῖν μελλόντων τὴν
 σωτηρίαν καὶ τοῦ δυνάστου μανίαν κατεγίνωσκον.
 2 ἔφορμούντων δὲ τῶν πολεμίων πολλαπλασίαις τριή-
 ρεσι, τὸ μὲν πρῶτον ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἡναγκάζετο
 συνέχειν ἐν ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας, οὐ δυνά-
 30 μενος ἐκπλεῦσαι. ἔπειτα δὲ σιτηγῶν πλοίων τῇ πό-
 λει προσθεόντων, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι παντὶ τῷ

μέλλον ἐσεσθαι, παρὰ τὸν ποταμὸν ἔθηκεν ἐνέ-
 ραν ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ταῖς ἀρεταῖς. οὗτοι δέ,
 ὡς Καρχηδονίαν τοὺς τὴν λείαν ἄγοντας ἐπιδιω-
 κτῶν καὶ διαβάντων τὸν ποταμόν, ἐξανέστησαν
 τῆς ἐνέδρας ἄφνω, καὶ προσπεσόντες ἀτάκτοις
 ὅπως ἐτρέψαντο. φονευομένων δὲ τῶν βαρβάρων 5
 πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν φευγόντων, Ἀγα-
 μέης νομίσας ἦκειν τὸν καιρὸν τοῦ διαγωνίσασθαι,
 ἦγαν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων
 μετοπεδείκναι. προσπεσὼν δ' αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως,
 ταχὺ μέρος τῆς τάφρου χώσας, ἀνέσπασε τὸν
 ἑαυτοῦ καὶ βιαζόμενος εἰς τὴν παρεμβολὴν παρεισ-
 σεν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι διὰ τε τὸ παράδοξον 6
 ἀπεπληγμένοι καὶ πρὸς ἑκταξιν οὐ δυνάμενοι
 εἶναι ἀναστροφῇ, ὥς ἔτυχε τοῖς πολεμίοις ἀπὴν-
 τας καὶ ἠγωνίζοντο. περὶ δὲ τὴν τάφρον ἀμφοτέ-
 ρωθεν κινδυνεύοντων, ταχὺ πᾶς ὁ πλη-
 ρὴς τόπος νεκρῶν κατεστρώθη· οἱ τε γὰρ τῶν
 Καρχηδονίων ἐπιφανέστατοι τὴν παρεμβολὴν ὁρῶν-
 τας ἀλίσκομένην ἐβοήθουν, οἱ τε περὶ τὸν Ἀγα-
 μέαν τῷ προτερήματι τεθαρρηκότες, καὶ νομί-
 νητες ἐνὶ κινδύνῳ καταλύσειν πάντα τὸν πόλε-
 ον, ἐνέκειντο τοῖς βαρβάροις· ὁ δ' Ἀμύλλκας 109
 ὡς κατισχυομένους τοὺς ἑαυτοῦ καὶ τῶν Ἑλ-
 ληνων αἰεὶ πλείους παρεισπίπτοντας εἰς τὴν πα-
 ρεμβολήν, ἐπέστησε τοὺς σφενδονήτας τοὺς ἐκ
 Βαλιαρίδων νήσων, ὄντας οὐκ ἐλάττους τῶν
 ἑαυτοῦ. οὗτοι δὲ συνεχεῖς καὶ μεγάλους λίθους 2
 ἔλκοντες πολλοὺς μὲν ἐτραυμάτιζον, οὐκ ὀλίγους
 καὶ τῶν βιαζομένων ἀπέκτεινον, τῶν δὲ πλεί-
 ον τὰ σκεπάζοντα τῶν ὅπλων συνέτριβον· οἱ
 ἄνδρες οὗτοι μυααίους λίθους βάλλειν εἰώ-

- δὲ καταλειφθεῖσιν ἐν οἴκῳ τὰ τῆς δουλείας δεινὰ.
 2 καθορωμένης δὲ τῆς Λιβύης παρακελευσμός ἐγένετο τοῖς πληρώμασι καὶ φιλοτιμίας ὑπερβολή· καὶ τάχιον μὲν ἔπλεον αἱ τῶν βαρβάρων, ἐν πολυχρονίῳ μελέτῃ τῶν ἐρετῶν διαπεπονημένων, ἱκανὸν δὲ διάστημα προεῖχον αἱ τῶν Ἑλλήνων. ὁξύτατα δὲ τοῦ πλοῦ διανυσθέντος, ἐπειδὴ πλησίον ἐγευήθησαν τῆς γῆς, συνεξέπιπτον ἀλλήλοις εἰς τὸν αἰγυλὸν ὥσπερ εἰς τινες ἀγωνισταί· ταῖς γὰρ ἐσχάταις τῶν Ἀγαθοκλέους αἱ πρῶται τῶν Καρχηδονίων ἐνέβαλλον ἐντὸς βέλους οὔσαι. διόπερ ἐπ' ὀλίγον χρόνον τοῖς τε τόξοις καὶ σφενδόναϊς διαγωνισαμένων αὐτῶν, καὶ ναυσὶν ὀλίγαις τῶν βαρβάρων συμπλακέντων, οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα ἐπρωτέρουν, τὸ τῶν στρατιωτῶν ἔχοντες πλῆθος. εἶθ' οἱ μὲν Καρχηδόνιοι πρῦμναν ἀνακρουσάμενοι μικρὸν ἔξω βέλους ἐφώρμουν, ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀποβιβάσας τὴν δύναμιν πρὸς τὰς καλουμένας Λατομίας, καὶ χάρακα βαλόμενος ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, ἐνεώλιχε τὰς ναῦς.
- 7 Οὕτω δὲ παράβολον ἐπιτελεσάμενος προᾶξεν, ἅλλην ἐτόλμησε ταύτης μᾶλλον κεκινδυνευμένην. παρασστησάμενος γὰρ τοὺς ἐν ἡγεμονίαις ὄντας εὐπειθεῖς πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιβολήν, καὶ θυσίαν ποιησάμενος Δῆμητρι καὶ Κόρῃ, συνήγαγεν ἐκκλησίαν.
 2 κᾶπειτα προελθὼν ἐπὶ τὴν δημηγορίαν ἐστεφανωμένος ἐν ἱματίῳ λαμπρῷ, καὶ προδιαλεχθεὶς οἰκείως τοῖς ἐγχειρουμένοις, ἔφησε ταῖς κατεχούσαις Σικελίαν θεαῖς Δῆμητρι καὶ Κόρῃ πεποιῆσθαι, καθ' ὃν καιρὸν ἐδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, εὐχάς
 3 λαμπαδεύσειν ἀπάσας τὰς ναῦς. καλῶς οὖν ἔχεν τετευχότας τῆς σωτηρίας ἀποδιδόναι τὰς εὐχάς.

ἔμβολὴν ἐμπρήσας εἰς Γέλαν ἀπεχώρησε. δια-
 νύξας δ' αὐτοῦ λόγον ὥς κατὰ σπουδὴν εἰς Συ-
 ρακούσας ἀναξευγνύειν διέγνωκε, τριακόσιοι τῶν
 ἱβύης ἰππέων κατὰ τὴν χώραν περιέπεσόν
 τῶν Ἀγαθοκλέους στρατιωτῶν. ὧν εἰπόντων
 Ἀγαθοκλῆς εἰς Συρακούσας ἀποκεχώρηκεν, εἰς-
 τὴν εἰς Γέλαν ὥς φίλοι, καὶ διαψευσθέντες τῆς
 ἡλικίας κατηκοντίσθησαν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς συνέ- 2
 εν αὐτὸν εἰς τὴν Γέλαν, οὐκ ἀδυνατῶν εἰς
 Συρακούσας διασωθῆναι, βουλόμενος δὲ περισπά-
 τοις Καρχηδονίοις πρὸς τὴν πολιορκίαν τῆς
 πόλεως, ἵν' οἱ Συρακόσιοι πολλὴν ἄδειαν σχῶσι
 πορεύεσθαι τοὺς καρπούς, ἀναγκάζοντος τοῦ και-
 ροῦ. ὁ δ' Ἀμίλκας τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει πο- 3
 ρεύεσθαι τὴν Γέλαν, πυνθανόμενος δ' ἐν ταύτῃ
 τῇ δυνάμει εἶναι τὴν ἀμυνομένην καὶ πάντων εὐ-
 νου τὸν Ἀγαθοκλέα, ταύτης μὲν ἀπέστη τῆς
 πόλεως, τὰ δὲ φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἐπιπο-
 λεύμενος προσήγετο, καὶ πᾶσιν ἐχρήτο φιλαν-
 θρώπως, ἐκκαλούμενος τοὺς Σικελιώτας πρὸς εὐ-
 νου, καὶ Καμαριναῖοι μὲν καὶ Λεοντῖνοι, πρὸς
 αὐτοῖς Καταναῖοι καὶ Ταυρομενῖται, παραχρῆ-
 ρέσβεις ἐκπέψαντες προσέθεντο Καρχηδονίοις.
 ὁλίγας δ' ἡμέρας οἱ τε Μεσσήνιοι καὶ Ἀβα- 4
 νιοι καὶ συχναὶ τῶν πόλεων ἀλλήλας φθάνου-
 σι πρὸς Ἀμίλκαν ἀφίσταντο· τοσαύτη τοῖς ὄχλοις
 σπουδῇ ὁρμὴ μετὰ τὴν ἦτταν διὰ τὸ πρὸς τὸν
 ἐχθρὸν μῖσος. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀπαγαγὼν τὴν 5
 εὐεχέμενην δυνάμειν εἰς Συρακούσας, τὰ πε-
 ρὶ τὰς πόλεις τῶν τειχῶν ἐπεσκεύαζε καὶ τὸν ἀπὸ τῆς
 πόλεως σίτον ἀπεκόμιζε, διανοούμενος τῆς μὲν πό-
 λεως ἰκανὴν ἀπολιπεῖν φυλακὴν, τῆς δὲ δυνά-

μεως τὴν κρατίστην μετάγειν εἰς Λιβύην καὶ
τατιθέναι τὸν πόλεμον εἰς τὴν ἥπειρον ἐκ
νήσου.

Ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τὴν
Λιβύην Ἀγαθοκλέους διάβασιν ἀρχὴν ποιησόμε
τῆς ἐπομένης βίβλου.

Ταδε ἐνεστὶν ἐν τῇ εἰκοστῇ τῶν Διοδώρου
βιβλῶν.

1. Ὡς Ἀγαθοκλῆς διαβάς εἰς Λιβύην ἐνίκησε παρατάξει Καρχηδονίους καὶ πολλῶν πόλεων ἐκυρίευσεν.
2. Ὡς Κάσσανδρος Αὐτολέοντι μὲν ἐβοήθησε, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν ἀποστάτην γενόμενον συμμαχίαν ἐποιήσατο.
3. Ὡς Πτολεμαῖος μὲν τῶν περὶ Κιλικίαν πόλεων τινὰς εἴλε, Δημήτριος δ' ὁ Ἀντιγόνου ταύτας ἀνεκτήσατο.
4. Ὡς Πολυσπέρχων μὲν Ἡρακλέα τὸν ἐκ Βαρσίνης ἐπεχείρησε κατὰγειν ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν, Πτολεμαῖος δὲ Νικοκρέοντα τὸν βασιλέα τῶν Παφίων ἐπανεῖλατο. Περὶ τῶν πραχθέντων ἐν μὲν τῷ Βοσπόρῳ τοῖς βασιλεῦσι, κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις καὶ Σαμνίταις.
5. Πτολεμαίου στρατεία ἐπὶ Κιλικίαν καὶ τὴν ἐξῆς παραθαλάττιον.
6. Ἡρακλέους ἀναίρεσις ὑπὸ Πολυσπέρχοντος.
7. Ἀμίλκου τοῦ στρατηγοῦ τῶν Καρχηδονίων ἄλωσις ὑπὸ Συρακουσίων.
8. Ὡς Ἀκραγαντῖνοι τοὺς Σικελιώτας ἐλευθεροῦν ἐπεχείρησαν.
9. Ὡς τῶν Συρακουσίων εἴκοσι ναῦς ἤλωσαν.
10. Περὶ τῆς ἐν Λιβύῃ γενομένης στάσεως καὶ τοῦ κινδύνου τοῦ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα.
11. Περὶ τῶν πραχθέντων Ἀππίῳ Κλαυδίῳ κατὰ τὴν τιμητικὴν ἀρχήν.
12. Παράδοσις Κορίνθου καὶ Σικυνῶνος Πτολεμαίῳ.
13. Κλεοπάτρας ἐν Σάρδεσιν ἀναίρεσις.
14. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Καρχηδονίους μὲν ἐνίκησε μάχῃ, τὸν δὲ δυνάστην τῆς Κυρήνης Ὀφέλλαν μεταπεμψάμενος ἐπὶ

- ρυβος καὶ πολλή ταραχή κατείχε τὴν πόλιν, καὶ συν-
 δρομὴ τῶν ὄχλων εἰς τὴν ἀγορὰν ἐγίνετο καὶ βουλὴ
 τῆς γερουσίας ὅ,τι δέοι πράττειν. στρατόπεδον μὲν
 γὰρ οὐκ ἦν ἑτοιμον τὸ δυνάμενον ἀντιτάσασθαι, τὸ
 δὲ πολιτικὸν πλῆθος ἄπειρον ὃν πολέμου προκατε-
 πεπτώκει ταῖς ψυχαῖς, οἱ πολέμιοι δὲ πλησίον εἶναι
 5 τῶν τειχῶν προσεδοκῶντο. ἔνιοι μὲν οὖν ἔφασκον
 πρεσβευτὰς ὑπὲρ εἰρήνης ἀποστέλλειν πρὸς Ἀγαθο-
 κλέα, τοὺς αὐτοὺς ἅμα καὶ κατασκόπους ἑσομένους
 τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις, τινὲς δὲ ἀναμεῖναι μέχρι
 ἂν γνῶσιν ἀκριβῶς ἕκαστον τῶν πεπραγμένων. τοι-
 αύτης δὲ συγχύσεως τὴν πόλιν ἐχούσης, κατέπλευ-
 σαν οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ναυάρχου καὶ τὰς αἰ-
 10 τίας τῶν πεπραγμένων ἐδήλωσαν. ἀναθαρορησάντων
 οὖν πάντων πάλιν ταῖς ψυχαῖς, ἡ γερουσία τοὺς
 μὲν ναυάρχους ἅπαντας κατεμέμψατο ὅτι θαλαττο-
 κρατοῦντες εἶσαν πολεμίαν δύναμιν ἐπιβῆναι τῆς
 Λιβύης, στρατηγούς δὲ ἀπέδειξε τῶν δυνάμεων
 Ἀννῶνα καὶ Βομίλκαν, πατρῷαν ἐχθραν ἔχοντας·
 2 ἡγοῦντο γὰρ τὴν ἰδίαν τούτοις ἀπιστίαν καὶ διαφο-
 ρὰν κοινὴν ἔσεσθαι τῆς πόλεως ἀσφάλειαν. πολὺ
 δὲ διεσφάλησαν τῆς ἀληθείας. ὁ γὰρ Βομίλκας πάλαι
 μὲν ἦν ἐπιθυμητὴς τυραννίδος, οὐκ ἔχων δ' ἐξουσίαν
 οὐδὲ καιρὸν οἰκτεῖον ταῖς ἐπιβολαῖς τότε
 ἔλαβεν ἀφορμὰς ἀξιολόγους, τυχὼν τῆς στρατηγίας.
 3 αἰτία δὲ μάλιστα τούτων ἡ πρὸς τὰς τιμωρίας πι-
 κρία τῶν Καρχηδονίων· τοὺς γὰρ ἐπιφανεστάτους
 τῶν ἀνδρῶν ἐν μὲν τοῖς πολέμοις προάγουσιν ἐπὶ
 τὰς ἡγεμονίας, νομίζοντες δεῖν αὐτοὺς τῶν ὅλων
 413 προκινδυνεύειν· ὅταν δὲ τύχῃ τῆς εἰρήνης, τοὺς
 αὐτοὺς τούτους συκοφαντοῦσι καὶ κρίσεις ἀδίκους
 ἐπιφέροντες διὰ τὸν φθόνον τιμωρίαις περιβάλλουσι.

- α. Ὡς Ῥόδον πολιορκήσας Δημήτριος διελύσατο τὴν πολιορκίαν.
 β. Ὡς Ῥωμαῖοι Σαμνίτας δυοὶ μάχαις ἐνίκησαν.
 γ. Ὡς Δημήτριος ἀπὸ τῆς Ῥόδου πλεύσας εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς πλείστας πόλεις ἡλευθέρωσεν.
 δ. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Λιπαραίους χρήματα ἀδίκως εἰσπραξαμένου ἀπέβαλε τὰς ναῦς ἐν αἷς ἢ τὰ χρήματα.
 ε. Ὡς Ῥωμαῖοι τὸ μὲν ἔθνος τῶν Αἰκλων κατεπολέμησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συνέθεντο τὴν εἰρήνην.
 ς. Τὰ πραχθέντα Κλεωνύμῳ περὶ τὴν Ἰταλίαν.
 ζ. Δι' αὗς αἰτίας οἱ περὶ Κάσσανδρον καὶ Λυσιμάχον, ἔτι δὲ Σέλενον καὶ Πτολεμαῖον, συνδραμόντες ἐνεστήσαντο τὸν πόλεμον πρὸς τὸν Ἀντίγονον.
 η. Στρατεία Κάσσανδρου μὲν ἐπὶ Δημήτριον εἰς Θεσσαλίαν, Λυσιμάχου δ' εἰς τὴν Ἀσίαν.
 θ. Ἀπόστασις Δοκίμου καὶ Φοίνικος τῶν στρατηγῶν ἀπ' Ἀντιγόνου.
 ι. Ὡς Ἀντίγονος ἀντιστρατοπεδεύσας Λυσιμάχῳ πολὺ προεῖχε ταῖς δυνάμεσιν.
 ια. Ὡς Δημήτριον τὸν υἱὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετεπέμψατο.
 ιβ. Ὡς Πτολεμαῖος μὲν ἐχειρώσατο τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ, Σέλενος δ' ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν τὴν κατὰβασιν ἐποιήσατο μέχρι Καππαδοκίας.
 ιγ. Διάλυσις ἀπασῶν τῶν δυνάμεων εἰς χειμασίαν.

- 2 λεν. ὅπλα μὲν οὖν οἱ στρατιῶται μόγῃς εἶχον ἱκανά·
 τοὺς δ' ἐκ τῶν ἀφράκτων ὀρῶν ἀόπλους ὄντας, τὰ
 τῶν ἀσπίδων ἔλυτρα ῥάβδοις διέτεινε, καὶ τῇ φαν-
 τασίᾳ τὸν τῆς ἀσπίδος κύκλον μιμησάμενος ἀνέ-
 δωκεν αὐτοῖς πρὸς μὲν τὴν χρεῖαν οὐδαμῶς ἐπιτή-
 5 δεια, πρὸς δὲ τὴν πόρρωθεν ὀρωμένην ὄψιν δυνά-
 μενα δόξαν ὅπλων ἐμποιῆσαι τοῖς ἀγνοοῦσι τάληθές.
 3 ὀρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας καταπεπληγμένους τὸ πλῆ-
 θος τῆς βαρβαρικῆς ἵππου καὶ δυνάμεως, ἀφῆκεν
 εἰς τὸ στρατόπεδον κατὰ πλείονας τόπους γλαυκάς,
 4 αἷς ἐκ χρόνου παρυσκεύαστο πρὸς τὰς ἀθυμίας τῶν
 πολλῶν· αὐταὶ δὲ διὰ τῆς φάλαγγος πετόμεναι καὶ
 προσκαθίζουσαι ταῖς ἀσπίσι καὶ τοῖς κράνεσιν ἐν-
 5 θαρσεῖς ἐποιοῦν τοὺς στρατιώτας, ἐκάστων οἰωνο-
 ζομένων διὰ τὸ δοκεῖν ἱερὸν εἶναι τὸ ζῶον τῆς Ἀθῆ-
 15 νῆς. ταῦτα δέ, καίπερ ἂν τισὶ δόξαντα κενὴν ἔχειν
 ἐπίνοιαν, πολλάκις αἴτια γίνεται μεγάλων προτερη-
 11 μάτων. ὃ καὶ τότε συνέβη γενέσθαι· ἐμπесόντος
 γὰρ εἰς τὰ πλήθη θάρρους, καὶ διαδοθέντων λό-
 20 γων ὥς τὸ θεῖον αὐτοῖς φανερώς προσημαίνει νί-
 κην, παραστατικώτερον τὸν κίνδυνον ὑπέμειναν.
 12 προεμβαλόντων γὰρ εἰς αὐτοὺς τῶν ἄρμάτων, ἃ μὲν
 κατηκόντισαν, ἃ δ' εἴασαν διεκπεσεῖν, τὰ δὲ πλεί-
 στα συνηνάγκασαν στρέψαι πρὸς τὴν τῶν πεζῶν
 2 τάξιν. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν τῶν ἱππέων ἐπι-
 25 φορὰν ὑποστάντες, καὶ πολλοὺς αὐτῶν κατατιτρώ-
 σκοντες, ἐποίησαν φυγεῖν εἰς τοὺς πύλους. προαγωνι-
 σασμένων δ' αὐτῶν ἐν τούτοις λαμπρῶς, ἥ περὶ
 δύναμις τῶν βαρβάρων ἅπασα συνῆψεν εἰς χεῖρας.
 3 γενναίας δὲ μάχης γενομένης, Ἄννων μὲν ἔχων συνα-
 28 γωνιζόμενον τὸν ἱερὸν λόχον τῶν ἐπιλέκτων ἄν-
 δρῶν, καὶ σπεύδων ποιῆσαι δι' αὐτοῦ τὴν νίκην,

καὶ συμφυεῖς ἐαυτῷ καὶ τὸ σύνολον ἐμφύχῳ σώματι
 παραπλήσιον, οὐ τὸ μὲν ἐσπαραγμένον ἐστέρεται
 τῆς ψυχικῆς χάριτος, τὸ δὲ τὴν ἀναγκαίαν σύνθε-
 σιν ἔχον εὐκαίρως τετήρηται καὶ τῷ συμφυεῖ τῆς
 ὅλης περιγραφῆς ἐπιτερεπῇ καὶ σαφῇ παρίστησι τὴν
 ἀνάγνωσιν. οὐ μὴν παντελῶς γε τοὺς ῥητορικοὺς 2
 λόγους ἀποδοκιμάζοντες ἐκβάλλομεν ἐκ τῆς ἱστορι-
 κῆς πραγματείας τὸ παράπαν. ὀφειλούσης γὰρ τῆς
 ἱστορίας τῇ ποικιλίᾳ κεκοσμηθῆναι, κατ' ἐνόους τό-
 πους ἀνάγκη προσλαμβάνεσθαι καὶ τοὺς τοιοῦτους
 λόγους· καὶ ταύτης τῆς εὐκαιρίας οὐδ' ἂν ἐμαντὸν
 ἀποστερηθῆναι βουληθείην· ὥσθ' ὅταν τὰ τῆς περι-
 στάσεως ἀπαιτῇ πρεσβευτοῦ ἢ συμβούλου δημηγο-
 ρίαν ἢ τῶν ἄλλων τι τοιοῦτον, ὃ μὴ τεθαρρηκότως
 ἀνυπατάμενον πρὸς τοὺς ἐν τοῖς λόγοις ἀγῶνας
 καὶ αὐτὸς ὑπαίτιος ἂν εἴη. οὐκ ὀλίγας γὰρ ἂν τις 2
 αἰτίας εὔροι, καθ' ὧς κατὰ πολλὰ ἀναγκάως πα-
 γνηθῇ τὰ τῆς ῥητορείας. ἢ γὰρ πολλῶν εἰ-
 ρημένων εὐστόχως καὶ καλῶς οὐ παραλείπτεον δι'
 ὀλιγορίας τὰ μνήμης ἄξια καὶ τῇ ἱστορίᾳ κεκραμέ-
 νην ἔχοντα τὴν ὠφέλειαν, ἢ μεγάλων καὶ λαμπρῶν
 τῶν ὑποθέσεων οὐσῶν οὐ περιορατέον ἐλάττωνα
 τῶν ἔργων φανῆναι τὸν λόγον· ἔστι δ' ὅτε παρὰ
 προσδοκίαν τοῦ τέλους ἐκβάντος ἀναγκασθῇ σόμε-
 θαι τοῖς τῆς ὑποθέσεως λόγοις χρῆσασθαι χάριν τοῦ
 λύσαι τὴν ἀλογίαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλως 3
 ἡμῖν ἔχεται, περὶ δὲ τῶν ὑποκειμένων πράξεων ῥη-
 τικόν, παραθέοντας πρότερον τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ
 χρόνους. ἐν μὲν οὖν ταῖς προηγουμέναις βίβλοις
 ἀναγεγράφαμεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰς
 ἀρχαίαις τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἕως
 ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀγαθοκλέους

8 διὸ καὶ τροπῆς γενομένης κατὰ πᾶν τὸ τῶν Καρχηδονίων στρατόπεδον, οἱ μὲν βάρβαροι τὴν φυγὴν ἐποιοῦντο πρὸς τὴν Καρχηδόνα, Ἀγαθοκλῆς δὲ μέχρη τινὸς ἐπιδιώξας ἐπανῆλθε καὶ τὴν στρατοπεδείαν⁵
 13 τῶν Καρχηδονίων διήρπασεν. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ⁴¹⁵
 τῶν μὲν Ἑλλήνων εἰς διακοσίους, τῶν δὲ Καρχηδονίων οὐ πλείους χιλίων, ὥς δ' ἔνιοι γεγράφασιν, ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους.

Ἐν δὲ τῇ τῶν Καρχηδονίων παρεμβολῇ σὺν ταῖς ἄλλαις ὠφελείαις εὐρέθησαν ἅμαξαι πλείους, ἐν αἷς¹⁰
 ἐκομίζετο ξεύρη χειροπεδῶν πλείω τῶν δισμυρίων·
 2 ἔξ ἐτοίμου γὰρ οἱ βάρβαροι κρατήσειν ὑπείληφότες τῶν Ἑλλήνων, παρηγγέλεσαν ἀλλήλοις ζωγρεῖν ὥς πλείστους καὶ δήσαντες εἰς συνεργασίαν ἐμβαλεῖν.
 3 ἀλλ', οἶμαι, τὸ δαιμόνιον ὥσπερ ἐπίτηδες τοῖς ὑπερ-¹⁵
 ηφάνως διαλογιζομένοις τὸ τέλος τῶν κατελπισθέντων εἰς τοῦναντίον μετατίθησιν. Ἀγαθοκλῆς μὲν οὖν Καρχηδονίους παραλόγως νικήσας τειχῆρεις συνείχεν, ἢ τύχη δ' ἐναλλάξ τὰ προτερήματα τοῖς ἐλαττώμασιν ἐπείσασα τοὺς ὑπερέχοντας ἴσον²⁰
 4 ἐταπείνωσε τοῖς ἡττημένοις· ἐν Σικελίᾳ μὲν γὰρ Καρχηδόνιοι μεγάλη νενικηκότες παρατάξει Ἀγαθοκλέα τὰς Συρακούσας ἐπολιοῦν, ἐν Λιβύῃ δ' Ἀγαθοκλῆς τηλικαύτη μάχῃ προτερήσας εἰς πολιορκίαν συνέκλεισε Καρχηδονίους, καὶ τὸ θαυμασιώ-²⁵
 τατον, ὁ δυνάστης κατὰ μὲν τὴν νῆσον ἀκραιῶνς ἔχων τὰς δυνάμεις ἐλείπετο τῶν βαρβάρων, ἐπὶ δὲ τῆς ἡπείρου τῷ μέρει τῆς προηττημένης στρατιάς
 14 περιεγένετο τῶν νενικηκῶν. διόπερ οἱ Καρχηδόνιοι νομίσαντες ἐκ θεῶν αὐτοῖς γερονέαι τὴν συμ-³⁰
 φοράν, ἐτράπησαν πρὸς παντοίαν ἱεσίαν τοῦ δαιμονίου, καὶ νομίσαντες μάλιστα μὴ λείναι αὐτοῖς τὸν

Ἡρακλέα τὸν παρὰ τοῖς ἀποικισταῖς, χρημάτων πλη-
 θος καὶ τῶν πολυτελεστάτων ἀναθημάτων ἐπεμψαν
 εἰς τὴν Τύρον οὐκ ὀλίγα. ἀποικισθέντες γὰρ ἐκ 2
 ταύτης εἰώθεσαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις δεκά-
 5 τὴν ἀποστέλλειν τῷ θεῷ πάντων τῶν εἰς πρόσδοον
 πιπτόντων· ὕστερον δὲ μεγάλους κτησάμενοι πλού-
 τους, καὶ προσόδους ἀξιολογωτέρας λαμβάνοντες,
 μικρὰ παντελῶς ἀπέστελλον, ὀλιγωροῦντες τοῦ δαι-
 μονίου. διὰ δὲ τὴν συμφορὰν ταύτην εἰς μεταμέ-
 10 λειαν ἐλθόντες πάλιν τῶν ἐν τῇ Τύρῳ θεῶν ἐμνη-
 μόνευον. ἐπεμψαν δὲ καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν χρυ-3
 σοὺς ναοὺς τοῖς ἀφιδρύμασι πρὸς τὴν Ἰεσσίαν,
 ἡγούμενοι μᾶλλον ἐξιλάσσεσθαι τὴν τοῦ θεοῦ μῆνιν
 τῶν ἀναθημάτων πεμφθέντων ἐπὶ τὴν παραίτησιν.
 15 ἥτιῶντο δὲ καὶ τὸν Κρόνον αὐτοῖς ἐναντιοῦσθαι, 4
 καθ' ὅσον ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις θύοντες τού-
 τῳ τῷ θεῷ τῶν νῦν τοὺς κρατίστους ὕστερον
 ᾠνούμενοι λάθρα παῖδας καὶ θρέψαντες ἐπεμπον
 ἐπὶ τὴν θυσίαν· καὶ ζητήσεως γενομένης εὐρέθη-
 20 σάν τινες τῶν καθιεφουργημένων ὑποβολιμαῖοι γε-
 γονότες. τούτων δὲ λαβόντες ἔννοιαν, καὶ τοὺς 5
 πολεμίους πρὸς τοῖς τέλχεσιν ὀρώντες στρατοπεδεύ-
 οντας, ἐδεισιδαιμόνουν ὥς καταλελυνότες τὰς πα-
 τρίους τῶν θεῶν τιμὰς. διορθώσασθαι δὲ τὰς
 25 ἀγνοίας σπεύδοντες, διακοσίους μὲν τῶν ἐπιφανέ-
 416 στάτων παίδων προκρίναντες ἔθυσαν δημοσίᾳ· ἄλ-
 λοι δ' ἐν διαβολαῖς ὄντες ἐκουσίως ἑαυτοὺς ἔδοσαν,
 οὐκ ἐλάττους ὄντες τριακοσίῳ. ἦν δὲ παρ' αὐτοῖς 6
 ἀνδριάς Κρόνου χαλκοῦς, ἐκτετακὼς τὰς χεῖρας
 30 ὑπτίας ἐγκεκλιμένης ἐπὶ τὴν γῆν, ὥστε τὸν ἐπιτε-
 θέντα τῶν παίδων ἀποκυλλίσθαι καὶ πίπτειν εἰς τι
 χάσμα πληῆρες πυρός. εἰκὸς δὲ καὶ τὸν Εὐρύπιδην

ἐντεῦθεν εἰληφέναι τὰ μυθολογούμενα παρ' αὐτῷ
περὶ τὴν ἐν Ταύροις θυσίαν ἐν οἷς εἰσάγει τὴν
Ἰφιγένειαν ὑπὸ Ὁρέστου διερωτωμένην,

τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω;

πῦρ ἱερὸν ἐνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν χθονός. 5

7 καὶ ὁ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι δὲ μῦθος ἐκ παλαιᾶς φή-
μης παραδεδομένος ὅτι Κρόνος ἠφάνιζε τοὺς ἰδίους
παῖδας, παρὰ Καρχηδονίοις φαίνεται διὰ τοῦτου
τοῦ νομίμου τετηρημένος.

15 Οὐ μὴν ἀλλὰ τοιαύτης ἐν τῇ Λιβύῃ γεγενημένης 10
μεταβολῆς, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι διεπέμποντο πρὸς
Ἀμίλκαν εἰς τὴν Σικελίαν, ἀξιοῦντες κατὰ τάχος πέμ-
ψαι βοήθειαν, καὶ τὰ ληφθέντα χαλκώματα τῶν Ἀγα-
θοκλέους νεῶν ἀπέστειλαν αὐτῷ. ὁ δὲ τοῖς καταπλεύ-
σασι παρεκελεύσατο σιωπᾶν μὲν τὴν γεγενημένην 15
ἦτταν, διαδιδόναι δὲ λόγον εἰς τοὺς στρατιώτας ὡς
Ἀγαθοκλῆς ἄρδην ἀπώλεσε καὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν δύ-
2 ναμιν ἅπασαν. αὐτὸς δὲ πέμψας τινὰς τῶν παρόντων
ἐκ Καρχηδόνης εἰς τὰς Συρακούσας πρεσβευτάς, καὶ
τὰ χαλκώματα συναποστείλας, ἤξιον παραδιδόναι 20
τὴν πόλιν· τὴν μὲν γὰρ δύναμιν τῶν Συρακοσίων
ὑπὸ Καρχηδονίων κατακεκόφθαι, τὰς δὲ ναῦς ἐμ-
πεφυρίσθαι· τοῖς δ' ἀπιστοῦσιν ἀπόδειξιν παρέχε-
3 σθαι τὴν τῶν ἐμβόλων κομιδὴν. τῶν δ' ἐν τῇ πό-
λει πυθομένων τὴν περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα προσηγ- 25
γελημένην συμφορὰν, οἱ πολλοὶ μὲν ἐπίστευσαν, οἱ
προεστηκότες δὲ διστάζοντες διετήρησαν μὲν χάριν
τοῦ μὴ γενέσθαι ταραχὴν, τοὺς πρεσβευτὰς δὲ ταχέως
ἐξέπεμψαν, τοὺς δὲ τῶν φυγάδων συγγενεῖς καὶ φί-
λους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς δυσχεραίνοντας τοῖς ὑπ' 30
αὐτῶν πραττομένοις ἐξέβαλον ἐκ τῆς πόλεως, ὄντας

οὐκ ἐλάττους ὀκτακισχιλίων. ἁΐπειτα τοσοῦτου πλή- 4
 θους ἄφνω συναναγκαζόμενοι τὴν πατρίδα φεύγειν
 ἔγεμεν ἢ πόλις διαδρομῆς καὶ θορύβου καὶ γυναι-
 κείων κλαυθμῶν· οὐδεμία γὰρ ἦν οἰκία πένθους
 5 ἀκοινῶνητος κατὰ τοῦτον τὸν καιρόν. οἱ μὲν γὰρ 5
 περὶ τὴν τυραννίδα τοῦ Ἀγαθοκλέους καὶ τῶν τέ-
 κνων αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ὠδύροντο, τῶν δ' ἰδιω-
 τῶν οἱ μὲν τοὺς ἀπολωλέναι δοκοῦντας κατὰ Λι-
 βύην ἔκλαον, οἱ δὲ τοὺς ἐκπίπτοντας ἀφ' ἐστίας
 10 καὶ πατρῶων θεῶν, οἷς οὔτε μένειν ἐξῆν οὔτε ἐκτὸς
 τῶν τειχῶν προάγειν, πολιορκούντων τῶν βαρβά-
 ρων, πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις κακοῖς τηλικούτοις
 οὔσιν ἠναγκάζοντο νηπίους παῖδας καὶ γυναῖκας
 417 συνεφέλκεσθαι τῇ φυγῇ. ὁ δ' Ἀμίλλας, καταφυ- 6
 15 γόντων πρὸς αὐτὸν τῶν φυγάδων, τούτοις μὲν τὴν
 ἀσφάλειαν παρέσχετο, τὴν δὲ δύναμιν παρασκευά-
 σας προῆγεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας, ὡς αἰρήσων τὴν
 πόλιν διὰ τε τὴν ἐρημίαν καὶ διὰ τὴν προσηγγελ-
 μένην τοῖς ὑπολελειμμένοις συμφορὰν. προαποστεί- 16
 20 λαντος δ' αὐτοῦ πρεσβείαν, καὶ διδόντος Ἀντάν-
 δρω καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ παραδιδόασιν τὴν πόλιν,
 ἀσφάλειαν, συνήδρευσαν τῶν ἡγεμόνων οἱ μάλιστα
 ἀξίωμα δοκοῦντες ἔχειν. ῥηθέντων οὖν πολλῶν λό-
 γων Ἀντάνδρος μὲν ᾤετο δεῖν παραδιδόναι τὴν
 25 πόλιν, ὢν ἄνθρωπος φύσει καὶ τῆς τἀδελφοῦ τόλ-
 μης καὶ πράξεως ἐναντίαν ἔχων διαθέσειν· Ἐρύμνων
 δ' ὁ Αἰτωλός, παρακαθεσταμένος ὑπ' Ἀγαθοκλέους
 τἀδελφῷ συνέδρος, τὴν ἐναντίαν δούς γνώμην
 ἔπεισεν ἅπαντας διακαρτερεῖν μέχρι ἂν πύθωνται
 30 τὰ ληθές. εἰτα Ἀμίλλας μὲν μαθὼν τὰ δόξαντα τοῖς 2
 ἐν τῇ πόλει, συνεπήγγνε μηχανὰς παντοίας, διε-
 γνωκῶς προσβάλλειν, Ἀγαθοκλῆς δὲ δύο τριακον- 3

τόρους μετὰ την μάχην νευαυπηγημένος, τὴν ἐτέ-
 ραν ἀπέστειλεν εἰς Συρακούσας, ἐρέτας ἐμβιβάσας
 τοὺς κρατίστους καὶ τῶν περὶ αὐτὸν πιστευομένων
 φίλων ἓνα Νέαρχον, ἀπαγγελοῦντα τοῖς ἰδίοις τὴν
 4 νίκην. ἔπειτ' εὐπλοίας γενομένης πεμπταῖοι ταῖς 5
 Συρακούσαις νύκτωρ προσεπέλασαν, καὶ στεφανω-
 σάμενοι καὶ παιανίσαντες κατὰ τὸν πλοῦν ἅμ'
 5 ἡμέρᾳ κατέπλεον ἐπὶ τὴν πόλιν. αἱ δὲ φυλακίδες
 τῶν Καρχηδονίων αἰσθόμεναι κατὰ σπουδὴν ἐπε-
 δίδωκον, καὶ οὐ πολὺ προειληφόντων τῶν ὑποφει- 10
 γόντων ἀγῶν τῆς εἰρεσίας ἐρίνετο. ἅμα δὲ τῇ τῶν
 ἐρετῶν φιλοτιμίᾳ συνέβη τοὺς τ' ἐκ τῆς πόλεως
 καὶ τοὺς πολιορκοῦντας αἰσθομένους συνδραμεῖν
 ἐπὶ τὸν λιμένα, καὶ τοῖς ἰδίοις ἐκατέρους συναγω-
 6 νιῶντας ἀναβοᾶν θαρρεῖν. ἤδη δὲ τῆς τριακοντό- 15
 ρου καταλαμβανομένης οἱ βάρβαροι μὲν ἐπηλάλα-
 ξαν, οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως ἀδυνατοῦντες βοηθεῖν τοῖς
 θεοῖς ἠῦχοντο περὶ τῆς σωτηρίας τῶν καταπλεόν-
 των. τῆς πρῶρας δὲ τῶν διωκόντων εἰς ἐμβολὴν
 ἤδη φερομένης οὐκ ἄπωθεν τῆς γῆς, ἔφθασε τὸ 20
 διωκόμενον σκάφος ἐντὸς βέλους γενόμενον, καὶ
 τῶν Συρακοσίων προσβοηθησάντων ἐξέφυγε τὸν
 7 κίνδυνον. Ἀμίλκας δ' ὄρων τοὺς ἐκ τῆς πόλεως
 διὰ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ παράδοξον τῆς προσδοκα-
 μένης ἀγγελίας ἐπὶ τὸν λιμένα συνδεδραμηκότας, 25
 ὑπολαβὼν εἶναι μέρος τι τοῦ τείχους ἀφύλακτον,
 ἐπεμψε τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους μετὰ κλι-
 μάκων. οὗτοι δ' εὐρόντες ἐκλελειμμένας τὰς φυ-
 λακὰς ἔλαθον προσαναβάντες· καὶ σχεδὸν αὐτῶν
 μεσοπύργιον ἤδη κατειληφόντων ἢ κατὰ τὸ σύνηθες 30
 8 ἐφοδεία παραγενομένη κατενόησε. γενομένης δὲ μά-
 χης οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως συνέδραμον, καὶ φθὰ 418

πὶ δὲ τούτων ἐπηγγέλλετο πολλαπλασίους ἀπο-
 δειν προθύμως αὐτῶν ἀγωνισαμένων· καὶ γὰρ
 θεὰς διὰ τῶν ἱερῶν προσημαίνειν νίκην τοῦ
 παντος πολέμου. ἅμα δὲ ταῦτα λέγοντος αὐ- 4
 τῶν ὑπηρετῶν τις προσήνεγκεν ἡμμένην δᾶδα·
 ἀεξάμενος καὶ τοῖς τριηράρχοις ὁμοίως ἅπασι
 προστάξας ἀναδοῦναι, τὰς τε θεὰς ἐπεκαλέσατο καὶ
 αὐτὸς ὠρμησεν ἐπὶ τὴν ναυαρχίδα τριήρη· στάς δ'
 αὖ τὴν πρύμναν καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ παραπλήσιον
 αἰὲν παρεκελεύετο. ἔνθα δὴ τῶν τριηράρχων
 πάντων ἐνέντων τὸ πῦρ, καὶ ταχὺ τῆς φλογὸς εἰς
 τὸς ἀρθείσης, οἳ μὲν σαλπικταὶ τὸ πολεμικὸν ἐσή-
 μων, τὸ δὲ στρατόπεδον ἐπηλάλαξε, συνευχομέ-
 νων ἅπαντων ὑπὲρ τῆς εἰς οἶκον σωτηρίας. τοῦτο 5
 ἐπραξεν Ἀγαθοκλῆς μάλιστα μὲν ἔνεκα τοῦ συν-
 παγκάσαι τοὺς στρατιώτας ἐν τοῖς κινδύνοις ἐπι-
 τεύεσθαι τὸ παράπαν τῆς φυγῆς· δηλὸν γὰρ ὅτι
 τῆς ἐπὶ τὰς ναῦς καταφυγῆς ἀποκοπείσης ἐν μόνῳ
 τῶν νικᾶν ἔξουσιν τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας· ἔπειτα
 καὶ δύναμιν ὀλίγην ἔχων, ἐθεώρει διότι φυλάττων
 αὖ τὰς ναῦς ἀναγκασθήσεται μερίζειν τὸ στρατό-
 πεδον καὶ μηδαμῶς ἀξιόμαχος εἶναι, καταλιπὼν δ'
 ἄλλους ὑποχειρίους γενέσθαι ποιήσει Καρχηδονίοις.
 οὐ μὲν ἄλλὰ τῶν νεῶν ἀπασῶν φλεγομένων καὶ 8
 τοῦ πυρὸς πολὺν ἐπέχοντος τόπον, ἐκπληξίς κατεῖχε
 τοὺς Σικελιώτας. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀγα-
 θοκλέους γοητείας παραλογισθέντες, καὶ τῆς τῶν
 ἠμιρουμένων ὀξύτητος ἀναθεώρησιν οὐ διδούσης,
 ἅπαντες συγκατετίθεντο τοῖς πρᾶττομένοις· τοῦ δὲ
 ἡρώου τὸν περὶ ἐκάστων ἀναλογισμὸν παριστάντος
 ἅπαντες μεταμέλειαν ἐνέπιπτον, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ διείρ-
 κτουτος πελάγους ἀναλογιζόμενοι, τὴν σωτηρίαν ἀπε-

τοῖς δὲ πολιορκουμένοις ὥς ἄλλης δυνάμεως ἄδραῶς
 5 τοῖς πολεμίοις εἰς συμμαχίαν παραγεγεννημένης. ἀμ-
 φότεροι δὲ τῷ ψεύδει τοῦ στρατηγήματος παραλο-
 γισθέντες παραλόγως ἡλαττώθησαν, οἱ μὲν τὸν Τύ-
 νητα πολιορκοῦντες φυρόντες εἰς Καρχηδόνα καὶ 5
 τὰς μηχανὰς ἀπολιπόντες, οἱ δ' Ἀδρυμητῖνοι διὰ
 6 τὸν φόβον παραδόντες τὴν πατρίδα. Ἀγαθοκλῆς
 δὲ ταύτην δι' ὁμολογίας παραλαβὼν Θάψον εἴλε
 κατὰ κράτος, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτῃ πόλεων ἃς
 μὲν ἐξεπολιόρκησεν, ἃς δὲ προσηγάγετο· τὰς ἀπά- 10
 σας δὲ πόλεις πλείους τῶν διακοσίων κεχειρωμένους
 εἰς τοὺς ἄνω τόπους τῆς Λιβύης διανοεῖτο στρα-
 18 τεύειν. ἀναξεύξαντος οὖν αὐτοῦ καὶ πλείους ἡμέ-
 ρας ὁδοιποροῦντος, Καρχηδόνιοι τὴν ἐκ Σικελίας
 διακομισθεῖσαν δύναμιν καὶ τὴν ἄλλην στρατιάν 16
 προαγαγόντες πάλιν τὸν Τύνητα πολιορκεῖν ἐπεχεί-
 ρησαν, καὶ τῶν χωρίων οὐκ ὀλίγα τῶν ὑπὸ τοὺς
 πολεμίους ὄντων ἀνεκτήσαντο. Ἀγαθοκλῆς δέ, βί- 110
 βλιαφόρων αὐτῷ παραγεγεννημένων ἀπὸ τοῦ Τύνη-
 τος καὶ τὰ πεπραγμένα τοῖς Φοίνιξι διασαφούντων, 20
 2 εὐθύς ἀνέστρεψεν. ὥς δ' ἀπέσχε τῶν πολεμίων
 σταδίους διακοσίους, κατεστρατοπέδευσε καὶ τοῖς
 στρατιώταις πυρὰ κάειν ἀπηγόρευσε. χρησάμενος
 δὲ νυκτοπορίᾳ προσέπεσεν αὐμ' ἡμέρα τοῖς τε προ-
 νομεύουσι τὴν χώραν καὶ τοῖς ἐκτὸς τῆς παρεμβο- 25
 λῆς ἄνευ τάξεως πλανωμένοις, καὶ φονεύσας μὲν
 ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους, ζωργήσας δ' οὐκ ὀλίγους,
 3 πολλὰ πρὸς τὸ μέλλον ἐπλεονέκτησεν. οἱ γὰρ Καρ-
 χηδόνιοι τῆς ἐκ Σικελίας προσγενομένης βοηθείας
 καὶ τῶν κατὰ Λιβύην συμμάχων συναγωνιζομένων 30
 ἐδόκουν ὑπερέχειν τῶν περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα· τοῦ-
 του δὲ τοῦ προτερήματος γενομένου πάλιν συνε-

μικὸν Τύννητα καλούμενον ἀναξεύξας ἐχειρώσατο
 τὴν πόλιν, ἀπέχουσαν Καρχηδόνης διαχιλίους στα-
 τείας. ἀμφοτέρως δὲ τὰς ἀλούσας πόλεις οἱ μὲν
 ἐπιτιπῶνται διαφυλάττειν ἡβούλοντο καὶ τὰς ὠφε-
 λίας εἰς αὐτὰς ἀποτίθεσθαι· ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀκό-
 ῦθα τοῖς πεπραγμένοις διανοηθεὶς, καὶ διδάξας
 πλῆθος ὥς οὐδεμίαν συμφέρει καταφυγὴν ἀπο-
 πύων, ἕως ἂν παρατάξει νικήσωσι, κατέσκαψέ τε
 τὰς πόλεις καὶ κατεστρατοπέδευσεν ἐν ὑπαίθρῳ.

Οἱ δ' ἐφορμοῦντες Καρχηδόνιοι τῷ ναυστάθμῳ 9
 τῇ Σικελιωτῶν τὸ μὲν πρῶτον ὁρῶντες καομένας
 τὰς ναῦς περιχαρεῖς ἦσαν, ὥς διὰ τὸν ἀπ' αὐτῶν
 ἦσαν ἡναγκασμένων τῶν πολεμίων διαφθεῖραι τὰ
 ἄρρη· ὥς δ' εἶδον εἰς τὴν χώραν προάγουσαν
 τῶν ἐναντίων δύναμιν, συλλογιζόμενοι περὶ
 τῆς ἀποβησομένων συμφορᾶν ἰδίαν ἡγοῦντο τὴν
 ἐν νεῶν ἀπώλειαν. διὸ καὶ ταῖς πρώταις δέφ-
 ρασι κατεπέτασαν, ὅπερ αἰεὶ ποιεῖν εἰώθασιν, ὅταν
 κακὸν δημοσίᾳ συμβεβηκέναι δόξῃ τῇ Καρχη-
 δόνιαν πόλει. ἔλαβον δὲ καὶ τὰ χαλκῶματα τῶν 2
 Ἀγαθοκλέους νεῶν εἰς τὰς ἰδίας τριήρεις, καὶ
 ὡς ἀπαγγελοῦντας ὑπὲρ τῶν συμβεβηκότων τὰ-
 ρχες ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Καρχηδόνα. πρὶν δὲ
 αὐτοὺς δηλῶσαι τὸ γεγονός, ἀπὸ τῆς χώρας τινὲς
 ἐκδόμενοι τὸν κατάπλου τοῦ Ἀγαθοκλέους ἀπήγ-
 γαλαν κατὰ σπουδὴν τοῖς Καρχηδονίοις. οἱ δ' ἐκ- 3
 βαλόντες διὰ τὸ παράδοξον ὑπέλαβον ἀπολωλέναι
 τὰς ἰδίας δυνάμεις ἐν Σικελίᾳ καὶ τὰς πεζὰς καὶ τὰς
 ναυτικὰς· οὐ γὰρ ἂν ποτε τὸν Ἀγαθοκλέα μὴ νε-
 κηρότα τολμῆσαι καταλιπεῖν ἐρήμους βοηθείας τὰς
 ὑποκαίοντας, οὐδ' ἂν ἐπιβαλέσθαι περαιοῦν δύνα- 4
 μιν θαλαττοκρατούντων τῶν πολεμίων. διόπερ θό-

σονται Φοίνικι καὶ τοῖς ἀφεστηκόσι, Δημήτριον δ' ἐπὶ Κιλικίαν, ὃς ἐνεργὸν ποιησάμενος τὴν στρατείαν ἐνίκησε τοὺς τοῦ Πτολεμαίου στρατηγούς καὶ τὰς πόλεις ἀνεκτήσατο.

- 20 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πολυσπέρχων περὶ Πελοπόννησον διατρίβων, καὶ Κασσάνδρῳ μὲν ἐγκαλῶν, τῆς δὲ Μακεδόνων ἡγεμονίας πάλαι ὀρεγόμενος, ἐκ Περγάμου μετεπέμψατο τὸν ἐκ Βαρσίνης Ἡρακλέα, ὃς ἦν Ἀλεξάνδρου μὲν υἱός, τρεφόμενος δ' ἐν Περγάμῳ, τὴν δ' ἡλικίαν περὶ ἑπτακαίδεκα 10
- 2 ἔτη γεροντός. ὁ δ' οὖν Πολυσπέρχων διαπέμπων πολλαχοῦ πρὸς τοὺς ἰδιοξένους καὶ τοὺς ἀλλοτρίως διακειμένους πρὸς Κάσσανδρον, ἡξίου κατάγειν τὸ 3 μειράκιον ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Αἰτωλῶν, ἀξιώων διόδον τε 11 δοῦναι καὶ συστρατεῦειν, ἐπαγγελλόμενος πολλαπλασίους χάριτας ἀποδώσειν, ἐὰν συγκαταγάρῃσι τὸ μειράκιον ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν. τῶν δὲ πραγμάτων αὐτῷ κατὰ νοῦν γενομένων, προθύμως θ' ὑπακούοντων τῶν Αἰτωλῶν καὶ πολλῶν ἄλλων 20 συντρεχόντων ἐπὶ τὴν κάθοδον τοῦ βασιλέως, οἱ σύμπαντες ἡθροίσθησαν πεζοὶ μὲν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους χιλίων. καὶ Πολυσπέρχων μὲν περὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὰς γινόμενος χρήματά τε συνῆγε καὶ πρὸς τοὺς οἰκείως ἔχοντας τῶν Μακεδόνων διαπεμπόμενος ἡξίου 21 ἰοῦ συνεργεῖν. Πτολεμαῖος δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ πόλεων κυριεύων, ἐπειδὴ τινων ἐπύθετο Νικοκλέα τὸν βασιλέα τῶν Παφίων ἐν ἀπορρήτοις ἰδίᾳ πρὸς Ἀντίγονον συντεθεῖσθαι φιλίαν, ἔπεμψε τῶν φίλων 30 Ἀργαῖον καὶ Καλλικράτην, προστάξας αὐτοῖς ἀνελεῖν τὸν Νικοκλέα· πάνυ γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ καὶ

καὶ τῶν ἐπὶ τὰς ἡγεμονίας ταττομένων τινὲς 4
 φοβοῦμενοι τὰς ἐν τῷ δικαστηρίῳ κρίσεις ἀπο-
 ταί γίνονται τῆς ἡγεμονίας, τινὲς δ' ἐπιτίθενται
 ἀνυψίσιν· ὅπερ καὶ τότε Βομίλλκας ὁ ἕτερος τῶν
 ματηγῶν ἐποίησε, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐροῦ-
 σι· οἱ δ' οὖν στρατηγοὶ τῶν Καρχηδονίων ὁρῶν- 5
 τὸν καιρὸν οὐδαμῶς ἀναβολῆς οἰκείου, τοὺς
 ἀπὸ τῆς χώρας καὶ τῶν συμμαχίδων πόλεων
 ματώτας οὐκ ἀνέμειναν, αὐτοὺς δὲ τοὺς πολιτι-
 κὰς ἐξήγαγον εἰς ὑπαίθρου, ὄντας πεζοὺς μὲν οὐκ
 ἴτους τετρακισμυρίων, ἵππεις δὲ χιλίους, ἄρ-
 τα δὲ δισχίλια. καταλαβόμενοι δὲ τινα γεώλοφον 6
 μακρὰν τῶν πολεμίων ἐξέταττον τὴν δύναμιν
 μάχην· καὶ τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρατος Ἄννων εἶχε
 ἡγεμονίαν, συναγωνιζομένων αὐτῷ τῶν εἰς τὸν
 οὐ λόχον συντεταγμένων, τοῦ δ' εὐωνύμου Βο-
 κας ἡγούμενος βαθεῖαν ἐποίει τὴν φάλαγγα, κω-
 ντος τοῦ τόπου παρεκτείνειν ἐπὶ πλεόν· τὰ δ'
 αἰατα καὶ τοὺς ἵππεις πρὸ τῆς φάλαγγος ἔστησαν,
 γνωκότες τούτοις πρῶτον ἐμβαλεῖν καὶ τῶν Ἑλ-
 λων ἀποπειραθῆναι.

Ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς κατασκηψάμενος τὰς τῶν βαρ- 11
 των τάξεις, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔδωκεν Ἀρχα-
 τῷ τῷ νύῳ, παραδοὺς αὐτῷ πεζοὺς δισχιλίους
 πεντακοσίους, ἐξῆς δ' ἔταξε τοὺς Συρακοσίους,
 ας τρισχιλίους πεντακοσίους, εἴτα μισθοφόρους
 ἰηνας τρισχιλίους, τελευταίους δὲ Σαμνίτας καὶ
 ρρηνοὺς καὶ Κελτοὺς τρισχιλίους. μετὰ δὲ τῆς
 απειρίας αὐτὸς τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος προηγωνί-
 ο, χιλίοις ὀπλίταις πρὸς τὸν ἱερὸν λόχον τῶν
 ρρχηδονίων ἀντιτεταγμένος· τοὺς δὲ τοξότας καὶ
 νδονήτας πεντακοσίους ὄντας ἐπὶ τὰ κέρατα διετ-

- 2 λεν. ὅπλα μὲν οὖν οἱ στρατιῶται μόγις εἶχον ἡ
 τοὺς δ' ἐκ τῶν ἀφράκτων ὀρῶν ἀόπλους ὄντα
 τῶν ἀσπίδων ἔλυτρα ῥάβδοις διέτεινε, καὶ τῇ
 τασίᾳ τὸν τῆς ἀσπίδος κύκλον μιμησάμενος
 δωκεν αὐτοῖς πρὸς μὲν τὴν χρεῖαν οὐδαμῶς
 δεῖα, πρὸς δὲ τὴν πόρρωθεν ὀρωμένην ὄψιν
 μενα δόξαν ὅπλων ἐμποιῆσαι τοῖς ἀγνοοῦσι τὰ
 3 ὀρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας καταπεπληγμένους τὸ
 θος τῆς βαρβαρικῆς ἵππου καὶ δυνάμεως, ἀ
 εἰς τὸ στρατόπεδον κατὰ πλείονας τόπους γλα
 ᾗς ἐκ χρόνου παρεσκεύαστο πρὸς τὰς ἀθυμίας
 4 πολλῶν· αὐταὶ δὲ διὰ τῆς φάλαγγος πετόμενοι
 προσκαθίζουσιν ταῖς ἀσπίσι καὶ τοῖς κράνεσι
 θαρσεῖς ἐποιοῦν τοὺς στρατιώτας, ἐκάστων ο
 ξομένων διὰ τὸ δοκεῖν ἱερὸν εἶναι τὸ ζῶον τῆς
 5 νᾶς. ταῦτα δέ, καίπερ ἂν τισι δόξαντα κενὴν
 ἐπίνοίαν, πολλάκις αἷτια γίνεται μεγάλων προ
 μάτων. ὃ καὶ τότε συνέβη γενέσθαι· ἐμπεσ
 γὰρ εἰς τὰ πλήθη θάρρους, καὶ διαδοθέντων
 γων ὥς τὸ θεῖον αὐτοῖς φανερώς προσημαίν
 κην, παραστατικώτερον τὸν κίνδυνον ὑπέμι
 12 προεμβαλόντων γὰρ εἰς αὐτοὺς τῶν ἀρμάτων,
 κατηκόντισαν, ἃ δ' εἴασαν διεκπεσεῖν, τὰ δὲ
 στα συνηνάρκασαν στρέψαι πρὸς τὴν τῶν
 2 τάξιν. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν τῶν ἱππέων
 φορὰν ὑποστάντες, καὶ πολλοὺς αὐτῶν κατατ
 σκοντες, ἐποίησαν φυγεῖν εἰς τοῦπίσω. προα
 σαμένων δ' αὐτῶν ἐν τούτοις λαμπρῶς, ἥ
 δύναμις τῶν βαρβάρων ἅπασα συνῆψεν εἰς χ
 3 γενναίας δὲ μάχης γενομένης, Ἄννων μὲν ἔχων
 γωνιζόμενον τὸν ἱερὸν λόχον τῶν ἐπιλέκτων
 δρωῶν, καὶ σπεύδων ποιῆσαι δι' αὐτοῦ τὴν ν

το βαρὺς τοῖς Ἑλλησι καὶ συχνοὺς ἀνῆρει.
 ἔνων δ' ἐπ' αὐτὸν παντοδαπῶν βελῶν οὐκ
 ἀλλὰ καίπερ πολλοῖς τραύμασι περιπίπτων
 το, μέχρι οὗ καταπονηθεὶς ἐτελεύτησε. τοῦ- 4
 ἐπεσόντος οἱ μὲν ταύτῃ τεταγμένοι τῶν Καρ-
 ρῶν ἀνετράπησαν ταῖς ψυχαῖς, οἱ δὲ περὶ τὸν
 κλέα μετεωρισθέντες πολὺ μᾶλλον ἐπερρώ-
 ν. ἃ δὴ πυθόμενός τινων Βομίλκας ὁ ἕτερος 5
 γγός, καὶ νομίσας παρὰ θεῶν αὐτῷ δεδόσθαι
 αἶρόν τοῦ λαβεῖν ἀφορμὰς πρὸς τὴν ἐπίθεσιν
 φραννίδος, διελογίζετο πρὸς ἑαυτόν, εἰ μὲν ἡ
 ἀγαθοκλέους διαφθοαρεὶ δύναμις, μὴ δυνή-
 τῃ ἐπίθεσιν ποιήσασθαι τῇ δυναστείᾳ, τῶν
 ἰσχυρόντων, εἰ δ' ἐκεῖνος νικήσας τὰ φρο-
 να παρῆλθοι τῶν Καρχηδονίων, εὐχειρώτους
 αὐτῷ τοὺς προητιημένους ἔσεσθαι, τὸν δ'
 κλέα θραδῶς καταπολεμήσειν, ὅταν αὐτῷ δόξη.
 δὲ διανοηθεὶς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν πρωτο- 6
 ν, δοὺς τοῖς μὲν πολεμίοις ἄσημον ἔγκλημα,
 ἰδίους δηλώσας τὸν Ἄννωνος θάνατον καὶ
 ἐλευρόμενος ἀναχωρεῖν ἐν τάξει πρὸς τὸν γεώ-
 τοῦτο γὰρ συμφέρειν. ἐπικειμένων δὲ τῶν 7
 ἰων, καὶ τῆς ὅλης ὑποχωρήσεως φυγῇ παρὰ
 ας γινομένης, οἱ μὲν συνεχεῖς λίβρες ἀπὸ κρά-
 ῆτιτθαι τοὺς πρωτοστάτας νομίσαντες πρὸς
 ὤρμησαν, οἱ δὲ τὸν ἱερὸν λόχον ἔχοντες
 τὸν Ἄννωνος τοῦ στρατηγοῦ θάνατον τὸ μὲν
 ἂν ἀντεῖχον εὐρώστως καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν πί-
 ας ὑπερβαίνοντες ὑπέμενον πάντα κίνδυνον,
 δὲ κατενόησαν τὸ πλέον μέρος τῆς δυνάμεως
 φυγὴν ὤρμημένον καὶ τοὺς πολεμίους περι-
 νους κατὰ νώτου, συνηναγκάσθησαν ἐγκλίνα.

6 στενοχωρία μεγάλοις ἐλαττώμασι περιέπιπτον. Μενίσκος μὲν γὰρ ὁ τῶν μισθοφόρων ἡγεμὼν, ἀνὴρ καὶ συνέσει καὶ τόλμῃ διαφέρων, προσπεσὼν διὰ τῆς διόδου πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, ἐξεβιάσθη, πολλαπλα-
 7 σίαν ἐπ' αὐτὸν ἐπέξελθόντων. ὃν ἰδὼν ὁ Σάτυρος κινδυνεύοντα ταχέως παρεβόηθει, καὶ τὴν ἐπιφορὰν τῶν πολεμίων ὑποστὰς ἐτρώθη λόγχῃ διὰ τοῦ βραχίονος. κακῶς δ' ἀπαλλάττων ὑπὸ τοῦ τραύματος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἐξέλιπε τὸν βίον, ἐννέα μόνον μῆνας βασιλεύσας μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν Παρ-
 8 σάδου. Μενίσκος δ' ὁ τῶν μισθοφόρων ἡγεμὼν λύσας τὴν πολιορκίαν ἀπήγαγε τὴν δύναμιν εἰς Γάργαζαν πόλιν, καὶ κεῖθεν τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα διὰ τοῦ ποταμοῦ διεκόμισεν εἰς Παντικάπαιον πρὸς τὸν
 24 ἀδελφὸν Πρύτανιν. ὃς ταφὴν συντελέσας μεγαλοπρεπῆ καὶ καταθέμενος εἰς τὰς βασιλικὰς θήκας τὸ σῶμα, ταχέως ἦκεν εἰς Γάργαζαν, καὶ τὴν δύναμιν ἅμα καὶ τὴν δυναστείαν παρέλαβεν. Εὐμήλου δὲ διαπρεσβευομένου περὶ μέρους τῆς βασιλείας, τούτῳ μὲν οὐ προσεῖχεν, ἐν δὲ Γαργάζῃ φρουρὰν ἀπολιπὼν ἐπανῆλθεν εἰς Παντικάπαιον, ἀσφαλιούμενος τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν. καθ' ὃν δὴ χρόνον Εὐμήλος, συναγωνισαμένων αὐτῷ τῶν βαρβάρων, τὴν τε Γάργαζαν κατελάβετο καὶ τῶν ἄλλων πολισμάτων
 2 καὶ χωρίων οὐκ ὀλίγα. ἐπιστρατεύσαντος δὲ τοῦ Πρυτάνιδος μάχῃ τε ἐνίκησε τὸν ἀδελφὸν καὶ συγκλείσας εἰς τὸν ἰσθμὸν τὸν πλησίον τῆς Μαιώτιδος λίμνης συνηνάγκασεν ὁμολογίας θέσθαι, καθ' ἃς τοὺς τε στρατιώτας παρέδωκε καὶ τῆς βασιλείας ἐκχωρεῖν ὡμολόγησεν. ὥς δὲ παρεγένετο εἰς Παντι-

Ἡρακλέα τὸν παρὰ τοῖς ἀποικισταῖς, χρημάτων πλη-
 θος καὶ τῶν πολυτελεστάτων ἀναθημάτων ἐπεμψαν
 εἰς τὴν Τύρον οὐκ ὀλίγα. ἀποικισθέντες γὰρ ἐκ 2
 ταύτης εἰσώθесαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις δεκά-
 την ἀποστέλλειν τῷ θεῷ πάντων τῶν εἰς πρόσδοον
 πιπτόντων· ὕστερον δὲ μεγάλους κτησάμενοι πλου-
 τούς, καὶ προσόδους ἀξιολογωτέρας λαμβάνοντες,
 μικρὰ παντελῶς ἀπέσπελλον, ὀλιγορῶντες τοῦ δαι-
 μονίου. διὰ δὲ τὴν συμφορὰν ταύτην εἰς μεταμέ-
 λειαν ἔλθόντες πάλιν τῶν ἐν τῇ Τύρῳ θεῶν ἐμνη-
 μόνεον. ἐπεμψαν δὲ καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν χρυ-3
 σοῦς ναοὺς τοῖς ἀφιδρύμασι πρὸς τὴν ἱεσίαν,
 ἡγούμενοι μᾶλλον ἐξιλάσεσθαι τὴν τοῦ θεοῦ μῆνιν
 τῶν ἀναθημάτων πεμφθέντων ἐπὶ τὴν παραιτήσιν.
 ἥτις δὲ καὶ τὸν Κρόνον αὐτοῖς ἐναντιοῦσθαι, 4
 καθ' ὅσον ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις θύοντες τού-
 τῳ τῷ θεῷ τῶν νύκτων τοὺς κρατίστους ὕστερον
 ὠνούμενοι λάθρα παῖδας καὶ θρέψαντες ἐπεμπον
 ἐπὶ τὴν θυσίαν· καὶ ζητήσεως γενομένης εὐρέθη-
 5 σάν τινες τῶν καθιερουργημένων ὑποβολιμαῖοι γε-
 γονότες. τούτων δὲ λαβόντες ἔννοιαν, καὶ τοὺς
 πολεμίους πρὸς τοῖς τέχεσιν ὀρῶντες στρατοπεδεύ-
 οντας, ἐδεισιδαιμόνουν ὥς καταλελυκότες τὰς πα-
 τήριους τῶν θεῶν τιμὰς. διορθώσασθαι δὲ τὰς
 6 ἀγνοίας σπεύδοντες, διακοσίους μὲν τῶν ἐπιφανε-
 στάτων παίδων προκρίναντες ἔθυσαν δημοσίᾳ· ἄλ-
 λοι δ' ἐν διαβολαῖς ὄντες ἐκουσίως ἑαυτοὺς ἔδοσαν,
 οὐκ ἐλάττους ὄντες τριακοσίων. ἦν δὲ παρ' αὐτοῖς
 7 ἀνδρίας Κρόνον χαλκοῦς, ἐκτετακὼς τὰς χεῖρας
 ὑπὲρ τῆς ἐγκεκλιμένης ἐπὶ τὴν γῆν, ὥστε τὸν ἐπιτε-
 θέντα τῶν παίδων ἀποκυλίεσθαι καὶ πίπτειν εἰς τι
 χάσμα πλήρες πυρός. εἰκὸς δὲ καὶ τὸν Εὐριπίδην

έντεϋθεν εἰληφέναι τὰ μυθολογούμενα παρ' αὐτῷ
περὶ τὴν ἐν Ταύροις θυσίαν ἐν οἷς εἰσάγει τὴν
Ἰφιγένειαν ὑπὸ Ὁρέστου διερωτωμένην,

τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω;
πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν χθονός.

7 καὶ ὁ παρὰ τοῖς Ἑλλησι δὲ μῦθος ἐκ παλαιᾶς φή-
μης παραδεδομένος ὅτι Κρόνος ἠφάνιζε τοὺς ἰδίους
παῖδας, παρὰ Καρχηδονίοις φαίνεται διὰ τοῦτου
τοῦ νομίμου τετηρημένος.

15 Οὐ μὴν ἀλλὰ τοιαύτης ἐν τῇ Λιβύῃ γεγεννημένης ¹⁰
μεταβολῆς, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι διεπέμποντο πρὸς
Ἀμίλκαν εἰς τὴν Σικελίαν, ἀξιοῦντες κατὰ τάχος πέμ-
ψαι βοήθειαν, καὶ τὰ ληφθέντα χαλκῶματα τῶν Ἀγα-
θοκλέους νεῶν ἀπέστειλαν αὐτῷ. ὁ δὲ τοῖς καταπλεύ-
σασι παρεκελεύσατο σιωπᾶν μὲν τὴν γεγεννημένην ¹⁵
ἦτταν, διαδιδόναι δὲ λόγον εἰς τοὺς στρατιώτας ὡς
Ἀγαθοκλῆς ἄρδην ἀπώλεσε καὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν δύ-
2 ναμιν ἅπασαν. αὐτὸς δὲ πέμψας τινὰς τῶν παρόντων
ἐκ Καρχηδόνης εἰς τὰς Συρακούσας πρεσβευτάς, καὶ
τὰ χαλκῶματα συναποστείλας, ἠξίου παραδιδόναι ²⁰
τὴν πόλιν· τὴν μὲν γὰρ δύναμιν τῶν Συρακοσίων
ὑπὸ Καρχηδονίων κατακεκόφθαι, τὰς δὲ ναῦς ἐμ-
πεπυρίσθαι· τοῖς δ' ἀπιστοῦσιν ἀπόδειξιν παρέχε-
3 σθαι τὴν τῶν ἐμβόλων κομιδὴν. τῶν δ' ἐν τῇ πό-
λει πυθομένων τὴν περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα προσηγ- ²⁵
γεμένην συμφορὰν, οἱ πολλοὶ μὲν ἐπίστευσαν, οἱ
προεσθηκότερες δὲ διστάζοντες διετήρησαν μὲν χάριν
τοῦ μὴ γενέσθαι ταραχὴν, τοὺς πρεσβευτάς δὲ ταχέως
ἐξέπεμψαν, τοὺς δὲ τῶν φρυγᾶδων συγγενεῖς καὶ φί-
λους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς δυσχεραίνοντας τοῖς ὑπ' ³⁰
αὐτῶν πραττομένοις ἐξέβαλον ἐκ τῆς πόλεως, ὄντας

οὐκ ἐλάττους ὀκτακισχίλιων. ἡἴπειτα τοσοῦτου πλή- 4
 θους ἄφνω συναναγκαζομένου τὴν πατρίδα φεύγειν
 ἔγεμεν ἢ πόλις διαδρομῆς καὶ θορύβου καὶ γυναι-
 κείων κλανθιμῶν· οὐδεμία γὰρ ἦν οἰκία πένθους
 ἀκοινώνητος κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν. οἱ μὲν γὰρ 5
 περὶ τὴν τυραννίδα τοῦ Ἀγαθοκλέους καὶ τῶν τέ-
 κνων αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ὠδύροντο, τῶν δ' ἰδιω-
 τῶν οἱ μὲν τοὺς ἀπολωλέναι δοκοῦντας κατὰ Λι-
 βύην ἐκλαον, οἱ δὲ τοὺς ἐκπίπτοντας ἀφ' ἐστίας
 καὶ πατρῶων θεῶν, οἷς οὔτε μένειν ἐξῆν οὔτε ἐκτὸς 11
 τῶν τειχῶν προάγειν, πολιορκούντων τῶν βαρβάρων,
 πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις κακοῖς τηλικούτοις
 οὕσιν ἡναγκάζοντο νηπίους παῖδας καὶ γυναῖκας
 17 συνεφέλκεσθαι τῇ φυγῇ. ὁ δ' Ἀμίλλας, καταφυ- 6
 γόντων πρὸς αὐτὸν τῶν φυγάδων, τοῦτοις μὲν τὴν
 ἀσφάλειαν παρέσχετο, τὴν δὲ δύναμιν παρασκευά-
 σας προῆγεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας, ὥς αἰρήσων τὴν
 πόλιν διὰ τε τὴν ἐρημίαν καὶ διὰ τὴν προσηγγελ-
 μένην τοῖς ὑπολειμμένοις συμφορὰν. προαποστεί- 16
 λαντος δ' αὐτοῦ πρεσβείαν, καὶ διδόντος Ἀντάν-
 δρω καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ παραδιδόασι τὴν πόλιν,
 ἀσφάλειαν, συνήδρευσαν τῶν ἡγεμόνων οἱ μάλιστα
 ἀξίωμα δοκοῦντες ἔχειν. ῥηθέντων οὖν πολλῶν λό-
 γων Ἀντανδρος μὲν ᾤετο δεῖν παραδιδόναι τὴν
 25 πόλιν, ὃν ἄνθρωπος φύσει καὶ τῆς τὰδελφοῦ τόλ-
 μης καὶ πράξεως ἐναντίαν ἔχων διάθεσιν· Ἐρύμνων
 δ' ὁ Αἰτωλός, παρακαθεσταμένος ὑπ' Ἀγαθοκλέους
 τὰδελφῷ σύνοδος, τὴν ἐναντίαν δούς γνώμην
 ἔπεισεν ἅπαντας διακαρτερεῖν μέχρι ἂν πύθωνται
 30 τὰληθές. εἰτα Ἀμίλλας μὲν μαθὼν τὰ δόξαντα τοῖς 2
 ἐν τῇ πόλει, συνεπήγγυε μηχανὰς παντοίας, διε-
 γνωκῶς προσβάλλειν, Ἀγαθοκλῆς δὲ δύο τριακον- 3

τόρους μετὰ την μάχην νεναυπηγημένος, τὴν ἐτέ-
 ραν ἀπέστειλεν εἰς Συρακούσας, ἐρέτας ἐμβιβάσας
 τοὺς κρατίστους καὶ τῶν περὶ αὐτὸν πιστευομένων
 φίλων ἓνα Νέαρχον, ἀπαγγελοῦντα τοῖς ἰδίους τὴν
 4 νίκην. ἔπειτ' εὐπλοίας γενομένης πεμπταῖοι ταῖς 5
 Συρακούσαις νύκτωρ προσεπέλασαν, καὶ στεφανω-
 σάμενοι καὶ παιανίσαντες κατὰ τὸν πλοῦν ἅμ'
 5 ἡμέρᾳ κατέπλεον ἐπὶ τὴν πόλιν. αἱ δὲ φυλακίδες
 τῶν Καρχηδονίων αἰσθόμεναι κατὰ σπουδὴν ἐπε-
 δίδωκον, καὶ οὐ πολὺ προειληφότες τῶν ὑποφει-
 6 γόντων ἀγῶν τῆς εἰρεσίας ἐγίνετο. ἅμα δὲ τῇ τῶν
 ἐρετῶν φιλοτιμίᾳ συνέβη τοὺς τ' ἐκ τῆς πόλεως
 καὶ τοὺς πολιορκοῦντας αἰσθομένους συνδραμεῖν
 ἐπὶ τὸν λιμένα, καὶ τοῖς ἰδίους ἐκατέρους συναγω-
 6 νιώντας ἀναβοᾶν θαρρεῖν. ἥδη δὲ τῆς τριακοντό- 15
 ρου καταλαμβανομένης οἱ βάρβαροι μὲν ἐπὶ πλάτα-
 ξαν, οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως ἀδυνατοῦντες βοηθεῖν τοῖς
 θεοῖς ἠΰχοντο περὶ τῆς σωτηρίας τῶν καταπλεόν-
 των. τῆς πρῆρας δὲ τῶν διωκόντων εἰς ἐμβολὴν
 ἥδη φερομένης οὐκ ἄπαθεν τῆς γῆς, ἔφθασε τὸ 20
 διωκόμενον σκάφος ἐντὸς βέλους γενόμενον, καὶ
 τῶν Συρακοσίων προσβοηθησάντων ἐξέφυγε τὸν
 7 κίνδυνον. Ἀμίλκας δ' ὄρων τοὺς ἐκ τῆς πόλεως
 διὰ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ παραδόξον τῆς προσδοκω-
 μένης ἀγγελίας ἐπὶ τὸν λιμένα συνδεδραμηκότας, 25
 ὑπολαβὼν εἶναι μέρος τι τοῦ τείχους ἀφύλακτον,
 ἐπεμψε τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους μετὰ κλι-
 μάκων. οὗτοι δ' εὐρόντες ἐκλελειμμένας τὰς φυ-
 λακὰς ἔλαθον προσαναβάντες· καὶ σχεδὸν αὐτῶν
 μεσοπύργιον ἥδη κατειληφότες ἢ κατὰ τὸ σύνθητες 30
 8 ἐφοδεία παραγενομένη κατενόησε. γενομένης δὲ μά-
 χης οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως συνέδραμον, καὶ φθὰ-418

βασιλέως ἐπειρᾶτο διδάσκειν αὐτὸν ὅτι γινομένης
 τῆς καθόδου ποιήσει τὸ προσταττόμενον ὑφ' ἐτέ-
 ρων, συναγωνισάμενος δ' αὐτῷ καὶ τὸν νεανίσκον
 ἀνελὼν παραχρῆμα μὲν ἀπολήψεται τὰς προγεγε-
 νημένας κατὰ Μακεδονίαν δωρεάς, εἶτα καὶ δύνά-
 μιν ἀναλαβὼν στρατηγὸς ἀποδειχθήσεται περὶ Πε-
 λοπόννησον καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ δυναστείᾳ τῇ
 Κασσάνδρου κοινωνὸς ἔσται, τιμώμενος διαφόρως.
 πέρας δὲ πολλαῖς καὶ μεγάλαις ἐπαγγελίαις πείσας
 τὸν Πολυσπέρχοντα, καὶ συνθήκας ἐν ἀπορρήτοις
 συνθέντος, προετρέψατο δολοφονῆσαι τὸν βασιλέα.
 ὁ δὲ Πολυσπέρχων ἀνελὼν τὸν νεανίσκον καὶ φα- 3
 νερῶς κοινοπραγῶν τοῖς περὶ τὸν Κάσσανδρον, τὰς
 τ' ἐν τῇ Μακεδονίᾳ δωρεάς ἐκομίσατο καὶ κατὰ τὰς
 ὁμολογίας παρέλαβε στρατιώτας πεζοὺς μὲν Μακε-
 δόνας τετρακισχιλίους, ἵππεις δὲ Θετταλοὺς πεντα-
 κοσίους. προσλαβόμενος δὲ καὶ τῶν ἄλλων τοὺς 4
 βουλομένους ἐπεχείρησε μὲν διὰ τῆς Βοιωτίας προ-
 ἄγειν εἰς Πελοπόννησον, ὑπὸ δὲ Βοιωτῶν καὶ Πε-
 λοποννησίων κωλυθεὶς ἀνέστρεψε, καὶ προελθὼν
 εἰς Λοκροὺς ἐνταῦθα τὴν παραχειμασίαν ἐποίησατο.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Λυσίμαχος μὲν ἐν 29
 Χερρονήσῳ πόλιν ἔκτισεν ἄφ' ἑαυτοῦ Λυσιμάχειαν
 καλέσας. Κλεομένης δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βα-
 σιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη ἐξήκοντα καὶ μῆνας
 3 δέκα, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ Ἄρεὺς υἱὸς
 ἦρξεν ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς τετταράκοντα.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀμίλκας ο τῶν ἐν 2
 Σικελίᾳ δυνάμεων στρατηγὸς τὰ λοιπὰ τῶν χωρίων
 χειρωσάμενος, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰς
 Συρακούσας, ὡς καὶ ταύτας αἰρήσων κατὰ κράτος.
 τὴν μὲν οὖν σιτοπομπίαν διεκώλυε πολὺν ἤδη χρό-

νον θαλαττοκρατῶν, τοὺς δ' ἐπὶ τῆς χώρας καρ-
 πούς καταφθείρας ἐπεβάλετο καταλαβέσθαι τοὺς
 περὶ τὸ Ὀλύμπιον τόπους, κειμένους μὲν πρὸ τῆς
 πόλεως· εὐθὺς δὲ καὶ προσβάλλειν ἐξ ἐφόδου τοῖς
 τείχεσι διεγνώκει, τοῦ μάντεως εἰρηκότος αὐτῷ κατὰ
 τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἱερῶν ὅτι τῇ μετὰ ταύτην ἡμέρᾳ
 4 πάντως ἐν Συρακούσαις δειπνήσει. οἱ δ' ἐκ τῆς
 πόλεως αἰσθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν τῶν πολεμίων ἐξέ-
 πεμψαν τῶν μὲν πεζῶν νυκτὸς περὶ τρισχιλίους καὶ
 τῶν ἱππέων περὶ τετρακοσίους, προστάξαντες κατα-
 5 λαβέσθαι τὸν Εὐρύηλον. ταχὺ δὲ τούτων τὸ πα-
 ραγγελθὲν πραξάντων, οἱ Καρχηδόνιοι νυκτὸς οὐ-
 σης προσῆγον, νομίζοντες λήσεσθαι τοὺς πολεμίους.
 ἡγεῖτο μὲν οὖν Ἀμίλκας πάντων, ἔχων τοὺς αἰ-
 περὶ αὐτὸν τεταγμένους, ἐπηκολούθει δὲ Δεινοκρά-
 6 τος, τῶν ἱππέων εἰληφὼς τὴν ἡγεμονίαν. τὸ δὲ τῶν
 πεζῶν στρατόπεδον εἰς δύο φάλαγγας διήρητο, τὴν
 τε τῶν βαρβάρων καὶ τὴν τῶν συμμαχούντων Ἑλ-
 λήνων. παρηκολούθει δὲ καὶ πλῆθος ὄχλου παντο-
 δαπὸν ἐκτὸς τῆς τάξεως ὠφελείας ἕνεκα, χρεῖαν μὲν
 7 στρατιωτικὴν οὐδεμίαν παρεχόμενον, θορύβου δὲ
 καὶ ταραχῆς ἀλόγου γινόμενον αἷτιον, ἐξ ὧν πολ-
 7 λὰκις ὀλοσχερέστεροι συμβαίνουσι κίνδυνοι. καὶ τότε
 δὲ τῶν ὁδῶν στενῶν οὐσῶν καὶ τραχειῶν, οἱ μὲν
 τὰ σκευοφόρα κομίζοντες καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς τάξεως
 συνακολουθούντων τινὲς ἐβάδιζον πρὸς ἀλλήλους
 φιλοτιμούμενοι περὶ τῆς ὁδοιπορίας· στενοχωρο-
 μένου δὲ τοῦ πλήθους, καὶ διὰ τοῦτό τιςιν ἐγγε-
 νομένης ἀψιμαχίας, καὶ πολλῶν ἐκατέρους παραβο-
 8 θούντων, κραυγὴ καὶ πολὺς θόρυβος κατεῖχε τὸ
 8 στρατόπεδον. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ κατελιηφότες
 τὸν Εὐρύηλον Συρακόσιοι μετὰ θορύβου προσιόντας

λη τὰ φρονήματα τῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ Ἑλ-
 τὸν βασιλέα τῶν Λιβύων ἀποστάτην γενόμενον
 ἡσέ μάχῃ, καὶ τὸν τε δυνάστην καὶ πολλοὺς
 βαρβάρων ἀνείλε. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν
 Λιβύην ἐν τούτοις ἦν.

κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Κάσσανδρος μὲν βοη- 19
 ῖς Ἀνδολέοντι τῷ τῶν Παιόνων βασιλεῖ διαπο-
 νῆντι πρὸς Ἀνταριάτας, τοῦτον μὲν ἐκ τῶν κιν-
 νερῶν ἐφρόνισατο, τοὺς δὲ Ἀνταριάτας σὺν τοῖς ἀκο-
 νῶσι παισὶ καὶ γυναιξίν ὄντας εἰς δισμυρίους
 ἤσσε παρὰ τὸ καλούμενον Ὀρβηλον ὄρος. τού- 2
 τῶν περὶ ταῦτ' ὄντος κατὰ μὲν τὴν Πελοπόν-
 νησον Πτολεμαῖος ὁ στρατηγὸς Ἀντιγόνου δυνάμεις
 τευμένος, καὶ τῷ δυνάστη προσκόψας ὥς οὐ
 τὴν ἀξίαν τιμώμενος, Ἀντιγόνου μὲν ἀπέστη,
 δὲ Κάσσανδρον συμμαχίαν ἐποιήσατο. κατα-
 τῶς δὲ τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ σατραπείας ἐπι-
 ν Φοίνικα τῶν πιστοτάτων φίλων, ἀπέστειλεν
 στρατιώτας, ἀξιῶν διαφυλάττειν τὰ φρούρια
 εἰς πόλεις καὶ μὴ προσέχειν Ἀντιγόνῳ. τῶν δὲ 3
 ν συνθηκῶν τοῖς ἡγεμόσι περιεχουσῶν ἔλευ-
 ῖν ἀφαισθῆναι τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, οἱ περὶ Πτο-
 ν τὸν Αἰγύπτου δυνάστην, ἐγκαλέσαντες Ἀν-
 ο διότι φρουραῖς τινὰς διείληφε τῶν πόλεων,
 εἶν παρεσκευάζοντο. καὶ τὴν μὲν δύναμιν 4
 στείλας Πτολεμαῖος καὶ στρατηγὸν Λεωνίδην,
 τῇ τραχείᾳ Κιλικίᾳ πόλεις οὕσας ὑπ' Ἀντί-
 ἔχειρῶσατο, διεπέμπετο δὲ καὶ πρὸς τὰς ὑπὸ
 νδρον καὶ Αὐσίμαχον πόλεις, ἀξιῶν συμφρο-
 εἶναι καὶ κωλύειν Ἀντιγόνου ἰσχυρὸν γίνε-
 ῖν ὁ δ' Ἀντίγονος τῶν νύων Φίλιππον μὲν τὸν 5
 ρον ἐξέπεμψεν ἐφ' Ἑλλήσποντον, διαπολεμή-

¹ Ἀμίλκαν, ἐπιφανέστατον ὄντα τῶν πολιτῶν, ἐξώ-
 γρησαν, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, δώδεκα μυριάδας
 πεσῶν καὶ πεντακισχιλίους ἱππεὺς ὀλίγος ἀριθμὸς
 πολεμίων, προσλαβόμενος ἀπάτην καὶ τόπον, ἀπὸ
 κράτους ἤττησεν, ὥστ' ἀληθὲς εἶναι τὸ λεγόμενον
 ὅτι πολλὰ τὰ κενὰ τοῦ πολέμου.

- ² Μετὰ δὲ τὴν τροπὴν οἱ μὲν Καρχηδόνιοι ἄλ-
 λοι κατ' ἄλλους τόπους διασπαρέντες μόγις εἰς τὴν
 ὑστεραίαν ἠθροίσθησαν, οἱ δὲ Συρακόσιοι μετὰ
 λαφύρων πολλῶν ἐπανελθόντες εἰς τὴν πόλιν τὸν ¹¹
 Ἀμίλκαν παρέδωκαν τοῖς βουλομένοις λαμβάνειν
 παρ' αὐτοῦ τιμωρίαν· ἀνεμιμνήσκοντο δὲ καὶ τῆς
 τοῦ μάντεως φωνῆς, ὃς ἔφησεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑστε-
 ραίαν εἰς Συρακούσας δειπνήσειν, τοῦ δαιμονίου
³ παραγαρόντος τάληθές. τὸν δ' οὖν Ἀμίλκαν οἱ τῶν ¹²
 ἀπολωλότων συγγενεῖς δεδωμένον ἀγαρόντες διὰ τῆς
 πόλεως, καὶ δειναῖς αἰκίαις κατ' αὐτοῦ χρησάμενοι,
 μετὰ τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀνείλουν. εἰδ' οἱ μὲν τῆς
 πόλεως προεσθηκότες ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὴν κε-
 φαλὴν ἀπέστειλαν τοὺς κομιοῦντας εἰς τὴν Λιβύην ¹³
 πρὸς Ἀραθοκλέα καὶ περὶ τῶν γεγονότων εὐτυχι-
³¹ μάτων ἀπαγγελοῦντας· ἡ δὲ τῶν Καρχηδονίων στρα-
 τία μετὰ τὴν γενομένην συμφορὰν μαθοῦσα τὴν αἰ-
 τίαν τῶν ἀτυχημάτων, μόγις ἀπηλλάγη τῶν φόβων.
 ἀναρχίας δ' οὔσης διέστησαν οἱ βάρβαροι πρὸς ¹⁴
² τοὺς Ἕλληνας. οἱ μὲν οὖν φυγάδες μετὰ τῶν λοι-
 πῶν Ἑλλήνων Δεινοκράτην στρατηγὸν ἀπέδειξαν,
 οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τοῖς δευτερεύουσι μετὰ τὸν στρα-
 τηγὸν τῇ τιμῇ τὴν ἡγεμονίαν ἐνεχείρισαν.

Καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀκραγαντίνοι θεωροῦντες ¹⁵
 τὴν ἐν Σικελίᾳ κατάστασιν εὐφρεστάτην οὖσαν πρὸς
 ἐπίθρουν, ἡμφισβήτησαν τῆς κατὰ τὴν νῆσον ἡγε-

ἄλλων τινὲς ὀρμήσωσι πρὸς μεταβολήν, ὀρώ-
 νους γεγονότας τοὺς πρότερον ἀφεστηκότας.
 μὲν οὖν πλεύσαντες εἰς τὴν νῆσον, καὶ παρὰ
 οἴκῳ τοῦ στρατηγοῦ στρατιώτας λαβόντες, πε-
 τήσαν τὴν οἰκίαν τοῦ Νικοκλέους, καὶ τὰ δύο
 τῷ βασιλεῖ δηλώσαντες προσέταξαν ἑαυτὸν
 ἀλλάξαι τοῦ ζῆν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον πρὸς τὴν 2
 οἰκίαν ἐτρέπετο τῶν ἐγκαλουμένων· ὥς δ' οὐ-
 προσεῖχεν, ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. Ἀξιοθέα δὲ ἡ
 τοῦ Νικοκλέους ἀκούσασα τὴν τοῦ ἀνδρὸς τε-
 τήν, τὰς μὲν θυγατέρας τὰς ἑαυτῆς παρθένους
 ἀπέσφαξεν, ὅπως μηδεὶς αὐτῶν πολέμιος κυ-
 σση, τὰς δὲ τῶν ἀδελφῶν τῶν Νικοκλέους γυ-
 ναικας προετρέψατο μεθ' αὐτῆς ἐλέσθαι τὸν θάνατον,
 ἐν συντεταχότος Πτολεμαίου περὶ τῶν γυναικῶν,
 ἐν συγκεχωρηκότος αὐταῖς τὴν ἀσφάλειαν. τῶν 3
 βασιλείων πεπληρωμένων φόνων καὶ συμπτω-
 ῶν ἀπροσδοκῆτων, οἱ τοῦ Νικοκλέους ἀδελφοὶ
 κλείσαντες τὰς θύρας τὴν μὲν οἰκίαν ἐνέπρησαν,
 τοὺς δ' ἀπέσφαξαν. ἡ μὲν οὖν τῶν ἐν Πάφῳ
 οἰκίᾳ τραγικοῖς συγκυρήσασα πάθεισι τὸν
 αἰένον τρόπον κατελύθη. ἡμεῖς δὲ τὴν ἀπαγγε-
 λὴν τῶν γεγονότων διελθόντες ἐπὶ τὰς συνεχεῖς
 εἰς μεταβιβάζομεν τὸν λόγον.

Περὶ γὰρ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἐν τῷ Πόντῳ 22
 τὴν Παρυσάδου τελευτήν, ὃς ἦν βασιλεὺς τοῦ
 βασιλικῷ Βοσπόρου, διετέλουν οἱ παῖδες αὐτοῦ
 πολεμοῦντες πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας,
 ἡλὸς τε καὶ Σάτυρος καὶ Πρύτανις. τούτων δὲ 2
 οὗ Σάτυρος ὢν πρεσβύτατος παρὰ τοῦ πατρὸς
 ἐκλήθει τὴν ἀρχήν, βεβασιλευκότος ἔτη τριά-
 κατὶ ὀκτώ· ὁ δ' Εὐμηλος φιλίαν συντεθειμένος

οὔσθαι καὶ τοὺς καρποὺς ἅπαντας διαφθείρεσθαι, ἐμβαλὼν εἰς τοὺς τόπους ὁ Ξενόδικος Λεοντίνους μὲν καὶ Καμαριναίους ἀπήλλαξε τοῦ πολέμου, τὴν δ' Ἐχέτλαν χωρίον ὀχυρὸν ἐκπολιορκήσας τοῖς μὲν πολίταις τὴν δημοκρατίαν ἀποκατέστησε, τοὺς δὲ Συρακοσίους κατεπλήξατο· καθόλου δ' ἐπιπορευόμενος τὰ τε φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἡλευθέρου τῆς τῶν Καρχηδονίων ἐπιστασίας.

- 3 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Συρακοῖσιοι πιεζόμενοι τῇ σιτοδείᾳ, καὶ πυνθανόμενοι σιτηγὰ πλοῖα μέλλοντα ποιεῖσθαι πλοῦν ἐπὶ Συρακούσας, ἐπλήρουν τριήρεις εἴκοσι, τηρήσαντες δὲ τοὺς ἐφορμεῖν εἰσώδοντας βαρβάρους ἀφυλάκτους ὄντας ἔλαθον ἐκπλεύσαντες, καὶ παρακομισθέντες εἰς τοὺς Μεγαρεῖς ἐπετήρουν τὸν
4 τῶν ἐμπόρων κατάπλουν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Καρχηδονίων τριάκοντα ναυσὶν ἐκπλευσάντων ἐπ' αὐτούς, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεβάλοντο ναυμαχεῖν, ταχὺ δὲ πρὸς τὴν γῆν ἐκδιωχθέντες ἐξεκολύμβησαν πρὸς
5 τινα ναὸν τῆς Ἥρας. γενομένης οὖν μάχης περὶ τῶν σκαφῶν, καὶ τῶν Καρχηδονίων ἐπιβαλλόντων σιδηρᾶς χειρὸς καὶ βιαιότερον ἀποσπώντων ἀπὸ τῆς γῆς, δέκα μὲν τριήρεις ἔάλωσαν, τὰς δ' ἄλλας ἐκ τῆς πόλεως ἐπιβοηθήσαντές τινες διέσωσαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

- 33 Περί δὲ τὴν Λιβύην Ἀγαθοκλῆς, ἐπειδὴ κατέπλευσαν οἱ τὴν Ἀμίλκα κεφαλὴν κομίζοντες, ἀναλαβὼν ταύτην καὶ παριπνεύσας πλησίον τῆς παρεμβολῆς τῶν πολεμίων εἰς φωνῆς ἀκοήν, ἔδειξε τοῖς πολεμίοις καὶ τὴν τῶν στρατοπέδων ἦτταν διεσάφηνεν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι περιαλγεῖς γενόμενοι καὶ βαρβαρικῶς προσκυνήσαντες, συμφορὰν ἑαυτῶν ἐποιοῦντο τὸν τοῦ βασιλέως θάνατον, καὶ πρὸς τὸν

βασιλεία. ταῦτα δ' ἔκειτο μὲν παρὰ τὸν Θάτην
 περὶον, ὃς περιρρέων αὐτὰ καὶ βάθος ἔχων ἱκα-
 ποίει δυσπρόσιτα, περιείχετο δὲ κρημνοὺς με-
 λαις, ἔτι δ' ὕλης πλήθει, τὰς πάσας εἰσβολὰς δύο
 στα χειροποιήτους, ὧν ἡ μὲν ἦν ἐν αὐτοῖς τοῖς
 πεδίοις, ὠχυρωμένη πύργοις ὑψηλοῖς καὶ προτει-
 χύσιν, ἡ δ' ἐκ θατέρου μέρους ἐν ἔλεσιν ὑψηλῇ,
 ἀπορριπνύμενη ξυλίνοις ἐρύμασι· διεστύλωτο δ' εὐ-
 ρύναν, ὑπεράνω δὲ τῶν ὑδάτων εἶχε τὰς οἰκήσεις.
 ταύτης δ' οὔσης τῆς περὶ τὸν τόπον ὀχυρότητος,
 αὐτὸν προῶτον ὁ Σάτυρος τὴν τε χώραν τῶν πο-
 τῶν ἐδήλωσε καὶ τὰς κώμας ἐνεπύρισε, ἐξ ὧν
 ἀνέλκωτα σώματα καὶ λείας πλήθος ἤθροισε. μετὰ 2
 ταῦτα ἐγχειρήσας διὰ τῶν παρόδων βιάζεσθαι,
 αὐτὸν μὲν τὸ προτείχισμα καὶ τοὺς πύργους πολλοὺς
 ἀνέλκων τῶν στρατιωτῶν ἀπεχώρησε, κατὰ δὲ τὰ
 ὑπερῶς βιασάμενος ἐκράτησε τῶν ξυλίνων φρουρίων.
 αὐτὰς δὲ διαρπάσας καὶ διαβὰς τὸν ποταμόν, ἤρ- 3
 ον κόπτειν τὴν ὕλην, δι' ἧς ἀναγκαῖον ἦν ἐλθεῖν
 εἰς τὰ βασιλεία. τούτων δ' ἐνεργῶς συντελουμέ-
 νῳ, Ἀριφάρης ὁ βασιλεὺς ἀγωνιάσας μὴ κατὰ
 ἑαυτὸς ἀλῶναι συμβῇ τὴν ἀκρόπολιν, διηγωνίζετο
 ἀπερρότερον, ὥς ἐν μόνῳ τῷ νικᾶν κειμένης τῆς
 ἀκρόπολεως. διείλετο δὲ καὶ τοὺς τοξότας ἐπ' ἀμφό- 4
 τῃ τὰ μέρη τῆς παρόδου, δι' ὧν ῥαδίως κατετί-
 μεν τοὺς τὴν ὕλην κόπτοντας, μὴ δυναμένους
 ἀποφύγεσθαι προσορᾶσθαι τὰ βέλη μὴτ' ἀμύνεσθαι τοὺς βάλ-
 λοντας διὰ τὴν πυκνότητα τῶν δένδρων. οἱ δὲ περὶ 5
 τοῦ Σάτυρον ἐπὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας ἔτεμνον τὴν
 ὕλην, ὁδοποιούμενοι καὶ διακαρτεροῦντες ἐπιπόνως·
 οἱ δὲ τετάρτῃ συνήγγισαν μὲν τῷ τείχει, νικώμε-
 νοι δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν καὶ τῇ τῶν τόπων

πέρας τὸ πλῆθος ὥστε δεῖν Ἀρχάγαθον ἀναιρεῖσθαι,
 μὴ ἐκδιδόντος δὲ τὸν υἱὸν Ἀγαθοκλέους αὐτὸν ἀντ'
 8 ἐκείνου τὴν τιμωρίαν ὑπέχειν. ἀπῆτουν δὲ καὶ τοὺς
 μισθοὺς τοὺς ὀφειλομένους, καὶ στρατηγοὺς ἡρῶντο
 τοὺς ἀφηγησομένους τοῦ στρατοπέδου, καὶ τὸ τελευ-
 9 ταῖον τὰ τεῖχη κατελαμβάνοντό τινες τοῦ Τύνητος
 καὶ πανταχόθεν φυλακαῖς περιέλαβον τοὺς δυνάστας.
 34 οἱ δὲ Καρχηδόνιοι γνόντες τὴν παρὰ τοῖς πολεμίοις
 στάσιν, ἐπεμψάν τινας ἀξιούντες μεταβαλέσθαι, καὶ
 τοὺς τε μισθοὺς μείζους καὶ δωρεὰς ἀξιολόγους δώ-
 10 σειν ἐπηγγέλλοντο. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἡγεμόνων
 ἀπάξειν πρὸς αὐτοὺς τὴν στρατιὰν ἐπηγγείλαντο.
 2 ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὁρῶν τὴν σωτηρίαν ἐπὶ ῥοπῆς κει-
 μένην, καὶ φοβούμενος μὴ τοῖς πολεμίοις παραδο-
 11 θεῖς μεθ' ὕβρεως καταστρέψῃ τὸν βίον, ὑπέλαβε
 15 κρεῖττον εἶναι, κἂν δέῃ τι πάσχειν, ὑπὸ τῶν στρα-
 3 τιωτῶν ἀποθανεῖν. διόπερ ἀποθέμενος τὴν πορφυ-
 ραν καὶ μεταλαβὼν ἰδιωτικὴν καὶ ταπεινὴν ἐσθῆτα
 παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον. σιωπῆς οὖν γενομένης διὰ
 20 τὸ παράδοξον καὶ πολλῶν γενομένων τῶν συνδρα-
 430 μόντων, διεξῆλθε λόγους οἰκείους τῆς περιστάσεως,
 καὶ τῶν προκατεργασθεισῶν αὐτῷ πράξεων ἀναμνή-
 21 σας ἔφησεν ἔτοιμος εἶναι τελευτᾶν, εἰ τοῦτο δόξει
 4 συμφέρειν τοῖς συστρατευομένοις· οὐδέποτε γὰρ
 αὐτὸν δειλῶ συνεσχημένον ὑπομεῖναι τι παθεῖν
 22 ἄτοπον ἔνεκα τοῦ φιλοψυχεῖν. καὶ τούτου μάρτυρας
 ἐκείνους ὑπάρχειν ἀποφαινόμενος ἐγύνωσε τὸ ξί-
 23 φος, ὥς σφάξων ἑαυτόν. μέλλοντος δ' ἐπιφέρειν
 πληγὴν ἀνεβόησε τὸ στρατόπεδον διακωλύον, καὶ
 πανταχόθεν ἐγίνοντο φωναὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπο-
 24 30 λύουσαι. προστάττοντος δὲ τοῦ πλῆθους ἀναλαβεῖν
 τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα, δακρύων καὶ τοῖς ὄχλοις εὐ-

οἷς παισὶν αἰεὶ συνέταπτε τούτους ἀποκτείνειν καὶ
 αὐτὰς κοίτας ἐμπλάττειν. πάντα δ' ἐνδεχομένως αὐ-
 τοῦ ποιούντος οἷς ᾤετο κατισχύσειν τὸ πεπωμέ-
 νον, κατέστρεψε τὸν βίον πληγὰς τοῦ βραχίονος
 αὐτοῦ τὸν μῦν. τῷ δ' Εὐμήλῳ χρησμὸς ἦν τὴν φε- 2
 ρομένην οἰκίαν φυλάξασθαι. ὅθεν πάλιν οὗτος εἰς
 οἰκίαν οὐκ εἰσῆει προχείρως μὴ προδιερευνησαμένων
 αὐτοῦ παίδων τὴν ὄροφὴν καὶ τὰ θεμέλια. τελευτή-
 ραιος δ' αὐτοῦ διὰ τὴν ὀχουμένην ἐπὶ τοῦ τε-
 τειμένου σκηνὴν, ἕκαστος ὑπελάμβανε τετελέσθαι
 τὸν χρησμόν.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ πραχθέντων
 αἷς ἡμῖν ἐχέτω. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥω- 3
 μαιῶν ὑπάτοι μετὰ δυνάμεως ἐμβαλόντες εἰς τὴν
 Ἀπουλίαν ἐνίκησαν μάχῃ Σαμνίτας περὶ τὸ καλού-
 μενον Τάλιον. τῶν δ' ἡττηθέντων καταλαβομένων
 τῶν Ἱερὸν λόφον ὀνομαζόμενον, τότε μὲν τῆς νυ-
 κτός ἐπιλαβούσης οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὴν ἰδίαν στρα-
 τωπέειαν ἀπεχώρησαν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν μά-
 χης γενομένης πολλοὶ μὲν ἀνῆρέθησαν τῶν Σαμνι-
 τῶν, αἰχμαῖωτοι δ' ἐλήφθησαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους
 καὶ διακοσίους. τοιούτων δὲ προτερημάτων γενο- 4
 μένων τοῖς Ῥωμαίοις, ἀδεῶς ἤδη τῶν ὑπαίθρων
 συνέβαινε κυριεύειν τοὺς ὑπάτους καὶ τὰς ἀπει-
 ρώτους τῶν πόλεων χειροῦσθαι. Καταράκταν μὲν
 ἐν καὶ Κερκυναίαν ἐκπολιορκήσαντες φρουροὺς
 ἐτίθηκαν, τῶν δ' ἄλλων τινὰς πείσαντες προση-
 γόρευαντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διμητρίου τοῦ Φα- 27
 ρέως τὴν ὑπάτον ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ παρέλαβον Κό-
 ντος Φάβιος τὸ δεύτερον καὶ Γάιος Μάρκιος. ἐπὶ
 αὐτῶν Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου δυναστεύων

- Μάρκιος ἐπὶ τοὺς Σαμνίτας ἀναξεύξας Ἀλλίφας
 μὲν πόλιν εἶλε κατὰ κράτος, τοὺς δὲ πολιορκουμέ-
 3 νους τῶν συμμάχων ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύσατο. ὁ
 δὲ Φάβιος, Τυρρηνῶν πολλοῖς πλήθεσιν ἐπὶ τὸ
 Σούτριον συνδραμόντων, ἔλαθε τοὺς πολεμίους διὰ⁵₄₃₁
 τῆς τῶν Ὀμβρικών χώρας ἐμβαλὼν εἰς τὴν ἀνωτέρω
 Τυρρηνίαν, ἀπόρθητον γεγεννημένην πολλῶν χρόνων·
 4 ἐπιπεσὼν δ' ἀνελπίστως τῆς τε χώρας πολλὴν ἐδή-
 ωσε, καὶ τοὺς ἐπελθόντας τῶν ἐγχωρίων νικήσας
 πολλοὺς μὲν ἀνείλεν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ζῶντας¹⁰
 ὑποχειρίους ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τὴν καλου-
 μένην Περυσίαν δευτέρᾳ μάχῃ τῶν Τυρρηνῶν κρα-
 τήσας, πολλοὺς ἀνελὼν κατεπλήξατο τὸ ἔθνος, πρῶ-
 5 τος Ῥωμαίων μετὰ δυνάμεως ἐμβεβληκῶς εἰς τοὺς
 τόπους τούτους. καὶ πρὸς μὲν Ἀρρητίνους καὶ Κρο-¹⁵
 τωνιάτας, ἔτι δὲ Περυσίνους, ἀνοχὰς ἐποιήσατο·
 πόλιν δὲ τὴν ὀνομαζομένην Καστόλαν ἐκπολιορκή-
 σας συνηγάγκασε τοὺς Τυρρηνοὺς λῦσαι τὴν τοῦ
 Σουτρίου πολιορκίαν.
- 36 Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τιμη-²⁰
 τὰς εἵλοντο, καὶ τούτων ὁ ἑτερος Ἀππίος Κλαύδιος
 ὑπήκοον ἔχων τὸν συνάρχοντα Λεύκιον Πλαύτιον
 πολλὰ τῶν πατρῶων νομίμων ἐκίνησε· τῷ δὴμῳ
 γὰρ τὸ κεχαρισμένον ποιῶν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο
 τῆς συγκλήτου. καὶ πρῶτον μὲν τὸ καλούμενον²⁵
 Ἀππίον ὕδαρ ἀπὸ σταδίων ὀγδοήκοντα κατήγαγεν
 εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ πολλὰ τῶν δημοσίων χρημάτων
 εἰς ταύτην τὴν κατασκευὴν ἀνήλωσεν ἄνευ δόγμα-
 2 τος τῆς συγκλήτου· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
 κληθείσης Ἀππίας ὁδοῦ τὸ πλεόν μέρος λίθοις στε-³⁰
 ρεοῖς κατέστρωσεν ἀπὸ Ῥώμης μέχρι Καπύης, ὅντος
 τοῦ διαστήματος σταδίων πλειόνων ἢ χιλίων, καὶ

ἀσιλέως ἐπειράτο διδάσκειν αὐτὸν ὅτι γινομένης
 ἢ καθόδου ποιήσει τὸ προσταττόμενον ὑφ' ἐτέ-
 ρων, συναγωνισάμενος δ' αὐτῷ καὶ τὸν νεανίσκον
 ἀνελῶν παραχρῆμα μὲν ἀπολήφεται τὰς προγεγε-
 νημένας κατὰ Μακεδονίαν δωρεάς, εἶτα καὶ δύνα-
 μιν ἀναλαβὼν στρατηγὸς ἀποδειχθήσεται περὶ Πε-
 λοπόννησον καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ δυναστείᾳ τῇ
 Κασσάνδρου κοινωνὸς ἔσται, τιμώμενος διαφόρως.
 τῆρας δὲ πολλαῖς καὶ μεγάλαις ἐπαγγελίαις πείσας
 τὸν Πολυσπέρχοντα, καὶ συνθήκας ἐν ἀπορρήτοις
 περὶ τῶν πραγμάτων ἐκτίθεμενος, προετρέψατο δολοφονῆσαι τὸν βασιλέα.
 ὁ δὲ Πολυσπέρχων ἀνελῶν τὸν νεανίσκον καὶ φα- 3
 ρίως κοινοπραγῶν τοῖς περὶ τὸν Κασσάνδρου, τὰς
 ἐν τῇ Μακεδονίᾳ δωρεάς ἐκομίσατο καὶ κατὰ τὰς
 ἐμπορίας παρέλαβε στρατιώτας πεζοὺς μὲν Μακε-
 δόνας τετρακισχίλους, ἵππεις δὲ Θετταλοὺς πεντα-
 κίλους, προσλαβόμενος δὲ καὶ τῶν ἄλλων τοὺς 4
 ἐπιλομένους ἐπεχείρησε μὲν διὰ τῆς Βοιωτίας προ-
 ἕλθαι εἰς Πελοπόννησον, ὑπὸ δὲ Βοιωτῶν καὶ Πε-
 λοποννησίων κωλυθεὶς ἀνέστρεψε, καὶ προελθὼν
 εἰς Λοκροὺς ἐνταῦθα τὴν παραχειμασίαν ἐποιήσατο.
 Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Λυσιμάχος μὲν ἐν 29
 Λεπρονήσῳ πόλιν ἔκτισεν ἀφ' ἑαυτοῦ Λυσιμάχειαν
 καλέσας. Κλεομένης δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βα-
 σιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη ἐξήκοντα καὶ μῆνας
 τέσσαρας, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ Ἀρεὺς υἱὸς
 ἦρξεν ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς τετταράκοντα.
 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀμίλκας ὁ τῶν ἐν 2
 Σικελίᾳ δυνάμεων στρατηγὸς τὰ λοιπὰ τῶν χωρίων
 ἐμψυσάμενος, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰς
 Συρακούσας, ὥς καὶ ταύτας αἰρήσων κατὰ κράτος.
 τὴν μὲν οὖν σιτοπομπὴν διεκώλυε πολὺν ἤδη χρό- 3

- 37 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρίνου Ῥωμαῖοι μὲν τὴν ὑπατον ἀρχὴν παρέδοσαν Ποπλίῳ Δεκίῳ καὶ Κοῦντῳ Φαβίῳ, παρὰ δὲ τοῖς Ἡλείοις Ὀλυμπιάς ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα, καθ' ἣν ἐνὶ κᾶ στάδιον Ἀπολλωνίδης Τεγεάτης. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Πτολεμαῖος μὲν ἐκ τῆς Μύνδου πλεύσας ἀδρῶ στόλῳ διὰ νήσων ἐν παράπλῳ τὴν Ἀνδρον ἡλευθέρωσε καὶ τὴν φρουρὰν ἐξήγαγε. κομισθεὶς δ' ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν Σικυνῶνα καὶ Κόρινθον παρέλαβε παρὰ Κρατησιπόλεως. τὰς δ' αἰτίας δι' αἷς ἐκυρίευσεν πόλεων ἐπιφανῶν προδεδηλωκότες ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις, τὸ διλογεῖν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν
- 2 παρήσομεν. ἐπεβάλετο μὲν οὖν καὶ τὰς ἄλλας τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις Πτολεμαῖος ἑλευθεροῦν, μεγάλην προσθήκην ἡγούμενος ἔσεσθαι τοῖς ἰδίῳις πράγμασι τὴν τῶν Ἑλλήνων εὐνοίαν· ἐπεὶ δὲ οἱ Πελοποννησιοὶ συνταξάμενοι χορηγήσειν σίτον καὶ χρήματα τῶν ὁμολογημένων οὐδὲν συνετέλουν, ἀγανακτήσας ὁ δυνάστης πρὸς μὲν Κάσσανδρον εἰρήνην ἐποιήσατο, καθ' ἣν ἑκατέρους ἔδει κυριεύειν τῶν πόλεων ὧν εἶχον, τὴν δὲ Σικυνῶνα καὶ Κόρινθον ἀσφαλι-
- 3 ἄμενος φρουρὰ διῆρεν εἰς τὴν Αἴγυπτον.
- 3 Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κλεοπάτρα τῷ μὲν Ἀντιγόνῳ προσκόπτουσα, τῇ δ' αἰρέσει πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἀποκλίνουσα, προῆγεν ἐκ Σάρδεων, ὡς διακομισθησομένη πρὸς ἐκεῖνον. ἣν δὲ ἀδελφὴ μὲν Ἀλεξάνδρου τοῦ Πέρσας καταπολεμήσαντος, θυγάτηρ δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, γυνὴ δὲ γεγενημένη τοῦ εἰς Ἰταλίαν στρατεύσαντος Ἀλεξάνδρου.
- 4 διὰ τὴν ἐπιφάνειαν οὖν τοῦ γένους οἱ περὶ Κάσσανδρον καὶ Αντίμαχον, ἔτι δὲ Ἀντίγονον καὶ Πτολεμαῖον, καὶ καθόλου πάντες οἱ μετὰ τὴν Ἀλεξάν-

δρου τελευταίην ἀξιολογώτατοι τῶν ἡγεμόνων ταύτην ἐμνήστευον. Ἐκαστος γὰρ τούτῳ τῷ γάμῳ συνακο-
λουθήσειν Μακεδόνας ἐλπίζων ἀντείχετο τῆς βασι-
λικῆς οἰκίας, ὥς τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν περιστήσω
5 εἰς ἑαυτόν. ὁ δὲ ἐπιμελητὴς τῶν Σάρδεων ἔχων 5
παράγγελμα παρ' Ἀντιγόνου τηρεῖν τὴν Κλεοπά-
τραν, διεκώλυεν αὐτῆς τὴν ἐξοδον· ὕστερον δὲ
προστάξαντος τοῦ δυνάστου διὰ τινων γυναικῶν
ἐδολοφόνησεν. ὁ δ' Ἀντίγονος οὐ βουλόμενος λεί- 6
10 γεσθαι κατ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἀναιρέσεως, τῶν γυ-
ναικῶν τινας ἐκόλασεν ὥς ἐπιβεβουλευκυίας καὶ τὰ
περὶ τὴν ἐκφορὰν βασιλικῶς ἐφιλοκάλησε.

433 Κλεοπάτρα μὲν οὖν περιμάχῃτος γενομένη παρὰ
τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἡγεμόσι, πρὸ τοῦ συντελεσθῆναι
15 τὸν γάμον τοιαύτης ἔτυχε καταστροφῆς. ἡμεῖς δὲ 7
διεληλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα,
μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς οἰ-
κουμένης.

Κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην Καρχηδονίων ἐκπεψάν- 38
20 των δύναμιν τὴν προσαξομένην τοὺς ἀφεστηκότας
Νομάδας, Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ μὲν τοῦ Τύνητος ἀπέλι-
πεν Ἀρχάγαθον τὸν υἱὸν μετὰ μέρους τῆς στρα-
τιᾶς, αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τοὺς κρατίστους, πεζοὺς
μὲν ὀντακισχιλίους, ἵππεις δὲ ὀντακοσίους, ζεύγη
25 δὲ Λιβύων πεντήκοντα, κατὰ σπουδὴν ἐπηκολούθει
τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παραγερνθέντες 2
εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς καλουμένους Ζούφωνας,
πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων προσηγάγοντο, καὶ τῶν ἀφε-
στηκόντων ἐνίους εἰς τὴν προὔπαρχονσαν ἀποκατέστη-
30 σαν συμμαχίαν· ἐπεὶ δ' ἤκουσαν πλησίον εἶναι τοὺς
πολεμίους, κατεστρατοπέδευσαν ἐπὶ τινος γεωλόφου
περιεχομένου ρεῖθροις βαθέσι καὶ δυσπεράτοις. καὶ 3

πρὸς μὲν τὰς ἀπροσδοκίτους ἐπιθέσεις τῶν ἐναν-
 τίων ταῦτα προεβάλοντο, τῶν δὲ Νομάδων τοὺς
 μάλιστα εὐθέτους προσέταξαν ἐπακολουθεῖν τοῖς
 Ἕλλησι καὶ παρενοχλοῦντας κωλύειν αὐτῶν τὴν εἰς
 τοῦμπροσθεν πορείαν. ὧν ποιησάντων τὸ προστα-
 χθέν, Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ μὲν τούτους ἀπέστειλε τοὺς
 τε σφενδονήτας καὶ τοξότας, αὐτοὺς δὲ μετὰ τῆς ἄλ-
 λης δυνάμεως ὥρμησεν ἐπὶ τὴν στρατοπεδείαν τῶν
 4 πολεμίων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ
 κατανοήσαντες ἐξήγαγον τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς πα-
 10 ρεμβολῆς καὶ παρατάξαντες ἑτοιμοὶ πρὸς μάχην κα-
 θειστήκεσαν. ἐπεὶ δ' ἐώρων τοὺς περὶ τὸν Ἀγα-
 θοκλέα διαβαίνοντας ἤδη τὸν ποταμόν, ἐνέβαλον
 συντεταγμένοι, καὶ περὶ τὸ ρεῖθρον δυσπέρατον
 5 ὑπάρχον πολλοὺς τῶν ἐναντίων ἀνήρουν. προσβια-
 15 ζομένων δὲ τῶν μετ' Ἀγαθοκλέους, οἱ μὲν Ἕλληνες
 ταῖς ἀρεταῖς ὑπερεῖχον, οἱ δὲ βάρβαροι τοῖς πλή-
 θεσι περιεγίνοντο. ἔνθα δὴ τῶν στρατοπέδων ἐπὶ
 πολὺν χρόνον φιλοτίμως ἀγωνιζομένων, οἱ παρ'
 ἀμφοτέροις Νομάδες τῆς μὲν μάχης ἀφειστήκεσαν,
 20 ἐπετήρουν δὲ τὸ τέλος τοῦ κινδύνου, διεγνωκότες
 6 τῶν ἡττημένων τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαι. Ἀγαθο-
 κλῆς δὲ τοὺς ἀρίστους ἔχων περὶ αὐτὸν πρῶτος
 ἐβιάσατο τοὺς ἀνδραγαθήτας, καὶ τῇ τούτων τροπῇ
 τοὺς λοιποὺς βαρβάρους φυγεῖν ἐποίησε· μόνοι δὲ
 25 τῶν ἱππέων οἱ συναγωνιζόμενοι τοῖς Καρχηδονίοις
 Ἕλληνες, ὧν Κλείνων ἡγήτο, τοὺς περὶ τὸν Ἀγα-
 θοκλέα βαρεῖς ἐπικειμένους ὑπέστησαν. ἀγωνισαμέ-
 νων δ' αὐτῶν λαμπρῶς οἱ πλεῖστοι μὲν ἀνηρέθη-
 30 σαν μαχόμενοι γενναίως, οἱ δὲ περιλειφθέντες αὐ-
 39 τῶν τύχῃ τιμὴ διεσώθησαν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀφείς
 τὸ διώκειν τούτους ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς καταφυγόντας

ονίας· ὑπελάμβανον γὰρ Καρχηδονίους μὲν μόγῃς 3
 καθέξειν τῷ πρὸς Ἀγαθοκλέα πολέμῳ, Δεινοκρά-
 τῳ δ' εὐκαταγώνιστον εἶναι συνηθροικότα φυγα-
 κὴν στρατιάν, τοὺς δ' ἐν ταῖς Συρακούσαις θλι-
 νομένους τῇ σιτοδείᾳ μὴδ' ἐγγχειρήσειν ἀμφισβητεῖν
 τῶν πρωτείων, τὸ δὲ μέγιστον, τὴν στρατείαν αὐ-
 τῶν ποιουμένων ἐπ' ἐλευθερώσει τῶν πόλεων, ἀσμέ-
 νως ἅπαντας ὑπακούσεσθαι διὰ τε τὸ πρὸς τοὺς
 βαρβάρους μῖσος καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον πᾶσιν ἐπι-
 θυμίαν τῆς αὐτονομίας. οὗτοι μὲν οὖν ἐλόμενοι 4
 στρατηγὸν Ξενόδικον, καὶ τὴν ἀρμόζουσαν δόντες
 δύναμιν, ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὁ δὲ παρα-
 ρηγμα ἐπὶ τὴν Γέλαν ὁρμήσας, καὶ διὰ τινων ἰδιο-
 ξένων νυκτὸς εἰσαχθεὶς, ἐκυρίευσε τῆς πόλεως ἅμα
 καὶ δυνάμεως ἀδράς καὶ χρημάτων. ἐλευθερωθέν· 5
 τες οὖν οἱ Γελῶι προθυμότερα πανδημεὶ συστρα-
 τεύοντες ἠλευθέρουν τὰς πόλεις. διαβοηθείσης δὲ
 τῆς τῶν Ἀκραγαντίνων ἐπιβολῆς κατὰ πᾶσαν τὴν
 ἡσόν, ἐνέπεσεν ὁρμὴ ταῖς πόλεσι πρὸς τὴν ἐλευ-
 τηρίαν. καὶ πρῶτοι μὲν Ἐνναῖοι πέμψαντες τὴν
 πόλιν τοῖς Ἀκραγαντίνοις παρέδωκαν· οἱ δὲ ταύτην
 λευθερώσαντες παρήλθον ἐπὶ τὸν Ἐρβησσόν, φρου-
 ρᾶς ἐν αὐτῷ παραφυλαττούσης τὴν πόλιν. γενομέ-
 ης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν πολιτικῶν συνερ-
 ησάντων, συνέβη τὴν φρουρὰν ἁλῶναι, καὶ πολ-
 οὺς μὲν πεσεῖν τῶν βαρβάρων, εἰς πεντακοσίους
 ἢ θεμένους τὰ ὄπλα παραδοῦναι σφᾶς αὐτούς.
 ἐπὶ ταῦτα δ' ὄντων τῶν Ἀκραγαντίνων, τῶν ἐν 32
 αἰς Συρακούσαις καταλελειμμένων στρατιωτῶν ὑπ'
 Ἀγαθοκλέους καταλαβόμενοί τινες τὴν Ἐχέτλαν ἐπόρ-
 ον τὴν τε Λεοντίνην καὶ Καμαριναίαν. κακῶς 2
 οὖν πασχουσῶν τῶν πόλεων διὰ τὸ τὴν χώραν δη-

τῇ διανοίᾳ σκοπούμενος πρὸς τὸ λαβεῖν τοὺς Καρ-
 χηδονίους ὑποχειρίους, ἐξέπεμψε πρεσβευτὴν Ὀρ-
 θωνα τὸν Συρακόσιον πρὸς Ὀφέλλαν εἰς Κυρήνην.
 οὗτος δ' ἦν μὲν τῶν φίλων τῶν συνεστρατευμένων
 Ἀλεξάνδρῳ, κυριεύων δὲ τῶν περὶ Κυρήνην πό-
 λεων καὶ δυνάμεως ἄδρας περιεβάλετο ταῖς ἐλπίσι
 2 μείζονα δυναστεῖαν. τοιαύτην οὖν αὐτοῦ διάνοιαν
 ἔχοντας, ἦκεν ὁ παρ' Ἀγαθοκλέους πρεσβευτής,
 ἀξιῶν συγκαταπολεμῆσαι Καρχηδονίους· ἀντὶ δὲ
 ταύτης τῆς χρείας ἐπηγγέλλετο τὸν Ἀγαθοκλέα συγ-
 3 χωρήσειν αὐτῷ τῶν ἐν Λιβύῃ πραγμάτων κυριεύ-
 ειν. εἶναι γὰρ ἱκανὴν αὐτῷ τὴν Σικελίαν, ἵν' ἐξῇ
 τῶν ἀπὸ τῆς Καρχηδόνης κινδύνων ἀπαλλαχθέντα
 μετ' ἀδείας κρατεῖν ἀπάσης τῆς νήσου· παρακεῖσθαι
 δὲ καὶ τὴν Ἰταλίαν αὐτῷ πρὸς ἐπαύξησιν τῆς ἀρ-
 4 χῆς, ἐὰν κρίνῃ μειζόνων ὀρέγεσθαι. τὴν μὲν γὰρ
 Λιβύην διεξευγμένην μεγάλῳ καὶ χαλεπῷ πελάγει
 μηδαμῶς ἀρμόζειν αὐτῷ, εἰς ἣν καὶ νῦν οὐ κατ'
 5 ἐπιθυμίαν, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην ἀφίχθαι. ὁ δὲ Ὀφέλ-
 λας τῇ πάλαι βεβουλευμένῃ κρίσει προστεθείσης
 τῆς γενομένης ἐλπίδος ἀσμένως ὑπήκουσε, καὶ πρὸς
 μὲν Ἀθηναίους περὶ συμμαχίας διεπέμπετο, γεγα-
 μηκῶς Εὐθυδίκην τὴν Μιλτιάδου θυγατέρα τοῦ τὴν
 προσηγορίαν φέροντος εἰς τὸν στρατηγῆσαντα τῶν
 6 ἐν Μαραθῶνι νικησάντων. διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπι-
 435 γαμίαν καὶ τὴν ἄλλην σπουδὴν ἣν ὑπῆρχεν ἀπο-
 δεδειγμένος εἰς τὴν πόλιν πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων
 προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὴν στρατείαν. οὐκ ὁλί-
 γοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἔσπευδον κοινωνῆ-
 σαι τῆς ἐπιβολῆς, ἐλπίζοντες τὴν τε κρατίστην τῆς
 Λιβύης κατακληρουχῆσειν καὶ τὸν ἐν Καρχηδόνι
 7 διαρπάσειν πλοῦτον. τὰ μὲν γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα

τον πόλεμον ἄθυμοι καθειστήκεισαν. οἱ δὲ περὶ
 ἐν Ἀγαθοκλέα τοῖς περὶ Λιβύην προτεροῦμασιν
 παρθέντες, τηλικούτων εὐτυχημάτων προσγενομέ-
 ων μετέωροι ταῖς ἐλπίσιν ἐγενήθησαν, ὥς ἀπηλλαγ-
 αῖνοι τῶν δεινῶν. οὐ μὲν ἡ τύχη γε εἶασε τὴν εὐ- 3
 ροίαν μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς τάξεως, ἀλλ' ἐκ τῶν
 ἰδίων στρατιωτῶν τῷ δυνάστη τοὺς μεγίστους ἐπή-
 τεγκε κινδύνους. Ἀνκίσκος γάρ τις τῶν ἐφ' ἡγε-
 μονία τεταγμένων παραληφθεὶς ὑπ' Ἀγαθοκλέους
 ἐπὶ τὸ δαίπνον, οἴνωθις ἐβλάσφημι τὸν δυνάστην.
 ὁ μὲν οὖν Ἀγαθοκλῆς διὰ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας 4
 ἀποδεχόμενος τὸν ἄνδρα, τῇ παιδιᾷ τὰ πρὸς πικρίαν
 λεγόμενα διέδυσεν· ὁ δ' υἱὸς Ἀρχάγαθος χαλεπῶς
 φέρον ἐπέτιμα τε καὶ διηπειλεῖτο. διαλυθέντος δὲ 5
 τοῦ πότου καὶ πρὸς τὴν σκηνὴν ἀπιόντων ἐλοιδο-
 ῃσεν ὁ Ἀνκίσκος τὸν Ἀρχάγαθον εἰς τὴν τῆς μη-
 τριᾶς μοιχείαν· ἐδόκει γὰρ ἔχειν λάθρα τοῦ πα-
 τρός τὴν Ἀλκίαν· τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῇ γυναικί.
 ὁ δ' Ἀρχάγαθος εἰς ὀργὴν ὑπερβάλλουσαν προα- 6
 χθεὶς, καὶ παρὰ τινος τῶν ὑπασπιστῶν ἀρπάσας
 σφένδαμνον, διήλασε διὰ τῶν πλευρῶν. τοῦτον μὲν
 οὖν παραχορῆμα τελεντήσαντα πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπή-
 νεγκαν σκηνὴν οἷς ἦν ἐπιμελές· ἅμα δ' ἡμέρα συν-
 ἰσθόντες οἱ τοῦ φονευθέντος φίλοι καὶ πολλοὶ τῶν
 ἄλλων στρατιωτῶν συνδραμόντες ἠγανάκτουν ἐπὶ
 τοῖς πραχθεῖσι καὶ θοορύβου τὴν παρεμβολὴν ἐπλή-
 ρωσαν. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμέ- 7
 νων, ἐν ἐγκλήμασιν ὄντες καὶ φοβούμενοι περὶ
 τῶν αὐτῶν, συνεπιθέμενοι τῷ καιρῷ στάσιν οὐ
 τὴν τυχοῦσαν ἐξέκαυσαν. παντὸς δὲ τοῦ στρατεύ-
 ματος μισοπονηροῦντος ἕκαστοι τὰς πανοπλίας ἀνε-
 λαμβάνον ἐπὶ τὴν τοῦ φονεύσαντος τιμωρίαν· καὶ

5 ταύτης προσηγορίαν. ὅτε δὲ μεθύσκοιτο, τὴν ἄδειαν
 διδόναι πᾶσιν ἃ βούλονται ποιεῖν ἀπαρτηρήτως.
 μὴ πολυπραγμονούσης οὖν αὐτῆς κατ' ἐκείνον τὸν
 χρόνον τὰ γινόμενα, τοὺς κατὰ τὴν χώραν ὑπολαμ-
 βάνειν μὴ βλέπειν αὐτήν· καὶ διὰ τοῦτ' ἐμυθολό-
 3 γησάν τινες ὥς εἰς ἄρσιχον ἐμβάλοι τοὺς ὀφθαλ-
 μούς, τὴν ἐν οἴνῳ συντελουμένην ὀλιγορίαν εἰς τὸ
 6 προειρημένον μέρος μεταφέροντες, ὥς τούτου πα-
 6 ρηρημένου τὴν ὄρασιν. ὅτι δὲ κατὰ τὴν Λιβύην
 γέγονεν αὕτη καὶ τὸν Εὐριπίδην δεῖξαι τις ἂν μαρ-
 10 τυροῦντα· λέγει γὰρ

τίς τοῦνομα τὸ ἐπονείδιστον βροτοῖς
 οὐκ οἶδε Λαμίας τῆς Λιβυστικῆς γένος;

- 42 'Ο δ' οὖν 'Οφέλλας ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προ-
 ἦγε διὰ τῆς ἀνύδρου καὶ θηριώδους ἐπιπόνως· οὐ¹⁵
 μόνον γὰρ ὕδατος ἐσπάνιζεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ξηρᾶς⁴⁹⁶
 τροφῆς ὑπολιπούσης ἐκινδύνευσεν ἅπαν ἀπολέσαι
 2 τὸ στρατόπεδον. δακέτων δὲ θηρίων παντοίων ἐπε-
 χόντων τὰ περὶ τὰς Σύρτις ξρημα, καὶ τῶν πλεί-
 στων ὀλέθριον ἐχόντων τὸ δῆγμα, πολλοὶ τῇ συμ-
 30 φορᾷ περιέπιπτον, ἀβοήθητον ἔχοντες τὴν ἐκ τῶν
 λατρῶν καὶ φίλων ἐπικουρίαν. καὶ γὰρ ἔνιοι τῶν
 ὄψεων ὁμοίαν ἔχοντες τὴν χροάν τῇ κατ' αὐτοὺς
 οὔσῃ χώρᾳ τὴν ἰδίαν φύσιν ἀπροόρατον ἐποιοῦν·
 οἷς πολλοὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν ἐπιβαίνοντες δῆγμασι³⁵
 θανατηφόροις περιέπιπτον. τέλος δὲ κατὰ τὴν ὁδοί-
 πορίαν πλεόν ἢ δύο μῆνας κακοπαθήσαντες μόγῃς
 διήνυσαν πρὸς τοὺς περὶ Ἀγαθοκλέα, καὶ βραχὺ
 διαχωρίσαντες ἀπ' ἀλλήλων τὴν δύναμιν κατεστρα-
 3 τοπέδευσαν. εἶθ' οἱ μὲν Καρχηδόνιοι πυνθόμενοι³⁰
 τὴν τούτων παρουσίαν κατεπλάγησαν, ὀρώντες τη-
 λικαύτην δύναμιν κατ' αὐτῶν ἤκουσαν· ὁ δ' Ἀγα-

των ἐνεδύετο τὸν προσήκοντα κόσμον, τοῦ
 τους τὴν ἀποκατάστασιν κρότῳ παραμυθησαμέ-
 των δὲ Καρχηδονίων καταδοκούντων ὡς αὐ-
 μάλα τῶν Ἑλλήνων πρὸς αὐτοὺς μεταθησομέ-
 ῥαθοκλῆς οὐ παρὶς τὸν καιρὸν ἐξήγαγεν
 αὐτοὺς τὴν δύναμιν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι νο- 6
 τερες τοὺς ἐναντίους ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτούς,
 μίαν τῶν πρὸς ἀλήθειαν πεπραγμένων ἐννοιαν
 βανον· ὁ δ' ῥαθοκλῆς ὡς ἐπλησίασε τοῖς πο-
 ραῖς, ἄφνω τὸ πολεμικὸν προσέταξε σημαίνειν,
 προσπεσὼν πολὺν ἐποίησε φόνον. οἱ δὲ Καρχη-
 ρα παραδόξῳ συμπτώματι περιπεσόντες καὶ πολ-
 τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλόντες συνέφυγον εἰς
 παρεμβολήν. ῥαθοκλῆς μὲν οὖν διὰ τὸν νύκτα 7
 οὺς ἐσχάτους ἐλθὼν κινδύνους, διὰ τῆς ἰδίας
 ῆς οὐ μόνον λύσειν εὔρε τῶν κακῶν, ἀλλὰ καὶ
 πολεμικοὺς ἠλάττωσεν· οἱ δὲ τῆς στάσεως μά-
 αἵτιοι γενόμενοι καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι πρὸς
 δύνασθην ἀλλοτριῶς διέκειντο, ὑπὲρ τοὺς δια-
 ρους ὄντες, ἐτόλμησαν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους
 πολῆσαι. ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ Λιβύην καὶ Σικε-
 διεληλυθότες μνησθησόμεθα καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ
 θέντων.

ῶν γὰρ Τυρρηνῶν στρατευσάντων ἐπὶ πόλιν 35
 ριον ἄποικον Ῥωμαίων, οἱ μὲν ὑπατοὶ δυνά-
 ἀδραῖς ἐκβοηθήσαντες ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς
 ῆνοὺς καὶ συνεδίωξαν εἰς τὴν παρεμβολήν, οἱ 2
 ἀμύνεται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, μακρὰν ἀπηρ-
 νης τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, ἀδεῶς ἐπόρθουν
 Ἰαπύγων τοὺς τὰ Ῥωμαίων φρονοῦντας. διό-
 ῆναγκάσθησαν οἱ ὑπατοὶ διαιρεῖν τὰς δυνάμεις,
 Φάβιος μὲν ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ κατέμεινε, ὁ δὲ 3

πολιτῶν εἰς τὴν ἐπὶ τοὺς Νομάδας στρατείαν, ἵνα⁴³⁷
 μηδένα τῶν ἀξιολόγων ἔχη τὸν ἀντιστησόμενον, οὐκ
 ἐτόλμα δὲ ἀποκαλύψασθαι πρὸς τὴν τυραννίδα, με-
 3 τακαλούμενος ὑπὸ τῆς εὐλαβείας. καθ' ὃν δὲ και-
 ρὸν Ἀγαθοκλῆς ἐπέθετο τοῖς περὶ τὸν Ὀφέλλαν,⁵
 ὀρμήσαι καὶ τοῦτον συνέβη πρὸς τὴν δυναστείαν,
 ἀγνοούντων ἀμφοτέρων τὰ παρὰ τοῖς πολεμίοις
 4 πραττόμενα. οὔτε γὰρ Ἀγαθοκλῆς ἔγνω τὴν ἐπί-
 θεσιν τῆς τυραννίδος καὶ τὴν ἐν τῇ πόλει ταρα-
 χήν, ἐπεὶ ῥαδίως ἂν ἐκράτησε τῆς Καρχηδόνας· εἰ-¹⁰
 λετο γὰρ ἂν Βομίλκας ἐπ' αὐτοφώρῳ γενόμενος
 συνεργεῖν Ἀγαθοκλεῖ μᾶλλον ἢ τοῖς πολίταις δοῦ-
 ναι τὴν ἐκ τοῦ σώματος τιμωρίαν· οὔτε πάλιν οἱ
 Καρχηδόνοι τὴν ἐπίθεσιν τὴν Ἀγαθοκλέους ἐπύ-
 5 θοντο· ῥαδίως γὰρ ἂν αὐτὸν ἐχειρώσαντο προσλα-¹⁵
 βόμενοι τὴν μετ' Ὀφέλλα δύναμιν. ἀλλ', οἶμαι,
 παρ' ἀμφοτέροις οὐκ ἀλογίστως συνέβη γενέσθαι
 ταύτην τὴν ἄγνοιαν, καίπερ μεγάλων μὲν οὐσῶν
 τῶν πράξεων, ἕγγυς δ' ἀλλήλων ἐπικεχειρηκότων
 6 τοῖς τηλικούτοις τολμήμασιν· ὃ τε γὰρ Ἀγαθοκλῆς²⁰
 ἄνδρα φίλον μέλλων ἀναιρεῖν πρὸς οὐδὲν ἐπέβαλλε
 τὴν διάνοιαν τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις συντελουμέ-
 νων, ὃ τε Βομίλκας τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν
 ἀφαιρούμενος οὐδὲν ὅλως ἐπολυπραγμόνει τῶν παρὰ
 τοῖς ἀντιστρατοπεδεύουσιν, ὥς ἂν ἔχων προκείμε-²⁵
 νον ἐν τῇ ψυχῇ τὸ μὴ τοὺς πολεμίους ἐπὶ τοῦ πα-
 7 ρόντος, ἀλλὰ τοὺς πολίτας καταπολεμῆσαι. ταύτῃ
 δ' ἂν τις καὶ τὴν ἱστορίαν καταμύψαιτο, θεωρῶν
 ἐπὶ μὲν τοῦ βίου πολλὰς καὶ διαφόρους πράξεις
 συντελουμένας κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, τοῖς δ' ἀνα-³⁰
 γράφουσιν ἀναγκαῖον ὑπάρχον τὸ μεσολαβεῖν τὴν
 διήγησιν καὶ τοῖς ἅμα συντελουμένοις μερίζειν τοὺς

ἐν τόπων τοὺς μὲν ὑπερέχοντας διασκάψας, τοὺς
 φαραγγώδεις ἢ κοίλους ἀναλήμμασιν ἀξιολόγοις
 ἰσώσας, κατανήλωσεν ἀπάσας τὰς δημοσίας προσ-
 οντας, αὐτοῦ δὲ μνημεῖον ἀθάνατον κατέλιπεν, εἰς
 τὴν εὐχρηστίαν φιλοτιμηθεῖς. κατέμιξε δὲ καὶ 3
 τὴν σύγκλητον, οὐ τοὺς εὐγενεῖς καὶ προέχοντας
 εἰς ἀξιώμασι προσγράφων μόνον, ὥς ἦν ἔθος,
 ἀλλὰ πολλοὺς καὶ τῶν ἀπελευθέρων υἱοὺς ἀνέμιξεν.
 οἷς βαρέως ἔφερον οἱ καυχώμενοι ταῖς εὐγε-
 ναις. ἔδωκε δὲ τοῖς πολίταις καὶ τὴν ἐξουσίαν 4
 οἱ προαιροῖντο τιμῆσασθαι. τὸ δ' ὅλον, ὁρῶν τε-
 σαυρισμένον κατ' αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐπιφανεστά-
 τιν τὸν φθόνον, ἐξέκλινε τὸ προσκόπτειν τινὶ τῶν
 τῶν πολιτῶν, ἀντίταγμα κατασκευάζων τῇ τῶν
 γενῶν ἀλλοτριότητι τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὐ-
 χαν. καὶ κατὰ μὲν τὴν τῶν ἱππέων δοκιμασίαν 5
 πρῶτος ἀφείλετο τὸν ἵππον, κατὰ δὲ τὴν τῶν συν-
 των καταγραφὴν οὐδένα τῶν ἀδοξούντων συγ-
 γρικῶν ἐξέβαλεν, ὅπερ ἦν ἔθος ποιεῖν τοῖς τιμη-
 ραῖς. εἰθ' οἱ μὲν ὑπατοὶ διὰ τὸν φθόνον καὶ διὰ
 βούλεσθαι τοῖς ἐπιφανεστάτοις χαρίζεσθαι συν-
 τὴν τὴν σύγκλητον οὐ τὴν ὑπὸ τούτου καταλεγεί-
 ναι, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν προγεγενημένων τιμητῶν
 καταγραφείσαν· ὁ δὲ δῆμος τούτοις μὲν ἀντιπράτ- 6
 τει, τῷ δὲ Ἀππίῳ συμφιλοτιμούμενος καὶ τὴν τῶν
 γενῶν προαγωγὴν βεβαιῶσαι βουλόμενος, ἀγο-
 ράσιμον εἵλετο τῆς ἐπιφανεστέρας ἀγορανομίας υἱὸν
 ἀπελευθέρου Γναῖον Φλάβιον, ὃς πρῶτος Ῥωμαίων
 καὶ ταύτης τῆς ἀρχῆς πατὴρ ὢν δεδουλευκός.
 ὁ Ἀππίος τῆς ἀρχῆς ἀπολυθεὶς, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς
 σύγκλητος φθόνον εὐλαβηθεὶς, προσεποιήθη τυφλὸς
 εἶναι καὶ κατ' οἰκίαν ἔμενεν.

ἐγκλημάτων δόντες ἄφεσιν, διελύθησαν· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις οὐδὲν ἐμνησικακήσαν διὰ τοὺς περυσί-
 στωτας τὴν πόλιν κινδύνους, αὐτὸν δὲ τὸν Βομί-
 καν αἰκισάμενοι δεινῶς τοῦ ζῆν ἐστέρησαν, οὐδὲν
 φροντίσαντες τῶν δεδομένων ὄρκων.

Καρχηδόνιοι μὲν οὖν κινδυνεύσαντες τοῖς ὅλοις
 σφαλῆναι τοῦτον τὸν τρόπον ἐκομίσαντο τὴν πα-
 7 τρώαν πολιτείαν. Ἀγαθοκλῆς δὲ πλοῖα φορηγὰ γε-
 μίσας τῶν λαφύρων, καὶ τοὺς ἀχρήστους εἰς πόλε-
 μον τῶν ἐκ Κυρήνης παραγενομένων ἐμβιβάσας,¹⁰
 ἀπέστειλεν εἰς Συρακούσας. χειμῶνων δ' ἐπιγενο-
 μένων ἃ μὲν διεφθάρη τῶν πλοίων, ἃ δ' ἐξέπεσε
 πρὸς τὰς κατ' Ἰταλίαν Πιθηκούσας νήσους, ὀλίγα-
 δ' εἰς τὰς Συρακούσας διεσώθη.

8 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥωμαίων ὑπατοί,¹⁵
 Μαρσοῖς πολεμουμένοις ὑπὸ Σαμνιτῶν βοηθήσαν-
 τες, τῇ τε μάχῃ ἐπρωτέρησαν καὶ συχνοὺς τῶν πο-
 9 λεμίων ἀνείλον. εἶτα διὰ τῆς Ὀμβρικῶν χώρας
 διελθόντες ἐνέβαλον εἰς τὴν Τυρρηνίαν πολεμίαν
 οὔσαν, καὶ τὸ καλούμενον Κάπριον φρούριον ἐξε-
 10 πολιόρκησαν. διαπρεσβευομένων δὲ τῶν ἐγγχωρίων
 ὑπὲρ ἀνοχῶν, πρὸς μὲν Ταρκυνίτας εἰς ἔτη τετ-
 ταράκοντα, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Τυρρηνοὺς ἅπαν-
 τας εἰς ἐνιαυτὸν ἀνοχὰς ἐποίησαντο.

45 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-
 25 νησι μὲν ἦρχεν Ἀναξικράτης, ἐν Ῥώμῃ δὲ ὑπατοί
 κατέστησαν Ἀππίος Κλαύδιος καὶ Λεύκιος Οὐλοῦ-
 μνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δημήτριος μὲν ὁ Ἀντιγόνου
 παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς δύναμιν ἄδραν πεξήν
 τε καὶ ναυτικήν, ἔτι δὲ βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 εἰς πολιορκίαν χρησίμων τὴν ἀρμόζουσαν παρα-
 σκευήν, ἐξεπλευσεν ἐκ τῆς Ἐφέσου· παράγγελμα δ'

δρου τελευτήν ἀξιολογώτατοι τῶν ἡγεμόνων ταύτην
 ἐκρίνουν. ἕκαστος γὰρ τούτῳ τῷ γάμῳ συνακο-
 λουθήσειν Μακεδόνας ἐλπίζων ἀντείχετο τῆς βασι-
 λικῆς οἰκίας, ὥς τὴν τῶν ὄλων ἀρχὴν περιστήσω-
 ναι ἑαυτόν. ὁ δὲ ἐπιμελητὴς τῶν Σάρδεων ἔχων 5
 παράγγελμα παρ' Ἀντιγόνου τηρεῖν τὴν Κλεοπά-
 τραν, διεκώλυεν αὐτῆς τὴν ἐξοδον· ὕστερον δὲ
 προστάξαντος τοῦ δυνάστου διὰ τινων γυναικῶν
 ἠολοφόνησεν. ὁ δ' Ἀντίγονος οὐ βουλόμενος λέ-
 γεσθαι κατ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἀναιρέσεως, τῶν γυ-
 ναικῶν τινας ἐκόλασεν ὥς ἐπιβεβουλευκυίας καὶ τὰ
 περὶ τὴν ἐκφορὰν βασιλικῶς ἐφιλοκάλησε.

Κλεοπάτρα μὲν οὖν περιμάχητος γενομένη παρὰ
 τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἡγεμόσι, πρὸ τοῦ συντελεσθῆναι
 τὸν γάμον τοιαύτης ἔτυχε καταστροφῆς. ἡμεῖς δὲ 7
 διηλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα,
 μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς οἰ-
 κουμένης.

Κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην Καρχηδονίαν ἐκπεμψάν-38
 ταν δύναμιν τὴν προσαξομένην τοὺς ἀφεστηκότας
 Νομάδας, Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ μὲν τοῦ Τύνητός ἀπέλι-
 πιν Ἀρχάγαθον τὸν υἱὸν μετὰ μέρους τῆς στρα-
 τίας, αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τοὺς κρατίστους, πεζοὺς
 μὲν ὀκτακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ ὀκτακοσίους, ζεύγη
 δὲ Λιβύων πεντήκοντα, κατὰ σπουδὴν ἐπηκολούθει
 τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παραγεννηθέντες 2
 εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς καλουμένους Ζούφωνας,
 πολλοὺς τῶν ἐγγωρίων προσηγάροντο, καὶ τῶν ἀφε-
 στηκόντων ἐνίοις εἰς τὴν προϋπάρχουσαν ἀποκατέστη-
 σαν συμμαχίαν· ἐπεὶ δ' ἤκουσαν πλησίον εἶναι τοὺς
 πολεμίους, κατεστρατοπέδευσαν ἐπὶ τινος γεωλόφου
 περιεχομένου ρείθροις βαθέσι καὶ δυσπεράτοις. καὶ 3

τειχῶν κατασκευαῖς, τοὺς δὲ περὶ τὸν Δημήτριον τῷ
 τε πλήθει τῶν στρατιωτῶν πολλαπλασίους εἶναι καὶ
 7 ταῖς παρασκευαῖς πολλὰ πλεονεκτεῖν. τέλος δ' ἐπὶ
 δύο ἡμέρας συνεχῶς τῆς πολιορκίας γενομένης, οἱ
 μὲν φρουροὶ τοῖς καταπέλταις καὶ πετροβόλοις συν-
 8 τιρωσκόμενοι καὶ διαδόχους οὐκ ἔχοντες ἡλαττοῦν-
 το, οἱ δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἐκ διαδοχῆς κινδύ-
 νεύοντες καὶ νεαλεῖς αἰεὶ γινόμενοι, διὰ τῶν πετρο-
 βόλων ἐρημωθέντος τοῦ τείχους, ἐνέπεσον εἰς τὴν
 Μουνυχίαν, καὶ τοὺς μὲν φρουροὺς ἠνάγκασαν θέ-
 10 σθαι τὰ ὄπλα, τὸν δὲ φρουράρχον Διονύσιον ἐξώ-
 46 γρησαν. τούτων δ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις κατευνυχί-
 θέντων, ὁ μὲν Δημήτριος κατασκάψας τὴν Μουνυχίαν,
 ὁλόκληρον τῷ δήμῳ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκατέστησε
 καὶ φιλίαν καὶ συμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς συνέθετο,
 12 οἱ δ' Ἀθηναῖοι, γράψαντος ψήφισμα Στρατοκλέους,
 ἐψηφίσαντο χρυσᾶς μὲν εἰκόνας ἐφ' ἄρματος στή-
 σαι τοῦ τε Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου πλησίον Ἀρ-
 μοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, στεφανῶσαι δὲ ἀμφο-
 13 τέρους ἀπὸ ταλάντων διακοσίων, καὶ βωμὸν ἰδρυ-
 σαμένους προσαγορεῦσαι Σωτήρων, πρὸς δὲ τὰς
 δέκα φυλάς προσθεῖναι δύο, Δημητριάδα καὶ Ἀν-
 140 τιγονίδα, καὶ συντελεῖν αὐτοῖς κατ' ἐνιαυτὸν ἀγῶ-
 νας καὶ πομπὴν καὶ θυσίαν, ἐνυφαίνειν τε αὐτοὺς
 3 εἰς τὸν τῆς Ἀθηνᾶς πέπλον [κατ' ἐνιαυτόν]. ὁ μὲν
 οὖν δήμος ἐν τῷ Λαμιακῷ πολέμῳ καταλυθεὶς ὑπ'
 Ἀντιπάτρου, μετ' ἔτη πεντεκαίδεκα παραδόξως ἐκο-
 μίσατο τὴν πατριὸν πολιτείαν· ὁ δὲ Δημήτριος,
 φρουρουμένης τῆς Μεγαρέων πόλεως, ἐκπολιορκή-
 σας αὐτὴν ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν τῷ δήμῳ, καὶ
 30 τιμῶν ἀξιολόγων ἔτυχεν ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων.
 4 Ἀντίγονος δέ, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν Ἀθήνη-

μαρβάρους εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ προσβιαζόμε-
 νος τοποῖς προσάντεσι καὶ δυσπροσίτοις οὐχ ἦτ-
 τον ἐπασχεν ἢ διετίθει τοὺς Καρχηδονίους. οὐ μὴν
 ἔλγε τῆς τόλμης, ἀλλὰ τῇ νίκῃ μετεωριζόμενος
 νείκετο, διαλαμβάνων κατὰ κράτος αἰρήσειν τὴν
 στρατοπεδείαν. ἐν τοσούτῳ δὲ τὸ τέλος τῆς μάχης 2
 παραδοκοῦντες οἱ Νομάδες ταῖς μὲν τῶν Καρχηδο-
 νίων ἀποσκευαῖς οὐχ οἰοί τε ἦσαν ἐπιθέσθαι διὰ τὸ
 τὰς δυνάμεις ἀμφοτέρως πλησίον τῆς παρεμβολῆς
 ἐγανῖζεσθαι, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν Ἑλλήνων στρατοπε-
 δείαν ὤρμησαν, εἰδότες τὸν Ἀγαθοκλέα μακρὰν
 πεσπασμένον. ἐρήμου δ' αὐτῆς οὔσης τῶν δυνα-
 μων ἀμύνασθαι ὁραδίως ἐπιπεσόντες τοὺς μὲν ἀν-
 ησπύοντας ὀλίγους ὄντας ἀπέκτειναν, αἰχμαλώτων δὲ
 πλήθος καὶ τῆς ἄλλης ὠφελείας ἐκυρίευσαν. ἃ δὲ 3
 πυθόμενος ὁ Ἀγαθοκλῆς ἦγε κατὰ τάχος τὴν δύ-
 ναμιν, καὶ τινὰ μὲν τῶν ἀφηρησασμένων ἀνέσωσε,
 τῶν δὲ πλείστων οἱ Νομάδες ἐκυρίευσαν καὶ νυκτὸς
 ταυγενομένης μακρὰν ἑαυτοὺς ἐξετόπισαν. ὁ δὲ 4
 πεσπὴς στήσας τρόπαιον τὰ μὲν λάφυρα διεῖλε τοῖς
 στρατιώταις, ὅπως μηδεὶς ἀγανακτήσῃ περὶ τῶν
 ἀπολωλότων, τοὺς δ' αἰχμαλώτους Ἑλληνας τοὺς
 πεστρατευσαμένους τοῖς Καρχηδονίοις εἰς τὸ φρου-
 ρίον ἀπέθετο. οὗτοι μὲν οὖν εὐλαβούμενοι τὴν ἀπὸ 5
 τοῦ δυνάστου τιμωρίαν νυκτὸς ἐπέθοντο τοῖς ἐν
 τῷ φρουρίῳ, καὶ τῇ μάχῃ κρατούμενοι κατελάβοντο
 λόφον ἐρυμνόν, ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων, ὧν
 ἦσαν Συρακόσιοι πλείους τῶν πεντακοσίων. Ἀγα- 6
 θοκλῆς δὲ πυθόμενος τὸ πεπραγμένον ἦκε μετὰ
 τῆς δυνάμεως, καὶ καταβιβάσας ὑποσπόνδους τοὺς
 ἐπιθεμένους ἅπαντας ἀπέσφαξεν.

Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ταύτης γενόμενος, καὶ πάντα 40

3 λαμῖνα. ὁ δὲ τεταγμένος ὑπὸ Πτολεμαίου τῆς νή-
 σου στρατηγὸς Μενέλαος συναγαγὼν τοὺς στρα-
 τιώτας ἐκ τῶν φρουρίων διέτριβεν ἐν Σαλαμῖνι,
 ἀπεχόντων δὲ τετταράκοντα σταδίους τῶν πολε-
 μίων, ἐξῆλθεν ἔχων πεζοὺς μὲν μυρίους καὶ δις-
 χιλίους, ἵππεις δὲ περὶ ὀκτακοσίους. γενομένης δὲ
 μάχης ἐπ' ὀλίγον χρόνον, οἱ μὲν περὶ τὸν Μενέ-
 λαον ἐκβιασθέντες ἐτράπησαν, ὁ δὲ Δημήτριος συν-
 διώξας τοὺς πολεμίους εἰς τὴν πόλιν αἰχμαλώτους
 μὲν ἔλαβεν οὐ πολὺ ἐλάττους τρισχιλίων, ἀνείλε δὲ
 4 περὶ χιλίους. τοὺς δ' ἁλόντας τὸ μὲν πρῶτον ἀπο-
 λύσας τῶν ἐγκλημάτων καταδιείλεν εἰς τὰς τῶν
 ἰδίων στρατιωτῶν τάξεις· ἀποδιδρασκόντων δ' αὐ-
 τῶν πρὸς τοὺς περὶ τὸν Μενέλαον διὰ τὸ τὰς ἀπο-
 σκευὰς ἐν Αἰγύπτῳ καταλελοιπέναι παρὰ Πτολε-
 μαίῳ, γνοὺς ἀμεταθέτους ὄντας ἐνεβίβασεν εἰς τὰς
 ναὺς καὶ πρὸς Ἀντίγονον εἰς Συρίαν ἀπέστειλεν.
 5 οὗτος δὲ τοῦτον τὸν χρόνον διέτριβε περὶ τὴν ἄνω
 Συρίαν, πόλιν κτίζων περὶ τὸν Ὀρόντην ποταμὸν,
 ἣν ὠνόμασεν Ἀντιγόνειαν ἀφ' ἑαυτοῦ. κατεσκεύαζε
 δὲ πολυτελῶς, τὴν περίμετρον ὑποστησάμενος στα-
 δίων ἑβδομήκοντα· εὐφυὴς γὰρ ἦν ὁ τόπος ἐφεδρεῖ-
 σαι τῇ τε Βαβυλωνίᾳ καὶ ταῖς ἄνω σατραπείαις καὶ
 6 πάλιν τῇ κάτω Συρίᾳ καὶ ταῖς περὶ Αἰγυπτὸν σατρα-
 πείαις. οὐ μὲν πολὺν γε χρόνον συνέβη μείναι τὴν
 πόλιν, Σελεύκου καθελόντος αὐτὴν καὶ μεταγαγόντος
 ἐπὶ τὴν κτισθεῖσαν μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ πατρὸς
 ἐκείνου κληθεῖσαν Ἀντιόχειαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων
 ἀκριβῶς ἕκαστα δηλώσομεν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρό-
 7 νους παραγενηθέντες· τῶν δὲ κατὰ τὴν Κύπρον οἱ
 περὶ τὸν Μενέλαον ἡττημένοι τῇ μάχῃ τὰ μὲν βέλη
 καὶ τὰς μηχανὰς παρεκόμισαν ἐπὶ τὰ τεῖχη, καὶ τοῖς

στρατιώταις διαλαβόντες τὰς ἐπάλξεις παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν κίνδυνον, ὁρῶντες καὶ τὸν Δημήτριον πρὸς πολιορκίαν ἐτοιμαζόμενον, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον ἀπέστειλαν εἰς Αἴγυπτον τοὺς δηλώσοντας περὶ τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀξιῶσοντας βοηθεῖν, ὥς κινδυνευόντων αὐτῶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ πραγμάτων.

Δημήτριος δὲ τὴν τε τῶν Σαλαμινίων ὁρῶν πό-
 λιν οὐκ εὐκαταφρόνητον οὖσαν καὶ στρατιωτῶν πλη-
 θος ὑπάρχον ἐν αὐτῇ τῶν ἀμυνομένων, ἔκρινε μη-
 10 χανὰς τε τοῖς μεγέθεσιν ὑπεραιρούσας κατασκευάζειν καὶ καταπέλτας ὀξυβελεῖς καὶ λιθοβόλους παντοίους καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν καταπληκτικὴν. μετεπέμψατο δὲ καὶ τεχνίτας ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ σιδηρον, ἔτι δ' ὕλης πληθὺς καὶ τῆς ἄλλης χορηγίας
 15 τὴν ἐπιτήδειον κατασκευὴν. ταχὺ δὲ πάντων εὐ- 2
 τρεπῶν αὐτῶ γενομένων, συνέπηξε μηχανὴν τὴν ὀνομαζομένην ἐλέπολιν, τὸ πλάτος ἔχουσαν ἐκάστην πλευρὰν τετταράκοντα καὶ πέντε πήχεις, τὸ δ' ὕψος πηχῶν ἐνενήκοντα, διειλημμένην στέγαις ἐννέα, ὑπό-
 20 442 τροχον δὲ πᾶσαν τροχοῖς στερεοῖς τέτταρσιν ὀκτα-
 πήχεσι τὸ ὕψος. κατεσκευάσε δὲ καὶ κριοὺς ὑπερ- 3
 μεγέθεις καὶ χελώνας δύο κριοφόρους. τῆς δ' ἐλε-
 πόλεως εἰς μὲν τὰς κάτω στέγας εἰσῆνεγκε πετρο-
 βόλους παντοίους, ὧν ἦσαν οἱ μέγιστοι τριτάλαντοι,
 25 εἰς δὲ τὰς μέσας καταπέλτας ὀξυβελεῖς μεγίστους, εἰς δὲ τὰς ἀνωτάτας ὀξυβελεῖς τε τοὺς ἐλαχίστους καὶ πετροβόλων πληθὺς, ἄνδρας τε τοὺς χρησομέ-
 νους τούτοις κατὰ τρόπον πλείους τῶν διακοσίων. προσαγαγὼν δὲ τὰς μηχανὰς τῇ πόλει καὶ πυκνοῖς 4
 30 χρώμενος τοῖς βέλεσι τῇ μὲν τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρε τοῖς πετροβόλοις, τῇ δὲ τὰ τείχη διέσεισε τοῖς κριοῖς. ἀμυνομένων δὲ καὶ τῶν ἐνδον εὐρώστως καὶ 5

- τοῖς μηχανήμασιν ἑτέρας μηχανὰς ἀντιταττόντων, ἐφ' ἡμέρας μὲν τινὰς ἀμφίδοξος ἦν ὁ κίνδυνος, ἀμφοτέρων κακοπαθόντων καὶ κατατραυματιζομένων· τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ τείχους πίπτοντος καὶ τῆς πόλεως κινδυνευούσης ἀλῶναι κατὰ κράτος, νυν-⁸
- 6 κτὸς ἐπιγενομένης ἔληξε τὰ τῆς τειχομαχίας. οἱ δὲ περὶ τὸν Μενέλαον ἀκριβῶς εἰδότες ἀλωσομένην τὴν πόλιν, εἰ μὴ τι καινοτομεῖν ἐπιχειρήσειαν, ἤθροισαν ὕλης ξηρᾶς πλῆθος, ταύτην δὲ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐμβαλόντες ταῖς τῶν πολεμίων μηχαναῖς,¹¹ καὶ ἅμα πάντας τοὺς πυρσοφόρους ἀπὸ τῶν τειχῶν
- 7 ἀφέντες, ἀνῆψαν τὰ μέγιστα τῶν ἔργων. ἄφνω δὲ τῆς φλογὸς εἰς ὕψος ἀρθείσης οἱ περὶ τὸν Δημήτριον ἐπεχείρησαν μὲν βοηθεῖν, τοῦ δὲ πυρὸς καταταχίσαντος συνέβη τὰς μηχανὰς κατακαυθῆναι.¹³
- 8 καὶ πολλοὺς τῶν ἐν αὐταῖς ὄντων διαφθαρῆναι. ὁ δὲ Δημήτριος ἀποσφαλεῖς τῆς ἐλπίδος οὐδ' ὥς ἔληγεν, ἀλλὰ προσεκαρτέρει τῇ πολιορκίᾳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, νομίζων τῷ χρόνῳ καταπολεμήσειν τοὺς πολεμίους.¹⁵
- 49 Πτολεμαῖος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν ιδίων ἥτταν, ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου δύναμιν ἔχων ἀξιόλογον πεζὴν τε καὶ ναυτικὴν. κατενεχθεὶς δὲ τῆς Κύπρου πρὸς τὴν Πάφον ἐκ τε τῶν πόλεων παρεδέξατο τὰ σκάφη καὶ παρέπλευσεν εἰς Κίτιον, τῆς¹⁵
- 2 Σαλαμῖνος ἀπέχον σταδίους διακοσίους. εἶχε δὲ τὰς πάσας ναὺς μακρὰς ἑκατὸν καὶ τετταράκοντα· τούτων δ' ἦν ἡ μεγίστη πεντήρης, ἡ δ' ἐλαχίστη τετρήρης· στρατιωτικὰ δὲ πορεῖα ταύταις ἐπηκολούθει πλείω τῶν διακοσίων, ἄγοντα πεζοὺς οὐκ ἐλάττους τῶν²⁰
- 3 μυρίων. οὗτος μὲν οὖν πρὸς τὸν Μενέλαον κατὰ γῆν ἐπεμψέ τινὰς, διακελευόμενος τὰς ναὺς, ἂν ἡ

δυνατόν, κατὰ τάχος ἐκ τῆς Σαλαμῖνος πρὸς αὐτὸν
 443 ἀποστείλαι, οὐσας ἐξήκοντα· ἤλπιξε γάρ, εἰ προσ-
 λάβοι ταύτας, ῥαδίως κρατήσῃν τῇ ναυμαχίᾳ, δια-
 κοσίοις σκάφεσιν ἄγωνιζόμενος. ὁ δὲ Δημήτριος 4
 5 νοήσας αὐτοῦ τὴν ἐπιβολὴν, ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας
 ἀπέλιπε μέρος τῆς δυνάμεως, τὰς δὲ ναῦς ἀπάσας
 πληρώσας καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους ἐμ-
 βιβάσας, βέλη καὶ πετροβόλους ἐνέθετο, καὶ τῶν
 τρισπιθάρμων ὀξυβελῶν τοὺς ἱκανοὺς ταῖς πρῶραις
 10 ἐπέστησε. κοσμήσας δὲ πολυτελεῶς πρὸς ναυμαχίαν 5
 τὸν στόλον περιέπλευσε τὴν πόλιν, καὶ κατὰ τὸ
 στόμα τοῦ λιμένος μικρὸν ἔξω βέλους ἀφείλ τὰς
 ἀγκύρας διενυκτέρευσεν, ἅμα μὲν τὰς ἐκ τῆς πό-
 λεως ναῦς κωλύσων συμμιξαι ταῖς ἄλλαις, ἅμα δὲ
 15 καραδοκῶν τὸν ἐπίπλουν τῶν πολεμίων καὶ πρὸς
 ναυμαχίαν ὧν ἔτοιμος. τοῦ δὲ Πτολεμαίου πλέον- 6
 τος ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ τῶν ὑπηρετικῶν πλοίων
 συνεπομένων, πόρρωθεν καταπληκτικὸν ὀραῖσθαι
 συνέβαινε τὸν στόλον διὰ τὸ πλῆθος. ὁ δὲ Δημή- 50
 20 τριος κατανοήσας τὸν ἐπίπλουν, Ἀντισθένην μὲν
 τὸν ναύαρχον ἔχοντα ναῦς δέκα τῶν πεντηρικῶν
 ἀπέλιπε κωλύσοντα τὰς ἐκ τῆς πόλεως ναῦς ἐπεξιέ-
 ναι πρὸς τὴν ναυμαχίαν, ἔχοντος τοῦ λιμένος στε-
 νὸν τὸν ἔκπλουν, τοῖς δ' ἱππεῦσι προσέταξε παρὰ-
 25 γειν παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἵν' ἐάν τι γένηται πταῖ-
 σμα, διασώσειαν τοὺς πρὸς τὴν γῆν διανηζομένους.
 αὐτὸς δ' ἐκτάξας τὰς ναῦς ἀπὸ τῶν πολεμίων, 2
 ἔχων τὰς ἀπάσας ὀκτὼ πλείους τῶν ἑκατὸν σὺν ταῖς
 πληρωθείσαις ἐκ τῶν χωρίων τῶν ληφθέντων· τού-
 30 των δ' ἦσαν αἱ μέγισται μὲν ἐπτήρεις, αἱ πλεῖσται
 δὲ πεντήρεις. καὶ τὸ μὲν εὐάνυμον κέρας ἐπείχον 3
 ἐπτήρεις μὲν ἑπτὰ Φοινίκων, τετρήρεις δὲ τριάκοντα

τῶν Ἀθηναίων, Μηδίου τοῦ ναυάρχου τὴν ἡγεμο-
 νίαν ἔχοντος· ἐπίπλους δὲ τούτοις ἔταξεν ἐξήρεις
 δέκα καὶ πενήτηρεις ἄλλας τοσαύτας, διεγνώκως ἰσχυ-
 ρὸν κατασκευάσαι τοῦτο τὸ κέρας ἐφ' οὗ καὶ αὐτὸς
 4 ἡμελλε διαγωνίζεσθαι. κατὰ μέσῃν δὲ τὴν τάξιν τὰ
 ἐλάχιστα τῶν σκαφῶν ἔστησεν, ὧν ἡγοῦντο Θεμί-
 σων τε ὁ Σάμιος καὶ Μαρσύας ὁ τὰς Μακεδονικὰς
 πράξεις συνταξάμενος. τὸ δὲ δεξιὸν εἶχε κέρας Ἡγή-
 σιππός τε ὁ Ἀλικαρνασσεὺς καὶ Πλειστίας ὁ Κῶος,
 5 ἀρχικυβερνήτης ὧν τοῦ σύμπαντος στόλου. Πτολε-
 μαῖος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔτι νυκτὸς ἐπέπλει κατὰ
 σπουδὴν ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα, νομίζων φθάσειν τοὺς
 πολεμίους τὸν εἰσπλουν ποιησάμενος· ὥς δ' ἡμέρας
 ἐπιγενομένης οὐ μακρὰν ὁ τῶν ἐναντίων στόλος
 ἐκτεταγμένος ἑωρᾶτο, καὶ αὐτὸς τὰ πρὸς τὴν ναυ-
 6 μάχην παρεσκευάζετο. τὰ μὲν οὖν πορεῖα πόρρω-
 θεν ἐπακολουθεῖν παρήγγειλε, τῶν δὲ ἄλλων νεῶν
 τὴν ἀρμόζουσαν τάξιν ποιησάμενος αὐτὸς τὸ λαιον⁴⁴
 κέρας διακατεῖχε, συναγωνιζομένων αὐτῷ τῶν με-
 γίστων σκαφῶν. τοιαύτης δὲ τῆς διατάξεως γενο-
 7 μένης, εὐχὰς ἑκάτεροι τοῖς θεοῖς ἐποιοῦντο, καθά-
 περ ἦν ἔθος, διὰ τῶν κελευστῶν, συνεπιλαβομένου
 51 καὶ τοῦ πλήθους τῇ φωνῇ. οἱ δὲ δυνάσται, ὥς ἂν
 περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ὅλων μέλλοντες διακινδύ-
 νεύειν, ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καθειστήκεισαν. Δημήτριος⁵⁵
 μὲν οὖν τῶν ἐναντίων ἀποσχῶν ἰς ἂν τρεῖς στα-
 δίους, ἦρε τὸ συγκεῖμενον πρὸς μάχην σύσσημον,
 ἀσπίδα κεχρυσωμένην, φανεράν πασιν ἐκ διαδοχῆς·
 2 τὸ παραπλήσιον δὲ καὶ τῶν περὶ Πτολεμαῖον ποιη-
 σάντων, ταχὺ τὸ διεῖργον διάστημα συνηρέθη. ὥς⁵⁶
 δ' αἶ τε σάλπιγγες τὸ πολεμικὸν ἐσήμαινον καὶ συν-
 ηλάλαξαν αἱ δυνάμεις ἀμφοτέραι, φερομένων ἀπα-

σῶν τῶν νεῶν εἰς ἐμβολὴν καταπληκτικῶς, τὸ μὲν
 πρῶτον τοῖς τόξοις καὶ τοῖς πετροβόλοις, ἔτι δὲ τοῖς
 ἀκοντίσμασι πυκνοῖς χρῶμενοι κατετραυμάτιζον τοὺς
 ὑποπίπτοντας· εἶτα συνεγγισάντων τῶν σκαφῶν,
 5 καὶ μελλούσης γίνεσθαι τῆς ἐμβολῆς βιαίου, οἱ μὲν
 ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων συγκαθῆκαν, οἱ δ' ἐρέται
 παρακληθέντες ὑπὸ τῶν κελυστῶν ἐκθυμότερον
 ἐνέκειντο. ἀπὸ κρατούς δὲ καὶ βίας ἐλαθεῖσάν τῶν 3
 νεῶν, αἱ μὲν παρέσυρον ἀλλήλων τοὺς ταρσοὺς,
 10 ὥστε πρὸς φυγὴν καὶ διαγμὸν ἀχρηστους γίνεσθαι
 καὶ τοὺς ἐπιβεβηκότας ἄνδρας ὠρμηκότας πρὸς ἀλ-
 κὴν κωλύεσθαι τῆς πρὸς τὸν κίνδυνον ὁρμῆς· αἱ
 δὲ κατὰ πρῶραν τοῖς ἐμβόλοις συρράττουσαι πρύ-
 μναν ἀνεκρούοντο πρὸς ἄλλην ἐμβολήν, καὶ κατε-
 15 τραυμάτιζον ἀλλήλους οἱ ταύταις ἐφεστῶτες, ἅτε
 τοῦ σκοποῦ σύνεγγυς ἐκάστοις κειμένου. τινὲς δὲ
 τῶν τριηράρχων ἐκ πλαγίας ἔτυπτον, καὶ τῶν ἐμ-
 βόλων δυσάποσπάστως ἐχόντων ἐπεπήδων ἐπὶ τὰς
 τῶν πολεμίων ναῦς, πολλὰ καὶ πάσχοντες δεινὰ
 20 καὶ διατιθέντες· οἱ μὲν γὰρ τῶν ἐγγιζόντων τοί- 4
 χων ἐφαψάμενοι καὶ σφαλέντες τῆς βάσεως περιέ-
 πιπτον εἰς θάλατταν καὶ παραχρῆμα τοῖς δόρα-
 σιν ὑπὸ τῶν ἐφεστῶτων ἐφονεύοντο, οἱ δὲ κρατή-
 σαντες τῆς ἐπιβολῆς τοὺς μὲν ἀνῆρουν, τοὺς δὲ
 25 κατὰ τὴν στενοχωρίαν ἐκβιαζόμενοι περιέτρεπον εἰς
 τὸ πέλαγος. ὅλως δὲ ποικίλοι καὶ παράλογοι συνί-
 σταντο μάχαι, πολλάκις τῶν μὲν ἡττόνων ἐπικρα-
 τούντων διὰ τὴν τῶν σκαφῶν ὑπεροχὴν, τῶν δὲ
 κρείττονων θλιβομένων διὰ τὸ περὶ τὴν στάσιν
 30 ἐλάττωμα καὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν συμβαινόντων ἐν
 τοῖς τοιοῦτοις κινδύνοις. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ τῆς 5
 γῆς ἀγώνων διάδηλος ἡ ἀρετὴ γίνεται, δυναμένη

διὰ τὴν ἦτταν καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἀνέλαβε τὸ διά-
 ῥημα καὶ πρὸς ἅπαντας ἀνέγραφεν ἑαυτὸν βασιλέα.
 4 παραπλήσιως δὲ τούτοις καὶ οἱ λοιποὶ δυνάσται ζη-
 λουτυπήσαντες ἀνηγόρευον ἑαυτοὺς βασιλεῖς, Σέλευ-⁴⁴⁸
 κος μὲν προσφάτως τὰς ἄνω σατραπείας προσκε-
 κτημένος, Λυσίμαχος δὲ καὶ Κάσσανδρος τὰς ἐξ
 ἀρχῆς δοθείσας μερίδας διατηροῦντες. ἡμεῖς δὲ περὶ
 τούτων ἱκανῶς εἰρηκότες ἐν μέρει διέξιμεν περὶ τῶν
 κατὰ Λιβύην καὶ Σικελίαν πραχθέντων.

- 54 Ἀγαθοκλῆς γὰρ πυθόμενος τοὺς προειρημένους¹⁰
 δυνάστας ἀνηρημένους *, καὶ νομίζων μῆτε δυνά-
 μεσι μῆτε χώρᾳ μῆτε τοῖςπραχθεῖσι λείπεσθαι τού-
 των, ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε βασιλέα. καὶ διὰ δὴ μὲν
 οὐκ ἔκρινεν ἔχειν· ἐφόρει γὰρ αἰεὶ στέφανον, ὃν
 κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος ἔκ τινος ἱερῶ-¹¹
 σύνης περικείμενος οὐκ ἀπέθετο περὶ τῆς δυνα-
 στείας ἀγωνιζόμενος· ἐνιοὶ δὲ φασιν αὐτὸν ἐπιτετη-
 δεῦσθαι τοῦτον ἐξ ἀρχῆς φορεῖν διὰ τὸ μὴ λίαν
 2 αὐτὸν εὐχαίτην εἶναι. οὐ μὴν ἀλλὰ τῆς προσηγο-
 ρίας ταύτης ἄξιόν τι σπεύδων προᾶξει, ἐπὶ μὲν Ἴτυ-¹²
 καίους ἐστράτευσεν ἀφροστηκότητας· ἄφρων δ' αὐτῶν
 τῇ πόλει προσπεσών, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς χώρας ἀπει-
 λημένων πολιτικῶν ζωγρήσας εἰς τριακοσίους, τὸ
 μὲν πρῶτον διδοὺς ἄφρῃσιν τῶν ἐγκλημάτων ἡξίου
 παραδιδόναι τὴν πόλιν· οὐ προσεχόντων δὲ τῶν¹³
 ἔνδον συνεπῆγγνε μηχανήν, καὶ κρεμάσας ἐπ' αὐτῇ
 3 τοὺς αἰχμαλώτους προσήγαγε τοῖς τείχεσιν. οἱ δ'
 Ἴτυκαῖοι τοὺς μὲν ἡτυχηκότητας ἡλέουν, πλείονα δὲ
 λόγον τῆς τῶν ἀπάντων ἐλευθερίας ἢ τῆς ἐκείνων
 σωτηρίας ποιούμενοι διέλαβον τὰ τεῖχη τοῖς στρα-¹⁴
 4 τιώταις καὶ τὴν πολιορκίαν εὐγενῶς ὑπέμενον. εἰδ'
 ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς ἐπιστήσας τῇ μηχανῇ τοὺς τε δῆυ-

βελεῖς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, ἀπὸ ταύτης
 ἀγωνιζόμενος ἤρχετο τῆς πολιορκίας, καὶ ταῖς ψυ-
 χαῖς τῶν ἔνδον ὥσπερ καυτήριά τινα προσῆγεν· οἱ δ'
 ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐστῶτες τὸ μὲν πρῶτον ὠκνοῦν
 5 τοῖς βέλεσι χρῆσασθαι, προκειμένων αὐτοῖς σκοπῶν
 πολιτικῶν ἀνδρῶν, ὧν ἡσάν τινες καὶ τῶν ἐπιφα-
 νεστάτων· ἐπικειμένων δὲ τῶν πολεμίων βαρύτε-
 ρον ἠναγκάζοντο τοὺς ἐπὶ τῆς μηχανῆς ὄντας ἀμύ-
 νεσθαι. ἔνθα δὲ συνέβαινε γίνεσθαι παράλογα πάθη 6
 10 τοῖς Ἰτυκαίοις καὶ τύχης ἐπηφρασμὸν ἐν ἀνάγκαις
 κειμένοις ἀνεκφεύκτοις· προβεβλημένων γὰρ τῶν
 Ἑλλήνων τοὺς ἡλωκότας τῶν ἐξ Ἰτύκης, ἀναγκαῖον
 ἦν ἢ τούτων φειδομένους περιορᾶν ὑποχείριον τοῖς
 πολεμίοις γινομένην τὴν πατρίδα, ἢ τῇ πόλει βοή-
 15 θοῦντας ἀνηλεῶς φονεῦσαι πλῆθος πολιτῶν ἡτυχη-
 κότων· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ἀμυνόμενοι γὰρ 7
 τοὺς πολεμίους καὶ παντοίοις βέλεσι χρώμενοι καὶ
 τὰ τῶν ἐφεστηκότων τῇ μηχανῇ σώματα κατηκί-
 σαντο, καὶ τινὰς μὲν τῶν κρεμασμένων πολιτῶν κα-
 20 τηκόντισαν, τινὰς δὲ τοῖς ὀξυβελέσι πρὸς τῇ μηχανῇ
 καθήλωσαν καθ' οὓς ποτε τύχοι τοῦ σώματος τό-
 447 πους, ὥστε σταυρῷ παραπλησίαν εἶναι τὴν ὕβριν
 ἅμα καὶ τὴν τιμωρίαν. καὶ ταῦτ' ἐγένετό τισιν ὑπὸ
 συγγενῶν ἢ φίλων, εἰ τύχοι, τῆς ἀνάγκης οὐ πο-
 25 λυπραγμονούσης τι τῶν παρ' ἀνθρώποις ὀσίων. ὁ δὲ
 δ' Ἀγαθοκλῆς ὁρῶν αὐτοὺς ἀπαθῶς ὠρμηκότας πρὸς
 τὸν κίνδυνον, περιστήσας πανταχόθεν τὴν δύναμιν,
 καὶ κατὰ τινα τόπον φαύλως ᾠκοδομημένον βιασά-
 μενος, εἰσέπεσεν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δ' Ἰτυκαίων 2
 30 τῶν μὲν εἰς τὰς οἰκίας, τῶν δ' εἰς τὰ ἱερὰ κατα-
 φευγόντων, δι' ὀργῆς αὐτοὺς ἔχων φόνον τὴν πό-
 λιν ἐπλήρωσε. τοὺς μὲν γὰρ ἐν χειρῶν νόμῳ διέ-

φθειρε, τοὺς δ' ἁλόντας ἐκρέμασε, τοὺς δ' ἐπὶ θεῶν
 ἱερὰ καὶ βωμοὺς καταφυγόντας διαψευσθῆναι τῆς
 3 ἐλπίδος ἐποίησε. διαφορήσας δὲ τὰς κτήσεις καὶ
 φυλακὴν ἀπολιπὼν ἐπὶ τῆς πόλεως, ἐστρατοπέδευ-
 σεν ἐπὶ τὴν Ἴππου καλουμένην ἄκραν, ὠχυρωμένην
 φυσικῶς τῇ παρακειμένῃ λίμνῃ. πολιορκήσας δὲ αὐ-
 τὴν ἐνεργῶς, καὶ τῶν ἐγγωρίων ναυμαχίᾳ περιγενό-
 μενος, κατὰ κράτος εἶλε. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τὰς
 πόλεις χειρωσάμενος, τῶν τε ἐπὶ θαλάττῃ τόπων
 τῶν πλείστων ἐκυρίευσεν καὶ τῶν τὴν μεσόγειον οἰ-
 10 κούντων πλὴν τῶν Νομάδων· ὧν τινὲς μὲν φιλίαν
 πρὸς αὐτὸν ἐποίησαντο, τινὲς δ' ἐκαραδόκουν τὴν
 4 τῶν ὅλων κρίσιν. τέτταρα γὰρ τὴν Λιβύην διεί-
 ληφε γένη, Φοίνικες μὲν οἱ τὴν Καρχηδόνα τότε
 κατοικοῦντες, Λιβυφοίνικες δὲ πολλὰς ἔχοντες πό-
 15 λεις ἐπιθαλαττίους καὶ κοινωνοῦντες τοῖς Καρχη-
 δονίοις ἐπιγαμίας, οἷς ἀπὸ τῆς συμπεπλεγμένης συγ-
 γενείας συνέβη τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας· ὁ
 δὲ πολὺς λαὸς τῶν ἐγγωρίων, ἀρχαιότατος ὢν, Λί-
 βυς ὠνομάζετο, μισῶν διαφερόντως τοὺς Καρχηδο-
 20 νίους διὰ τὸ βάρος τῆς ἐπιστασίας· οἱ δὲ τελευταῖοι
 Νομάδες ὑπῆρχον, πολλὴν τῆς Λιβύης νεμόμενοι
 μέχρι τῆς ἐρήμου.

5 Ἀγαθοκλῆς δὲ τοῖς μὲν κατὰ Λιβύην συμμάχοις
 καὶ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερέχων τῶν Καρχηδονίων, 25
 περὶ δὲ τῶν ἐν Σικελίᾳ πραγμάτων ἀγωνιῶν, ἄφρα-
 κτα καὶ πεντηκοντόρους ναυπηγησάμενος, ἐνεβίβασεν
 στρατιώτας δισχιλίους. καταλιπὼν δὲ τῶν ἐν τῇ
 Λιβύῃ πραγμάτων στρατηγὸν Ἀγάθαρχον τὸν υἱόν,
 ἀνήχθη ταῖς ναυσίν, ἐπὶ Σικελίας τὸν πλοῦν ποι-
 30 ούμενος.

ΕΓ Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ξενόδοκος ὁ τῶν

Ἀκραγαντίνων στρατηγός, πολλὰς μὲν τῶν πόλεων
 ἡλευθερωκώς, ἐλπίδας δὲ μεγάλας παρεσχηκώς τοῖς
 Σικελιώταις τῆς καθ' ὅλην τὴν νῆσον αὐτονομίας,
 ἐξήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς Ἀραθοκλέους στρα-
 5 τηγούς, οὐσαν πεζῶν μὲν πλείονων ἢ μυρίων, ἱπ-
 πέων δὲ σχεδὸν χιλίων. οἱ δὲ περὶ Λεπτίνην καὶ 2
 Δημόφιλον ἐκ τῶν Συρακουσῶν καὶ τῶν φρουρίων
 ἐπιλέξαντες ὅσους ἠδύναντο πλείστους, ἀντεστρατο-
 πέδευσαν πεζοῖς μὲν ὀκτακισχιλίοις καὶ διακοσίοις,
 10 ἱππεῦσι δὲ χιλίοις καὶ διακοσίοις. γενομένης οὖν
 448 παρατάξεως ἰσχυρᾶς ἡττηθεὶς ὁ Ξενόδοκος ἔφυγεν
 εἰς τὸν Ἀκράγαντα, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν
 οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων καὶ πεντακοσίων. οἱ μὲν 3
 οὖν Ἀκραγαντινοὶ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ περιπεσόντες
 15 διέλυσαν ἑαυτῶν μὲν τὴν καλλίστην ἐπιβολὴν, τῶν
 δὲ συμμάχων τὰς τῆς ἐλευθερίας ἐλπίδας. Ἀραθο-
 κλῆς δὲ τῆς μάχης ἄρτι γεγεννημένης καταπλεύσας
 τῆς Σικελίας εἰς Σελινοῦντα, Ἡρακλεώτας μὲν ἡλευ-
 θερωκότας τὴν πόλιν ἠνάγκασε πάλιν ὑποτάττεσθαι,
 20 παρελθὼν δὲ ἐπὶ θάτερον μέρος τῆς νήσου Θερ-
 μίτας μὲν προσαγαγόμενος ὑποσπόνδους ἀφῆκε, τῶν
 Καρχηδονίων φρουρούντων ταύτην τὴν πόλιν, Κε-
 φαλοίδιον δὲ ἐκπολιορκήσας Λεπτίνην μὲν ταύτης
 ἐπιμελητὴν ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς μεσογείου
 25 ποιοῦμενος τὴν πορείαν, ἐπεβάλετο μὲν νυκτὸς εἰς
 τὰ Κεντόριπα παρεισπεσεῖν, εἰσδεχομένων αὐτόν τι-
 νων πολιτικῶν ἀνδρῶν, καταφανοῦς δὲ τῆς ἐπιβο-
 λῆς γενομένης καὶ τῶν φρουρῶν παραβοηθησάντων,
 ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πόλεως, ἀποβαλὼν τῶν στρατιωτῶν
 30 πλείους τῶν πεντακοσίων. μετὰ δὲ ταῦτά τινων ἐκ 4
 τῆς Ἀπολλωνίας μεταπεμπομένων αὐτὸν καὶ τὴν
 πατρίδα προδῶσειν ἐπαγγελλομένων, ἦκε πρὸς τὴν

πόλιν. τῶν δὲ προδοτῶν καταφανῶν γενομένων καὶ
κολασθέντων κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν πο-
λιορκήσας ἄπρακτος ἐγένετο, τῇ δ' ὕστεραία πολλὰ
κακοπαθήσας καὶ συχνοὺς ἀποβαλὼν μόγισ εἶλε τὴν
πόλιν, καὶ τῶν Ἀπολλωνιατῶν τοὺς πλείστους ἀπο-⁵
σφάξας διήρπασε τὰς κτήσεις.

- 57 Τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος, Δεινοκράτης ὁ τῶν
φυγάδων ἡγούμενος ἀναλαβὼν τὴν Ἀκραγαντίνων
προαίρεσιν, καὶ προστάτην αὐτὸν ἀναδείξας τῆς κοι-
νῆς ἐλευθερίας, ἐποίησε πολλοὺς ἀπανταχόθεν συν-¹⁰
2 δραμεῖν πρὸς αὐτόν. οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἔμφυτον
πᾶσιν ἐπιθυμίαν τῆς αὐτονομίας, οἱ δὲ διὰ τὸν
Ἀγαθοκλέους φόβον προθύμως ὑπήκουον τοῖς πα-
ραγγελλομένοις. ἡθροισμένων δ' αὐτῷ πεζῶν μὲν
οὐ πολὺ ἐλαττόνων δισμυρίων, ἱππέων δὲ χιλίαν¹⁵
καὶ πεντακοσίων, καὶ πάντων τούτων ἐν φυγαῖς καὶ
μελέταις τοῦ πολεῖν συνεχῶς γεγονότων, κατεστρα-
τοπέδευσεν ἐν ὑπαίθρῳ, προκαλοῦμενος τῇ μάχῃ
3 τὸν δυνάστην. τοῦ δ' Ἀγαθοκλέους λειπομένου
πολὺ ταῖς δυνάμεσι καὶ φυγομαχοῦντος, ἐκ ποδὸς²⁰
ἠκολούθει συνεχῶς, ἀκοντιὶ περιπεποιημένος τὴν
νίκην.

Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν καιρῶν τοῖς περὶ τὸν Ἀγα-
θοκλέα συνέβαινε πρὸς τὸ χεῖρον μεταβάλλειν οὐ
μόνον τὰ κατὰ Σικελίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν²⁵
4 Λιβύην πράγματα. Ἀρχάγαθος γὰρ ὁ καταλειφθεὶς⁴⁰
ὑπ' αὐτοῦ στρατηγὸς μετὰ τὴν ἀναγῶγὴν τοῦ πα-
τρὸς τὸ μὲν πρῶτον ἐπλεονέκτει, πέμψας εἰς τοὺς
ἄνω τόπους μέρος τι τῆς δυνάμεως, ἧς ἦν ἡγεμὼν
Εὐμαχος. οὗτος γὰρ Τῶκας πόλιν εὐμεγέθη χειρω-³⁰
σάμενος, πολλοὺς προσηγάγετο τῶν πλησίον κατοι-
5 κούντων Νομάδων. εἰθ' ἑτέραν ἐκπολιορκήσας τὴν

αἰωτίαις διαλαβόντες τὰς ἐπάλξεις παρεσκευά-
 ζον πρὸς τὸν κίνδυνον, ὁρῶντες καὶ τὸν Δημή-
 τριον πρὸς πολιορκίαν ἐτοιμαζόμενον, πρὸς δὲ Πτο- 8
 λῆμον ἀπέστειλαν εἰς Αἴγυπτον τοὺς δηλώσαντας
 τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀξιῶσαντας βοηθεῖν, ὥς
 νενεόντων αὐτῶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ πραγμάτων.
 ἡμῆτριος δὲ τὴν τε τῶν Σαλαμινίων ὁρῶν πό- 48
 λιν εὐκαταφρόνητον οὖσαν καὶ στρατιωτῶν πλη-
 θύνοντα ἐν αὐτῇ τῶν ἀμυνομένων, ἔκρινε μη-
 χανὰς τε τοῖς μετέθεσιν ὑπεραιρούσας κατασκευά-
 σαι καταπέλτας ὀξυβελεῖς καὶ λιθοβόλους παν-
 τὰ καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν καταπληκτικὴν.
 ἐμπύματο δὲ καὶ τεχνίτας ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ σί-
 ρακας, ἔτι δ' ὕλης πλῆθος καὶ τῆς ἄλλης χορηγίας
 ἐπιτήδειον κατασκευὴν. ταχὺ δὲ πάντων ἐν- 2
 ῶν αὐτῶ γενομένων, συνέπηξε μηχανὴν τὴν
 ἐκδομένην ἐλέπολιν, τὸ πλάτος ἔχουσαν ἐκάστην
 ἑκατὸν τετραράκοντα καὶ πέντε πήχεις, τὸ δ' ὕψος
 ἑκατὸν ἐνενήκοντα, διειλημμένην στέγαις ἐννέα, ὑπό-
 νηθ' ἑκατὸν δὲ πᾶσαν τροχοῖς στερεοῖς τέτταρσιν ὀκτα-
 κτάων τὸ ὕψος. κατεσκευάσασκε δὲ καὶ κριοὺς ὑπερ- 3
 βολοὺς καὶ χελώνας δύο κριοφόρους. τῆς δ' ἐλε-
 φάντης εἰς μὲν τὰς κάτω στέγας εἰσῆνεγκε πετρο-
 βόλους παντοίους, ὧν ἦσαν οἱ μέγιστοι τριτάλαντοι,
 καὶ τὰς μέσας καταπέλτας ὀξυβελεῖς μεγίστους,
 καὶ τὰς ἀνωτάτας ὀξυβελεῖς τε τοὺς ἐλαχίστους
 πετροβόλων πλῆθος, ἄνδρας τε τοὺς χρησομέ-
 νους τούτοις κατὰ τρόπον πλείους τῶν διακοσίων.
 παραγῶν δὲ τὰς μηχανὰς τῇ πόλει καὶ πυκνοῖς 4
 ἑκατοσίν τοῖς βέλεσι τῇ μὲν τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρε
 πετροβόλοις, τῇ δὲ τὰ τείχη διέσεισε τοῖς κρι-
 οφόροις ἀμυνομένων δὲ καὶ τῶν ἐνδον εὐρώστας καὶ 5

τοῖς νομιζόμενοι καθάπερ παρ' Αἰγυπτίοις οἱ κύ-
 νες, ἐκ τε τῶν παρεσκευασμένων ἐν τοῖς ταμείοις
 τὰ ζῶα τὰς τροφὰς ἐλάμβανον ἀκωλύτως ὅποτε βού-
 λοντο. καὶ τὰς προσηγορίας δ' ἐτίθεσαν οἱ γονεῖς
 τοῖς παισὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν πιθήκων,⁵
 5 ὥσπερ παρ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν θεῶν. τοῖς δ' ἀποκτεί-
 νασι τοῦτο τὸ ζῶον ὡς ἡσεβηκόσι τὰ μέγιστα θά-
 νατος ὥριστο πρόστιμον· διὸ δὴ καὶ παρὰ τισιν
 ἐνίσχυσεν ἐν παροιμίας μέρος λεγόμενον ἐπὶ τῶν
 ἀνατὶ κτεινομένων ὅτι πιθήκου αἶμα ἀποτίσιεν.¹⁰
 6 ὁ δ' οὖν Εὐμαχος μίαν μὲν τούτων τῶν πόλεων¹⁵⁰
 ἐλὼν κατὰ κράτος διήρπασε, τὰς δὲ δύο προσηγά-
 γετο. πυνθανόμενος δὲ τοὺς περιοικούντας βαρ-
 βάρους ἀθροίζειν ἐπ' αὐτὸν μεγάλας δυνάμεις, προ-
 ῆγε συντονώτερον, διεγνώκως ἐπανιέναι πρὸς τοὺς¹⁵
 ἐπὶ θαλάττῃ τόπους.

59 Μέχρι μὲν δὴ τούτων τῶν καιρῶν ἐν τῇ Αἰβύῃ
 κατὰ νοὺν ἅπαντα τὰ πράγματα τοῖς περὶ τὸν Ἀρ-
 χάγαθον ἦν. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς γερουσίας ἐν Καρ-
 χηδόνι βουλευσαμένης περὶ τοῦ πολέμου [καλῶς]²⁰
 ἔδοξε τοῖς συνέδροις τρία στρατόπεδα ποιήσαντας
 ἐκ τῆς πόλεως ἐκπέμψαι, τὸ μὲν ἐπὶ τὰς παραθα-
 λαττίους πόλεις, τὸ δ' εἰς τὴν μεσόγειον, τὸ δ' εἰς
 2 τοὺς ἄνω τόπους. ἐνόμιζον γὰρ τοῦτο πράξαντες
 πρῶτον μὲν τὴν πόλιν ἀπαλλάξειν τῆς πολιορκίας,²⁵
 ἅμα δὲ καὶ τῆς σιτοδείας· πολλῶν γὰρ καὶ παντο-
 δαπῶν ὄχλων συμπεφευγότων εἰς τὴν Καρχηδόνα
 συνέβαινε πάντων γεγυμέναι σπάνιν, ἐξανηλωμένων
 ἤδη τῶν ἐπιτηδείων· ὁ δὲ τῆς πολιορκίας οὐκ ἦν
 κίνδυνος, ἀπροσίτου τῆς πόλεως οὔσης διὰ τὴν³⁰
 3 ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τῆς θαλάττης ὀχυρότητα· ἐπειδ'
 ὑπελάμβανον καὶ τοὺς συμμάχους διαμενεῖν μᾶλλον

πλείονων στρατοπέδων ὄντων ἐν ὑπαίθρῳ τῶν πα-
 ραβοηθούντων· τὸ δὲ μέγιστον, ἤλπιζον καὶ τοὺς
 πολεμίους ἀναγκασθῆσθαι μερίζειν τὰς δυνάμεις
 καὶ μακρὰν ἀποσπᾶσθαι τῆς Καρχηδόνης· ἅπερ
 5 ἅπαντα κατὰ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν συνετελέσθη.
 τρισμυρίων μὲν γὰρ στρατιωτῶν ἐκ τῆς πόλεως 4
 ἐκπεμφθέντων οἱ καταλειπόμενοι ἔμποροι οὐχ οἶον
 ἱκανὰ πρὸς αὐτάρκειαν εἶχον, ἀλλ' ἐκ περιουσίας
 ἐχρῶντο δαψιλέσι πᾶσιν· οἳ τε σύμμαχοι τὸ πρὸ
 10 τοῦ διὰ τὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβον ἀναγκα-
 ζόμενοι προστίθεσθαι τοῖς πολεμίοις, τότε πάλιν
 θαρρήσαντες ἀνέτρεχον εἰς τὴν προϋπάρχουσαν φι-
 λίαν. ὁ δ' Ἀρχάγαθος ὁρῶν διειλημμένην ἅπασαν 60
 τὴν Λιβύην πολεμίοις στρατοπέδοις, καὶ αὐτὸς διεῖλε
 15 τὴν δύναμιν, καὶ μέρος μὲν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν πα-
 ραθαλάττιον, τῆς δ' ἄλλης στρατιᾶς ἦν μὲν Αἰσχρίωνι
 παραδούς ἐξέπεμψεν, ἧς δ' αὐτὸς ἡγείτο, καταλιπὼν
 τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἐπὶ τοῦ Τύνητος. τοσοῦτων 2
 δὲ στρατοπέδων ἐπὶ τῆς χώρας πανταχῇ πλαζομέ-
 20 νων, καὶ προσδοκωμένης ἔσεσθαι πραγμάτων ὁλο-
 σκεροῦς μεταβολῆς, ἅπαντες ἡγωνίων, καραδοκοῦν-
 τες τὸ τέλος τῶν ἀποβησομένων. Ἄννων μὲν οὖν 3
 ἡγούμενος τοῦ κατὰ τὴν μεσόγειον στρατοπέδου θεῖς
 ἐνέδραν τοῖς περὶ τὸν Αἰσχρίωνα καὶ παραδόξως ἐπι-
 25 θέμενος, ἀνείλε πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τετρακισ-
 χιλίων, ἱππεῖς δὲ περὶ διακοσίους, ἐν οἷς ἦν καὶ
 αὐτὸς ὁ στρατηγός· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἤλωσαν,
 οἱ δὲ διεσώθησαν πρὸς Ἀρχάγαθον, ἀπέχοντα στα-
 40 δίους πεντακοσίους. Ἰμίλκων δ' ἐπὶ τοὺς ἄνω τό- 4
 30 πους στρατεύειν ἀποδειχθεὶς τὸ μὲν πρῶτον ἐφή-
 ρρευε τῇ πόλει πρὸς τὸν Εὐμαχον, ἐφελκόμενον
 451 βαρὺ τὸ στρατόπεδον διὰ τὰς ἐκ τῶν ἄλουνσῶν πό-

5 λεων ὠφελείας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἑλλήνων ἐκ-
 ταξάντων τὴν δύναμιν καὶ προκαλουμένων εἰς μά-
 χην, Ἰμίλων μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς κατέλιπε διε-
 σκευασμένον ἐν τῇ πόλει, διακελευσάμενος, ὅταν
 αὐτὸς ἀναχωρῇ προσποιούμενος φεύγειν, ἐπεξελθεῖν
 τοῖς ἐπιδιώκουσιν· αὐτὸς δὲ προαγαγὼν τοὺς ἡμί-
 σεις τῶν στρατιωτῶν καὶ μικρὸν πρὸ τῆς παρεμβο-
 λῆς συνάψας μάχην, εὐθύς ἔφευγεν ὡς καταπεπληγ-
 6 μένος, οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμαχον ἐπαρθέντες τῇ
 νίκῃ, καὶ τῆς τάξεως οὐδὲν φροντίσαντες, ἐδίωκον
 καὶ τεθορυβημένως τῶν ὑποχωρούντων ἐξήπτοντο·
 ἄφνω δὲ καθ' ἕτερον μέρος τῆς πόλεως ἐκχυθείσης
 τῆς δυνάμεως κατεσκευασμένης, καὶ πλήθους ἰκα-
 νοῦ πρὸς ἓν παρακείμεμα συναλαλάξαντος, κατε-
 7 πλάγησαν. ἐμβαλόντων οὖν τῶν βαρβάρων εἰς ἄσυν-
 τάκτους καὶ πεφοβημένους διὰ τὸ παράδοξον, ταχὺ
 τροπὴν συνέβη γενέσθαι τῶν Ἑλλήνων. ὑποτεμο-
 μένων δὲ τῶν Καρχηδονίων τὴν εἰς τὴν στρατο-
 πεδεῖαν ἀποχώρησιν τῶν πολεμίων, ἡναγκάσθησαν
 οἱ περὶ τὸν Εὐμαχον καταφυγεῖν ἐπὶ τὸν πλησίον
 8 λόφον ὕδατος σπανίζοντα. περιστρατοπεδευσάντων
 δὲ τὸν τόπον τῶν Φοινίκων, ἅμα μὲν ὑπὸ τοῦ δι-
 ψους καταπονηθέντες, ἅμα δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων
 κρατούμενοι, σχεδὸν ἅπαντες ἀνῆρέθησαν. ἀπὸ μὲν
 γὰρ πεζῶν ὀκτακισχιλίων τριάκοντα μόνον διεσώ-
 9 θησαν, ἀπὸ δ' ἱππέων ὀκτακοσίων τετταράκοντα
 61 διέφυγον τὸν κίνδυνον. ὁ δ' Ἀρχάγαθος τηλικαύτῃ
 συμφορᾷ περιπεσὼν ἐπανῆλθεν εἰς Τύννητα. καὶ
 τῶν μὲν ἐκπεμφθέντων στρατιωτῶν τοὺς περιλει-
 πομένους μετεπέμπετο πανταχόθεν, εἰς δὲ τὴν Σι-
 κελίαν ἐξέπεμψε τοὺς δηλώσοντας τῷ πατρὶ τὰ συμ-
 βεβηκότα καὶ παρακαλέσοντας βοηθεῖν τὴν ταχίστην.

σὼν τῶν νεῶν εἰς ἐμβολὴν καταπληκτικῶς, τὸ μὲν
 πρῶτον τοῖς τόξοις καὶ τοῖς πετροβόλοις, ἔτι δὲ τοῖς
 ἀκοντίσμασι πυκνοῖς χρώμενοι κατετραυμάτιζον τοὺς
 ἐκπρίπτοντας· εἰτα συνεγγισάντων τῶν σκαφῶν,
 καὶ μελλούσης γίνεσθαι τῆς ἐμβολῆς βιαίον, οἱ μὲν
 ἐπὶ τῶν καταστροφμάτων συγκαθῆκαν, οἱ δ' ἐρέται
 παρακλήθέντες ὑπὸ τῶν κελυστῶν ἐκθυμότερον
 κίεοντο. ἀπὸ κράτους δὲ καὶ βίας ἐλαθεῖσιν τῶν 3
 κελυστῶν, αἱ μὲν παρέσθον ἀλλήλων τοὺς ταρσοὺς,
 ὥστε πρὸς φυγὴν καὶ διωγμὸν ἀχρηστοὺς γίνεσθαι
 καὶ τοὺς ἐπιβεβηκότας ἄνδρας ὠρμηκότας πρὸς ἀλ-
 λήν κωλύεσθαι τῆς πρὸς τὸν κίνδυνον ὁρμῆς· αἱ
 δὲ κατὰ πρῶτον τοῖς ἐμβόλοις συρράττονσαι πρύ-
 μναν ἀνεκρούοντο πρὸς ἄλλην ἐμβολήν, καὶ κατε-
 τραυμάτιζον ἀλλήλους οἱ ταύταις ἐφεστῶτες, ἅτε
 τοῦ σκοποῦ σύνεγγυς ἐκάστοις κειμένου. τινὲς δὲ
 τῶν τριηράρχων ἐκ πλαγίας ἐτυπτον, καὶ τῶν ἐμ-
 βόλων δυσάποσπαστως ἐχόντων ἐπεπῆδον ἐπὶ τὰς
 τῶν πολεμίων ναῦς, πολλὰ καὶ πάσχοντες δεινὰ
 καὶ διατιθέντες· οἱ μὲν γὰρ τῶν ἐγγιζόντων τοί- 4
 ρων ἐφαψάμενοι καὶ σφαλέντες τῆς βάσεως περιέ-
 τιπον εἰς θάλατταν καὶ παραχρηῖμα τοῖς δόρα-
 σιν ὑπὸ τῶν ἐφεστῶτων ἐφονεύοντο, οἱ δὲ κρατή-
 ραντες τῆς ἐπιβολῆς τοὺς μὲν ἀνήρουν, τοὺς δὲ
 κατὰ τὴν στενοχωρίαν ἐκβιαζόμενοι περιέτρεπον εἰς
 τὸ πέλαγος. ὅλως δὲ ποικίλαι καὶ παράλογοι συνί-
 σταντο μάχαι, πολλάκις τῶν μὲν ἡττόνων ἐπικρα-
 τούντων διὰ τὴν τῶν σκαφῶν ὑπεροχήν, τῶν δὲ
 κραιττόνων θλιβομένων διὰ τὸ περὶ τὴν στάσιν
 ἐλάττωμα καὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν συμβαινόντων ἐν
 τοῖς τοιούτοις κινδύνοις. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ τῆς 5
 γῆς ἀγῶνων διάδηλος ἡ ἀρετὴ γίνεται, θυναμένη

7 σκάφειν. εἶθ' οἱ μὲν ἐφορμοῦντες ἐδίωκον, οἱ δὲ
 περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατανοήσαντες τοὺς Τυρρη-
 νοὺς παραφαινομένους ἐκ τοῦ λιμένος ἄφνω τὰς
 ναῦς ἐπέστρεψαν, καὶ καταστάντες εἰς ἐμβολὴν
 διενανμάχουν τοῖς βαρβάροις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι⁸
 διὰ τε τὸ παράδοξον καὶ διὰ τὸ τῶν πολεμίων εἰς
 μέσον ἀπολαμβάνεσθαι τὰς ἰδίας τριήρεις καταπλα-
 8 γέντες ἔφυγον. εἶθ' οἱ μὲν Ἕλληνες πέντε νεῶν
 αὐτάνδρων ἐκυρίευσαν, ὁ δὲ τῶν Καρχηδονίων
 στρατηγὸς ἀλίσκομένης ἤδη τῆς ναυαρχίδος ἀπί-¹⁰
 σφαξεν ἑαυτόν, προκρίνας τὸν θάνατον τῆς προσ-
 δοκηθείσης αἰχμαλωσίας. οὐ μὴν ἐφάνη γε εὐ βε-
 βουλευμένος· ἡ γὰρ ναῦς φοροῦ πνεύματος ἐπιλα-
 βομένη τοῦ δόλωνος ἀρθέντος ἐξέφυγε τὸν κίν-
 62 δυνον. Ἀγαθοκλῆς μὲν οὖν οὐδ' ἐλπίδας ἔχων τοῦ¹¹
 κατὰ θάλατταν περιέσεσθαι ποτε τῶν Καρχηδονίων,
 ἐνίκησε ναυμαχίᾳ παραδόξως, καὶ τὸ λοιπὸν θα-
 λαττοκρατῶν παρείχετο τοῖς ἐμπόροις τὴν ἀσφά-
 λειαν. διόπερ οἱ Συρακόσιοι, πάντοθεν πρὸς αὐ-
 τοὺς κομιζομένης ἀγορᾶς, ἀντὶ τῆς τῶν ἐπιτηδείων¹²
 2 σπάνεως ταχέως πάντων ἔσχον δαψίλειαν. ὁ δὲ
 δυνάστης μετεωρισθεὶς τῷ γεγονότι προτερήματι
 Λεπτίνην ἐξαπέστειλε λεηλατήσοντα τὴν πολεμίαν,
 καὶ μάλιστα τὴν Ἀκραγαντίνην. ὁ γὰρ Ξενοδόκος
 διὰ τὴν γεγεννημένην ἦταν βλασφημούμενος ὑπὸ¹³
 τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐστασίαζε πρὸς αὐτοὺς.
 3 παρήγγειλεν οὖν τῷ Λεπτίνῃ πειρᾶσθαι προκαλέσα-
 σθαι τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν μάχην· ῥαδίως γὰρ προ-
 τερήσειν, ὥς στασιαζούσης δυνάμεως καὶ προητη-
 4 μένης· ὅπερ καὶ συνετελέσθη. ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνης¹⁴
 ἐμβάλων εἰς τὴν Ἀκραγαντίνην ἐδήλου τὴν χώραν,
 ὁ δὲ Ξενοδόκος τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχίαν εἶχεν, οὐ

νομίζων αὐτὸν ἀξιόμαχον εἶναι, ὄνειδιζόμενος δὲ ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς δειλίαν προήγαγε τὴν στρατιάν, τῷ μὲν ἀριθμῷ βραχὺ λειπομένην τῶν ἐναντίων, τῇ δ' ἀρετῇ πολὺ καταδεστέρα οὖσαν, ὥς ἂν τῆς μὲν πολιτικῆς ἐν ἀνέσει καὶ σκιατραφίᾳ γεγενημένης, τῆς δ' ἐν ἀγρᾶνλῃ καὶ συνεχέσι στρατείαις γεγυμνασμένης. διὸ καὶ μάχης γενομένης οἱ περὶ τὸν Λεπτίνην ταχὺ τοὺς Ἀκραγαντίνους τρεψάμενοι συνεδίωξαν εἰς τὴν πόλιν. ἔπεσον δ' ἐπὶ τῆς παρατάξεως τῶν ἡττηθέντων περὶ μὲν περὶ πεντακοσίους, ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν πεντήκοντα. εἶδ' οἱ μὲν Ἀκραγαντῖνοι δυσφοροῦντες ἐπὶ τοῖς ἐλαττώμασιν ἐν αἰτίαις εἶχον τὸν Ξενόδοκον, ὥς δι' ἐκείνου δις ἡττημένοι· ὁ δὲ φοβηθεὶς τὰς ἐπιφερομένας εὐθύνας καὶ κρίσεις ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Γέλαν.

Ἀγαθοκλῆς δὲ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις καὶ περὶ καὶ 63 κατὰ θάλατταν νενικηκώς τοὺς πολεμίους, ἔθνε τοῖς θεοῖς καὶ λαμπρὰς ὑποδοχὰς τῶν φίλων ἐποιεῖτο. ἀπετίθετο δ' ἐν τοῖς πότοις τὸ τῆς τυραννίδος ἀξίωμα, καὶ τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν ταπεινότερον ἑαυτὸν ἀπεδείκνυνεν, ἅμα μὲν διὰ τῆς τοιαύτης πολιτείας θηρώμενος τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὐνοίαν, ἅμα δὲ διδούς ἐν τῇ μέθῃ καθ' αὐτοῦ παρρησίαν ἀκριβῶς κατενόει τὴν ἐκάστου διάνοιαν, τῆς ἀληθείας ἐκφερομένης ἀπαρκαλύπτως διὰ τὸν οἶνον. ὑπάρχων δὲ καὶ φύσει γελωτοποιὸς καὶ μῖμος, οὐδ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀπείχετο τοῦ σκώπτειν τοὺς καθημένους καὶ τινὰς αὐτῶν εἰκάζειν, ὥστε τὸ πλήθος πολλάκις εἰς γέλωτα ἐκτρέπεσθαι, καθάπερ τινὰ τῶν ἡθολόγων ἢ θαυματοποιῶν θεωροῦντας. δορυφορούμενος δὲ ὑπὸ πλήθους εἰς τὰς ἐκκλησίας

εἰσῆει μόνος, οὐχ ὁμοίως Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ·
 οὗτος γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον ἀπίστως διέκειτο πρὸς ἅπαν-
 τας ὥστε κατὰ μὲν τὸ πλείστον κομᾶν καὶ πωγο-
 νοτροφεῖν, ὅπως μὴ συναναγκασθῇ τῷ τοῦ κουρέως
 σιδήρῳ παραβάλλειν τὰ κυριώτατα μέρη τοῦ σώμα-
 5 τος· εἰ δὲ καὶ ποτε χρεῖα γένοιτο τὴν κεφαλὴν ἀπο-
 κείρασθαι, περιέκαε τὰς τρίχας, μίαν ἀσφάλειαν
 4 τυραννίδος ἀποφαινόμενος τὴν ἀπιστίαν. ὁ δ' οὖν
 Ἀγαθοκλῆς παρὰ τὸν πότον λαβὼν ὄντον μέγαν
 χρυσοῦν, εἶπεν ὥς οὐ πρότερον ἀπέσθη τῆς κερα-
 10 μευτικῆς τέχνης ἕως τοιαῦτα ἐκπωμάτων πλάσματα
 φιλοτεχνῶν ἐκεραμεύσατο. οὐ γὰρ ἀπηνεῖτο τὴν
 ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ τούναντίον ἐκανχᾶτο, διὰ τῆς
 ἰδίας ἀρετῆς ἀποφαινόμενος ἀντὶ τοῦ ταπεινοτάτου
 5 βίου τὸν ἐπιφανέστατον μετεिल्φέναι. καὶ ποτε 11
 πολιορκοῦντος αὐτοῦ τινὰ τῶν οὐκ ἀδόξων πόλεων,
 καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους βοῶντων, Κεραμεῦ καὶ
 καμινεῦ, πότε τοὺς μισθοὺς ἀποδώσεις τοῖς στρα-
 6 τιώταις; ὑπολαβὼν εἶπεν, Ὅταν ταύτην ἐξέλω. οὐ
 μὴν ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν τοῖς πότοις εὐτραπέλιαν κα-
 10 τανοήσας τῶν μεθύοντων τοὺς ἄλλοτρίως τὰ πρὸς
 τὴν δυναστείαν ἔχοντας, παρέλαβεν αὐτοὺς ποτε
 κατ' ἰδίαν πάλιν ἐπὶ τὴν ἐστίασιν καὶ τῶν ἄλλων
 Συρακοσίων τοὺς μάλιστα πεφρονηματισμένους, τὸν
 ἀριθμὸν πεντακοσίους ὄντας· οἷς περιστήσας τῶν 11
 7 μισθοφόρων τοὺς εὐθέτους ἅπαντας ἀπέσφαξε. σφό-
 δρα γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ χωρισθέντος εἰς Λιβύην αὐ-
 τοῦ καταλύσωσι τὴν δυναστείαν, ἐπικαλεσάμενοι
 τοὺς μετὰ Δεινοκράτους φυγάδας. τοῦτον δὲ τὸν 12
 454 τρόπον ἀσφαλισάμενος τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐξέπλεν-
 10 σεν ἐκ τῶν Συρακουσῶν.

64 Καὶ κομισθεὶς εἰς Λιβύην κατέλαβε τὸ στρατό-

εἰς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, ἀπὸ ταύτης
 ἰγνιζόμενος ἤρχετο τῆς πολιορκίας, καὶ ταῖς ψυ-
 chaῖς τῶν ἔνδον ὥσπερ καυτήριά τινα προσήγεν· οἱ δ' 5
 ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐστῶτες τὸ μὲν πρῶτον ὠκνοῦν
 τοῖς βέλεσι χρῆσασθαι, προκειμένων αὐτοῖς σκοπῶν
 πολιτικῶν ἀνδρῶν, ὧν ἦσαν τινες καὶ τῶν ἐπιφα-
 νιστάτων· ἐπικειμένων δὲ τῶν πολεμίων βαρύντε-
 ριν ἡναγκάζοντο τοὺς ἐπὶ τῆς μηχανῆς ὄντας ἀμύ-
 νεσθαι. ἐνθα δὲ συνέβαινε γίνεσθαι παράλογα πάθη 6
 τοῖς Ἴτυκαίοις καὶ τύχης ἐπηρειασμὸν ἐν ἀνάγκαις
 κειμένοις ἀνεκφεύκτοις· προβεβλημένων γὰρ τῶν
 ἑλλήνων τοὺς ἡλωκότας τῶν ἐξ Ἰτύκης, ἀναγκαῖον
 ἦν ἢ τούτων φειδομένους περιορᾶν ὑποχείριον τοῖς
 πολεμίοις γινομένην τὴν πατρίδα, ἢ τῇ πόλει βοή-
 θυντας ἀνηλεῶς φονεῦσαι πλῆθος πολιτῶν ἡτυχη-
 κῶτων· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ἀμυνόμενοι γὰρ 7
 τοὺς πολεμίους καὶ παντοίοις βέλεσι χρώμενοι καὶ
 τὰ τῶν ἐφ'esθηκότων τῇ μηχανῇ σώματα κατηκί-
 νησαντο, καὶ τινὰς μὲν τῶν κρεμασμένων πολιτῶν κα-
 τηκύντισαν, τινὰς δὲ τοῖς ὀξυβελέσι πρὸς τῇ μηχανῇ
 καθήλωσαν καθ' οὓς ποτε τύχοι τοῦ σώματος τό-
 πους, ὥστε σταυρῷ παραπλησίαν εἶναι τὴν ὕβριν
 ἡμα καὶ τὴν τιμωρίαν. καὶ ταῦτ' ἐγένετό τισιν ὑπὸ
 συγγενῶν ἢ φίλων, εἰ τύχοι, τῆς ἀνάγκης οὐ πο-
 λευπραγμονούσης τι τῶν παρ' ἀνθρώποις ὁρίων. 8
 ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὄρων αὐτοὺς ἀπαθῶς ὀρμηκότας πρὸς
 τὸν κίνδυνον, περιστήσας πανταχόθεν τὴν δύναμιν,
 καὶ κατὰ τινα τόπον φάύλως ὠκοδομημένον βιασά-
 μενος, εἰσέπεσεν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δ' Ἴτυκαίων 2
 τῶν μὲν εἰς τὰς οἰκίας, τῶν δ' εἰς τὰ ἱερὰ κατα-
 φευγόντων, δι' ὀργῆς αὐτοὺς ἔχων φόνον τὴν πό-
 λιν ἐπλήρωσε. τοὺς μὲν γὰρ ἐν χειρῶν νόμῳ διέ-

Τότε μὲν οὖν ἀνῆρέθησαν τῶν Ἀγαθοκλέους εἰς
 τρισχιλίους· κατὰ δὲ τὴν ἐπιούσαν νύκτα τὰς δυνά-
 μεις ἀμφοτέρως συνέβη περιπεσεῖν παραλόγῳ τῇ
 65 συμφορᾷ καὶ πᾶσιν ἀνελπίστῳ. τῶν γὰρ Καρχη-
 δονίων μετὰ τὴν νίκην τοὺς καλλίστους τῶν αἰχ-
 μαλώτων θυνόντων χαριστήρια νυκτὸς τοῖς θεοῖς,
 καὶ πολλοῦ πυρὸς τοὺς ἱεροκαυτουμένους ἄνδρας
 κατέχοντος, ἐξαίφνης πνεύματος ἐπιπεσόντος συν-
 ἔβη τὴν ἱερὰν σκηνὴν ἀναφθῆναι, πλησίον οὖ-
 σαν τοῦ βωμοῦ, ἀπὸ δὲ ταύτης τὴν στρατηγι-
 κὴν καὶ κατὰ τὸ συνεχὲς οὔσας τὰς τῶν ἡγεμόνων,
 ὥστε πολλὴν ἐκπληξιν γενέσθαι καὶ φόβον κατὰ
 πᾶν τὸ στρατόπεδον. τινὲς μὲν γὰρ τὸ πῦρ ἐπι-
 χειροῦντες σβέσαι, τινὲς δὲ τὰς πανοπλίας καὶ τὰ
 πολυτελέστατα τῶν παρεσκευασμένων ἐκκομίζοντες,
 1 ὑπὸ τῆς φλογὸς ἀπελαμβάνοντο· τῶν γὰρ σκη-
 νῶν ἐκ καλάμου καὶ χόρτου συγκειμένων, καὶ τοῦ
 πυρὸς ὑπὸ τοῦ πνεύματος βιαιότερον ἐκριπισθέν-
 τος, ἢ παρὰ τῶν στρατιωτῶν βοήθεια κατεταχέτο.
 2 διὸ καὶ τῆς παρεμβολῆς ταχὺ πάσης φλεγομένης,
 πολλοὶ μὲν ἐν στεναῖς ταῖς διόδοις ἀποληφθέντες
 ζῶντες κατεκαύθησαν καὶ τῆς εἰς τοὺς αἰχμαλώ-
 τους ὁμότητος παραχοῆμα τὴν κόλασιν ὑπέσχον,
 αὐτῆς τῆς ἀσεβείας ἴσην τὴν τιμωρίαν πορισάμε-
 νης· τοῖς δ' ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκίπτονται μετὰ
 3 θορύβου καὶ κραυγῆς ἕτερος μείζων ἐπηκολούθησε
 66 κίνδυνος. τῶν μὲν γὰρ Ἀγαθοκλεῖ συντεταγμένων
 Λιβύων εἰς πεντακισχιλίους ἀποστάντες τῶν Ἑλλή-
 νων νυκτὸς ἡυτομόλουν πρὸς τοὺς βαρβάρους. τοῖ-
 τους δὲ οἱ πρὸς τὴν κατασκοπὴν ἐκπεμφθέντες ὥς
 εἶδον ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων προσ-
 ἄγοντας, νομίσαντες τὴν τῶν Ἑλλήνων δύναμιν

κραγαντίνων στρατηγός, πολλὰς μὲν τῶν πόλεων
 λευθερωσάς, ἐλπίδας δὲ μεγάλας παρεσχηκώς τοῖς
 Ἀκελιώταις τῆς καθ' ὅλην τὴν νῆσον αὐτονομίας,
 ἤγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς Ἀγαθοκλέους στρα-
 τήγους, οὓσαν πεζῶν μὲν πλείονων ἢ μυρίων, ἱπ-
 πῶν δὲ σχεδὸν χιλίων. οἱ δὲ περὶ Λεπτίνην καὶ 2
 Ἡμόφιλου ἐκ τῶν Συρακουσῶν καὶ τῶν φρουρίων
 πηλῆξαντες ὅσους ἠδύναντο πλείστους, ἀντεστρατο-
 ῦδυσαν πεζοῖς μὲν ὀκτακισχιλίοις καὶ διακοσίοις,
 πεπῦσι δὲ χιλίοις καὶ διακοσίοις. γενομένης οὖν
 παρατάξεως ἰσχυρᾶς ἡττηθεὶς ὁ Ξενόδοκος ἔφυγεν
 εἰς τὸν Ἀκράγαντα, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν
 ἕκ ἐλάττους τῶν χιλίων καὶ πεντακοσίων. οἱ μὲν 3
 τὸν Ἀκραγαντῖνοι ταύτῃ τῇ συμφορᾷ περιπεσόντες
 ἔλυσαν ἑαυτῶν μὲν τὴν καλλίστην ἐπιβολήν, τῶν
 δὲ συμμαχῶν τὰς τῆς ἐλευθερίας ἐλπίδας· Ἀγαθο-
 κλῆς δὲ τῆς μάχης ἄρτι γεγεννημένης καταπλεύσας
 εἰς Σικελίας εἰς Σελινοῦντα, Ἡρακλεώτας μὲν ἡλευ-
 θερωκότας τὴν πόλιν ἠνάγκασε πάλιν ὑποτάττεσθαι,
 παρελθὼν δὲ ἐπὶ θάτερον μέρος τῆς νήσου Θερ-
 σίας μὲν προσαγαγόμενος ὑποσπόνδους ἀφῆκε, τῶν
 Λαρχηδονίων φρουρούντων ταύτην τὴν πόλιν, Κε-
 αλοίδιον δὲ ἐκπολιορκήσας Λεπτίνην μὲν ταύτης
 ἀμελητὴν ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς μεσογείου
 ποιοῦμενος τὴν πορείαν, ἐπεβάλετο μὲν νυκτὸς εἰς
 τὰ Κεντόριπα παρεισπεσεῖν, εἰσδεχομένων αὐτόν τι-
 ῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, καταφανοῦς δὲ τῆς ἐπιβο-
 ῆς γενομένης καὶ τῶν φρουρῶν παραβηθησάντων,
 ἔπεσεν ἐκ τῆς πόλεως, ἀποβαλὼν τῶν στρατιωτῶν
 λείους τῶν πεντακοσίων. μετὰ δὲ ταῦτά τινων ἐκ 4
 τῆς Ἀπολλωνίας μεταπεμπομένων αὐτόν καὶ τὴν
 ατρίδα προδῶσεν ἐπαγγελλομένων, ἥκε πρὸς τὴν

πόλιν. τῶν δὲ προδοτῶν καταφανῶν γενομένων καὶ
κολασθέντων κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν πο-
λιορκήσας ἄπρακτος ἐγένετο, τῇ δ' ὑστεραίᾳ πολλὰ
κακοπαθήσας καὶ συχνοὺς ἀποβαλὼν μόγις εἴλε τὴν
πόλιν, καὶ τῶν Ἀπολλωνιατῶν τοὺς πλείστους ἀπο-
σφάξας διήρπασε τὰς κτήσεις.

- 57 Τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος, Δεινοκράτης ὁ τῶν
φυγάδων ἡγούμενος ἀναλαβὼν τὴν Ἀκραγαντίνων
προαίρεσιν, καὶ προστάτην αὐτὸν ἀναδείξας τῆς κοι-
νῆς ἐλευθερίας, ἐποίησε πολλοὺς ἀπανταχόθεν συν-
2 δραμεῖν πρὸς αὐτόν. οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἔμφυτον
πᾶσιν ἐπιθυμίαν τῆς αὐτονομίας, οἱ δὲ διὰ τὸν
Ἀγαθοκλέους φόβον προθύμως ὑπήκουον τοῖς πα-
ραγγελλομένοις. ἡθροισμένων δ' αὐτῷ πεζῶν μὲν
οὐ πολὺ ἐλαττόνων δισμυρίων, ἱππέων δὲ χιλίων
καὶ πεντακοσίων, καὶ πάντων τούτων ἐν φυγαῖς καὶ
μελέταις τοῦ πονεῖν συνεχῶς γερονότων, κατεστρα-
τοπέδευσεν ἐν ὑπαίθρῳ, προκαλούμενος τῇ μάχῃ
3 τὸν δυνάστην. τοῦ δ' Ἀγαθοκλέους λειπομένον
πολὺ ταῖς δυνάμεσι καὶ φυγομαχοῦντος, ἐκ ποδὸς
ἠκολούθει συνεχῶς, ἀκονιτὶ περιπεποιημένος τὴν
νίκην.

- Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν καιρῶν τοῖς περὶ τὸν Ἀγα-
θοκλέα συνέβαινε πρὸς τὸ χεῖρον μεταβάλλειν οὐ
μόνον τὰ κατὰ Σικελίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν
4 Λιβύην πράγματα. Ἀρχάγαθος γὰρ ὁ καταλειφθεὶς
ὑπ' αὐτοῦ στρατηγὸς μετὰ τὴν ἀναγωγὴν τοῦ πα-
τρὸς τὸ μὲν πρῶτον ἐπλεονέκτει, πέμψας εἰς τοὺς
ἄνω τόπους μέρος τι τῆς δυνάμεως, ἧς ἦν ἡγεμὼν
Εὐμαχος. οὗτος γὰρ Τῶκας πόλιν εὐμεγέθη χειρω-
σάμενος, πολλοὺς προσηγάγετο τῶν πλησίου κατοι-
5 κούντων Νομάδων. εἶθ' ἐτέραν ἐκπολιορκήσας τὴν

νομαζομένην Φελλίνην, ἠνάγκασε πειθαρχεῖν τοὺς
 ἐξ ἧς χώραν νεμομένους, τοὺς καλουμένους Ἀσφο-
 κιδῆς, ὄντας τῷ χρώματι παραπλησίους τοῖς Αἰ-
 θίοσι. τρίτην δ' εἶλε Μεσχέλαν, μεγίστην οὖσαν, 6
 ονομαζομένην δὲ τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν ἐκ Τροίας ἀνα-
 νομαζομένων Ἑλλήνων, περὶ ᾧ ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ
 προειρήκαμεν, ἐξ ἧς δὲ τὴν ὀνομαζομένην ἄκραν
 ἔκρου τὴν ὁμώνυμον τῇ χειρωθείσῃ κατὰ κράτος
 ἀπὸ Ἀγαθοκλέους, καὶ τελευταίαν τὴν προσαγο-
 νιζομένην Ἀκρίδα πόλιν αὐτόνομον, ἣν ἔξανδρα-
 πιδισάμενος ἐξέδωκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι.
 πλησας δ' ὥφελείας τὸ στρατόπεδον κατέβη πρὸς 58
 τοὺς περὶ τὸν Ἀρχάγαθον, καὶ δόξας ἀγαθὸς ἀνῆρ
 γεγονέναι πάλιν ἐστράτευσεν εἰς τοὺς ἄνω τῆς
 ἡβύης τόπους. ὑπερβαλὼν δὲ τὰς πόλεις ᾧ πρό-
 πτερον ἐγεγόνει κύριος, παρεισέπεσεν εἰς τὴν κα-
 νομένην Μιλτίνην πόλιν, ἀπροσδοκῆτως ἐπιφανείς.
 οὐ στραφέντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν βαρβάρων καὶ κρα- 2
 τισάντων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐξεβλήθη παραλόγως καὶ
 πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν. ἐντεῦθεν δ'
 ἀναξεύξας προῆγε δι' ὄρους ὑψηλοῦ παρήκοντος ἐπὶ
 πηλίοις διακοσίοις, πλήρους δ' ὄντος αἰλούρων,
 ἐν ᾧ συνέβαινε μηδὲν ὅλως πτηνὸν νεοττεύειν μήτε
 ἐπὶ τοῖς δένδροις μήτε ἐπὶ ταῖς φάραγξι διὰ τὴν
 ἁλλοτριότητα τῶν προειρημένων ζώων. διελθὼν δὲ 3
 τὴν ὄρεινὴν ταύτην, ἐνέβαλεν εἰς χώραν ἔχουσαν
 πολλὸν πηλὸν καὶ πόλεις τρεῖς τὰς ἀπὸ τούτων
 τῶν ζώων ὀνομαζομένας εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον
 τῆς διαλέκτου μεθερμηνευομένας Πιθηκούσας. ἐν 4
 ταύταις οὐκ ὀλίγα τῶν νομῶν πολὺ παρήλ-
 λαντε τῶν παρ' ἡμῖν. τὰς τε γὰρ αὐτὰς οἰκίας οἱ
 ἰθνηκοὶ κατῴκουν τοῖς ἀνθρώποις, θεοὶ παρ' αὐ-

λιπε τοὺς υἱούς, οὓς οἱ στρατιῶται τὸν δρασμὸν
 ἀκούσαντες εὐθὺς ἀπέσφαξαν, καὶ στρατηγούς ἐξ
 ἑαυτῶν ἐλόμενοι διελύθησαν πρὸς Καρχηδονίους,
 ὥστε τὰς πόλεις ὥς εἶχον παραδοῦναι καὶ λαβεῖν
 τάλαντα τριακόσια, καὶ τοὺς μὲν αἰρουμένους μετὰ⁵
 Καρχηδονίων στρατεύειν κομίζεσθαι τοὺς αἰεὶ διδο-
 μένους μισθούς, τοὺς δ' ἄλλους εἰς Σικελίαν δια-
 4 κομισθέντας λαβεῖν οἰκητήριον Σολοῦντα. τῶν μὲν
 οὖν στρατιωτῶν οἱ πλείους ἐμμέναντες ταῖς συν-
 θήκαις ἔτυχον τῶν ὁμολογηθέντων· ὅσοι δὲ τὰς¹⁰
 πόλεις διακατέχοντες ἀντεῖχον ταῖς παρ' Ἀγαθοκλέ-
 5 οὺς ἐλπίσιν, ἐξεπολιορκήθησαν κατὰ κράτος. ὧν οἱ
 Καρχηδόνιοι τοὺς μὲν ἡγεμόνας ἀνεσταύρωσαν, τοὺς
 δ' ἄλλους δῆσαντες πέδαις, ἦν διὰ τὸν πόλεμον
 ἐξηγρώσαν χώραν ἐξηνάγκαζον τοῖς ἰδίοις πόνοις¹⁵
 πάλιν ἐξημεροῦν. Καρχηδόνιοι μὲν οὖν ἔτος τέταρ-
 του πολεμουμένοι τοῦτον τὸν τρόπον ἐκομίσαντο
 τὴν ἔλευθερίαν.

- 70 Τῆς δ' Ἀγαθοκλέους στρατείας εἰς Λιβύην ἐπι-
 σημήναιτ' ἂν τις τό τε παράδοξον καὶ τὴν εἰς τὰ²⁰
 τέκνα γενομένην τιμωρίαν οἷον τῆς θείας προνοίας.
 ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς Σικελίας ἡττηθεὶς καὶ τὴν πλεί-
 στην τῆς δυνάμεως ἀπολέσας, ἐπὶ τῆς Λιβύης μι-
 2 κρῶ μέρει τοὺς προνευικηκότας κατεπολέμησε. καὶ
 τὰς μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ πόλεις ἀπάσας ἀποβαλὼν²⁵
 πρὸς Συρακούσαις ἐπολιορκεῖτο, κατὰ δὲ τὴν Λι-
 βύην πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων ἐγκρατὴς γενόμε-
 νος εἰς πολιορκίαν κατέκλεισε τοὺς Καρχηδονίους,
 τῆς τύχης ὥσπερ ἐπίτηδες ἐπιδεικνυμένης τὴν ἰδίαν
 3 δύναμιν ἐπὶ τῶν ἀπηλπισμένων. εἰς τηλικαύτην δ'³⁰
 ὑπεροχὴν προελθόντος αὐτοῦ, καὶ τὸν Ὀφέλλαν
 φονεύσαντος ὄντα φίλον καὶ ξένον, φανερώς ἐπε-

σημήνατο τὸ δαιμόνιον ὥς διὰ τὴν εἰς τοῦτον πα-
 ρανομίαν τῶν ὕστερον αὐτῷ γεγενημένων τὸ θεῖον
 ἐπιστήσαι· τοῦ γὰρ αὐτοῦ μηνὸς καὶ τῆς αὐτῆς
 ἡμέρας Ὀφέλλαν ἀνελὼν παρέλαβε τὴν δύναμιν καὶ
 5 πάλιν τοὺς νιούς ἀπολέσας ἀπέβαλε τὸ στρατόπε-
 δον. καὶ τὸ πάντων ἰδιώτατον, ὁ θεὸς ὥσπερ ἀγα- 4
 θὸς νομοθέτης διπλὴν ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν κό-
 λασιν· ἓνα γὰρ φίλον ἀδίκως φονεύσας δυοῖν νιῶν
 ἐστερήθη, τῶν μετ' Ὀφέλλα παραγενομένων προσ-
 10 ευεργάτων τὰς χεῖρας τοῖς νεανίσκοις. ταῦτα μὲν
 οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς καταφρονοῦντας τῶν
 τοιούτων.

Ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἐπειδὴ διεκομίσθη ταχέως ἐκ 71
 τῆς Λιβύης εἰς τὴν Σικελίαν, μεταπεμφάμενος μέ-
 15 ρος τῆς δυνάμεως παρῆλθεν εἰς τὴν τῶν Ἑρεστιαί-
 ων πόλιν οὖσαν σύμμαχον. ἀπορούμενος δὲ χρη-
 μάτων εἰσφέρειν ἠνάγκαζε τοὺς εὐπόρους τὸ πλεον
 μέρος τῆς ὑπάρξεως, οὔσης τῆς πόλεως τότε μυ-
 ριάνδρου. πολλῶν δ' ἐπὶ τούτοις ἀγανακτοῦντων 2
 20 καὶ συντρεχόντων, αἰτιασάμενος τοὺς Ἑρεστιαίους
 ἐπιβουλεύειν αὐτῷ δειναῖς περιέβαλε συμφοραῖς
 τὴν πόλιν· τοὺς μὲν γὰρ ἀπορωτάτους προαγαγὼν
 ἐκτὸς τῆς πόλεως παρὰ τὸν Σκάμανδρον ποταμὸν
 ἀπέσφαξε, τοὺς δὲ δοκοῦντας οὐσίαν κερτῆσθαι μεί-
 25 ζονα βασανίζων ἠνάγκαζε λέγειν ὅποσα ἔχων τις
 458 τυγχάνει χρήματα, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἐτρόχιζε,
 τοὺς δ' εἰς τοὺς καταπέλτας ἐνδεσμεύων κατετό-
 ξευεν, ἐνίοις δ' ἀστραγάλους προστιθεὶς βιαίτερον
 δειναῖς ἀλγηδόσι περιέβαλλεν. ἐξεῦρε δὲ καὶ ἐτέ- 3
 30 ραν τιμωρίαν ἐμφερῇ τῷ Φαλάριδος ταύρῳ· κατε-
 σκεύασε γὰρ κλίνην χαλκῇν ἀνθρωπίνου σώματος
 τύπον ἔχουσαν καὶ καθ' ἕκαστον μέρος κλεισὶ διει-

- λημμένην, εἰς ταύτην δ' ἐναρμόζων τοὺς βασανι-
 ζομένους ὑπέκαε ζῶντας, τούτῳ διαφερούσης τῆς
 κατασκευῆς ταύτης παρὰ τὸν ταῦρον, τῷ καὶ θεω-
 4 ρεῖσθαι τοὺς ἐν ταῖς ἀνάγκαις ἀπολλυμένους. τῶν
 δὲ γυναικῶν τῶν εὐπόρων τινῶν μὲν καρκίνοις σι-
 5 δηροῖς τὰ σφυρὰ πιέζων συνέτριβε, τινῶν δὲ τοὺς
 τιτθοὺς ἀπέτεμνε, ταῖς δ' ἐγκύοις πλύνθους ἐπὶ τὴν
 ὄσφυν ἐπιτιθεῖς τὸ ἔμβρυον ἀπὸ τοῦ βάρους ἐξέ-
 θλιβε. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τὰ χρήματα πάντα τοῦ
 τυράννου ζητοῦντος, καὶ μεγάλου φόβου τὴν πόλιν 10
 ἐπέχοντος, τινὲς μὲν αὐτοὺς συγκατέκαυσαν ταῖς
 5 οἰκίαις, τινὲς δὲ ἀγχόνη τὸ ξῆν ἐξέλιπον. ἡ μὲν
 οὖν Ἐγεστα τυχοῦσα μιᾶς ἡμέρας ἀτυχοῦς ἠβηδὸν
 ἐθανατώθη. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς παρθένους μὲν καὶ
 παῖδας εἰς τὴν Ἰταλίαν διακομίσας ἀπέδοτο τοῖς 15
 Βρεττίοις, τῆς δὲ πόλεως οὐδὲ τὴν προσηγορίαν
 ἀπολιπών, ἀλλὰ Δικαιοπόλιν μετονομάσας, ἔδωκεν
 οἰκητήριον τοῖς αὐτομόλοις.
- 72 Ἀκούσας γὰρ τὴν τῶν υἱῶν ἀναίρεσιν, καὶ δι'
 ὀργῆς ἔχων ἅπαντας τοὺς ἀπολελειμμένους κατὰ 20
 Λιβύην, ἐπεμψε τῶν φίλων τινὰς εἰς Συρακούσας
 πρὸς Ἀντανδρον τὸν ἀδελφόν, διακελευσάμενος τοὺς
 τῶν συστρατευσάντων ἐπὶ Καρχηδὺνα συγγενεῖς
 2 ἅπαντας ἀποσφάξαι. ταχὺ δὲ τούτου τὸ προστα-
 χθὲν ποιήσαντος, ποικιλώτατον συνέβη γενέσθαι 25
 φόνον τῶν προγεγονότων· οὐ γὰρ μόνον τοὺς ἀκ-
 μάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἀδελφούς ἢ παῖδας ἢ πατέ-
 ρας ἐξῆγεν ἐπὶ τὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ πάππους καὶ
 τούτων, εἰ τύχοι, καὶ πατέρας περιόντας ἐσχατογῆ-
 ρως καὶ ταῖς ὅλαις αἰσθήσεσι διὰ τὸν χρόνον ἤδη 30
 παραλελυμένους, ἔτι δὲ νηπίους παῖδας ἐν ἀγκά-
 λαις φερομένους καὶ τῆς ἐπιφερομένης αὐτοῖς συμ-

φορᾶς οὐδεμίαν αἰσθήσιν λαμβάνοντας. ἤγοντο δὲ
καὶ γυναῖκες ὅσαι μετείχον οἰκειότητος ἢ συγγε-
νείας, καὶ καθόλου πᾶς ὁ μέλλων τῇ καθ' αὐτὸν
τιμωρίᾳ λύπην ἐμποιήσῃ τοῖς ἐπὶ τῆς Λιβύης ἀπο-
5 λειφθεῖσι. πολλοῦ δὲ πλήθους καὶ παντοίου πρὸς 3
τὴν θάλατταν ἀχθέντος ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, καὶ τῶν
σφαγέων ἐφεστώτων, δάκρυα καὶ δεήσεις καὶ θρη-
νος ἐγίνετο συμφορητός, ὧν μὲν ἀνηλεῶς φονευο-
μένων, ὧν δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν πλησίου συμφοραῖς ἐκ-
10 159 πληττομένων καὶ διὰ τὸ προσδοκώμενον οὐδὲν δια-
φερόντων ταῖς ψυχαῖς τῶν προαποθνησκόντων. τὸ 4
δὲ πάντων χαλεπώτατον, πολλῶν ἀναιρεθέντων, καὶ
παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐρριμμένων τῶν σωμάτων, οὔτε
συγγενῆς οὔτε φίλος ἐτόλμα τινὰ κηδεύειν,
15 φοβούμενος μὴ δόξῃ προσαγγέλλειν ἑαυτὸν μετέ-
χοντα τῆς ἐκείνων οἰκειότητος. διὰ δὲ τὸ πλῆθος 5
τῶν φονευθέντων ἐπὶ τοῦ κύματος συνέβη τὴν θά-
λατταν ἐφ' ἱκανὸν τόπον αἵματι κραθεῖσαν πόρρω-
θεν διαφαίνειν τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ πάθους
20 ὀμότητος.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 73
νησι μὲν ἦρχε Κόροιβος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον
ἀρχὴν παρέλαβον Κόιντος Μάρκιος καὶ Πόπλιος
Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς,
25 26 τελευτήσαντος αὐτῷ τοῦ νεωτέρου τῶν υἱῶν Φοί-
νικος, τοῦτον μὲν βασιλικῶς ἐθαψε, τὸν δὲ Δημή-
τριον ἐκ τῆς Κύπρου μεταπεμφάμενος ἤθροισε τὰς
δυνάμεις εἰς τὴν Ἀντιγόνειαν. ἔκρινε δὲ στρατεύ-
ειν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. αὐτὸς μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ 2
30 στρατεύματος ἀφηγούμενος προῆγε διὰ τῆς Κοίλης
Συρίας, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ὀκτακισμυ-
ρίων, ἵππεις δὲ περὶ ὀκτακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ

7 σκάφεσιν. εἶδ' οἱ μὲν ἐφορμοῦντες ἐδίωκον, οἱ δὲ
 περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατανοήσαντες τοὺς Τυρρη-
 νοὺς παραφαινομένους ἐκ τοῦ λιμένος ἄφνω τὰς
 ναῦς ἐπέστρεψαν, καὶ καταστάντες εἰς ἐμβολὴν
 διενευμάχουν τοῖς βαρβάροις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι 6
 διὰ τε τὸ παράδοξον καὶ διὰ τὸ τῶν πολεμίων εἰς
 μέσον ἀπολαμβάνεσθαι τὰς ἰδίας τριήρεις καταπλα-
 8 γέντες ἔφυγον. εἶδ' οἱ μὲν Ἕλληνες πέντε νεῶν
 αὐτάνδρων ἐκυρίευσαν, ὁ δὲ τῶν Καρχηδονίων
 στρατηγὸς ἀλίσκομένης ἤδη τῆς ναυαρχίδος ἀπέ- 10
 σφαξεν ἑαυτόν, προκρίνας τὸν θάνατον τῆς προσ-
 δοκηθείσης αἰχμαλωσίας. οὐ μὴν ἐφάνη γε εὖ βε-
 βουλευμένος· ἡ γὰρ ναῦς φοροῦ πνεύματος ἐπιλα-
 βομένη τοῦ δόλωνος ἀρθέντος ἐξέφυγε τὸν κίν-
 62 2 δυνον. Ἀγαθοκλῆς μὲν οὖν οὐδ' ἐλπίδας ἔχων τοῦ 15
 κατὰ θάλατταν περιέσεσθαι ποτε τῶν Καρχηδονίων,
 ἐνίκησε ναυμαχίᾳ παραδόξως, καὶ τὸ λοιπὸν θα-
 λαττοκρατῶν παρείχετο τοῖς ἐμπόροις τὴν ἀσφά-
 λειαν. διόπερ οἱ Συρακόσιοι, πάντοθεν πρὸς αὐ-
 τοὺς κομιζομένης ἀγορᾶς, ἀντὶ τῆς τῶν ἐπιτηδείων 20
 2 σπάνεως ταχέως πάντων ἔσχον δαψίλειαν. ὁ δὲ
 δυνάστης μετεωρισθεὶς τῷ γεγονότι προτερήματι
 Λεπτίνην ἐξαπέστειλε λεηλατήσοντα τὴν πολεμίαν,
 καὶ μάλιστα τὴν Ἀκραγαντίνην. ὁ γὰρ Ξενόδοκος
 διὰ τὴν γεγεννημένην ἤτιαν βλασφημούμενος ὑπὸ 25
 τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐστασίαζε πρὸς αὐτούς.
 3 παρήγγειλεν οὖν τῷ Λεπτίνῃ πειρᾶσθαι προκαλέσα-
 σθαι τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν μάχην· ῥαδίως γὰρ προ-
 τερήσειν, ὥς στασιαζούσης δυνάμεως καὶ προητη-
 4 μένης· ὅπερ καὶ συνετελέσθη. ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνης 30
 ἐμβάλων εἰς τὴν Ἀκραγαντίνην ἐδήου τὴν χώραν,
 ὁ δὲ Ξενόδοκος τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχίαν εἶχεν, οὐ

νομίζων αὐτὸν ἀξιόμαχον εἶναι, ὄνειδιζόμενος δὲ
 ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς δειλίαν προήγαγε τὴν στρα-
 τιάν, τῷ μὲν ἀριθμῷ βραχὺ λειπομένην τῶν ἐναν-
 τίων, τῇ δ' ἀρετῇ πολὺ καταδεστέραν οὖσαν, ὥς
 5 ἂν τῆς μὲν πολιτικῆς ἐν ἀνέσει καὶ σκιατροφίᾳ γε-
 γνημένης, τῆς δ' ἐν ἀγροαυλίᾳ καὶ συνεχέσι στρα-
 τείαις γεγυμνασμένης. διὸ καὶ μάχης γενομένης 5
 οἱ περὶ τὸν Λεπτίνην ταχὺ τοὺς Ἀκραγαντίνους
 τρεψάμενοι συνεδίωξαν εἰς τὴν πόλιν· ἔπεσον δ'
 10 ἐπὶ τῆς παρατάξεως τῶν ἡττηθέντων περὶ μὲν περὶ
 453 πεντακοσίους, ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν πεντήκοντα. εἰδ'·
 οἱ μὲν Ἀκραγαντῖνοι δυσφοροῦντες ἐπὶ τοῖς ἐλατ-
 τώμασιν ἐν αἰτίαις εἶχον τὸν Ξενόδοκον, ὥς δι'
 ἐκείνον δις ἡττημένοι· ὁ δὲ φοβηθεὶς τὰς ἐπιφερο-
 15 μένας εὐθύνας καὶ κρίσεις ἀπεχώρησεν εἰς τὴν
 Γέλαν.

Ἀγαθοκλῆς δὲ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις καὶ περὶ καὶ 63
 κατὰ θάλατταν νενικηκὼς τοὺς πολεμίους, ἔθνε τοῖς
 θεοῖς καὶ λαμπρὰς ὑποδοχὰς τῶν φίλων ἐποιεῖτο.
 20 ἀπετίθετο δ' ἐν τοῖς πότοις τὸ τῆς τυραννίδος ἀξί-
 ωμα, καὶ τῶν τυχόντων ιδιωτῶν ταπεινότερον ἑαν-
 τὸν ἀπεδείκνυνεν, ἅμα μὲν διὰ τῆς τοιαύτης πολι-
 τείας θηρώμενος τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὐνοίαν,
 ἅμα δὲ διδοὺς ἐν τῇ μέθῃ καθ' αὐτοῦ παρορησίαν
 25 ἀκριβῶς κατενόει τὴν ἐκάστου διάνοιαν, τῆς ἀλη-
 θείας ἐκφερομένης ἀπαρακαλύπτως διὰ τὸν οἶνον.
 ὑπάρχων δὲ καὶ φύσει γέλωτοποιὸς καὶ μῆμος, οὐδ' 2
 ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀπείχετο τοῦ σκώπτειν τοὺς κα-
 θημένους καὶ τινὰς αὐτῶν εἰκάξειν, ὥστε τὸ πλή-
 30 θος πολλάκις εἰς γέλωτα ἐκτρέπεσθαι, καθάπερ
 τινὰ τῶν ἡθολόγων ἢ θαυματοποιῶν θεωροῦντας.
 δορυφορούμενος δὲ ὑπὸ πλήθους εἰς τὰς ἐκκλησίας

εἰσῆει μόνος, οὐχ ὁμοίως Διονυσίῳ τῷ τυράνῳ·
 οὗτος γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον ἀπίστως διέκειτο πρὸς ἅπαν-
 τας ὥστε κατὰ μὲν τὸ πλεῖστον κομᾶν καὶ πωγω-
 νοτροφεῖν, ὅπως μὴ συναναγκασθῇ τῷ τοῦ κουρέως
 σιδήρῳ παραβάλλειν τὰ κυριώτατα μέρη τοῦ σώμα- 5
 τος· εἰ δὲ καὶ ποτε χρεία γένοιτο τὴν κεφαλὴν ἀπο-
 κείρασθαι, περιέκαε τὰς τρίχας, μίαν ἀσφάλειαν
 4 τυραννίδος ἀποφαινόμενος τὴν ἀπιστίαν. ὁ δ' οὖν
 Ἀγαθοκλῆς παρὰ τὸν πότον λαβὼν ἑντὸν μέγαν
 χρυσοῦν, εἶπεν ὥς οὐ πρότερον ἀπέστη τῆς κερα- 10
 μευτικῆς τέχνης ἕως τοιαῦτα ἐκπωμάτων πλάσματα
 φιλοτεχνῶν ἐκεραμεύσατο. οὐ γὰρ ἀπηρεῖτο τὴν
 ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ τούναντίον ἐκανχάτο, διὰ τῆς
 ἰδίας ἀρετῆς ἀποφαινόμενος ἀντὶ τοῦ ταπεινοτάτου
 5 βίου τὸν ἐπιφανέστατον μετεिल्φέναι. καὶ ποτε 15
 πολιορκοῦντος αὐτοῦ τινὰ τῶν οὐκ ἀδόξων πόλεων,
 καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους βοῶντων, Κεραμεῦ καὶ
 καμινεῦ, πότε τοὺς μισθοὺς ἀποδώσεις τοῖς στρα-
 6 τιώταις; ὑπολαβὼν εἶπεν, Ὅταν ταύτην ἐξέλω. οὐ
 μὴν ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν τοῖς πότοις εὐτραπέλειαν κα- 20
 τανοήσας τῶν μεθύοντων τοὺς ἄλλοτρίως τὰ πρὸς
 τὴν δυναστείαν ἔχοντας, παρέλαβεν αὐτοὺς ποτε
 κατ' ἰδίαν πάλιν ἐπὶ τὴν ἐστίασιν καὶ τῶν ἄλλων
 Συρακοσίων τοὺς μάλιστα πεφρονηματισμένους, τὸν
 ἀριθμὸν πεντακοσίους ὄντας· οἷς περιστῆσας τῶν 25
 7 μισθοφόρων τοὺς εὐθέτους ἅπαντας ἀπέσφαξε. σφό-
 δρα γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ χωρισθέντος εἰς Λιβύην αὐ-
 τοῦ καταλύσωσι τὴν δυναστείαν, ἐπικαλεσάμενοι
 τοὺς μετὰ Δεινοκράτους φυγάδας. τοῦτον δὲ τὸν 454
 τρόπον ἀσφαλίσάμενος τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐξέπλευ- 30
 σεν ἐκ τῶν Συρακουσῶν.

64 Καὶ κομισθεὶς εἰς Λιβύην κατέλαβε τὸ στρατό-

πεδον ἐν ἀθυμίᾳ καὶ σπάνει πολλῇ· διόπερ κρίνας
 συμφέρειν διαγωνίζεσθαι, παρεκάλεσε τοὺς στρα-
 τιώτας εἰς τὸν κίνδυνον, καὶ προαγαγὼν τὴν δύ-
 ναμιν ἐκτεταγμένην προεκαλεῖτο τοὺς βαρβάρους
 5 εἰς μάχην. εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς ἅπαντας ὑπο-
 λειπομένους Ἑλλήνας ἑξακισχιλίους, Κελτοὺς δὲ καὶ
 Σαμνίτας καὶ Τυρρηνοὺς τούτων οὐκ ἐλάττους, Αἰ-
 βυας δὲ μικρὸν ἀπολείποντας τῶν μυρίων, οὓς ἐφέ-
 δρους εἶναι συνέβαινε, συμμεταβαλλομένους αἰετὶ τοῖς
 10 καιροῖς. χωρὶς δὲ τούτων ἠκολούθουν ἱππεῖς χί- 3
 λιοι πεντακόσιοι, ξεύγη δὲ Αἰβύων πλείω τῶν ἑξα-
 κισχιλίων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι κατεστρατοπεδευκό-
 τες ἐπὶ τῶν ὑπερδεξιῶν καὶ δυσπροσίτων, διακιν-
 δυνεύειν μὲν πρὸς ἀνθρώπους ἀπογινώσκοντας τὴν
 15 σωτηρίαν οὐκ ἔκρινον, μένοντες δ' ἐν τῇ παρεμ-
 βολῇ καὶ πάντων εὐποροῦντες τῇ σπάνει καὶ τῷ
 χρόνῳ καταπολεμήσειν τοὺς ἐναντίους ἡλπίζον. ὁ 4
 δ' Ἀγαθοκλῆς, οὐ δυνάμενος μὲν αὐτοὺς εἰς τὰ πε-
 δία προάγεσθαι, τῶν δὲ καιρῶν ἀναγκάζοντων τολ-
 20 μᾶν τι καὶ παραβάλλεσθαι, τὴν δύναμιν ἤγαγεν ἐπὶ
 τὴν τῶν βαρβάρων στρατοπεδείαν. ἐπεξελθόντων
 οὖν τῶν Καρχηδονίων, καὶ πολὺ τῷ πλήθει καὶ ταῖς
 δυσχωραῖς ὑπερεχόντων, ἐπὶ μὲν τινα χρόνον οἱ
 περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα διεκαρτέρουν πάντοθεν ἐκθλι-
 25 βόμενοι, μετὰ δὲ ταῦτ' ἐνδόντων τῶν τε μισθοφό-
 ρων καὶ τῶν ἄλλων ἠναγκάσθησαν ἀναχωρῆσαι
 πρὸς τὴν στρατοπεδείαν. οἱ δὲ βάρβαροι βαρεῶς ἐπι- 5
 κείμενοι τοὺς μὲν Αἰβυας παρήλλαττον οὐδὲν ἐνο-
 χλοῦντες, ἵνα τὴν εὐνοίαν αὐτῶν ἐκκαλέσωνται,
 30 τοὺς δ' Ἑλλήνας καὶ μισθοφόρους γνωρίζοντες διὰ
 τῶν ὀπλῶν ἐφόνεον, μέχρι ὅτου συνεδίωξαν εἰς τὴν
 παρεμβολήν.

ἰππέων δὲ τρισχιλίων, πόλεων δὲ πολλῶν καὶ με-
 γάλων, ὥστε αὐτὸν καλεῖσθαι μὲν τῶν φηγάδων
 στρατηγόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ βασιλικὴν ἔχειν ὑπεροχὴν,
 3 τῆς ἐξουσίας οὔσης περὶ αὐτὸν αὐτοκράτορος. εἰ
 κατέλθοι δ' εἰς τὰς Συρακούσας, πάντως ἀναγκαῖον ἂν
 ἦν ἡν ἰδιώτην ὑπάρχειν καὶ ἓνα τῶν πολλῶν ἀριθ-
 μείσθαι, τῆς αὐτονομίας ἀγαπώσης τὴν ἰσότητα, ἐν
 τε ταῖς χειροτονίαις ὑπὸ τοῦ τυχόντος δημαγωγοῦ
 παρενημερεῖσθαι, τοῦ πλήθους ἀντικειμένου ταῖς
 ὑπεροχαῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγόντων παρορησίαν.¹⁰
 διόπερ Ἀγαθοκλῆς μὲν δικαίως ἂν λέγοιτο λελοι-
 πέναι τὴν τῆς τυραννίδος τάξιν, Δεινοκράτης δ'
 αἰτιος εἶναι νομίζοιτο τῶν ὕστερον τῷ δυνάστη κα-
 4 τορθωθέντων. οὗτος γάρ, συνεχῶς Ἀγαθοκλέους
 διαπρεσβευομένου περὶ τῶν ὁμολογιῶν καὶ δεομέ-¹⁵
 νου συγχωρῆσαι τὰ δύο φρούρια πρὸς καταβίωσιν,
 ἀεὶ προφάσεις εὐλόγους κατεσκεύαζε, δι' ὧν διέ-
 κοπτε τὰς ἐλπίδας τῶν ὁμολογιῶν, ποτὲ μὲν ἀπο-
 φαινόμενος ἐκ Σικελίας αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι, ποτὲ
 5 δὲ τὰ τέκνα πρὸς ὀμηρείαν αἰτῶν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς
 γνούς αὐτοῦ τὴν ἐπίνοιαν, πρὸς μὲν τοὺς φηγά-
 δας διεπέμπετο κατηγορῶν τοῦ Δεινοκράτους ὡς
 διακωλύοντος τοῦ τυχεῖν αὐτοὺς τῆς αὐτονομίας,
 πρὸς δὲ τοὺς Καρχηδονίους πρεσβευτὰς ἀποστείλας
 συνέθετο τὴν εἰρήνην ἐφ' οἷς τὰς πόλεις κομίσα-²⁰
 σθαι τοὺς Φοίνικας πάσας τὰς πρότερον ὑπ' αὐ-
 τοὺς γεγενημένας· ἀντὶ δὲ τούτων ἔλαβε παρὰ Καρ-
 χηδονίων χρυσίον μὲν εἰς ἀργυρίου λόγον τριακο-
 σίων ταλάντων, ὡς δὲ Τίμαιός φησιν, ἑκατὸν
 πεντήκοντα, σίτου δὲ μεδίμων εἴκοσι μυριάδας.²⁵
 καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

80 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν Σώραν καὶ

ἅπασαν διεσκευασμένην εἶναι, ταχὺ τοῖς στρατιώ-
 ταις ἐδήλωσαν τὴν προσιοῦσαν δύναμιν. διαδοθέν- 2
 τος οὖν πρὸς ἅπαντας τοῦ λόγου θόρυβος ἐνέπιπτε
 καὶ προσδοκία τῆς τῶν πολεμίων ἐφόδου. ἑκάστου
 5 δὲ τὴν σωτηρίαν ἐν τῇ φυγῇ τιθεμένου, καὶ μήτε
 παραγγέλματος δοθέντος ὑπὸ τῶν στρατηγῶν μήτε
 τάξεως οὔσης μηδεμιᾶς, οἱ φεύγοντες ἐνέπιπτον ἀλ-
 λήλοις. ὧν οἱ μὲν διὰ τὸ σκότος, οἱ δὲ διὰ τὴν ἐκ-
 πληξιν ἀγνοοῦντες τοὺς οἰκείους ὥς πολέμιους ἡμύ-
 10 νοντο. πολλοῦ δὲ φόβου γινομένου καὶ τῆς ἀγνοίας 3
 ἐπικρατούσης, οἱ μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ διεφθάρησαν,
 οἱ δ' ἐκπεπηδηκότες ἄοπλοι καὶ τὴν φυγὴν ποιού-
 μενοι διὰ τῶν δυσχωριῶν κατεκρημνίζοντο, τῆς
 ψυχῆς ἐπτοημένης διὰ τὸν ἀπροσδόκητον φόβον.
 15 τὸ δὲ τέλος ἀπολομένων πλειόνων ἢ πεντακισχιλίων
 τὸ λοιπὸν πληθὸς διεσώθη πρὸς τὴν Καρχηδόνα. οἱ 4
 δ' ἐν τῇ πόλει τότε μὲν ἐξαπατηθέντες τῇ φήμῃ
 τῶν ἰδίων ὑπέλαβον ἡττησθαι μάχῃ καὶ τῆς δυνά-
 μεως τὸ πλεῖστον διεφθάρθαι. διόπερ ἀγωνιῶντες
 20 ἀνέφραξαν τὰς πύλας, καὶ μετὰ θορύβου καὶ πτοή-
 σεως ἐδέχοντο τοὺς στρατιώτας, φοβούμενοι μὴ
 τοῖς ἐσχάτοις οἱ πολέμοι συνεισπέσωσιν. ἡμέρας
 δὲ γενομένης μαθόντες τὰληθῆς μόγις ἀπελύθησαν
 τῆς τῶν δεινῶν προσδοκίας.
 25 Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατὰ τὸν αὐτὸν και- 67
 ρὸν δι' ἀπάτην καὶ προσδοκίαν ψευδῇ ταῖς ὁμοίαις
 περιέπεσον συμφοραῖς. τῶν γὰρ ἀποστάντων Λι-
 βύων μετὰ τὸν ἐμπυρισμὸν τῆς παρεμβολῆς καὶ τὸν
 γενόμενον θόρυβον οὐ τολμησάντων προάγειν, ἀλλ'
 30 εἰς τοῦπίσω πάλιν ἐπανιόντων, τῶν Ἑλλήνων τινὲς
 αἰσθόμενοι προσιόντας αὐτούς, καὶ δόξαντες τὴν
 τῶν Καρχηδονίων δύναμιν ἥκειν, ἀπήγγειλαν τοῖς

- περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα πλησίον ὑπάρχειν τὸ τῶν πο-
 2 λεμίων στρατόπεδον. τοῦ δυνάστου δὲ παραγγεί-
 λαντος εἰς ὄπλα χωρεῖν, ἐξέπιπτον ἐκ τῆς στρατο-
 πεδείας οἱ στρατιῶται μετὰ πολλοῦ θορύβου. ἅμα
 δὲ τῆς τε κατὰ τὴν παρεμβολὴν φλογὸς εἰς ὕψος 5
 ἀρθείσης καὶ τῆς τῶν Καρχηδονίων κραυγῆς ἑξα-
 κούστου γινομένης, ὑπέλαβον πρὸς ἀλήθειαν τοὺς
 βαρβάρους ἀπάσῃ τῇ δυνάμει προσάγειν ἐπ' αὐτούς.
 3 τῆς δ' ἐκπλήξεως τὸ βουλευέσθαι παραιρουμένης,
 ἐνέπεσε φόβος εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ πάντες πρὸς 10
 φυγὴν ὤρμησαν. εἴτα προσμιζάντων αὐτοῖς τῶν
 Λιβύων, καὶ τῆς νυκτὸς μείζονα τὴν ἄγνοιαν φυ-
 λαττούσης, οἱ περιτυγχάνοντες ἀλλήλους ὥς πολε-
 4 μίους ἡμύνοντο. ὅλην δὲ τὴν νύκτα πανταχῇ δια-
 σπειρομένων αὐτῶν καὶ πανικῷ θορύβῳ συνεχομέ- 15
 νων, συνέβη πλείους τῶν τετρακισχιλίων ἀναιρε- 456
 θῆναι. ἐπιγνωσθείσης δὲ μόγις τῆς ἀληθείας, οἱ
 διασωθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν παρεμβολήν. αἱ
 μὲν οὖν δυνάμεις ἀμφοτέραι τὸν εἰρημένον τρόπον
 ἡτύχησαν, ἑξαπατηθεῖσαι κατὰ τὴν παροιμίαν τοῖς 20
 κενοῖς τοῦ πολέμου.
- 68 Ἀγαθοκλῆς δέ, μετὰ τὴν γενομένην ἀτυχίαν τῶν
 μὲν Λιβύων ἀπάντων ἀποστάντων ἀπ' αὐτοῦ, τῆς
 δὲ ὑπολειπομένης δυνάμεως ἀδυνατούσης διαπολε-
 μεῖν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, διέγνω τὴν Λιβύην 25
 ἐκλιπεῖν. διακομίσαι δὲ τοὺς στρατιώτας οὐχ ὑπε-
 λάμβανε δυνήσεσθαι διὰ τὸ μήτε πορεῖα παρεσκευ-
 άσθαι μήτε τοὺς Καρχηδονίους ἐπιτρέψαι ποτ' ἂν
 2 θαλαττοκρατοῦντας. διαλύσεις δ' οὐκ ἐνόμιζε ποι-
 ῆσεσθαι τοὺς βαρβάρους, πολὺν προέχοντας ταῖς δυ- 30
 νάμεσι καὶ διαβεβαιουμένους ταῖς τῶν πρώτων δια-
 βάντων ἀπωλείαις ἀποτρέψειν τοὺς ἄλλους ἐπιτί-

θεσθαι τῇ Λιβύῃ. ἔκρινεν οὖν μετ' ὀλίγων λάθρα 3
 ποιήσασθαι τὴν ἀναγωγὴν, καὶ συνενεβίβασε τὸν
 νεώτερον τῶν υἱῶν Ἡρακλείδην· τὸν γὰρ Ἀρχάγα-
 θον εὐλαβεῖτο μήποτε συνὼν τῇ μητρονιδίᾳ, καὶ φύ-
 5 σει τολμηρὸς ὢν, ἐπιβουλὴν κατ' αὐτοῦ συστήσῃ.
 ὁ δ' Ἀρχάγαθος ὑποπτεύσας αὐτοῦ τὴν ἐπίνοϊαν,
 παρετήρει τὸν ἔκπλουν, διανοοῦμενος μνηστῆσαι τῶν
 ἡγεμόνων τοῖς διακωλύουσιν τὴν ἐπιβολήν· ἡγεῖτο
 γὰρ δεινὸν εἶναι τὸ τῶν μὲν κινδύνων ἑαυτὸν προ-
 10 θύμως μετεσχηκέναι, προαγωνιζόμενον τοῦ πατρὸς
 καὶ τᾶδε λφου, τῆς δὲ σωτηρίας μόνον ἀποστερεῖ-
 σθαι, καταλειπόμενον ἑκδοτον τοῖς πολέμοις. διὸ 4
 δὴ τοὺς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα μέλλοντας λάθρα τὸν
 ἀπόπλουν ποιεῖσθαι νυκτὸς ἐμήνυσέ τισι τῶν ἡγε-
 15 μόνων. οἱ δὲ συνδραμόντες οὐ μόνον διεκώλυσαν,
 ἀλλὰ καὶ τῷ πλήθει τὴν ῥαδιουργίαν ἐξέθηκάν· ἐφ'
 οἷς οἱ στρατιῶται περιαλγείς γενόμενοι συνέλαβον
 τὸν δυνάστην καὶ δῆσαντες παρέδωκαν εἰς φυλακὴν.
 ἀναρχίας οὖν γενομένης ἐν τῷ στρατοπέδῳ θό- 69
 20 ρυβος ἦν καὶ ταραχὴ, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης
 διεδόθη λόγος ὥς πλησίον εἶσιν οἱ πολέμοι. ἐμ-
 πεσούσης δὲ πτοίας καὶ φόβου πανικοῦ, διεσκευ-
 ασμένοι ἕκαστος προῆγεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς οὐ-
 δενὸς παραγγέλλοντος. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ τὸν 2
 25 δυνάστην παραφυλάττοντες οὐχ ἤττον τῶν ἄλλων
 ἐκπεπληγμένοι, καὶ δόξαντες ὑπὸ τινων καλεῖσθαι,
 ταχέως ἐξῆγον τὸν Ἀγαθοκλέα διειλημμένον δεσ-
 μοῖς. τὸ δὲ πλήθος ὥς εἶδεν, εἰς ἔλεον ἐτρέπη, 3
 καὶ πάντες ἐπεβόων ἀφείναι. ὁ δὲ λυθεὶς καὶ μετ'
 30 ὀλίγων ἐμβὰς εἰς τὸ πορθμεῖον, ἔλαθεν ἐκπλεύσας
 κατὰ τὴν δύσιν τῆς Πλειάδος χειμῶνος οὗτος. οὗ-
 τος μὲν οὖν τῆς ἰδίας σωτηρίας φροντίδας ἐγκατέ-

λιπε τοὺς υἱούς, οὓς οἱ στρατιῶται τὸν θρασυμόν
 ἀκούσαντες εὐθύς ἀπέσφαξαν, καὶ στρατηγοὺς ἐξ
 ἑαυτῶν ἐλόμενοι διελύθησαν πρὸς Καρχηδονίους,
 ὥστε τὰς πόλεις ἅς εἶχον παραδοῦναι καὶ λαβεῖν
 τάλαντα τριακόσια, καὶ τοὺς μὲν αἰρουμένους μετὰ⁵
 Καρχηδονίων στρατεύειν κομίζεσθαι τοὺς ἀεὶ διδο-⁴⁵⁷
 μένους μισθοὺς, τοὺς δ' ἄλλους εἰς Σικελίαν δια-
 4 κομισθέντας λαβεῖν οἰκητήριον Σολοῦντα. τῶν μὲν
 οὖν στρατιωτῶν οἱ πλείους ἐμμέναντες ταῖς συν-
 θήκαις ἔτυχον τῶν ὁμολογηθέντων· ὅσοι δὲ τὰς 10
 πόλεις διακατέχοντες ἀντεῖχον ταῖς παρ' Ἀγαθοκλέ-
 5 οὺς ἐλπίσιν, ἐξεπολιορκήθησαν κατὰ κράτος. ὧν οἱ
 Καρχηδόνιοι τοὺς μὲν ἡγεμόνας ἀνεσταύρωσαν, τοὺς
 δ' ἄλλους θήσαντες πέδαις, ἦν διὰ τὸν πόλεμον
 ἐξηργώσαν χώραν ἐξηνάγκαζον τοῖς ἰδίους πόνοις 15
 πάλιν ἐξημεροῦν. Καρχηδόνιοι μὲν οὖν ἔτος τέταρ-
 τον πολεμούμενοι τοῦτον τὸν τρόπον ἐκομίσαντο
 τὴν ἐλευθερίαν.

- 70 Τῆς δ' Ἀγαθοκλέους στρατείας εἰς Λιβύην ἐπι-
 στήμηναι· ἂν τις τό τε παράδοξον καὶ τὴν εἰς τὰ 20
 τέκνα γενομένην τιμωρίαν οἷον τῆς θείας προνοίας.
 ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς Σικελίας ἡττηθεὶς καὶ τὴν πλεί-
 στην τῆς δυνάμεως ἀπολέσας, ἐπὶ τῆς Λιβύης μι-
 2 κρῶ μέρει τοὺς προνευικηκότας κατεπολέμησε. καὶ
 τὰς μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ πόλεις ἀπάσας ἀποβαλὼν 25
 πρὸς Συρακούσαις ἐπολιορκεῖτο, κατὰ δὲ τὴν Λι-
 βύην πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων ἐγκρατὴς γενόμε-
 νος εἰς πολιορκίαν κατέκλεισε τοὺς Καρχηδονίους,
 τῆς τύχης ὥσπερ ἐπίτηδες ἐπιδεικνυμένης τὴν ἰδίαν
 3 δύναμιν ἐπὶ τῶν ἀπηλπισμένων. εἰς τηλικαύτην δ' 30
 ὑπεροχὴν προελθόντος αὐτοῦ, καὶ τὸν Ὀφέλλαν
 φονεύσαντος ὄντα φίλον καὶ ξένον, φανερώς ἐπε-

σημήνατο τὸ δαιμόνιον ὥς διὰ τὴν εἰς τοῦτον πα-
 ρανομίαν τῶν ὕστερον αὐτῷ γεγενημένων τὸ θεῖον
 ἐπιστήσαι· τοῦ γὰρ αὐτοῦ μηνὸς καὶ τῆς αὐτῆς
 ἡμέρας Ὀφέλλαν ἀνελὼν παρέλαβε τὴν δύναμιν καὶ
 5 πάλιν τοὺς υἱοὺς ἀπολέσας ἀπέβαλε τὸ στρατόπε-
 δον· καὶ τὸ πάντων ἰδιώτατον, ὁ θεὸς ὥσπερ ἀγα- 4
 θὸς νομοθέτης διπλὴν ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν κό-
 λασιν· ἓνα γὰρ φίλον ἀδίκως φονεύσας δυοῖν υἱῶν
 ἐστερήθη, τῶν μετ' Ὀφέλλα παραγενομένων προσ-
 10 ενεγκάντων τὰς χεῖρας τοῖς νεανίσκοις· ταῦτα μὲν
 οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς καταφρονοῦντας τῶν
 τοιούτων.

Ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἐπειδὴ διεκομίσθη ταχέως ἐκ 71
 τῆς Λιβύης εἰς τὴν Σικελίαν, μεταπεμψάμενος μέ-
 15 ρος τῆς δυνάμεως παρήλθεν εἰς τὴν τῶν Ἑγεσται-
 ῶν πόλιν οὔσαν σύμμαχον· ἀπορούμενος δὲ χρη-
 μάτων εἰσφέρειν ἠνάγκαζε τοὺς εὐπόρους τὸ πλεόν
 μέρος τῆς ὑπάρξεως, οὔσης τῆς πόλεως τότε μν-
 ριάνδρου· πολλῶν δ' ἐπὶ τούτοις ἀγανακτοῦντων 2
 20 καὶ συντρεχόντων, αἰτιασάμενος τοὺς Ἑγεσταιοὺς
 ἐπιβουλεύειν αὐτῷ δειναῖς περιέβαλε συμφοραῖς
 τὴν πόλιν· τοὺς μὲν γὰρ ἀπορωτάτους προαγαγὼν
 ἐκτὸς τῆς πόλεως παρὰ τὸν Σκάμανδρον ποταμὸν
 ἀπέσφαξε, τοὺς δὲ δοκοῦντας οὐσίαν κεκτῆσθαι μεί-
 25 ξονα βασανίζων ἠνάγκαζε λέγειν ὅποσα ἔχων τις
 458 τυγχάνει χρήματα, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἐτρόχιζε,
 τοὺς δ' εἰς τοὺς καταπέλτας ἐνδεσμεύων κατετό-
 ξευεν, ἐνίοις δ' ἀστραγάλους προστιθεὶς βιαίτερον
 30 δειναῖς ἀλγηδόσι περιέβαλλεν· ἐξεῦρε δὲ καὶ ἐτέ- 3
 ραν τιμωρίαν ἐμφορῇ τῷ Φαλάριδος ταύρῳ· κατε-
 σκεύασε γὰρ κλίνην χαλκῇν ἀνθρωπίνου σώματος
 τύπον ἔχουσαν καὶ καθ' ἕκαστον μέρος κλεισὴν διε-

- λημμένην, εἰς ταύτην δ' ἐναρμόζων τοὺς βασανι-
 ζομένους ὑπέκαε ζῶντας, τούτῳ διαφερούσης τῆς
 κατασκευῆς ταύτης παρὰ τὸν ταῦρον, τῷ καὶ θεω-
 4 ρεῖσθαι τοὺς ἐν ταῖς ἀνάγκαις ἀπολλυμένους. τῶν
 δὲ γυναικῶν τῶν εὐπόρων τινῶν μὲν καρκίνοις σι- 5
 θηροῖς τὰ σφυρὰ πιέζων συνέτριβε, τινῶν δὲ τοὺς
 τιτθοὺς ἀπέτεμνε, ταῖς δ' ἐγκύοις πλύνθους ἐπὶ τὴν
 ὄσφυν ἐπιτιθεῖς τὸ ἔμβρυον ἀπὸ τοῦ βάρους ἐξέ-
 θλιβε. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τὰ χρήματα πάντα τοῦ
 τυράννου ζητοῦντος, καὶ μεγάλου φόβου τὴν πόλιν 10
 ἐπέχοντος, τινὲς μὲν αὐτοὺς συγκατέκαυσαν ταῖς
 5 οἰκίαις, τινὲς δὲ ἀγχόνη τὸ ζῆν ἐξέλιπον. ἡ μὲν
 οὖν Ἑρεστα τυχοῦσα μιᾶς ἡμέρας ἀτυχοῦς ἠβηδὸν
 ἐθανατώθη. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς παρθένους μὲν καὶ
 παῖδας εἰς τὴν Ἰταλίαν διακομίσας ἀπέδοτο τοῖς 15
 Βρεττιοῖς, τῆς δὲ πόλεως οὐδὲ τὴν προσηγορίαν
 ἀπολιπών, ἀλλὰ Λικαιόπολιν μετονομάσας, ἔδωκεν
 οἰκητήριον τοῖς αὐτομόλοις.
- 72 Ἀκούσας γὰρ τὴν τῶν υἱῶν ἀναίρεσιν, καὶ δι'
 ὀργῆς ἔχων ἅπαντας τοὺς ἀπολελειμμένους κατὰ 20
 Λιβύην, ἐπεμψε τῶν φίλων τινὰς εἰς Συρακούσας
 πρὸς Ἄντανδρον τὸν ἀδελφόν, διακελευσάμενος τοὺς
 τῶν συστρατευσάντων ἐπὶ Καρχηδὺνα συγγενεῖς
 2 ἅπαντας ἀποσφάξαι. ταχὺ δὲ τούτου τὸ προστα-
 χθὲν ποιήσαντος, ποικιλώτατον συνέβη γενέσθαι 25
 φόνον τῶν προγεγονότων· οὐ γὰρ μόνον τοὺς ἀκ-
 μάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἀδελφούς ἢ παῖδας ἢ πατέ-
 ρας ἐξῆγεν ἐπὶ τὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ πάππους καὶ
 τούτων, εἰ τύχοι, καὶ πατέρας περιόντας ἐσχατογή-
 ρως καὶ ταῖς ὅλαις αἰσθήσεσι διὰ τὸν χρόνον ἤδη 30
 παραλελυμένους, ἔτι δὲ νηπίους παῖδας ἐν ἀγκά-
 λαις φερομένους καὶ τῆς ἐπιφερομένης αὐτοῖς συμ-

φορᾶς οὐδεμίαν αἰσθησιν λαμβάνοντας. ἤγοντο δὲ καὶ γυναῖκες ὅσαι μετεῖχον οἰκειότητος ἢ συγγενείας, καὶ καθόλου πᾶς ὁ μέλλων τῇ καθ' αὐτὸν τιμωρία λύπην ἐμποιήσειν τοῖς ἐπὶ τῆς Λιβύης ἀπο-
 5 λειφθεῖσι. πολλοὺ δὲ πλήθους καὶ παντοίου πρὸς 3
 τὴν θάλατταν ἀχθέντος ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, καὶ τῶν σφαγῶν ἐφεστῶτων, δάκρυα καὶ δεήσεις καὶ θρη-
 νος ἐγένετο συμφορητός, ὧν μὲν ἀνηλεῶς φονευο-
 μένων, ὧν δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν πλησίον συμφοραῖς ἐκ-
 10 459 πληττομένων καὶ διὰ τὸ προσδοκώμενον οὐδὲν δια-
 φερόντων ταῖς ψυχαῖς τῶν προαποθνησκόντων. τὸ 4
 δὲ πάντων χαλεπώτατον, πολλῶν ἀναιρεθέντων, καὶ
 παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐρριμμένων τῶν σωμάτων, οὔτε
 συγγενῆς οὐδεὶς οὔτε φίλος ἐτόλμα τινὰ κηδεύειν,
 15 φοβούμενος μὴ δόξῃ προσαγγέλλειν ἑαυτὸν μετέ-
 χοντα τῆς ἐκείνων οἰκειότητος. διὰ δὲ τὸ πλῆθος 5
 τῶν φονευθέντων ἐπὶ τοῦ κύματος συνέβη τὴν θά-
 λατταν ἐφ' ἱκανὸν τόπον αἵματι κραθεῖσαν πόρρω-
 θεν διαφαίνειν τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ πάθους
 20 ὠμότητος.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 73
 νησι μὲν ἦρχε Κόροιβος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον
 ἀρχὴν παρέλαβον Κόιντος Μάρκιος καὶ Πόπλιος
 Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς,
 25 τελευτήσαντος αὐτῷ τοῦ νεωτέρου τῶν νύων Φοί-
 νικος, τοῦτον μὲν βασιλικῶς ἐθαψε, τὸν δὲ Δημή-
 τριον ἐκ τῆς Κύπρου μεταπεμψάμενος ἡθροίζε τὰς
 δυνάμεις εἰς τὴν Ἀντιγόνηαν. ἔκρινε δὲ στρατεύ-
 ειν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. αὐτὸς μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ 2
 30 στρατεύματος ἀφηγούμενος προῆγε διὰ τῆς Κοίλης
 Συρίας, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ὀκτακισμυ-
 ρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ ὀκτακισχιλίων, ἐλέφαντας δὲ

- 3 ταβολῆς ἐπιθυμεῖν. πολλῶν δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτο-
 μολούντων, ὁ μὲν Ἀντίγονος ἐπιστήσας τῷ χεῖλει
 τοῦ ποταμοῦ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πολλὰ
 τῶν ὀξυβελικῶν τοὺς προσπλέοντας ἐν τοῖς κοντω-
 τοῖς ἀνέστειλλε· τῶν δ' αὐτομολούντων συλλαβῶν 5
 τινας δεινῶς ἠκίσατο, βουλόμενος καταπλήξασθαι
 4 τοὺς τῆς ὁμοίας ὁρμῆς ἀντεχομένους. καὶ προσλα-
 βῶν τὰ καθυστεροῦντα τῶν σκαφῶν προσέπλευσεν
 ἐπὶ τὸ καλούμενον Ψευδόστομον, νομίζων ἐνταῦθα
 δυνήσεσθαι τινας τῶν στρατιωτῶν ἀποβιβάσαι. εὖ- 10
 ρῶν δὲ πρὸς αὐτῷ φυλακὴν ἰσχυράν, καὶ τοῖς τε
 ὀξυβελέσι καὶ τοῖς ἄλλοις παντοίοις βέλεσιν ἀνειρ-
 γόμενος, ἀπέπλευσε περικαταλαμβανούσης νυκτός.
 5 ἔπειτα παραγγείλας τοῖς κυβερνήταις ἀκολουθεῖν τῇ
 στρατηγίδι νηὶ προσέχοντας τῷ λαμπτήρι, προσέ- 15
 πλευσεν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Νείλου τὸ καλούμενον 461
 Φατινικόν· ἡμέρας δὲ γενομένης, ἐπειδὴ πολλὰ
 τῶν νεῶν ἀπεπλανήθησαν, ἠναγκάσθη ταύτας περι-
 μένειν καὶ τὰς μάλιστα ταχυναντούσας τῶν ἠχο-
 λουθηκνῶν ἐξαποστέλλειν ἐπὶ τὴν τούτων ζήτησιν. 20
 76 διόπερ χρόνου γενομένου πλείονος οἱ μὲν περὶ
 τὸν Πτολεμαῖον πνυθόμενοι τὸν κατάπλουν τῶν πο-
 λεμίων ἦκον ὀξέως βοηθήσοντες, καὶ τὴν δυνάμιν
 διασκευάσαντες ἔστησαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν· ὁ δὲ
 Δημήτριος ἀποτυχὼν καὶ ταύτης τῆς ἐκβάσεως, καὶ 25
 τὴν συνάπτουσαν παραλίαν ἀκούων ἔλεσι καὶ λίμναις
 ὠχυρωσθαι φυσικῶς, ἐπαλινδρόμει παντὶ τῷ στόλῳ.
 2 εἴτ' ἐμπεσόντος βορέου λαμπροῦ, καὶ τοῦ κλύδωνος
 εἰς ὕψος αἰρομένου, τρία μὲν σκάφη τῶν τετραρι-
 κῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν πορείαν ἅμα κατὰ τὸ 30
 αὐτὸ βιαιότερον ὑπὸ τοῦ κύματος ἐπὶ τὴν γῆν ἐξε-
 βράσθη καὶ τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον ὑποχείρια

κατέστη, αἱ δ' ἄλλαι ἐκβιασάμενων τῶν πληρωμά-
 των διεσώθησαν πρὸς τὴν Ἀντιγόνου στρατοπε-
 δείαν. τῶν δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον διειληφόντων 3
 πᾶσαν τὴν περὶ τὸν ποταμὸν ἑκβασιν φυλακαῖς
 5 ἰσχυραῖς, καὶ πολλῶν μὲν σκαφῶν ποταμίων αὐτῷ
 παρεσκευασμένων, πάντων δὲ τούτων ἐχόντων βέλη
 παντοῖα καὶ τοὺς χρησομένους αὐτοῖς ἄνδρας, οἱ
 περὶ τὸν Ἀντίγονον οὐ μετρίως ἠποροῦντο· ἡ γὰρ 4
 ναυτικὴ δύναμις ἄχρηστος ἦν αὐτοῖς προκατειλημ-
 10 μένου τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος ὑπὸ τῶν πολε-
 μίων, τό τε πεζὸν στράτευμα τὴν ὁρμὴν ἄπρακτον
 εἶχε τῷ μεγέθει τοῦ ποταμοῦ διειργόμενον, τὸ δὲ
 μέγιστον, ἡμερῶν ἤδη συχνῶν διεληλυθυιῶν ὑπο-
 λείπειν ἤδη συνέβαινε τὸν τε σῖτον καὶ τὰ χορτά-
 15 σματα τοῖς κτήνεσι. διὰ δὲ ταῦτα τῆς δυνάμεως 5
 ἀθνημούσης, παραλαβὼν τὸ στρατόπεδον καὶ τοὺς
 ἡγεμόνας Ἀντίγονος προέθηκε βουλὴν πότερον συμ-
 φέροι μένειν καὶ διαπολεμεῖν, ἢ νῦν μὲν ἐπανελθεῖν
 εἰς Συρίαν, ὕστερον δὲ κάλλιον παρεσκευασμένους
 20 στρατεῦσαι καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐλάχιστος ὁ Νεῖλος
 εἶναι δόξη. πάντων δὲ κατενεχθέντων ἐπὶ τὸ τὴν 6
 ταχίστην ἀπιέναι, παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις ἀνα-
 ξευγνύειν, καὶ ταχὺ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Συ-
 ρίαν, συμπαραπλέοντος αὐτῷ καὶ τοῦ στόλου παν-
 25 τός. Πτολεμαῖος δὲ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν πο-
 λεμίων περιχαρὴς γενόμενος, καὶ θύσας τοῖς θεαῖς
 χαριστήρια, τοὺς φίλους εἰστία λαμπρῶς. καὶ πρὸς 7
 μὲν τοὺς περὶ Σέλευκον καὶ Λυσίμαχον καὶ Κάσ-
 σανδρον ἔγραψε περὶ τῶν εὐτυχημάτων καὶ περὶ
 30 τοῦ πλῆθους τῶν πρὸς αὐτὸν αὐτομολησάντων, αὐ-
 τὸς δὲ τὸ δεύτερον ἡγωνισμένος ὑπὲρ τῆς Αἰγύ-

πτου, καὶ νομίσας δορίκτητον ἔχειν τὴν χώραν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

- 77 Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Διονύσιος ὁ τῆς Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ τύραννος ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τριάκοντα δύο, τὴν δὲ δυναστείαν δια- 5 δεξάμενοι οἱ υἱοὶ Ὁξάθρας καὶ Κλέαρχος ἤρξαν ἔτη ἑπτακαίδεκα. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς ἐπῆει τὰς ὑπ' αὐτὸν πόλεις ἀσφαλιζόμενος φρου- 162 ραῖς καὶ χρήματα πραττόμενος· σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο μήποτε διὰ τὰς γεγεννημένας περὶ αὐτὸν ἀτυ- 10 χίας ὀρμήσωσιν οἱ Σικελιώται πρὸς τὴν αὐτονομίαν.
- 2 καθ' ὃν δὴ χρόνον Πασίφιλος ὁ στρατηγός, ἀκούσας τὴν τῶν Ἀγαθοκλέους υἱῶν ἀναίρεσιν καὶ τὰ περὶ τὴν Λιβύην ἐλαττώματα, τοῦ μὲν δυνάστου κατεφρόνησε, πρὸς δὲ Δεινοκράτην ἀποστάς καὶ 15 φιλίαν αὐτῷ συνθέμενος τὰς τε πόλεις ἃς ἦν πεπιστευμένος διακατέσχε καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ δύναμιν ἐλπίσι ψυχαγωγήσας ἀλλοτρίαν κατεσκεύασε τοῦ 3 τυράννου. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς πανταχόθεν τῶν ἐλπίδων περικοπτομένων οὕτως ἐταπεινώθη τὴν ψυ- 20 χὴν ὥστε διαπρεσβεύσασθαι πρὸς Δεινοκράτην καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ τοῖσδε συνθήκας ποιήσασθαι, ἐκχωρῆσαι μὲν τῆς δυναστείας Ἀγαθοκλέα, παραδοῦναι δὲ τὰς Συρακούσας τοῖς πολίταις, καὶ μηκέτι εἶναι φυγάδα Δεινοκράτην, ἐξαίρετα δὲ δοθῆναι τῶν ἐρυ- 25 μάτων Ἀγαθοκλεῖ δύο, Θέρμα καὶ Κεφαλοίδιον, καὶ τὴν χώραν τὴν τούτων.

- 78 Θανατάσαι δ' ἂν τις εἰκότως ἐν τούτοις πῶς Ἀγαθοκλῆς, ὑποστατικὸς ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι γενομένος καὶ μηδέποθ' ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἐσχάταις προσδοκίαις 30 ἀπελπίσας, τότε δειλιάσας ἀκονιτὶ παρεχώρησε τοῖς πολεμίοις τῆς τυραννίδος, ὑπὲρ ἧς πολλοὺς καὶ

μεγάλους κινδύνους προηγωνίσατο, καὶ τὸ πάντων
 παραλογώτατον, Συρακουσῶν τε κυριεύσας καὶ τῶν
 ἄλλων πόλεων καὶ ναῦς καὶ χρήματα κεκτημένος
 καὶ δύναμιν σύμμετρον, ἐξησθένησε τοῖς λογισμοῖς,
 5 οὐδὲν τῶν γενομένων περὶ Διονύσιον τὸν τυραν-
 νον μνησθεῖς. τοῦτου γὰρ ποτε συνδιωχθέντος εἰς 2
 περίστασιν ὁμολογουμένως ἀπεγνωσμένην, καὶ διὰ
 τὸ μέγεθος τῶν ἐπληρωμένων κινδύνων ἀπελπίσαν-
 τος μὲν τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν, μέλλοντος δ' ἐκ
 10 τῶν Συρακουσῶν ἐξιππεύειν πρὸς ἐκούσιον φυγὴν,
 Ἐλωρις ὁ πρεσβύτατος τῶν φίλων ἐπιλαβόμενος τῆς
 ὁρμῆς, Διονύσιε, φησί, καλὸν ἐντάφιον ἢ τυραν-
 νίς. παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ ὁ κηδεστὴς Μεγα- 3
 κλῆς ἀπεφήνατο πρὸς αὐτόν, εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν ἐκ
 15 τῆς τυραννίδος ἐκίπτοντα τοῦ σκέλους ἐλκόμενον
 ἀπιέναι καὶ μὴ κατὰ προαίρεσιν ἀπαλλάττεσθαι.
 ὑπὸ δὲ τούτων τῶν παρακλήσεων ὁ Διονύσιος με-
 τεωρισθεὶς ἐνεκαρτέρησε πᾶσι τοῖς δοκοῦσιν εἶναι
 δεινοῖς, καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν μείζονα κατεσκεύασεν,
 20 αὐτὸς δὲ ἐν τοῖς ταύτης καλοῖς ἐγγηράσας ἀπέλιπε
 τοῖς ἐκγόνοις μεγίστην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ду-
 ναστείαν.

Ἀγαθοκλῆς δ' ἐπ' οὐδενὶ τούτων μετεωρισθεὶς 79
 463 οὐδὲ τὰς ἀνθρωπίνας ἐλπίδας ἐξελέγξας τῇ πείρᾳ,
 25 τηλικαύτην ἀρχὴν ἐκδοτον πεποιήται ταῖς ὁμολο-
 γαῖς. ταύτας δ' ἀσυντελέστους συνέβη γενέσθαι,
 τῇ μὲν Ἀγαθοκλέους προαιρέσει κυρωθείσας, διὰ
 δὲ τὴν Δεινοκράτους πλεονεξίαν μὴ προσδεχθείσας.
 οὗτος γὰρ μοναρχίας ὧν ἐπιθυμητὴς τῆς μὲν ἐν 2
 30 ταῖς Συρακούσαις δημοκρατίας ἀλλότριος ἦν, τῇ δὲ
 ἡγεμονίᾳ τῇ τότε οὔσῃ περὶ αὐτὸν εὐηρεστέτο.
 ἀφηγγεῖτο γὰρ πεζῶν μὲν πλείονων ἢ δις μυρίων,

ἰππέων δὲ τρισχιλίων, πόλεων δὲ πολλῶν καὶ με-
 γάλων, ὥστε αὐτὸν καλεῖσθαι μὲν τῶν φυγάδων
 στρατηγόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ βασιλικὴν ἔχειν ὑπεροχὴν,
 3 τῆς ἐξουσίας οὐσης περὶ αὐτὸν αὐτοκράτορος. εἰ
 κατέλθοι δ' εἰς τὰς Συρακούσας, πάντως ἀναγκαῖον 5
 ἂν ᾔην ἰδιώτην ὑπάρχειν καὶ ἓνα τῶν πολλῶν ἀριθ-
 μεῖσθαι, τῆς αὐτονομίας ἀγαπώσης τὴν ἰσότητα, ἔν-
 τε ταῖς χειροτονίαις ὑπὸ τοῦ τυχόντος δημαγωγοῦ
 παρενημερεῖσθαι, τοῦ πλήθους ἀντικειμένον ταῖς
 ὑπεροχαῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγόντων παρρησίαν. 10
 διόπερ Ἀγαθοκλῆς μὲν δικαίως ἂν λέγοιτο λελοι-
 πέναι τὴν τῆς τυραννίδος τάξιν, Δεινοκράτης δ'
 αἷτιος εἶναι νομίζοιτο τῶν ὕστερον τῷ δυνάστη κα-
 4 τορθωθέντων. οὗτος γάρ, συνεχῶς Ἀγαθοκλέους
 διαπρεσβευομένου περὶ τῶν ὁμολογιῶν καὶ δεομέ- 15
 νου συγχωρῆσαι τὰ δύο φρούρια πρὸς καταβίωσιν,
 αἰεὶ προφάσεις εὐλόγους κατεσκεύαζε, δι' ὧν διέ-
 κοπτε τὰς ἐλπίδας τῶν ὁμολογιῶν, ποτὲ μὲν ἀπο-
 φαινόμενος ἐκ Σικελίας αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι, ποτὲ
 5 δὲ τὰ τέκνα πρὸς ὁμηρεῖαν αἰτῶν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς 20
 γνούς αὐτοῦ τὴν ἐπίνοιαν, πρὸς μὲν τοὺς φυγά-
 δας διεπέμπετο κατηγορῶν τοῦ Δεινοκράτους ὥς
 διακωλύοντος τοῦ τυχεῖν αὐτοὺς τῆς αὐτονομίας,
 πρὸς δὲ τοὺς Καρχηδονίους πρεσβευτὰς ἀποστείλας
 συνέθετο τὴν εἰρήνην ἐφ' οἷς τὰς πόλεις κομίσαι- 25
 σθαι τοὺς Φοίνικας πάσας τὰς πρότερον ὑπ' αὐ-
 τοὺς γεγεννημένας· ἀντὶ δὲ τούτων ἔλαβε παρὰ Καρ-
 χηδονίων χρυσίον μὲν εἰς ἀργυρίου λόγον τριακο-
 σίων ταλάντων, ὥς δὲ Τίμαιός φησιν, ἑκατὸν
 πεντήκοντα, σίτου δὲ μεδίμων εἴκοσι μυριάδας. 30
 καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

80 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνίται μὲν Σώραν καὶ

Καλλατίαν πόλεις Ῥωμαίοις συμμαχούσας ἐκπολιορ-
κήσαντες ἐξηνδραποδίσαντο· οἱ δ' ὕπατοι δυνά-
μεσιν ἄδραϊς εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐμβαλόντες πλησίον
Σιλβίου πόλεως κατεστρατοπέδευσαν. φρουρουμέ- 2
5 νης δ' αὐτῆς ὑπὸ Σαμνιτῶν συνεστήσαντο πολιορ-
κίαν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κατὰ κράτος ἐλόντες
αἰχμάλωτα σώματα πλείω τῶν πεντακισχιλίων ἔλα-
461 βον καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων ἱκανόν τι πλῆθος.
ἀπὸ δὲ τούτων τὴν τῶν Σαμνιτῶν χώραν ἐπήλθον 3
10 δεινδροτομοῦντες καὶ πάντα τόπον καταφθείροντες·
πολλὰ γὰρ ἔτη τῆς Ῥώμης πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος
διαπολεμούσης ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας, ἥλπιζον τῶν
ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεων στερήσαντες τοὺς πολεμίους
ἀναγκάσειν εἶξαι τοῖς ὑπερέχουσι. διὸ καὶ πέντε 4
15 μῆνας καταναλώσαντες εἰς τὴν τῆς πολέμιας γῆς
καταφθοράν, τάς τε ἐπαύλεις σχεδὸν ἀπάσας ἐπυρ-
πόλησαν καὶ τὴν χώραν ἐξηγρώσαν, ἀφανίσαντες
πᾶν τὸ δυνάμενον ἐνεργεῖν ἡμερον καρπόν. μετὰ
δὲ ταῦτα τοῖς μὲν Ἀναγνίταις ἀδικήματα ποιοῦσι
20 πόλεμον κατήγγειλαν, Φρουσίωνα δὲ ἐκπολιορκή-
σαντες ἀπέδοντο τὴν χώραν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-81
νησι μὲν ἦρχεν Εὐξένιππος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον
ὕπατοι Λεύκιος Ποστούμιος καὶ Τιβέριος Μινούκιος.
25 ἐπὶ δὲ τούτων Ῥοδίοις ἐνέστη πόλεμος πρὸς Ἀντί-
γονον διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. ἡ πόλις ἡ τῶν 2
Ῥοδίων ἰσχύουσα ναυτικαῖς δυνάμεσι καὶ πολιτενο-
μένη κάλλιστα τῶν Ἑλλήνων περιμάχητος τοῖς δυ-
νάσταις καὶ βασιλεῦσιν ἦν, ἐκάστου σπεύδοντος εἰς
30 τὴν αὐτοῦ φιλίαν προσλαμβάνεσθαι. προορωμένη
δὲ πόρωθεν τὸ συμφέρον, καὶ πρὸς ἅπαντας κατ'
ἰδίαν συντιθεμένη τὴν φιλίαν, τῶν πρὸς ἀλλήλους

τρισὶ πλείους τῶν ὀγδοήκοντα· τῷ δὲ Δημητρίῳ
 παραδοὺς τὸν στόλον συνέταξε συμπαραπλεῖν ἅμα
 πορευομένη τῇ δυνάμει, παρεσκευασμένων νεῶν τῶν
 ἀπασῶν μακρῶν μὲν ἑκατὸν πεντήκοντα, πορείων
 δὲ στρατιωτικῶν ἑκατόν, ἐν οἷς ἐκομίζετο βελῶν 5
 3 πλῆθος. τῶν δὲ κυβερνητῶν οἰομένων δεῖν ἀπι-
 δεῖν τὴν τῆς Πλειάδος δύσιν δοκοῦσαν ἔσεσθαι
 μεθ' ἡμέρας ὀκτώ, τούτοις μὲν ἐπετίμησεν ὥς κα-
 τορῶδουσι τοὺς κινδύνους, αὐτὸς δὲ στρατοπε-
 δεύων περὶ Γάζαν, καὶ σπεύδων φθάσαι τὴν τοῦ 10
 Πτολεμαίου παρασκευήν, τοῖς μὲν στρατιώταις πα-
 ρήγγειλε δέχ' ἡμερῶν ἔχειν ἐπιστίτιν, ἐπὶ δὲ τὰς
 καμήλους τὰς ἀθροισθείσας ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐπέ-
 θηκε σίτον μυριάδας μεδίμνων τρισκαίδεκα καὶ
 χόρτου πλῆθος τοῖς τετράποσι· τὰ τε βέλη κομί- 15
 ζων τοῖς ξεύγεσι προῆγε διὰ τῆς ἐρήμου μετὰ κα-
 κοπαθείας διὰ τὸ πολλοὺς εἶναι τῶν τόπων τεлма-
 τώδεις, καὶ μάλιστα περὶ τὰ καλούμενα Βάραθρα.
 74 οἱ δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἐκ τῆς Γάζης ἐκπλεύ-
 σαντες περὶ μέσας νύκτας τὸ μὲν πρῶτον εὐδίας 20
 οὔσης ἐφ' ἡμέρας τινὰς ταῖς ταχυναντούσαις ναυ-
 σιν ἐρρυνούσκουν τὰ στρατιωτικὰ πορεῖα· ἔπειτα
 τῆς Πλειάδος περικαταλαμβανούσης αὐτούς, καὶ
 πνεύματος ἐπιγενομένου βορείου, συνέβη πολλὰ
 τῶν τετραηρικῶν σκαφῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κατε- 25
 νεχθῆναι παραβόλως ἐπὶ πόλιν Ῥαφίαν, οὗσαν δυσ-
 2 προσόρμιστον καὶ τεναγώδη. τῶν δὲ πλοίων τῶν 460
 κομιζόντων τὰ βέλη τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος συγ-
 κλυσθέντα διεφθάρη, τὰ δ' ἐπαλινδρόμησεν εἰς τὴν
 Γάζαν· τοῖς δὲ κρατίστοις τῶν σκαφῶν βιασάμενοι 30
 3 διέτειναν μέχρι τοῦ Κασίου. τοῦτο δὲ τοῦ μὲν
 Νείλου διέστηκεν οὐ μακρὰν, ἀλλόμενον δέ ἐστι καὶ

κατὰ τὰς χειμερίους περιστάσεις ἀπροσδόκηστον.
 διόπερ ἠναγκάζοντο τὰς ἀγκύρας ἀφέντες ὥς ἂν ἐν
 δυσὶ σταδίοις ἀπὸ τῆς γῆς ἀποσαλεύειν, ἅμα πολ-
 λοῖς περιεχόμενοι δεινοῖς· τοῦ μὲν γὰρ κλύδωνος
 5 ῥηγνυμένου τραχύτερον ἐκινδύνενον αὐτάνδρα τὰ
 σκάφη συγκλυσθῆναι, τῆς δὲ γῆς οὕσης ἀπροσορ-
 μίστου καὶ πολεμίας οὔτε ναῦς ἀκινδύνως ἦν προσ-
 πλεῖν οὔτε τοὺς ἄνδρας προσνηξασθαι, τὸ δὲ μέ-
 ριστον, ἐλελοίπει τὸ εἰς πότον αὐτοῖς ὕδωρ, εἰς
 10 τοιαύτην δὲ σπάνιν κατεκλείσθησαν ὥστ' εἰ μίαν
 ἡμέραν ὁ χειμὼν ἐπέμεινε, πάντες ἂν τῷ δίψει διε- 4
 φθάρησαν. ἐν ἀθυμία δ' ὄντων ἀπάντων καὶ προσ-
 δοκωμένης ἤδη τῆς ἀπώλειας, τὸ μὲν πνεῦμα κατέ-
 παυσεν, ἡ δὲ μετ' Ἀντιγόνου δύναμις καταντήσασα
 15 πλησίον τοῦ στόλου κατεστρατοπέδευσεν. ἐκβάντες 5
 οὖν ἐκ τῶν σκαφῶν καὶ προσαναλαβόντες ἑαυτοὺς
 ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ προσέμενον τῶν νεῶν τὰς ἀπο-
 σπασθείσας. διεφθάρη δ' ἐν τούτῳ τῷ σάλῳ τρία
 σκάφη τῶν πεντηρικῶν, ἐξ ὧν ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν
 20 διενηξάντο πρὸς τὴν γῆν. ἔπειτα Ἀντίγονος μὲν
 προαγαγὼν τὴν δύναμιν πλησίον τοῦ Νείλου κατε-
 στρατοπέδευσεν, ἀπέχων δύο σταδίους τοῦ ποταμοῦ.

Πτολεμαῖος δὲ προκατειληφὼς τοὺς εὐκαιροτά- 75
 25 τους τόπους ἀσφαλεσί φυλακαῖς, ἀπέστειλέ τινας
 ἐν τοῖς κοντινοῖς, παρακελευσάμενος προσπλεῖν
 πλησίον τῆς ἐκβάσεως καὶ κηρύττειν ὅτι δώσει τοῖς
 μεταβαλλομένοις ἀπ' Ἀντιγόμου τῶν μὲν ἰδιωτῶν
 ἐκάστῳ δύο μνᾶς, τοῖς δ' ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμέ-
 νοις τέλαντον. γενομένων οὖν τῶν κηρυγμάτων 2
 30 τοιούτων ἐνέπεσέ τις ὁρμὴ πρὸς μετάθεσιν τοῖς μετ'
 Ἀντιγόμου μισθοφόροις, ἐν οἷς καὶ τῶν ἡγεμόνων
 πλείους εἶναι συνέβαινε δι' αἰτίας τινὰς * εἰς τὸ με-

- 3 ταβολῆς ἐπιθυμῆιν. πολλῶν δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτο-
 μολούντων, ὁ μὲν Ἀντίγονος ἐπιστήσας [τῷ χεῖλει
 τοῦ ποταμοῦ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πολλὰ
 τῶν ὀξυβελικῶν τοὺς προσπλέοντας ἐν τοῖς κοντι-
 τοῖς ἀνέστελλε· τῶν δ' αὐτομολούντων συλλαβῶν 5
 τινας δεινῶς ἠκίσατο, βουλόμενος καταπλήξασθαι
 4 τοὺς τῆς ὁμοίας ὁρμῆς ἀντεχομένους. καὶ προσλα-
 βὼν τὰ καθυστεροῦντα τῶν σκαφῶν προσέπλευσεν
 ἐπὶ τὸ καλούμενον Ψευδόστομον, νομίζων ἐνταῦθα
 δυνήσεσθαι τινας τῶν στρατιωτῶν ἀποβιβάσαι. εὖ- 10
 ρὼν δὲ πρὸς αὐτῷ φυλακὴν ἰσχυράν, καὶ τοῖς τε
 ὀξυβελέσι καὶ τοῖς ἄλλοις παντοίοις βέλεσιν ἀνειρ-
 γόμενος, ἀπέπλευσε περικαταλαμβανούσης νυκτός.
 5 ἔπειτα παραγγείλας τοῖς κυβερνήταις ἀκολουθεῖν τῇ
 στρατηγίδι νηὶ προσέχοντας τῷ λαμπτήρι, προσέ- 15
 πλευσεν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Νείλου τὸ καλούμενον 461
 Φατυτικόν· ἡμέρας δὲ γενομένης, ἐπειδὴ πολλαὶ
 τῶν νεῶν ἀπεπλανήθησαν, ἠναγκάσθη ταύτας περι-
 μένειν καὶ τὰς μάλιστα ταχυναντούσας τῶν ἡκο-
 λουθηκυῶν ἐξαποστέλλειν ἐπὶ τὴν τούτων ζήτησιν. 20
 76 διόπερ χρόνου γενομένου πλείονος οἱ μὲν περὶ
 τὸν Πτολεμαῖον πνθόμενοι τὸν κατάπλουν τῶν πο-
 λεμίων ἦκον ὀξέως βοηθήσοντες, καὶ τὴν δύναμιν
 διασκεύασαντες ἔστησαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν· ὁ δὲ
 Δημήτριος ἀποτυχὼν καὶ ταύτης τῆς ἐκβάσεως, καὶ 25
 τὴν συνάπτουσαν παραλίαν ἀκούων ἔλεσι καὶ λίμναις
 ὠχυρῶσθαι φυσικῶς, ἐπαλινδρόμει παντὶ τῷ στόλῳ.
 2 εἴτ' ἐμπεσόντος βορέου λαμπροῦ, καὶ τοῦ κλύδωνος
 εἰς ὕψος αἰρομένου, τρία μὲν σκάφη τῶν τετρηρι-
 κῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν πορείων ἅμα κατὰ τὸ 30
 αὐτὸ βιαίτερον ὑπὸ τοῦ κύματος ἐπὶ τὴν γῆν ἐξε-
 βράσθη καὶ τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον ὑποχείρια

κατέστη, αἱ δ' ἄλλαι ἐκβιασασμένων τῶν πληρωμάτων
 διεσώθησαν πρὸς τὴν Ἀντιγόνου στρατοπε-
 δείαν. τῶν δὲ περὶ τὸν Πτολεμαίου διειληφόντων 3
 πᾶσαν τὴν περὶ τὸν ποταμὸν ἔκβασιν φυλακαῖς
 5 ἰσχυραῖς, καὶ πολλῶν μὲν σκαφῶν ποταμίῳ ἀντὶ
 παρεσκευασμένων, πάντων δὲ τούτων ἐχόντων βέλη
 παντοῖα καὶ τοὺς χρησομένους αὐτοῖς ἄνδρας, οἱ
 περὶ τὸν Ἀντίγονον οὐ μετρίως ἠποροῦντο· ἡ γὰρ 4
 ναυτικὴ δύναμις ἄχρηστος ἦν αὐτοῖς προκατειλημ-
 10 μένου τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος ὑπὸ τῶν πολε-
 μίων, τό τε πεζὸν στράτευμα τὴν ὁρμὴν ἄπρακτον
 εἶχε τῷ μεγέθει τοῦ ποταμοῦ διειργόμενον, τὸ δὲ
 μέγιστον, ἡμερῶν ἤδη συχνῶν διεληλυθυῶν ὑπο-
 λείπειν ἤδη συνέβαινε τὸν τε σῖτον καὶ τὰ χορτά-
 15 σματα τοῖς κτήνεσι. διὰ δὲ ταῦτα τῆς δυνάμεως 5
 ἀθνυμούσης, παραλαβὼν τὸ στρατόπεδον καὶ τοὺς
 ἡγεμόνας Ἀντίγονος προέθηκε βουλὴν πότερον συμ-
 φέρει μένειν καὶ διαπολεμεῖν, ἢ νῦν μὲν ἐπανελθεῖν
 εἰς Συρίαν, ὕστερον δὲ κάλλιον παρεσκευασμένους
 20 στρατεῦσαι καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐλάχιστος ὁ Νεῖλος
 εἶναι δόξη. πάντων δὲ κατενεχθέντων ἐπὶ τὸ τὴν 6
 ταχίστην ἀπιέναι, παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις ἀν-
 ξευγνύειν, καὶ ταχὺ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Συ-
 ρίαν, συμπαραπλέοντος αὐτῷ καὶ τοῦ στόλου παν-
 25 τός. Πτολεμαῖος δὲ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν πο-
 λεμίων περιχαρὴς γενόμενος, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς
 χαριστήρια, τοὺς φίλους εἰστία λαμπρῶς. καὶ πρὸς 7
 μὲν τοὺς περὶ Σέλευκον καὶ Αὐσίμαχον καὶ Κάσ-
 σανδρον ἔγραψε περὶ τῶν εὐτυχημάτων καὶ περὶ
 30 τοῦ πλήθους τῶν πρὸς αὐτὸν αὐτομολησάντων, αὐ-
 τὸς δὲ τὸ δεύτερον ἡγωνισμένος ὑπὲρ τῆς Αἰγύ-

πτου, καὶ νομίσας δορίκτητον ἔχειν τὴν χώραν,
ἐπανήλθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

- 77 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Διονύσιος ὁ τῆς
Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ τύραννος ἐτελεύτησεν
ἄρξας ἔτη τριάκοντα δύο, τὴν δὲ δυναστείαν δια- 5
δεξάμενοι οἱ υἱοὶ Ὁξάθρας καὶ Κλέαρχος ἤρξαν ἔτη
ἑπτακαίδεκα. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς
ἐπῆει τὰς ὑπ' αὐτὸν πόλεις ἀσφαλιζόμενος φρου- 102
ραῖς καὶ χρήματα πραττόμενος· σφόδρα γὰρ εὐλα-
βεῖτο μήποτε διὰ τὰς γεγενημένας περὶ αὐτὸν ἀτυ- 10
χίας ὁρμήσωσιν οἱ Σικελιώται πρὸς τὴν αὐτονομίαν.
2 καθ' ὃν δὴ χρόνον Πασίφιλος ὁ στρατηγός, ἀκού-
σας τὴν τῶν Ἀγαθοκλέους υἱῶν ἀναίρεσιν καὶ τὰ
περὶ τὴν Λιβύην ἐλαττώματα, τοῦ μὲν δυνάστου
κατεφρόνησε, πρὸς δὲ Δεινοκράτην ἀποστὰς καὶ 15
φιλίαν αὐτῷ συνθέμενος τὰς τε πόλεις αἷς ἦν πε-
πιστευμένος διακατέσχε καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ δύνα-
μιν ἐλπίσι ψυχαγωγήσας ἀλλοτρίαν κατεσκεύασε τοῦ
3 τυράννου. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς πανταχόθεν τῶν ἐλ-
πίδων περικκοπτομένων οὕτως ἐταπεινώθη τὴν ψυ- 20
χὴν ὥστε διαπρεβεύσασθαι πρὸς Δεινοκράτην καὶ
παρακαλεῖν ἐπὶ τοῖσδε συνθήκας ποιήσασθαι, ἐκχω-
ρῆσαι μὲν τῆς δυναστείας Ἀγαθοκλέα, παραδοῦναι
δὲ τὰς Συρακούσας τοῖς πολίταις, καὶ μηκέτι εἶναι
φυγάδα Δεινοκράτην, ἐξαίρετα δὲ δοθῆναι τῶν ἐρου- 25
μάτων Ἀγαθοκλεῖ δύο, Θέρμα καὶ Κεφαλοίδιον,
καὶ τὴν χώραν τὴν τούτων.

- 78 Θανμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως ἐν τούτοις πῶς Ἀγα-
θοκλῆς, ὑποστατικὸς ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι γενόμενος
καὶ μηδέποθ' ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἐσχάταις προσδοκίαις 30
ἀπελπίσας, τότε δειλιάσας ἀκονιτὶ παρεχώρησε τοῖς
πολεμίοις τῆς τυραννίδος, ὑπὲρ ἧς πολλοὺς καὶ

μεγάλους κινδύνους προηγωνίσατο, καὶ τὸ πάντων
 παραλογώτατον, Συρακουσῶν τε κυριεύσας καὶ τῶν
 ἄλλων πόλεων καὶ ναῦς καὶ χρήματα κεκτημένος
 καὶ δύναμιν σύμμετρον, ἐξησθένησε τοῖς λογισμοῖς,
 5 οὐδὲν τῶν γενομένων περὶ Διονύσιον τὸν τυραν-
 νον μνησθεῖς. τούτου γὰρ ποτε συνδιωχθέντος εἰς 2
 περίστασιν ὁμολογουμένως ἀπεγνωσμένην, καὶ διὰ
 τὸ μέγεθος τῶν ἐπηρτημένων κινδύνων ἀπελπίσαν-
 τος μὲν τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν, μέλλοντος δ' ἐκ
 10 τῶν Συρακουσῶν ἐξιππεύειν πρὸς ἐκούσιον φυγῇ,
 Ἐλωρις ὁ πρεσβύτατος τῶν φίλων ἐπιλαβόμενος τῆς
 ὁρμῆς, Διονύσιε, φησί, καλὸν ἐντάφιον ἢ τυραν-
 νίς. παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ ὁ κηδεστὴς Μεγα- 3
 κλῆς ἀπεφάνηατο πρὸς αὐτόν, εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν ἐκ
 15 τῆς τυραννίδος ἐκπίπτοντα τοῦ σκέλους ἐλκόμενον
 ἀπιέναι καὶ μὴ κατὰ προαίρεσιν ἀπαλλάττεσθαι.
 ὑπὸ δὲ τούτων τῶν παρακλήσεων ὁ Διονύσιος με-
 τεωρισθεὶς ἐνεκαρτέρησε πᾶσι τοῖς δοκοῦσιν εἶναι
 δεινοῖς, καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν μέλζονα κατεσκεύασεν,
 20 αὐτὸς δὲ ἐν τοῖς ταύτης καλοῖς ἐγγηράσας ἀπέλιπε
 τοῖς ἐκρόνοις μεγίστην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ду-
 ναστείαν.

Ἀγαθοκλῆς δ' ἐπ' οὐδενὶ τούτων μετεωρισθεὶς 79
 463 οὐδὲ τὰς ἀνθρωπίνας ἐλπίδας ἐξελέγξας τῇ πείρᾳ,
 25 τηλικαύτην ἀρχὴν ἔκδοτον πεποίηται ταῖς ὁμολο-
 γίαις. ταύτας δ' ἀσυντελέστους συνέβη γενέσθαι,
 τῇ μὲν Ἀγαθοκλέους προαιρέσει κυρωθείσας, διὰ
 δὲ τὴν Δεινοκράτους πλεονεξίαν μὴ προσδεχθείσας.
 οὗτος γὰρ μοναρχίας ὧν ἐπιθυμητῆς τῆς μὲν ἐν 2
 30 ταῖς Συρακούσαις δημοκρατίας ἀλλότριος ἦν, τῇ δὲ
 ἡγεμονίᾳ τῇ τότε οὔσῃ περὶ αὐτόν εὐηρεστεῖτο.
 ἀφηγγεῖτο γὰρ πεζῶν μὲν πλειόνων ἢ διςμυρίων,

ἰππέων δὲ τρισχιλίων, πόλεων δὲ πολλῶν καὶ με-
 γάλων, ὥστε αὐτὸν καλεῖσθαι μὲν τῶν φυγάδων
 στρατηγόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ βασιλικὴν ἔχειν ὑπεροχὴν,
 3 τῆς ἐξουσίας οὐσης περὶ αὐτὸν αὐτοκράτορος. εἰ
 κατέλθοι δ' εἰς τὰς Συρακούσας, πάντως ἀναγκαῖον 6
 ἂν ᾦν ἰδιώτην ὑπάρχειν καὶ ἓνα τῶν πολλῶν ἀριθ-
 μεῖσθαι, τῆς αὐτονομίας ἀγαπώσης τὴν ἰσότητά, ἐν
 τε ταῖς χειροτονίαις ὑπὸ τοῦ τυχόντος δημαγωγοῦ
 παρσημερεῖσθαι, τοῦ πλήθους ἀντικειμένου ταῖς
 ὑπεροχαῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρόντων παρρησίαν. 10
 διόπερ Ἀγαθοκλῆς μὲν δικαίως ἂν λέγοιτο λελοι-
 πέναι τὴν τῆς τυραννίδος τάξιν, Δεινοκράτης δ'
 αἰτιος εἶναι νομίζοιτο τῶν ὕστερον τῷ δυνάστῃ κα-
 4 τορθωθέντων. οὗτος γάρ, συνεχῶς Ἀγαθοκλέους
 διαπρεσβευομένου περὶ τῶν ὁμολογιῶν καὶ δεομέ- 15
 νου συγγαρηῆσαι τὰ δύο φρούρια πρὸς καταβίωσιν,
 αἰεὶ προφάσεις εὐλόγους κατεσκεύαζε, δι' ὧν διέ-
 κοπτε τὰς ἐλπίδας τῶν ὁμολογιῶν, ποτὲ μὲν ἀπο-
 φαινόμενος ἐκ Σικελίας αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι, ποτὲ
 5 δὲ τὰ τέκνα πρὸς ὁμηρεῖαν αἰτῶν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς 20
 γνούς αὐτοῦ τὴν ἐπίνοϊαν, πρὸς μὲν τοὺς φυγά-
 δας διεπέμπετο κατηγορῶν τοῦ Δεινοκράτους ὡς
 διακωλύοντος τοῦ τυχεῖν αὐτοὺς τῆς αὐτονομίας,
 πρὸς δὲ τοὺς Καρχηδονίους πρεσβευτὰς ἀποστείλας
 συνέθετο τὴν εἰρήνην ἐφ' οἷς τὰς πόλεις κομίσα- 25
 σθαι τοὺς Φοίνικας πάσας τὰς πρότερον ὑπ' αὐ-
 τοὺς γεγεννημένας· ἀντὶ δὲ τούτων ἔλαβε παρὰ Καρ-
 χηδονίων χρυσίον μὲν εἰς ἀργυρίου λόγον τριακο-
 σίων ταλάντων, ὡς δὲ Τίμαιός φησιν, ἑκατὸν
 πεντήκοντα, σίτου δὲ μεδίμνων εἴκοσι μυριάδας. 30
 καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

80 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνίται μὲν Σώραν καὶ

Καλλατίαν πόλεις Ῥωμαίοις συμμαχοῦσας ἐκπολιορ-
κῆσαντες ἐξηνδραποδίσαντο· οἱ δ' ὕπατοι δυνά-
μεσιν ἄδραϊς εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐμβαλόντες πλησίον
Σιλβίου πόλεως κατεστρατοπέδευσαν. φρουρουμέ- 2
νης δ' αὐτῆς ὑπὸ Σαμνιτῶν συνεστήσαντο πολιορ-
κίαν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κατὰ κράτος ἐλόντες
αἰχμάλωτα σώματα πλείω τῶν πεντακισχιλίων ἔλα-
404 βον καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων ἱκανόν τι πλήθος.
ἀπὸ δὲ τούτων τὴν τῶν Σαμνιτῶν χώραν ἐπῆλθον 3
10 δευδροτομοῦντες καὶ πάντα τόπον καταφθείροντες·
πολλὰ γὰρ ἔτη τῆς Ῥώμης πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος
διαπολεμούσης ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας, ἡλιπίζον τῶν
ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεων στερησάντες τοὺς πολεμίους
ἀναγκάσειν εἶξαι τοῖς ὑπερέχουσιν. διὸ καὶ πέντε 4
15 μῆνας καταναλώσαντες εἰς τὴν τῆς πολεμίας γῆς
καταφθοράν, τάς τε ἐπαύλεις σχεδὸν ἀπάσας ἐπυρ-
πόλησαν καὶ τὴν χώραν ἐξηγρίωσαν, ἀφανίσαντες
πᾶν τὸ δυνάμενον ἐνεγκεῖν ἡμερον καρπόν. μετὰ
δὲ ταῦτα τοῖς μὲν Ἀναγνίταις ἀδικήματα ποιοῦσι
20 πόλεμον κατήγγειλαν, Φρουσίνωνα δὲ ἐκπολιορκή-
σαντες ἀπέδοντο τὴν χώραν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 81
νησι μὲν ἦρχεν Εὐξένιππος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον
ὕπατοι Λεύκιος Ποστούμιος καὶ Τιβέριος Μινούκιος.
25 ἐπὶ δὲ τούτων Ῥοδίοις ἐνέστη πόλεμος πρὸς Ἀντί-
γονον διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. ἡ πόλις ἡ τῶν 2
Ῥοδίων ἰσχύουσα ναυτικαῖς δυνάμεσιν καὶ πολιτενο-
μένη κάλλιστα τῶν Ἑλλήνων περιμάχητος τοῖς δυ-
νάστασις καὶ βασιλεῦσιν ἦν, ἐκάστου σπεύδοντος εἰς
30 τὴν αὐτοῦ φιλίαν προσλαμβάνεσθαι. προορωμένη
δὲ πόρρωθεν τὸ συμφέρον, καὶ πρὸς ἅπαντας κατ'
ἰδίαν συντιθεμένη τὴν φιλίαν, τῶν πρὸς ἀλλήλους

3 τοῖς δυνάσταις πολέμων οὐ μετείχε. διόπερ συνέ-
 βαينεν αὐτὴν τιμᾶσθαι μὲν ὑφ' ἐκάστου βασιλικαῖς
 δωρεαῖς, ἄγουσαν δὲ πολὺν χρόνον εἰρήνην μεγά-
 λην ἐπίδοσιν λαβεῖν πρὸς αὐξήσιν· ἐπὶ τοσοῦτον
 γὰρ προεληλύθει δυνάμεως ὥσθ' ὑπὲρ μὲν τῶν 5
 Ἑλλήνων ἰδίᾳ τὸν πρὸς τοὺς πειρατὰς πόλεμον
 ἐπαναιρεῖσθαι καὶ καθαράν παρέχεσθαι τῶν κα-
 κούργων τὴν θάλατταν, τὸν δὲ πλείστον ἰσχύσαντα
 τῶν μνημονευομένων Ἀλέξανδρον προτιμήσαντ' αὐ-
 τὴν μάλιστα τῶν πόλεων καὶ τὴν ὑπὲρ ὅλης τῆς 10
 βασιλείας διαθήκην ἐκεῖ θέσθαι καὶ τᾶλλα θαυμά-
 4 ζειν καὶ προάγειν εἰς ὑπεροχὴν. οἱ δ' οὖν Ῥόδιοι
 πρὸς ἅπαντας τοὺς δυνάστας συντεθειμένοι τὴν
 φιλίαν διετήρουν μὲν ἑαυτοὺς ἐκτὸς ἐγκλήματος
 δικαίου, ταῖς δ' εὐνοίαις ἔρρεπον μάλιστα πρὸς 15
 Πτολεμαῖον· συνέβαινε γὰρ αὐτοῖς τῶν τε προσό-
 δων τὰς πλείστας εἶναι διὰ τοὺς εἰς Αἴγυπτον πλέ-
 οντας ἐμποροὺς, καὶ τὸ σύνολον τρέφεσθαι τὴν
 82 πόλιν ἀπὸ ταύτης τῆς βασιλείας. ὃ δὲ συνορῶν ὁ
 Ἀντίγονος, καὶ σπεύδων αὐτοὺς ἀποσπάσαι τῆς 20
 πρὸς ἐκεῖνον ἐπιπλοκῆς, τὸ μὲν πρῶτον πρεσβευ-
 τὰς ἀπέστειλε καθ' ὃν καιρὸν ὑπὲρ τῆς Κύπρου
 διεπολέμει πρὸς Πτολεμαῖον, ἀξιῶν αὐτῷ συμμαχεῖν
 2 καὶ ναῦς συναποστεῖλαι τῷ Δημητρίῳ· οὐ προσ-
 εχόντων δ' αὐτῶν, ἀπέστειλέ τινα τῶν στρατηγῶν 25
 μετὰ νεῶν, συντάξας τοὺς πλείοντας εἰς Αἴγυπτον
 ἐκ τῆς Ῥόδου κατάγειν καὶ περιαιρεῖσθαι τὰ φορ-
 τία. τούτου δ' ἐκβληθέντος ὑπὸ τῶν Ῥοδίων, φή-
 σας αὐτοὺς ἀδίκου κατῆρχθαι πολέμου διηπειλή-
 σατο πολιορκήσιν δυνάμεσιν ἄδραῖς τὴν πόλιν. οἱ 30
 δὲ Ῥόδιοι τὸ μὲν πρῶτον ἐψηφίσαντο μεγάλας αὐτῷ
 τιμὰς, καὶ πέμψαντες πρέσβεις ἤξιουν μὴ βιάσα-

σθαι τὴν πόλιν προπεσεῖν παρὰ τὰς συνθήκας εἰς
 465 τὸν πόλεμον πρὸς Πτολεμαῖον. τραχύτερον δὲ τοῦ 3
 βασιλέως ἀπαντῶντος, καὶ τὸν υἱὸν Δημήτριον ἐκ-
 πέμψαντος μετὰ δυνάμεως καὶ πολιορκητικῶν ὀρ-
 5 γάνων, φοβηθέντες τὴν ὑπεροχὴν τοῦ βασιλέως, τὸ
 μὲν πρῶτον ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Δημήτριον, φή-
 σαντες συμπολεμήσειν Ἀντιγόνῳ πρὸς Πτολεμαῖον·
 ὥς δ' ἐκεῖνος ὁμήρους ἑκατὸν ἤτει τοὺς ἐπιφανε-
 στάτους καὶ τοῖς λιμέσι δέχεσθαι τὸν στόλον προσ-
 10 ἔταττεν, ὑπολαβόντες ἐπιβουλεύειν αὐτὸν τῇ πόλει,
 τὰ πρὸς πόλεμον παρεσκευάζοντο. Δημήτριος δὲ 4
 πᾶσαν τὴν δύναμιν ἀθροίσας εἰς τὸν ἐν Λαορύμοις
 λιμένα, στόλον ἐξήρτυε πρὸς τὸν ἐπίπλουν τὸν ἐπὶ
 τὴν Ῥόδον. εἶχε δὲ ναῦς μακρὰς μὲν παντοίας με-
 15 γέθει διακοσίας, ὑψηρετικὰ δὲ πλείω τῶν ἑκατὸν
 ἑβδομήκοντα· ἐν δὲ τούτοις ἐκομίζοντο στρατιῶται
 βραχὺν λειπόμενοι τῶν τετρακισμυρίων σὺν ἱππεῦσι
 καὶ τοῖς συμμαχοῦσι πειραταῖς· ὑπῆρχε δὲ καὶ βε-
 λῶν παντοίων πληθὺς καὶ πάντων τῶν πρὸς πο-
 20 λιορκίαν χρησίμων μεγάλη παρασκευή. χωρὶς δὲ 5
 τούτων ἰδιωτικὰ πορεῖα συνηκολούθει τῶν ταῖς
 ἀγοραῖς χρωμένων βραχὺν λειπόμενα τῶν χιλίων·
 πολλὰ γὰρ ἔτη τῆς χώρας τῆς Ῥοδίων ἀπορρήτου
 γεγεννημένης, συνέρρει πανταχόθεν πληθὺς τῶν εἰ-
 25 ωθότων ὠφελείας ἰδίας ἡγεῖσθαι τὰ τῶν πολεμου-
 μένων ἀτυχήματα. ὁ μὲν οὖν Δημήτριος ὥσπερ εἰς 83
 τινα ναυμαχίαν ἐκτάξας τὸν στόλον καταπληκτικῶς,
 προηγεῖσθαι μὲν ἐποίησε τὰς μακρὰς ναῦς, ἐχούσας
 ἐπὶ ταῖς πρῶταις τοὺς τρισπιθάμους τῶν ὀξυβελῶν,
 30 ἐπακολούθειν δὲ τὰς στρατιωτικὰς καὶ τὰς ἱππη-
 γοὺς ὁμιλουμένας ὑπὸ τῶν ταῖς εἰρεσίαις χρω-
 μένων, ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ τὰ τῶν πειρατῶν πορεῖα.

- καὶ τὰ τῶν ἐμπόρων καὶ ἀγοραίων, ὑπεράγοντα τῷ
 πλήθει, καθάπερ προείρηται, ὥστε πάντα τὸν ἀνὰ
 μέσον τόπον τῆς τε νήσου καὶ τῆς ἀντικειμένης πα-
 ραλλῆς συμπεπληρωμένον φαίνεσθαι τοῖς πλοίοις,
 καὶ πολὺν φόβον καὶ κατάπληξιν παρέχεσθαι τοῖς 5
- 2 ἀπὸ τῆς πόλεως θεωροῦσιν. οἱ μὲν γὰρ στρατιῶ-
 ται τῶν Ῥοδίων διειληφότες τὰ τεῖχη τὸν ἐπίπλουν
 ἐκαθαρόκουν τῶν πολεμίων, πρεσβῦται δὲ καὶ γυ-
 ναῖκες ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἀφεώρων, οὔσης τῆς πόλεως
 θεατροειδοῦς, πάντες δὲ τό τε μέγεθος τοῦ στόλου 10
 καὶ τὴν αὐγὴν τῶν ἀποστιλβόντων ὀπλῶν κατα-
 πληττόμενοι περὶ τῶν ὅλων οὐ μετρίως ἠγωνίων.
- 3 εἰθ' ὁ μὲν Δημήτριος κατέπλευσεν εἰς τὴν νήσον,
 ἀποβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν, κατεστρατοπέδευσε πλη-
 σίον τῆς πόλεως, ἐκτὸς βέλους ποιησάμενος τὴν 15
 παρεμβολήν. εὐθὺς δὲ τῶν τε πειρατῶν καὶ τῶν
 ἄλλων τοὺς εὐθέτους ἐξέπεμψε πορθήσοντας τὴν
- 4 νήσον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἐδενδρο-
 τόμησε δὲ καὶ τὴν πλησίον χώραν καὶ καθεῖλε τὰς
 ἐπαύλεις, ἐξ ὧν ὠχύρωσε τὴν στρατοπεδείαν, περι- 20
 λαβὼν τριπλῶ χάρακι καὶ σταυρώμασι πυκνοῖς καὶ
 μεγάλοις, ὥστε τὴν τῶν πολεμίων βλάβην γίνεσθαι
 τῶν ἰδίων ἀσφάλειαν. μετὰ δὲ ταῦτα πάσῃ τῇ δυ-
 νάμει καὶ τοῖς πληρώμασιν ἔχωσεν ἐν ὀλίγαις ἡμέ-
 ραις τὸ μεταξὺ τῆς πόλεως διαλείπον πρὸς τὴν ἑκβα- 25
 σιν, καὶ κατεσκεύασε λιμένα ταῖς ναυσὶν ἀρκοῦντα.
- 84 Οἱ δὲ Ῥόδιοι μέχρ' ὅσον μὲν τινος πρέσβεις ἐκ-
 πέμποντες ἤξιουν μηδὲν πράξαι κατὰ τῆς πόλεως 466
 ἀνῆκστον· ὥς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχεν, ἀπο-
 γνόντες τὰς διαλύσεις, ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς 30
 Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον καὶ Κάσσανδρον, ἀξι-
 οῦντες βοηθεῖν, ὥς τῆς πόλεως προπολεμούσης ὑπέρ

αὐτῶν. τῶν δ' ἐν τῇ πόλει κατοικοῦντων παροί- 2
 κων καὶ ξένων δόντες ἐξουσίαν τοῖς βουλομένοις
 συναγωνίζεσθαι, τοὺς λοιποὺς ὡς ἀχρήστους ἐκ τῆς
 πόλεως ἐξέπεμψαν, ἅμα μὲν τῆς τῶν ἀναγκαίων ἐν-
 5 δείας προνοηθέντες, ἅμα δὲ καὶ τοῦ μηδένα τῇ κα-
 ταστάσει δυσχεραίνοντα γίνεσθαι τῆς πόλεως προ-
 δοτήν. ἄριθμὸν δὲ ποιησάμενοι τῶν δυναμένων
 ἀγωνίζεσθαι, πολιτῶν μὲν εὖρον περὶ ἑξακισχιλίου, 3
 10 σάντο δὲ καὶ τῶν δούλων τοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς
 γενομένους ἐν τοῖς κινδύνοις ἀγοράσαντας παρὰ
 τῶν δεσποτῶν ἐλευθεροῦν καὶ πολίτας εἶναι· ἔγρα-
 ψαν δὲ καὶ τῶν τελευτησάντων ἐν τῷ πολέμῳ τὰ
 μὲν σώματα δημοσίᾳ θάπτεσθαι, τοὺς δὲ γονεῖς
 15 καὶ παῖδας τρέφεσθαι λαμβάνοντας τὴν χορηγίαν
 ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ταμείου, καὶ τὰς μὲν παρθένους
 δημοσίᾳ προικίζεσθαι, τοὺς δ' υἱοὺς ἐν ἡλικίᾳ γε-
 νομένους ἐν τῷ θεάτρῳ στεφανῶσαι τοῖς Διону-
 σίοις πανοπλίᾳ. διὰ δὲ τούτων ἐκκαλεσάμενοι τὰς 4
 20 ἀπάντων προθυμίας εἰς τὸ τοὺς κινδύνους ὑπομέ-
 νειν εὐψύχως, ἐποίησαντο καὶ τῶν ἄλλων τὴν ἐν-
 δεχομένην παρασκευήν. ὁμονοοῦντος γὰρ τοῦ πλή-
 θους, οἱ μὲν εὖποροι χρήματ' εἰσέφερον, οἱ δὲ
 τεχνῖται τὰς αὐτῶν ἐπιστήμας παρείχοντο πρὸς τὴν
 25 τῶν ὅπλων κατασκευήν, ἅπας δ' ἦν ἐνεργός, τῇ
 φιλοτιμίᾳ τοὺς ἄλλους ὑπερθέσθαι σπεύδων. διό- 5
 περ οἱ μὲν ἐρίνοντο περὶ τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ πε-
 τροβόλους, οἱ δὲ περὶ τὴν τῶν ἄλλων κατασκευήν,
 τινὲς δὲ τὰ πεπονηκότα τῶν τειχῶν ἐπεσκεύαζον,
 30 πλείστοι δὲ λίθους πρὸς τὰ τεῖχη φέροντες ἐσώρευον.
 ἐξέπεμψαν δὲ καὶ τῶν ἄριστα πλεουσῶν νεῶν τρεῖς
 ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς παρακομίζοντας αὐτοὺς

6 ἀγορὰς ἐμπούρους. αὐταὶ δὲ παραδόξως ἐπιφανεῖσαι
πολλὰ μὲν πλοῖα τῶν ἐπὶ τὴν προνομὴν τῆς χώρας
ὠφελείας χάριν πλεόντων ἐμπούρων κατεπόντισαν,
οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ πρὸς τὸν αἰγιαλὸν κατασπῶσαι
συνέκλυσαν, καὶ τῶν αἰχμαλώτων τὰ δυνάμενα δοῦ- 5
ναι λύτρον παρεκόμενον εἰς τὴν πόλιν· συνέθεντο
γὰρ οἱ Ῥόδιοι πρὸς τὸν Δημήτριον ὥστε ἀλλήλοις
διδόναι λύτρον, ἐλευθέρου μὲν χιλίας δραχμᾶς, δού-
λου δὲ πεντακοσίας.

85 Πρὸς τὰς θέσεις τῶν ὀργάνων δὲ ὁ Δημήτριος 10
ἄφθονον ἔχων ἀπάντων χορηγίαν, ἤρξατο κατα-
σκευάζειν δύο χελώνας, τὴν μὲν πρὸς τοὺς πετρο-
βόλους, τὴν δὲ πρὸς τοὺς ὀξυβελεῖς, ἀμφοτέρως δὲ
ταύτας ἐπὶ δύο πλοίων φορηγῶν διαβεβηκότων καὶ
κατεξευγμένων, δύο δὲ πύργους τετραστέγους ὑπερ- 15
έχοντας τοῖς ὕψει τῶν ἐπὶ τοῦ λιμένος πύργων, 467
ἐκάτερον δὲ τούτων ἐπὶ δύο πλοίων ἴσων βεβηκό-
των καὶ κατειλημμένων, ὅπως ἐν τῷ προσάγειν ἢ
στάσις ἐκάτερα τῶν πλευρῶν ἰσόρροπον ἔχη τὸ βά-
2 ρος. κατεσκευάσας δὲ καὶ χάρακα πλωτὸν ἐπὶ τετρα- 20
πέδων ξύλων καθηλωμένων, ὅπως προπλέον οὗτος
κωλύῃ τοὺς πολεμίους ἐπιπλέοντας ἐμβολὰς διδόναι
3 τοῖς φέρουσι τὰς μηχανὰς πλοίοις. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα
τὴν συντέλειαν ἐλάμβανεν, ἀθροίσας τοὺς ἀθροτά-
τους τῶν λέμβων, καὶ τούτους καταφράξας σάνισι 25
καὶ θυρίδας κλειστάς κατασκευάσας, ἐνέθετο μὲν
τῶν τρισπιθάρμων ὀξυβελῶν τοὺς πορρωτάτω βάλ-
λοντας καὶ τοὺς τούτοις κατὰ τρόπον χρησομένους,
ἔτι δὲ τοξότας Κρητας, τὰς δὲ ναὺς προσαγαγὼν
ἐντὸς βέλους κατετίρωσκε τοὺς κατὰ τὴν πόλιν 30
ὑψηλότερα τὰ παρὰ τὸν λιμένα τείχη κατασκευά-
4 ζοντας. οἱ δὲ Ῥόδιοι θεωροῦντες τοῦ Δημητρίου

την πᾶσαν ἐπιβολὴν οὕσαν ἐπὶ τὸν λιμένα, καὶ αὐτοὶ τὰ πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τούτου παρεσκευάζοντο. δύο μὲν οὖν ἔστησαν μηχανὰς ἐπὶ τοῦ χώματος, τρεῖς δ' ἐπὶ φορηγῶν πλοίων πλησίον τῶν κλεί-
 5 θρων τοῦ μικροῦ λιμένος· ἐν δὲ ταύταις ἔθηκαν πληῖθος ὀξύβελῶν καὶ πετροβόλων παντοίων τοῖς μεγέθεσιν, ὅπως, εἴαν τε ἀποβιβάζωσιν οἱ πολέμιοι πρὸς τὸ χῶμα στρατιώτας εἴαν τε τὰς μηχανὰς προσ-
 10 ἄγωσι, διὰ τούτων αὐτοὺς εἰργεσθαι τῆς ἐπιβολῆς. ἐπέστησαν δὲ καὶ τοῖς ὁμοῦσι τῶν φορηγῶν πλοίων ἐν τῷ λιμένι βελοστάσεις οἰκίας τοῖς ἐπιτίθε-
 σθαι μέλλουσι καταπέλταις.

Ἀμφοτέρων δὲ τοῦτον τὸν τρόπον παρεσκευα- 86
 σμένων, ὁ Δημήτριος τὸ μὲν πρῶτον ἐπιβαλόμενος
 15 προσάγειν τὰς μηχανὰς τοῖς λιμέσιν ἐκωλύθη κλύ-
 δωνος ἐπιγενομένου τραχυτέρου· μετὰ δὲ ταῦτα νυκτὸς εὐδίας λαβόμενος ἔλαθε παραπλεύσας, καὶ καταλαβόμενος ἄκρον τὸ χῶμα τοῦ μεγάλου λιμέ-
 νος εὐθύς τε περιεχαράκωσε τὸν τόπον καὶ διέ-
 20 φραξε θυρώμασι καὶ πέτροις, ἐξεβίβασε δ' εἰς αὐ-
 τὸν στρατιώτας τετρακοσίους καὶ βελῶν πληῖθος παντοδαπῶν, ἀπέχοντος ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῦ τόπου τούτου πέντε πλέθρα. ἔπειθ' ἡμέρας γενομένης 2
 παρεκώμισε τὰς μηχανὰς εἰς τὸν λιμένα μετὰ σάλ-
 25 πιγγος καὶ κραυγῆς, καὶ τοῖς μὲν ἐλάττοσιν ὀξύ-
 βελέσι καὶ μακρὰν φερομένοις ἀνείργε τοὺς ἐργα-
 ζομένους τὸ παρὰ τὸν λιμένα τεῖχος, τοῖς δὲ πε-
 τροβόλοις τὰς τε μηχανὰς τῶν πολεμίων καὶ τὸ διὰ
 τοῦ χώματος τεῖχος τῇ μὲν διέσεισε, τῇ δὲ κατέβα-
 30 λεν, ἀσθενὲς ὑπάρχον καὶ ταπεινὸν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς. ἀμυνομένων δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως εὐ- 3
 ρώστως, τότε μὲν ὅλην τὴν ἡμέραν διετέλεσαν ἀ-

φότεροι πολλὰ κακὰ καὶ θρῶντες καὶ πᾶσχοντες·
 τῆς δὲ νυκτὸς ἤδη καταλαμβανούσης ὁ μὲν Δη-
 μήτριος ταῖς ὀνυμολκούσαις ναυσὶν ἀπήγαγε τὰς 46
 μηχανὰς πάλιν ἔξω βέλους· οἱ δὲ Ῥόδιοι ξηρὰς ὕλης
 καὶ θαδὸς ἀκάτια πληρώσαντες καὶ πῦρ ἐνθέμενοι, 5
 τὸ μὲν πρῶτον ἐπιδιώξαντες προσέπλεον ταῖς μη-
 χαναῖς ταῖς τῶν πολεμίων καὶ τὴν ὕλην ὑφῆψαν,
 μετὰ δὲ ταῦτα τῷ πλωτῷ χάρακι καὶ τοῖς βέλεσιν
 ἀνειρῶντες συνηναγκάσθησαν χωρεῖν εἰς τοῦπί-
 4 σω. τῆς δὲ φλογὸς ἐπισχνούσης ὀλίγοι μὲν κατα- 10
 σβέσαντες ἐπανῆλθον σὺν τοῖς σκάφεσιν, οἱ πλεῖ-
 στοι δὲ καομένων τῶν ἀκατίων ἐξεκολύμβησαν.
 τῇ δ' ὕστεραίᾳ κατὰ μὲν θάλατταν ὁ Δημήτριος
 παραπλησίαν ἐποίησατο τὴν ἐπίθεσιν, κατὰ δὲ τὴν
 γῆν προσέταξεν ἅμα πανταχόθεν προσβάλλειν μετ' 15
 ἀλαλαγμοῦ καὶ σάλπιγγος, ὅπως εἰς ἀγωνίαν καὶ
 φόβον ἀγάγῃ τοὺς Ῥοδίους, πολλῶν τῶν ἀντισπα-
 σμάτων ὄντων.

- 87 Τοιαύτην δὲ τὴν πολιορκίαν ποιησάμενος ἐφ'
 ἡμέρας ὀκτώ, τὰς μὲν μηχανὰς τὰς ἐπὶ τοῦ χώμα- 20
 τος τοῖς ταλαντιαίοις πετροβόλοις συνέτριψε, τοῦ
 δὲ διατειχίσματος τὸ μεσοπύργιον σὺν αὐτοῖς τοῖς
 πύργοις διέσεισε. κατελάβοντο δὲ καὶ τῶν στρα-
 τιωτῶν τινες μέρος τοῦ παρὰ τὸν λιμένα διατειχί-
 σματος· ἐφ' οὗ συστραφέντες οἱ Ῥόδιοι μάχην συν- 25
 ῆψαν, καὶ πολλαπλάσιοι γενόμενοι τοὺς μὲν ἀνείλον,
 τοὺς δ' ἐπανελθεῖν εἰς τοῦπίσω συνηνάγκασαν, συν-
 ῆργει δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἢ τοῦ παρὰ τὸ τεῖχος
 τόπου τραχύτης, πολλῶν καὶ μεγάλων πετρῶν κατὰ
 τὸ συνεχὲς κειμένων παρὰ τὴν οἰκοδομὴν ἔξω τοῦ 30
 2 τείχους. τῶν δὲ τοὺς στρατιώτας τούτους κομισάν-
 των σκαφῶν οὐκ ὀλίγων διὰ τὴν ἀγωνίαν ἐποκει-

λάντων, οἱ Ῥόδιοι ταχέως τὰ μὲν ἀκροστόλια περιέ-
 σπασαν, ὕλην δὲ ξηρὰν καὶ δᾶδας ταῖς ναυσὶν ἐνέν-
 τες ἐνέπηρσαν. τούτων δὲ περὶ ταῦτ' ὄντων οἱ
 μὲν τοῦ Δημητρίου στρατιῶται πανταχοῦ περιπλέ-
 5 οντες κλίμακας προσέφερον τοῖς τείχεσι καὶ βιαϊό-
 τερον ἐνέκειντο, συναγωνιζομένων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς
 γῆς πανταχόθεν καὶ συναλαλαζόντων. ἔνθα δὴ πολ- 3
 λῶν παραβόλως κινδυνευσάντων, καὶ συχνῶν ἀνα-
 βάντων ἐπὶ τὰ τεῖχη, συνίστατο καρτερὰ μάχη, τῶν
 10 μὲν ἔξωθεν βιαζομένων, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως
 ἀθρόων παραβοηθούντων. τέλος δὲ τῶν Ῥοδίων
 ἐκθύμως ἀγωνιζομένων οἱ μὲν ἔπεσον τῶν προσ-
 αναβάντων, οἱ δὲ κατατραυματισθέντες ἐάλωσαν,
 ἐν οἷς ἦσαν τινες καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμό-
 15 νων. τοιούτων δὲ γενομένων τοῖς ἔξωθεν ἐλαττω- 4
 μάτων, ὁ μὲν Δημήτριος ἀπεκόμισε τὰς μηχανὰς
 εἰς τὸν ἴδιον λιμένα καὶ τὰ πεπονηκότα τῶν πλοίων
 καὶ μηχανῶν ἐπεσκεύασεν, οἱ δὲ Ῥόδιοι τοὺς μὲν
 τελευτήσαντας τῶν πολιτῶν ἔθαψαν, τὰ δὲ ὄπλα
 20 τῶν πολεμίων καὶ τὰ ἀκροστόλια τοῖς θεοῖς ἀνέθη-
 469 καν, τὰ δὲ διὰ τῶν πετροβόλων πεπτωκότα τῶν
 τειχῶν ἀνφοδόκουν.

Δημήτριος δὲ περὶ τὴν ἐπισκευὴν τῶν μηχανῶν 88
 καὶ τῶν πλοίων ἡμέρας ἑπτὰ γενόμενος, καὶ πάντα
 25 τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρασκευασάμενος, πάλιν
 ἐπέπλευσε τῷ λιμένι· πᾶσα γὰρ ἦν ἡ σπουδὴ περὶ
 τὸ κρατῆσαι τούτου καὶ τῆς σιτοπομπίας ἀποκλει-
 σαι τοὺς κατὰ τὴν πόλιν. γενόμενος δ' ἐντὸς βέ- 2
 λους τοῖς μὲν πυρφόροις πολλοῖς οὖσιν εἰς τὰ διω-
 30 ρισμένα πλοῖα τῶν Ῥοδίων ἐνέβαλε, τοῖς δὲ πετρο-
 βόλοις τὰ τεῖχη διέσεισε, τοῖς δ' ὀξυβελέσι τὰ φαι-
 νόμενα τῶν σωμάτων κατετίτρωσκε. συνεχροῦς οὖν 3

καὶ καταπληκτικῆς γενομένης τῆς προσβολῆς, οἱ μὲν
παρὰ τοῖς Ῥοδίοις ναύκληροι διαγωνιάσαντες περὶ
τῶν πλοίων κατέσβεσαν τὰ πυρφόρα, οἱ δὲ πρυ-
τάνεις κινδυνεύοντος ἁλῶναι τοῦ λιμένος παρε-
κάλεσαν τοὺς ἀρίστους τῶν πολιτῶν τὸν ὑπὲρ τῆς 5
4 κοινῆς σωτηρίας ὑπομεῖναι κίνδυνον. πολλῶν οὖν
προθύμως ὑπακουόντων, τρεῖς ναὺς τὰς κρατίστας
ἐπλήρωσαν ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, οἷς παρήγγειλαν πει-
ρᾶσθαι τοῖς ἐμβόλοις βυθίσαι τὰ πλοῖα τὰ τὰς μη-
5 χανὰς κομίζοντα τῶν πολεμίων. οὗτοι μὲν οὖν, 10
καίπερ πολλῶν ἐπ' αὐτοὺς φερομένων βελῶν, ὥσά-
μενοι το μὲν πρῶτον τὸν σεσιδρωμένον χάρακα
διέσπασαν, τοῖς δὲ πλοίοις πολλὰς ἐμβολὰς δόντες
καὶ θαλάττης αὐτὰ πληρώσαντες δύο μὲν τῶν μη-
χανῶν κατέβαλον, τῆς δὲ τρίτης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν 15
Δημήτριον εἰς τοῦπίσω τοῖς ῥύμασιν ἐλκομένης, οἱ
μὲν Ῥόδιοι θαρρήσαντες τοῖς κατωρθωμένοις, θρα-
σύτερον τοῦ καθήκοντος προέπιπτον εἰς τὸν κίν-
6 δυνον. διὸ πολλῶν αὐτοῖς καὶ μεγάλων νεῶν πε-
ριχυθεῖσῶν καὶ τοῖς ἐμβόλοις πολλὰ μέρη τῶν τοί- 20
χων ἀναρρηττουσῶν, ὁ μὲν ναύαρχος Ἐξήκεστος καὶ
ὁ τριήραρχος καὶ τινες ἄλλοι κατατραυματισθέντες
ἤλωσαν, τοῦ δ' ἄλλον πλήθους ἐκκολυμβήσαντος
καὶ διανηξαμένου πρὸς τοὺς ἰδίους, μία μὲν τῶν
νεῶν ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον, 25
7 αἱ δ' ἄλλαι διέφυγον τὸν κίνδυνον. τοιαύτης οὖν
γενομένης τῆς ναυμαχίας, ὁ μὲν Δημήτριος ἄλλην
μηχανὴν κατεσκεύασε τριπλασίαν τῇ ὕψει καὶ πλά-
τει τῆς προτέρας, προσάγοντος δ' αὐτὴν πρὸς τὸν
λιμένα νότος ἐκνεφίας ἐπιγενόμενος τὰ μὲν ὄρ- 30
μοῦντα τῶν πλοίων συνέκλυσε, τὴν δὲ μηχανὴν κα-
τέβαλε. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ Ῥόδιοι τῷ καιρῷ

δεξιῶς χρησάμενοι, πύλην ἀνοίξαντες ἐπέθεντο τοῖς
 τὸ χῶμα κατειληφόσι. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πο- 8
 λυν χρόνον ἰσχυρᾶς, καὶ τοῦ μὲν Δημητρίου διὰ
 τὸν χειμῶνα μὴ δυναμένου βοηθῆσαι, τῶν δὲ Ῥο-
 470⁵δίων ἐκ διαδοχῆς ἀγωνιζομένων, ἠναγκάσθησαν οἱ
 τοῦ βασιλέως ἀποθέμενοι τὰ ὅπλα παραδοῦναι σφᾶς
 αὐτούς, ὄντες σχεδὸν τετρακόσιοι. τούτων δὲ τῶν 9
 προτερημάτων γενομένων τοῖς Ῥοδίοις, κατέπλευσαν
 τῇ πόλει σύμμαχοι παρὰ μὲν Κνωσίων ἑκατὸν πεν-
 10¹⁰τήκοντα, παρὰ δὲ Πτολεμαίου πλείους τῶν πεντα-
 κοσίων, ὧν ἥσάν τινες Ῥόδιοι μισθοφοροῦντες παρὰ
 τῷ βασιλεῖ, καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἐν Ῥόδῳ πολιор-
 κίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς οὐκ δυνάμενος 89
 15¹⁵ διαλύσασθαι πρὸς τοὺς περὶ Λεινοκράτην φυγάδας,
 ἀνέξευξεν ἐπ' αὐτοὺς μεθ' ἧς εἶχε δυνάμεως, νο-
 μίζων ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῷ διακινδυνεύειν καὶ
 παραβάλλεσθαι περὶ τῶν ὅλων. συνηκολούθουν δ'
 αὐτῷ πεζοὶ μὲν οὐκ πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ἱπ-
 20²⁰πεῖς δὲ εἰς ὀκτακοσίους. οἱ δὲ περὶ Λεινοκράτην 2
 φυγάδες ὁρῶντες τὴν τῶν πολεμίων ὁρμὴν, ἄσμε-
 νοι κατήντησαν εἰς τὴν μάχην, ὄντες πολλαπλάσιοι·
 πεζοὶ μὲν γὰρ ὑπῆρχον πλείους τῶν δισμυρίων καὶ
 πεντακισχιλίων, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων.
 25²⁵ ἀντιστρατοπεδευσάντων δ' αὐτῶν περὶ τὸ καλούμε-
 νον Τόργιον, καὶ μετὰ ταῦτα παραταξαμένων, ἐπ'
 ὀλίγον μὲν χρόνον συνέστη καρτερὰ μάχη διὰ τὰς
 ἀμφοτέρων προθυμίας· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν πρὸς
 τὸν Λεινοκράτην διαφερομένων τινές, ὄντες πλείους
 30³⁰ τῶν δισχιλίων μετεβάλοντο πρὸς τὸν τύραννον, καὶ
 τοῖς φυγάσιν αἰτιοὶ κατέστησαν τῆς ἥττης. οἱ μὲν 3
 γὰρ μετ' Ἀγαθοκλέους ὄντες πολὺ μᾶλλον ἐδάσ-

ρησαν, οἱ δὲ Δεινοκράτει συναγωνιζόμενοι κατε-
 πλάγησαν, καὶ νομίσαντες πλείους εἶναι τοὺς ἀφι-
 σταμένους πρὸς φυγὴν ὥρμησαν. εἶθ' ὁ μὲν Ἀγα-
 θοκλῆς διώξας αὐτοὺς μέχρι τινός, καὶ τοῦ φονεύειν
 ἀποσχόμενος, διεπέμψατο πρὸς τοὺς ἡττημένους,⁵
 ἀξιῶν παύσασθαι μὲν τῆς διαφορᾶς, καταπορευθῆ-
 ναι δ' εἰς τὰς πατρίδας· εἰληφέναι γὰρ αὐτοὺς πεί-
 ραν τοῦ μηδέποτε ἂν δύνασθαι περιγενέσθαι τοὺς
 φυγάδας ἀγωνιζομένους πρὸς αὐτόν, ὅτε καὶ νῦν
 4 πολλαπλασίους ὄντας αὐτοὺς ἡττήσθαι. τῶν δὲ φυ-
 γάδων οἱ μὲν ἱππεῖς ἅπαντες ἀπὸ τῆς φυγῆς διε-
 σώθησαν εἰς Ἀμβικας χωρίον, τῶν δὲ πεζῶν ἔνιοι
 μὲν νυκτὸς ἐπιγενομένης διέδρασαν, οἱ δὲ πλείους
 καταλαβόμενοι λόφον, καὶ τὴν μὲν ἐκ τοῦ διαγω-
 νίζεσθαι νίκην ἀπελπίσαντες, ἐπιθυμοῦντες δὲ συγ-
 15 γεινῶν καὶ φίλων καὶ πατρίδος καὶ τῶν ἐν ταύτῃ
 5 καλῶν, διελύσαντο πρὸς Ἀγαθοκλέα. λαβόντων οὖν
 αὐτῶν πίστεως, καὶ καταβάντων ἀπὸ τινος ἐρυμνοῦ
 λόφου, τὰ μὲν ὅπλα παρείλετο, τὴν δὲ δύναμιν
 περιστήσας ἅπαντας κατηκόντισεν, ὄντας περὶ ἐπ-
 20 τακισχιλίους, ὥς Τίμαιός φησιν, ὥς δ' ἔνιοι γρά-
 6 φουσιν, εἰς τετρακισχιλίους. αἰὲ γὰρ ὁ τύραννος
 οὗτος πίστεως μὲν καὶ τῶν ὄρκων κατεφρόνει, τὴν
 δ' ἰδίαν ἰσχὺν οὐκ ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως,
 ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ὑποτεταγμένων ἀσθενείας περιε-
 25 ποιεῖτο, πλεόν δεδοικώς τοὺς συμμαχοὺς ἢ τοὺς
 90 πολεμίους. τὴν δὲ ἀντιτεταγμένην δύναμιν οὕτω
 διαφθείρας προσεδέξατο τοὺς ὑπολελειμμένους τῶν
 φυγάδων, καὶ πρὸς Δεινοκράτην διαλυθεὶς στρα-
 471 τηγὸν αὐτὸν μέρους τῆς δυνάμεως ἀπέδειξε καὶ διε-
 30 τέλεσε πιστεύων τὰ μέγιστα. θαυμάσειε δ' ἂν τις
 ἐν τούτοις τὸν Ἀγαθοκλέα, πῶς πρὸς ἅπαντας ὑπό-

πτως ἔχων καὶ μηδέποτε μηδενὶ βεβαίως πιστεύσας
 πρὸς μόνον Δεινοκράτην διετήρησε τὴν φιλίαν μέχρι
 τελευτῆς. ὁ δὲ Δεινοκράτης προδοὺς τοὺς συμμά- 2
 χους, τὸν μὲν Πασίφιλον ἐν τῇ Γέλα συναρπάσας
 5 ἀπέκτεινε, τὰ δὲ φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἐνεχείρι-
 σεν Ἀγαθοκλεῖ, διετῇ χρόνον ἀναλώσας εἰς τὴν τῶν
 πολεμίων παράδοσιν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν Πελιγνούς 3
 καταπολεμήσαντες τὴν χώραν ἀφείλοντο, καὶ τισι
 10 τῶν δοξάντων τὰ Ῥωμαίων πεφρονηκέναι μετέδω-
 καν τῆς πολιτείας. μετὰ δὲ ταῦτα Σαμνιτῶν τὴν
 Φαλερνίτιν πορθούντων, ἀνέξευξαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ
 ὕπατοι, καὶ γενομένης παρατάξεως ἐπροτέρησαν οἱ
 Ῥωμαῖοι. σημαίας μὲν οὖν εἶλον εἰκοσι, στρατιώ- 4
 15 τας δ' ἐξώγησαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους. τῶν δ'
 ὑπάτων εὐθύς ἐλόντων πόλιν Βῶλαν, Γέλλιος Γάιος
 ὁ τῶν Σαμνιτῶν ἡγεμὼν ἐφάνη μετὰ στρατιωτῶν
 ἑξακισχιλίων. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς αὐτὸς τε
 ὁ Γέλλιος ἑάλω καὶ τῶν ἄλλων Σαμνιτῶν οἱ πλεῖστοι
 20 μὲν κατεκόπησαν, τινὲς δὲ καὶ ζῶντες συνελήφθη-
 σαν. οἱ δ' ὕπατοι τοιούτοις προτερήμασι χρησάμε-
 νοι τῶν συμμαχίδων πόλεων τὰς ἀλούσας ἀνεκτή-
 σαντο, Σώραν, Ἀρπιναν καὶ Σερεννίαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 91
 25 νησι μὲν ἦρχε Φερεκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατι-
 κὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Πόπλιος Σεμπρώνιος καὶ Πό-
 πλιος Σολλίκιος, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη παρὰ τοῖς Ἥλείοις
 ἐνάτῃ πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στά-
 διον Ἀνδρομένης Κορίνθιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δη-
 30 μῆτριος μὲν Ῥόδον πολιορκῶν ἐπὶ ταῖς κατὰ θά-
 λατταν προσβολαῖς ἀποτυγχάνων, ἀπὸ τῆς γῆς
 διέγνω τὰς ἐπιθέσεις ποιεῖσθαι, παρασκευασάμενος 2

φότεροι πολλὰ κακὰ καὶ θρῶντες καὶ πάσχοντες·
 τῆς δὲ νυκτὸς ἤδη καταλαμβανούσης ὁ μὲν Δη-
 μήτριος ταῖς ὕμνουλκούσαις ναυσὶν ἀπήγαγε τὰς 468
 μηχανὰς πάλιν ἔξω βέλους· οἱ δὲ Ῥόδιοι ξηρὰς ὕλης
 καὶ θαδὸς ἀκάτια πληρώσαντες καὶ πῦρ ἐνθέμενοι, 5
 τὸ μὲν πρῶτον ἐπιδιώξαντες προσέπλεον ταῖς μη-
 χαναῖς ταῖς τῶν πολεμίων καὶ τὴν ὕλην ὑφῆψαν,
 μετὰ δὲ ταῦτα τῷ πλωτῷ χάρακι καὶ τοῖς βέλεσιν
 ἀνειροχθέντες συνηναγκάσθησαν χωρεῖν εἰς τοῦπί-
 4 σω. τῆς δὲ φλογὸς ἐπισχνούσης ὀλίγοι μὲν κατα- 10
 σβέσαντες ἐπανήλθον σὺν τοῖς σκάφεσιν, οἱ πλεῖ-
 στοι δὲ καομένων τῶν ἀκατίων ἐξεκολύμβησαν.
 τῇ δ' ὕστεραίᾳ κατὰ μὲν θάλατταν ὁ Δημήτριος
 παραπλησίαν ἐποίησατο τὴν ἐπίθεσιν, κατὰ δὲ τὴν
 γῆν προσέταξεν ἅμα πανταχόθεν προσβάλλειν μετ' 15
 ἀλαλαγμοῦ καὶ σάλπιγγος, ὅπως εἰς ἀγωνίαν καὶ
 φόβον ἀγάγῃ τοὺς Ῥοδίους, πολλῶν τῶν ἀντισπα-
 σμάτων ὄντων.

- 87 Τοιαύτην δὲ τὴν πολιορκίαν ποιησάμενος ἐφ'
 ἡμέρας ὀκτώ, τὰς μὲν μηχανὰς τὰς ἐπὶ τοῦ χώμα- 20
 τος τοῖς ταλαντιαίοις πετροβόλοις συνέτριψε, τοῦ
 δὲ διατειχίσματος τὸ μεσοπύργιον σὺν αὐτοῖς τοῖς
 πύργοις διέσεισε. κατελάβοντο δὲ καὶ τῶν στρα-
 τιωτῶν τινες μέρος τοῦ παρὰ τὸν λιμένα διατειχί-
 σματος· ἐφ' οὗ συστραφέντες οἱ Ῥόδιοι μάχην συν- 25
 ῆψαν, καὶ πολλαπλάσιοι γενόμενοι τοὺς μὲν ἀνείλον,
 τοὺς δ' ἐπανελθεῖν εἰς τοῦπίσω συνηνάγκασαν, συν-
 ῆργει δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἢ τοῦ παρὰ τὸ τεῖχος
 τόπου τραχύτης, πολλῶν καὶ μεγάλων πετρῶν κατὰ
 τὸ συνεχὲς κειμένων παρὰ τὴν οἰκοδομὴν ἔξω τοῦ 30
 2 τείχους. τῶν δὲ τοὺς στρατιώτας τούτους κομισάν-
 των σκαφῶν οὐκ ὀλίγων διὰ τὴν ἀγωνίαν ἐποκει-

λάντων, οἱ Ῥόδιοι ταχέως τὰ μὲν ἀκροστόλια περιέ-
 σπασαν, ὕλην δὲ ξηρὰν καὶ δᾶδας ταῖς ναυσὶν ἐνέν-
 τες ἐνέπρησαν. τούτων δὲ περὶ ταῦτ' ὄντων οἱ
 μὲν τοῦ Δημητρίου στρατιῶται πανταχοῦ περιπλέ-
 5 οντες κλίμακας προσέφερον τοῖς τείχεσι καὶ βιαιό-
 τερον ἐνέκειντο, συναγωνιζομένων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς
 γῆς πανταχόθεν καὶ συναλαλαζόντων. ἔνθα δὲ πολ- 3
 λῶν παραβόλως κινδυνευσάντων, καὶ συχνῶν ἀνα-
 βάντων ἐπὶ τὰ τείχη, συνίστατο καρτερὰ μάχη, τῶν
 10 μὲν ἔξωθεν βιαζομένων, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως
 ἀθρόων παραβοηθούντων. τέλος δὲ τῶν Ῥοδίων
 ἐκθύμως ἀγωνιζομένων οἱ μὲν ἔπεσον τῶν προσ-
 αναβάντων, οἱ δὲ κατατραυματισθέντες ἐάλωσαν,
 ἐν οἷς ἦσαν τινες καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμό-
 15 νων. τοιούτων δὲ γενομένων τοῖς ἔξωθεν ἐλαττω- 4
 μάτων, ὁ μὲν Δημήτριος ἀπεκόμισε τὰς μηχανὰς
 εἰς τὸν ἴδιον λιμένα καὶ τὰ πεπονηκότα τῶν πλοίων
 καὶ μηχανῶν ἐπεσκεύασεν, οἱ δὲ Ῥόδιοι τοὺς μὲν
 τελευτήσαντας τῶν πολιτῶν ἔθαψαν, τὰ δὲ ὄπλα
 20 τῶν πολεμίων καὶ τὰ ἀκροστόλια τοῖς θεοῖς ἀνέθη-
 469 καν, τὰ δὲ διὰ τῶν πετροβόλων πεπτωκότα τῶν
 τειχῶν ἀνφοδόκουν.

Δημήτριος δὲ περὶ τὴν ἐπισκευὴν τῶν μηχανῶν 88
 καὶ τῶν πλοίων ἡμέρας ἑπτὰ γενόμενος, καὶ πάντα
 25 τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρασκευασάμενος, πάλιν
 ἐπέπλευσε τῷ λιμένι· πᾶσα γὰρ ἦν ἡ σπουδὴ περὶ
 τὸ κρατῆσαι τούτου καὶ τῆς σιτοπομπίας ἀποκλει-
 σαι τοὺς κατὰ τὴν πόλιν. γενόμενος δ' ἐντὸς βέ- 2
 λους τοῖς μὲν πυρφόροις πολλοῖς οὖσιν εἰς τὰ διω-
 30 ρισμένα πλοῖα τῶν Ῥοδίων ἐνέβαλε, τοῖς δὲ πετρο-
 βόλοις τὰ τείχη διέσεισε, τοῖς δ' ὀξυβελέσι τὰ φαι-
 νόμενα τῶν σωμαίων κατετίτρωσκε. συνεχοῦς οὖν 3

καὶ καταπληκτικῆς γενομένης τῆς προσβολῆς, οἱ μὲν
παρὰ τοῖς Ῥοδίοις ναύκληροι διαγωνιάσαντες περὶ
τῶν πλοίων κατέσβεσαν τὰ πυρφόρα, οἱ δὲ πρυ-
τάνεις κινδυνεύοντος ἁλῶναι τοῦ λιμένος παρε-
κάλεσαν τοὺς ἀρίστους τῶν πολιτῶν τὸν ὑπὲρ τῆς 5
4 κοινῆς σωτηρίας ὑπομεῖναι κίνδυνον. πολλῶν οὖν
προθύμως ὑπακούοντων, τρεῖς ναῦς τὰς κρατίστας
ἐπλήρωσαν ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, οἷς παρήγγειλαν πει-
ρᾶσθαι τοῖς ἐμβόλοις βυθίσαι τὰ πλοῖα τὰ τὰς μη-
5 χανὰς κομίζοντα τῶν πολεμίων. οὗτοι μὲν οὖν, 10
καίπερ πολλῶν ἐπ' αὐτοὺς φερομένων βελῶν, ὥσά-
μενοι το μὲν πρῶτον τὸν σεσιδηρωμένον χάρακα
διέσπασαν, τοῖς δὲ πλοίοις πολλὰς ἐμβολὰς δόντες
καὶ θαλάττης αὐτὰ πληρώσαντες δύο μὲν τῶν μη-
χανῶν κατέβαλον, τῆς δὲ τρίτης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν 15
Δημήτριον εἰς τοῦπίσω τοῖς ῥύμασιν ἐλκομένης, οἱ
μὲν Ῥόδιοι θαρρήσαντες τοῖς κατορθωμένοις, θρα-
σύτερον τοῦ καθήκοντος προέπιπτον εἰς τὸν κίν-
6 δυνον. διὸ πολλῶν αὐτοῖς καὶ μεγάλων νεῶν πε-
ριχυθεῖσων καὶ τοῖς ἐμβόλοις πολλὰ μέρη τῶν τοί- 20
χων ἀναρρηττουσῶν, ὁ μὲν ναύαρχος Ἐξήκεστος καὶ
ὁ τριήραρχος καὶ τινες ἄλλοι κατατραυματισθέντες
ἤλωσαν, τοῦ δ' ἄλλον πλήθους ἐκκολυμβήσαντος
καὶ διανηξαμένου πρὸς τοὺς ἰδίους, μία μὲν τῶν
νεῶν ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον, 25
7 αἱ δ' ἄλλαι διέφυγον τὸν κίνδυνον. τοιαύτης οὖν
γενομένης τῆς ναυμαχίας, ὁ μὲν Δημήτριος ἄλλην
μηχανὴν κατεσκεύασε τριπλασίαν τῷ ὕψει καὶ πλά-
τει τῆς προτέρας, προσάγοντος δ' αὐτὴν πρὸς τὸν
λιμένα νότος ἐκνεφίας ἐπιγενόμενος τὰ μὲν ὅρ- 30
μοῦντα τῶν πλοίων συνέκλυσε, τὴν δὲ μηχανὴν κα-
τέβαλε. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ Ῥόδιοι τῷ καιρῷ

δεξιῶς χρησάμενοι, πύλην ἀνοίξαντες ἐπέθεντο τοῖς
 τὸ χῶμα κατειληφόσι. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πο- 8
 λυν χρόνον ἰσχυρᾶς, καὶ τοῦ μὲν Δημητρίου διὰ
 τὸν χειμῶνα μὴ δυναμένου βοηθῆσαι, τῶν δὲ Ῥο-
 170⁵ δίων ἐκ διαδοχῆς ἀγωνιζομένων, ἡναγκάσθησαν οἱ
 τοῦ βασιλέως ἀποθέμενοι τὰ ὄπλα παραδοῦναι σφᾶς
 αὐτοὺς, ὅντες σχεδὸν τετρακόσιοι. τούτων δὲ τῶν 9
 προτερημάτων γενομένων τοῖς Ῥοδίοις, κατέπλευσαν
 τῇ πόλει σύμμαχοι παρὰ μὲν Κνωσίων ἑκατὸν πεν-
 10¹⁰ τήκοντα, παρὰ δὲ Πτολεμαίου πλείους τῶν πεντα-
 κοσίων, ὧν ἥσάν τινες Ῥόδιοι μισθοφοροῦντες παρὰ
 τῷ βασιλεῖ. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἐν Ῥόδῳ πολιορ-
 κίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς οὐκ ἐκ δυνάμεως 89
 15¹⁵ διαλύσασθαι πρὸς τοὺς περὶ Δεινοκράτην φυγάδας,
 ἀνέξεν ἐπ' αὐτοὺς μεθ' ἧς εἶχε δυνάμεως, νο-
 μίζων ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῷ διακινδυνεύειν καὶ
 παραβάλλεσθαι περὶ τῶν ὄλων. συνηκολούθουν δ'
 αὐτῷ πεζοὶ μὲν οὐκ οὐ πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ἱπ-
 20²⁰ πεις δὲ εἰς ὀκτακοσίους. οἱ δὲ περὶ Δεινοκράτην 2
 φυγάδες ὄρῶντες τὴν τῶν πολεμίων ὁρμὴν, ἄσμε-
 νοι κατήντησαν εἰς τὴν μάχην, ὅντες πολλαπλάσιοι.
 πεζοὶ μὲν γὰρ ὑπῆρχον πλείους τῶν δισμυρίων καὶ
 πεντακισχιλίων, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων.
 25²⁵ ἀντιστρατοπεδευσάντων δ' αὐτῶν περὶ τὸ καλούμε-
 νον Τόργιον, καὶ μετὰ ταῦτα παραταξαμένων, ἐπ'
 ὀλίγον μὲν χρόνον συνέστη καρτερὰ μάχη διὰ τὰς
 ἀμφοτέρων προθυμίας· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν πρὸς
 τὸν Δεινοκράτην διαφορομένων τινές, ὅντες πλείους
 30³⁰ τῶν δισχιλίων μεταβάλλοντο πρὸς τὸν τύραννον, καὶ
 τοῖς φυγάσιν αἰτιοὶ κατέστησαν τῆς ἥττης. οἱ μὲν 3
 γὰρ μετ' Ἀγαθοκλέους ὄντες πολὺ μᾶλλον ἐθάρ-

ρησαν, οἱ δὲ Δεινοκράτει συναγωνιζόμενοι κατε-
 πλάγησαν, καὶ νομίσαντες πλείους εἶναι τοὺς ἀφι-
 σταμένους πρὸς φυγὴν ὥρμησαν. εἶδ' ὁ μὲν Ἀγα-
 θεοκλῆς διώξας αὐτοὺς μέχρι τινός, καὶ τοῦ φονεύειν
 ἀποσχόμενος, διεπέμψατο πρὸς τοὺς ἡττημένους, 5
 ἀξίων παύσασθαι μὲν τῆς διαφορᾶς, καταπορευθῆ-
 ναι δ' εἰς τὰς πατρίδας· εἰληφέναι γὰρ αὐτοὺς πεί-
 ραν τοῦ μηδέποτε ἂν δύνασθαι περιγενέσθαι τοὺς
 φυγάδας ἀγωνιζομένους πρὸς αὐτόν, ὅτε καὶ νῦν
 4 πολλαπλασίους ὄντας αὐτοὺς ἡττήσθαι. τῶν δὲ φυ- 10
 γάδων οἱ μὲν ἱππεῖς ἅπαντες ἀπὸ τῆς φυγῆς διε-
 σώθησαν εἰς Ἀμβικας χωρίον, τῶν δὲ πεζῶν ἔνιοι
 μὲν νυκτὸς ἐπιγενομένης διέδρασαν, οἱ δὲ πλείους
 καταλαβόμενοι λόφον, καὶ τὴν μὲν ἐκ τοῦ διαγω-
 νίσεσθαι νίκην ἀπελπίσαντες, ἐπιθυμοῦντες δὲ συγ- 15
 γενῶν καὶ φίλων καὶ πατρίδος καὶ τῶν ἐν ταύτῃ
 5 καλῶν, διελύσαντο πρὸς Ἀγαθοκλέα. λαβόντων οὖν
 αὐτῶν πίστει, καὶ καταβάντων ἀπὸ τινος ἐρυμνοῦ
 λόφου, τὰ μὲν ὅπλα παρείλετο, τὴν δὲ δύναμιν
 περιστήσας ἅπαντας κατηκόντισεν, ὄντας περὶ ἐπ- 20
 τακισχιλίους, ὥς Τίμαιός φησιν, ὥς δ' ἔνιοι γρά-
 6 φουσιν, εἰς τετρακισχιλίους. αἶε γὰρ ὁ τύραννος
 οὗτος πίστεως μὲν καὶ τῶν ὄρκων κατεφρόνει, τὴν
 δ' ἰδίαν ἰσχὺν οὐκ ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως,
 ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ὑποτεταγμένων ἀσθενείας περιε- 25
 ποιεῖτο, πλέον δεδοικώς τοὺς συμμάχους ἢ τοὺς
 90 πολεμίους. τὴν δὲ ἀντιτεταγμένην δύναμιν οὕτω
 διαφθείρας προσεδέξατο τοὺς ὑπολελειμμένους τῶν
 φυγάδων, καὶ πρὸς Δεινοκράτην διαλυθεὶς στρα- 471
 τηγὸν αὐτὸν μέρους τῆς δυνάμεως ἀπέδειξε καὶ διε- 80
 τέλεσε πιστεύων τὰ μέγιστα. θαυμάσειε δ' ἂν τις
 ἐν τούτοις τὸν Ἀγαθοκλέα, πῶς πρὸς ἅπαντας ὑπό-

πτως ἔχων καὶ μηδέποτε μηδενὶ βεβαίως πιστεύσας
 πρὸς μόνον Δεινοκράτην διετήρησε τὴν φιλίαν μέχρι
 τελευτῆς. ὁ δὲ Δεινοκράτης προδοῦς τοὺς συμμα- 2
 χους, τὸν μὲν Πασίφιλον ἐν τῇ Γέλα συναρπάσας
 ἀπέκτεινε, τὰ δὲ φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἐνεχείρι-
 σεν Ἀγαθοκλεῖ, διετῇ χρόνον ἀναλώσας εἰς τὴν τῶν
 πολέμων παράδοσιν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν Πελινγνούς 3
 καταπολεμήσαντες τὴν χώραν ἀφείλοντο, καὶ τισι
 τῶν δοξάντων τὰ Ῥωμαίων πεφρονηκέναι μετέδω-
 καν τῆς πολιτείας. μετὰ δὲ ταῦτα Σαμνιτῶν τὴν
 Φαλερνίτιν πορθούντων, ἀνέξενξαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ
 ὕπατοι, καὶ γενομένης παρατάξεως ἐπροτέρησαν οἱ
 Ῥωμαῖοι. σημαίας μὲν οὖν εἶλον εἴκοσι, στρατιώ- 4
 τας δ' ἐξώρρησαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους. τῶν δ'
 ὑπάτων εὐθύς ἐλόντων πόλιν Βῶλαν, Γέλλιος Γάιος
 ὁ τῶν Σαμνιτῶν ἡγεμὼν ἐφάνη μετὰ στρατιωτῶν
 ἑξακισχιλίων. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρὰς αὐτὸς τε
 ὁ Γέλλιος ἐάλω καὶ τῶν ἄλλων Σαμνιτῶν οἱ πλείστοι
 μὲν κατεκόπησαν, τινὲς δὲ καὶ ζῶντες συνελήφθη-
 σαν. οἱ δ' ὕπατοι τοιούτοις προτερήμασι χρησάμε-
 νοι τῶν συμμαχίδων πόλεων τὰς ἀλούσας ἀνεκτή-
 σαντο, Σώραν, Ἀρπιναν καὶ Σερεννίαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθὸς Ἀθή- 91
 νησι μὲν ἦρχε Φερεκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατι-
 κὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Πόπλιος Σεμπρόνιος καὶ Πό-
 πλιος Σολπίκιος, Ὀλυμπιάς δ' ἦρχθη παρὰ τοῖς Ἑλλείοις
 ἐνάτῃ πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στά-
 διον Ἀνδρομένης Κορίνθιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δη-
 30 μῆτριος μὲν Ῥόδον πολιορκῶν ἐπὶ ταῖς κατὰ θά-
 λατταν προσβολαῖς ἀποτυγχάνων, ἀπὸ τῆς γῆς
 διέγνω τὰς ἐπιθέσεις ποιεῖσθαι. παρασκευασάμενος 2

οὖν ὕλης παντοίας πλῆθος, κατασκεύασε μηχανὴν
 τὴν καλουμένην ἐλέπολιν, ὑπεραίρουσαν πολὺ τῷ
 μεγέθει τῶν πρὸ αὐτῆς γενομένων. ἐσχαρίου γάρ
 οὗτος τετραγώνου τὴν μὲν πλευρὰν ἐκάστην ὑπε-
 στήσατο πηχῶν σχεδὸν πεντήκοντα, συμπεπηγυῖαν 5
 ἐκ τετραγώνων ξύλων σιδήρῳ δεδεμένων· τὴν δὲ
 ἀνὰ μέσον χώραν διέλαβε δοκοῖς ἀλλήλων ἀπεχού-
 σαις ὥσανει πῆχυν, ὅπως παράστασις ἢ τοῖς προ-
 3 θεῖν τὴν μηχανὴν μέλλουσι. τὸ δὲ πᾶν βάρος ἦν
 ὑπότροχον, στερεοῖς καὶ μεγάλοις ὀκτὼ τροχοῖς ὑπε- 10
 λημμένον· τὰ γὰρ πάχη τῶν ἀψίδων ὑπῆρχε πηχῶν
 δυοῖν, σεσιδηρωμένα λεπίσιν ἰσχυραῖς. πρὸς δὲ
 τὴν ἐκ πλαγίας μετάθεσιν ἦσαν ἀντίστρεπτα πε-
 πραγματοτευμένα, δι' ὧν ἡ πᾶσα μηχανὴ ῥαδίως παν-
 4 τοίαν ὑπελάμβανε κίνησιν. ἐκ δὲ τῶν γωνιῶν ὑπῆρ- 15
 χον κίονες ἴσοι τῷ μήκει, βραχὺ λείποντες τῶν
 ἑκατὸν πηχῶν, οὕτω συννευκότες εἰς ἀλλήλους
 ὥστε τοῦ παντὸς κατασκευάσματος ὄντος ἐννεαστέ- 472
 γου τὴν μὲν πρώτην στέγην ὑπάρχειν κλινῶν τετ-
 5 ταράκοντα τριῶν, τὴν δ' ἀνωτάτω ἐννέα. τὰς δὲ 20
 τρεῖς πλευρὰς τῆς μηχανῆς ἔξωθεν συνεκάλυψε λε-
 πίσι σιδηραῖς καθηλωμέναις, ἵνα μηδὲν ὑπὸ τῶν
 πυρφόρων βλάβηται. θυρίδας δ' εἶχον αἱ στέγαι
 κατὰ πρόσωπον, τοῖς μεγέθεσι καὶ τοῖς σχήμασι
 πρὸς τὰς ιδιότητας τῶν μελλόντων ἀφίεσθαι βελῶν 25
 6 ἀρμοξούσας. αὗται δὲ εἶχον καλύμματα διὰ μηχαν-
 νῆς ἀνασπώμενα, δι' ὧν ἀσφάλειαν ἐλάμβανον οἱ
 κατὰ τὰς στέγας περὶ τὴν ἄφρσιν τῶν βελῶν ἀνα-
 στρεφόμενοι· ἦσαν μὲν γὰρ ἐκ βυρσῶν περιεσφραμ-
 μένα, πλήρη δὲ ἐρίων, εἰς τὸ τῇ πληγῇ ἐνδιδόναι 30
 7 τῶν λιθοβόλων. ἐκάστη δὲ τῶν στεγῶν εἶχε δύο
 κλίμακας πλατείας, ὧν τῇ μὲν πρὸς τὴν ἀνακομιδὴν

τῶν χρησίμων, τῇ δὲ πρὸς τὴν κατάβασιν ἐκρῶντο,
 πρὸς τὸ χωρὶς θορύβου πᾶν ὑπηρετεῖσθαι. οἱ δὲ
 μέλλοντες κινήσειν τὴν μηχανὴν ἐξελέχθησαν ἐξ
 ἀπάσης τῆς δυνάμεως οἱ ταῖς ὁώμαις διαφέροντες
 5 ἄνδρες τρισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι. τούτων δ' οἱ 8
 μὲν ἐντὸς ἀποληφθέντες, οἱ δ' ἐκ τῶν ὀπισθεν με-
 ρῶν παριστάμενοι προεώθουν, πολλὰ τῆς τέχνης
 συνεργοῦσης εἰς τὴν κίνησιν. κατεσκεύασε δὲ καὶ
 χελώνας τὰς μὲν χωστρίδας, τὰς δὲ κριοφόρους,
 10 καὶ στοὰς δι' ὧν ἔμελλον οἱ τοῖς ἔργοις προσιόντες
 ἐλεύσεσθαι καὶ πάλιν ἐπιστρέφειν ἀσφαλῶς. τοῖς
 δ' ἐκ τῶν νεῶν πληρώμασιν ἀνεκάθηρε τὸν τόπον
 ἐπὶ σταδίους τέτταρας, δι' ὧν ἔμελλε προσάξειν τὰς
 κατασκευασθείσας μηχανάς, ὥστε γίνεσθαι τὸ ἔργον
 15 ἐπὶ μῆκος μεσοπυργίων ἕξ καὶ πύργων ἑπτὰ. τὸ δ'
 ἡθροισμένον πλῆθος τῶν τεχνιτῶν καὶ τῶν τοῖς ἔργοις
 προσιόντων οὐ πολὺ ἐλείπετο τῶν τρισμυρίων. διό- 92
 περ τῇ πολυχειρίᾳ τάχιον τῆς προσδοκίας ἀπάντων
 ἐπιτελουμένων, φοβερὸς ἦν ὁ Δημήτριος τοῖς Ῥοδίοις.
 20 οὐ μόνον γὰρ τὰ μεγέθη τῶν μηχανῶν καὶ τὸ πλῆθος
 τῆς ἡθροισμένης δυνάμεως ἐξέπληττεν αὐτούς, ἀλλὰ
 καὶ τὸ τοῦ βασιλέως βίαιον καὶ φιλότεχνον ἐν ταῖς
 πολιορκίαις. εὐμήχανος γὰρ ὢν καθ' ὑπερβολὴν 2
 ἐν ταῖς ἐπινοίαις, καὶ πολλὰ παρὰ τὴν τῶν ἀρχι-
 25 τεκτόνων τέχνην παρευρίσκων, ὠνομάσθη μὲν πο-
 λιορκητής, τὴν δ' ἐν ταῖς προσβολαῖς ὑπεροχὴν καὶ
 βίαν τοιαύτην εἶχεν ὥστε δόξαι μηδὲν οὕτως ὀχυ-
 ρὸν εἶναι τεῖχος ὃ δύναιτ' ἂν τὴν ἀπ' ἐκείνου τοῖς
 πολιορκουμένοις ἀσφάλειαν παρέχεσθαι. ἦν δὲ καὶ 3
 30 κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὸ κάλλος
 ἡρώικόν ἀποφαίνων ἀξίωμα, ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνου-
 μένους τῶν ξένων θεωροῦντας εὐπρέπειαν κεκοσμη-

μένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ θαυμάζειν καὶ παρακολου- 473
 4 θεῖν ἐν ταῖς ἐξόδοις ἔνεκεν τῆς θεάς. ἐπὶ δὲ τού-
 τοις ὑπῆρχε καὶ τῇ ψυχῇ μετέωρος καὶ μεγαλοπρεπῆς
 καὶ καταφρονῶν οὐ τῶν πολλῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ
 τῶν ἐν ταῖς δυναστείαις ὄντων, καὶ τὸ πάντων ἰδι- 5
 αίτατον, κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην ἐν μέθαις διέτριβε
 καὶ συμποσίοις ἔχουσιν ὀρχήσεις καὶ κάμους, καὶ
 τὸ σύνολον ἐξήλου τὴν μυθολογουμένην ποτὲ γενέ-
 σθαι κατ' ἀνθρώπους τοῦ Διονύσου διάθεσιν, κατὰ
 δὲ τοὺς πολέμους ἐνεργὸς ἦν καὶ νήφων, ὥστε παρὰ 10
 πάντας τοὺς ἐργατευομένους ἐναγώνιον παρέχε-
 5 σθαι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἐπὶ γὰρ τούτου
 βέλη τὰ μέγιστα συνετελέσθη καὶ μηχαναὶ παν-
 τοῖαι πολὺ τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις γενομένας ὑπερά-
 ρουσαι· καὶ σκάφη δὲ μέγιστα καθείλκυσεν οὗτος 15
 μετὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην καὶ τὴν τοῦ πατρὸς
 τελευτήν.

93 Οἱ δὲ Ῥόδιοι θεωροῦντες τὴν προκοπὴν τῶν
 παρὰ τοῖς πολεμίοις ἔργων, κατεσκεύασαν ἐντὸς
 ἑτέρον τεῖχος παράλληλον τῷ μέλλοντι πονεῖν κατὰ 20
 τὰς προσβολάς. ἐχρῶντο δὲ λίθοις καθαιροῦντες
 τοῦ θεάτρου τὸν περίβολον καὶ τὰς πλησίον οἰκίας,
 ἔτι δὲ τῶν ἱερῶν ἔνια, τοῖς θεοῖς εὐξάμενοι καλ-
 2 λίονα κατασκευάσειν σωθείσης τῆς πόλεως. ἐξέ-
 πεμψαν δὲ καὶ τῶν νεῶν ἐννέα, διακελευσάμενοι 25
 τοῖς ἀφηγουμένοις πανταχῇ πλεῖν, καὶ παραδόξως
 ἐπιφαινομένους ἃ μὲν βυθίζειν τῶν ἀλίσκομένων
 πλοίων, ἃ δὲ κατὰγειν εἰς τὴν πόλιν. ἐκπλευσάν-
 των δὲ τούτων καὶ τριχῇ διαιρεθέντων, Δαμόφιλος
 μὲν ἔχων ναὺς τὰς καλουμένας παρὰ Ῥοδίοις φυ- 30
 λακίδας ἐπλευσεν εἰς Κάρπαθον. καὶ πολλὰ μὲν
 πλοῖα τῶν Δημητρίου καταλαβών, ἃ μὲν τοῖς ἐμ-

βόλοις θραύων κατεπόντιζεν, ἃ δ' ἐπὶ τὸν αἰγια-
 λὸν κομίζων ἐνεπύριζεν, ἐκλερόμενος τῶν σωματῶν
 τὰ χρησιμώτατα, οὐκ ὀλίγα δὲ τῶν κομιζόντων τοὺς
 ἐκ τῆς νήσου καρπούς κατήγαγεν εἰς τὴν πατρίδα.
 5 Μενέδημος δὲ τριῶν ἀφηγούμενος τριημιολιῶν πλεύ- 3
 σας τῆς Ανκίας ἐπὶ Πάταρα, καὶ καταλαβὼν ὁρ-
 μοῦσαν ναῦν τοῦ πληρώματος ἐπὶ τῆς γῆς ὄντος,
 ἐνεπύρισε τὸ σκάφος, πολλὰ δὲ πλοῖα τῶν κομιζόν-
 των τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ὑποχείρια λα-
 10 βὼν ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ῥόδον. εἶλε δὲ καὶ τε- 4
 τρήρη πλέουσαν μὲν ἐκ τῆς Κιλικίας, ἔχουσαν δ'
 ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν, ἣν ἡ
 γυνὴ Δημητρίου Φίλα παρασκευασαμένη φιλοτιμό-
 τερον ἀπεστάλκει τάνδρῃ. τὸν μὲν οὖν ἱματισμὸν
 15 ἀπέστειλεν εἰς Αἴγυπτον, οὐσῶν τῶν στολῶν ἀλουρ-
 γῶν καὶ βασιλεῖ φορεῖν προεπουσῶν, τὴν δὲ ναῦν
 ἐνεώλησε καὶ τοὺς ναύτας ἀπέδοτο τοὺς τ' ἐκ τῆς
 474 τετρήρους καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων πλοίων τῶν ἁλόν-
 των. τῶν δ' ὑπολοίπων νεῶν τριῶν Ἀμύντας ἡγού- 5
 20 μενος ἐπλευσεν ἐπὶ νήσων, καὶ πολλοῖς πλοίοις πε-
 ριτυχὼν κομίζουσι τὰ πρὸς τὰς μηχανὰς ἀρμόζοντα
 τοῖς πολεμίοις, ἃ μὲν αὐτῶν κατέδυσεν, ἃ δὲ κα-
 τήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ἐν οἷς ἐάλωσαν καὶ τεχνίται
 τῶν ἀξιολόγων καὶ πρὸς βέλη καὶ καταπέλτας ἐμ-
 25 πειρία διαφέροντες ἑνδεκα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκλησίας συναχθείσης συνεβού- 6
 λευόν τινες τὰς εἰκόνας τὰς Ἀντιγόνου καὶ Δημη-
 τρίου κατασπάσαι, δεινὸν εἶναι λέγοντες ἐν ἴσῳ τι-
 μάσθαι τοὺς πολιορκοῦντας τοῖς εὐεργέταις· ἐφ' οἷς
 30 ὁ δῆμος ἀγανακτήσας τούτοις μὲν ὡς ἀμαρτάνουσιν
 ἐπετίμησε, τῶν δὲ περὶ Ἀντίγονον τιμῶν οὐδεμίαν
 μετεκίνησε, καλῶς πρὸς τε δόξαν καὶ τὸ συμφέρον

7 βουλευσάμενος. ἥ τε γὰρ μεγαλοψυχία καὶ τὸ βέ-
 βαιον τῆς ἐν δημοκρατίᾳ κρίσεως παρὰ μὲν τοῖς
 ἄλλοις ἐπαίνων ἐτύγχανε, παρὰ δὲ τοῖς πολιορκουῖσι
 μεταμελείας· τὰς γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις οὐ-
 δεμίαν ἐνδεδειγμένας εὐνοίαν εἰς τοὺς εὐεργέτας
 ἐλευθεροῦντες τὴν διὰ τῆς πείρας φανείσαν βεβαι-
 οτάτην εἰς ἀμοιβὴν χάριτος ἐφαίνοντο καταδουλού-
 μενοι. ἔτι δὲ πρὸς τὸ παράδοξον τῆς τύχης, εἰ συμ-
 βαίῃ τὴν πόλιν ἁλῶναι, κατελείπετ' αὐτοῖς πρὸς
 παραίτησιν τῆς τηρηθείσης ὑπ' αὐτῶν φιλίας ἀνά- 10
 μνησις. ταῦτα μὲν οὖν τοῖς Ῥοδίοις ἐπράχθη συν-
 ετώς.

- 94 Δημητρίου δὲ διὰ τῶν μεταλλέων ὑπορύξαντος
 τὸ τεῖχος, τῶν αὐτομόλων τις ἐμήνυσε τοῖς πολιορ-
 κουμένοις ὥς οἱ ταῖς ὑπονομαῖς χρώμενοι σχεδὸν 15
 2 ἐντός εἰσι τοῦ τεύχους. διόπερ οἱ Ῥόδιοι τάφρον
 ὀρύξαντες βαθεῖαν, παράλληλον τῷ δοκοῦντι πε-
 σείσθαι τείχει, ταχὺ καὶ αὐτοὶ ταῖς μεταλλείαις χρώ-
 μενοι συνῆψαν ὑπὸ γῆν τοῖς ἐναντίοις καὶ διεκώ-
 3 λυσαν τῆς εἰς τοῦμπροσθεν πορείας. τῶν δὲ διο- 20
 ρυγμάτων παρ' ἀμφοτέροις τηρουμένων, ἐπεχείρησάν
 τινες τῶν παρὰ τοῦ Δημητρίου διαφθεῖρειν χρήμασι
 τὸν τεταγμένον ἐπὶ τῆς φυλακῆς ὑπὸ τῶν Ῥοδίων
 Ἀθηναγόραν· οὗτος δ' ἦν Μιλήσιος μὲν τὸ γένος,
 ὑπὸ Πτολεμαίου δ' ἐξαπεσταλμένος ἡγεμὼν τῶν 25
 4 μισθοφόρων. ἐπαγγεिलाμένος δὲ προδώσειν συνε-
 τάξασθ' ἡμέραν καθ' ἣν ἔδει παρὰ Δημητρίου πεμ-
 φθῆναι τινα τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων τὸν νυκτὸς
 ἀναβησόμενον διὰ τοῦ ὀρύγματος εἰς τὴν πόλιν,
 ὅπως κατασκέψηται τὸν τόπον τὸν μέλλοντα δέξε- 30
 5 σθαι τοὺς στρατιώτας. εἰς ἐλπίδας δὲ μεγάλας ἀγα-
 γῶν τοὺς περὶ Δημήτριον ἐμήνυσσε τῇ βουλῇ· καὶ

πέμψαντος τοῦ βασιλέως τῶν περὶ αὐτὸν φίλων
 Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα, τοῦτον μὲν ἀναβάντα
 διὰ τῆς διώρυχος συνέλαβον οἱ Ῥόδιοι, τὸν δ' Ἀθη-
 ναγόραν ἐστεφάνωσαν χρυσῷ στεφάνῳ καὶ δωρεάν
 5 ἔδωκαν ἀργυρίου τάλαντα πέντε, σπεύδοντες καὶ
 τῶν ἄλλων μισθοφόρων καὶ ξένων ἐκκαλεῖσθαι τὴν
 πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν.

- 475 Δημήτριος δέ, τῶν τε μηχανῶν αὐτῷ τέλος ἔχον- 95
 σῶν καὶ τοῦ πρὸς τὸ τεῖχος τόπου παντὸς ἀνακα-
 10 θαρθέντος, τὴν μὲν ἐλέπολιν μέσσην ἔστησε, τὰς δὲ
 χωστρίδας χελώνας ἐπιδιεῖλεν, οὔσας εἰς ὀκτώ· κα-
 τέστησε δ' εἰς ἐκάτερον μέρος τῆς μηχανῆς τέττα-
 ρας, καὶ τούτων ἐκάστη συνῆψε στοὰν μίαν εἰς τὸ
 δύνασθαι μετ' ἀσφαλείας ἐπιτελεῖν τὸ προστατιτό-
 15 μενον τοὺς εἰσιόντας τε καὶ πάλιν ἐξιόντας, κριο-
 φόρους δὲ δύο πολλαπλασίας τοῖς μεγέθεσιν· εἶχε
 γὰρ ἑκατέραν πηγῶν ἑκατὸν εἴκοσι, σεσιδηρωμένην
 καὶ τὴν ἐμβολὴν ἔχουσαν παραπλησίαν νεὼς ἐμ-
 βόλῳ, καὶ προωθουμένην μὲν εὐκινήτως, ὑπότρο-
 20 χον δὲ καὶ τὴν ἐναγώνιον ἐνέργειαν λαμβάνουσαν
 δι' ἀνδρῶν οὐκ ἐλαττόνων ἢ χιλίων. μέλλων δὲ 2
 προσάγειν τὰς μηχανὰς τοῖς τείχεσι, τοὺς μὲν πε-
 τροβόλους καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς παρήνεγκε τῆς ἐλε-
 πόλεως εἰς ἐκάστην στέγην τοὺς ἀρμόζοντας. ἐπὶ 3
 25 δὲ τοὺς λιμένας καὶ τοὺς πλησίον τόπους ἀπέστειλε
 τὴν ναυτικὴν δύναμιν, πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν τεῖχος
 τὸ δυνάμενον προσβολὰς δεῖξασθαι τὸ πεζὸν στρα-
 τόπεδον ἐπιδιεῖλεν. ἔπειτα δὲ πρὸς ἓν παρακέλευσμα 4
 καὶ σημεῖον πάντων συναλαλαζάντων πανταχόθεν
 30 τῇ πόλει προσβολὰς ἐποιεῖτο. διασελόντος δ' αὐ-
 τοῦ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς πετροβόλοις τὰ τεῖχη, πα-
 ρεγενήθησαν Κυθίων πρέσβεις, ἀξιούντες ἐπισχεῖν

καὶ πείσειν ἐπαγγελλόμενοι τοὺς Ῥοδίους δέχεσθαι
 5 τὰ δυνατώτατα τῶν προσταγμάτων. ἀνέντος δὲ τοῦ
 βασιλέως καὶ τῶν πρέσβων δεῦρο ἤκεισε πολλὰ
 διαλεχθέντων, πέρας οὐ δυναμένων συμφωνῆσαι
 πάλιν ἐνηργεῖτο τὰ τῆς πολιορκίας. 5

Καὶ Δημήτριος μὲν κατέβαλε τὸν στερεώτατον
 τῶν πύργων, ὠκοδομημένον ἐκ λίθων τετραπέδων,
 καὶ μεσοπύργιον ὅλον διέσεισεν, ὥστε μὴ δύνασθαι
 τοὺς ἐν τῇ πόλει πάροδον ἔχειν ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις
 96 κατὰ τοῦτον τὸν τόπον. ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις 10
 Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τοῖς Ῥοδίοις πλοίων
 πλήθος τῶν τὴν ἄροσιν κομιζόντων, ἐν οἷς ἦσαν
 σίτου τριάκοντα μυριάδες ἀρταβῶν σὺν τοῖς ὀσπρίοις.
 2 προσφερομένων δ' αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν, ἐπεχεί-
 ρησε Δημήτριος ἀποστέλλειν σκάφη τὰ κατάξοντα 15
 πρὸς τὴν αὐτοῦ στρατοπεδείαν. φοροῦ δὲ πνεύ-
 ματος αὐτοῖς ἐπιγενομένου, ταῦτα μὲν πλήρῃσι τοῖς
 ἰστίοις φερόμενα κατηνέχθη πρὸς τοὺς οἰκέλους λι-
 μένας, οἱ δ' ὑπὸ Δημητρίου πεμφθέντες ἐπανήλ-
 3 θον ἄπρακτοι. ἐπεμψε δὲ τοῖς Ῥοδίοις καὶ Κάσ- 20
 σανδρος κριθῶν μεδίμνους μυρίους καὶ Λυσίμαχος
 πυρῶν μεδίμνους τετρακισμυρίους καὶ κριθῶν τοὺς
 ἴσους. τηλικαύτης οὖν χορηγίας τοῖς κατὰ τὴν πό-
 λιν γενομένης, ἥδη κάμνοντες ταῖς ψυχαῖς οἱ πο-
 λιορκούμενοι πάλιν ἀνεθάρρησαν. καὶ κρίναντες 25
 συμφέρειν ἐπιθέσθαι ταῖς μηχαναῖς τῶν πολεμίων,
 πυρφόρων τε πλήθος παρσκευάσαντο καὶ τοὺς πε-
 τροβόλους καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς ἔστησαν ἅπαντας ἐπὶ
 4 τοῦ τείχους. νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης περὶ δευτέραν 30
 φυλακὴν ἄφνω τοῖς μὲν πυρφόροις συνεχῶς τὴν 476
 ἐλέπολιν ἔβαλλον, τοῖς δ' ἄλλοις βέλεσι παντοίοις
 5 χρωόμενοι τοὺς ἐκεῖ συντρέχοντας κατετίτρωσκον. οἱ

δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἀνελπίστου τῆς ἐπιθέσεως
 γενομένης ἀγωνιάσαντες περὶ τῶν κατασκευασθέν-
 των ἔργων, συνέτρεχον ἐπὶ τὴν βοήθειαν. ἀσελῆ- 6
 νου δὲ τῆς νυκτὸς οὔσης οἱ μὲν πυρφόροι διέ-
 5 λαμπον φερόμενοι βιαίως, οἱ δ' ὄξυβελεῖς καὶ
 πετροβόλοι τὴν φορὰν ἀπροόρατον ἔχοντες πολλοὺς
 διέφθειρον τῶν μὴ δυναμένων συνιδεῖν τὴν ἐπιφε-
 ρομένην πληγὴν. ἔτυχον δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς μη- 7
 χανῆς λεπίδων τινὲς ἀποπεσοῦσαι, καταψιλωθέντος
 10 δὲ τοῦ τόπου προσέπιπτον οἱ πυρφόροι τῷ ξυλο-
 φανεῖ τοῦ κατασκευάσματος. διόπερ ἀγωνιάσας ὁ
 Δημήτριος μήποτε τοῦ πυρὸς ἐπινεμηθέντος ἀπα-
 σαν συμβῇ τὴν μηχανὴν λυμανθῆναι, κατὰ τάχος
 ἐβόηθει καὶ τῷ παρασκευασθέντι ὕδατι ἐν ταῖς στέ-
 15 γαις ἐπειρᾶτο σβεννύναι τὴν ἐπιφερομένην φλόγα.
 τὸ δὲ τελευταῖον ἀθροίσας τῇ σάλπιγγι τοὺς τεταγ-
 μένους ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἔργων, διὰ τούτων
 ἀπήγαγε τὰς μηχανὰς ἐκτὸς βέλους. ἔπειτα γενο- 97
 μένης ἡμέρας προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις ἀθροῖσαι τὰ
 20 βέλη τὰ πεσόντα παρὰ τῶν Ῥοδίων, ἐκ τούτων βου-
 λόμενος συλλογίσασθαι τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν πα-
 ρασκευὴν. ὦν ταχὺ τὸ προσταχθὲν ποιησάντων 2
 ἡριθμύθησαν πυρφόροι μὲν τοῖς μεγέθεσι παντοῖοι
 πλείους τῶν ὀκτακοσίων, ὄξυβελεῖς δ' οὐκ ἐλάττους
 25 τῶν χιλίων πεντακοσίων. τοσούτων δὲ βελῶν ἐνε-
 χθέντων ἐν βραχεῖ χρόνῳ νυκτός, ἐθαύμαζε τὴν
 χορηγίαν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐν τούτοις δαψίλειαν.
 Τότε μὲν οὖν ὁ Δημήτριος ἐπεσκεύασε τὰ πεπο- 3
 νηκότα τῶν ἔργων καὶ περὶ τε τὴν ταφὴν τῶν τε-
 30 λευτησάντων καὶ τὴν θεραπείαν τῶν τραυματιῶν
 ἐγίνετο. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ κατὰ τὴν πόλιν 4
 ἄνεσιν λαβόντες τῆς ἀπὸ τῶν μηχανῶν βίας ὥκο-

δόμησαν τρίτον τεῖχος μνηοειδές, περιλαμβάνοντες
 τῇ μὲν περιφερεία πάντα τὸν κινδυνεύοντα τόπον
 τοῦ τείχους· οὐδὲν δ' ἦττον καὶ τάφρῳ βαθείᾳ πε-
 ριέλαβον τὸ πεπτωκὸς τοῦ τείχους, ὅπως μὴ δύνη-
 ται ῥαδίως ὁ βασιλεὺς ἐξ ἐφόδου μετὰ βάρους εἰς-
 5 πεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. ἐξέπεμψαν δὲ καὶ ναῦς τῶν
 ἄριστα πλεουσῶν, Ἀμύνταν ἐπιστήσαντες ἡγεμόνα.
 ὃς ἐκπλεύσας πρὸς τὴν Περαίαν τῆς Ἀσίας ἐπεφάνη
 παραδόξως πειραταῖς τισιν ἀπεσταλμένοις ὑπὸ Δη-
 μητρίου. οὗτοι δ' εἶχον ἄφρακτα τρία, κράτιστοι 10
 δοκοῦντες εἶναι τῶν τῷ βασιλεὶ συστρατευόντων.
 γενομένης δ' ἐπ' ὀλίγον χρόνον ναυμαχίας, οἱ Ῥό-
 διοι βιασάμενοι τῶν νεῶν αὐτάνδρων ἐκυρίευσαν,
 6 ἐν οἷς ἦν καὶ Τιμοκλῆς ὁ ἀρχιπειρατής. ἐπέπλευ-
 σαν δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων τισί, καὶ παρελόμενοι κέ- 15
 λητας οὐκ ὀλίγους γέμοντας σίτου, τούτους τε καὶ
 τὰ τῶν πειρατῶν ἄφρακτα κατήγαγον εἰς τὴν Ῥό-
 7 δον νυκτός, λαθόντες τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ Δημή-
 τριος ἐπισκευάσας τὰ πεπονηκότα τῶν ἔργων προσ-
 έβαλε τῷ τείχει τὰς μηχανάς, καὶ πᾶσι τοῖς βέλεσιν 20
 ἀφειδῶς χρώμενος τοὺς μὲν ἐπὶ ταῖς ἐπάλξεσιν ἐφε-
 στῶτας ἀνείρξε, τοῖς δὲ κριοῖς τύπτων τὸ συνεχές
 τοῦ τόπου δύο μὲν μεσοπύργια κατέβαλε, περὶ δὲ
 τὸν πύργον τὸν ἀνὰ μέσον τούτων φιλοτιμουμένοις 477
 τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἰσχυροὶ καὶ συνεχεῖς ἐκ διαδοχῆς 25
 ἀγῶνες ἐγίνοντο, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν
 Ἀμεινίαν ἐκθύμως ἀγωνισάμενον ἀναιρεθῆναι καὶ
 συκνοὺς τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἀποθανεῖν.
 98 Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πτολεμαῖος μὲν ὁ
 βασιλεὺς ἀπέστειλε τοῖς Ῥοδίοις σίτον καὶ τὴν ἄλλην 30
 ἀγορὰν οὐκ ἐλάττωνα τῆς πρότερον ἐκπεμφθείσης
 καὶ στρατιώτας χιλίους πεντακοσίους, ὧν ἦν ἡγεμῶν

Ἀντίγονος ὁ Μακεδών. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦκον 2
 πρὸς τὸν Δημήτριον πρέσβεις παρὰ τε Ἀθηναίων
 καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων, τὸν ἀριθμὸν
 μὲν ὄντες ὑπὲρ τοὺς πεντήκοντα, πάντες δὲ ἀξιού-
 5 τες διαλύσασθαι τὸν βασιλέα πρὸς τοὺς Ῥοδίους.
 γενομένων οὖν ἀνοχῶν, καὶ πολλῶν καὶ παντοδα- 3
 πῶν λόγων πρὸς τε τὸν δῆμον καὶ πρὸς τοὺς περὶ
 τὸν Δημήτριον ῥηθέντων, οὐδαμῶς ἐδυνήθησαν
 συμφωνῆσαι. διόπερ οἱ πρέσβεις ἀπῆλθον ἄπρακτοι.
 10 Δημήτριος δὲ διανοηθεὶς νυκτὸς ἐπιθέσθαι τῇ πό- 4
 λει κατὰ τὸ πεπτωκὸς τοῦ τείχους, ἐπέλεξε τῶν τε
 μαχίμων τοὺς κρατίστους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εὐ- 5
 θέτους εἰς χιλίους καὶ πεντακοσίους. τούτοις μὲν
 οὖν προσέταξεν ἡσυχῇ προσελθεῖν τῷ τείχει περὶ
 15 δευτέραν φυλακὴν, αὐτὸς δὲ διασκευάσας παρήγ-
 γειλε τοῖς ἐφ' ἑκάστῳ μέρει τεταγμένοις, ὅταν ση-
 μήνῃ, συναλαλάξαι καὶ προσβολὰς ποιεῖσθαι καὶ
 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. πάντων δὲ τὸ πα- 6
 ραγγελθὲν ποιούντων, οἱ μὲν ἐπὶ τὰ πεπτωκότε
 20 τῶν τειχῶν ὀρμήσαντες τοὺς προφυλάττοντας ἐπὶ
 τῆς τάφρου κατασφάξαντες παρεισέπεσον εἰς τὴν
 πόλιν, καὶ τοὺς περὶ τὸ θέατρον τόπους κατελαμ-
 βάνοντο· οἱ δὲ τῶν Ῥοδίων πρυτάνεις πνυθόμε- 7
 νοι τὸ συμβεβηκός, καὶ τὴν πόλιν ὁρῶντες ἅπασαν
 25 τεθορυβημένην, τοῖς μὲν ἐπὶ τοῦ λιμένος καὶ τῶν
 τειχῶν παρήγγειλαν μένειν ἐπὶ τῆς ἰδίας τάξεως
 καὶ τοὺς ἔξωθεν, ἂν προσβάλωσιν, ἀμύνεσθαι, αὐ-
 τοὶ δ' ἔχοντες τὸ τῶν ἐπιλέκτων σύστημα καὶ τοὺς
 ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας προσφάτως καταπεπλευκότες
 30 στρατιώτας ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς ἐντὸς τοῦ τείχους
 παρεισπεπτωκότες. περικαταλαβούσης δ' ἡμέρας, 8
 καὶ τοῦ Δημητρίου τὸ σύσσημον ἄραντος, οἱ μὲν

- τῷ λιμένι προσβαλόντες καὶ τὸ τεῖχος πάντοθεν
 περιεστρατοπεδευκότες συνηλάλαξαν, εὐθαρσεῖς ποι-
 οῦντες τοὺς κατειληφότες τὸ μέρος τοῦ περὶ τὸ
 θέατρον τόπου. ὁ δὲ κατὰ τὴν πόλιν ὄχλος παίδων
 καὶ γυναικῶν ἐν φόβοις ἦν καὶ δάκρυσιν, ὥς τῆς 5
 9 πατρίδος κατὰ κράτος ἀλίσκομένης. οὐ μὲν ἀλλὰ
 τοῖς παρεισπεσοῦσιν ἐντὸς τοῦ τείχους γενομένης
 μάχης πρὸς τοὺς Ῥοδίους, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφο-
 τέροις πεσόντων, τὸ μὲν πρῶτον οὐδέτεροι τῆς ἰδίας
 τάξεως ἐξεχώρουν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν μὲν Ῥοδίων 10
 αἰὲς πλειόνων γινομένων καὶ τὸν κίνδυνον ἐτολίμως
 ὑπομενόντων, ὥς ἂν ὑπὲρ πατρίδος καὶ τῶν μεγί-
 στων ἀγωνιζομένων, τῶν δὲ τοῦ βασιλέως θλιβο-
 μένων, Ἀλκιμος μὲν καὶ Μαντίας οἱ τὴν ἡγεμονίαν
 ἔχοντες πολλοῖς περιπεσόντες τραύμασιν ἐτελεύτη- 15
 σαν, τῶν δ' ἄλλων οἱ πλείστοι οἱ μὲν ἐν χειρῶν νόμφ
 διεφθάρησαν, οἱ δ' ἤλωσαν. ὀλίγοι δὲ πρὸς τὸν
 βασιλέα φυγόντες διεσώθησαν· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν 478
 Ῥοδίων ἀνηρέθησαν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ πρύτανις Δα-
 μοτέλης ἐπ' ἀρετῇ γενόμενος περίβλεπτος. 20
- 99 Δημήτριος δὲ τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ὑπολαβὼν
 ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὴν τύχην ἀφηρησθαι, πάλιν
 παρεσκευάζετο πρὸς τὴν πολιορκίαν. εἴτα τοῦ πα-
 τρός αὐτῷ γράψαντος διαλύσασθαι πρὸς Ῥοδίους
 ὥς ἂν ποτε δύνηται, τὸν κάλλιστον ἐπετήρει καί- 25
 ρόν, δώσοντα προφάσεις εὐλόγους τῆς συνθέσεως.
- 2 Πτολεμαίου δὲ γράψαντος τοῖς Ῥοδίοις τὸ μὲν πρῶ-
 τον ὅτι πέμψει σίτου πλήθος αὐτοῖς καὶ στρατιώτας
 τρισχιλίους, μετὰ δὲ ταῦτα συμβουλευόντος, ἐὰν ἢ
 δυνατόν, μετρίως διαλύσασθαι πρὸς Ἀντίγονον, 30
 3 ἅπαντες ἔρρεπον πρὸς τὴν εἰρήνην. καθ' ὃν δὴ
 χρόνον τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰτωλῶν ἀποστείλαντος

πρεσβευτὰς περὶ διαλύσεων, οἱ Ῥόδιοι συνέθεντο
 πρὸς Δημήτριον ἐπὶ τοῖσδε· αὐτόνομον καὶ ἀφρο-
 ρητον εἶναι τὴν πόλιν καὶ ἔχειν τὰς ἰδίας προσό-
 δους, συμμαχεῖν δὲ Ῥοδίους Ἀντιγόνῃ πλην ἂν ἐπὶ
 5 Πτολεμαῖον στρατεύηται, καὶ δοῦναι τῶν πολιτῶν
 ὁμήρους ἑκατὸν οὓς ἂν ἀπογράψῃται Δημήτριος πλην
 τῶν ἀρχαῶς ἔχοντων.

Οἱ μὲν οὖν Ῥόδιοι πολιορκηθέντες ἐνιαύσιον 100
 χρόνον τούτῳ τῷ τρόπῳ κατελύσαντο τὸν πόλεμον.
 10 τοὺς δ' ἐν τοῖς κινδύνοις ἀνδρας ἀγαθοὺς γενομένους
 ἐτίμησαν ταῖς ἀξίαις δωρεαῖς, καὶ τῶν δούλων τοὺς
 ἀνδραγαθήσαντας ἐλευθερίας καὶ πολιτείας ἤξιωσαν.
 ἔστησαν δὲ καὶ τῶν βασιλέων εἰκόνας Κασσάνδρου 2
 καὶ Λυσιμάχου τῶν δευτέρων μὲν ταῖς δόξαις,
 15 συμβεβλημένων δὲ μεγάλα πρὸς τὴν τῆς πόλεως
 σωτηρίαν. τὸν δὲ Πτολεμαῖον ἐν ἀνταποδόσει μεί- 3
 ζονος χάριτος ὑπερβαλέσθαι βουλόμενοι, θεωροὺς
 ἀπέστειλαν εἰς Λιβύην τοὺς ἐπερωτήσοντας τὸ παρ'
 Ἀμμωνι μαντεῖον εἰ συμβουλεύει Ῥοδίους Πτολε-
 20 μαῖον ὥς θεὸν τιμῆσαι. συγκατατιθεμένου δὲ τοῦ 4
 χρηστηρίου, τέμενος ἀνῆκαν ἐν τῇ πόλει τετραγώ-
 νον, οἰκοδομήσαντες παρ' ἐκάστην πλευρὰν στοῶν
 σταδιαίαν, ὃ προσηγόρευσαν Πτολεμαῖον. ἀνφο-
 δόμησαν δὲ καὶ τὸ θέατρον καὶ τὰ πεπτωκότα τῶν
 25 τειχῶν καὶ τῶν ἄλλων τόπων τοὺς καθηρημένους
 πολλῷ κάλλιον ἢ προὔπῃρχον. Δημήτριος δὲ κατὰ 5
 τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρὸς διαλυσάμενος πρὸς Ῥοδίους
 ἐξέπλευσε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ κομισθεὶς
 διὰ νήσων κατέπλευσε τῆς Βοιωτίας εἰς Αὔλιν.
 30 σπεύδων δ' ἐλευθερῶσαι τοὺς Ἑλληνας, οἱ γὰρ 6
 περὶ Κασσάνδρον καὶ Πολυσπέρχοντα τὸν ἔμφο-
 ρον χρόνον ἄδειαν ἐσχηκότες ἐπόρθουν τὰ πλεῖστα

μέρη τῆς Ἑλλάδος, πρῶτον μὲν τὴν Χαλκιδέων πό-
 λιν ἡλευθέρωσε, φρουρουμένην ὑπὸ Βοιωτῶν, καὶ
 τοὺς κατὰ τὴν Βοιωτίαν καταπληξάμενος ἡνάγκα- 470
 σεν ἀποστῆναι τῆς Κασσάνδρου φιλίας, μετὰ δὲ
 ταῦτα πρὸς μὲν Αἰτωλοὺς συμμαχίαν ἐποιήσατο, 5
 πρὸς δὲ τοὺς περὶ Πολυσπέρχοντα καὶ Κάσσανδρον
 7 διαπολεμεῖν παρσκευάζετο. ἅμα δὲ τούτοις πρα-
 τομένοις Εὐμηλος μὲν ὁ Βοσπόρου βασιλεὺς βασι-
 λεύων ἔκτος ἐτελεύτησε, τὴν δὲ βασιλείαν δια-
 δεξάμενος Σπάρτακος ὁ υἱὸς ἤρξεν ἐτη εἰκοσιν. 10

101 Ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν δι-
 ευκρινηκότες μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ θάτερα
 μέρη τῆς οἰκουμένης. κατὰ μὲν γὰρ τὴν Σικελίαν
 Ἀγαθοκλῆς, εἰρήνην ἀρόντων τῶν Λιπαραίων, ἐπι-
 πλεύσας αὐτοῖς ἀπροσδοκήτως εἰσεπράξατο τοὺς 15
 μὴδ' ὅτιοῦν προαδικήσαντας ἀργυρίου τάλαντα πεν-
 2 τήκοντα. ὅτε δὴ πολλοῖς ἔδοξε θεῖον εἶναι τὸ ῥη-
 θησόμενον, τῆς παρανομίας τυχοῦσης ἐπισημασίας
 παρὰ τοῦ δαιμονίου. ἀξιούντων γὰρ τῶν Λιπα-
 ραίων εἰς τὰ προσελλείποντα τῶν χρημάτων δοῦ- 20
 ναι χρόνον, καὶ λεγόντων μηδέποτε τοῖς ἱεροῖς ἀνα-
 θήμασι κατακεχρησθαι, ὁ Ἀγαθοκλῆς βιασάμενος
 αὐτοὺς δοῦναι τὰ κατὰ τὸ πρυτανεῖον, ὧν εἶχον
 ἐπιγραφὴν τὰ μὲν Αἰόλου, τὰ δ' Ἡφαιστου, λαβὼν
 παραχορήμα ἐξέπλευσε. πνεύματος δ' ἐπιγενομένου 25
 τῶν νεῶν ἔνδεκα συνετρίβησαν αἱ τὰ χρήματα κα-
 3 τακομίζουσαι. διόπερ ἔδοξε πολλοῖς ὁ μὲν περὶ τοὺς
 τόπους ἐκείνους λεγόμενος εἶναι κύριος τῶν ἀνέ-
 μων εὐθὺς κατὰ τὸν πρῶτον πλοῦν λαβεῖν παρ'
 αὐτοῦ τιμωρίαν, ὁ δὲ Ἡφαιστος ἐπὶ τῆς τελευταίης, 30
 οἰκείως τῆς ἀσεβείας κολάσας τὸν τύραννον ἐν τῇ
 πατρίδι, συνωνύμως ἐπὶ θερμοῖς τοῖς ἄνθραξι κα-

τακαύσας ζῶντα. τῆς γὰρ αὐτῆς προαιρέσεως ἦν καὶ δικαιοσύνης τὸ τῶν περὶ τὴν Αἴτνην σωζόντων τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς ἀποσχέσθαι καὶ τὸ τοὺς ἄσβεβοῦντας εἰς τὸ θεῖον διὰ τῆς ιδίας δυνάμεως με-
5 τελεθεῖν.

Οὐ μὲν ἄλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς καταστροφῆς Ἀγα- 4
θοκλέους, ὅταν πρὸς τοὺς οἰκείους χρόνους ἔλθωμεν αὐτοῦ, τὸ γενόμενον βεβαιώσει τὸ νῦν εἰρημένον· ἐφεξῆς δὲ ῥητέον ἡμῖν τὰ πραχθέντα κατὰ τοὺς
10 συνεχεῖς τῆς Ἰταλίας τόπους. Ῥωμαῖοι μὲν καὶ Σα- 5
μνῖται διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰρήνην συνέθεντο, πολεμήσαντες ἔτη εἴκοσι δύο καὶ μῆνας ἑξ· τῶν δ' ὑπάτων Πόπλιος Σεμπρόνιος μετὰ δυνάμεως ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν Αἰκλῶν χώραν ἐχει-
15 ρώσατο τετταράκοντα πόλεις ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις πεντήκοντα, ἀναγκάσας δὲ πᾶν τὸ ἔθνος ὑποτά-
τεσθαι Ῥωμαίοις ἐπανῆλθε καὶ θρόϊαμβον κατήγαγεν ἐπαινούμενον. ὁ δὲ δῆμος ὁ Ῥωμαίων πρὸς τε
Μαρσούς καὶ Πελιννοὺς, ἔτι δὲ Μαρκουκίνοὺς,
20 συμμαχίαν ἐποιήσατο.
480 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 102
νησι μὲν ἦρχε Λεώστρατος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Σερούιος Κορνήλιος καὶ Λεύκιος Γενούκιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δημήτριος εἶχε πρόθεσιν πρὸς μὲν
25 τοὺς περὶ Κάσσανδρον διαπολεμεῖν, τοὺς δ' Ἑλλη-
νας ἐλευθεροῦν, καὶ πρῶτον τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διοικεῖν, ἅμα μὲν νομίζων δόξαν οἶσιν αὐτῷ με-
γάλην τὴν τῶν Ἑλλήνων αὐτονομίαν, ἅμα δὲ καὶ τοὺς περὶ Πρεπέλαον ἡγεμόνας τοῦ Κασσάνδρου
30 πρότερον συντρίψαι, καὶ τότε προάγειν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἡγεμονίαν, ἣ ἐπ' αὐτὸν πορεύοιτο τὸν Κάσσανδρον. τῆς δὲ τῶν Σικυωνίων πόλεως φρουρου- 2

μένης ὑπὸ τῶν Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως στρατιω-
 τῶν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος στρατηγὸς Φίλιππος,
 νυκτὸς ἐπιθέμενος ἀπροσδοκῆτως παρεισέπεσεν ἐν-
 τὸς τοῦ τείχους. εἶθ' οἱ μὲν φρουροὶ συνέφυγον
 εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ὃ δὲ Δημήτριος τῆς πόλεως κυ- 5
 ριεύσας τὸν μεταξὺ τόπον τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς ἄκρας
 κατεῖχε. μέλλοντος δ' αὐτοῦ μηχανὰς προσάγειν,
 καταπλαγέντες τὴν μὲν ἀκρόπολιν δι' ὁμολογίας
 παρέδωκαν, αὐτοὶ δ' ἀπέπλευσαν εἰς Αἴγυπτον. ὃ
 δὲ Δημήτριος τοὺς Σικωνίους εἰς τὴν ἀκρόπολιν 10
 μετοικίσας τὸ μὲν τῷ λιμένι συνάπτων μέρος τῆς
 πόλεως κατέσκαψεν, ἀνωχύρου παντελῶς ὄντος τοῦ
 τόπου, τῷ δὲ πολιτικῷ πλήθει συνεπιλαβόμενος
 τῆς οἰκοδομίας καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσας,
 3 τιμῶν ἰσοθέων ἔτυχε παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσι. Δη- 15
 μητριάδα μὲν γὰρ τὴν πόλιν ὠνόμασαν, θυσίας δὲ
 καὶ πανηγύρεις, ἔτι δ' ἀγῶνας, ἐψηφίσαντο συν-
 τελεῖν αὐτῷ κατ' ἐνιαυτὸν καὶ τὰς ἄλλας ἀπονέμειν
 τιμὰς ὥς κτίστη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ χρόνος διαλη-
 φθεῖς πραγμάτων μεταβολαῖς ἠκύρωσεν, οἱ δὲ Σι- 20
 κωνῖοι πολλῷ κρείττονα μεταλαβόντες τόπον διε-
 τέλεσαν ἐν αὐτῷ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων
 4 ἐνοικούντες. ὃ γὰρ τῆς ἀκροπόλεως περίβολος ἐπί-
 πεδος ὢν καὶ μέγας κρημνοῖς δυσπροσίτοις περι-
 ἔχεται πανταχόθεν, ὥστε μηδαμῇ δύνασθαι μηχανὰς 25
 προσάγειν· ἔχει δὲ καὶ πληθὺς ὑδάτων, ἐξ οὗ κη-
 πείας δαψιλεῖς κατεσκεύασαν, ὥστε τὴν ἐπίνοιαν
 τοῦ βασιλέως καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν εἰρηνικὴν καὶ
 πρὸς ἀσφάλειαν πολέμου δόξαι καλῶς προεωρᾶσθαι.
 103 Ὁ δὲ Δημήτριος διοικήσας τὰ περὶ τοὺς Σικων- 30
 νίους ἀνέβη μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν
 Κόρινθον, ἣν ἐφρούρει Πρεπέλαος Κασσάνδρου

στρατηγός. τὸ μὲν οὖν πρῶτον νυκτὸς ὑπὸ τινων
πολιτικῶν εἰσαχθεὶς διὰ τινος πυλίδος ἐκράτησε τῆς
πόλεως καὶ τῶν λιμένων. τῶν δὲ φρουρῶν κατα- 2
φυγόντων τῶν μὲν εἰς τὸ καλούμενον Σισύφειον,
5 τῶν δ' εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον, προσαγαγὼν μηχαν-
ὰς τοῖς ὀχυρώμασι καὶ πολλὰ κακοπαθήσας εἴλε
τὸ Σισύφειον κατὰ κράτος. εἶτα τῶν ἐν ταύτῃ
συμφυγόντων πρὸς τοὺς κατειληφότας τὸν Ἀκρο-
481 κόρινθον, καὶ τούτους καταπληξάμενος ἠνάγκασε
10 παραδοῦναι τὴν ἄκραν· σφόδρα γὰρ ἦν ἀνυπόστα- 3
τος οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς προσβολαῖς, εὐμήχα-
νος ὑπάρχων περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πολιορκη-
τικῶν ἔργων. οὐ μὲν ἀλλὰ τοὺς Κορινθίους ἐλευθε-
ρώσας παρεισήγαγε φυλακὴν εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον,
15 βουλομένων τῶν πολιτῶν διὰ τοῦ βασιλέως τηρεῖ-
σθαι τὴν πόλιν μέχρι ἂν ὁ πρὸς Κάσσανδρον κα-
ταλυθῇ πόλεμος. καὶ Πρεπέλαος μὲν αἰσχυρῶς ἐκ- 4
πεσὼν ἐκ τῆς Κορίνθου πρὸς Κάσσανδρον ἀπεχώρησε,
Δημήτριος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Ἀχαΐαν Βούραν
20 μὲν κατὰ κράτος εἴλε, καὶ τοῖς πολίταις ἀπέδωκε
τὴν αὐτονομίαν, Σκυρον δ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πα-
ραλαβὼν ἐξέβαλε τὴν φρουράν. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπ' 5
Ὀρχομενὸν τῆς Ἀρκαδίας στρατεύσας ἐκέλευσε τῷ
τῆς φρουρᾶς ἀφηγουμένῳ Στρομβίχῳ παραδοῦναι
25 τὴν πόλιν. οὐ προσέχοντος δ' αὐτοῦ τοῖς λόγοις,
ἀλλὰ καὶ πολλὰ λουδοροῦντος ἀπὸ τοῦ τείχους βλασ-
φημῶς, προσαγαγὼν μηχανὰς ὁ βασιλεὺς καὶ κα-
ταβαλὼν τὰ τεῖχη κατὰ κράτος εἴλε τὴν πόλιν.
τὸν μὲν οὖν Στρομβίχον τὸν ὑπὸ Πολυσπέρχοντος 6
30 καθεσταμένον φρούραρχον καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἄλ-
λοτριῶς διατεθέντων πρὸς αὐτὸν εἰς ὀργοῦντα
πρὸ τῆς πόλεως ἀνεσταύρωσε, τῶν δ' ἄλλων μισθο-

φόρων ἐλὼν εἰς δισχιλίους κατέμιξε τοῖς ἰδίοις
 7 στρατιώταις. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ταύτης τῆς πό-
 λεως οἱ τὰ σύνεγγυς φρούρια κατέχοντες, ὑπολαμ-
 βάνοντες ἀδύνατον ὑπάρχειν τὸ διαφυγεῖν τὴν βίαν
 τοῦ βασιλέως, παρέδωκαν αὐτῷ τὰ χωρία. ὁμοίως 5
 δὲ τούτοις καὶ οἱ τὰς πόλεις φρουροῦντες, τῶν μὲν
 περὶ Κάσσανδρον καὶ Πρεπέλαιον καὶ Πολυσπέρ-
 χοντα μὴ βοηθοῦντων, τοῦ δὲ Δημητρίου μετὰ με-
 γάλῃς δυνάμεως καὶ μηχανῶν ὑπεραγουσῶν προσ-
 ἰόντος, ἐκουσίως ἐξεχώρουν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν 10
 Δημήτριον ἐν τούτοις ἦν.

- 104 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ταραντῖνοι πόλεμον ἔχον-
 τες πρὸς Λευκανοὺς καὶ Ῥωμαίους ἐξέπεμψαν πρε-
 σβευτὰς εἰς τὴν Σπάρτην, αἰτούμενοι βοήθειαν καὶ
 2 στρατηγὸν Κλεώνυμον. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων προ- 15
 θύμως ἡγεμόνα δόντων τὸν αἰτούμενον, καὶ τῶν
 Ταραντίνων χρήματα καὶ ναῦς ἀποστειλάντων, ὁ
 μὲν Κλεώνυμος ἐπὶ Ταυνάρῳ τῆς Λακωνικῆς ξενο-
 λογήσας στρατιώτας πεντακισχιλίους συντόμως κα-
 τέπλευσεν εἰς Τάραντα. ἐνταῦθα δὲ μισθοφόρους 20
 ἀθροίσας ἄλλους οὐκ ἐλάττους τῶν προτέρων, κατέ-
 γραφε καὶ τοὺς πολιτικούς πεζοὺς μὲν πλείους τῶν
 διδμυρίων, ἱππεῖς δὲ δισχιλίους. προσελάβετο δὲ
 τῶν τε κατ' Ἰταλίαν Ἑλλήνων τοὺς πλείστους καὶ
 3 τὸ τῶν Μεσσηπίων ἔθνος. ἀδραῶς οὖν δυνάμεως 25
 περὶ αὐτὸν οὔσης, οἱ μὲν Λευκανοὶ καταπλαγέντες
 φιλίαν ἐποίησαντο πρὸς τοὺς Ταραντίνους, τῶν δὲ 482
 Μεταποντίνων οὐ προσεχόντων αὐτῷ, τοὺς Λευ-
 κανοὺς ἐπεισεν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, καὶ τῷ
 καιρῷ συνεπιθέμενος κατεπλήξατο τοὺς Μεταποντί- 30
 νους. παρελθὼν δ' εἰς τὴν πόλιν ὡς φίλος ἐπρά-
 ξατο μὲν ἀργυρίου τέλαιντα πλείω τῶν ἑξακοσίων,

διακοσίας δὲ παρθένους τὰς ἐπιφανεσιτάτας ἔλαβεν
 εἰς ὁμηρείαν, οὐχ οὕτω τῆς περὶ τὴν πίστιν ἀσφα-
 λείας χάριν, ὥς τῆς ἰδίας ἔνεκεν λαγνείας. ἀποθέ- 4
 μενος γὰρ τὴν Λακωνικὴν ἐσθῆτα διετελεῖ τρυφῶν
 5 καὶ τοὺς πιστεύσαντας αὐτῷ καταδουλούμενος· τη-
 λικαύτας γὰρ ἔχων δυνάμεις καὶ χορηγίας οὐδὲν
 τῆς Σπάρτης ἄξιον ἔπραξεν. ἐπεβάλετο μὲν γὰρ
 ἐπὶ τὴν Σικελίαν στρατεύειν, ὥς τὴν τυραννίδα
 μὲν καταλύσων τὴν Ἀγαθοκλέους, τὴν δ' αὐτονο-
 10 μίαν τοῖς Σικελιώταις ἀποκαταστήσων, ὑπερθέμε-
 νος δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος ταύτην τὴν στρατείαν
 ἔπλευσεν εἰς Κέρκυραν, καὶ κρατήσας τῆς πόλεως
 χρημάτων τε πλῆθος εἰσεπράξατο καὶ φρουρὰν ἐγ-
 κατέστησε, διανοούμενος ὁρμητηρίῳ τούτῳ τῷ τόπῳ
 15 χορήσασθαι καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα πράγμασιν
 ἐφεδρεύειν. εὐθύς δὲ καὶ πρεσβειῶν πρὸς αὐτὸν 105
 παραγενομένων παρὰ τε Δημοτρίου τοῦ πολιορκη-
 τοῦ καὶ Κασσιάνδρου περὶ συμμαχίας, τούτων μὲν
 οὐδετέρῳ προσέθετο, τοὺς δὲ Ταραντίνους καὶ τῶν
 20 ἄλλων τινὰς πυθόμενος ἀφεστηκέναι, τῆς μὲν Κερ-
 κύρας τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἀπέλιπε, μετὰ δὲ τῆς
 ἄλλης δυνάμεως ἔπλει κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὴν Ἰτα-
 λίαν, ὥς κολάσων τοὺς ἀπειθοῦντας. προσσχὼν δὲ
 τῇ χώρᾳ καθ' ὃν τόπον ἐφύλαττον οἱ βάρβαροι,
 25 τὴν μὲν πόλιν ἑλὼν ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ χώ-
 ραν ἐλεηλάτησεν. ὁμοίως δὲ τὸ καλούμενον Τριό- 2
 πιον ἐκπολιορκήσας εἰς τρισχιλίους ἔλαβεν αἰχμα-
 λώτους. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας
 βάρβαροι συνδραμόντες ἐπέθεντο νυκτὸς τῇ στρα-
 30 τοπεδείᾳ, καὶ μάχης γενομένης ἀνεῖλον τῶν μετὰ
 Κλεωνύμου πλείους τῶν τετρακοσίων, ἐξώρρησαν δὲ
 περὶ χιλίους. ἅμα δὲ τῷ κινδύνῳ τούτῳ χειμῶν 3

πιγεύόμενος εἴκοσι τῶν νεῶν διέφθειρε πλησίον ὁρμουσῶν τῆς παρεμβολῆς. ὁ δὲ Κλεώνυμος δυσὶν ἐλατιώμασι τηλικούτοις περιπεσὼν ἀπέπλευσε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Κέρκυραν.

- 106 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθὸς Ἀθή- 5
νησι μὲν ἦν ἄρχων Νικοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Μάρκος Αἰβίος καὶ Μάρκος Αἰμίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Κάσσανδρος ὁ Μακε-
δόνων βασιλεὺς ὁρῶν τὴν δύναιμιν τῶν Ἑλλήνων ἀυξομένην καὶ πάντα τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν Μακε- 10
δονίαν συνιστάμενον, περίφοβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλ-
2 λοντος. διόπερ ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς Ἀντί-
γονον εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀξιῶν διαλύσασθαι πρὸς αὐτόν. ἀποκριναμένου δ' ἐκείνου διότι μίαν γινώ-
σκει διάλυσιν, ἐὰν ὁ Κάσσανδρος ἐπιτρέπη τὰ καθ' 15
αὐτόν, καταπλαγεὶς Αυσίμαχον ἐκ τῆς Θράκης με-
3 τεπέμψατο πρὸς τὴν τῶν ὄλων κοινοπραγίαν· αἰὲ
γὰρ εἰώθει τοῦτον κατὰ τοὺς μεγίστους φόβους εἰς
τὴν βοήθειαν προσλαμβάνεσθαι διὰ τε τὴν τάνδρὸς 483
ἀρετὴν καὶ διὰ τὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ὁμορον εἶ- 20
ναι τῇ Μακεδονίᾳ. συνεδρεύσαντες οὖν οἱ βασιλεῖς
οὗτοι περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ἐξέπεμψαν πρε-
σβευτὰς πρὸς τε Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτου βασιλέα
καὶ πρὸς Σέλευκον τὸν τῶν ἁνω σατραπειῶν κυ-
ριεύοντα, περὶ τε τῆς ὑπερηφανίας τῆς ἐν ταῖς ἀπο- 25
κρίσεσιν ἐμφανίζοντες καὶ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κίν-
4 δυνον κοινὸν εἶναι πάντων διδάσκοντες. τῆς γὰρ
Μακεδονίας κρατήσαντα τὸν Ἀντίγονον εὐθύς ἀφε-
λεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων τὰς βασιλείας· δεδωκέναι
γὰρ αὐτόν περὶ πλεονάκεις ὅτι πλεονέκτης ἐστὶ 30
καὶ πᾶσαν ἀρχὴν ἀκοινώνητον ποιεῖ. συμφέρειν
οὖν ἅπαντας συμφρονῆσαι καὶ κοινῇ πρὸς Ἀντίγο-

νον ἐπανελέσθαι πόλεμον. οἱ μὲν οὖν περὶ Πτο- 5
 λεμαῖον καὶ Σέλευκον δόξαντες ἀληθῆ λέγειν προ-
 θύμως ὑπήκουσαν, καὶ συνετάξαντο πρὸς ἀλλήλους
 βοηθεῖν ἀδράϊς δυνάμεσι· τοῖς δὲ περὶ Κάσσανδρον 107
 5 ἔδοξε μὴ περιμένειν τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον, ἀλλὰ
 καὶ αὐτοὺς φθάσαντας ἐπιστρατεύειν καὶ προλαμ-
 βάνειν τὸ χρήσιμον. διόπερ ὁ Κάσσανδρος Αὔσι-
 μάχῳ μὲν παρέδωκε μέρος τοῦ στρατοπέδου καὶ
 στρατηγὸν συνεξέπεμψεν, αὐτὸς δὲ ἀνέβη μετὰ
 10 τῆς λοιπῆς δυνάμεως εἰς Θετταλίαν, διαπολεμήσαν
 Δημητρίῳ καὶ τοῖς Ἑλλησι. Αὐσίμαχος δὲ μετὰ 2
 στρατοπέδου διαβὰς ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν,
 Λαμψακηνοὺς μὲν καὶ Παριανοὺς ἐκουσίως προσ-
 θεμένους ἀφῆκεν ἐλευθέρους, Σίγειον δ' ἐκπολιορ-
 15 κήσας φρουρὰν παρεισῆγαγε. μετὰ δὲ ταῦτα Πρε-
 πελάῳ μὲν τῷ στρατηγῷ δούς πεζοὺς ἑξακισχιλίους,
 ἵππεις δὲ χιλίους, ἐξέπεμψε προσαζόμενον τὰς πό-
 λεις τὰς τε κατὰ τὴν Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν, αὐ-
 τὸς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησε πολιορκεῖν τὴν
 20 Ἀβυδον, καὶ βέλη καὶ μηχανὰς καὶ τᾶλλα παρε-
 σκευάζετο· ἐπεὶ δὲ κατὰ θάλατταν ἦλθε τοῖς πο- 3
 λιορκουμένοις στρατιωτῶν πλήθος παρὰ Δημητρίου
 τὸ δυνάμενον τὴν ἀσφάλειαν παρέχεσθαι τῇ πόλει,
 ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστη, τὴν δ' ἐφ' Ἑλ-
 25 λησπόντῳ Φρυγίαν προσαγαγόμενος καὶ Σύνναδα
 πόλιν ἔχουσιν ἀποσκευὰς βασιλικὰς ἐπολιόρησεν.
 ὅτε δὴ καὶ Λόκιμον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν πεί- 4
 σας κοινοπραγεῖν τὰ τε Σύνναδα παρέλαβε διὰ
 τούτου καὶ τῶν ὀχυρωμάτων ἓν τῶν ἐχόντων τὰ
 30 βασιλικά χρήματα. ὁ δ' ἐπὶ τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς
 Ἰωνίας πεμφθεὶς ὑπὸ Αὐσιμάχου στρατηγὸς Πρε-
 πέλαος Ἀδραμυτίου μὲν ἐκυρίευσεν ἐν παρόδῳ, τὴν

δ' Ἐφεσον πολιορκήσας καὶ καταπληξάμενος τοὺς
 ἔνδον παρέλαβε τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἐγκατα-
 ληφθέντας τῶν Ῥοδίων ἑκατὸν ὁμήρους ἀπέστειλεν
 εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς δ' Ἐφεσίους ἀφῆκε, τὰς δὲ
 ναῦς τὰς ἐν τῷ λιμένι πάσας ἐνέπρησε διὰ τὸ θα- 5
 λατοκρατεῖν τοὺς πολεμίους καὶ τὴν ὅλην κρῖσιν
 5 τοῦ πολέμου ἄδηλον ὑπάρχειν. μετὰ δὲ ταῦτα
 Τηίους μὲν καὶ Κολοφωνίους προσηγάγετο, Ἐρυ-
 θραίοις δὲ καὶ Κλαζομενίοις ἐλθούσης κατὰ θάλατ-
 ταν βοηθείας τὰς μὲν πόλεις ἐλεῖν οὐκ ἠδυνήθη, ¹⁰
 τὴν δὲ χώραν αὐτῶν πορθήσας ἀνέξευξεν ἐπὶ Σάρ-
 δεις. ἐνταῦθα δὴ τῶν Ἀντιγόνου στρατηγῶν Φοί-
 νικα καὶ Δόκιμον πείσας ἀποστήναι τοῦ βασιλέως,
 παρέλαβε τὴν πόλιν πλὴν τῆς ἄκρας· ταύτην γὰρ
 φυλάττων Φίλιππος εἰς τῶν Ἀντιγόνου φίλων βε- 15
 βαίαν ἐτήρει τὴν εὐνοίαν τὴν πρὸς τὸν πεπιστευ-
 κότα. τὰ μὲν οὖν περὶ Λυσίμαχον ἐν τοῦτοις ἦν.
 108 Ἀντίγονος δὲ προχειρισάμενος ἀγῶνα μέγαν καὶ
 πανήγυριν ἐν Ἀντιγονείᾳ συντελεῖν, πάντοθεν ἀθλη-
 τὰς τε καὶ τεχνίτας τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐπὶ μεγά- 20
 λοις ἄθλοις καὶ μισθοῖς ἡθροΐκει. ὥς δ' ἤκουσε
 τὴν Λυσιμάχου διάβασιν καὶ τῶν στρατηγῶν τὴν
 ἀπόστασιν, τὸν μὲν ἀγῶνα διέλυσε, τοῖς δ' ἀθλη-
 ταῖς καὶ τοῖς τεχνίταις ἀπέδωκε μισθοὺς οὐκ ἐλάτ-
 2 τους διακοσίων ταλάντων. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν 25
 ἀναλαβὼν ὤρμησεν ἐκ τῆς Συρίας σύντονον τὴν
 πορείαν ποιούμενος ἐπὶ τοὺς πολεμίους. εἰς δὲ Ταρ-
 σὸν τῆς Κιλικίας ἀφικόμενος, ἐξ ὧν κατεκόμισε χρη-
 μάτων ἐκ τῶν Κυῖνδων τὸ στρατόπεδον εἰς τρεῖς
 3 μῆνας ἐμισθοδότησε. χωρὶς δὲ τούτων τρισχίλια 30
 τάλαντα μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκόμιζεν, ὅπως ταύ-
 την ἔχη τὴν χορηγίαν, ὅταν αὐτῷ χρεῖα γένηται

χρημάτων. ἔπειτα τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν προήγεν
 ἐπὶ Καππαδοκίας, καὶ τοὺς ἀφεστηκότας περὶ τὴν
 ἄνω Φρυγίαν καὶ Λυκαονίαν ἐπιπορευόμενος, πά-
 λιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν ἀποκατέστησε.
 5 καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ περὶ τὸν Λυσίμαχον πυθό- 4
 μνοι τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν συνήδρευον,
 βουλευόμενοι πῶς χρηστέον εἴη τοῖς ἐπιφερομένοις
 κινδύνοις. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς εἰς μὲν μάχην μὴ 5
 συγκαταβαίνειν, ἕως ἄν οἱ περὶ Σέλευκον ἐκ τῶν
 10 ἄνω σατραπειῶν καταβῶσι, τόπους δὲ ὄχρους κα-
 ταλαβέσθαι καὶ χάρακι καὶ τάφρῳ τὴν στρατοπε-
 δεῖαν ἀσφαλισαμένους ὑπομένειν τῶν πολεμίων τὴν
 ἔφοδον. οὗτοι μὲν οὖν τὸ δοχθὲν αὐτοῖς ἐπετέλουν
 κατὰ σπουδὴν. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπεὶ πλησίον ἐγέ-
 15 νετο τῶν πολεμίων, ἐκτάξας τὴν δύναμιν προεκα-
 λεῖτο εἰς μάχην. οὐδενὸς δ' ἐπεξιέναι τολμῶντος, 6
 αὐτὸς μὲν κατελάβετο τόπους τινάς, δι' ὧν ἀναγ-
 καῖον ἦν τὰς τροφὰς τοῖς ἐναντίοις παρακομίζεσθαι·
 οἱ δὲ περὶ τὸν Λυσίμαχον φοβηθέντες μήποτε τῆς
 20 ἀγορᾶς ἀποκοπίσης ὑποχείριοι γένωνται τοῖς πο-
 λεμίοις, νυκτὸς ἀνέξενον, καὶ διατείναντες στα-
 δίους τετρακοσίους, κατεστρατοπέδευσαν περὶ Δο-
 ρύλαιον· εἶχε γὰρ τὸ χωρίον σίτου τε καὶ τῆς 7
 ἄλλης χορηγίας πληθὺς καὶ ποταμὸν παραρρέοντα
 25 δυνάμενον ἀσφάλειαν παρέχεσθαι τοῖς παρ' αὐτὸν
 στρατοπεδεύουσι. βαλόμενοι δὲ στρατοπεδείαν ὠχύ-
 ρωσαν τὴν παρεμβολὴν βαθείᾳ τάφρῳ καὶ τριπλῶ
 485 χάρακι. Ἀντίγονος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν πολε- 109
 μίων ἀποχώρησιν, εὐθὺς ἐπεδίωκεν αὐτούς, καὶ
 30 πλησίον γινόμενος τῆς παρεμβολῆς, ἐπεὶ πρὸς πα-
 ράταξιν οὐ συγκατέβαινον, ἥρξατο περιταφρεύειν
 τὴν στρατοπεδείαν, καὶ καταπέλτας καὶ βέλη μετε-

πέμψατο, βουλόμενος αὐτὴν πολιορκῆσαι. συντε-
 λουμένων δ' ἀκροβολισμῶν περὶ τὴν ταφρεῖαν, καὶ
 τῶν περὶ τὸν Λυσίμαχον πειρωμένων ἀνείργειν τοῖς
 βέλεσι τοὺς ἐργαζομένους, ἐν πᾶσιν ἐπροτέρουν οἱ
 2 περὶ τὸν Ἀντίγονον. ἔπειτα χρόνου γενομένου καὶ 5
 τῶν ἐργῶν ἤδη συντέλειαν λαμβανόντων, τῆς δὲ
 τροφῆς ὑπολιπούσης τοὺς πολιορκουμένους, οἱ περὶ
 τὸν Λυσίμαχον τηρήσαντες νύκτα χειμέριον, ἀνα-
 ξεύξαντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς διὰ τῶν ὑπερδεξίων
 τόπων ἀπεχώρησαν εἰς παραχειμασίαν. ὁ δ' Ἀντί- 10
 γονος ἡμέρας γενομένης ὥς εἶδε τὴν τῶν πολεμίων
 ἀπαλλαγὴν, ἀντιπαρῆγεν αὐτὸς διὰ τῶν πεδίων.
 3 ἐπιγενομένων δὲ ὄμβρων μεγάλων, καὶ τῆς χώρας
 οὔσης βαθυγείου καὶ πηλώδους, συνέβη τῶν τε ὑπο-
 ξυγίων οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν σωμάτων τινὰ διαφθα- 15
 ρῆναι καὶ τὸ σύνολον ἐπιπόνως ἅπασαν τὴν δύνα-
 4 μιν διατεθῆναι. διόπερ ὁ βασιλεὺς ἅμα μὲν ἀναλα-
 βεῖν βουλόμενος ἐκ τῆς κακοπαθείας τοὺς στρατιώτας,
 ἅμα δὲ τὴν χειμερινὴν ὥραν ὁρῶν περιλαμβάνου-
 σαν, τοῦ μὲν καταδιώκειν ἀπέστη, πρὸς δὲ τὴν 20
 χειμασίαν ἐπιλεξάμενος τοὺς εὐθιτωτάτους τόπους
 5 διεῖλε κατὰ μέρη τὴν δύναμιν. πυνθανόμενος δὲ
 Σέλευκον καταβαίνειν ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν μετὰ
 μεγάλης δυνάμεως, ἐπεμψέ τινας τῶν φίλων εἰς τὴν
 Ἑλλάδα πρὸς Δημήτριον, παρακελευόμενος ἥκειν 25
 πρὸς αὐτὸν μετὰ τῆς δυνάμεως τὴν ταχίστην· σφό-
 δρα γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ πάντων τῶν βασιλέων ἐπ'
 αὐτὸν συνδραμόντων ἀναγκασθῇ παρατάξει κρῖναι
 τὸν ὅλον πόλεμον πρὶν ἢ συνελθεῖν εἰς ταὐτὸ τὴν
 6 ἐκ τῆς Εὐρώπης δύναμιν. παραπλησίως δὲ καὶ Λυ- 30
 σίμαχος διεῖλε τὴν δύναμιν εἰς χειμασίαν ἐν τῷ
 καλουμένῳ Σαλωνείας πεδίῳ. ἀγορὰν δὲ πολλὴν ἐξ

Ἡρακλείας μετεπέμπετο, ποιησάμενος ἐπιγαμίαν πρὸς τοὺς Ἡρακλεώτας· ἔγρημε γὰρ Ἀμυστρίν τὴν Ὀξυ- 7
 ἄρτου μὲν θυγατέρα, Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέως
 ἀδελφιδὴν, Κρατέρου δὲ γυναικα γενομένην ὑπ'
 5 Ἀλεξάνδρου δοθεῖσαν, τότε δυναστεύουσαν τῆς πό-
 λεως. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Δημήτριος διατρίβων ἐν 110
 ταῖς Ἀθήναις ἔσπευδε μνηθῆναι καὶ καταλαβεῖν
 τὴν ἐν Ἐλευσίνι τελετὴν. ἀπεχούσης δὲ χρόνον ἰκα-
 10 νὸν τῆς κατὰ νόμους ἡμέρας, καθ' ἣν εἰώθεσαν
 Ἀθηναῖοι συντελεῖν τὴν τελετὴν, ἔπεισε τὸν δῆμον
 διὰ τὰς εὐεργεσίας κινῆσαι τὸ πάτριον ἔθος. πα-
 486 ραδούς οὖν αὐτὸν ἄοπλον τοῖς ἱερεῦσι, καὶ πρὸ
 τῆς ὥρισμένης ἡμέρας μνηθεῖς, ἀνέξευξεν ἐκ τῶν
 15 Ἀθηνῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐ- 2
 βολίας ἤθροισε τὸν στόλον καὶ τὴν πεζὴν δύναμιν·
 μετὰ δὲ ταῦτα πυθόμενος τοὺς περὶ Κάσσανδρον
 προκατειληφθαι τὰς παρόδους, πεζῇ μὲν ἀπὲγνω
 τὴν εἰς Θετταλίαν ποιεῖσθαι πορείαν, παραπλεύσας
 20 δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὸν ἐν Λαρίσῃ λιμένα
 καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας τὴν μὲν πόλιν ἐξ ἐφό-
 δον παρέλαβε, τὴν δ' ἄκραν ἐκπολιορκήσας τοὺς
 μὲν φρουροὺς δῆσας παρέδωκεν εἰς φυλακὴν, τοῖς
 δὲ Λαρισαίοις τὴν αὐτονομίαν ἀποκατέστησε. μετὰ 3
 25 δὲ ταῦτα Πρώνας μὲν καὶ Πτελεὸν προσηγάγετο,
 Δίον δὲ καὶ Ὀρχομενὸν μετοικιζόντος εἰς Θήβας
 Κασσάνδρου διεκώλυσε μετοικισθῆναι τὰς πόλεις.
 Κάσσανδρος δὲ θεωρῶν τὰ πράγματα τῷ Δημητρίῳ
 κατὰ νοῦν χωροῦντα, Φερὰς μὲν καὶ Θήβας ἀδρο-
 30 τέραις φρουραῖς παρεφύλαττε, τὴν δὲ δύναμιν πᾶ-
 σαν εἰς ἓνα τόπον ἀθροίσας ἀντεστρατοπέδευσε
 τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας α

δυνάμεως ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἀσίαν βοηθήσουντα τοῖς
 περὶ τὸν Ἀνσίμαχον. οἱ δὲ συναποσταλέντες ἦσαν
 πεζοὶ μὲν μυριοὶ δισχίλιοι, ἵππεῖς δὲ πεντακόσιοι.
 2 ὁ δὲ Πλείσταρχος ἐπειδὴ παραγενόμενος ἐπὶ τὸ
 στόμα τοῦ Πόντου κατέλαβε τοὺς τόπους προκατε-
 3 χομένους ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀπογνοὺς τὴν διάβα-
 σιν παρήλθεν εἰς Ὀδησσόν, ἣ κεῖται μεταξὺ μὲν
 τῆς τε Ἀπολλωνίας καὶ Καλλατίας, κατ' ἀντικρὺ δὲ
 τῆς ἐν τῷ πέτρῳ Ἡρακλείας, ἐχούσης τι μέρος τῆς
 3 Ἀνσιμάχου δυνάμεως. οὐκ ἔχων δ' ἱκανὰ πορεῖα 10
 πρὸς τὴν τῶν στρατιωτῶν διάβασιν τριχῇ διμε-
 ρισε τὴν δύναμιν. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἀποστολὴν
 συνέβη διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἡράκλειαν, τὴν δὲ 488
 δευτέραν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου φυ-
 λακίδων νεῶν ἀλῶναι. κατὰ δὲ τὴν τρίτην αὐτοῦ 15
 συνδιαβαίνοντος τοῦ Πλείσταρχου, χειμῶν ἐπεγενή-
 θη τηλικούτος ὥστε τὰ πλείστα τῶν σκαφῶν καὶ
 4 τῶν σωματίων διαφθαρῆναι. καὶ γὰρ ἡ κομίζουσα
 ναὺς ἐξήρης τὸν στρατηγὸν συνεκλύσθη, καὶ τῶν
 ἐν αὐτῇ πλεόντων οὐκ ἐλαττόνων ἢ πεντακοσίων 20
 τρεῖς πρὸς τοῖς τριάκοντα μόνον διεσώθησαν. ἐν δὲ
 τούτοις ἦν καὶ ὁ Πλείσταρχος, ναυαγίου μὲν ἐπει-
 λημένος, εἰς δὲ τὴν γῆν ἡμιθανὴς ἐκβεβρασμένος.
 οὗτος μὲν οὖν ἀποκομισθεὶς εἰς Ἡράκλειαν, καὶ
 προσαναλαβὼν ἐκ τῆς ἀτυχίας τὸ σῶμα, πρὸς τὸν 25
 Ἀνσίμαχον εἰς τὴν χειμασίαν ἀνέξενξε, τὸ πλεόν
 τῆς δυνάμεως ἀποβεβληκώς.
 113 Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ Πτολεμαῖος ὁ
 βασιλεὺς ἀναξεύξας ἐξ Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως
 ἀξιολόγου τὰς μὲν ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ πόλεις ἀπά- 30
 σας ὑποχειρίους ἐποίησατο. Σιδῶνα δὲ πολιορκοῦν-
 τος αὐτοῦ τινες παρήσαν ἀπαγγέλλοντες ψευδῶς

ὅτι παρατάξεως γενομένης τοῖς βασιλεῦσιν οἱ μὲν
 περὶ Λυσιμάχον καὶ Σέλευκον ἡττηθέντες ἀποκεχω-
 ρήκασιν εἰς τὴν Ἡράκλειαν, Ἀντίγονος δὲ νενικη-
 κῶς προσάγει μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ Συρίας. πα- 2
 5 ραλορισθεῖς οὖν ὑπὸ τούτων καὶ πεισθεῖς ἀληθῆ
 τὴν προσαγγελίαν εἶναι, πρὸς μὲν τοὺς Σιδωνίους
 ἀνοχὰς εἰς τέτταρας μῆνας ἐποίησατο, τὰς δὲ χει-
 ρωθείσας πόλεις φρουραῖς ἀσφαλισάμενος ἐπανῆλθε
 μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Αἴγυπτον. ἅμα δὲ τούτοις 3
 10 πραττομένοις οἱ τῶν παρὰ Λυσιμάχῳ στρατιωτῶν
 αὐτομολήσαντες ἐκ τῆς χειμασίας παρ' Ἀντίγονον,
 Αὐταριάται μὲν δισχιλίοι, Λύκιοι δὲ καὶ Παμφύλιοι
 περὶ ὀκτακοσίους. τούτοις μὲν οὖν Ἀντίγονος φι-
 λανθρώπως προσενεχθεὶς τοὺς τε μισθοὺς ἔδωκεν
 15 οὓς ἔφασαν ὀφείλεσθαι παρὰ Λυσιμάχου, καὶ δω-
 ραῖς ἐτίμησε. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦλθε καὶ Σέλευ- 4
 κος ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν διαβεβηκὼς εἰς Καπ-
 παδοκίαν μετὰ πολλῆς δυνάμεως, καὶ κατασκευά-
 σας στεγνὰ τοῖς στρατιώταις παρεχέμαζεν. εἶχε δὲ
 20 πεζοὺς μὲν εἰς δισ μυρίους, ἵππεις δὲ σὺν τοῖς ἵπ-
 ποτοξόταις περὶ μυρίους δισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ
 ὀγδοήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, ἄρματα δὲ δρε-
 πανηφόρα πλείω τῶν ἑκατόν. αἱ μὲν οὖν τῶν βα- 5
 σιλέων δυνάμεις τοῦτον τὸν τρόπον ἡθροίζοντο,
 25 κεκρικότων ἀπάντων κατὰ τὴν ἐπιούσαν θερείαν
 διὰ τῶν ὀπλῶν κρῖναι τὸν πόλεμον. ἡμεῖς δέ, κα-
 θάπερ ἐν ἀρχῇ προεθέμεθα, τὸν γενόμενον τούτοις
 τοῖς βασιλεῦσι πρὸς ἀλλήλους πόλεμον περὶ τῶν
 ὅλων πράξεων ἀρχὴν ποιησόμεθα τῆς ἐπομένης
 30 βίβλου.

FRAGMENTA LIBRI XXI.

- 1 Ὅτι Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς ἐξ ἰδιώτου γενόμενος
 δυνάστης, καὶ πλείστον ἰσχύσας τῶν καθ' αὐτὸν
 βασιλέων, οὐκ ἠρκέσθη ταῖς παρὰ τῆς τύχης δω-
 ρεαῖς, ἀλλ' ἐπιβαλόμενος τὰς τῶν ἄλλων βασιλείας
 εἰς αὐτὸν ἀδίκως περιστῆσαι τὴν ἰδίαν ἀπέβαλεν 5
 ἀρχὴν ἅμα καὶ τοῦ ζῆν ἐστερήθη. [Exc. de virt. et
 vit. p. 254 V. 489 W.]
- 2 Ὅτι Πτολεμαῖος καὶ Σέλευκος καὶ Ανσιμάχος
 συνέδραμον ἐπ' Ἀντίγονον τὸν βασιλέα οὐχ οὕτως
 ὑπὸ τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας προκληθέντες, ὥς 10
 ὑπὸ τοῦ καθ' ἑαυτοὺς φόβου συναναγκασθέντες
 ὥρμησαν ἐτοίμως πρὸς τὴν τῶν ὅλων κοινοπραγίαν.
 Ὅτι οἱ ἐλέφαντες οἱ Ἀντιγόνου καὶ Ανσιμάχου
 κατὰ τὴν μάχην ἠγωνίζοντο ὥς ἂν τῆς φύσεως ἐφά-
 μιλλον δεδωκυίας αὐτοῖς τὴν ἀλκήν καὶ βίαν. [Exc. 15
 Vat. p. 42.]
- 3 Μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόντων αὐτῷ (Antigono)
 τῶν Χαλδαίων, καὶ προλεγόντων ὥς εἰ τὸν Σέλευ-
 κον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφῆσει, συμβήσεται τὴν τ' Ἀσίαν
 πᾶσαν ὑποχείριον γενέσθαι καὶ αὐτὸν Ἀντίγονον ἐν 20
 τῇ πρὸς ἐκείνον παρατάξει καταστρέψαι τὸν βίον,
 ... οὐ μετρίως ἐκινήθη, ... καταπλαγείς τὸ ἀξίωμα
 τῶν ἀνδρῶν. ... δοκοῦσι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ προει-
 πεῖν ὅτι παρελθὼν εἰς Βαβυλῶνα τελευτήσῃ. ὁμοίως

δὲ τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου προορήσει συνέβη καὶ τὴν
περὶ Σελεύκου τελεσθῆναι κατὰ τὰς τῶν ἀνδρῶν
τούτων ἀποφάσεις· περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἐροῦμεν,
ὅταν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλωμεν. [Dio-
dorus 19, 55. Conf. 2, 31.]

Πᾶσαν μὲν κακίαν φευκτέον ἐστὶ τοῖς νοῦν 4
ἔχουσι, μάλιστα δὲ τὴν πλεονεξίαν· αὕτη γὰρ διὰ
τὴν ἐκ τοῦ συμφέροντος ἐλπίδα προκαλουμένη πολ-
λοὺς πρὸς ἀδικίαν μεγίστων κακῶν αἰτία γίνεται
10 τοῖς ἀνθρώποις. διὸ καὶ μητρόπολις οὖσα τῶν ἀδι-
κημάτων πολλὰς καὶ μεγάλας ἀπεργάζεται συμφο-
ρὰς οὐ μόνον τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς μεγί-
στοις τῶν βασιλέων.

Ὁ Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς Ἀσίας τέσσαρσι βασι-
15 λεύσιν ὁμονοήσας πολεμήσας, Πτολεμαῖον τῷ Λάγῳ
Αἰγυπτίων ὄντι βασιλεῖ, Σελεύκῳ Βαβυλωνίων, Αν-
σιμάχῳ Θρακῶν, Κασσάνδρῳ τῷ Ἀντιπάτρου Μα-
κεδονίας, καὶ μάχην συνάψας, πολλοῖς βέλεσι τρα-
θεὶς ἀνῆρέθη, καὶ θάπτεται βασιλικῇ τιμῇ. ὁ δὲ
20 υἱὸς αὐτοῦ Δημήτριος σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Στρα-
τονίκη διατριβούσῃ περὶ Κιλικίαν σὺν τοῖς χρήμασι
πᾶσιν ἔπλευσεν εἰς Σαλαμίνα τῆς Κύπρου διὰ τὸ
κατέχεσθαι ὑπὸ Δημητρίου. [Exc. Hoeschel. p. 150 H.
489 W.]

25 Ὅτι Σέλευκος μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς Ἀντιγόνου 5
βασιλείας ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν παρεγένετο εἰς
Φοινίκην καὶ ἐπεχείρησε κατὰ τὰς γενομένας συν-
θήκας τὴν Κοίλην Συρίαν ἰδιοποιεῖσθαι. προκατει-
ληφότος δὲ τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις Πτολεμαίου καὶ κα-
30 τηγοροῦντος ὅτι φίλος ὦν Σέλευκος προσεδέξατο
τὴν ὑπὸ Πτολεμαίου οὖσαν χώραν εἰς τὴν ἰδίαν
καταταχθῆναι μερίδα, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῦ πο-

λέμου τοῦ πρὸς Ἀντίγονον κεκοινωνηκότος οὐδὲν αὐτῷ μετέδωκαν οἱ βασιλεῖς τῆς δορικτήτου χώρας, πρὸς ταύτας τὰς διαβολὰς ἀντεῖπε Σέλευκος φάμενος δίκαιον εἶναι τοὺς τῇ παρατάξει κρατήσαντας κυρίους ὑπάρχειν τῶν δορικτήτων, περὶ δὲ τῆς Κολί-
λης Συρίας διὰ τὴν φιλίαν ἐπὶ τοῦ παρόντος μηδὲν πολυπραγμονήσειν, ὕστερον δὲ βουλευέσθαι πῶς χρηστέον ἐστὶ τῶν φίλων τοῖς βουλομένοις πλεονεκτεῖν. [Exc. Vat. p. 42, 43.]

- 6 Οὐ μὴν πολὺν γε χρόνον συνέβη μέναι τὴν πό-
λιν (Antigoniā ad Oronten), Σελεύκου καθελόντος αὐτὴν καὶ μεταγαρόντος ἐπὶ τὴν κτισθεῖσαν μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἀπ' ἐκείνου δὲ κληθεῖσαν Σελεύκειαν (ἀπὸ δὲ τοῦ πατρὸς ἐκείνου κληθεῖσαν Ἀντιόχειαν). ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀκριβῶς ἕκαστα δηλώσομεν ἐπὶ
15 τοὺς οἰκείους χρόνους παραγενηθέντες. [Diodorus 20, 47.]

Εἰ δέ τῳ περισπούδαστον τὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα (Antiochiam) σταλείσας ἀποικίας εἰδέναι, ἱστόρηται περιέργως Στράβωνι τῷ γεωγράφῳ Φλέ-
20 γοντί τε καὶ Διοδώρῳ τῷ ἐκ Σικελίας. [Euagrius Hist. eccl. 1, 20, p. 275, 23.]

- 2 Ὅτι Κέρκυρα πολιορκουμένη πλοῦ καὶ πεζῇ ὑπὸ Κασσάνδρου βασιλέως Μακεδόνων, καὶ ἐτοιμῇ οὖσα ἁλωθῆναι, ὑπὸ Ἀγαθοκλέους βασιλέως Σικελίας ἐρ-
25 ρύσθη, τῶν νεῶν τῶν Μακεδονικῶν ἀπασῶν ἐμπρησθεισῶν. [Exc. Hoeschel. p. 150 H. 490 W.]

- 2 Ὑπερβολὴν γὰρ ἑκάτεροι φιλοτιμίας οὐ κατέλι-
πον, οἱ μὲν Μακεδόνες σπεύδοντες σῶσαι τὰς ναῦς, οἱ δὲ Σικελιωταὶ βουλόμενοι μὴ μόνον Καρχηδο-
30 νίων καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν βαρβάρων περιγε-
νέσθαι δοκεῖν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν Ἑλλάδα θεωρη-

θῆναι κρείττους ὄντες Μακεδόνων τῶν τὴν Ἀσίαν
καὶ τὴν Εὐρώπην πεποιημένων δορίκτητον.

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς εἰ μὲν ἀποβιβάσας τὴν δύναμιν 3
ἐπικειμένους τοῖς πολεμίοις ἐπέθετο, κατέκοψεν ἄν
5 ὁμοίως τοὺς Μακεδόνας· ἀγνοήσας δὲ τὴν γεγενη-
μένην προσαγγελίαν καὶ τὴν ἐκπληξιν τῶν ἀνθρώπων,
ἠρκέσθη τὴν δύναμιν ἀποβιβάσας καὶ τροπαιουστήσας
διαλαβεῖν ἀληθῆ τὸν λόγον εἶναι ὅτι πολλὰ κενὰ τοῦ
πολέμου. ἄγνοια γὰρ καὶ ἀπάτη πολλάκις οὐκ ἐλάτ-
10 τω κατεργάζεται τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ἐνεργείας. [Exc.
Vat. p. 43 et inde a πολλὰ Hoesch. p. 150, 490 W.]

Ὅτι παραγενηθεὶς ἐπὶ τὸ καταλειφθὲν στρατό- 3
πεδον Ἀγαθοκλῆς μετὰ τὴν ἐκ Κερκύρας ὑποτρο-
φήν, καὶ πνθόμενος τοὺς τε Αἰγύας καὶ τοὺς Τυρ-
15 ρηνοὺς ἀπητηκέναι τοὺς μισθοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
Ἀρχάγαθον κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ, πάντας ἀπέ-
σφαξεν, οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων. τῶν δὲ Βρετ-
τίων ἄλλοτρίως διὰ ταῦτα πρὸς αὐτὸν διατεθέντων,
ἐπεχείρησε πολιορκῆσαι πόλιν ὀνομαζομένην Ἥθας.
20 τῶν δὲ βαρβάρων ἀθροισάντων μεγάλην δύναμιν
καὶ νυκτὸς ἀπροσδοκῆτως ἐπιθεμένων αὐτῷ, ἀπέ-
βαλε στρατιώτας τετρακισχιλίους, καὶ οὕτως ἐπανήλ-
θεν εἰς Συρακόσας. [Exc. Hoeschel. p. 150 H. 490 W.]

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς πνθόμενος τοὺς τε Αἰγύας καὶ 2
25 Τυρρηνοὺς ταραχωδῶς ἀπητηκέναι τοὺς μισθοὺς τὸν
υἱὸν Ἀγάθαρχον κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ, πάντας
ἀπέσφαξεν, οὐκ ἐλάττους ὄντας τῶν δισχιλίων. [Exc.
de virt. et vit. p. 257 V. 559 W.]]

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ἀθροίσας 4
30 διέπλευσεν εἰς Ἰταλίαν. διανοούμενος ἐπὶ Κρότωνα
στρατεῦειν, πρὸς Μενέδημον τὸν Κροτωνιατῶν τύ-
ραννον, ἑαυτοῦ φίλον ὄντα, πέμψας βιβλιαφόρον

μὴ θορυβεῖσθαι αὐτοὺς ψευδῶς, θέλων αὐτὴν πολιορκῆσαι, Ἀνάσσαν τὴν θυγατέρα λέγων πέμπειν πρὸς τὴν Ἑπειρον ἐπὶ τὸν γάμον, στόλῳ κεκοσμημένην βασιλικῶ, καὶ οὕτως ἀπατήσας εὗρεν ἀνετοίμους. εἶτα πολιορκήσας ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν περιέβαλε τείχη, καὶ διὰ πετροβόλου καὶ διορυχῆς τὸν μέγιστον οἶκον κατασφάξας, ὥς εἶδον οἱ Κροτωνιάται, φόβῳ τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἐδέξαντο τὸν Ἀγαθοκλέα καὶ τὸ στράτευμα. εἰσπεσόντες δὲ εἶσω τῆς πόλεως τὰς μὲν οἰκίας διήρπαζον, τοὺς δὲ ἄνδρας κατέσφαζαν. πρὸς δὲ τοὺς ὁμόρους βαρβάρους Ἰάπυργας καὶ Πευκετίους συμμαχίαν ἐποιήσατο, καὶ ναὺς ληστρικὰς χορηγῶν αὐτοῖς, τὰ μέρη τῶν λειῶν ἐλάμβανε. καὶ φρουρὰν ἀπολιπὼν εἰς Κρότωνα εἰς Συράκοσαν ἐπλευσεν.

- 5 Ὅτι Δίυλλος Ἀθηναῖος συγγραφεὺς τὰς κοινὰς πράξεις συντάξας ἔγραψε βιβλία εἴκοσιν ἕξ, Ψάων δὲ ὁ Πλαταιεὺς τὰς ἀπὸ τούτου διαδεξάμενος πράξεις ἔγραψε βιβλία τριάκοντα.
- 6 Ὅτι ἐπὶ τοῦ πολέμου τῶν Τυρρηνῶν καὶ Γαλατῶν καὶ Σαμνιτῶν καὶ τῶν ἐτέρων συμμάχων ἀνῆρέθησαν ὑπὸ Ῥωμαίων Φαβίου ὑπατεύοντος δέκα μυριάδες, ὥς φησι Δοῦρις. [Exc. Hoeschel. p. 151 H. 490 W.]
- 2 Γράφει δὲ τοιοῦτόν τι (quale Codrus facinus ediderat) Δοῦρις, Διόδωρος καὶ Δίων, ὅτι Σαμνιτῶν, Τυρρηνῶν, καὶ ἐτέρων ἔθνων πολεμούντων Ῥωμαίοις ὁ Δέκιος ὕπατος Ῥωμαίων, συστράτηγος ὢν Τορκουάτου, οὕτως ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς σφαγὴν, καὶ ἀνῆρέθησαν τῶν ἐναντίων ἑκατὸν χιλιάδες αὐθιμερόν. [Tzetzes ad Lyc. 1378, confundens Decium Fabii Maximi collegam cum T. Manlii Torquati collega, apud Diodorum 16, 89.]

᾽Οτι Ἀντίπατρος διὰ φθόνον τὴν ἰδίαν μητέρα 7
ἀνείλε.

᾽Οτι Ἀλέξανδρος ἀδελφὸς Ἀντιπάτρου προσκαλε-
σάμενος Δημήτριον βασιλέα εἰς βοήθειαν, δολοφο-
νῆται ὑπ' αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ Ἀντίπατρον τὸν μη-
τραλοῖαν, ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ αὐτὸν
ἐδολοφόνησεν, οὐ βουλόμενος σύνεδρον ἔχειν τῇ
βασιλείᾳ.

᾽Οτι Ἀγαθοκλῆς συναθροίσας δυνάμεις εἰς Ἰτα- 8
10 λίαν διεπέρασεν ἔχων πεζοὺς τρισμυρίους, ἱππεῖς
τρισχίλιους. τὴν δὲ ναυτικὴν δύναμιν Στίλπωνι
παραδοὺς λεηλατεῖν ἐπέταξε τὴν Βρεττίων χώραν.
οὗτος πορθῶν τὰς παραθαλασσίους κτήσεις, χει-
μῶνι περιπεσὼν τὰς πλείους τῶν νεῶν ἀπέβαλεν.
15 ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς πολιορκήσας τὴν Ἰππωνιατῶν πό-
λιν, καὶ διὰ μηχανῶν πετροβόλων τῆς πόλεως ἐκυ-
ρίευσεν καὶ ταύτην εἴλε. τῶν δὲ Βρεττίων κατα-
πλαγέντων, πρέσβεις ἀπέστειλαν ὑπὲρ διαλύσεως.
καὶ λαβὼν παρ' αὐτῶν ἑξακοσίους ὁμήρους καὶ φρου-
20 ρὰν ἀπολιπὼν εἰς Συρακόσας ἐπανῆλθεν. οἱ δὲ
Βρεττίοι τοῖς ὅρκοις μὴ ἐμμέναντες, ἀλλὰ πανδη-
μεὶ στρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς ἀπολειφθέντας στρατιώ-
τας, τούτους κατέκοψαν, τοὺς δὲ ὁμήρους ἀνασώ-
σαντες ἀπελύθησαν τῆς Ἀγαθοκλέους δυναστείας.
25 [Exc. Hoeschel. p. 151 H. 490, 491 W.]

᾽Οτι Δημήτριος ὁ βασιλεὺς λαβὼν ὑποχειρίους 9
ἅπαντας τοὺς κατ' αὐτοῦ βλασφημεῖν εἰσθότας ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις καὶ πάντα κατ' αὐτοῦ στρατηγεῖν φιλαπε-
χθημόνως, ἀφῆκεν ἀθώους, ἐπιφθεγξάμενος ὅτι συγ-
30 γνώμη τιμωρίας αἰρετωτέρα. [Exc. Vat. p. 43, 44. Verba
postrema tria etiam in Exc. Hoeschel. p. 151 H. 491 W.]

᾽Οτι οἱ πλείστοι τῶν ἀρόντων στρατόπεδα, καθ' ἃ

οὓς ἂν καιροὺς ἐν ἀτυχήμασιν ὑπάρχωσι μεγάλοις, ἀκολουθοῦσι ταῖς τῶν πολλῶν ὁρμαῖς, φοβούμενοι τὰς ἐναντιώσεις αὐτῶν. [Exc. Hoeschel. p. 152 H. 491 W.]

- 11¹ "Οτι οἱ Θραῖνες τὸν τοῦ βασιλέως νῖον Ἀγαθοκλέα λαβόντες αἰχμάλωτον ἀπέστειλαν μετὰ δώρων, ἅμα μὲν πρὸς τὰ παράδοξα τῆς τύχης ἑαυτοῖς παρασκευάζοντες καταφυγὰς, ἅμα δὲ διὰ τῆς φιλευθροπίας ταύτης ἐλπίζοντες ἀπολήψεσθαι τὴν ἀφηρημένην αὐτῶν χώραν ὑπὸ Λυσιμάχου. οὐκ ἐτι γὰρ ἤλπιζον αὐτοὺς δύνασθαι κρατῆσαι τῷ πολέμῳ, συμπεφρονηκότων ἀπάντων σχεδὸν τῶν δυνατωτάτων βασιλέων καὶ συμμαχούντων ἀλλήλοις. [Exc. de virt. et vit. p. 257 V. 559 W.]

- 12 "Οτι ὑπὸ σιτοδείας πιεζομένης τῆς τοῦ Λυσιμάχου στρατιᾶς, καὶ τῶν φίλων αὐτῷ συμβουλευόντων σώζειν ὅπως ποτὲ δύναται καὶ μηδεμίαν ἔχειν ἐλπίδα σωτηρίας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τούτοις ἀπεκρίθη μὴ δίκαιον εἶναι καταλιπόντα τὴν δύναμιν καὶ τοὺς φίλους ἰδίᾳ σωτηρίαν αἰσχροῖν πορίζεσθαι. [Exc. Vat. p. 44.] 20

- 2 "Οτι ὁ Λεομιχαίτης ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς κατὰ πάντα τὸν Λυσιμάχον τὸν βασιλέα δεξιωσάμενος καὶ φιλήσας, ἐτι δὲ πατέρα προσαγορεύσας, ἀπήγαγε μετὰ τῶν τέκνων εἰς πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἥλιν.

- 3 "Οτι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λυσιμάχου δυνάμεως συνδραμόντων τῶν Θρακῶν καὶ βοάντων ἄγειν εἰς τὸ μέσον τὸν ἡλωκότα βασιλέα πρὸς τὴν κόλασιν· δεῖν γὰρ τὴν ἐξουσίαν ἔχειν τὸ τῶν κινδύνων μετεσχηκὸς πλῆθος βουλευσασθαι πῶς χρηστέον ἐστὶ τοῖς ἡλωκόσιν· ὁ μὲν Λεομιχαίτης περὶ τῆς τιμωρίας τοῦ βασιλέως ἀντειπὼν ἐδίδαξε τοὺς στρατιώτας ὅτι συμφέρει σῶσαι τὸν ἄνδρα. ἀναιρεθέντος 25

μὲν γὰρ αὐτοῦ βασιλεῖς ἄλλους καταλήψεσθαι τὴν
 Λυσιμάχου δυναστείαν, φοβερωτέρους, ἂν τύχη,
 τοῦ προὔπαρξαντος· διαφυλαχθέντος δὲ χάριν ἔξειν
 ὀφειλομένην τοῖς Θραξὶ παρὰ τοῦ σωθέντος, καὶ
 5 τὰ φρούρια τὰ πρότερον ὑπάρχαντα Θρακῶν ἀπο-
 λήψεσθαι χωρὶς κινδύνων. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ 4
 πλήθους, ὁ Διομιχαΐτης ἀναζητήσας ἐκ τῶν αἰχμα-
 λώτων τοὺς φίλους τοῦ Λυσιμάχου καὶ τοὺς περὶ
 τὴν θεραπείαν εἰωθότας διατρίβειν ἀπήγαγε πρὸς
 10 τὸν ἡλωκότα βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα συντελέσας
 θυσίαν παρέλαβεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν τὸν τε Λυσι-
 μαχον μετὰ τῶν αὐτοῦ φίλων καὶ τῶν Θρακῶν τοὺς
 ἐπιτηδειοτάτους. διττὰς δὲ κλισίας κατασκευάσας
 τοῖς μὲν περὶ τὸν Λυσίμαχον ἔστρωσε τὴν ἀλουσαν
 15 βασιλικὴν στρωμνὴν, ἑαυτῷ δὲ καὶ τοῖς φίλοις εὐ-
 τελῇ στιβάδα. ὁμοίως δὲ διττῶν ἐτοιμασθέντων 5
 δείπνων, ἐκείνοις μὲν παντοδαπῶν πολυτέλειαν βρω-
 μάτων παρέθηκεν ἐπὶ τραπέζης ἀργυρᾶς, τοῖς δὲ
 Θραξὶ λάχανα καὶ κρέα μετρίως ἐσκευασμένα, ἐπὶ
 20 σάνιδος εὐτελοῦς ἐπικειμένης αὐτοῖς τῆς τραπέζης.
 τὸ δὲ τελευταῖον τοῖς μὲν ἐνέχει τὸν οἶνον ἐν ἀρ-
 γυροῖς καὶ χρυσοῖς ποτηρίοις, τοῖς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ
 κερατίνοις καὶ ξυλίνοις, καθάπερ ἦν ἔθος τοῖς Γέ-
 ταις. προβαίνοντος δὲ τοῦ πότου πληρώσας τὸ
 25 μέγιστον τῶν κεράτων, καὶ προσαγορεύσας πατέρα
 τὸν Λυσίμαχον ἠρώτησε πότερον αὐτῷ δοκεῖ δεῖ-
 πνον βασιλικώτερον, τὸ Μακεδονικὸν ἢ τὸ Θρά-
 κιον. τοῦ δὲ Λυσιμάχου τὸ Μακεδονικὸν εἰπόντος
 (Ζήτει εἰς τὸ περὶ γνῶμῶν). [Exc. de virt. et vit.
 30 p. 257, 258 V. 559, 560 W.]

Ὅτι τοῦ Διομιχαΐτου τὸν Λυσίμαχον ἐπὶ δείπνον 6
 κεκληκότος, καὶ προβαίνοντος τοῦ πότου πληρώσας

τὸ μέγιστον τῶν κεράτων, καὶ προσαγορεύσας πα-
 τέρα τὸν *Ανσίμαχον* ἠρώτησε πότερον αὐτῷ δοκεῖ
 δεῖπνον εἶναι βασιλικώτερον, τὸ *Μακεδονικόν* ἢ τὸ
Θράκιον. τοῦ δὲ *Ανσιμάχου* τὸ *Μακεδονικόν* εἰ-
 πόντος, Τί οὖν, ἔφη, νόμιμα τοιαῦτα καὶ βίον λαμ- 5
 πρὸν ἀπολιπών, ἔτι δὲ ἐπιφανεστέραν βασιλείαν,
 ἐπεθύμεις εἰς ἀνθρώπους παραγενέσθαι βαρβάρους
 καὶ ζώντας θηριώδη βίον καὶ χώραν δυσχείμερον
 καὶ σπανίζουσαν ἡμέρων καρπῶν, ἐβιάσω δὲ παρὰ
 φύσιν ἀγαγεῖν δύναμιν εἰς τόπους τοιούτους ἐν οἷς 10
 ξενικὴ δύναμις ὑπαίθριος οὐ δύναται διασῶζεσθαι;
 εἰπόντος δὲ πάλιν πρὸς ταῦτα τοῦ *Ανσιμάχου* διότι
 τὰ μὲν περὶ ταύτην τὴν στρατείαν ἠγγνόησεν, εἰς δὲ
 τὸ λοιπὸν πειράσεται φίλος ὢν συμμαχεῖν καὶ χά-
 ριτος ἀποδοῦσε μὴ λειψθῆναι τῶν εὖ πεποιηκότων, 15
 ἀποδεξάμενος αὐτὸν φιλοφρόνως ὁ *Δρομιχαίτης* πα-
 ρέλαβε τῶν χωρίων τὰ παραιρεθέντα ὑπὸ τῶν περὶ
Ανσίμαχον, καὶ περιθεῖς αὐτῷ διάδημα ἐξάπεσται-
 λεν. [Exc. Vat. p. 44, 45.]

- 13 Οὗτος ὁ *Ξερμοδίγεστος*, *Διόδωρος* ὡς γράφει, 20
 οἶμαι τοῦ *Αὐδολέοντος* *Παιόνων* βασιλέως
 φίλος τελῶν πιστότατος, τοὺς *θησαυροὺς* μηνύει
 ἢ *Ανσιμάχῳ* ἢ τινι τῆς *Θράκης* βασιλέων·
 ἀργαλέον δέ μοι ἐστὶ θεὸν ὥς πάντ' ἀγορεύειν
 ἀβίβλη πεφυκότε μοι· οἴδατε οἷσπερ λέγω· 25
 τοὺς *θησαυροὺς* ἐμήνυσε τῷ *Θράκης* στεφηφόρῳ
 τοῦ *Σαργεντίου* ποταμοῦ κάτωθεν κεκρυμμένους,
 τοὺς οὓς αὐτὸς κατέκρυπτε σὺν αἰχμαλώτοις μόνοις,
 τρέπων τὴν κοίτην ποταμοῦ καὶ κατορύττων κάτω,
 εἴτα τὸν ῥοῦν ἐπαφίεις, τοὺς δ' αἰχμαλώτους 30
 σφάττων.

[Tzetzes Hist. 6, 53.]

Ὅτι Δημήτριος ο βασιλεὺς τὸ δεύτερον ἀπο-14
στατησάντων Θηβαίων πολιορκίᾳ τὰ τεῖχη καθε-
λὼν τὴν πόλιν κατὰ κράτος εἴλε, δέκα μόνους ἄν-
δρας ἀνελὼν τοὺς τὴν ἀποστασίαν κατεργαζομέ-
5 νους. [Exc. Hoeschel. p. 152 H. 491 W.]

Ὅτι ὁ βασιλεὺς Δημήτριος παραλαβὼν καὶ τὰς 2
ἄλλας πόλεις προσηνέχθη τοῖς Βοιωτοῖς μεγαλοφύ-
χως· πλὴν γὰρ ἀνδρῶν δέκα καὶ τεττάρων τῶν αἰ-
τιωτάτων τῆς ἀποστάσεως ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων
10 ἅπαντας. [Exc. de virt. et vit. p. 258 V. 560 W.]

Ὅτι ἐπὶ πολλῶν τὸ θυμομαχεῖν εἰς τέλος χαρι- 3
ζομένους τῷ θυμῷ παραιτητέον· συμφέρει γὰρ ἐνίοτε
διαλύεσθαι καὶ χρημάτων ὠνεῖσθαι τὴν ἀσφάλειαν
καὶ καθόλου προκρίνειν τῆς τιμωρίας τὴν συγγνώ-
15 μην. [Exc. Vat. p. 45.]

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς ἀπέστειλεν Ἀγαθοκλῆ τὸν υἱὸν 15
πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα φιλίαν συνθέσθαι καὶ
συμμαχίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσμένως δεξάμενος τὸν
νεανίσκον, στολὴν περιθεὶς βασιλικὴν καὶ δῶρα
20 δοὺς μεγαλοπρεπῆ συναπέστειλεν Ὁξύθεμιν τῶν
φίλων ἕνα, τῷ μὲν δοκεῖν τὰ πιστὰ λαβεῖν τῆς
συμμαχίας, τῷ δὲ ἔργῳ κατασκευάμενον τὴν Σικε-
λίαν. [Exc. Hoeschel. p. 152 H. 491 W.]

Οὐ μὲν ἄλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς καταστροφῆς Ἀγα- 16
25θοκλέους, ὅταν πρὸς τοὺς οἰκείους χρόνους ἔλθω-
μεν αὐτοῦ, τὸ γενόμενον βεβαιώσῃ τὸ νῦν εἰρη-
μῆνον. [Diodor. 20, 101.]

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς ὁ βασιλεὺς πολὺν χρόνον εἰρη-
νεύων πρὸς Καρχηδονίους μεγάλην ἐπεποίητο πα-
30 ρασκεύασιν ναυτικῶν δυνάμεων· διανοεῖτο γὰρ πά-
λιν εἰς τὴν Λιβύην διαβιβάσειν στρατόπεδα, καὶ
ταῖς ναυσὶν εἰργεῖν τοὺς Φοίνικας τῶν ἀπὸ τῶν

Σαρδῶν καὶ Σικελῶν σιτοπομπιῶν. καὶ ἐν τῷ προ-
 γηγόνῳ κατὰ τὴν Λιβύην πολέμῳ θαλαττοκρατούν-
 τες οἱ Καρχηδόνιοι διέσωσαν ἐκ τῶν κινδύνων τὴν
 πατρίδα. εἶχε δὲ ναὺς Ἀγαθοκλῆς ὁ βασιλεὺς ἐξηρ-
 τυμένας διακοσίας τετρήρεις καὶ ἐξήρεις· ὅμως εἰς 5
 2 πέρας τὴν προαίρεσιν οὐκ ἤνεγκε διὰ τοιαύτας αἰ-
 τίας. Μένων ἦν Ἐγρεσταῖος τὸ γένος· ἐν δὲ τῇ
 καταλήψει τῆς πατρίδος ἡλωκῶς δοῦλος ἐγένετο διὰ
 τὴν εὐπρέπειαν τοῦ σώματος τῷ βασιλεῖ. καὶ μέχρι
 μὲν τινος εὐδοκεῖν προσεποιεῖτο, τῶν ἐρωμένων καὶ 10
 φίλων εἰς ἀριθμούμενος· διὰ δὲ τὴν τῆς πατρίδος
 συμφορὰν καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ὕβριν ὑπούλως ἔχων
 πρὸς τὸν δυνάστην, καιρὸν ἔλαβε τῆς κατ' αὐτοῦ
 τιμωρίας. ὁ γὰρ βασιλεὺς ἤδη γεγηρακῶς τὰς ὑπαί-
 3 θρους δυνάμεις Ἀρχαγάθῳ παρεδεδώκει· οὗτος δὲ 15
 ἦν Ἀρχαγάθου μὲν υἱὸς τοῦ κατὰ Λιβύην σφαγέν-
 τος, υἱωνὸς δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγαθοκλέους, ἀνδρεία
 δὲ καὶ ψυχῆς εὐτολμία πολὺ τοῦ κατὰ λόγον ὑπερ-
 αἶρων. στρατοπεδεύοντος αὐτοῦ περὶ τὴν Αἰτ-
 νην, ὁ μὲν βασιλεὺς βουλόμενος προάγειν ἐπὶ τὴν 20
 διαδοχὴν τῆς βασιλείας τὸν υἱὸν Ἀγαθοκλῆ, πρῶτον
 μὲν ἐν ταῖς Συρακούσαις συνέστησε τὸν νεανίσκον,
 ἀποφαινόμενος διάδοχον ἀπολείψειν τῆς ἀρχῆς, μετὰ
 δὲ ταῦτα ἐξέπεμψεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.
 γράψας ἐπιστολὴν ἐπὶ τὸν Ἀρχάγαθον, προσέταξε 25
 τούτῳ παραδιδόναι τὰς πεζὰς καὶ ναυτικὰς δυνά-
 μεις. δι' ἃς ὁ μὲν Ἀρχάγαθος ὁρῶν τὴν βασιλείαν
 εἰς ἕτερον καταντῶσαν, ἀμφοτέροις ἐπιβουλεύσαι
 διέγνω. πρὸς Μένωνα τὸν Ἐγρεσταῖον διαπεμψά-
 50 μενος ἐπεισεν ἀνελεῖν τὸν βασιλέα διὰ φαρμάκον, 30
 αὐτὸς δὲ ἐν τινι νήσῳ θυσίαν ἐπιτελέσας, καὶ κα-
 ταπλεύσαντα τὸν νεώτερον Ἀγαθοκλέα παραλαβὼν

πρὸς τὴν εὐωχίαν, νυκτὸς καταμεθύσας ἀπέσφαξε.
 τοῦ δὲ σώματος ριφθέντος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ
 πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος, ἐπιγνόντες τινὲς
 ἀπεκόμισαν εἰς Συρακούσας. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσθὰς 4
 5 μετὰ τὸ δεῖπνον αἰεὶ περὶ διακαθαίρεσθαι τοὺς
 ὀδόντας, ἀπολυθεὶς τοῦ πότου τὸν Μένωνα τὸ
 πτερόν ᾗτησεν. εἶτα ὁ μὲν φαρμάκῳ σηπτικῷ χρί-
 σας ἀπέδωκεν, ὁ δὲ χρησάμενος αὐτῷ φιλοτιμότε-
 ρον διὰ τὴν ἄγνοιαν ᾗψατο πανταχόθεν τῆς περὶ
 10 τοὺς ὀδόντας σαρκός. καὶ πρῶτον μὲν πόνοι συν-
 εχεῖς ἐγένοντο καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιτάσεις ἀλγηδό-
 νων, ἔπειτα σηπεδόνες ἀνιάτοι πάντη τοὺς ὀδόντας
 περιεῖχον. ἐπὶ δὲ τῆς τελευτῆς γενόμενος ἐκκλη-
 σιάσας τὸν λαὸν κατηγόρησε τῆς ἀσεβείας Ἀρχαγά-
 15 θου, καὶ τὰ μὲν πλήθη παρώξυνε πρὸς τὴν αὐτοῦ
 τιμωρίαν, τῷ δὲ δήμῳ τὴν δημοκρατίαν ἐφησεν ἀπο-
 διδόναι. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν βασιλέα διακείμενον 5
 ἐσχάτως ἤδη κατέθηκεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς Ὁξύθεμις ὁ
 πεμφθεὶς ὑπὸ Δημητρίου τοῦ βασιλέως, καὶ κατέ-
 20 κανυσεν ὄντα μὲν ἔμπνουν ἔτι, διὰ δὲ τὴν ιδιότητα
 τῆς περὶ τὴν σηπεδόνα συμφορᾶς οὐ δυνάμενον
 φωνὴν προῖεσθαι. Ἀγαθοκλῆς μὲν πλείστους καὶ
 ποικιλωτάτους φόνους ἐπιτελεσάμενος κατὰ τὴν δυ-
 ναστείαν, καὶ τῇ κατὰ τῶν ὁμοφύλων ὁμότητι
 25 προσθεὶς καὶ τὴν εἰς θεοὺς ἀσεβειαν, πρόεπουσαν
 ἔσχε τῇ παρανομίᾳ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν,
 δυναστεύσας μὲν ἔτη δύο τῶν τριάκοντα λείποντα,
 βιώσας δὲ δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, καθὼς
 Τίμαιος ὁ Συρακόσιος συγγράφει, καὶ Καλλίας καὶ
 30 αὐτὸς Συρακόσιος, εἰκοσι δύο βίβλους συγγράψας,
 καὶ Ἀντανδρος ὁ ἀδελφὸς Ἀγαθοκλέους καὶ αὐτὸς
 συγγραφεὺς. οἱ δὲ Συρακόσιοι τῆς δημοκρατίας 8

τυχόντες τὴν Ἀγαθοκλέους οὐσίαν ἐδήμευσαν, τὰς δὲ εἰκόνας τὰς ἀνατεθείσας ὑπ' αὐτοῦ κατέσπασαν. Μένων δὲ ὁ ἐπιβουλεύσας τῷ βασιλεῖ διέτριβεν ἐν τοῖς περὶ Ἀρχάγαθον, πεφευγὼς ἐκ τῶν Συρακουσῶν· πεφρονηματισμένος δὲ ἐπὶ τῷ δοκεῖν καταλε-
 5 λυκέναι τὴν βασιλείαν, τὸν μὲν Ἀρχάγαθον ἐδόλοφρόνησε, τοῦ δὲ στρατοπέδου κυριεύσας καὶ τὰ πλήθη λόγοις φιλανθρωποῖς ἰδιοποιησάμενος διέγνω πολεμεῖν τοῖς Συρακοσίοις καὶ δυναστείας ἀντέχεσθαι.
 [Exc. Hoeschel. p. 152, 153 H. 491—493 W.]

10

7 Ὅτι Ἀγάθαρχος ἀνδρεία καὶ ψυχῆς εὐτολμία πολὺ τοῦ κατὰ λόγον ὑπεραίρων τῆς ἰδίας ἡλικίας· ἦν γὰρ παντελῶς νέος.

17 Ὅτι οὗτος ὁ ἱστορικὸς τὰς ἁμαρτίας τῶν πρὸ ἑαυτοῦ συγγραφέων πικρότατα ἐλέγξας κατὰ μὲν
 15 τὰλλα μέρη τῆς γραφῆς πλείστην πρόνοιαν εἶχε τῆς ἀληθείας, ἐν δὲ ταῖς Ἀγαθοκλέους πράξεσι τὰ πολλὰ κατέψευσται τοῦ δυνάστου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐχθραν. φυγαδευθεὶς γὰρ ὑπ' Ἀγαθοκλέους ἐκ τῆς Σικελίας ζῶντα μὲν ἀμύνασθαι τὸν δυνάστην οὐκ
 20 ἴσχυσε, τελευτήσαντα δὲ διὰ τῆς ἱστορίας ἐβλασφήμησεν εἰς τὸν αἰῶνα. καθόλου γὰρ ταῖς προὔπαρχούσαις τῷ βασιλεῖ τούτῳ κακίαις ἄλλα πολλὰ παρ' ἑαυτοῦ προσθεὶς ὁ συγγραφεὺς, τὰς μὲν εὐημερίας ἀφαιρούμενος αὐτοῦ, τὰς δὲ ἀποτεύξεις, οὐ τὰς δι'
 25 αὐτὸν μόνον γενομένας, ἀλλὰ καὶ τὰς διὰ τύχην, μεταφέρων εἰς τὸν μηδὲν ἐξαμαρτόντα. γενομένου δὲ ὁμολογουμένως αὐτοῦ στρατηγικοῦ μὲν κατὰ τὴν ἐπίνοιαν, δραστικοῦ δὲ καὶ τεθαρρηκότος κατὰ τὴν ἐν τοῖς κινδύνοις εὐτολμίαν, οὐ διαλείπει παρ' ὅλην
 30 τὴν ἱστορίαν ἀποκαλῶν αὐτὸν ἄνανδρον καὶ δειλόν. καίτοι γε τίς οὐκ οἶδεν ὅτι τῶν πάποτε δυναστευ-

πάντων οὐδεὶς ἐλάττωσιν ἀφορμαῖς χρησάμενος μείζω
 βασιλείαν περιεποίησατο; χειροτέχνης γὰρ ἐκ παί-
 δων γενόμενος δι' ἀπορίαν βίου καὶ πατέρων ἀδο-
 ξίαν, ἐξ ὑστέρου διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν οὐ μόνον
⁵ Σικελίας σχεδὸν ὅλης ἐκυρίευσεν, ἀλλὰ πολλὴν τῆς
 Ἰταλίας τε καὶ Λιβύης τοῖς ὅπλοις κατεστρέψατο.
 θαυμάσαι δ' ἂν τις τοῦ συγγραφέως τὴν εὐχέριαν· ³
 παρ' ὅλην γὰρ τὴν γραφὴν ἐγκωμιάζων τὴν τῶν
 Συρακοσίων ἀνδρείαν, τὸν τούτων κρατήσαντα δι-
¹⁰ λία φησὶ διευηνοχέειν τοὺς ἅπαντας ἀνθρώπους.
 διὰ γὰρ τῶν ἐν ταῖς ἐναντιώσεσιν ἐλέγχων φανερός
 ἐστὶ τὸ φιλάληθες τῆς ἱστορικῆς παρρησίας προδε-
 δακῶς ἰδίας ἔνεκεν ἔχθρας καὶ φιλονικίας. διό-
 περ τὰς ἐσχάτας τῆς συντάξεως πέντε βίβλους τοῦ
¹⁵ συγγραφέως τούτου, καθ' ἃς περιείλφε τὰς Ἀγα-
 θοκλέους πράξεις, οὐκ ἂν τις δικαίως ἀποδέξαιτο.
 Ὅτι καὶ Καλλίας ὁ Συρακόσιος δικαίως ἂν καὶ ⁴
 προσηκόντως κατηγορίας ἀξιώθαι. ἀναληφθεὶς γὰρ
 ὑπ' Ἀγαθοκλέους καὶ δώρων μεγάλων ἀποδόμενος
²⁰ τὴν προφητίαν τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, οὐ διαλέλοι-
 πεν ἀδίκως ἐγκωμιάζων τὸν μισθοδότην. οὐκ ὀλί-
 γων γὰρ αὐτῷ πεπραγμένων πρὸς ἀσεβείας θεῶν
 καὶ παρανομίας ἀνθρώπων, φησὶν ὁ συγγραφεὺς
 αὐτὸν εὐσεβείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ πολὺ τοὺς ἄλλους
²⁵ ὑπερβεβληκέναι. καθόλου δέ, καθάπερ Ἀγαθοκλῆς
 ἀφαιρούμενος τὰ τῶν πολιτῶν ἐδωρεῖτο τῷ συγ-
 γραφεῖ μηδὲν προσήκοντα παρὰ τὸ δίκαιον, οὕτως
 ὁ θαυμαστὸς ἱστοριογράφος ἐχαρίζετο διὰ τῆς γρα-
 φῆς ἅπαντα τὰ γὰρ τῷ δυνάστη. ῥάδιον δ' ἦν,
³⁰ οἶμαι, πρὸς ἁμειψὴν χάριτος τῷ γραφεῖ τῶν ἐγκω-
 μίων μὴ λειψθῆναι τῆς ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους δωρο-
 δοκίας. [Exc. de virt. et vit. p. 258—262 V. 560, 561 W.]

18 Ὅτι Ἰκέταν στρατηγὸν ἀπέλυσαν Συρακόσιοι μετὰ
 δυνάμεως πρὸς Μένωνα πολεμῆσαι. καὶ μέχρι μέν-
 τινος διεπολέμει, φυγομαχούντων τῶν ἐναντίων καὶ
 εἰς παράταξιν οὐδαμῶς καταβαίνοντων. τῶν δὲ
 Καρχηδονίων συνεπιλαβομένων τοῖς περὶ Μένωνα, 5
 πολὺν ταῖς δυνάμεσιν ὑπερεχόντων, ἡναγκάσθησαν
 οἱ Συρακόσιοι δόντες ὁμήρους τοῖς Φοίνιξι τετρα-
 κοσίλους διαλύσασθαι τὸν πόλεμον καὶ καταγαγεῖν
 τοὺς φυγάδας. τῶν δὲ μισθοφόρων ἀτιμαζομένων
 ἐν ταῖς ἀρχαίρεσσι συνεβή στάσεως πληρωθῆναι 10
 τὴν πόλιν. διαστάντων οὖν ἐν τοῖς ὅπλοις τῶν τε
 Συρακοσίων καὶ τῶν μισθοφόρων, οἱ πρεσβῦται
 διαπρεσβευσάμενοι καὶ πολλὰ δεηθέντες ἀμφοτέρων
 μόγῃς κατέπαυσαν τὴν ταραχὴν ἐπὶ τῷ τοὺς μισθο-
 φόρους ἐν τακτῷ χρόνῳ τὰς ἑαυτῶν κτήσεις ἀπο- 15
 δομένους ἀπελθεῖν ἐκ Σικελίας. τούτων δὲ κυρω-
 θέντων, οἱ μὲν ξένοι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκλιπόν-
 τες τὰς Συρακούσας καὶ παραγεννηθέντες ἐπὶ τὸν
 πορθμὸν ὑπεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων ὥς ἂν
 φίλοι καὶ σύμμαχοι. ὑπὸ δὲ τῶν πολιτῶν φιλο- 20
 φρόνως ἀναληφθέντες εἰς τὰς οἰκίας νυκτὸς ἐφό-
 νευσαν τοὺς ὑποδεξαμένους, καὶ τὰς τούτων γυ-
 ναῖκας γήμαντες κατέσχον τὴν πόλιν. ἐκάλεσαν
 δὲ ταύτην Μαμερτίνην ἀπὸ τοῦ Ἄρεος, διὰ τὸ
 τοῦτον κατὰ τὴν ἐκείνων διάλεκτον Μάμερτον κα- 25
 λεῖσθαι.

2 Οἷς γὰρ οὐ μέτεστι τῆς δημαρχίας, τούτους οὐδὲ
 τῆς ὑπὸ δημάρχου κυρουμένης ψήφου κοινωνεῖν.
 [Exc. Hoeschel. p. 153, 154 H. 493 W.]

3 Ὅτι οἱ μισθοφόροι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκλιπόν- 30
 τες τὰς Συρακούσας προσεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Μεσ-
 σηνίων ὥς ἂν φίλοι καὶ σύμμαχοι. ὑπὸ δὲ τῶν

πολιτῶν φιλοφρόνως ἀναληφθέντες εἰς τὰς ἰδιωτικὰς οἰκίας νυκτὸς ἐφόνευσαν τοὺς ὑποδεξαμένους, καὶ τὰς τῶν παρανομηθέντων γυναῖκας γήμαντες κατέσχον τὴν πόλιν. [Exc. de virt. et vit. p. 262 V. 561 W.]*)

Μηνύσει δ' ἀκριβέστερον τὸ τῆς γυναικὸς (Phi-19 lae) ἦθος προῶν ὁ λόγος καὶ τὰ πράγματα λαμβάνοντα μεταβολὴν καὶ κρίσιν ἐσχάτην τῆς περὶ Δημήτριον βασιλείας. [Diod. 19, 59.]

10 Ὅτι τοῦ Δημητρίου φυλαττομένου εἰς Πέλλαν, 20
 Ἀνσίμαχος πρέσβεις ἀποστείλας ἤξιον τὸν Σέλευκον μηδενὶ τρόπῳ τὸν Δημήτριον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφείναι, πλεονέκτην ἄνδρα καὶ πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιβεβουλευκότα· ἐπηγγέλλετο δὲ αὐτῷ δώσειν
 15 ὑπὲρ τῆς ἀναιρέσεως τῆς τούτου τάλαντα δισχίλια. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς μὲν πρεσβευταῖς ἐπετίμησε παρακαλοῦσιν αὐτὸν μὴ μόνον ἀδετῆσαι πίστιν, ἀλλὰ καὶ συνωκειωμένον αὐτῷ τὸ μύσος ἐκεῖνο ἐπανελέσθαι· πρὸς δὲ τὸν υἱὸν Ἀντίοχον ἐν τῇ Μηδίᾳ
 20 διατρίβοντα γράψας συνεβούλευσε πῶς χρηστέον ἐστὶ τῷ Δημητρίῳ. κεκρικῶς γὰρ ἦν αὐτὸν ἀπολύειν καὶ κατάργειν ἐπὶ τὴν βασιλείαν μεγαλοπρεπῶς· ἔσπευδε δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ χάριν συνεπιγράψαι ταῖς εὐεργεσίαις, ὥς ἂν γεγαμηκός αὐ-

*) Ῥωμαῖοι τοὺς πολεμικοὺς Μαμερτοὺς καλοῦσιν, ὡς ἴστορεῖ πον ἢ Διόδωρος ἢ Δίων· οὐ γὰρ ἀκριβῶς μέμνηται· γράφων οὕτω πως· „Μεσσηνίους κατακόφαντες τοὺς ὑποδεξαμένους αὐτοὺς κατέσχον Μεσσήνην καὶ Μαμερτοὺς ἐαυτοὺς ὠνόμασαν, τουτέστι πολεμικοὺς. Μάμερτος γὰρ ὁ Ἄρης παρὰ Ῥωμαίοις καλεῖται.“ [Tzetz. ad Lycophr. 938.] Diodori si esset fragmentum, ponendum foret l. XXI, post fragm. XVIII, 1.

τοῦ Στρατονίκην τὴν Δημητρίου καὶ τέκνα γεγεννηκότος ἐξ αὐτῆς. [Exc. de virt. et vit. p. 262 V, 561, 562 W.]

- 21 Ὅτι δὲ τοῖς μὲν πολεμίοις εἶναι φοβερώτατον, τοῖς δὲ φίλοις διαμένειν βέβαια προσηνέστατον. 5
- 2 Ἐπειδὴ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἀγνοήσαντες τὸ συμφέρον τοῖς πρὸς χάριν λόγοις ἐπηκολουθήσατε, νῦν τοῖς ἔργοις ἑορακότες τὰ κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν χήματα μεταδιδάχθητε.
- 3 Τὸ μὲν γὰρ ἀγνοῆσαι ποτε κατὰ τὸν βίον ἐστὶν 10 ἀνθρώπου, τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πράγμασι πλεονάκις ἁμαρτάνειν τέλος ἐξεστηκότος τοῖς λογισμοῖς· ὅσῳ γὰρ πλείοσιν ἐλαττώμασι περιπεπτώκαμεν, τοσούτῳ μείζονος τιμωρίας ἄξιοι τυχεῖν ὑπάρχομεν.
- 4 Ἐπὶ τοσοῦτον γάρ τινες τῶν πολιτῶν προελη- 15 λύθασι πλεονεξίας ὥστε βούλεσθαι τοὺς ἰδίους οἰκους λαμπροὺς κατασκευάζειν ἐκ τῶν τῆς πατρίδος ἀτυχημάτων.
- 5 Οἱ δὲ περὶ τοὺς βοηθοῦντας τοῖς ἄλλοις ἀνομήσαντες πῶς ἂν χρῆσαιντο περὶ αὐτῶν; 20
- 6 Ὅτι δὲ τοῖς μὲν ἡμαρτημένοις δοῦναι συγγνώμην, εἰς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἔχειν εἰρήνην.
- 7 Ὅτι οὐ δὲ τοὺς ἁμαρτήσαντας ἐκ παντὸς τρόπου κολάζειν, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις μὴ 25 μεταδιδασκομένους.
- 8 Ὅτι προτερεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἡ μὲν ἐπιείκεια τῆς ὀργῆς, ἡ δὲ εὐεργεσία τῆς τιμωρίας.
- 9 Ὅτι καλὸν καὶ εὐθετόν ἐστι λύειν μὲν τὴν ἐχθραν, ἀντεισάγειν δὲ φιλίαν. ὅταν γὰρ εἰς ἀπορίαν ἔλθῃ ὁ ἀνθρώπος, ἐπὶ πρώτην τὴν τῶν φίλων ἀρπαγὴν 30 ὁρμαῖν εἰσθδεν. [Exc. Hoeschel. p. 154 H. 493, 494 W.]
- Ὅτι ὅταν εἰς ἀπορίαν ἔλθῃ στρατιώτης ἀλλό-

φυλος, ἐπὶ πρώτην τὴν τῶν φίλων ἀρπαγὴν ὀρμαῖν εἶωθεν.

Ἐμφυτος γὰρ πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἢ τοῦ πλέο- 10
νος ἐπιθυμία τοιαύτης οὐκ ἀφ᾽ἑξεται πόλεως. [Exc.
5 Vat. p. 45.]

Ὅτι ἔμφυτος οὐσα τοῖς ἀνθρώποις ἡ τοῦ πλείο-
νος ἐπιθυμία τῆς τοιαύτης ὁρμῆς οὐδ' ὅλως ἀφέ-
ξεται.

Αἰεὶ γὰρ τὸ τῆς ὑπερηφανίας μέγεθος καὶ τὸ τῆς 11
10 ἐσθῆτος τυραννικὸν οἶκοι φυλάττειν, εἰς δὲ πόλιν
ἐλευθέραν εἰσιόντα τοῖς ἐνθάδε νόμοις πεῖθεσθαι.

Οὗ γάρ τις τὸ γένος καὶ τὴν βασιλείαν κεκλη- 12
ρονόμηκε, τούτου θελήσει καὶ τῆς εὐδοξίας γενέ-
σθαι διάδοχος· αἰσχρὸν γάρ ἐστι τὸ μὲν ὄνομα φέ-
15 ρειν Πύρρου τοῦ Ἀχιλλέως, ταῖς δὲ πράξεσι φαί-
νεσθαι Θερσίτην.

Ὅσῳ γάρ τις πλείονος κυριεύει δόξης, τοσοῦτῳ 13
μείζονα χάριν ἔξει τοῖς αἰτίοις τῶν εὐτυχημάτων.
ὥστε ὧν δύναται τις τυγχάνειν μετὰ δόξης καὶ χά-
20 ριτος, τούτων οὐκ ἂν ἐπιθυμήσαι μετὰ ἀδικίας καὶ
ὀνείδους κυριεύσαι.

Καλὸν οὖν ἐστίν, ὧ ἄνθρωποι, ἐν τοῖς ἄλλο- 14
τροίοις ἀμαρτήμασι περὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας λαμ-
βάνειν τὴν πείραν.

25 Ὅτι οὐ δεῖ προκρίνειν τινὰ τῆς μὲν συγγενείας 15
τὴν ἄλλοτριότητα, τῆς δὲ τῶν συμμάχων εὐνοίας τὸ
τῶν πολεμίων μῖσος. [Exc. Hoeschel. p. 155 H. 494 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXII.

- 1 Ὅτι πάτριόν ἐστι τοῖς Ἑπειρώταις μὴ μόνον περὶ
 τῆς ἰδίας πατρίδος ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν
 φίλων καὶ συμμάχων κινδυνεύειν.
- 2 Ὅτι Δέκιος ὁ Ῥωμαῖος χιλιάρχος φύλαξ γενόμε-
 νος Ῥηγίου διὰ Πύρρον τὸν βασιλέα, κατέσφαξεν ⁶
 αὐτούς, καὶ τὰς κτήσεις καὶ τὰς γυναικὰς ἰδιοποιή-
 σατο. Καμπανοὶ δὲ οὗτοι ἦσαν, καὶ ἐποίησαν κατὰ
 τὸν ὅμοιον τρόπον Μαμερτίνοις, ὥσπερ ἐκεῖνοι
 Μεσσηνίους σφάξαντες. εἶτα τὴν διαίρεσιν τῆς κτή-
 σεως τῶν ἡτυχηκότων ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπε- ¹⁰
 σεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου φνυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων
 Καμπανῶν. συνήργησαν δὲ καὶ Μαμερτίνοι, οἱ
 μετὰ τῶν λειψθέντων χρημάτων στρατηγὸν ἐποίη-
 σαν. καὶ δὴ ὀφθαλμίας νόσου αὐτὸν περιεχούσης,
 τῶν ἱατρῶν τὸν δόκιμον μεταστελαιμένου αὐτοῦ, ¹⁵
 τὴν ὕβριν τῆς πατρίδος ἐκδικῶν κανθαρίσιν ὑπὲρ-
 λειψε τὸν Δέκιον καὶ τῆς ὀράσεως αὐτὸν ἀπεστέ-
 ρησε, καὶ φεύγει ἐκ Μεσσήνης. [Exc. Hoeschel.
 p. 155 H. 494, 495 W.]
- 3 Ὅτι εἰς τὸ Ῥήγιον ἀπεστάλη φρουρὰ ὑπὸ Ῥω- ²⁰
 μαίων. ὁ δὲ χιλιάρχος Δέκιος, τὸ γένος Καμπανός,
 πλεονεξία καὶ τόλμῃ διαφέρων, ἐμιμήσατο τὴν τῶν
 Μαμερτίνων παρανομίαν. ἐκεῖνοί τε γὰρ προσδε-
 χθέντες ὑπὸ Μεσσηνίων ὡς φίλοι τὴν μὲν πόλιν

παραδώσειν. Ἄννων δὲ πολεμήσας ἐν δυσὶ μάχαις
ἀπέβαλε στρατιώτας πεζοὺς μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς
δὲ διακοσίους, ζωγρίας δὲ τετρακισχιλίους. ἐλέφαν-
τας ὀκτὼ θανεῖν, τριάκοντα τρεῖς δὲ κατατραυμα-
5 τισθῆναι.

Ὅτι πόλις ἦν καὶ ἡ Ἐντελλίνα. 2

Ὁ δὲ Ἄννων βουλευσάμενος ἐμφρόνως ἐνὶ στρα- 3
τηγήματι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα καὶ τοὺς πολεμίους
ἀνείλεν.

10 Ἐξ δὲ μῆνας παρακαθίσαντες οὕτω παρέλαβον 9
Ἀκράγαντα, δούλους δὲ ἄφαντες ἅπαντας πλεόν τῶν
δισμυρίων καὶ πεντακισχιλίων. ἀπέβαλον δὲ καὶ
Ῥωμαῖοι πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ μφ'.
Ἄνωνα δὲ οἱ Καρχηδόνιοι ἐξημίωσαν χροσσοῖς ἕξα- 2
15 κισχιλίοις ἀτιμάσαντες, ἀντὶ δὲ τούτου στρατηγὸν
ἀπέστειλαν εἰς Σικελίαν Ἀμίλκαν. Μυτίστρατον δὲ 3
πολιορκήσαντες Ῥωμαῖοι, καὶ πολλὰς μηχανὰς ποι-
ήσαντες, μετὰ μῆνας ἑπτὰ ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι,
πολλοὺς στρατιώτας ἀποβαλόντες. Ἀμίλκας δὲ τοῖς 4
20 Ῥωμαίοις συναντήσας εἰς Θέρμας καὶ πολεμήσας
ἐνίκησε καὶ ἀπέκτεινεν ἑ, παρ' ὀλίγον δὲ ὅλην τὴν
δύναμιν. ἦν δὲ καὶ τὸ Μάξαριν φρούριον ὑπὸ Ῥω-
μαίων ἐξηνδραποδισμένον. Ἀμίλκας δὲ ὁ Καρχη-
δόνιος Καμάριναν ὑπὸ προδοτῶν παρέλαβε δεύτε-
25 ρον· μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας καὶ τῆς Ἑννης ἐκυρ-
ευσεν ὃν τρόπον καὶ Καμαρίνης. τὸ δὲ Δρέπανον
τειχίσας καὶ πόλιν καταστήσας μετώκισε τοὺς Ἐρυ-
κίνοους, καὶ τὸν Ἐρυνκα κατέσκαψε πλὴν τοῦ περὶ
τὸ ἱερὸν τόπου. τρίτον δὲ πολιορκήσαντες τὴν Μυ-
30 τίστρατον Ῥωμαῖοι εἶλον καὶ κατέσκαψαν τὴν πό-
λιν, καὶ τὰ ὑπολειφθέντα σώματα λαφυροπωλήσαν-
τες. μετὰ ταῦτα δὲ εἰς Καμάριναν ἦλθον, καὶ ταύτῃ 5

ρῶν τὰ τείχη καὶ τὰς οἰκίας, τοὺς λαοὺς τῆς Γέλας εἰς τὴν Φιντιάδα μετήνεγκε, κτίσας τεῖχος καὶ ἀγορὰν ἀξιόλογον καὶ ναοὺς θεῶν.

- 3 Ὅθεν μαιφόνον γεγονότος, ὑπὸ πασῶν τῶν πόλεων εἰμισήθη τῶν οὐσῶν ὑπ' αὐτῷ, καὶ τοὺς πρὸς φρουρὰν ὄντας ἐδίωξαν, ἐν οἷς πρῶτον ἀπέστησαν Ἀγυριναῖοι. [Exc. Hoeschel. p. 155, 156 H. 495 W.]

- 4 Ὅτι Φιντίας τῶν πόλεων βιαίως ἄρχων καὶ πολλοὺς τῶν εὐπόρων ἀναιρῶν ὑπὸ τῶν ὑποτεταγμένων διὰ τὴν παρανομίαν ἐμισεῖτο. διόπερ ἀπάντων ὄντων πρὸς ἀπόστασιν, ταχὺ ταπεινωθεὶς μετεβέλετο τὸν τρόπον, καὶ φιλανθρωπότερον ἄρχων διακατέσχε τοὺς ὑπὸ χειρᾶ.

- 3 Ὅτι Πτολεμαῖος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς, τὴν μὲν ἡλικίαν νέος ὢν παντελῶς, πραγμάτων δὲ πολεμικῶν ἄπειρος, φύσει δὲ θρασὺς καὶ προπετής, οὐδὲν τῶν χρησίμων προενοεῖτο· τῶν γὰρ φίλων αὐτῷ συμβουλευόντων ἀναδέξασθαι τοὺς ἀφυστεροῦντας, οὐ προσέσχε. [Exc. de virt. et vit. p. 265 V. 562 W.]

- 4 Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τούτους, τῶν Γαλατῶν ἐπικειμένων τῇ Μακεδονίᾳ καὶ λεηλατούντων αὐτήν, διὰ τὸ πολλοὺς ἐπεμβαίνοντας τῇ βασιλείᾳ πρὸς βραχὺ κρατεῖν καὶ ἐκπίπτειν αὐτῆς, ὢν εἰς καὶ Μελέαγρος ἀδελφὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, πρὸς ὀλίγας ἡμέρας δυναστεύσας καὶ ἐκπεσὼν· ὥσάντως δὲ καὶ Ἀντίπατρος ἡμέρας τεσσαράκοντα πέντε· μεθ' οὓς Σωσθένης, ἔτι δὲ Πτολεμαῖος, πρὸς δὲ τοῖς Ἀλέξανδρος καὶ Πύρρος ὁ Ἡπειρώτης· οἱ πάντες ἔτη τρία κατὰ Διόδωρον. [Georg. Syncell. Chronogr. p. 266, D.]

- 5 Ὅτι Ἀπολλόδωρος ἐπιθέμενος τυραννίδι, καὶ βεβαιῶσαι κρίνας τὴν συνωμοσίαν, μειρακίσκου τινὰ

φίλον αὐτοῦ καλέσας ὥς ἐπὶ θυσίαν καὶ σφαγιάσας τοῖς θεοῖς, τὰ τε σπλάγγνα τοῖς συνομόδοσιν ἔδωκε φραγεῖν καὶ τὸ αἷμα κεράσας οἶνον πιεῖν παρεκέλευσατο.

- 5 Ὅτι ὁ αὐτὸς Ἀπολλόδωρος Γαλάτας εὐρών, καὶ 2
τούτοις ὅπλα διδούς καὶ δωρεαῖς τιμήσας, δορυφό-
ροις ἐχοῖτο πιστοῖς καὶ πρὸς τὰς κολάσεις εὐθέτοις
διὰ τὴν ὡμότητα. τὰς δὲ τῶν εὐπόρων οὐσίας δη-
μεύων πλήθος χρημάτων ἤθροισεν. ἀναβιβάσας δὲ
10 τοὺς στρατιωτικούς μισθοὺς καὶ μεταδιδούς τοῖς
πένησι τῆς εὐπορίας, δύναμιν ἀξιόλογον περιποιή-
σατο. ἐκτραπεῖς δὲ εἰς ὡμότητα καὶ πλεονεξίαν
εἰσεπράττετο τοὺς πολιτικούς χρήματα, καὶ πολλοὺς
μὲν ἄνδρας, οὐκ ὀλίγας δὲ γυναῖκας τῇ διὰ τῶν
15 βασάνων τιμωρίᾳ βιαζόμενος ἠνάγκασε πάντα ἄρ-
γυρον καὶ χρυσὸν παραδιδόναι. εἶχε δὲ τυραννίδος
εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον Καλλιφῶντα τὸν Σικε-
λόν, συνδιατετριφότε πολλοῖς τοῖς κατὰ τὴν Σικε-
λίαν τυράννοις. [Exc. de virt. et vit. p. 265, 266 V.
20 562 W.]

- Ὅτι ἡ Καδμεία νίκη παροιμία ἐστίν. ἐστὶ δὲ 6
οὕτω· τὸ τοὺς νικήσαντας συμφορὰν ἔχειν, τοὺς δὲ
ἡττημένους μηδὲν κινδυνεύειν διὰ τὸ μέγεθος τῆς
ἡγεμονίας. [Exc. Hoeschel. p. 156 H. 495 W.]
- 25 Ὅτι Πύρρος ὁ βασιλεὺς πολλοὺς τῶν Ἑπειρω- 2
τῶν τῶν συνδιαβεβηκότων ἀποβεβληκώς, ἐπεὶ τις
ἠρώτησεν αὐτὸν τῶν ἰδιοξένων πῶς τὰ κατὰ τὴν
μάχην ἀπήντησεν αὐτῷ, εἶπεν, ἂν ἔτι μῖα μάχη
νικήσῃ τοὺς Ῥωμαίους, οὐδεὶς αὐτῷ τῶν στρατιω-
30 τῶν τῶν συνδιαβεβηκότων ἀπολειφθήσεται. ταῖς
γὰρ ἀληθείαις ἀπάσας τὰς νίκας ἔσχε Καδμείας κατὰ
τὴν παροιμίαν· οἱ γὰρ ἡττηθέντες οὐδὲν ἐταπεινώ-

θησαν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἡγεμονίας, ὁ δὲ νικήσας τὴν τῶν ἡττημένων βλάβην καὶ συμφορὰν ἀνεδέδεκτο.

- 3 Ὅτι Κινέας πρεσβευτῆς ἀποσταλεῖς παρὰ Πύρρου περὶ διαλύσεως πρὸς Ῥωμαίους, οὗτος πειστικὸς ὢν ἐν τῷ πρεσβεύειν καὶ δῶρα πολυτελεῖ τοῖς εὐθέτοις ἐδίδου. οἱ δὲ οὐκ ἔλαβον ταῦτα, πάντες δὲ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν ἔδωκαν αὐτῷ ὅτι νῦν μὲν ὄντος αὐτοῦ πολεμίου μηδαμῶς ἀρμόζειν τὴν δωρεάν, ἐὰν δὲ καταπραΐηται τὴν εἰρήνην καὶ γένηται φίλος Ῥωμαίων, ἡδέως προσδέξεσθαι τὴν δόσιν οὔσαν ἀκατηγόρητον. [Exc. Val. p. 46.]
- 7 Ὅτι Φιντίας ὁ Φιντιάδος κτίστωρ, Ἀκράγαντος τύραννος, εἶδεν ὄναρ δηλοῦν τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν, ὣν ἄρριον κνηροῦντος ὀρμηῆσαι κατ' αὐτοῦ τὴν ὦν καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ τοῖς ὁδοῦσι πατάξαι καὶ διελάσαντα τὴν πληγὴν κτείνει.
- 2 Ὅτι Ἰκέτας ἐννέα ἔτη δυναστεύσας Συρακόσας ὑπὸ Θοίνωνος τοῦ Μαμέως ἐκβάλλεται τῆς τυραννίδος.
- 3 Ὅτι Θοίνων καὶ Σωσίστρατος διαδεξάμενοι Ἰκέταν οὕτω πάλιν προσκαλοῦνται Πύρρον τὸν βασιλέα εἰς Σικελίαν.
- 4 Ὅτι Μαμερτίνοι οἱ Μεσσηνίους δολοφονήσαντες, συμμαχίαν μετὰ Καρχηδονίων ποιήσαντες, ἔκριναν κοινῇ διακωλύειν Πύρρου τὴν εἰς Σικελίαν διάβασιν. Τυνδαρίων δὲ ὁ Ταυρομενίας τύραννος ἐκλίνε πρὸς αὐτόν, καὶ ἔτοιμος ἦν δέξασθαι τῇ πόλει τὰς μετ' αὐτοῦ δυνάμεις.
- 5 Ὅτι Καρχηδόνιοι συμμαχίαν ποιήσαντες μετὰ Ῥωμαίων πεντακοσίους ἄνδρας ἔλαβον εἰς τὰς ἰδίας ναῦς, καὶ εἰς τὸ Ῥήγιον διαβάντες προσβολὰς ποι-

ούμενοι τῆς μὲν πολιορκίας ἀπέστησαν, τὴν δὲ παρεσκευασμένην ὕλην εἰς ναυπηγίαν ἐνέπηρσαν, καὶ διέμειναν φυλάττοντες τὸν πορθμὸν, παρατηροῦντες τὴν διάβασιν Πύργου.

5 Ὅτι Θούωνος τῆς Νήσου κυριεύοντος καὶ Σω- 6
σιστράτου τῆς Συρακόσης τυραννοῦντος, ἔχοντες στρατιώτας μυρίους διεπολέμουν ἀλλήλοις· ἀμφοτέροι δὲ κάμνοντες τῷ πολέμῳ διεπρεσβεύοντο πρὸς Πύργον.

10 Ὅτι Πύργος ἐν Ἰταλίᾳ ἐπολέμησεν ἔτη δύο καὶ 8
μῆνας τέσσαρας. Ὅτι τούτου παρασκευαζομένου πρὸς τὸν ἔκπλουν, τὰς Συρακόσας Καρχηδόνιοι ἐπολιόρκουν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ἐκατὸν ναυσὶν ἐφορμοῦντες τῷ μεγάλῳ λιμένι· πεξῇ δὲ
15 πέντε μυριάσι πλησίον τῶν τειχῶν στρατεύοντες τειχήρεις συνείχον τοὺς Συρακοσίους, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν κατατρέχοντες ἐρημὸν κατεσκεύασαν. διὸ 2
τῷ πολέμῳ κάμνοντες οἱ Συρακοῖσιοι τὰς ἐλπίδας εἶχον ἐν τῷ Πύργῳ διὰ Λάναςσαν τὴν γυναικα,
20 τὴν θυγατέρα Ἀγαθοκλέους, ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀλέξανδρον υἱόν, καὶ διὰ τοῦτο καθ' ἡμέραν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις πρέσβεις ἔστελλον πρὸς αὐτόν. ἐμβιβάσας δὲ τὸν λαὸν εἰς τὰς ναῦς καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Τά-
25 ραντος, καὶ δεκαταῖος εἰς Λοκροὺς κατῆρεν. ἐν 3
τεῦθεν καταπλεύσας τὸν πορθμὸν καὶ διάρας Σικελίαν, κατῆρεν εἰς τὴν Ταυρομένιον. ἐκεῖθεν προσλαβόμενος εἰς συμμαχίαν Τυνδαρίωνα τὸν δυνάστην Ταυρομενίας, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ στρατιώτας,
30 κατέπλευσεν εἰς τὴν Κατάνην. καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων μεγάλως καὶ χρυσοῖς στεφάνοις στεφθεὶς ἀπεβίβασε τὴν πεξῆν δύναμιν. ταύτης δὲ

- πορευομένης εἰς Συρακόσας, καὶ ὁ στόλος συμπα-
 ρέπλει κεκοσμημένος πρὸς ναυμαχίαν. ὥς δὲ πλη-
 σίον ἐγένοντο Συρακόσῃς, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι
 προαπεσταλκότες τριάκοντα ναῦς διὰ τινὰς χρεῖας
 ἀναγκαίας, ταῖς καταλειμμέναις οὐκ ἐτόλμησαν
 4 πολεμῆσαι. διόπερ Πύρρος ἀκινδύνως διέπλευσεν
 εἰς Συρακόσας, καὶ παρέλαβε τὴν Νῆσον παρὰ Θοί-
 νωνος, τὴν δὲ ἄλλην πόλιν παρὰ Συρακοσίων καὶ
 Σωσιστράτου. οὗτος δὲ ἐκυρίευσεν Ἀκράγαντος καὶ
 πολλῶν ἄλλων πόλεων, ἔχων στρατιώτας ὑπὲρ τοὺς 10
 μυρίους. καὶ τὸν μὲν Θοίνωνα καὶ Σωσίστρατον
 καὶ τοὺς Συρακοσίους κατήλλαξε καὶ εἰς ὁμόνοιαν
 5 ἤγαγεν, ὥς μεγάλης ἀποδοχῆς διὰ τὴν εἰρήνην. ὁ
 δὲ βασιλεὺς παραλαβὼν τὰ τε βέλη καὶ τὰς μηχαν-
 ας καὶ τὰς ἐν τῇ πόλει παρασκευάς. αἱ δὲ ναῦς 15
 αἷς παρέλαβεν ἐν ταῖς Συρακόσαις, κατὰφρακτοὶ ἑκα-
 τὸν εἴκοσι καὶ ἄφρακτοὶ εἴκοσι· ἡ μὲν βασιλικὴ ἐν-
 νήρης· ὁ δὲ σύμπας στόλος σὺν ταῖς μετ' αὐτοῦ
 κομισθεῖσαις πλείους διακοσίων. ἐν τούτῳ δὲ ὄν-
 τος αὐτοῦ, ἦκον πρέσβεις ἐκ Λεοντίνων ἀπὸ Ἡρα- 20
 κλείδου τοῦ δυνάστου, λέγοντες παραδῶσειν τῷ
 βασιλεῖ τὴν πόλιν καὶ τὰ φρούρια καὶ στρατιώτας
 πεζοὺς τετρακισχιλλοὺς, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίους. ἦκον
 δὲ καὶ ἕτεροι πλείστοι εἰς Συράκοσαν, λέγοντες τὰς
 πόλεις παραδῶσειν καὶ συνεργήσειν τῷ Πύρρῳ. ὁ 25
 δὲ πάντας φιλανθρωπῶς ἀποδεξάμενος ἀπέλυσεν εἰς
 τὰς ἰδίας πατρίδας, ἐλπίζων καὶ Λιβύης τυχεῖν.
- 6 Ὅτι ὁ λιμὴν ὁ Κορινθιακὸς Λέχαιος καλεῖται.
- 9 Ὅτι Βρέννος ὁ βασιλεὺς Γαλατῶν μετὰ πεντε-
 καίδεκα μυριάδων θυρεοφόρων καὶ ἱππέων μυρίων 30
 καὶ ἑτέρων ἀγοραίου ὄχλου καὶ ἐμπόρων πλείστον
 καὶ ἀμαξῶν δισχιλίων εἰς Μακεδονίαν ἐλθὼν πό-

λεμον ἐποίησεν, ἐν ᾧ πολλοὺς στρατιώτας ἀποβα-
λὼν ὥς μὴ ἰσχύσας, ὕστερον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλ-
θὼν καὶ εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, θέλων ἀπο-
συλῆσαι αὐτό. καὶ πολλοῦ πολέμου γεγονότος μυ-
5 ριάδας ἐκείσε στρατιωτῶν ἀποβαλὼν ἐπλήγη καὶ
αὐτὸς Βρέννος τρισὶ πληγαῖς. βαρυνόμενος δὲ καὶ 2
πρὸς θάνατον, συναγαγὼν τὸν λαὸν αὐτοῦ διελά-
λησε τοῖς Γαλάταις, συμβουλεύσας αὐτοῖς ἑαυτὸν
καὶ τοὺς τραυματίας ἅπαντας ἀποκτείνειν, καὶ τὰς
10 ἑμάξας καύσαντας εὐζώνους εἰς τὰ οἰκεία ἐπανελ-
θεῖν, βασιλέα δὲ καταστήσαι Κιχώριον. Βρέννος δὲ
ἄκρατον πολὺν ἐμφορησάμενος ἑαυτὸν ἀπέσφαξε.
Κιχώριος δὲ τοῦτον θάψας τοὺς τραυματίας καὶ 3
τοὺς ὑπὸ χειμῶνος καὶ πείνης ταλαιπωρήσαντας
15 ἀνείλεν, ὄντας περὶ δισμυρίους· καὶ οὕτως τοῖς λοι-
ποῖς διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ πρὸς οἶκον τὴν πορείαν
ἐποιεῖτο. κατὰ δὲ τὰς δυσχωρίας οἱ Ἕλληνες ἐπι-
τιθέμενοι τὰς οὐραγίας ἀπέκοπτον, καὶ τὴν ἀπο-
σκευὴν ἦραν ἅπασαν. πορευόμενοι δὲ πρὸς Θερμο-
20 πύλας, καὶ σπανιζούσης αὐτοῦ τροφῆς, ἀπέλιπον ἄλ-
λους δισμυρίους. διὰ δὲ τῶν Λαρδάνων διερχόμενοι
ἅπαντες διεφθάρησαν, καὶ οὐδεὶς ὑπελείφθη ἀπελθεῖν
οἶκον. [Exc. Hoeschel. p. 156—158 H. 495—497 W.]

Ὅτι Βρέννος ὁ τῶν Γαλατῶν βασιλεὺς εἰς ναὸν 4
25 ἐλθὼν ἀργυροῦν μὲν ἢ χρυσοῦν οὐδὲν εἶδεν ἀνά-
θημα, ἀγάλματα δὲ μόνα λίθινα καὶ ξύλινα κατα-
λαβὼν κατεγέλασεν ὅτι θεοὺς ἀνθρωπομόρφους εἶ-
ναι δοκοῦντες ἴστασαν τούτους ξυλίνους τε καὶ
λιθίνους.

30 Ὅτι οἱ ἐν Δελφοῖς ὄντες κατὰ τὴν τῶν Γαλατῶν 5
ἔφοδον θεωροῦντες πλησίον ὄντα τὸν κίνδυνον,
ἐπηρώτησαν τὸν θεὸν εἰ τὰ χρήματα καὶ τὰ τέκνα

καὶ τὰς γυναῖκας ἀποκομίσωσιν ἐκ τοῦ μαντείου
 πρὸς τὰς ὀχυρωτάτας τῶν πλησίον πόλεων. ἡ δὲ
 Πυθία τοῖς Δελφοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκε προστάττειν
 τὸν θεὸν εἶναι τὰ ἀναθήματα καὶ ἅλλα τὰ πρὸς τὸν
 κόσμον τῶν θεῶν ἀνήκοντα κατὰ χώραν ἐν τῷ μαν-
 τεῖῳ· φυλάξειν γὰρ ἅπαντα τὸν θεὸν καὶ μετ' αὐ-
 τοῦ τὰς λευκὰς κόρας. ὄντων δὲ ἐν τῷ τεμένει
 δνεῖν νεῶν παντελῶς ἀρχαίων Ἀθηναῖς προνάου καὶ
 Ἀρτέμιδος, ταύτας τὰς θεοὺς ὑπέλαβον εἶναι τὰς
 διὰ τοῦ χρησμοῦ προσαγορευομένας λευκὰς κόρας. 10
 [Exc. Vat. p. 46, 47.]

- 10 Ὁ Πύρρος τὰ κατὰ Συρακόσας καὶ Λεοντίνους
 καταστησάμενος, μετὰ δυνάμεως ἐπὶ τὴν Ἀκράγαντα
 προῆλθεν. ὄντος δὲ αὐτοῦ περὶ τὴν ὁδοιπορίαν,
 ἦκον ἐν ναυσὶ λέγοντες τὴν φρουρὰν τὴν Καρχη- 15
 δονίων ἐκβεβληκέναι, ἣν εἶχον ὅπως μὴ Φιντίας
 δυναστεύσῃ αὐτῶν, λέγοντες τὴν πόλιν παραδώ-
 σειν καὶ συμμάχους γενέσθαι. αὐτοῦ δὲ ἀναλαβόντος
 τὴν στρατιάν, εἰς Ἀκράγαντα παραρενόμενος τὴν
 μὲν πόλιν ἔλαβε παρὰ Σωσιστράτου καὶ τοὺς στρα- 20
 τιώτας, πεζοὺς μὲν ὀκτακισχιλίους, ἵππεις δὲ ὀκτα-
 κοσίους, πάντας δὲ ἐπιλέκτους, οὐδὲν ἀπολείπομέ-
 νους τῶν Ἑπειρωτῶν· παρέλαβε δὲ καὶ τριάκοντα
 2 πόλεις ὧν ἦρχε Σωσίστρατος. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπο-
 στείλας εἰς Συρακόσας ἤγαγεν ὄργανα πολιορκητικὰ 25
 καὶ βελῶν πληθος. ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν τῶν Καρ-
 χηδονίων ἐπικράτειαν, ἔχων πεζοὺς τρισμυρίους,
 ἵππεις δὲ χιλίους πεντακοσίους καὶ ἐλέφαντας. καὶ
 πρώτην πόλιν Ἡράκλειαν προσηγάγετο, φρουρομέ-
 νην ὑπὸ Καρχηδονίων· μετὰ δὲ ταῦτα Ἀζῶνας παρέ- 30
 λαβεν. εἰτα Σελινούντιοι τῷ βασιλεῖ προσεχώρησαν,
 εἰτα Ἀλικυναῖοι καὶ Ἐγρεσταῖοι καὶ ἄλλαι πλείεσται

πόλεις. Ἐρυκίνης δὲ ἐχούσης φρουρὰν ἀξιόλογον 3
 Καρχηδονίων, καὶ φύσιν ἐχούσης ὀχυρὰν καὶ δυσ-
 πολιορκητον, ἔκρινεν ὁ Πύρρος βία ταύτην ἐξελεῖν
 διὰ πολιορκίας. διὸ καὶ τοῖς τείχεσι προσαγαγὼν
 5 μηχανάς, καὶ πολιορκίας μεγάλης γενομένης καὶ
 ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, βουλόμενος φιλοδοξῆσαι
 ὁ βασιλεὺς καὶ πρὸς τὴν Ἡρακλέους δόξαν ἀμιλλώμε-
 νος πρῶτος τοῖς τείχεσιν ἐπέβαλε, καὶ μάχην ἡρωικὴν
 συστησάμενος τοὺς ἐπιρράξαντας Καρχηδονίους ἀπέ-
 10 κτεινε· συνεπιλαβομένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων φίλων
 κατὰ κράτος εἴλε τὴν πόλιν. φρουρὰν δὲ καταστή- 4
 σας ἐν αὐτῇ ἀπῆρε πρὸς τὴν Ἰαιτίνων πόλιν, ὀχυ-
 ρότητι διαφέρουσαν καὶ κατὰ τοῦ Πανόρμου καλῶς
 κειμένην. τῶν δὲ Ἰαιτίνων ἐκουσίως προσχωρησάν-
 15 των, εὐθύς ἦκεν ἐπὶ τὴν Πανορμιτῶν πόλιν, ἔχου-
 σαν λιμένα κάλλιστον τῶν κατὰ Σικελίαν, ἀφ' οὗ
 καὶ τὴν πόλιν συμβέβηκε τετευχέναι ταύτης τῆς
 προσηγορίας. εἴλε δὲ καὶ ταύτην κατὰ κράτος, καὶ
 τῶν Ἐρυκτῶν κατασχὼν τὸ ὀχύρωμα, πάσης τῆς Καρ-
 20 χηδόνης ἐπεκράτησε δυνάμεως καὶ κύριος ἐγένετο
 πλὴν τοῦ Αἰλυβαίου· αὕτη γὰρ ἡ πόλις ὑπὸ Καρ-
 χηδονίων ἐκτίσθη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Καρχηδο-
 νίων Μοτύης ὑπὸ Λιονυσίου τοῦ τυράννου· τοὺς
 γὰρ ἐκ ταύτης ὑπολειφθέντας ἀθροίσαντες κατόκι-
 25 σαν εἰς τὸ Αἰλύβαιον. τοῦ δὲ Πύρρου περὶ τὴν 5
 πολιορκίαν ταύτης παρασκευαζομένου, διεβίβασαν
 ἐκ τῆς Αἰβίης οἱ Καρχηδόνιοι δύνανιν ἀξιόλογον
 εἰς τὸ Αἰλύβαιον· πολὺν δὲ σῖτον ἐκόμισαν θαλασ-
 σοκρατοῦντες, μηχανάς δὲ καὶ βέλη πλῆθος ἄπιστον.
 30 οὔσης δὲ τῆς πόλεως τὸ πλεῖστον μέρος ἐν θαλάσ-
 σῃ, τὰς ἀπὸ τῆς γῆς προσόδους ἐτείχισαν καὶ πύρ-
 ρους πυκνοὺς ἐποίησαν, καὶ τάφρου ὀρύξαντες μέ-

γαν διεπρεσβεύσαντο πρὸς τὸν βασιλέα ὑπὲρ δια-
 λύσεως καὶ εἰρήνης συνθέσθαι καὶ χρημάτων πλη-
 3 θος δοῦναι. τοῦ βασιλέως χρήματα λαβεῖν μὴ προσ-
 δεχομένου, πεισθέντος δὲ τὸ Λιλύβαιον συγχωρῆσαι
 τοῖς Καρχηδονίοις, οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου φί- 5
 λοι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων ἀποκαλοῦντες μηδενὶ
 τρόπῳ συγχωρεῖν τοῖς βαρβάροις ἐπιβάθραν ἔχειν
 κατὰ τῆς Σικελίας, ἀλλ' ἐξ ἀπάσης αὐτῆς ἐξελάσαι
 τοὺς Φοίνικας καὶ διορίσαι τῷ πελάγει τὴν ἐπαρ-
 χίαν, εὐθὺς ὁ βασιλεὺς πλησίον τῶν τειχῶν κατα- 10
 στρατοπεδεύσας τὸ μὲν πρῶτον συνεχεῖς τοῖς τεί-
 χεσιν ἐποιεῖτο προσβολὰς ἐκ διαδοχῆς. ἡμύναντο δὲ
 οἱ Καρχηδόνιοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀγωνιζομένων
 7 καὶ τὸ μέγεθος τῆς παρασκευῆς· τοσοῦτον γὰρ πλη-
 θος καταπελτῶν ὀξυβελῶν τε καὶ πετροβόλων ἦθροι- 15
 στο παρὰ Καρχηδονίων ὥστε τὸ τεῖχος μὴ χωρεῖν
 τὸ πλῆθος τῆς παρασκευῆς. διὸ καὶ βελῶν παντο-
 दाπῶν ἀφιεμένων ἐπὶ τοὺς πολιορκοῦντας, πολλῶν
 πιπτόντων, πολλῶν δὲ τραυματιζομένων, ἡλαττοῦτο
 Πύρρος. ἐπεβάλετο καὶ αὐτὸς μηχανὰς ὁ βασιλεὺς 20
 κατασκευάζειν, τῶν ἐκ Συρακούσης ἀναχθεισῶν αὐ-
 τῷ, καὶ διὰ τῆς μεταλλείας ἐπεβάλετο τὰ τεῖχη σα-
 λεῦσαι. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἀντιμαχομένων, διὰ
 τὸ πετρώδη εἶναι τὸν τόπον, δύο μῆνας πολιορκή-
 σας καὶ ἀπογνοὺς τὴν ἐκ τῆς βίας ἄλωσιν ἔλυσε 25
 τὴν πολιορκίαν. κρίνας οὖν στόλον μέγαν κατα-
 σκευάζειν, καὶ διὰ τούτου θαλασσοκρατήσας δυνά-
 μεις πρὸς Λιβύην διαβιβάζειν, ἔτρεπε τὴν ὁρμὴν.
 [Exc. Hoeschel. p. 158, 159 H. 497—499 W.]

- 11 Ὅτι Πύρρος προτερήσας περιβοήτῳ νίκῃ τοὺς 30
 τῶν Γαλατῶν θυρεοὺς ἀνέθηκεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς
 Ἰτανίδος Ἀθηνᾶς καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων τὰ

πολυτελέστατα, τὴν ἐπιγραφὴν τήνδε ποιησάμε-
νος,

τοὺς θυρεοὺς ὁ Μολοττὸς Ἰωνίδι δῶρον Ἀθηνᾶ
Πύρρος ἀπὸ θρασέων ἐκρέμασεν Γαλατῶν

πάντα τὸν Ἀντιγόνου καθελὼν στρατόν. οὐ μέγα
θαῦμα·

αἰχματαὶ καὶ νῦν καὶ πάρος Αἰακίδαι.

Συνειδότες οὖν ἑαυτοῖς ἡσεβηκόσι τηλικαῦτα 2
προσεδόκων εἰκότως τεύξεσθαι τῆς ἀρμοξούσης τοῖς
ἀνομήμασι τιμωρίας. [Exc. Vat. p. 46, 47.]

Ὅτι τὰς Αἰγέας διαρπάσας ὁ Πύρρος, ἥτις ἦν 12
ἐστία τῆς Μακεδονικῆς βασιλείας, τοὺς Γαλάτας
ἐκεῖσε κατέλιπεν. οἱ δὲ πνθόμενοί τινων ὅτι κατὰ
τοὺς βασιλικούς τάφους τοῖς τετελευτηκόσι συγκα-
15 τωρύνθη χρήματα πολλὰ κατὰ τινα παλαιὰν συνή-
θειαν, ἅπαντας ἀνέσκαψαν, καὶ τυμβωρυχίσαντες
τὰ μὲν χρήματα διείλοντο, τὰ δὲ ὅσ' αὖ τῶν τετελευ-
τηκότων διεύριψαν. ὁ δὲ Πύρρος ἐπὶ τούτοις βλασ-
φημούμενος οὐκ ἐκόλαξε τοὺς βαρβάρους διὰ τὰς
20 ἐν τοῖς πολέμοις χρείας. [Exc. de virt. et vit. p. 266 V.
563 W.]

Τῶν δὲ τὴν Μεσσήνην οἰκούντων Μαμερτίνων 13
ὑψημένων * πολλὰ μὲν φρούρια * αὐτοὶ δὲ εὗζωνον
ποιήσαντες τὴν δύναμιν ἤκον ἐν τάχει βοηθήσου-
25 τες τῇ Μεσσηνίᾳ πολεμουμένῃ. ὁ δὲ Ἴερων ἀπαλ-
λαγείς ἐκ τῆς πολεμίας, Μύλας κατὰ κράτος ἐλὼν
ἐκυρίευσεν στρατιωτῶν χιλίων πεντακοσίων. εὐθύς
δὲ καὶ τᾶλλα χωρία χειρούμενος κατήντησεν ἐπὶ τὸ
Ἀμύσελον, κείμενον μεταξὺ Κεντοριπίνων καὶ Ἀγν-
30 ρίου. ἐχυροῦ δὲ ὄντος καὶ πολλοὺς στρατιώτας
ἔχοντος, ἐκπολιορκήσας τὸ χωρίον τοῦτο μὲν κατέ-
σκαψε, τοὺς δὲ φρουροῦντας ἀπολύσας τῶν ἐγκλη-

μάτων ἔταξεν εἰς τὰς ἰδίας τάξεις. τῆς δὲ χώρας
 τὴν μὲν τοῖς Κεντοριπίνοις, τὴν δὲ τοῖς Ἀγυρναί-
 2 οῖς ἐδωρήσατο. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰέρων ἔχων δύναμιν
 ἀξιόλογον ἐστράτευσεν ἐπὶ Μαμερτίνοισι, καὶ τὴν μὲν
 Ἀλαισαν παραδόσει προσηγάγετο, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀβα- 5
 καινίνων καὶ Τυνδαριτῶν προθύμως προσδεχθεὶς
 ἐκυρίευσεν τῶν πόλεων τούτων, καὶ εἰς στενὴν χώ-
 ραν συνήλασε τοὺς Μαμερτίνοισι. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ
 Σικελικοῦ πελάγους τὴν ἐγγὺς Μεσσήνης εἶχε πό-
 λιν τὴν τῶν Ταυρομενιτῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ Τυρρηνι- 10
 κοῦ τὴν Τυνδαριτῶν. ἐμβαλὼν δὲ εἰς Μεσσήνην
 κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Λοίτανον ποταμόν,
 πεζοὺς ἔχων μυρίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους πεντακο-
 σίους. ἀντεστράτευσαν δὲ καὶ Μαμερτίνοι ἔχοντες
 πεζοὺς ὀκτακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ . . μ'. στρατηγὸν 15
 3 δὲ εἶχον Κίων. οὗτος δὲ μάντις ἀθροίσας ἱερο-
 σκόπους, θύσας ἐπηρώτησε περὶ τῆς μάχης. τῶν
 δὲ ἀποφνημαμένων ὅτι διὰ τῶν ἱερῶν οἱ θεοὶ ση-
 μαίνουσι νυκτερεύσειν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν πολε- 20
 μίων, περιχαρὴς ἦν, ὥς κυριεύσων τῆς τοῦ βασι-
 λέως στρατοπέδεως. εὐθὺς ἐκτάξας τὴν δύναμιν
 4 ἐπειρᾶτο διαβαίνειν τὸν ποταμόν. Ἰέρων δ' ἔχων
 τοὺς φυγάδας Μεσσήνης διακοσίους συστρατεύον-
 τας, διαφόρους ταῖς ἀνδρείαις καὶ ἀρεταῖς, προσ-
 θεὶς αὐτοῖς ἄλλους τετρακοσίους ἐπιλέκτους, προσ- 25
 ἔταξε τὸν πλησίον λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Θώρακα
 περιελθεῖν καὶ τοῖς πολεμίοις κατὰ νότον προσ-
 πεσεῖν. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἐκτάξας κατὰ στόμα
 ἀπῆντα. γενομένης δὲ περὶ τὸ ρεῖθρον ἵππομαχίας,
 ἅμα καὶ τῶν πεζῶν ἐκ προστάξεως τοῦ βασιλέως προ- 30
 κατεληφόντων ὀφρῶν τινα περὶ τὸν ποταμόν, καὶ
 τὴν εὐκαιρίαν τοῦ τόπου πλεονεκτούντων, μέχρι μὲν

τινος ισόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος· ἐπεὶ δὲ οἱ τὸν λό-
 φον περιελθόντες ἐπέρραξαν παραδόξως τοῖς Μα-
 μερτίνοις, καὶ νεαλεῖς ὄντες τοὺς κάμνοντας τῇ
 μάχῃ ῥαδίως ἀνῆρουν, τότε δὴ πανταχόθεν κυκλω-
 5 θέντες πρὸς φυγὴν ὥρμησαν. ἐπικειμένων τῶν Συ-
 ρακοσίων δυνάμει, πάντας κατέκοψαν. ὁ δὲ στρα- 5
 τηγὸς τῶν Μამερτίνων ἀγωνιζόμενος ἐκθύμως, καὶ
 περιπεσὼν πολλοῖς τραύμασι καὶ λιποψυχήσας ἐξω-
 γρήθη. οὗτος ἀνεκομίσθη ἔμπρους εἰς τὴν τοῦ βα-
 10 σιλέως παρεμβολὴν καὶ παρεδόθη ἰατροῖς εἰς θερα-
 πείαν, κατὰ τὴν μαντείαν καὶ τὴν τῶν ἱεροσκόπων
 πρόφρησιν νυκτερεύσαντος αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἐναν-
 τίων παρεμβολήν. τοῦ βασιλέως δὲ θέλοντος περὶ
 πολλοῦ θεραπεῦσαι τὸν Κίων, ἥκόν τινες ἵππους
 15 φέροντες ἐκ τοῦ πολέμου εἰς τὸν βασιλέα· ὁ Κίως 6
 δὲ ἐπιγνούς τὸν τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἵππον, ὑπέλαβεν
 ἀνηρῆσθαι τὸν νεανίσκον, περιαλγῆς δὲ γενόμενος
 τὰς ῥαφὰς τῶν τραυμάτων διέρρηξε, τὴν ἀπώλειαν
 τοῦ τέκνου θανάτου τιμησάμενος. οἱ δὲ Μამερτίνοι,
 20 ἀπαγγελίας γενομένης ὅτι σὺν τῷ στρατηγῷ Κίῳ
 καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται πάντες ἀπολώλασιν, ἐκρι-
 ναν μεθ' ἱκετηρίας ἀπαντᾶν τῷ βασιλεῖ. οὐ μὲν ἢ
 τύχη εἴασε παντελῶς πεσεῖν τὰ κατὰ Μამερτίνους
 πράγματα. Ἀννίβας γὰρ ὁ τῶν Καρχηδονίων στρα- 7
 25 τηγὸς ἔτυχεν ὁρμῶν ἐν τῇ Λιπάρα νήσῳ· ἀκούσας
 δὲ τὸ παράδοξον ἤκε κατὰ τάχος εἰς τὸν βασιλέα,
 τῷ μὲν λόγῳ συγκαίρων, τῷ δὲ ἔργῳ σπεύδων τὸν
 Ἰέρωνα καταστρατηγῆσαι δι' ἀπάτης. ὁ μὲν βασι-
 λεὺς πεισθεὶς τῷ Φοίνικι τὰς ἡσυχίας ἔσχευ· ὁ δὲ
 30 Ἀννίβας παρελθὼν εἰς Μεσσήνην, καὶ καταλαβὼν
 Μამερτίνους μέλλοντας παραδιδόναι τὴν πόλιν,
 ἀνέπεισε, καὶ προσποιησάμενος βοήθειαν εἰσέγαγεν

διαλύσεως τῆς πολιορκίας. προσεπηγγέλλετο. δημο-
γορεῖν δὲ πρὸς Ἰέρωνα πόλεμον μὴ ἐπιβήσεσθαι.
ὁ δὲ Ἰέρων ἀπεκρίνατο διότι Μαμερτίνοι Καμάρι-
ναν καὶ Γέλαν ἀναστάτους πεποιηκότες, Μεσσήνην
δὲ ἀσεβέστατα κατειληφότες, δικαίως πολιορκοῦν-
ται, Ῥωμαῖοι δὲ θρυλοῦντες τὸ τῆς πίστεως ὄνο-
μα, παντελῶς οὐκ ὀφείλουσι τοὺς μισοφόνους, μά-
λιστα πίστεως καταφρονήσαντας, ὑπερασπίζειν· εἰ
δὲ ὑπὲρ ἀσεβεστάτων τηλικούτον ἐπαναιροῦνται πό-
λεμον, φανεροὺς ἔσεσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι τῆς 10
ιδίας πλεονεξίας πρόφασιν πορίζονται τὸν τῶν κιν-
δυνευόντων ἔλεον, τὸ δὲ ἀληθὲς Σικελίας ἐπιθυ-
μοῦσιν. [Exc. Hoeschel. p. 161, 162 H. 500, 501 W.]

- 2 Ὅτι Φοίνικες καὶ Ῥωμαῖοι ναυμαχῆσαντες, μετὰ
δὲ ταῦτα εὐλαβούμενοι τὸ μέγεθος τοῦ προκειμένου 15
πολέμου, διεπρεσβεύσαντο πρὸς τὸν ὕπατον περὶ
φιλίας. πολλῶν δὲ λόγων ῥηθέντων καὶ τραχυτέ-
ροις λόγοις χρωμένων πρὸς ἀλλήλους, οἱ Φοίνικες
θαυμάζειν ἔφασαν πῶς διαβαίνειν τολμῶσιν εἰς Σι-
κελίαν Ῥωμαῖοι θαλαττοκρατούντων Καρχηδονίων. 20
φανερόν γάρ εἶναι πᾶσιν ὅτι μὴ τηροῦντες τὴν φι-
λίαν οὐδὲ νύφασθαι τὰς χεῖρας ἐκ τῆς θαλάττης
τολμήσουσιν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συμβουλευέιν τοῖς Καρ-
χηδονίοις ἔφασαν μὴ διδάσκειν τὰ κατὰ τὴν θάλατ-
ταν πολυπραγμονεῖν· μαθητὰς γὰρ τοὺς Ῥωμαίους 25
ἂν ὄντας γίνεσθαι κρείττους τῶν διδασκάλων. τὸ
μὲν γὰρ παλαιὸν αὐτῶν θυρεοῖς τετραγώνοις χρω-
μένων, Τυρρηνοὶ χαλκαῖς ἀσπίσι φαλαγγομαχοῦντες
καὶ προτρεψάμενοι τὸν ὅμοιον ἀναλαβεῖν ὀπλισμὸν
ἠττήθησαν. ἔπειτα πάλιν ἄλλων ἔθνων θυρεοῖς 30
χρωμένων οἷς νῦν ἔχουσι καὶ πειραταῖς μαχομένων,
ἀμφοτέρω μισησάμενοι περιεγέγουτο τῶν εἰσηγησα-

μένων τὰ καλὰ τῶν παραδειγμάτων. παρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων μαθόντες πολιορκεῖν καὶ ταῖς μηχαναῖς καταβάλλειν τὰ τείχη, τὰς πόλεις τῶν διδασκάντων ἠνάγκασαν ποιεῖν τὸ προσταττόμενον. καὶ νῦν ἂν
 5 Καρχηδόνιοι διὰ ταῦτα μαθεῖν αὐτοὺς ναυμαχεῖν*, ταχὺ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκάλων ὄψονται περιγενομένους. [Exc. Vat. p. 48, 49.]

Ὅτι Ῥωμαῖοι πρῶτον ἀσπίδας τετραγώνους εἶχον 2 εἰς τὸν πόλεμον· ὕστερον ἰδόντες Τυρρηνοὺς χαλκῶς ἀσπίδας ἔχοντας, ποιήσαντες οὕτως ἐνίκησαν αὐτούς.

Ὅτι διαπεράσαντος τοῦ ὑπάτου εἰς Μεσσήνην, 3 ὁ Ἰέρων νομίζων προδοθῆναι τὴν διάβασιν ὑπὸ Καρχηδονίων, ἔφυγεν εἰς Συρακόσας. Καρχηδονίων δὲ 15 πολεμησάντων καὶ ἡττηθέντων, τὴν Ἑγεσταν ὁ ὑπάτος ἐπολιόρκησε, καὶ στρατιώτας πολλοὺς ἀποβαλὼν εἰς Μεσσήνην ἀνέξεν.

Ὅτι τῶν ὑπάτων ἀμφοτέρων εἰς Σικελίαν ἐλ- 4 θόντων καὶ τὴν Ἀδρανιτῶν πόλιν πολιορκησάντων, εἶλον κατὰ κράτος. εἶτα τὴν Κεντοριπίνων πολιορ- 20 κούντων, καὶ πρὸς ταῖς χαλκαῖς αὐλαῖς καθήμενοι, ἦκον πρέσβεις πρῶτον παρ' Ἀλαισίνων· εἶτα δελίας πεσούσης καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ αὐτοὶ πρέσβεις ἀπέστειλαν περὶ εἰρήνης, καὶ ἐπιδώσειν 25 τὰς πόλεις Ῥωμαίοις. ἦσαν δὲ ἐξήκοντα ἑπτὰ. ὧν παραλαβόντες τὰς δυνάμεις, εἰς Συράκοσας ἦλθον πολιορκήσαντες Ἰέρωνα. ὁρῶν δὲ τοὺς Συρακοσίους ἀγανακτοῦντας, πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τοὺς ὑπά- 30 τους περὶ διαλύσεως. οἱ δὲ σπεύδοντες πρὸς μόνους Καρχηδονίους διαπολεμεῖν ἀσμένως ὑπήκουσαν, καὶ συνέθεντο εἰρήνην ἔτη πεντεκαίδεκα, λαβόντες δραχμῶν ἑξήκοντα, καὶ τοὺς ἀλχημωτοὺς

ἀποδόντι κυριεύειν Συρακοσίων καὶ τῶν ὑπ' αὐ-
τὸν πόλεων, Ἀκρῶν, Λεοντίων, Μεγαρέων, Αἰλώ-
ρων, Νεαيتينων, Ταυρομενίων. τούτων πραττομέ-
νων κατέπλευσεν Ἀννίβας μετὰ ναυτικῆς δυνάμεως
εἰς τὴν Σιφωνίαν βοηθήσων τῷ βασιλεῖ· μαθὼν δὲ 5
τὰ πεπραγμένα ἀνεχώρησε.

2 Ὅτι Ἀδράνωνα κώμην καὶ Μάκελλαν πολλὰς
ἡμέρας πολιορκήσαντες Ῥωμαῖοι ἀπῆλθον ἄπρακτοι.

5 Ὅτι Ἐγρεσταῖοι πρῶτον κρατούμενοι ὑπὸ Καρχη-
δονίων εἰς Ῥωμαίους ἀπέκλιναν. παραπλήσιον δὲ 10
καὶ Ἀλικυαῖοι ἐποίησαν· Ἰλαρὸν δὲ καὶ Τυριττὸν
καὶ τὴν Ἀσκελον ἐξεπολιόρκησαν. Τυνδάριοι δὲ
ιδόντες αὐτοὺς ἀπολελειμμένους, φόβῳ συσχεθέντες
ἡβουλήθησαν καὶ αὐτοὶ δοῦναι· ὑποπτεύσαντες δὲ
Φοίνικες τὴν προαίρεσιν αὐτῶν τοὺς ἐπιφανεστά- 15
τους ἔλαβον ὁμήρους εἰς τὸ Αἰλύβαιον, καὶ σίτον,
οἶνον, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀπεκόμισαν.

6 Φιλῆμων δὲ ὁ κωμικὸς ἔγραψε δράματα ἐνενή-
κοντα ἑπτὰ, βιώσας ἔτη ἐνενήκοντα ἐννέα.

7 Οἱ δὲ πολιορκοῦντες Ἀκράγαντα τὴν πόλιν σὺν 20
τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ταφροποιοῦντες καὶ χάρακας βάλ-
λοντες δέκα μυριάδες ὑπῆρχον. πολλὰ δὲ οἱ Φοί-
νικες ἀντιμαχήσαντες τὴν πόλιν Ἀκράγαντα τοῖς
Ῥωμαίοις παρέδωκαν.

8 Ὅτι Ἄννων ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῆς Λιβύης κατὰ 25
τὴν πολιορκίαν Ἀκράγαντος ἐπέρασε μεγάλην δύ-
ναμιν ἐν Σικελίᾳ, πεζῶν μυριάδας πέντε, ἵππεις δὲ
ἐξακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ἐξήκοντα. Φιλῆνος δὲ
ὁ Ἀκράγαντινος ἱστορικὸς ἀνεγράψατο. ὁ δὲ οὖν
Ἄννων ἀναξεύξας μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐκ τοῦ 30
Αἰλυβαίου παρῆλθεν εἰς τὴν Ἡράκλειαν, καθ' ὃν
καιρὸν ἦλθόν τινες ἀπαγγέλλοντες τὸν Ἐρβησσόν

παραδώσειν. Ἄντων δὲ πολεμήσας ἐν δυσι μάχαις
ἀπέβαλε στρατιώτας πεζοὺς μὲν τρισχιλίους, ἵππεις
δὲ διακοσίους, ξωγρίας δὲ τετρακισχιλίους. ἐλέφαν-
τας ὀκτώ θανεῖν, τριάκοντα τρεῖς δὲ κατατραυμα-
5 τισθῆναι.

Ὅτι πόλις ἦν καὶ ἡ Ἐντελλίνα.

2

Ὁ δὲ Ἄντων βουλευσάμενος ἐμφρόνως ἐνὶ στρα- 3
τηγήματι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα καὶ τοὺς πολεμίους
ἀνείλεν.

10 Ἐξ δὲ μῆνας παρακαθίσαντες οὕτω παρέλαβον 9

Ἀκράγαντα, δούλους δὲ ἄραντες ἅπαντας πλεόντων
δισμυρίων καὶ πεντακισχιλίων. ἀπέβαλον δὲ καὶ
Ῥωμαῖοι πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἵππεις δὲ μφ.

Ἄνωνα δὲ οἱ Καρχηδόνιοι ἐξημίωσαν χρυσοῖς ἕξα- 2

15 κισχιλίοις ἀτιμάσαντες, ἀντὶ δὲ τούτου στρατηγὸν
ἀπέστειλαν εἰς Σικελίαν Ἀμίλκαν. Μυτίστρατον δὲ 3

πολιορκήσαντες Ῥωμαῖοι, καὶ πολλὰς μηχανὰς ποι-
ήσαντες, μετὰ μῆνας ἑπτὰ ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι,
πολλοὺς στρατιώτας ἀποβαλόντες. Ἀμίλκας δὲ τοῖς 4

20 Ῥωμαίοις συναντήσας εἰς Θέρμας καὶ πολεμήσας
ἐνίκησε καὶ ἀπέκτεινεν 4, παρ' ὀλίγον δὲ ὅλην τὴν
δύναμιν. ἦν δὲ καὶ τὸ Μάξαριν φρούριον ὑπὸ Ῥω-
μαίων ἐξηνδραποδισμένον. Ἀμίλκας δὲ ὁ Καρχη-
δόνιος Καμάριναν ὑπὸ προδοτῶν παρέλαβε δεύτε-

25 ρον· μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας καὶ τῆς Ἑννης ἐκνρί-
ευσεν ὃν τρόπον καὶ Καμαρίνης. τὸ δὲ Δρέπανον
τειχίσας καὶ πόλιν καταστήσας μετώκισε τοὺς Ἑρ-
κίνοους, καὶ τὸν Ἑρκα κατέσκαψε πλὴν τοῦ περὶ
τὸ ἱερὸν τόπου. τρίτον δὲ πολιορκήσαντες τὴν Μυ-

30 τίστρατον Ῥωμαῖοι εἶλον καὶ κατέσκαψαν τὴν πό-
λιν, καὶ τὰ ὑπολειφθέντα σώματα λαφυροποιήσαν-
τες. μετὰ ταῦτα δὲ εἰς Καμάριναν ἦλθον, καὶ ταύτην 5

παρακαθίσας ἐλεῖν οὐκ ἐδυνήθη· ὕστερον δὲ παρ' Ἰέρωνος πολεμικὰ ὄργανα μεταστείλαμενος τὴν πόλιν εἶλε, καὶ τὰ σώματα τὰ πλείω Καμαριναίων ἐπώλησεν. εὐθύς δὲ ὑπὸ προδοτῶν καὶ τὴν Ἑνναν εἶλε· καὶ τῶν φρουρῶν οἱ μὲν ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ ἐξέφυγον πρὸς τοὺς συμμάχους. εἶτα ἐπὶ Σιττάναν ἐλθὼν κατὰ κράτος ταύτην εἶλεν. εἶτα ὁμοίως ταῖς ἄλλαις πόλεσι φρουρὰν καταστήσας, ἐπὶ Καμικὸν ἦλθε, φρούριον Ἀκραγαντίνων. εἶλε καὶ αὐτὸ προδοσίᾳ· τὸν δὲ τόπον ἔμφρουρον κατέστησεν. ἐξε-
 λείφθη δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Ἑρβησσός. ἔτι δὲ ποταμὸς Ἀλυκος καὶ ἄλλαις ἔσχατος. [Exc. Hoeschel. p. 163, 164 H. 501—503 W.]

- 10 Ὅτι ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς Ἀννίβας ἤ-
 τηθεὶς ναυμαχίᾳ, καὶ φοβούμενος μὴ διὰ τὴν ἦταν
 ὑπὸ τῆς γερουσίας τύχῃ τιμωρίας, τέχνημα ἐποίει
 τοιοῦτον. ἀπέστειλέ τινα τῶν φίλων εἰς Καρχηδόνα
 δούς ἐντολὰς ἃς ποτε ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν. ὁ δὲ
 καταπλεύσας εἰς τὴν πόλιν καὶ πρὸς τὴν γερουσίαν
 εἰσαχθεὶς εἶπεν ὅτι προσέταξεν Ἀννίβας ἐρωτῆσαι
 τὴν βουλὴν εἰ κελεύει ναυμαχῆσαι διακοσίαις ναυσὶ
 πρὸς Ῥωμαίων ἑκατὸν εἴκοσι. τῶν δὲ ἀναβοησάν-
 των καὶ κελευσάντων, Τοιγαροῦν, ἔφη, νευναμά-
 χηκε καὶ ἡττήμεθα. ἐκεῖνος δὲ ὑμῶν προσταξάν-
 των ἀπολέλυται τῆς αἰτίας. ὁ μὲν οὖν Ἀννίβας
 εἰδὼς τοὺς πολίτας ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων συκο-
 φαντοῦντας τοὺς στρατηγοὺς τοιοῦτῳ τρόπῳ τὰς
 ἐσομένας κατηγορίας ὑπεξείλετο.
- 2 Διαβεβλημένοι γὰρ ἐν τοῖς πρότερον κινδύνοις
 ὥς ἂν τῶν ἐλάττωμάτων αἰτιοὶ γεγονότες ἔσπενδον
 διὰ ταύτης τῆς ναυμαχίας ἀνακτῆσασθαι τὰς περὶ
 τούτων διαβολὰς.

Οὐδὲν δ' οὕτω καταπλήττεται τὰς ψυχὰς ὥς τὸ 11
 ἡττηθῆναι τοὺς Καρχηδονίους. δυνάμενοι γὰρ ῥα-
 δίως διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῶν πολε-
 μίων περὶ τὸν κατάπλουν, οὐδὲ ἐπεχείρησαν τού-
 5 τοὺς ἀμύνεσθαι. τριάκοντα γὰρ ναυσὶ τῶν Ῥωμαίων
 προσφερομένων τῇ χώρᾳ καὶ μῆτε τάξεως μῆτε συ-
 στήματος ἀδρου γενομένου τοῦ τε πνεύματος βiai-
 ότερον ἐγκειμένου, χωρὶς κινδύνου παρῇν αἰρεῖν αὐ-
 τανδρα τὰ σκαφίδια. εἰ μὲν οὖν καταβάντες εἰς τὸ
 10 πεδίον ἐξ ἴσου παρετάξαντο καὶ πᾶσι τοῖς μέρεσι
 τῆς δυνάμεως ἐνεργῶς ἐχρήσαντο, ῥαδίως ἂν περιε-
 γένοντο τῶν πολεμίων· νῦν δὲ πρὸς αὐτὴν μό-
 νην ἀποβλέψαντες τὴν ἐρυμνότητα τοῦ λόφου, καὶ
 τῶν χρησίμων τὰ μὲν διὰ τὴν εὐλάβειαν προέμενοι,
 15 τὰ δὲ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀγνοήσαντες, τοῖς ὅλοις
 ἔπταισαν.

Ὅτι ἐν ἀδυμῖα πολλῇ ὄντων τῶν Καρχηδονίων 12
 τρεῖς ἄνδρας ἢ γερουσία τῶν ἐπιφανεστάτων ἀπέ-
 στείλε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Ἀτίλιον περὶ εἰρήνης.
 20 τούτων δὲ Ἄννων ὁ Ἀμίλκου πρῶτος ὢν τῇ δόξῃ
 διαλεχθεὶς τοὺς ἀρμόζοντας λόγους τῷ καιρῷ, πα-
 ρεκάλει τὸν ὑπατον μετρίως αὐτοῖς χρήσασθαι καὶ
 Ῥώμῃς ἀξίως. ὁ δὲ Ἀτίλιος μεμετεωρισμένος τοῖς
 εὐήμερήμασι καὶ τύχῃς ἀνθρωπίνης οὐδεμίαν ἐν-
 25 νοιαν λαμβάνων, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα προσέτατ-
 τεν ὥστε τὴν συντεθειμένην εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ
 μηδὲν διαφέρειν δουλείας. ἐφ' οἷς ὁρῶν τοὺς * ἀγα-
 νακτοῦντας ἔφησεν αὐτοὺς δεῖν τοῦναντίον χάριν
 ἔχειν ἐπὶ τούτοις· μὴ δυναμένων γὰρ αὐτῶν μῆτε
 30 κατὰ γῆν μῆτε κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς ἐλευθε-
 ρίας ἀντιτάξασθαι, πᾶν τὸ συγχωρούμενον ὑφ' ἐαυ-
 τοῦ λαμβάνειν ἐν δωρεᾷ. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἄνωνα.

παρορησιαζομένων πρὸς αὐτόν, ὑπερηφάνως ἀπειλή-
σας προσέταξεν ἀπιέναι τὴν ταχίστην, ἐπιφθεγγά-
μενος ὅτι δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἢ νικᾶν ἢ εἰκεῖν τοῖς
ὑπερέχουσιν. ὁ μὲν οὖν ὕπατος οὔτε τὸ τῆς πα-
τρίδος ἔθος ἐν τοῖς τοιούτοις μιμησάμενος οὔτε τὴν
ἐκ θεοῦ νέμεσιν εὐλαβηθεὶς, συντόμως τῆς ὑπερη-
φανίας ἀξία περιέπεσε τιμωρία. [Exc. Vat. p. 49, 50.]

2 Ὅτι δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἢ νικᾶν ἢ εἰκεῖν τοῖς
ὑπερέχουσιν. [Exc. Hoeschel. p. 164 H. 503 W.]

13 Πάντες μὲν οὖν ἄνθρωποι κατὰ τὰς ἀτυχίας 10
μᾶλλον εἰώθασιν τοῦ δαιμονίου (θεοῦ H.) μνημο-
νεύειν, καὶ πολλάκις ἐν ταῖς (εὐημερίαις καὶ add. H.)
εὐπραξίαις ὥς μύθων πεπλασμένων τῶν θεῶν κα-
ταφρονοῦντες, κατὰ τὰς ἐλαττώσεις ἀνατρέχουσιν
ἐπὶ τὴν φυσικὴν εὐλάβειαν, μάλιστα δὲ οἱ Καρχη- 15
δόνιοι διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπηρτημένων φόβων ἀνα-
ζητοῦντες τὰς ἐκ τῶν πολλῶν χρόνων παραλελειμ-
μένας θυσίας ἐπολυπλασίαζον τὰς εἰς τὸ θεῖον
τιμὰς. [Exc. Vat. p. 50, 51, et usque ad 15. εὐλάβειαν
Hoeschel. p. 164 H. 504 W.] 20

14 Ὅτι ὁ Ξάνθιππος ὁ Σπαρτιάτης συνεβούλευε 20
τοῖς στρατηγοῖς προάγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ
ταῦτα ἔφησεν αὐτὸν λέγειν οὐχ ἵνα ἐκείνους παρο-
ξύνας καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς ἐκτὸς ἢ τῶν κινδύνων,
ἀλλ' ὅπως ἴδωσιν ὅτι πέπεισται ταῦτα ποιούντων αὐ- 25
τῶν ῥαδίως προτερήσειν, αὐτὸς τε καθηγήσεσθαι τῆς
μάχης καὶ πρῶτος ἐν τοῖς κινδύνοις ἀνδραγαθήσειν.

2 Ὅτι Ξανθίππου κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ Σπαρ-
τιάτου παρικπεύοντος καὶ τοὺς πεφευγότας πεζοὺς
ἀναστρέφοντος, εἰπόντος δέ τινος ὅτι ῥαδίως ἐφ' 30
ἵππου καθήμενος τοὺς ἄλλους εἰς τὸν κίνδυνον πα-
ρακαλεῖ, παραχρῆμα καθαλόμενος τὸν μὲν ἵππον

τῶν παίδων τινὶ παρέδωκεν, αὐτὸς δὲ περὶ παριῶν
 ἔδειτο μὴ γενέσθαι τῆς ἥτης καὶ τῆς ἀπωλείας αἰ-
 τίου ἀπαντος τοῦ στρατοπέδου.

Πάντα γὰρ τῇ συνέσει βάσιμα καὶ δυνατὰ γί- 3
 νεται, τῆς τέχνης ἐν πᾶσι χειρουμένης τὴν βίαν. —
 καὶ καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐστὶ δοῦλον, οὐ-
 τως αἱ μεγάλαι δυνάμεις τῇ τῶν ἡγεμόνων ὑπέλ-
 κουσι φρονήσει. — τοῦ βουλευτηρίου πρὸς τὸ συμ- 4
 φέρον πάντα κατισχύοντος. [Exc. Vat. p. 50, 51, et
 10 inde a 3, 6. Exc. Hoeschel. infra 15, 10—12.]

Ἡμεῖς δὲ τῆς ἱστορίας οἰκτεῖον ὑπολαμβάνομεν 15
 εἶναι τὸ μὴ παραλιπεῖν ἀνεπισημάντους τὰς τῶν
 ἡγεμόνων προαιρέσεις ἐπ' ἀμφοτέρω. τῇ μὲν γὰρ
 τῶν ἡμαρτημένων κατηγορία διορθοῦσθαι συμβαί-
 15 νει τοὺς ἐπὶ τὴν ὁμοίαν καταφερομένους ἄγνοϊαν,
 τῇ δὲ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων εὐφημία
 προτρέπεσθαι πολλῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν. τίς
 οὖν οὐκ ἂν δικαίως μέμψαιτο τὴν ἀφροσύνην καὶ
 τὴν ὑπερηφανίαν τὴν Ἀτιλλοῦ; τὴν γὰρ εὐτυχίαν
 20 ὥσπερ βαρὺ φορτίον ἐνεγκεῖν ἐπιδεξιῶς οὐ δυνη-
 θείς ἑαυτὸν ἀπεστέρησε τῆς μεγίστης δόξης, τὴν
 δὲ πατρίδα μεγάλῳ περιέβαλε κακοῖς. δυνάμενος 2
 γὰρ θέσθαι τὴν εἰρήνην συμφέρουσαν μὲν τῇ Ρώμῃ,
 ταπεινὴν δὲ καὶ παντελῶς αἰσχρὰν τῇ Καρχηδόνι,
 25 πρὸς δὲ τούτοις ἀπενέγκασθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
 ποις αἰώνιον μνήμην ἡμερότητας καὶ φιλανθρωπίας,
 τούτων μὲν οὐδ' ὅντινοῦν ἐποιήσατο λόγον, τοῖς
 δὲ τῶν ἡτυχηκότων πταίσμασιν ὑπερηφάνως προσε-
 νεχθεῖς, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα προσέταττεν ὥστε
 30 τὸ μὲν δαιμόνιον νεμεσήσαι, τοὺς δὲ ἡττημένους
 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐκείνου βαρύτητος ἐπανα-
 κάσαι τραπέσθαι πρὸς ἀλήκην. τοιγαροῦν εὐθὺς τη- 3

λικαύτη τῶν πραγμάτων ἐγένετο παλίρροια δι' ἐκεί-
 νον ὥστε τοὺς μὲν Καρχηδονίους τοὺς διὰ τὴν
 ἦτταν καὶ τὴν κατάπληξιν ἀπεγνωκότας τὸ πρότε-
 ρον τὴν σωτηρίαν ἐκ μεταβολῆς τότε θαρσύνσαντας
 κατακόψαι τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν, το δὲ σύν- 5
 ολον τηλικαύτῃ πληγῇ καὶ συμφορᾷ περιπεσεῖν τὴν
 Ῥώμην ὥστε τοὺς ἐν τῷ πεζομαχεῖν ἀπάντων ἀν-
 θρώπων δοκοῦντας πρωτεύειν μηκέτι τολμᾶν ἐκ
 4 τοῦ προχείρου συγκαταβαίνειν εἰς παράταξιν. διὸ
 καὶ συνέβη τὸν πόλεμον μακρότατον μὲν γενέσθαι 10
 τῶν μνημονευομένων, τοὺς δὲ ἀγῶνας μεταπεσεῖν
 εἰς ναυμαχίας, ἐν αἷς τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν συμ-
 μάχων διεφθάρησαν ναῦς ἀμυληθεῖς, ἄνδρες δ'
 οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων σύν τοῖς ἐν ταῖς
 ναυαγίαις ἀπολομένοις· χρημάτων δὲ ἐδαπανήθη 15
 τοσοῦτος ἀριθμὸς ὅσον εἰκὸς ἐστὶν ἀναλῶσαι τοὺς
 στόλους μὲν πληροῦντας ἐκ τριακοσίων νεῶν συνε-
 στηκότας, διαπολεμήσαντας δὲ ἀπὸ τούτων τῶν χρό-
 νων ἔτη πεντεκαίδεκα. οὐ μὴν ὃ γε τούτων αἴτιος
 ἐλαχίστην μερίδα τῆς συμφορᾶς ἀπηνέγκατο. τῆς 20
 γὰρ προϋπαρχούσης αὐτῷ δόξης πολλαπλασίαν τὴν
 ἀτιμίαν καὶ τὴν αἰσχύνην ἠλλάξατο, τοῖς δὲ ἰδίους
 συμπτώμασι τοὺς ἄλλους ἐδίδαξε μέτρια φρονεῖν ἐν
 ταῖς ἐξουσίαις, τὸ δὲ μέγιστον, ὧν ὑπερηφάνησε
 τὴν ἀτυχίαν, τούτων ἠναγκάσθη τὴν ὕβριν καὶ τὴν 25
 ἐξουσίαν φέρειν, προαφηρημένος ἑαυτοῦ τὴν συγ-
 γνώμην καὶ τὸν συγκεχωρημένον τοῖς ἑπτακισίον
 5 ἔλεον. Ξάνθιππος δὲ τῇ καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τοὺς
 Καρχηδονίους οὐ μόνον ἐξ αὐτῶν τῶν δεινῶν ἐξήρ-
 πασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἅπαντα πόλεμον εἰς τοῦναν- 30
 τίον περιέστῃσε. τοὺς μὲν γὰρ ἅπασι κρατοῦντας
 τοῖς ὅλοις ἠλάττωσε, τοὺς δὲ διὰ τῆς ἥττης προσ-

δοκῶντας τὴν ἀπώλειαν τῷ μεγέθει τοῦ προτερή-
ματος ἐποίησε καταφρονῆσαι τῶν πολεμίων. διὸ
καὶ τῆς τῶν πραχθέντων ἐπιφανείας εἰς ἅπασαν σχε-
δὸν τὴν οἰκουμένην διαδοθείσης ἕκαστος ἐθαύμαζε
5 τὴν τάνδρὸς ἀρετὴν εἰκότως· παράδοξον γὰρ ἐφαί-
νετο πᾶσιν εἰ προσγενομένου τοῖς Καρχηδονίοις
ένός μόνου ἀνδρὸς τηλικαύτη τῶν ὄλων ἐγένετο
μεταβολή ὥστε τοὺς μὲν εἰς πολιορκίαν ἄρτι συγ-
κεκλειμένους ἐκ μεταβολῆς τοὺς ἐναντίους πολιορκεῖν,
10 τοὺς δὲ πρότερον γῆς καὶ θαλάττης δι' ἀνδρείαν
κρατοῦντας ἐν πόλει μικρᾷ συμπεφευγότας προσδέ-
χεσθαι τὴν ἄλωσιν. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ στρατη-
γοῦ σύνεσις καὶ πραγμάτων ἐμπειρία τῶν ἀδυνάτων
δοκούντων εἶναι περιεγέμετο. [Exc. de virt. et vit.
15 p. 266—270 V. 563, 564 W.]

Ὅτι ῥᾶόν ἐστί τινα * ἐχθροὺς γενέσθαι, ἐὰν μό- 8
νον ἀγαθῷ συμβούλῳ χρῆσοιτο πειθόμενος. — τῇ
μὲν τῶν ἡμαρτημένων κατηγορίᾳ διορθοῦσθαι συμ-
βαίνει τοὺς ἐπὶ τὴν ὁμοίαν καταφερομένους ἄγνοιαν,
20 τῇ δὲ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων εὐφημίᾳ προ-
τρέπεσθαι πολλῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν. — τὴν
γὰρ εὐτυχίαν ὥσπερ βαρὺ φορτίον ἐνεργεῖν ἐπιδε-
ξίως οὐ δυνηθεῖς, ἑαυτὸν μὲν ἀπεστέγησε τῆς με-
γίστης δόξης, τὴν δὲ πατρίδα μεγάλῳ περιέβαλε
25 συμπτώμασι.

Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐν Λιβύῃ διαβάντων μεγάλη 7
δυνάμει σὺν Ἀτιλίῳ ὑπάτῳ, τὸ μὲν πρῶτον Καρ-
χηδονίους ἐνίκησαν, καὶ πόλεις καὶ φρούρια εἶλον
πολλὰ καὶ δύναμιν πολλὴν κατέκοψαν. ὕστερον
20 δὲ Ξανθίππου Σπαρτιάτου στρατηγοῦ μισθοφόρου
ἐλθόντος ἀφ' Ἑλλάδος, ἐνίκησαν κατὰ κράτος Καρ-
χηδόνιοι Ῥωμαίους καὶ κατέκοψαν μεγάλην δύναμιν.

ἐκτοτε ναυμαχίαι καὶ πολλῶν σκαφῶν καὶ ἀνδρῶν ἀπώλεια Ῥωμαίοις ἐγένοντο, ὥς εἶναι τὸν τῶν ἀπολωλότων ἀριθμὸν δέκα μυριάδας.

- 8 Ἀντὶ μὲν τῆς προὔπαρχούσης αὐτῷ δόξης πολ-
λαπλασίαν τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν αἰσχύνην ἡλλάξατο, ⁵
τοῖς δὲ ἰδίοις συμπτώμασι τοὺς ἄλλους ἐδίδαξε μέ-
τρια φρονεῖν ἐν ταῖς ἐξουσίαις, τὸ δὲ μέριστον, ὧν
ὑπερηφάνησε τὴν ἀτυχίαν, τούτων ἠναγκάσθη τὴν
ὕβριν καὶ τὴν ἐξουσίαν φέρειν, προαφηρημένος ἑαυ-
τοῦ τὴν συγγνώμην καὶ τὸν συγκεχωρημένον τοῖς ¹⁰
ἐπτακόσιν ἔλεον.

- 9 Τοὺς γὰρ πᾶσι κρατοῦντας τοῖς πᾶσιν ἡλάττωσε,
τοὺς δὲ διὰ τῆς ἥττης προσδοκῶντας τὴν ἀπώλειαν
τῷ μεγέθει τοῦ προτερήματος ἐποίησε καταφρονή-
σαι τῶν πολεμίων. 15

- 10 Οὐδὲν γὰρ θαυμαστὸν εἰ στρατηγοῦ σύνεσις
καὶ πραγμάτων ἐμπειρία τῶν ἀδυνάτων δοκούντων
περιεγέροντο. πάντα γὰρ τῇ συνέσει βάσιμα καὶ
δυνατὰ γίνεται, τῆς τέχνης ἐν πᾶσι χειρουμένης τὴν
βίαν. 20

- 11 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐστὶ δοῦλον,
οὕτως αἱ μεγάλαι δυνάμεις τῇ τῶν ἡγεμόνων ὑπεί-
κουσι φρονήσει.

- 12 Τοῦ βουλευτηρίου πρὸς τὸ συμφέρον πάντα κα-
τισχύοντος. [Exc. Hoeschel. p. 164, 165 H. 504 W.] 25

- 16 Ῥηγοῦλφ τῷ Ῥωμαίῳ δὲ Μάρκῳ τῷ στρατηλάτῃ
κατασχεθέντι Σικελοῖς μάθε τὸ τέλος οἶον.
τὰ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν μαχαίρα συντεμόντες
ἠνεφρμένους εἶασαν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνου.
μικρὰ δὲ τοῦτον εἰρξάντες καλύβη στενωπάτῃ, 30
ἄγριον ἐξοιστρήσαντες ἐλέφαντα θηρίον,
ἐκίνουν τοῦτον καθ' αὐτοῦ συγκατασπᾶν καὶ ξέειν

οὕτω ποινηλατούμενος ὁ στρατηγὸς ὁ μέγας
 τὸν βίον ἐξαπέπνευσεν ἡθλιωμένῳ τέλει.
 τοῖς Σικελοῖς καὶ Ξάνθιππος ὁ Σπαρτιάτης θυήσκει.
 περὶ γὰρ τὸ Αἰλύβαιον τῶν Σικελῶν τὴν πόλιν
 5 Ῥωμαίοις τε καὶ Σικελοῖς πόλεμος ἐκροτεῖτο,
 πρὸς εἴκοσι καὶ τέσσαρας τοὺς χρόνους ἐξαρκέσας.
 οἱ Σικελοὶ ταῖς μάχαις δὲ πολλάκις ἡττημένοι
 Ῥωμαίοις ἐνεχείριζον τὴν πόλιν εἰς δουλείαν.
 τῶν δὲ Ῥωμαίων μηδαμῶς μὴδ' οὕτω πειθομένων,
 10 ἀλλὰ γυμνοὺς τοὺς Σικελοὺς λεγόντων ἐξιέναι,
 ὁ Σπαρτιάτης Ξάνθιππος ἐλθὼν ἀπὸ τῆς Σπάρτης
 σὺν στρατιώταις ἑκατόν, ἢ μόνος καθ' ἑτέρους,
 κατ' ἄλλους δὲ πεντήκοντα τοὺς στρατιώτας ἔχων,
 καὶ προσβαλὼν τοῖς Σικελοῖς, οὓσιν ἐγκεκλεισμέ-
 15 νοις,
 δι' ἐρμηνέως τε αὐτοῖς πολλὰ συνομιλήσας,
 τέλος θαρρύνει κατ' ἐχθρῶν. καὶ συναράξας μάχῃ
 ἅπαν Ῥωμαίων στρατεύμα σὺν τούτοις κατακόπτει.
 τοῖς εὐηργετημένοις δὲ τὴν ἀμοιβὴν λαμβάνει
 20 ἀξίαν καὶ κατάλληλον τῆς τούτων δυστροπίας.
 πλοῖον σαθρῷ τὸν ἄνδρα γὰρ οἱ μικροὶ βαλόντες
 ὑπὸ στροφαῖς βυθίζουσι πελάγει τοῦ Ἀδρίου
 βασκηνάντες τὸν ἥρωα καὶ τούτου τὸ γενναῖον.
 τῆς ἱστορίας μέμνηται τῆσδε καὶ τῆς Ῥηγούλου
 25 ὁ Σικελὸς Διόδωρος.

[Tzelzes Hist. 3, 356.]

Φίλιστος δὲ ἱστορικὸς ἦν.

17

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι [οἱ] εἰς τὴν Λιβύην διαπεράσαν- 18
 τες καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τῶν Καρχηδονίων [νέων]
 30 ποιήσαντες, καὶ νικήσαντες καὶ ναῦς εἴκοσι τέσσα-
 ρας παραλαβόντες Καρχηδονίας, τοὺς ἀπὸ τοῦ πε-
 ςικοῦ πολέμου διασωθέντας Ῥωμαίους ἀναλαβόντες

καὶ πρὸς Σικελίαν διαπερῶντες ἐγγὺς τῆς Καμαρί-
νης ἐκινδύνευσαν, καὶ ἀπώλεσαν μακρὰς ναῦς τρια-
κοσίας τεσσαράκοντα, ἱππαγωγὸς δὲ καὶ πλοῖα
ἑτέρα τριακόσια· ἀπὸ δὲ Καμαρίνης ἕως Παχύνου
τὰ σώματα καὶ τὰ ἄλογα καὶ τὰ ναύαγια ἔκειντο. 5
τοὺς δὲ διασωθέντας Ἰέρων φιλανθρωπῶς παραλα-
βὼν, ἐσθῆτι καὶ τροφῇ καὶ τῇ λοιπῇ χρεῖα ἀνα-
2 παύσας ἕως Μεσσήνης διέσωσε. Καρθάλων μὲν ὁ
Καρχηδόσιος μετὰ τὴν ναυαγίαν τῶν Ῥωμαίων πο-
λιορκήσας Ἀκράγαντα, ταύτην εἴλε, καὶ τὴν μὲν 10
πόλιν ἐνέπρησε, τὰ δὲ τεῖχη καθεῖλεν. οἱ δὲ κα-
3 ταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ Ὀλύμπιον. οἱ δὲ Ῥω-
μαῖοι ἕτερον στόλον μετὰ τὸ ναύαγιον ναυπηγή-
σαντες, καὶ διακοσίαις πεντήκοντα ναυσὶν εἰς τὸ
Κεφαλοίδιον ἐλθόντες, τοῦτο διὰ προδοσίας παρέ- 15
λαβον. ἐπὶ δὲ τὰ Δρέπανα ἐλθόντες καὶ ἐκπολιορ-
κήσαντες, τοῦ Καρθάλωνος βοηθοῦντος ἐξέπεσον,
4 καὶ ἦλθον εἰς τὴν Πάνορμον. καθορμισθέντες ἐν
τῷ λιμένι πλησίον τῶν τειχῶν καὶ τὴν δύναμιν ἐκ-
βιβάσαντες, ἐχαράκουν καὶ ἐτάφρευον τὴν πόλιν· 20
καταδένδρου γὰρ τῆς χώρας μέχρι τῶν πυλῶν οὖ-
σης, ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τὰ χώματα ἐχα-
ρακώθησαν καὶ ἐταφρεύθησαν. εἶτα Ῥωμαῖοι συνε-
χεῖς προσβολὰς ποιούμενοι καὶ μηχανὰς κατέβαλον
τὸ τεῖχος, καὶ τῆς ἐκτὸς πόλεως κυριεύσαντες πολ- 25
λοὺς ἀνείλυν· οἱ δὲ ἄλλοι ἔφυγον εἰς τὴν ἀρχαίαν
πόλιν, καὶ πέμψαντες πρέσβεις πρὸς τοὺς ὑπάτους
5 ἠξίουσαν τοῖς σώμασιν ἀσφάλειαν. τῶν δὲ συμφω-
νούντων δύο μὲν τῷ σώματι διδόντας ἐλευθέρους
εἶναι, παρέλαβον τὴν πόλιν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ μύρια 30
τετρακισχίλια σώματα τιμῆς συνεχωρήθη τῷ εὐρε-
θέντι ἀργυρίῳ καὶ ἀπελύθη. τοὺς δὲ λοιποὺς, μυ-

ρίους τρισχιλίους ὄντας, καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν
ἐλαφροπώλησαν. Ἰαίτινοι δὲ ἐκβαλόντες τὴν τῶν
Φοινίκων φρουρὰν τὴν πόλιν Ῥωμαίοις ἔδωκαν.
παραπλησίως δὲ τούτοις ἐποίησαν Σολουντίνοι καὶ
5 Πετρίνοι καὶ Ἡνατταρίνοι καὶ Τυνδαρίται. οἱ δὲ
ὑπατοὶ φρουρὰν ἐν Πανόρμῳ λιπόντες ἀπῆλθον ἐν
Μεσσήνῃ.

Τοῦ δὲ ἐπιγενομένου ἔτους πλεύσαντες οἱ Ῥω- 19
μαῖοι δευτέρον εἰς Λιβύην, καὶ τῶν Καρχηδονίων
10 μὴ ἑασάντων αὐτοὺς ὀρμῆσαι, ὑποστρέφοντες ἤλ-
θον εἰς Πάνορμον. ἐκεῖθεν ἀπάραντες ἐν Ῥώμῃ
δευτέρον ἐναυάγησαν χειμῶνος αὐτοὺς καταλαβόν-
τος, καὶ ἀπώλεσαν ναῦς μακρὰς ἑκατὸν πεντήκοντα
καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν τῶν ἱππαγωγῶν καὶ λαφύ-
15 ρων*. τοῦ δὲ Θερμῶν πυλωροῦ περὶ τὰ ἕξω γενο-
μένου εἰς ἀναγκαίαν χρείαν, ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων στρα-
τοῦ συνελήφθη· καὶ ἐπρέσβευσε πρὸς τὸν ἄρχοντα,
ὅτι ἐὰν ἀπολύσῃ αὐτόν, ἀνοιξέιν αὐτῷ τὴν πύλην
τῆς πόλεως νυκτός. τοῦ δὲ ἀπολύσαντος καὶ συν-
20 θεμένου καιρόν, ἀπέστειλεν ὁ ἄρχων χιλίους νυ-
κτός. καὶ φθάσαντες, ὁ μὲν κατὰ τὴν ὠρισμένην
ἤνοιξε πύλην, τὴν δὲ οἱ πρῶτιστοι καὶ ἐπιφανεῖς
εἰσῆλθον, καὶ εἶπον τῷ πυλωρῷ κλεῖσαι καὶ μη-
δένα ἄλλον εἶσαι εἰσελθεῖν, θέλοντες μόνως τὸν
25 πλοῦτον τῆς πόλεως ἄραι. οὗτοι πάντες κατεκό-
πησαν, ἄξιον τῆς πλεονεξίας θάνατον ὑπομείναντες.

Ἐν ἄλλῳ δὲ καιρῷ τὰς Θέρμας καὶ τὴν Λιπάραν 20
Ῥωμαῖοι παρέλαβον ἅμφω. πολιορκήσαντες δὲ Ῥω-
μαῖοι καὶ Ἐρκτὴν φρούριον μυριάσι τέσσαρσι καὶ
30 χιλίοις ἰππεῦσιν, οὐκ ἴσχυσαν.

Ἀσδρούβας δὲ ὁ στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων 21
βλασφημούμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων διὰ τὸ μὴ πολε-

παρακαθίσας ἑλεῖν οὐκ ἐδυνήθη· ὕστερον δὲ παρ' Ἰέρωνος πολεμικὰ ὄργανα μεταστειλάμενος τὴν πόλιν εἶλε, καὶ τὰ σώματα τὰ πλείω Καμαριναίων ἐπώλησεν. εὐθύς δὲ ὑπὸ προδοτῶν καὶ τὴν Ἐνναν εἶλε· καὶ τῶν φρουρῶν οἱ μὲν ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ 5 ἐξέφυγον πρὸς τοὺς συμμάχους. εἴτα ἐπὶ Σιττάναν ἐλθὼν κατὰ κράτος ταύτην εἶλεν. εἴτα ὁμοίως ταῖς ἄλλαις πόλεσι φρουρὰν καταστήσας, ἐπὶ Καμικὸν ἦλθε, φρούριον Ἀκραγαντίνων. εἶλε καὶ αὐτὸ προδοσίᾳ· τὸν δὲ τόπον ἔμφρουρον κατέστησεν. ἐξε- 10 λείφθη δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Ἑρβησός. ἔτι δὲ ποταμὸς Ἄλυκος καὶ ἄλλαις ἔσχατος. [Exc. Hoeschel. p. 163, 164 H. 501—503 W.]

- 10 Ὅτι ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς Ἀννίβας ἡττηθεὶς ναυμαχίᾳ, καὶ φοβούμενος μὴ διὰ τὴν ἡτταν 15 ὑπὸ τῆς γερουσίας τύχῃ τιμωρίας, τέχνημα ἐποίει τοιοῦτον. ἀπέστειλέ τινα τῶν φίλων εἰς Καρχηδόνα δούς ἐντολὰς ἃς ποτε ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν. ὁ δὲ καταπλεύσας εἰς τὴν πόλιν καὶ πρὸς τὴν γερουσίαν εἰσαχθεὶς εἶπεν ὅτι προσέταξεν Ἀννίβας ἐρωτῆσαι 20 τὴν βουλὴν εἰ κελεύει ναυμαχῆσαι διακοσίαις ναυσὶ πρὸς Ῥωμαίων ἑκατὸν εἴκοσι. τῶν δὲ ἀναβοησάντων καὶ κελευσάντων, Τοιγαροῦν, ἔφη, νευαυμάχηκε καὶ ἡττήμεθα. ἐκεῖνος δὲ ὑμῶν προσταξάντων ἀπολέλυται τῆς αἰτίας. ὁ μὲν οὖν Ἀννίβας 25 εἰδὼς τοὺς πολίτας ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων συκοφαντοῦντας τοὺς στρατηγοὺς τοιοῦτῳ τρόπῳ τὰς ἐσομένας κατηγορίας ὑπεξείλετο.

- 2 Διαβεβλημένοι γὰρ ἐν τοῖς πρότερον κινδύνοις 30 ὡς ἂν τῶν ἐλάττωμάτων αἰτιοὶ γεγονότες ἔσπευδον διὰ ταύτης τῆς ναυμαχίας ἀνακτῆσασθαι τὰς περὶ τούτων διαβολάς.

Οὐδὲν δ' οὕτω καταπλήττεται τὰς ψυχὰς ὥς τὸ 11
 ἡττηθῆναι τοὺς Καρχηδονίους. δυνάμενοι γὰρ ῥα-
 δίως διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῶν πολε-
 μίων περὶ τὸν κατάπλουν, οὐδὲ ἐπεχείρησαν τού-
 5 τοὺς ἀμύνασθαι. τριάκοντα γὰρ ναυσὶ τῶν Ῥωμαίων
 προσφερομένων τῇ χώρᾳ καὶ μῆτε τάξεως μῆτε συν-
 στήματος ἄδρου γενομένου τοῦ τε πνεύματος βιαι-
 ότερον ἐγκειμένου, χωρὶς κινδύνου παρῆν αἰρεῖν αὐ-
 τανδρα τὰ σκαφίδια. εἰ μὲν οὖν καταβάντες εἰς τὸ
 10 πεδίον ἐξ ἴσου παρετάξαντο καὶ πᾶσι τοῖς μέρεσι
 τῆς δυνάμεως ἐνεργῶς ἐχρήσαντο, ῥαδίως ἂν περιε-
 γένοντο τῶν πολεμίων· νῦν δὲ πρὸς αὐτὴν μό-
 νην ἀποβλέψαντες τὴν ἐρυμνότητα τοῦ λόφου, καὶ
 τῶν χρησίμων τὰ μὲν διὰ τὴν εὐλάβειαν προέμενοι,
 15 τὰ δὲ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀγνοήσαντες, τοῖς ὅλοις
 ἔπαισαν.

Ὅτι ἐν ἀδυμία πολλῇ ὄντων τῶν Καρχηδονίων 12
 τρεῖς ἄνδρας ἢ γερονσίαν τῶν ἐπιφανεστάτων ἀπέ-
 στείλε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Ἀτίλιον περὶ εἰρήνης.
 20 τούτων δὲ Ἄννων ὁ Ἀμίλκον πρῶτος ὦν τῇ δόξῃ
 διαλεχθεὶς τοὺς ἀρμόζοντας λόγους τῷ καιρῷ, πα-
 ρεκάλει τὸν ὕπατον μετρίως αὐτοῖς χρῆσασθαι καὶ
 Ῥώμῃς ἀξιῶς. ὁ δὲ Ἀτίλιος μεμετεωρισμένος τοῖς
 ἐνήμερήμασι καὶ τύχῃς ἀνθρωπίνης οὐδεμίαν ἐν-
 25 νοίαν λαμβάνων, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα προσέτατ-
 τεν ὥστε τὴν συντεθειμένην εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ
 μηδὲν διαφέρειν δουλείας. ἐφ' οἷς ὁρῶν τοὺς * ἀγα-
 νακτοῦντας ἔφησεν αὐτοὺς δεῖν τοῦναντίον χάριν
 30 κατὰ γῆν μῆτε κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς ἐλευθε-
 ρίας ἀντιτάξασθαι, πᾶν τὸ συγχωρούμενον ὑφ' ἐαν-
 τοῦ λαμβάνειν ἐν ὄρωρᾳ, τῶν δὲ περὶ τὸν Ἄννων.

ισθὰ καὶ τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον τὸν ἐν τοῖς οἴκοις
καὶ τὰ τῶν γυναικῶν κόσμια καὶ ἐνώτια καὶ ἄργυ-
ρια, χωνεύσαντες ἔμιξαν χαλκὸν καὶ μόλιβδον, καὶ
ἄχρηστον ποιήσαντες τὸν χρυσὸν ἐξῆλθον, καὶ ἥρωι-
κῶς ἀγωνισάμενοι πάντες κατεκόπησαν, πολλοὺς [δὲ] 5
καὶ αὐτοὶ φονεύσαντες. αἱ δὲ γυναῖκες τὰ τέκνα
φονεύσασαι ἑαυτάς δι' ἀγχόνης ἀπέπνιξαν. οὕτως
ἀκερδῇ τὴν πόλιν παρέλαβεν Ἀννίβας. τὸν δὲ Ἀν-
νίβαν Ῥωμαῖοι πρὸς δίκην αἰτήσαντες δι' ὧν παρε-
νόμησε, καὶ μὴ λαβόντες, πόλεμον τὸν Ἀννιβαϊκὸν 10
καλούμενον ἔστησαν. [Exc. Hoeschel. p. 170, 171 H.
511, 512 W.]

16 Ὅτι ὁ πρεσβύτατος τῶν ἐκ τῆς Ῥώμης ἐκπεμ-
φθέντων πρεσβευτῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Καρχη-
δονίων, δειξας τῇ γερουσίᾳ τὸν κόλπον, ἔφησε φέ- 15
ρειν αὐτὸν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὸν πόλεμον·
ἀπολείψειν οὖν τούτων ὁπότερον ἂν οἱ Καρχηδό-
νιοι βουλευθῶσιν. τοῦ δὲ τῶν Καρχηδονίων βασι-
λέως εἰπόντος ποιεῖν αὐτὸν ὁπότερον βούλοιτο, ἔφη,
Τὸν πόλεμον ἀφίημι. τῶν δὲ Καρχηδονίων οἱ πλεί- 20
ους εὐθὺς ἀνεβόησαν δέχεσθαι.

17 Ὅτι οἱ κατὰ τὴν Οὐνικτόμελαν πόλιν ἐκπολιορ-
κηθέντες συνέφυγον εἰς τὰς ἰδίας οἰκίας ἐπὶ τέκνα
καὶ γυναῖκας, τὴν ἐσχάτην παρ' αὐτῶν ληψόμενοι
τέρψιν, εἰ δὴ τίς ἐστι τέρψις τοῖς ἀπολλυμένοις εἰ 25
μὴ δάκρυα καὶ τὸ τελευταῖον ἐν τῷ ζῆν τῶν συγ-
γενῶν ἀσπασμός· ταῦτα γὰρ τοῖς ἀτυχοῦσιν ἔχειν
τινὰ δοκεῖ κουφισμὸν τῶν ἀκκληρημάτων. οἱ μὲν
οὖν πλείστοι τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες πανοικί μετὰ
τῶν συγγενῶν κατεφλέχθησαν καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἰδίας 30
ἐστίας τάφον ἑαυτοῖς ἐπέστησαν, τινὲς δὲ εὐψυχο-
τάτως τοὺς ἰδίους προανελόντες ἑαυτοὺς ἐπικατέ-

σφαξαν, αἰρετώτερον τὸν αὐτόχειρα θάνατον ὑπο-
 λαβόντες τοῦ διὰ τῶν πολεμίων μεθ' ὕβρεως συν-
 τελουμένου. [Exc. Vat. p. 56, 57.]

Τούτου (Philippi) ἐπίτροπος Ἀντίγονος κατασταθεὶς 18
 3 ὁ Δημητρίου κρατεῖ Μακεδόνων ἔτη ιβ', κατὰ δὲ τὸν
 Διόδωρον ἔτη θ'. [Georg. Syncell. Chronogr. p. 267, B.]

Ἀννίβας, ὡς Διόδωρος γράφει καὶ Δίων ἅμα, 19
 σὺν τούτοις Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσόθεν,
 ἦν στρατηγὸς τῶν Σικελῶν, υἱὸς δὲ τοῦ Ἀμίλκα.
 10 ὅστις Ἀμίλκας σύμπασαν εἴλε τὴν Ἰβηρίαν,
 δόλοισι ἐπιθεμένων δὲ κτείνεται τῶν Ἰβήρων.
 τὸν πάντα τούτου γὰρ στρατὸν φεύγειν κελεύσας
 τότε

καὶ προσπλάκέντας τοὺς υἱοὺς καὶ συνθανεῖν πο-
 15 θοῦντας

μάστιξι παρωσάμενος συμφεύγειν τοῖς ἑτέροις,
 Ἀννίβαν πεντεκαίδεκα τῶν χρόνων ὑπηργμένον,
 Ἀσδροῦβαν δὲ δυνάδεκα, τὸν λόφον, τὴν κυνέαν
 ἄρας αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς, τοῖς Ἰβηρσιν ἐγνώσθη.
 20 πάντων δ' Ἰβήρων ἐπ' αὐτὸν ὡς εἶχον ὄρμη-
 σάντων,

οἱ φεύγοντες ἐσώζοντο τυγχάνοντες ἀδείας.
 ὡς δὲ σωθέντα τὸν στρατὸν εἶδε, στραφεὶς ὀπίσω
 λοιπὸν σπουδάζει μὴδ' αὐτὸς Ἰβηρσι κρατηθῆναι.
 25 ἐπικειμένων δὲ σφοδρῶς κυκλόθεν τῶν Ἰβήρων
 τὸν Ἴππου ἀκρατέστερον ἐλάσας τὸν οἰκεῖον
 τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰβηρος τοῖς ῥεύμασιν ἐμπίπτει.
 βάλλεται δὲ παρὰ τινος ὄρμων ἐν ἀκοντίῳ.
 πλὴν καὶ πνιγεὶς οὐδὲ νεκρὸς τοῖς Ἰβηρσιν εὐρέθη.
 30 ὃ τούτῳ πόθος ἦν· σύρεται γὰρ τοῖς ῥείθεσι.
 τούτου τοῦ ἥρωος ἀνδρὸς ὦν γόνος ὁ Ἀννίβας
 ὑπὸ γαμβρῷ ἐτάττετο, σὺν ᾧ τὴν Ἰβηρίαν

παῖσαν ἐλεηλάτησε ποινήν πατρώου φόνου.
 ὥς δ' ἐν τοῖς μεταξὺ χρόνοις οἱ Αὔσονες Ῥωμαῖοι
 τοὺς Σικελοὺς ἐνίκησαν πολλάκις νικηθέντες,
 κέλευσμά τε βαρύτερον ἐκέλευσαν ἐκείνοις
 ὥς μηδὲ ξίφος ἀπ' αὐτῶν ποτέ τινα κατέχειν, 5
 Ἀννίβας, χρόνων εἴκοσι γενόμενος καὶ πέντε,
 χωρὶς συγκλήτου τῆς βουλῆς καὶ τῶν ὑπερεχόντων
 τοὺς θερμότερους συλλαβὼν καὶ τοὺς ὀξείς τῶν
 νέων

ὥς ἑκατὸν καὶ πλείονας, ληστεύων Ἰβηρίαν 10
 ἔξη, καὶ προσεπηύξανεν αἰὲν στρατὸν τῶν νέων.
 ὥς δ' ἡ πληθὺς ἐνίκα μὲν ἑκατοντάδας ἤδη,
 εἰς χιλιάδας δ' ἔτρεχεν, εἴτα καὶ μυριάδας
 καὶ μέγας γέγονε στρατὸς καὶ τῶν ἀξιωμαχῶν,
 ἄνευ μισθοῦ καὶ δωρεῶν οὕτω συνηθροισμένος, 15
 εὐθὺς τοῦτο κατάδηλον ἐγένετο Ῥωμαίοις.
 καὶ συνταχθέντες σύμπαντες στρατῷ πεζῷ καὶ
 στόλῳ,

ἐπὶ καὶ ἑβδομήκοντα πληθὺς μυριάδες
 πίτυος δίκην ἔσπευδον τοὺς Σικελοὺς ἐκτρίψαι. 20
 οἱ Σικελοὶ δ' ἰκέτεον παύσασθαι τὸν Ἀννίβαν,
 μὴ παντελῶς τὰ Σικελῶν ἄρδην ἀποφθαρεῖν.
 ὁ δὲ παρεῖς τοὺς θέλοντας καὶ λέγειν καὶ λα-
 βράζειν

οὐκ ἀναμείνας τὴν ὁρμὴν ἐκείνων τῶν Ῥωμαίων 25
 μόνος ἐκ πάντων Σικελῶν χωρεῖ πρὸς Ἰταλίαν,
 ἄνωθεν πορευόμενος Ἀλπιανῶν ὄρεων,
 καὶ τούτων τὰ δυσσεβοῦς καὶ πέτρας κατατέμνων
 ἐν ἑξ μηνσὶν ἐμπέπτωκε τάγμασι τῶν Ῥωμαίων
 ἐν διαφόροις μάχαις δὲ τούτων πολλοὺς ἀνείλεν. 30
 Ἀσδρούβαν δὲ τὸν ἀδελφὸν ἐκαραδόκει μένων,
 ὃς διαβάς τὰ ὄρεα ταῦτα τὰ τῶν Ἀλπίων

ἡμέραις πεντεκαίδεκα προσήγγιζεν Ἀννίβαν,
 ἄγων καὶ πλήθος στρατιάς. ὁ γνόντες οἱ Ῥωμαῖοι,
 λαθραίως ἐπιθέμενοι τοῦτον μὲν ἀναιροῦσι,
 τὴν κεφαλὴν δ' ἐνέγκαντες ἐπέρριψαν Ἀννίβαν.
 5 ὁ δὲ θρηνήσας, ὥς ἐχρῆν, τὸν ἀδελφὸν τὸν φίλον,
 ὕστερον ἀντετάξατο Ῥωμαίοις ἐν ταῖς Κάνναις,
 Ῥωμαίων ὄντων στρατηγῶν Παύλου καὶ Τερεντίου.
 αἱ Κάνναι πεδιάδες δὲ εἰσι τῆς Ἀργυρίππας,
 οὗ Διομήδης ἐκτίσε τὴν πόλιν Ἀργυρίππαν,
 10 τουτέστιν Ἄργος Ἰππειον τῇ γλώσσει τῇ Ἑλλήνων.
 αἱ πεδιάδες αὗται δὲ τυγχάνουσι Δαννίων,
 τῶν Ἰαπύγων ὕστερον, ἔπειτα Σαλαντίων,
 τὰ νῦν δὲ πᾶσι Καλαβρῶν τὴν κλήσιν λεγομένων,
 τῶν Καλαβρῶν μεσόριον αὐτὲ καὶ Λογγιβάρδων,
 15 οὐπὲρ ὁ μέγας πόλεμος ἐκείνοις ἀνερχομένη.
 τούτου φάγντος τότε δὲ πολέμου τοῦ φορικώδους,
 σεισμὸς ἐγένετο δεινός, ὥς ὄρη διαστῆναι,
 ἐξ οὐρανοῦ δ' ἐχύθησαν ὄμβροι μεγάλων λίθων.
 οἱ δὲ θερμοῦς μαχόμενοι τούτων οὐδὲν ἐπέγνων.
 20 τέλος τοσοῦτο πέπτωκε πλήθος ἀνδρῶν Ῥωμαίων
 ὥς τὸν Ἀννίβαν στρατηγὸν πέμψαι τῇ Σικελίᾳ
 τοὺς δακτυλίους στρατηγῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐν-
 δόξων

μεδίμνοις τε καὶ χοίनिξι πολλοῖς ἐμμετροθέντας·
 25 τὰς εὐγενεῖς καὶ πρώτας δὲ γυναῖκας τῶν Ῥωμαίων
 ὀδυρομένας προσδραμεῖν ναοῖς τοῖς ἐν τῇ Ῥώμῃ
 καὶ ταῖς θριξίν ταῖς ἑαυτῶν καθαίρειν ἔδη τούτων,
 ὕστερον καὶ μιγῆναι δὲ καὶ δούλοις καὶ βαρβάροις,
 λειψανδρησάσης παντελῶς τῆς Ῥωμαϊδος χώρας,
 30 ὅπως μὴ πρόρριζον αὐτῶν ἐκθαμνισθῇ τὸ γένος.
 τότε δ' ἡ Ῥώμη, παντελῶς πάντων ἀνηρημένων,
 ἄκλειστος ἴστατο πολλοῖς ἡμεροδρόμοις κύκλοις.

οἱ γέροντες δ' ἐξόμενοι τοῖς ταύτης προπυλαίοις
 τὴν συμφορὰν ᾠδύροντο τὴν ὑπερπαθεστιάτην·
 τοὺς παριόντας δ' ἤρουντο μὴ ποὺ τις ζῶν ἐλείφθη
 τοιαύτης τότε συμφορᾶς τὴν Ῥώμην κατασχούσης,
 Ἀννίβας κατημέλησε ταύτην ἐγκατασκάψαι 5
 νίκαις καὶ πότοις καὶ τρυφαῖς φανεῖς ἀμβλὺς πρὸς
 τοῦτο,

ἔστ' ἂν συνήχθη στράτευμα Ῥωμαίων τοῖς Ῥω-
 μαίοις.

τότε τριττῶς ἀπείρχθη δὲ πρὸς Ῥώμην ἐξορμήσας· 10
 αἰφνης ἐκ τῆς αἰθρίας γὰρ χάλασα σφοδροτάτη
 καὶ γνόφος ἐγγινόμενος εἶργε πορείας τοῦτον.
 ὕστερον δὲ φθονούμενος τοῖς Σικελοῖς Ἀννίβας,
 ἐν σίτου χρεῖα γεγονώς, καὶ μὴ στελλόντων τούτων,
 ὁ πρὶν γενναῖος νικητὴς λιμῶ νενικημένος 15
 φύγας ὑπὸ Σικελίωνος γίνεται τοῦ Ῥωμαίου
 καὶ Σικελοῖς παραίτιος δεινῆς πανωλεθρίας.
 αὐτὸς δὲ φάρμακον πιὼν θνήσκει πρὸς Βιθυνίαν,
 πρὸς τι χωρίον Αἰβυσσαν καλούμενον τῇ κλήσει,
 δοκῶν θανεῖν εἰς Αἰβυσσαν πατρίδα τὴν οἰκίαν. 20
 ἦν γὰρ Ἀννίβα τις χρησμὸς οὕτω που γεγραμ-
 μένος·

Αἰβυσσα κρύψει βῶλος Ἀννίβα δέμας.

[Tzetzes Hist. 1, 27.]

FRAGMENTA LIBRI XXVI.

Οὔτε ποιητὴς οὔτε συγγραφεὺς οὔτε ἄλλος τεχνί- 1
 τής οὐδείς παραγγελίας τινὸς λογικῆς δύναται πᾶσι
 τοῖς ἀναγινώσκουσι κατὰ πᾶν εὐαρεστήσαι· θνητῇ
 δὲ φύσει, καὶ ὅλως ἐπιτετευγμένη γένηται, οὐ δυ-
 5 νατὸν ἐφικέσθαι τῆς ἀμέμπτου πάντων εὐαρεστή-
 σεως. οὔτε γὰρ Φειδίας, μάλιστα τεθνασμάσμενος
 ἐπὶ τῇ τῶν ἐλεφαντίνων ἀγαλμάτων κατασκευῇ, οὔτε
 Πραξιτέλης ὁ καταμίξας ἄκρως τοῖς λιθίνοις ἔργοις
 τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, οὔτε Ἀπελλῆς ἢ Παρράσιος οἱ
 10 τοῖς ἐμπειρικῶς κεκραμένοις χρώμασι προαγαγόντες
 εἰς ἀκρότατον τὴν ζωγραφικὴν τέχνην, οὕτως ἐπέ-
 τυχον ἐν τοῖς ἔργοις ὥστε κατὰ πᾶν ἄμεμπτον ἐπι-
 δείξασθαι τὸ τῆς ἐμπειρίας ἀποτελέσμα. τίς γὰρ
 ἐπιφανέστερος τῶν μὲν ποιητῶν Ὀμήρου, τῶν δὲ
 15 ῥητόρων Δημοσθένους, τῶν δὲ εὖ βεβιωκότων Ἀρι-
 στείδου καὶ Σόλωνος; ἀλλ' ὅμως ταῖς τούτων εὐ-
 φημίαις καὶ δυνάμεσι προσῆλθεν ὁ μεμφόμενος καὶ
 τὰς ἀγνοίας ἐλέγχων λόγος. ἄνθρωποι γὰρ ὄντες 2
 καὶ ταῖς τῶν ἐργειομένων ὑπεροχαῖς ἐπιτυγχά-
 20 νοντες, ὅμως διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν διέ-
 πιπτον ἐν πολλοῖς. ἔστι γὰρ τινα τῶν ἀνθρώπων
 φιλόφθονα καὶ μικρόσοφα, τὰ παραπέμποντα μὲν
 τὰ καλῶς ἔχοντα τῶν ἐπιτελεσθέντων, προσπλεκό-
 μενα δὲ τοῖς ἐπιδεχομένοις διαστροφὴν τινα καὶ

- πιθανὴν μέμψιν, ἐξ ᾧ φιλοτιμοῦνται διὰ τῆς τῶν ἄλλων κατηγορίας τὴν ἰδίαν ἀνέξῃσιν ἐμπειρίαν, ἀγνοοῦντες ὅτι πᾶσα δύναμις οὐκ ἐκ τῆς ἄλλοπαθείας ἀσθενεῖ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας ἕξεως θεωρεῖται.
- 3 θαναμάσεις δὲ ἂν τις τῆς τοιαύτης ἀβελτερίας τὴν 5 εἰς τὰ φαῦλα φιλοπονίαν, δι' ἧς τινες πειρῶνται ταῖς κατὰ τῶν ἄλλων βλασφημίαις ἰδίαν εὐδοξίαν ἀποφέρεσθαι. εἰσὶ γάρ τινες, οἷμαι, φύσεις σκαϊότητι βλάπτουσαι, καθάπερ ἐκκάουσai τὰ καλὰ τῶν γεννημάτων πάχναι καὶ χιόνες. καὶ γὰρ διὰ τὴν 10 ἀνταύγειαν τῆς κατὰ τὴν χιόνα λευκότητος ἀμαυρουμένη ἡ ὄψις τῆς ἀκριβοῦς θεωρίας ἀποστερεῖται, καὶ προαιρέσεις ἀνθρώπων ἀξιόλογον μὲν ἔργον οὔτε βουλόμεναι δοῶν οὔτε δυνάμεναι, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων πεποιημένα διασύρουσι. διὸ τοὺς 15 εὖ φρονοῦντας * τοῖς μὲν διὰ ἐπιμέλειαν κατωρθωκόσιν ἀρετὴν ἀπομερίζειν τὸν ἔπαινον, τοῖς δὲ σπανίως κατορθοῦσι μὴ συκοφαντεῖν ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἀσθένειαν. περὶ μὲν οὖν τῶν βασκαίνειν ἐπιτηδευόντων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω. [Exc. Hoeschel. 20 p. 171, 172 H. 512, 513 W.]
- 2 Ὅτι Ἀντίβας ἦν φύσει μάχιμος, καὶ τῇ τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐκ παιδὸς πείρᾳ πεπονημένος καὶ συνεστρατευκῶς ἔτη πλείω μεγάλοις ἡγεμόσι πολλὴν εἶχε τριβὴν τῶν πολεμικῶν ἀγώνων. κεχορη- 25 γημένος δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως ἀρχινοῖα καὶ πεποιημένος στρατηγικὴν ἀρετὴν διὰ τῆς πολυχρονίου περὶ τὸν πόλεμον ἀσκήσεως, μεγάλας ἐλπίδας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ. [Exc. de virt. et vit. p. 278 V. 568 W.]
- 3 Ὅτι Ἀντίβας πρὸς τὴν τοῦ δικτάτωρος Φαβίου 30 σύνεσιν ἀντιμηχανώμενος εἰς παράταξιν αὐτὸν προκαλεῖτο, καὶ τοῖς τῆς δειλίας ὀνειδέσιν ἐπειράτο συν-

αναγκάζειν εἰς τὴν διὰ μάχης κρίσιν συγκαταβαίνειν. ὥς δὲ οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων ἐβλασφήμει τὸν δικτάτωρα καὶ παιδαγωγὸν ἀποκαλῶν αὐτὸν ᾠνείδιζε τὴν δειλίαν· ὁ δὲ τὴν ὕβριν ἀταράχως καὶ βαρέως ἔφερεν. [Exc. Vat. p. 58.]

Καθ'άπερ γὰρ ἀθλητῆς ἀγαθὸς πολὺν χρόνον 2 χειραλειπτήσας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα κατήντα, ἐμπειρίαν μεγάλην καὶ δύναμιν πεποιημένος. [Exc. Hoeschel. p. 172 H. 513 W. Suidas v. χειραλειπτήσας.]

10 Ὅτι τοῦ Μινυκίου ἡττηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβου, 3 ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ὑπὸ πάντων ἐκρίθη Μινύκιος μὲν ἀφροσύνη καὶ ἀπειρία τοῖς ὅλοις ἐπτακῶς, Φάβιος δὲ ἀγχινοῖα καὶ ἀρετῇ στρατηγικῇ διὰ παντὸς προνενομημένος τῆς ἀσφαλείας. [Exc. de virt. 15 et vit. p. 278 V. 568 W.]

Μηνόδοτος δὲ ὁ Περίνθιος τὰς Ἑλληνικὰς πραγ- 4 ματείας ἔγραψεν ἐν βιβλίοις πεντεκαίδεκα, Σωσύλος δὲ ὁ Ἴλιος τὰ περὶ Ἀννίβαν ἔγραψεν ἐν βιβλίοις ἑπτά.

20 Κατὰ δὲ Ῥωμαίους ἡ λεγεὼν πεντακισχίλιοι εἰ- 5 σιν. [Exc. Hoeschel. p. 172 H. 513 W.]

Ὅτι φύσει οἱ ἄνθρωποι ταῖς μὲν εὐημερίαις προσ- 6 τρέχουσι, τῇ δὲ τῶν πταισάντων τύχῃ συνεπιτίθενται. [Exc. Vat. p. 58 et Hoeschel. p. 171 H. 513 W.]

25 Τὴν γὰρ τύχην εὐμετάβολον οὕσαν φύσει ταχὺ 2 τὴν ἐναντίαν εἰσάξειν μεταβολήν. [Exc. Hoeschel. p. 171 H. 513 W.]

Ὅτι Λωρόμαχος ὁ τῶν Αἰτωλῶν στρατηγὸς ἀσεβῆ 7 συνετελέσατο πράξιν· τὸ γὰρ περὶ Λωδώνην μαν- 30 τείον συλήσας ἐνέπρησε τὸ ἱερὸν πλην τοῦ σηκοῦ. [Exc. de virt. et vit. p. 278 V. 568 W.]

Ῥόδου γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ μεγάλου καταπτωθεῖ- 8

σης, Ἰέρων ὁ Συρακούσιος ἔδωκεν εἰς οἰκοδομὴν τοῦ τείχους ἄργυρου 5 τάλαντα καὶ ἄργυροὺς λέβητας ἀξιολόγους χωρὶς τοῦ νομίσματος, καὶ ἀτέλειαν τοῖς σιτηγοῖς πλοίοις.

9 Ἡ νῦν δὲ καλουμένη Φιλιππόπολις κατὰ τὴν 5 Θετταλίαν Φθιώτιδες Θῆβαι ἐκαλοῦντο. [Exc. Hoeschel. p. 171 H. 513 W.]

10 Ὅτι κατὰ τὴν Καπύην προτεθείσης βουλῆς ἐν ἐκκλησίᾳ κοινῇ τί πρακτέον εἴη περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἐπέτρεψαν οἱ Καπυηνοὶ γνώμην ἀποφύνασθαι 10 τῷ προσαγορευμένῳ Παγκύλῳ Πάνκῳ. ὁ δὲ ἐκτὸς τῶν φρενῶν γεγονώς διὰ τὸν Ἀννίβου φόβον, ὥμοσε τοῖς πολίταις ιδιότροπον ὄρκον. ἔφησε γάρ, εἰ τῶν ἑκατὸν ἐλπίδα μίαν εἶχεν ἐν τοῖς Ῥωμαίοις, οὐκ ἂν μετέστη πρὸς Καρχηδονίους· νῦν δὲ φανερὰς οὕσης 15 τῆς τῶν πολεμίων ὑπεροχῆς καὶ τοῦ κινδύνου ταῖς πύλαις ἐφεστῶτος ἀναγκαῖον εἶναι ταῖς ὑπεροχαῖς εἰκεῖν. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ πάντων συγκαταθεμένων προστίθεσθαι τοῖς Καρχηδονίοις ... [Exc. Vat. p. 58, 59.] 20

11 Ὅτι ἡ τοῦ Ἀννίβου δύναμις πολὺν χρόνον τῆς τῶν Καμπανῶν εὐδαιμονίας ἀπλήστως ἐμπλησθεῖσα μετέβαλε ταῖς ἀγωγαῖς εἰς τοῦναντίον· τρυφῆς γὰρ 25 συνεχοῦς καὶ μαλακῆς, εὐνῆς καὶ μύρων παντοίων καὶ παντοίας τροφῆς πολυτέλεια τὴν μὲν ἀλκὴν καὶ 25 συνήθη τῶν δεινῶν ἐξέλυσεν ὑπομονήν, τὰ δὲ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εἰς γυναικώδη καὶ τρυφεράν διάθεσιν μετέστησεν. [Exc. de virt. et vit. p. 278 V. 568 W.]

2 Τρυφῆς γὰρ συνεχοῦς καὶ μαλακῆς εὐνῆς καὶ 30 μύρων παντοίων καὶ παντοίας τροφῆς πολυτέλεια τὴν μὲν ἀλκὴν καὶ συνήθη τῶν δεινῶν ὑπομονήν

ἐξέλυσε, τὰ δὲ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εἰς γυναικώδη
καὶ τρυφερὰν διάθεσιν μετέστησεν. ἡ γὰρ ἀνθρω-
πίνη φύσις τὴν μὲν ἀσυνήθη τῶν πόνων ἄσκησιν
καὶ δλαιταν εὐτελῇ δυσχερῶς προσίεται, τὴν δὲ ῥα-
5 στώνην καὶ τρυφὴν ἐτοίμως διώκει. [Exc. Hoeschel.
p. 172 H. 514 W.]

Ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τὴν ἀσυνήθη τῶν πό- 3
νων ἄσκησιν καὶ δλαιταν εὐτελῇ δυσχερῶς προσίε-
ται, τὴν δὲ ῥαστώνην καὶ τρυφὴν ἐτοίμως διώκει.
10 Ποικίλη δὲ τις ἀνωμαλία κατεῖχε τὰς πόλεις, 12
ὥς ἂν τῆς ὁμονοίας δεῦρο κἀκεῖσε λαβούσης τὰς
ῥοπάς.

Ὅτι ταῖς τῶν πραγμάτων μεταβολαῖς καὶ τὰς 2
τῶν φίλων εὐνοίας θεωρεῖν ἔστι συμμεταβαλλούσας.

15 Ὅτι αἱ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀρεταὶ καὶ παρὰ 3
πολεμίοις ἐνίοτε τυγχάνουσι τιμῆς.

Ὅτι πολλοὶ γυναῖκες καὶ παρθέναι καὶ παῖδες 4
ἐλεύθεροι συνείποντο τοῖς Καπυηνοῖς διὰ τὴν ἀπο-
ρίαν τῆς τροφῆς· καὶ γὰρ πόλεμος ἐνίοτε βιάζεται
20 τοὺς κατὰ τὴν εἰρήνην ἐν πολλῇ σεμνότητι ζῶντας
ὑπομένειν ἀνάξια τῆς ἡλικίας πάσχοντας. [Exc. Vat.
p. 59, 60.]

Ἀννίβας γὰρ κακουχία πολλῇ καὶ τὰς πόλεις τῆς 13
Βρεττίας παραλαβὼν ὕστερον καὶ τὴν Κρότωνα εἴλε
25 καὶ τὸ Ῥήγιον πολιορκήσων. ἀπὸ δυσμῶν γὰρ ἀρξά-
μενος καὶ τῶν Ἡρακλειωτικῶν στηλῶν πᾶσαν τὴν
Ῥωμαίων χώραν ὑπέταξε πλὴν Ῥώμης καὶ Νέας πό-
λεως, πολεμήσας ἕως Κροτώνης. [Exc. Hoeschel.
p. 172 H. 514 W.]

30 Ὅτι τῶν Ῥωμαίων ὁ Ἀννίβας πολλὰ κατηγορή- 14
σας εἰς ὁμότητα καὶ πονηρίαν, μᾶλλον ὑπερηφα-
νίαν, τοὺς τῶν συγκλητικῶν υἱοὺς καὶ συγγενεῖς

ἐκλέξας ἀπέσφαξε, ταύτην παρὰ τοῦ συνεδρίου λαμβάνων τιμωρίαν.

- 2 Ὅτι ὁ Ἀντίβας ἀλλοτριώτατα διακείμενος πρὸς Ῥωμαίους, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων ἐπιλέξας τοὺς εὐθέ-
τους εἰς μονομαχίαν συνέτευξεν. ἀδελφοὺς μὲν 5
ἀδελφοῖς, πατέρας δὲ υἱοῖς, συγγενεῖς δὲ συγγε-
νεσί μονομαχεῖν ἠνάγκαζεν. ἔνθα δὴ δικαίως ἄν
τις τοῦ μὲν Φοίνικος ἐμίσησε τὴν ὁμότητα, τῶν δὲ
Ῥωμαίων ἐθαύμασε τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐν τοῖς
δεινοῖς ὑπομονὴν τε καὶ καρτερίαν. πυρὸς γὰρ 10
αὐτοῖς προσαγομένου καὶ κέντρων, ἔτι δὲ χαλεπω-
τάτων πληγῶν, οὐδεὶς ὑπήκουσε προσενεγκεῖν τὰς
χεῖρας τοῖς ἀναγκαιοτάτοις· πάντες γὰρ εὐγενῆ πα-
ραστήματα λαβόντες ἐναπέπνευσαν ταῖς ἀνάγκαις,
ἀθίκτους ἑαυτοὺς τηρήσαντες τῆς πρὸς ἀλλήλους 15
μιαφονίας.

- 15 Ὅτι Γέλωνος καὶ Ἰερωνος τῶν βασιλέων κατὰ
τὴν Σικελίαν τετελευτηκότων ἐν Συρακούσαις, Ἰε-
ρωνύμου δὲ τὴν ἀρχὴν διαδεδεγμένου καὶ τὴν ἡλι-
κίαν ὄντος ἀντίπαιδος, οὐκ εἶχεν ἡ βασιλεία τὸν 20
προσθησόμενον ἀξιόχρεων. διὸ καὶ τὸ μειράκιον
ταῖς τῶν κολάκων πρὸς χάριν ὁμιλίαις ἐξετράπη
πρὸς τρυφὴν καὶ ἀκολασίαν καὶ τυραννικὴν ὁμό-
τητα· ἐπετελεῖτο γὰρ γυναικῶν ὕβρεις, καὶ τοὺς
παρρησία χρωμένους τῶν φίλων ἀπέκτεινε, καὶ 25
πολλῶν ἀκρίτως οὐσίας ἐδήμευε καὶ τοῖς πρὸς χά-
ριν ὁμιλοῦσιν ἐδωρεῖτο. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπη-
κολούθει ἐκ τῶν ὄχλων μῖσος, εἴτα καὶ ἐπιβουλία
καὶ ὁ τοῖς πονηροῖς δυνάσταις εἰωθὼς ἐπακολου-
θεῖν ὀλεθρος.

30

- 16 Ὅτι μετὰ τὴν Ἰερωνύμου τελευτὴν οἱ Συρακού-
σιοι ἐλθόντες εἰς ἐκκλησίαν ἐψηφίσαντο τοὺς συγ-

γενεῖς τοῦ τυράννου κολάσαι, καὶ τὰς γυναῖκας ὁμοίως τοῖς ἀνδράσιν ἀνελεῖν, καὶ μηδὲ ὄλξαν ἀπολιπεῖν τυραννικῆς συγγενείας.

Ἵ 5 Ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Σεμπρωνίου Μάρωνος ἀπο-
στειλάντος πρὸς Ἀννίβαν, οἱ μὲν στρατιῶται κείμενον ὀρῶντες ἐβόων κατατέμνειν καὶ κατὰ μέρη διασφενδονῆσαι· ὁ δὲ Ἀννίβας φήσας οὐ προσήκειν τὴν ὀργὴν εἰς ἀναίσθητον σῶμα ἐναποτίθεσθαι, καὶ λαβὼν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ τῆς τύχης ἄδηλον, ἅμα
10 δὲ καὶ θαυμάζων τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός, πολυτελοῦς ταφῆς ἠξίωσεν τὸν τετελευτηκότα. ἀναλέξας δὲ τὰ τοῦ σώματος ὅστις καὶ φιλανθρωπῶς περιστείλας ἀπέστειλεν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδον. [Exc. de virt. et vit. p. 282 V. 568, 569 W.]

15 Ὅτι ἡ τῶν Ῥωμαίων σύγκλητος, ὡς ἤκουσε τὴν
Καπύην περιειλημμένην πανταχόθεν τείχει διπλῷ, νομίζουσα τάχιον ἔσσεσθαι τὴν ἄλωσιν, ὅμως οὐ διετήρησεν ἀμετάθετον τὴν ἔχθραν, ἀλλὰ διὰ τὴν συγγένειαν ἐψηφίσαντο πρὸ τακτῆς ἡμέρας τοὺς με-
20 ταθεμένους τῶν Καμπανῶν ἀθρόους εἶναι. ἥς δὲ παραπέμψαντες τὴν φιλανθρωπίαν οἱ Καμπανοί, καὶ τὴν παρ' Ἀννίβου γενομένην βοήθειαν ψυχαγωγούμενοι, τότε μετενόησαν ὅτε οὐδὲν ὄφελος ἦν μεταμέεσθαι. [Exc. Vat. p. 60.]

25 Θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως τοῦ τεχνίτου τὴν
ἐπίνοιαν οὐ μόνον ἐν τούτοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς καὶ μείζοσι διαβεβοημένοις κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος, ὅταν ἐπὶ τὴν Ἀρχιμήδους ἡλικίαν ἔλθωμεν, ἀκριβῶς διεξιμεν.
30 [Diodorus 5, 37.]

Ὁ Ἀρχιμήδης ὁ σοφὸς μηχανητὴς ἐκεῖνος,
τῷ γένει Συρακούσιος, ἦν γέρον γωμέτρης,

χρόνους τε ἑβδομήκοντα καὶ πέντε παρελαύνων.
 ὅστις εἰργάσατο πολλὰς μηχανικὰς δυνάμεις
 καὶ τῇ τρισπάστῳ μηχανῇ χειρὶ λαίᾳ καὶ μόνῃ
 πεντεμυριομέδιμνον καθείλκυσεν ὀλκάδα.
 καὶ τοῦ Μαρκέλλου στρατηγοῦ ποτὲ δὲ τῶν Ῥω- 5
 μαίων

τῇ Συρακούσῃ κατὰ γῆν προσβάλλοντος καὶ πόντου,
 τινὰς μὲν πρῶτον μηχαναῖς ἀνείλκυσεν ὀλκάδας,
 καὶ πρὸς τὸ Συρακούσιον τεῖχος μετεωρίσας
 ἀντάνδρους πάλιν τῷ βυθῷ κατέπεμπεν ἀθρόως. 10
 Μαρκέλλου δ' ἀποστήσαντος μικρὸν τι τὰς ὀλ-
 κάδας

ὁ γέρων πάλιν ἅπαντας ποιεῖ Συρακουσίους
 μετεωρίζειν δύνασθαι λίθους ἀμαξιαίους,
 καὶ τὸν καθένα πέμποντα βυθίζειν τὰς ὀλκάδας, 15
 ὥς Μάρκελλος δ' ἀπέστησε βολὴν ἐκείνας τόξου,
 ἐξάγωνόν τι κάτοπτρον ἐτέκνηεν ὁ γέρων·
 ἀπὸ δὲ διαστήματος συμμέτρου τοῦ κατόπτρου
 μικρὰ τοιαῦτα κάτοπτρα θεῖς τετραπλᾷ γωνίαις,
 κινούμενα λεπίσι τε καὶ τισι γιγγλυμίσις, 20
 μέσον ἐκεῖνο τέθεικεν ἀκτίνων τῶν ἡλίου
 μεσημβρινῆς καὶ θερινῆς καὶ χειμεριωτάτης.
 ἀνακλωμένων δὲ λοιπὸν εἰς τοῦτο τῶν ἀκτίνων
 ἑξαψὶς ἦρθη φοβερά πυρώδης ταῖς ὀλκάσι,
 καὶ ταύτας ἀπετέφρωσεν ἐκ μήκους τοξοβόλου. 25
 οὕτω νικᾷ τὸν Μάρκελλον ταῖς μηχαναῖς ὁ γέρων.
 ἔλεγε δὲ καὶ δωριστὶ φωνῇ Συρακουσίῳ,
 Πᾶ βῶ καὶ χαριστίωνι τὰν γᾶν κινήσω πᾶσαν;
 οὗτος κατὰ Διόδωρον τῆς Συρακούσης ταύτης
 προδότου πρὸς τὸν Μάρκελλον ἀθρόως γενομένης, 30
 εἴτε κατὰ τὸν Αἰώνα Ῥωμαίοις πορθηθείσης,
 Ἀρτέμειδι τῶν πολιτῶν τότε παννυχίζοντων,

- τιοιουντοτρόπως τέθνηκεν ὑπό τινος Ῥωμαίου.
 ἦν κεκυφῶς διάγραμμα μηχανικόν τι γράφων,
 τις δὲ Ῥωμαῖος ἐπιστὰς εἴλκεν αἰχμαλωτίζων.
 ὁ δὲ τοῦ διαγράμματος ὅλος ὑπάρχων τότε,
 5 τίς ὁ καθέλκων οὐκ εἰδὼς ἔλεγε πρὸς ἐκείνον,
 Ἀπόστηθι, ὦ ἄνθρωπε, τοῦ διαγράμματός μου.
 ὥς δ' εἴλκε τοῦτον, συστραφεὶς καὶ γνούς Ῥω-
 μαῖον εἶναι,
 ἐβόα Τὶ μηχανήμά τις τῶν ἐμῶν μοι δότω.
 10 ὁ δὲ Ῥωμαῖος πτοηθεὶς εὐθύς ἐκείνον κτείνει,
 ἄνδρα σαθρόν καὶ γέροντα, δαιμόνιον τοῖς ἔργοις.
 ἐθρήνησε δὲ Μάρκελλος τοῦτο μαθὼν εὐθέως,
 λαμπρῶς τε τοῦτον ἔκρυψεν ἐν τάφοις τοῖς πα-
 τρώοις
 15 σὺν τοῖς ἀρίστοις πολιτῶν καὶ τοῖς Ῥωμαίοις πᾶσι.
 τὸν δὲ φονέα τοῦ ἀνδρός, οἶμαι, πελέκει κτείνει.
 ὁ Αἴων καὶ Διόδωρος γράφει τὴν ἱστορίαν.

[Tzetzes Hist. 2, 35.]

- Διόδωρος ὁ ἱστορικὸς τετράπολιν φησι Συρα- 19
 20 κούσας ἐν οἷς ἀφομοιοῖ Ἀντιόχεια αὐτὴν (l. Ἀντιό-
 χειαν τὴν) πρὸς τῷ Ὁρέντῃ (sic) ταῖς Συρακούσαις.
 [Scholia in Strabonis cod. Paris. 1397. ed. Falcon. vol. 1,
 p. 390.]

- Ὅτι τῶν Συρακουσίων μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πό- 20
 25 λεως ἀπαντησάντων Μαρκέλλῳ μεθ' ἱκετηρίας, τῶν
 μὲν ἐλευθέρων ἔφη σωμάτων φείσεσθαι, τὰς δὲ
 κτήσεις ἀπάσας διαρπάσειν. [Exc. de virt. et vit. p. 282
 V. 569 W.]

- Ὅτι οἱ Συρακούσιοι διὰ πενίαν ἀποροῦντες τρο- 2
 30 φῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν ἑαυτοὺς ὠμολόγουν εἶναι δοῦ-
 λους, ὅπως προθέντες τροφῆς μεταλάβωσι παρὰ τῶν
 ἀνησαμένων. οὕτω τοῖς ἐπταικόσι Συρακουσίοις

ἡ τύχη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀκληρήμασι τηλικαύτην ἐπέ-
στησε συμφορὰν ὥστε ἀντὶ τῆς διδομένης ἐλευθε-
ρίας ἐκουσίως αἰρεῖσθαι δουλείαν.

21 Ὅτι Σκιπίων τοὺς ὁμήρους ἀπολύσας ἐπεδείξατο
ὥς πολλάκις ἐνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴ προσκτᾶται συλλή- 5
βδην πόλεις, ἔθνη, βασιλεῖς.

22 Ὅτι ὁ Ἰνδιβέλης ὁ Κελτίβηρ συγγνώμης τυχὼν
παρὰ Σκιπίωνος, καιρὸν εὐρῶν ἐπιτήδειον πάλιν
ἐξέκαυσε πόλεμον. οὕτω γάρ οἱ τοὺς πονηροὺς εὖ
ποιοῦντες πρὸς τῷ τὴν χάριν ἀποβαλεῖν ἀγνοοῦσι 10
πολεμικούς ἐαυτῶν πολλάκις σωματοποιοῦντες. [Exc.
Val. p. 60.]

23 Ὅτι Καρχηδόνιοι καταλύσαντες τὸν Λιβυκὸν πό-
λεμον, τὸ τῶν Μικατανῶν Νομάδων ἔθνος σὺν
γυναιξὶ καὶ τέκνοις τιμωρησάμενοι πάντας τοὺς 15
συλληφθέντας ἀνεσταύρωσαν. διόπερ οἱ τούτων
ἀπόγονοι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ὁμότητος ἀναμιμνη-
σκόμενοι χαλεπώτατοι τοῖς Καρχηδονίοις πολέμιοι
καθειστήκεισαν.

24 Ὅτι οὐκ εἶασε τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν, φημὶ δὴ 20
τοῦ Ἀσδρούβου, ἀνεπισήμαντον, ἀλλὰ φησιν, ἦν
γὰρ υἱὸς Ἀμίλκου τοῦ Βάρκα μὲν ἐπικαλουμένου,
μεγίστην δὲ δόξαν ἐσχηκότος τῶν καθ' ἑαυτόν· καὶ
γὰρ ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ μόνος τῶν ἡγεμόνων
πολλάκις ἐνίκησε Ῥωμαίους, καὶ τὸν ἐμφύλιον κα- 25
θελὼν πόλεμον πρῶτος διεβίβασε δύναμιν εἰς Ἰβη-
ρίαν. τοιούτου δ' ὦν πατρὸς οὐκ ἀνάξιον ἑαυτὸν
παρείχετο τῆς ἐκείνου δόξης· ὁμολογουμένως γὰρ
ἄριστος ἦν στρατηλάτης ἀπάντων Καρχηδονίων μετὰ
τὸν ἀδελφὸν Ἀννίβαν· διὸ καὶ τῶν ἐν Ἰβηρίᾳ δυ- 30
νάμεων Ἀσδρούβαν κατέλιπεν ἡγεμόνα. πολλὰς δὲ
μάχας ἀγωνισάμενος κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, καὶ διὰ παν-

τὸς ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων ἀναλαμβάνων τὰς δυνά-
μεις, πολλοὺς καὶ παντοίους ὑπέμεινε κινδύνους.
καὶ εἰς τὴν μεσόγειον ἀποδιωχθεὶς διὰ τὴν ἰδίαν
ἀρετὴν μεγάλην ἤθροισε δύναμιν, καὶ παρεγενήθη
5 παρ' ἐλπίδας εἰς Ἰταλίαν. [Exc. de virt. et vit. p. 282
V. 569 W.]

Ὅτι ὁ Ἀσδρούβας εἰ μὲν καὶ τὴν τύχην ἔσχε 2
συνεπιλαμβανομένην, ὁμολογουμένως οὐκ ἂν ἡδυ-
νήθησαν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τοῦτον ἅμα καὶ πρὸς Ἀν-
10 νίβαν διαγωνίσασθαι. διόπερ χροὴ τὴν ἀρετὴν τάν-
δρὸς ἐξετάζειν οὐκ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἀλλ' ἐκ
τῆς ἐπιβολῆς καὶ τόλμης· τούτων μὲν γὰρ συμβαί-
νει τοὺς πράττοντας εἶναι κυρίους, ἐκείνων δὲ τὴν
τύχην ἔχειν ἐξουσίαν. [Exc. Vat. p. 61.]

FRAGMENTA LIBRI XXVII.

- 1 "Οτι Νάβις ὁ τύραννος τῶν Λακεδαιμονίων ἀνείλε
Πέλοπα τὸν Λυκούργου μὲν τοῦ βασιλεύσαντος
υἱόν, παῖδα δὲ τὴν ἡλικίαν ὄντα· εὐλαβεῖτο γὰρ
μήποτε ὁ παῖς παραγευόμενος εἰς ἡλικίαν ἀποκατα-
στήσῃ τῇ πατρίδι τὴν ἐλευθερίαν, πεφρονηματισμέ- 5
νος διὰ τὴν εὐγένειαν. αὐτὸς δὲ τοὺς χαριεστά-
τους τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιλεγόμενος ἀνῆρει, καὶ
μισθοφόρους πανταχόθεν τοὺς χειρίστους συνήγαγε
φύλακας τῆς δυναστείας. διόπερ ἐκ παντὸς τόπου
συνέρρεον εἰς τὴν Σπάρτην ἱερόσυλοι, φῶρες, λη- 10
σταί, κατάδικοι θανάτου. ἄσεβῶς γὰρ τὴν τυραν-
νίδα περιποιησάμενος ὑπὸ μόνων τούτων ἤλπιζε
βεβαιότατα τηρηθήσεσθαι. [Exc. de virt. et vit. p. 285
V. 570 W.]
- 2 "Οτι Νάβις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων τύραννος πολ- 15
λὰς τιμωρίας ἐπενόησε πρὸς τοὺς πολίτας, νομίζων
τῇ τῆς πατρίδος ταπεινώσει τὴν ἰδίαν αὐξήσειν ду-
ναστείαν. ἀνὴρ γὰρ, οἶμαι, πονηρὸς τυχῶν ἐξου-
σίας οὐκ εἴωθε φέρειν τὴν εὐτυχίαν κατ' ἄνθρωπον.
- 2 "Ὡν γὰρ μέριστος ἱερεὺς ἠναγκάζετο μὴ μακράν 20
τῆς Ρώμης ἀποσπᾶσθαι διὰ τὴν τῶν ἱερῶν ἐπιμέ-
λειαν. [Exc. Vat. p. 61.]

Οὕτω κατὰ τὴν Διοδώρου ἱστορίαν καὶ Σκίπιων
ὁ στρατηγὸς τοῖς πρώτοις τῶν Σικελιωτῶν προέ-

δηκεν ἢ στρατεύειν μετ' αὐτοῦ εἰς Λιβύην ἢ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς οἰκέτας παραδοῦναι τοῖς μετ' αὐτοῦ. [Eustath. Il. p. 1302, 11. Conf. Liv. 29, 1 init.]

Ὅτι Κρητες ναυσὶν ἐπὶ τὰ πειρατεύειν ἐπιβαλόμε- 3
5 νοι τῶν πλεόντων ἐλήστευον οὐκ ὀλίγους. διὸ καὶ τῶν ἐμπόρων ἀθυμούντων, Ῥόδιοι πρὸς αὐτοὺς τὰ δίκηματα νομίσαντες ἤξιεν πρὸς τοὺς Κρητας πόλεμον ἐξήνεγκαν.

Ὅτι Πλημίνιος ὁ κατασταθεὶς Λοκρῶν ἡγεμὼν 4
10 παρὰ Σκιπίωνος, ἀσεβὴς ὢν τοὺς τῆς Φερσεφόνης θησαυροὺς ἀνασπάσας καὶ τὰ χρήματα συλῆσας ἀπηνεγκε, τῶν δὲ Λοκρῶν ἀγανακτούντων ἐπὶ τούτοις καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀνακαλουμένων πίστιν, δύο τῶν χιλιάρχων μισοπονηρεῖν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι προσ-
15 ποιήθησαν. τοῦτο δὲ ἔπραττον οὐκ ἐπὶ τοῖς γινόμενοις ἀγανακτοῦντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τὸ μέρος μὴ εἰληφέναι τῶν σεσυλημένων χρημάτων ἐγκαλοῦντες τῷ Πλημίνιω. ταχὺ δ' αὐτοῖς ἄπασιν ἀξίαν τῆς 2
πονηρίας τιμωρίαν ἐπέθηκε τὸ δαιμόνιον. καὶ γὰρ
20 ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἱερῶν τοῦτ' εἶναι λέγεται καὶ διὰ παντὸς ἄγνόν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τετηρηῆσθαι. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Πύρρος ἐκ 3
τῆς Σικελίας διεβίβαζε τὰς δυνάμεις εἰς Λοκρούς, καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτούμενος τοὺς μισθοὺς
25 ἡναγκάσθη δι' ἀπορίαν ἄψασθαι τῶν χρημάτων, κατὰ τὸν ἔκπλουν ἐπιγεννηθῆναι πνεύματά φασιν, ὥστε στόλῳ παντὶ ναυαγῆσαι τοῦτον. τὸν δὲ Πύρρον δεισιδαιμονήσαντα τὴν θεὸν ἐξιλάσασθαι, καὶ μὴ πρότερον ἀπελθεῖν ἕως ἀποκατέστησε τὰ χρήματα. οἱ 4
30 δὲ χιλιάρχοι προσποιούμενοι μισοπονηρεῖν προῖσταντο τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Πλημίνιον κακῶς ἔλεγον καὶ δίκην ἐπιθήσειν ἡπείλουν. τέλος ἐπὶ πλείον

τῆς λοιδορίας προβαινούσης εἰς χεῖρας ἤλθον. οἱ
 δὲ χιλιάρχοι τοῦτον δόντες ἐπὶ γῆν τὰ τε ὅτα πε-
 ριέτρωνον αὐτοῦ καὶ τὴν θύνα, πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ
 5 τὰ χεῖλη διέσχισαν. ὁ δὲ Πλημίνιος συλλαβὼν τοὺς
 χιλιάρχους καὶ δειναῖς αἰκίαις περιβαλὼν διέφθει- 5
 ρεν. ἡ δὲ σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν ἱερο-
 συλίαν οὐ μετρίως ἐδεισιδαιμόνει· οἱ δὲ ἀντιπολι-
 τευόμενοι τῷ Σκιπίωνι καιρὸν εὐρόντες οἰκεῖον
 διαβολῆς κατηγόρουν αὐτοῦ, λέγοντες ὡς ἀπὸ τῆς
 6 ἐκείνου γνώμης ἅπαντα πέπραχεν ὁ Πλημίνιος. ἡ 10
 δὲ σύγκλητος ἀπέστειλε πρεσβευτὰς ἀγορανόμον καὶ
 δύο δημάρχους, εἰ μὲν εὐρωσιν ἀπὸ τῆς Σκιπίωνος
 γνώμης γεγενημένην τὴν ἱεροσυλίαν, κατὰ τάχος
 ἀγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην· εἰ δὲ μὴ, ἔὰν αὐτὸν
 διαβιβάξουν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Λιβύην. τούτων 15
 δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὄντων, ὁ Σκιπίων μεταπεμψά-
 μενος τὸν Πλημίνιον ἔδωκεν εἰς ἄλυσιν καὶ περὶ τὴν
 7 γυμνασίαν ἦν τῶν δυνάμεων. οἱ δὲ δήμαρχοι ταῦτα
 θανμάσαντες ἐπήνεσαν τὸν Σκιπίωνα. εἰς δὲ Ῥώ-
 μην ἀπαχθέντος τοῦ Πλημινίου, τοῦτον ἡ σύγκλη- 20
 τος εἰς φυλακὴν ἀπέθετο, καθ' ἣν αὐτὸν τελευ-
 τῆσαι συνέβη· τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ καθιέρωσε, καὶ
 τὰ προσελλείποντα τῶν ἱεροσκληθέντων χρημάτων
 ἐκ τοῦ δημοσίου προσθεῖσα τῇ θεῷ καθιέρωσεν.
 ἐψηφίσατο δὲ καὶ τοὺς Λοκροὺς ἐλευθέρους εἶναι, 25
 καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἔχοντάς τι τῶν τῆς Φερσε-
 φόνης χρημάτων, ἔὰν μὴ καταθῶσιν, ἐνόχους εἶναι
 θανάτου. [Exc. de virt. et vit. p. 282 V. 570, 571 W.]
 8 Ὅτι μετὰ τὸ ψηφισθῆναι τὰ κατὰ Πλημίνιον
 φιλοφρονουῦντες τοὺς Λοκροὺς οἱ τὰ πολλὰ τῶν 30
 ἀναθημάτων ἡσπακότες, καὶ θεωροῦντες τὴν τῶν
 χιλιάρχων καὶ τοῦ Πλημινίου τιμωρίαν, ἐπὶ δεισι-

δαιμονίαν ἐνέπιπτον. οὕτως ὁ συνειδώς τι φαῦλον
 ἐαυτῷ σιωπωμένην ἀναδέχεται τιμωρίαν, καὶ τύχῃ
 διαλεληθὼς τοὺς ἄλλους. διὸ ποινηλατούμενοι τὰς
 ψυχάς, τὸ θεῖον ἐξιλασκόμενοι ἐρρίπτουν τὰ χρη-
 5 ματα.

Ὅτι τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς οἰκείοις τιθέμενον και- 5
 ροῖς ἐνίοτε γίνεται μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιον. [Exc.
 Vat. p. 61, 62.]

Ὅτι ὁ Σκιπίων παραγεννηθέντων πρὸς αὐτὸν 6
 10 τῶν περὶ Σόφακα τὸ μὲν πρῶτον ἰδὼν τὸν ἄνδρα
 δεδemeνον ἐδάκρυσε, λογιζόμενος τὴν πάλαι ποτὲ
 μακαριζομένην αὐτοῦ βασιλείαν. μετ' ὀλίγον δὲ
 χρόνον κρίνας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἐν τοῖς εὐτυχί-
 15 μασιν, ἐπέταξεν αὐτὸν λῦσαι, καὶ τὴν ἰδίαν σκη-
 νὴν ἀπέδωκε καὶ τὴν ἄλλην ἀκολουθίαν ἔχειν συνε-
 χώρησε· τηρῶν δὲ αὐτὸν ἐν ἐλευθέρῳ φυλακῇ
 φιλανθρωπῶς ὠμίλει, καὶ πολλάκις ἐπὶ δεῖπνα πα-
 ρελάμβανεν. [Exc. de virt. et vit. p. 289 V. 571 W.]

Ὅτι Σκιπίων τὸν Σόφακα τὸν βασιλέα αἰχμᾶ- 2
 20 λωτον λαβὼν καὶ δεδemeνον λύσας φιλανθρωπῶς
 ὠμίλει αὐτῷ· ᾤετο γάρ δεῖν τὴν ἐπὶ τοῦ πολέμου
 ἔχθραν μέχρι τοῦ νικᾶν φυλάττειν, εἰς δὲ τύχην αἰχ-
 μάλωτον ἀνδρὸς βασιλέως γεγονότος μηδὲν ἑξαμαρ-
 τάνειν ἄνθρωπον ὄντα· ἐφορᾷ γάρ, ὥς ἔοικε, τὸν
 25 ἀνθρώπινον βίον νέμεσις τις θεοῦ, ἢ τοὺς ὑπὲρ
 ἄνθρωπον φρονουῦντας ταχὺ τῆς ἰδίας ἀσθενείας
 ὑπομιμνήσκει. διὸ καὶ τὸν Σκιπίωνα τίς οὐκ ἂν
 ἐπαινέσειε θεωρῶν πρὸς τὸν κατὰ τῶν πολεμίων
 φόβον καταπληκτικὸν γενόμενον, ὑπὸ δὲ τοῦ πρὸς
 30 τοὺς ἡτυχηκότας ἐλέου τὴν ψυχὴν ἡττώμενον; ὥς
 ἐπὶ πολὺ γὰρ εἰώθασιν οἱ πρὸς τοὺς ἀντιταττομέ-
 νους φοβεροὶ πρὸς τοὺς ὑποπεσόντας ὑπάρχειν ψέ-

τριοι. διὸ καὶ ταχὺ τοῦ Σόφακος ὁ Σκιπίων τῆς εἰς αὐτὸν ἐπιεικείας ἐχομίσατο χάριν. [Exc. Vat. p. 62.]

- 7 Ὅτι Σοφονίβα ἡ πρότερον μὲν Μασσανάσση, μετὰ δὲ ταῦτα συνοικήσασα Σόφακι, τὸ δὲ τελευταῖον 5 πάλιν εἰς συμβίωσιν ἔλθοῦσα διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῷ Μασσανάσση, τὴν τε ὅψιν ἦν εὐπρεπὴς καὶ τοῖς τρόποις ποικίλῃ καὶ πᾶν ἐξομηρεῦσασθαι δυναμένη, οὐσα δὲ Καρχηδονίων συμμαχίς προσέκειτο λιπαροῦσα καὶ δεομένη καθ' ἡμέραν τάνδρὸς ὅπως ἀπο- 10 στηῖ Ῥώμης· ἦν γὰρ ἡ γυνὴ δεινῶς φιλόπατρις. ἃ δὴ γινώσκων ὁ Σόφαξ ἐδήλωσε τῷ Σκιπίωνι περὶ τῆς γυναικὸς καὶ παρεκελεύσατο φυλάττεσθαι. τούτοις δὲ σύμφωνα καὶ Αἰλίου λέγοντος, ὁ Σκιπίων ἐκέλευσεν ἄγειν πρὸς ἑαυτὸν τὴν γυναῖκα. παραι- 15 τουμένου δὲ τοῦ Μασσανάσσου πικρότερον ἐπέπληξεν. ὁ δὲ εὐλαβηθεὶς ἐκέλευσεν ἀποστέλλειν τοὺς παραληφόμενους, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν φάρμακον θανάσιμον τῇ γυναικὶ * πιεῖν ἡνάγκασε. 20

- 8 Ὅτι Σκιπίων διὰ τὸν πρὸς τοὺς ἐπταικότας ἔλεον βεβαίαν ἔσχε τὴν Μασσανάσσου συμμαχίαν εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον.
- 9 Ὅτι Ἀννίβας συγκαλεσάμενος τοὺς συμμάχους ἐδήλωσεν αὐτοῖς ὡς ἀναγκαῖόν ἐστιν αὐτὸν διαβῆ- 25 ναι εἰς Λιβύην, καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν αὐτῶν τοῖς βουλομένοις αὐτῷ συστρατεύειν. ἔνιοι μὲν εἵλοντο τὴν μετ' Ἀννίβου διάβασιν, τοῖς δὲ ἡδομένοις τῇ ἐν Ἰταλίᾳ μονῇ περιστήσας τὴν δύναμιν, τὸ μὲν πρῶτον τοῖς στρατιώταις ἔδωκεν ἐξουσίαν, εἰ τινα 30 βούλονται λαμβάνειν ἐξ αὐτῶν δοῦλον, τοὺς δὲ λοιποὺς κατέσφαξεν, ἄνδρας μὲν περὶ δισμυρίους,

ἵππους δὲ περὶ τρισχιλίους, καὶ τῶν ὑποζυγίων ἀνα-
ρίθμητον πλῆθος.

Ὅτι αὐτόμολοι ἤλθον πρὸς Ἀντίβαν ἵππεις τε 10
τρακισχίλιοι. οὗτοι δὲ τοῦ Σόφακος πταίσαντος πρὸς
Μασσανάσσην ἦσαν ἀφεστηκότες. ὁ δὲ ὀργισθεὶς
αὐτοῖς περιέστησε τὴν δύναμιν, καὶ πάντα κατα-
κοντίσας διέδωκε τοὺς ἵππους τοῖς μετ' αὐτοῦ στρα-
τιώταις. [Exc. de virt. et vit. p. 290 V. 571, 572 W.]

Ὅτι τοῖς Καρχηδονίοις σιτοδείας ἐμπεσοῦσής, οἱ 11
καχέεται τῶν πολιτῶν ἐπιθυμοῦντες λῦσαι τὴν εἰ-
ρήνην, προετρέψαντο τὸν δῆμον ἐπιπλεῦσαι ταῖς
ναυσὶ καὶ τὸν σῖτον εἰς λιμένα κομίσαι. τῆς δὲ γε-
ρουσίας οὐκ ἐώσης λῦσαι τὰς συνθήκας οὐδεὶς ὑπή-
κουσε· τὴν γὰρ κοιλίαν ἐφασκον οὐκ ἔχειν ᾧτα.
15 Τὸ κακὸν ἀγαθοῦ παρείχετο φαντασίαν. [Exc.
Vat. p. 62.]

Ὅτι Σικιπίων ἀπέστειλε πρὸς Καρχηδονίους πρέσ- 12
βεις, οἱ δὲ ὄχλοι παρ' ὀλίγον αὐτοὺς ἀνέλουν. οἱ
δὲ συνέσει διαφέροντες τούτους ἐξήρπασαν καὶ μετὰ
20 τριήρων ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ δημοκρατοῦντες ἐν Καρ-
χηδόνι τὸν ναύαρχον παρεκελεύσαντο, ὅταν αἱ πα-
ραπέμψασαι τριήρεις ἀναστρέψωσιν, ἐπιπλεῦσαι τοῖς
πρεσβευταῖς καὶ πάντας κατασφάξαι· ὃ καὶ γέγονεν.
οἱ δὲ καταφυγόντες ἐπὶ τὴν γῆν διεσώθησαν πρὸς
25 τὸν Σικιπίωνα. τὸ δὲ θεῖον τοῖς ἀσεβῆσαι βουλο-
μένοις ταχέως ἐνεδείξατο τὴν αὐτοῦ δύναμιν· οἱ
γὰρ εἰς Ῥώμην ἀποσταλέντες πρεσβευταὶ τῶν Καρ-
χηδονίων ἀναστρέφοντες ὑπὸ χειμῶνος κατηνέχθη-
σαν εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων ναύσταθμον. ὧν ἀνα-
30 χθέντων ἐπὶ τὸν Σικιπίωνα, καὶ πάντων βοῶντων
ἀμύνασθαι τοὺς ἀσεβεῖς, ὁ Σικιπίων οὐκ ἔφη δεῖν
πρῶττεῖν ἢ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν. οὗτοι

μὲν οὖν ἀφεθέντες διεσώθησαν εἰς τὴν Καρχηδόνα, θανυμάζοντες τὴν τῶν Ῥωμαίων εὐσέβειαν. [Exc. de virt. et vit. p. 290 V. 572 W.]

- 2 Ὅτι τῶν Καρχηδονίων προημαρτηκότων εἰς Ῥωμαίους, ὑπὸ χειμῶνος δὲ ἀναχθέντων ποτὲ πρὸς 5
Σκιπίωνα καὶ πάντων βοώντων ἀμύνασθαι τοὺς ἄσεβεῖς, ὁ Σκιπίων οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν ἅ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν.
- 13 Ὅτι τὰ μὲν καλὰ πεῖσαι πάντων, οἶμαι, δυσχερέστατόν ἐστιν, ὁ δὲ πρὸς χάριν λόγος δεινὸς πα- 10
ραστῆσαι φαντασίαν συμφέροντος, καὶ ἐπ' ὀλέθρῳ λέγεται τῶν βουλευομένων.
- 14 Ἄλλ' οὐ καλὸν τοῖς μὲν ὅπλοις ἅπαντας νικᾶν, ὑπὸ δὲ τῆς πρὸς τοὺς ἀκληροῦντας ὀργῆς ηττᾶσθαι, καὶ πικρότατα μισοῦντας τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον φρονοῦν- 15
τας, ἐν ταῖς εὐτυχίαις αὐτοὺς ταῦτα πράττειν ἅ τοῖς ἄλλοις ἐγκαλοῦντες τυγχάνουσι. τότε γὰρ ἀληθὴς κληρὸς ἐστὶν ἡ δόξα τῶν εὐτυχηκότων, ὅταν ὁ κρα-
τῶν τὴν εὐτυχίαν φέρῃ κατ' ἄνθρωπον. ἐπιφθέγ-
γεται γὰρ ἕκαστος ἐπὶ τῇ τούτων μυνείᾳ διότι τῆς 20
νίκης ὑπάρχουσιν ἄξιοι, τοῖς δὲ ἐπιλαθόμενοις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὁ φθόνος ἀντικάθεται λυμαι-
νόμενος τὴν τῶν εὐτυχοῦντων δόξαν. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ μέγα τὸν ἐκουσίως ὑποπίπτοντα φονεύειν, οὐδὲ θανυμαστὸν ἀφανίσαι τὸν τῶν ἡτυχηκότων βίον. οὐκ 25
ἀλόγως γὰρ οἱ τοιοῦτοι τυγχάνουσιν ἀδοξίας, ὅταν τὰς κοινὰς τῶν ἀκληροῦντων καταφυγὰς ἀναιρωσῇ, τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἐπιλαθόμενοι.
- 15 Ὅτι προτερεῖ τοῖς ἀνθρώποις τῆς μὲν τιμαφίας εὐεργεσία, τῆς δὲ ὁμότητος ἢ πρὸς τοὺς ἐπταικό- 30
τας ἐπιείκεια.
- 2 Ὅτι ὅσῳ τις εὐφοροῦσαν ἔχει τὴν τύχην, τοσούτῳ

μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι χρὴ τὴν τὸν ἀνθρώπινον βίον
ἐπισκοποῦσαν νέμεσιν.

Ὅτι οὐδὲν παρὰ ἀνθρώποις οὔτε κακὸν οὔτε 3
ἀγαθὸν ἐστηκυῖαν ἔχει τὴν τάξιν, τῆς τύχης ὥσπερ
5 ἐπίτηδες πάντα μετακινούσης. διὸ καὶ προσήκει τὸ
πολὺ φρόνημα κατατιθεμένους ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις
ἀκληρήμασι τὸν ἴδιον ἐξασφαλίζεσθαι βίον· ὁ γὰρ
τοῖς ἐπταικόσιν ἐπιεικῶς χρησάμενος δικαιοτάτης ἂν
ἐν ταῖς τοῦ βίου μεταβολαῖς τύχοι πολυωρίας. παρὰ
10 μὲν οὖν τοῖς ἐκτὸς εἶωθε τοῖς τοιούτοις ἀείμνηστος
ἐπακολουθεῖν ἔπαινος, παρὰ δὲ τοῖς εὖ παθοῦσιν
ἢ κατ' ἀξίαν τῆς εὐεργεσίας φυλάττεσθαι χάρις.
καὶ γὰρ ὢν ἀλλοτρίωτάτος τις εἰάν ἐλέου τύχῃ,
μεταβάλλει διὰ τὴν εὐεργεσίαν καὶ ταχὺ γίνεται φί-
15 λος, ἑαυτῷ μεμφόμενος.

Ὅτι δεῖ παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι τὰς μὲν φιλίας 16
ἀθανάτους ὑπάρχειν, τὰς δὲ ἔχθρας εἶναι θνητάς·
οὕτω γὰρ μάλιστα τοὺς μὲν εὐνοοῦντας συμβήσε-
σθαι πλείστους γενέσθαι, τοὺς δὲ ἀλλοτρίως δια-
20 κειμένους ἐλάττους.

Ὅτι τοὺς ἡγεῖσθαι βουλομένους τῶν ἄλλων οὐχ 2
οὕτω τοῖς ἄλλοις ὑπερέχειν ἀναγκαῖον ὥς ἐπιει-
κεῖα καὶ μετριότητι δεῖ νικᾶν ἅπαντας. ὁ μὲν γὰρ
ἐκ τοῦ κρατεῖσθαι φόβος μισεῖσθαι ποιεῖ τοὺς κρα-
25 τοῦντας, ἢ δὲ εἰς τοὺς ἡττωμένους εὐγνωμοσύνη
τῆς εὐνοίας αἰτία γινομένη βεβαίως συνέχει τὰς ἡγε-
μονίας. διόπερ ἐφ' ὅσον προνοοῦμεθα τῆς πατρί-
δος, ἐπὶ τοσοῦτον εὐλαβητέον ἀνήμεστόν τι καὶ
σκληρόν προᾶξαι κατὰ τῶν ἑαυτοὺς ἐκουσίως παρα-
30 διδόντων. πᾶς γὰρ τοὺς μὲν ὑπερβαλλούσαις συμ-
φοραῖς περιπεσόντας ἐλεεῖ, καὶ μηδὲν προσήκων,
τοὺς δὲ ὑπερηφάνως ταῖς εὐτυχίαις χρωμένους μισεῖ,

κἂν τύχῳσιν ὄντες σύμμαχοι· ἀνάγει γάρ, οἶμαι, τὸ
πραχθὲν ἕκαστος πρὸς ἑαυτὸν καὶ συναγανακτεῖ τοῖς
ἡκληροκόσι, φθονῶν ταῖς τῶν κατορθωσάντων εὐ-
πραξίαις.

- 17 Ὅτι ὅταν πόλις ἐπισημοτάτη πασῶν οὕτως ἀνη-
λεῶς ἀναρπασθῇ, τότε δὴ καὶ μᾶλλον ἢ περὶ τού-
των ὑπόληψις διὰ πάσης ἔρχεται τῆς οἰκουμένης.
οὐ γὰρ οὕτω τοὺς εὐ πράξαντας ἅπαντες ἐπαινοῦ-
σιν ὥς τοὺς ἀνημέρως χρησαμένους τοῖς ὑποπε-
σοῦσιν ὁμολογουμένως μισοῦσιν. 10

- 2 Ὅτι τὴν διδομένην εὐτυχίαν παρὰ θεοῦ μὴ φέ-
ρειν ἀνθρωπίνως πολλῶν κακῶν εἰσθὲν αἴτιον γί-
νεσθαι.

- 3 Ὅτι τοῖς τὴν τύχην μὴ φέρουσι κατ' ἀνθρώπον
ἱκανὴ πᾶσα πρόφασις ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβαλεῖν. 15
ὁρᾶτε οὖν μήποτε τοὺς ἀπεγνωσμένους ἄνδρας ἀγα-
θοὺς γενέσθαι ποιήσωμεν. καὶ γὰρ τὰ δειλότατα
τῶν ζώων ἔχοντα μὲν ἀναστροφὴν φεύγει, συγκλει-
σθέντα δὲ εἰς στενὸν τόπον ἀπίστως ἀγωνίζεται,
καὶ Καρχηδόνιοι τὰς μὲν ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχον- 20
τες ὑποχωροῦσιν, ἀπογνόντες δὲ πᾶν τὸ δεινὸν
ὑπομενοῦσιν ἐν ταῖς μάχαις. ὅταν γὰρ καὶ φεύ-
γουσιν καὶ μαχομένοις ὑποκείμενον ἢ τελευτᾶν, ὁ
μετὰ δόξης θάνατος τοῦ μετ' αἰσχύνης αἰρετώτερος
κριθήσεται παρ' αὐτοῖς. 25

- 4 Ὅτι ὁ βίος πολλὰ ἔχει παράδοξα. δυστυχοῦν-
τας μὲν οὖν παραβάλλεσθαι χρὴ καὶ τοῖς μεγίστοις
κινδύνοις θηρᾶσθαι τὴν μεταβολήν· οὐ καλὸν δὲ τὴν
τύχην εὐροοῦσαν ἔχοντας αὐτοὺς εἰς τὸ παράβολον
διδόναι. 30

Ὅτι οὐδεὶς ἠγεῖσθαι δυνάμεως τῶν ἐκτὸς δυνα-
5 στείας λαχὼν ἑτέροις ἐκουσίως ἐκχωρεῖ.

Ὅτι ἀτυχίαν ἀδικίας πλείστον ἡγοῦμαι διαφέ- 18
 ρειν καὶ δεῖν ἐκατέρῳ τούτων οἰκείως προσφέρε-
 σθαι· ταῦτα γὰρ ἐστὶν εὖ βουλευομένων ἀνδρῶν.
 ὁ μὲν οὖν παλάσας ἐν τῷ μηδὲν ἁμαρτεῖν μέγα δι-
 5 καίως ἂν καταφύγοι πρὸς τὸν κοινὸν τοῖς ἀκλήρου-
 σιν ἔλεον, ὁ δὲ μέγιστα ἀσεβήσας καὶ τὸ δὴ λε-
 γόμενον ἄρρητα πρὸς ὕβριν καὶ ὠμότητα πράξας
 αὐτὸς αὐτὸν ἀπεστέρησε τοιαύτης φιλανθρωπίας·
 οὐ γὰρ δυνατόν εἰς ἑτέροους ὦμὸν γενόμενον τὸν
 10 ἐν μέρει παλάσαντα τυγχάνειν ἔλεου, οὐδὲ τὸν οἴ-
 κτου ἐξ ἀνθρώπων τὸ καθ' αὐτὸν μέρος ἄραυτα
 καταφεύγειν ἐπὶ τὴν τῶν ἄλλων ἐπιείκειαν. δι-
 καιον γὰρ ἐστίν, ὃν καθ' ἑτέρων τις νόμον ἔθηκε,
 αὐτῷ κεχρησθῆναι.

15 Ὅτι ὁ τοὺς κοινοὺς ἐχθροὺς ὑπὲρ πάντων τι- 2
 μωρησάμενος δηλὸν ὥς κοινὸς ἂν εὐεργέτης νομί-
 ζοιτο, καὶ καθάπερ οἱ τὰ δεινότατα τῶν θηρίων
 ἀναιροῦντες ὥς εὖ ποιοῦντες τὸν κοινὸν βίον ἐπαί-
 νου τυγχάνουσιν, οὕτως οἱ τὴν Καρχηδονίων ὠμό-
 20 τητα καὶ τὸ θηριῶδες τῆς ἀνθρωπότητος κολάσαν-
 τες ὁμολογουμένως τεύχονται τῆς μεγίστης δόξης.

Ὅτι τότε ἕκαστος ἀνδρείως ὑπομένει τὸν κίνδυ- 3
 νον, ὅτε ἡ τοῦ νικᾶν ἐλπίς ἐστὶν ὑποκειμένη· ὁ
 δὲ προειδὼς ἑαυτὸν ἡττηθησόμενον ἐν τῷ δρασμῷ
 25 καὶ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἔχει κειμένην. [Exc. Vat.
 p. 62—66.]

FRAGMENTA LIBRI XXVIII.

- 1 Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Δικαιάρχον τὸν Αἰτωλόν, ἄνδρα τολμηρόν, πείσας πειρατεύειν ἔδωκεν αὐτῷ ναῦς εἴκοσι, προσέταξε δὲ τὰς μὲν νήσους φορολογεῖν, τοῖς δὲ Κρησὶ παραβηθεῖν ἐν τῷ πρὸς Ῥοδίου πόλεμῳ. οὗτος δὲ 5 κατὰ τὰς ἐντολὰς τοὺς μὲν ἐμπόρους ἐλήστευε, τὰς δὲ νήσους λεηλατῶν ἀργύριον εἰσεπράττετο.
- 2 Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Ἡρακλείδην τινὰ Ταραντῖνον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, πονηρόν ἄνθρωπον, ὃς κατ' ἰδίαν αὐτῷ λαλῶν πολλὰς 10 καὶ ψευδεῖς διαβολὰς τῶν ἐν ἀξιώματι κειμένων φίλων ἔλεγε· τέλος δὲ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀσεβείας ὥστε τοὺς πρώτους τοῦ συνεδρίου πέντε ἄνδρας ἀπέσφαξε. διὸ καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐτῷ 15 τὰ πράγματα προήγето· πολέμους γὰρ οὐκ ἀναγκάσιους ἐπαναιρούμενος ἐκινδύνευσεν ἀποβαλεῖν τὴν βασιλείαν ὑπὸ Ῥωμαίων. οὐκέτι γὰρ οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν φίλων ἄγειν παρρησίαν οὐδὲ ἐπιπλήττειν τῇ 20 τοῦ βασιλέως ἀνοίᾳ, πεφορικῶς αὐτοῦ τὴν προπείθειαν. ἐστράτευσεν δὲ ἐπὶ Λαρδάνους οὐδὲν ἀδικοῦντας, καὶ τούτους παρατάξει νικήσας ἀνείλεν ὑπὲρ τοὺς μυρίους.
- 3 Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς χωρὶς τῆς πλεονεξίας οὕτως ὑπερήφανος ἦν ἐν ταῖς εὐτυ-

χλαῖς ὥστε τοὺς μὲν φίλους ἀκρίτως ἀποσφράξαι,
 τοὺς δὲ τάφους τῶν προτετελευτηκότων καὶ πολλὰ
 τῶν ἱερῶν κατασκάπτειν. Ἀντίοχος δὲ τὸ κατὰ τὴν
 Ἑλμαῖδα τέμενος τοῦ Διὸς συλᾶν ἐπιβαλλόμενος
 5 πρέπουσαν τὴν καταστροφὴν εὗρε τοῦ βίου, μετὰ
 πάσης τῆς δυνάμεως ἀπολόμενος. ἀμφότεροι δὲ τὰς
 αὐτῶν δυνάμεις ἀνυποστάτους εἶναι νομίσαντες, μὴ
 παρατάξει συνηναγκάσθησαν ἐτέροις ποιεῖν τὸ προσ-
 ταττόμενον. διὸ καὶ τῆς μὲν περὶ αὐτοὺς γενομένης
 10 ἀτυχίας τὰς ἰδίας ἀμαρτίας ἡτιῶντο, τῶν δὲ συγχω-
 ρηθέντων φιλανθρωπῶν τὰς χάριτας εἶχον τοῖς ἐν
 τῷ κρατεῖν ἐπεικῶς αὐτοῖς χρησαμένοις. τοιγαροῦν
 ὥσπερ ἀπὸ παραγραφῆς τῶν ἰδίων πράξεων ἐπὶ τὸ
 χεῖρον ἑώρων τὰς αὐτῶν βασιλείας ὑπὸ τοῦ δαιμο-
 15 νίου προαγομένης. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ τότε καὶ μετὰ
 ταῦτα δικαίους ἐνιστάμενοι πολέμους, καὶ πλεῖστον
 ὄρκων καὶ σπονδῶν ποιούμενοι λόγον, οὐκ ἀλόγως
 συμμάχους εἶχον τοὺς θεοὺς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐπι-
 βολαῖς. [Exc. de virt. et vit. p. 293 V. 572, 573 W.]

20 Ὅτι οὐ μόνον ἄν τις ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβο- 4
 λαίων εὖροι τοὺς πονηρευομένους ταῖς ἐκ τῶν νό-
 μων ζημίαις περιπίπτοντας ἀλλὰ καὶ τῶν βασιλέων
 τοὺς ἀδίκους πράγμασιν ἐπιβαλλομένους παρὰ τοῦ
 δαιμονίου τιμωρίας τυγχάνοντας. ὥσπερ γὰρ τοῖς
 25 ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευομένοις ὁ νόμος, οὕτω τοῖς
 ἐν ἐξουσίαις ὁ θεὸς βραβευτῆς γίνεται τῶν πρα-
 τομένων, καὶ τοῖς μὲν τὴν ἀρετὴν μεταδιώξασιν
 οἰκεία τῆς ἀρετῆς ἐπαθλα ἐπιτίθησι, τοῖς δὲ τὴν
 πλεονεξίαν ἢ τινα ἄλλην κακίαν ἐπανελομένοις οὐκ
 30 εἰς μακρὰν τὴν προσήκουσαν ἐφίστησι τιμωρίαν.
 [Exc. Vat. p. 66, 67.]

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς πα- 5

νίζων τροφῆς οὐ διέλιπε τὴν ὑπ' Ἀτταλον χώραν
 λεηλατῶν μέχρι τῆς τῶν Περγαμηνῶν πόλεως. κα-
 τέσκαψε δὲ καὶ τὰ περὶ τὸ Πέργαμον ἱερά, τό τε
 Νικηφόριον πολυτελῶς κατεσκευασμένον καὶ τᾶλλα
 γλυφὰς ἔχοντα θαυμαζομένας εἰς τέλος παρώνησε. 5
 δι' ὀργῆς γὰρ ἔχων τὸν Ἀτταλον, ἐπεὶ τοῦτον οὐ
 κατέλαβε περὶ τούτους τοὺς τόπους, τὸν θυμὸν εἰς
 ταῦτα κατετίθετο. [Exc. de virt. et vit. p. 294 V.
 573 W.]

6 Ὅτι Μάρκος Αἰμίλιος ἀποπλεύσας εἰς Ἀβυδὸν 10
 πρὸς Φίλιππον τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ περὶ
 τῶν συμμάχων ἀπήγγειλεν αὐτῷ. ὁ δὲ ἔφησεν, ἂν
 μὲν ἐμμένωσι ταῖς ὁμολογίαις Ῥωμαῖοι, ποιήσῃεν
 αὐτοὺς ὀρθῶς, ἂν δὲ ἐπεμβαίνωσι, τοὺς θεοὺς
 ἐπιμαρτυρόμενος ἀμυνεῖσθαι τοὺς ἀδίκου πολέμου 15
 κατάρχοντας. [Exc. Vat. p. 67.]

7 Ὅτι Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἔλ-
 θὼν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τὸ Κυνόσαργες. μετὰ
 δὲ ταῦτα τὴν Ἀκαδημειαν ἐνέπηρσε καὶ τοὺς τά-
 φους κατέσκαψεν, ἔτι δὲ τὰ τεμένη τῶν θεῶν ἔλυ- 20
 μήνατο. χαρισάμενος δὲ τῷ θυμῷ, καθάπερ εἰς
 Ἀθήνας, ἀλλ' οὐκ εἰς τὸ θεῖον ἔξαμαρτάνων, ὑπὸ
 μὲν τῶν ἀνθρώπων καὶ πάλαι βλασφημούμενος
 τότε τελέως ἐμισθήθη, ὑπὸ δὲ θεῶν ταχὺ τῆς προσ-
 ηκούσης ἐπιτιμῆσεως ἔτυχε, διὰ μὲν τὴν ἰδίαν ἄβου- 25
 λίαν τοῖς ὅλοις σφαλεῖς, διὰ δὲ τὴν Ῥωμαίων ἐπι-
 εῖκειαν τυχὼν συγγνώμης. [Exc. de virt. et vit.
 p. 294 V. 573 W.]

8 Ὅτι ὁ Φίλιππος συννοήσας τὴν ἀθυμίαν τῶν
 στρατιωτῶν, τούτους παραθαρρύνων ἐδίδασκεν ὅτι 30
 τοῖς μὲν νικῶσιν οὐδὲν τούτων γίνεται, τοῖς δὲ

κατὰ τὴν ἥτιαν ἀπολλυμένοις οὐ διαφέρειν ὑπὸ
 πηλίκων ἂν τραυμάτων ἀποθάνωσι.

Ὅτι ὥς ἐπὶ πολὺ εἰώθασιν οἱ τοῖς τρόποις φαῦ- 2
 λοι τοὺς συναναστρεφόμενους ὁμοίους ἑαυτοῖς συγ-
 5 κατασκευάζειν. [Exc. Vat. p. 67.]

Ὅτι Φίλιππος θεωρῶν τῶν Μακεδόνων τοὺς 9
 πλείστους ἑαυτῷ χαλεπῶς ἔχοντας ἐπὶ τῷ τὸν Ἡρα-
 κλείδην ἔχειν φίλον, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν φυ-
 λακὴν. ἦν δὲ οὗτος Ταραντίνος μὲν τὸ γένος, πο-
 10 νηρία δὲ ὑπερβαλλούσῃ χρῶμενος, καὶ τὸν Φίλιπ-
 πον ἐξ ἐπεικοῦς βασιλέως πεποιηκὼς πικρὸν καὶ
 ἄσεβῆ τύραννον. διὸ δὴ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Μα-
 κεδόσι καὶ τοῖς Ἑλλησιν ὑπερβαλλόντως συνέβαινε
 μισεῖσθαι τὸν Ἡρακλείδην.

Ὅτι Ἀννίβας διὰ μόνης τῆς περὶ αὐτὸν φήμης 10
 καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην περιβλεπτος ἐγίνετο,
 κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐκάστου σπεύδοντος θεάσασθαι
 τὸν ἄνδρα. [Exc. de virt. et vit. p. 294 V. 573 W.]

Ὅτι τῶν Ἡπειρωτῶν πρέσβεις πεμφάντων πρὸς 11
 20 Φίλιππον καὶ Φλαμίνιον, Φλαμίνιος μὲν ᾤετο δεῖν
 τὸν Φίλιππον ἐκχωρεῖν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, ὅπως
 ἀφρούρητος ἢ καὶ αὐτόνομος, ἀποδοῦναι δὲ καὶ
 τοῖς παρεσπονδημένοις τὰς βλάβας εὐδοκουμένως.
 ὁ δὲ ἔφη δεῖν τὰ μὲν παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῷ κατα-
 25 λειμμένα βεβαίως ἔχειν, ὅσα δὲ τυγχάνει προσ-
 ηγμένος, ἐκ τούτων ἐξάγειν τὰς φρουράς, περὶ δὲ
 τῆς βλάβης κρίνεσθαι. εἰπόντος δὲ πρὸς ταῦτα
 Φλαμινίου μὴ δεῖσθαι κρίσεως, δεῖν δὲ αὐτὸν τοὺς
 πεπονθότας πείθειν, καὶ διότι παρὰ τῆς βουλῆς ἐν-
 30 τολὰς ἔχει ταύτας ὅπως μὴ μέρος τῆς Ἑλλάδος,
 ἀλλὰ πᾶσαν αὐτὴν ἐλευθεροῦν, ὑπολαβὼν ὁ Φίλιπ-
 πος, Καὶ τί τούτου βαρύτερον, φησί, προσέταξεν

ἂν μοι πολέμῳ κρατήσαντες; καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἔχω-
ρίσθη διωρισμένος. [Exc. Vat. p. 67, 68.]

- 12 Ὅτι ὄντος τοῦ Ἀντίοχου τοῦ τῆς Ἀσίας βασι-
λέως περὶ τὸν τῆς Λυσιμαχείας πόλεως ἀνοικισμὸν,
παρεγενήθησαν οἱ παρὰ Φλαμινίου πρέσβεις. εἰς- 5
αχθέντες δὲ εἰς τὸ συνέδριον παρεκάλουν Ἀντίο-
χον ἐκχωρῆσαι τῶν ὑπὸ Πτολεμαῖον καὶ Φίλιππον
γεγεννημένων πόλεων, καὶ καθόλου θαυμάζειν ἔφα-
σαν τί βουλόμενος πεζὰς τε καὶ ναυτικάς συνάγει
δυνάμεις καὶ τί διανοούμενος διαβέβηκεν εἰς τὴν 10
Εὐρώπην, εἰ μὴ Ῥωμαίοις ἐπιβάλλεται πολεμεῖν. ὁ
δὲ Ἀντίοχος τοῖς εἰρημένοις ἀντιλέγων ἔφη θαυμά-
ζειν πῶς Ῥωμαῖοι τῆς Ἀσίας ἀντιποιοῦνται, τῶν
κατὰ τὴν Ἰταλίαν αὐτοῦ μηδὲν πολυπραγμονούντος.
Λυσιμαχείαν δὲ ἀνοικίζων οὔτε Ῥωμαῖον οὔτε ἄλ- 15
λον οὐδένα * τὰ δὲ πρὸς Πτολεμαῖον αὐτὸς φρον-
τιεῖν ὅπως μηδεμιᾶς ἀμφισβητήσεως τυγχάνῃ· δώ-
σειν γὰρ αὐτῷ τὴν θυγατέρα γυναῖκα. καὶ τούτων
ῥηθέντων τῶν λόγων οἱ Ῥωμαῖοι οὐκ εὐδοκοῦντες
ἐχωρίσθησαν. [Exc. Vat. p. 68.] 20

- 13 Ὅτι οἱ παρὰ Νάβιδος καὶ Φλαμινίου πεμφθέν-
τες εἰς Ῥώμην πρεσβεύοντες περὶ τῶν συνθηκῶν ἐπεὶ
διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολάς εἶ-
χον, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας, καὶ
τὰς φρουράς τὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς στρατιάς 25
ἀπάγειν. ὁ δὲ Φλαμίνιος ἀκούσας τὰ διωκόμενα,
πανταχόθεν τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων μετεπέμ-
ψατο, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν τὰς τῶν Ῥωμαίων
εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐεργεσίας ἀνευεώσατο, καὶ περὶ
τῶν κατὰ τὸν Νάβιν ἀπελογεῖτο, διότι κατὰ τὸ δυ- 30
νατὸν πεποιήκασιν, καὶ ὅτι κατὰ τὴν τοῦ δήμου προ-
αίρεσιν ἅπαντες οἱ τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦντές εἰσιν

ἐλεύθεροι καὶ ἀφρούρητοι, καὶ τὸ μέγιστον, τοῖς
 ἰδίους νόμοις πολιτευόμενοι. ἤτήσατο δὲ παρὰ τῶν Ἑλ-
 λήνων χάριν ὅπως τοὺς δουλεύοντας παρ' αὐτοῖς Ἱτα-
 λιώτας ἀναζητήσαντες ἀποστελλώσιν ἐν ἡμέραις τριά-
 5 κοντα. ὃ καὶ γέγονεν. [Exc. de legal. p. 314 U. 619 W.]

Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς μέ- 14
 χρι μὲν τινος ἐπηνεῖτο, Ἀριστομένη δὲ τὸν ἐπίτρο-
 πον αὐτοῦ γεγενημένον καὶ πάντα καλῶς διαφρηκτότα
 τὴν μὲν ἀρχὴν ἡγάπα καθαπερεὶ πατέρα, καὶ πάντα
 10 ἐπραττεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου γνώμης, μετὰ δὲ ταῦτα
 ὑπὸ τῶν κολακευόντων διαφθαρεὶς τὴν ψυχὴν τὸν
 τε Ἀριστομένη παρρησιαζόμενον ἐμίσησε καὶ τέλος
 συνηνάγκασεν αὐτὸν πίνοντα κώνειον τελευτῆσαι,
 αἶψα δὲ μᾶλλον θηριούμενος καὶ τυραννικὴν παρα-
 15 νομίαν, ἀλλ' οὐ βασιλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσας, ἐμι-
 σήθη μὲν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, ἐκινδύνευσεν δὲ ἀπο-
 βαλεῖν τὴν βασιλείαν. [Exc. de virt. et vit. p. 294 V.
 573, 574 W.]

Ὅτι πάλιν ἡ σύγκλητος διήκουσε τῶν ἀπὸ τῆς 15
 20 Ἑλλάδος πρεσβεϊῶν, καὶ ταύταις φιλανθρωπῶς προσ-
 εφώνει, βουλομένη προθύμους αὐτοὺς ἔχειν πρὸς
 τὸν Ἀντιοχικὸν πόλεμον, ὃν ταχέως προσεδόκα. τοῖς
 δὲ παρὰ Φιλίππου πρέσβεσιν ἀπεκρίθη διότι φυ-
 λάττοντος αὐτοῦ τὴν πίστιν τῶν τε φόρων αὐτὸν
 25 ἀπολύσει καὶ Δημήτριον τὸν υἱόν. τοῖς δὲ ἑλλη-
 θόσι παρὰ Ἀντιόχου συνέστησεν ἐκ τῆς βουλῆς ἄν-
 δρας δέκα τοὺς διακουσομένους περὶ ὧν ἔφησαν
 ἐντολὰς ἔχειν παρὰ τοῦ βασιλέως. ὧν συνεδρευσάν- 2
 των ὁ τῆς πρεσβείας ἀφηγούμενος Μένιππος ἔλε-
 30 γεν ἥκειν ὅπως Ἀντιόχῳ φιλίαν καὶ συμμαχίαν συν-
 ἄψηται πρὸς Ῥωμαίους. ἔφησε δὲ θαυμάζειν τὸν
 βασιλέα διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν προστάττουσιν αὐτῷ

Ῥωμαῖοι τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν, τινῶν δὲ τῶν πόλεων ἀφίστασθαι καὶ παρ' ἐνίων τοὺς ὀφειλομένους φόρους μὴ λαμβάνειν· ταῦτα γὰρ οὐ τοῖς ἐξ ἴσου τὴν φιλίαν ποιουμένοις ἔθος εἶναι ποιεῖν, ἀλλὰ τοῖς πολέμῳ νε-
 νικηκόσι· τοὺς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπὶ *Α*υσιμάχειαν ἐπιτακτικῶς αὐτῷ διαστέλλειν περὶ τούτων. Ἀντιόχῳ δὲ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον μὲν μηδέποτε γεγονέναι· φιλίαν δ' ἂν συνθῆσθαι βού-
 λωνται πρὸς αὐτόν, ἔτοιμον εἶναι. ὁ δὲ Φλαμίνιος *10*
 ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων θάτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν, εἰ μὲν βούλεται τῆς Εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν Ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται, γινώσκειν ὅτι Ῥωμαῖοι τοῖς ἐαυτῶν φίλοις κατα-
4 δουλουμένοις βοηθήσουσι. τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀποκριναμένων ὡς οὐδὲν τοιοῦτο συνθήσονται δι' οὗ ταπεινώσουσι τὴν τοῦ βασιλέως ἀρχήν, τῇ ἐχομένῃ τοῖς Ἕλλησιν ἡ σύγκλητος εἶπεν ὡς ἔαν Ἀντίοχος περιεργαζῇται τι τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, Ῥωμαῖοι *20*
 μετὰ πολλῆς σπουδῆς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ἐλευθερώσουσιν. ἐπισημηναμένων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρεσβευτῶν, οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἤξιουν τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι ἡλίκων ἑκατέροις κατάρχεται κινδύνων καὶ μηδὲν ταχέως πρᾶτ-
25 τειν, ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ δοῦναι χρόνον εἰς βουλὴν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλευέσθαι.
 [Exc. de legat. p. 315 U. 619, 620 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXIX.

Ὅτι τὸ Δῆλιον ἱερὸν ἦν οὐ μακρὰν ἀπέχον τῆς 1
 Χαλκίδος διόπερ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλή-
 νων ἐβλασφημεῖτο, τὴν ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους
 πολέμου πεποιημένος ἐξ ἀσεβείας. οὗ συντελεσθέν-
 5 τος Φλαμίνιος περὶ Κόρινθον διατρέβων ἐπεμαρ-
 τύρατο πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεοὺς ἐπὶ τῷ
 προκατηρχθαι τοῦ πολέμου τὸν βασιλέα.

Ὅτι Ἀντίοχος ἐν Δημητριάδι τὴν παραχειμασίαν 2
 ποιούμενος, καὶ πλείω τῶν πεντήκοντα ἐτῶν βε-
 10 βιωκῶς, τῆς μὲν περὶ τὸν πόλεμον παρασκευῆς
 ἡμέλησε, παρθένου δὲ εὐπρεποῦς ἐρασθεὶς ἐκάθητο
 τοὺς ταύτης ἐπιτελῶν γάμους καὶ πανηγύρεις λαμ-
 πρὰς συνήγαγε. ταῦτα δὲ πράττων οὐ μόνον ἑαυ-
 τοῦ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν διέφθειρεν, ἀλλὰ καὶ
 15 τὰς τῶν δυνάμεων ὁρμὰς ἐξέλυσε, καὶ οἱ στρατιῶ-
 ται τὸν χειμῶνα κατατετριφότες ἐν ἀνέσει καὶ τρυ-
 φῇ κακῶς ἀπήλλαττον ἐν ταῖς πορείαις, οὔτε δίψαν
 οὔτε ἄλλην κακοπάθειαν φέρειν δυνάμενοι. διόπερ
 αὐτῶν οἱ μὲν εἰς νόσους ἐνέπιπτον, οἱ δὲ ἐν ταῖς
 20 ὁδοῖς ὑπολειπόμενοι πολὺ τῶν τάξεων ἀπεσπῶντο.

Ὅτι Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τὰς ἐν Θετταλίᾳ πό- 3
 λεις πυνθανόμενος πρὸς Ῥωμαίους μετατεθεῖσθαι,
 τὰς δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας δυνάμεις ὑστερούσας καὶ τοὺς
 Αἰτωλοὺς καταμέλλοντας καὶ προφάσεις ἕλκερον

ζομένους, ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καθειστήκει. διὸ καὶ τοὺς πεποιηκότας αὐτὸν ἀπαράσκεινον ὄντα καὶ πείσαντας ἐπὶ τὴν τῶν Αἰτωλῶν συμμαχίαν τὸν πόλεμον ἐπανελέσθαι δι' ὀργῆς εἶχε, τὸν δὲ Ἀννίβαν τὴν ἐναντίαν γνώμην ἐσχηκότα τότε ἐθαύμαζε καὶ τὰς ἐλπίδας εἶχεν ἐν τούτῳ, τὸν τε πρὸ τοῦ χρόνου ὑπόπτως πρὸς αὐτὸν διακείμενος τότε πιστότατον αὐτὸν εἶχε φίλον καὶ ἀπὸ τῆς τούτου γνώμης πάντα ἔπραττε. [Exc. de virt. et vit. p. 297 V. 574, 575 W.]

- 4 Ὅτι τοῖς Αἰτωλοῖς διαπρεσβευσαμένοις περὶ διαλύσεων ἐδογματίσεν ἢ σύγκλητος ἢ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπειν Ῥωμαίοις ἢ χίλια τάλαντα ἀργυρίου δοῦναι παραχορήμα Ῥωμαίοις. οἱ δὲ διὰ τὴν ἀποτομίαν τῆς ἀποκρίσεως οὐ προσδεξάμενοι τὰ προσταττόμενα, εἰς φόβους καὶ μεγάλους κινδύνους ἐνέπεσον· συνηγωνισμένοι τῷ βασιλεῖ ἐκτενέστατα εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτον, οὐδεμίαν ἔκβασιν ἔχοντες τῶν κακῶν. [Exc. de legat. p. 316 U. 620 W.]

- 5 Ὅτι ὁ Ἀντίοχος διὰ τὴν ἥτιαν ταπεινωθεὶς ἔκρινε τῆς μὲν Εὐρώπης ἐξίστασθαι, περὶ δὲ τῆς Ἀσίας διαγωνίζεσθαι, καὶ προσέταξε τοῖς Ἀσιμαχεῦσι πανδημεὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις μετοικῆσαι. καὶ ἔδοξε πᾶσιν ἀφρόνως βεβουλεῦσθαι, καὶ πόλιν ἐπικαιρότατα κειμένην πρὸς τὸ διακωλύσαι τοὺς πολεμίους ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν περαιοῦν τὰς δυνάμεις ἀκονιτὶ προέσθαι τοῖς πολεμίοις. ἀκολούθως δὲ τῇ διαλήψει ταύτῃ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἔργων ἐπληρώθη· ὁ γὰρ Σκιπίων τὴν πόλιν καταλαβὼν ἔρημον αὐτομάτως εὐημέρησε ταύτην παραλαβών. [Exc. de virt. et vit. p. 298 V. 575 W.]

- 6 Ὅτι εἰσὶν ἐν τοῖς πολέμοις αἱ τῶν χρημάτων πα-

ρασκευαί, καθάπερ ἡ κοινὴ παροιμία φησί, νεῦρα τῶν
 πράξεων· ὁ γὰρ τούτων εὐπορῶν οὐκ ἀπορεῖ τῶν
 μάχεσθαι δυναμένων ἀνδρῶν. οἱ γὰρ Καρχηδόνιοι
 προσφάτως Ῥωμαίους εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους
 5 ἤγαγον, οὐ πολιτικοῖς στρατιώταις τὰς τηλικαύτας
 παρατάξεις νικῶντες, ἀλλὰ τῷ τῶν μισθοφόρων
 πλήθει. ἔστι γὰρ τὸ πλῆθος τῆς ξενικῆς δυνάμεως
 εὐχρηστότατον μὲν τοῖς ἔχουσι, φοβερώτατον δὲ
 τοῖς πολεμοῖσι· οἱ μὲν γὰρ ὀλίγου χρημάτων ἄθρο-
 10 ζουσι τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν κινδυνεύοντας, οἱ δὲ καὶ
 νικῆσωσιν, οὐδὲν ἤττον ἄλλους ἔχουσιν ἀνταγωνι-
 στὰς ἐξ ἐτοίμων. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πολιτικῶν ду-
 νάμεων ὁ καταγωνισθὲς ἅπαξ τοῖς ὅλοις ἐπταίκεν,
 ἐπὶ δὲ τῶν ξενικῶν ὁσάκις ἂν ἡττηθῶσιν, οὐδὲν
 15 ἤττον ἀκεραίους ἔχουσι τὰς δυνάμεις μέχρι ἂν χρη-
 μάτων εὐπορῶσιν. Ῥωμαῖοι δὲ οὔτε μισθοφόρους
 εἰσάθασιν ἔχειν οὔτε χρημάτων εὐποροῦσιν.

Ὅτι εἰσάθασιν ὥς ἐρίπαν οἱ στρατιῶται τῶν αὐ- 2
 τῶν τοῖς ἀφηγούμενοις μιμηταὶ γενέσθαι.

20 Ὁ δὲ Ἀντίοχος ταχὺ τῆς ἰδίας ἀνοίας τἀπίχειρα 3
 κομισάμενος μετὰ συμφορῶν μεγάλων ἔμαθε σω-
 φρονεῖν ἐν ταῖς εὐπραξίαις. [Exc. Vat. p. 68, 69.]

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος πνθόμενος τοὺς Ῥωμαίους εἰς 7
 τὴν Ἀσίαν διαβεβηκέναι, πρεσβευτὴν ἐξέπεμψε πρὸς
 25 τὸν ὑπάτον Ἡρακλείδην τὸν Βυζάντιον περὶ δια-
 λύσεων, ἀποδιδούς μὲν τὴν ἡμίσειαν τῆς δαπάνης,
 διδούς δὲ Αἰμψακὸν καὶ Σμύρναν καὶ Ἀλεξάν-
 δρειαν, δι' ἃς ὁ πόλεμος ἐδοκεῖ κενυνῆσθαι· αὗται
 γὰρ αἱ πόλεις πρῶται τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλή-
 30 νων ἐπεπρεσβεύεσαν πρὸς τὴν σύγκλητον, παρα-
 καλοῦσαι (περὶ) τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν. [Exc. de
 legat. p. 316 U. 620 W.]

- 8 Ὅτι ὁ Ἀντίοχος Ποπλίω Σικιπίωνι τῷ τοῦ συν-
εδρίου προσετιῶτι τὸν υἱὸν προσεπηγγείλατο ἄνευ
λύτρων ἀποδώσειν, ὃν ἦν εἰληφῶς ὅτε περὶ Εὐ-
βοίαν διέτριβεν, οὐδὲν δ' ἤττον καὶ χρημάτων πλη-
θος, συνεπιλαβομένῳ τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ Σικιπίων 5
ὑπὲρ μὲν τῆς κατὰ τὸν υἱὸν ἐποδόσεως ἔφησε χά-
ριν ἔξειν τῷ βασιλεῖ, χρημάτων δὲ πλήθους μὴ
προσδέσθαι. ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας συμ-
βουλεύειν αὐτῷ μὴ παρατάττεσθαι Ῥωμαίοις, πε-
πειραμένον τῆς ἀρετῆς αὐτῶν. ὁ δὲ δόξας βαρύ- 10
τερα τοῦ προσήκοντος προστάττειν, τοῦτου οὐ
προσεδέξατο τὰς ἀποκρίσεις. [Exc. de legat. p. 317
U. 620, 621 W.]
- 2 Ὅτι ὁ Ἀντίοχος πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης
ἔκρινε συμφέρειν ἀποδοῦναι τῷ Σικιπίωνι τὸν υἱόν, 15
καὶ τοῦτον ἀπέστειλε κοσμήσας πολυτελέσι κατα-
σκευαῖς. [Exc. Vat. p. 69.]
- 9 Ὅτι ἐν τῇ Ῥώμῃ πρὸ τῆς κατὰ τὸν Ἀντίοχον
ἡτις εἰσαχθέντων εἰς τὴν σύγκλητον τῶν ἐξ Αἰ-
τωλίας πρεσβευτῶν, καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἀμαρ- 20
τημάτων οὐδὲν διαλεχθέντων, αὐτὰ δὲ τὰ τοῖς Αἰ-
τωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πραχθέντα διεξ-
ιόντων, ἀναστὰς τις τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου τοὺς
πρέσβεις ἠρώτησεν εἰ παραδιδόασιν ἑαυτοὺς Αἰ-
τωλοὶ εἰς τὴν πίστιν τῶν Ῥωμαίων. ἀποσιωπησάν- 25
των δὲ τῶν πρέσβων, ἡ σύγκλητος ὑπολαβοῦσα
τοὺς Αἰτωλοὺς ἀντέχειν ταῖς κατὰ τὸν Ἀντίοχον
ἐλλίσιν, ἀπράκτους ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
- 10 Ὅτι ὁ Ἀντίοχος ἀπογνοὺς τὸν πόλεμον ἀπέστειλε
πρέσβεις πρὸς τὸν ὕπατον, ἀξιῶν αὐτῷ συγγνώμην 30
δοθῆναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων καὶ τυχεῖν ἐφ' οἷς
δυνατόν ἐστι τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ ὕπατος διατηρῶν

τὴν πάτριον τῆς Ῥώμης ἐπιείκειαν, καὶ παρακλη-
 θείς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ποπλίου, συνεχώρησε τὴν
 εἰρήνην ἐπὶ τοῖσδε· ἐκχώρησαι τὸν βασιλέα τοῖς
 Ῥωμαίοις τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ
 5 Ταύρου χώρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων καὶ ἔθνων,
 παραχωρῆσαι δὲ τῶν τε ἐλεφάντων καὶ μακρῶν
 νεῶν, καὶ τὰς δαπάνας τὰς γεγενημένας εἰς τὸν
 πόλεμον ἀποδοῦναι, ὧν ἦν ἡ διατίμησις ταλάντων
 Εὐβοϊκῶν μυρίων πεντακισχιλίων, ἐκδότους δὲ πα-
 10 ραδοῦναι τὸν τε Καρχηδόνιον Ἀντίβαν καὶ τὸν Αἰ-
 τωλὸν Θόαντα καὶ τινὰς ἑτέρους, καὶ ὁμήρους εἰ-
 κοσιν οὓς ἂν ἀπογράψωσι Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ πάντα
 προσδεξάμενος διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν ἀπε-
 λύθη τοῦ πολέμου.

15 Ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἦτταν ἀπὸ 11
 πασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων καὶ δυναστῶν
 κατὰντησάντων πρέσβεων, τῶν μὲν περὶ τῆς ἐλευ-
 θερίας, τῶν δὲ καὶ περὶ εὐχαριστηρίων ἀνθ' ὧν
 εὐηργετήκασιν τὴν Ῥώμην συναγωνισάμενοι κατὰ
 20 Ἀντιόχου. οἷς πᾶσιν ἡ σύγκλητος ἀγαθὰς ἐλπίδας
 ὑπογράφουσα ἔφησε δέκα πρεσβευτὰς ἀποστελεῖν
 εἰς τὴν Ἀσίαν τοὺς μετὰ τῶν στρατηγῶν ἅπαντα
 τάξοντας. ἐπανελθόντων δὲ εἰς τὰς πατρίδας, καὶ
 τῶν δέκα πρέσβεων μετὰ τῶν περὶ Σκιπίωνα καὶ
 25 τὸν Αἰμίλιον συνεδρευσάντων, ἔκριναν οὗτοι καὶ
 διεσάφησαν τὴν μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου χώραν
 Εὐμένους εἶναι καὶ τοὺς ἐλέφαντας, Ῥοδίοις δὲ
 προσώρισαν Καρίαν καὶ Λυκίαν· τῶν δὲ πόλεων
 τὰς μὲν Εὐμένει φόρους δεδωκυίας ὑπὸ τὸν Εὐ-
 30 μένην τετάχθαι, τὰς δὲ Ἀντιόχῳ φόρον φερούσας
 ἀπολεύσθαι τῶν φόρων.

Ὅτι Γναῖος Μάλλιος ὁ ἀνθύπατος, παραγενομένη 12

νων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρὰ Γαλατῶν περὶ
συλλύσεως τοῦ πολέμου, τούτοις ἔδωκεν ἀποκρισιν
ὅτι τότε ποιήσεται πρὸς αὐτοὺς τὰς ὑπὲρ τῆς εἰρή-
νης συνθήκας, ὅταν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καταντή-
σωσι πρὸς αὐτόν. 5

13 Ὅτι ὁ αὐτὸς παρελθὼν εἰς *Λυκαονίαν* τὸν προσ-
οφειλόμενον σίτον ἐκομίσατο παρὰ Ἀντιόχου καὶ
τὸν κατὰ τὰς συνθήκας φόρον ἐνιαυτοῦ ἑξήκοντα
τάλαντα. [Exc. de legat. p. 317—319 U. 621, 622 W.]

14 Ὅτι Μάρκος Φολούιος στρατηγὸς ὢν παρανομή-
σας εἰς τοὺς κατὰ τὴν *Λιγυστικὴν* συμμάχους ἔτυχε
τῆς προσηκούσης κολάσεως. παρελθὼν γὰρ εἰς τοὺς
ὀνομαζομένους *Κενομανοὺς* ὡς φίλος παρείλετο τὰ
ὄπλα, μηδὲν ἔχων ἔγκλημα. ὁ δὲ ὕπατος πυνθόμε-
νος τὸ γεγονός, τούτοις μὲν ἀπέδωκε τὰ ὄπλα, τὸν 10
δὲ Μάρκον ἐξημίωσε χρήμασι.

15 Ὅτι Ἀντιόχος ἀπορῶν χρημάτων, ἀκούων δὲ κατὰ
τὴν Ἑλυμαῖδα τὸ ἱερὸν τὸ τοῦ Βήλου πολὺν ἐκ τῶν
ἀναθημάτων ἔχειν ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν, ἔγνω
τοῦτο συλῆσαι. καὶ ἦκων εἰς τὴν Ἑλυμαῖδα, καὶ 20
καταιτιασάμενος τοὺς ἐγγχωρίους πολέμου κατάρχε-
σθαι, τὸ μὲν ἱερὸν ἐσύλησε, χρημάτων δὲ πλήθος
ἀθροίσας ταχὺ τῆς προσηκούσης ἐκ θεῶν ἔτυχε
κολάσεως. [Exc. de virt. et vit. p. 298 V. 575 W.]

16 Ὅτι Φίλιππος ὠνείδιζε τοῖς Θετταλοῖς ὡς τῆς 25
ἐλευθερίας ἀνελπίστως διὰ Ῥωμαίων κυριεύσαντες
λοιδοροῦσι τοὺς προγεγονότας κυρίους, οὐκ εἰδό-
τες ὅτι οὐκ ἔστι πᾶς αὐτοῖς ὁ ἥλιος δέδυκε. τούτου δὲ
τοῦ λόγου ὀϊφέντος, ὑπόνοια τοῖς ἀκούουσιν εἰσ-
έπεσεν ὡς Φιλίππου διαπολεμήσοντος πρὸς Ῥωμαί-
ους, καὶ παροξυνθέντες ἔκριναν μηδεμίαν πόλιν πλὴν 30

τῶν κατὰ Μακεδονίαν οὐσῶν ἔχειν Φίλιππον. [Exc. Val. p. 69.]

Ὅτι κατὰ τὴν Πελοπόννησον τῆς κοινῆς συνό-17
 δου τῶν Ἀχαιῶν συνελθούσης εἰσῆχθησαν οἱ τῶν
 5 Ῥωμαίων πρέσβεις. οὗτοι δ' ἔφησαν τὴν σύγκλη-
 τον δυσαρεστεισθαι τῇ τῶν τειχῶν τῶν ἐν Λακε-
 δαίμονι καθαιρέσει, ἣν ἐποίησε τὸ κοινὸν τῶν
 Ἀχαιῶν, ὅτε τῆς Σπάρτης ἐκράτησε καὶ τοὺς Λα-
 κεδαιμονίους κατέταξεν εἰς τὴν κοινὴν πολιτείαν.
 10 μετὰ δὲ τούτους εἰσῆχθησαν οἱ παρ' Εὐμένους πρέ-
 σβεις κομίζοντες δωρεὰν ταλάντων * εἴκοσιν, ἐξ ὧν
 ᾧετο δεῖν ὁ βασιλεὺς ὀψωνιάζεσθαι τὴν τῶν Ἀχαιῶν
 σύνοδον. οἱ δὲ Ἀχαιοὶ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων
 ἀποδοκιμάσαντες οὐ προσεδέξαντο τὴν δωρεάν.
 15 ἦκου δὲ καὶ παρὰ Σελεύκου πρέσβεις, τὴν προγε-
 γνημένην πρὸς τὸν Ἀντίοχον τὸν βασιλέα συμμα-
 χίαν ἀνανεοῦμενοι. οἱ δὲ τὴν συμμαχίαν ἀνενεώ-
 σαντο καὶ τὴν δωρεὰν προσεδέξαντο. [Exc. de legat.
 p. 319 U. 622 W.]

Ὅτι ὁ Φιλοποίμην ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς ἀνὴρ 18
 ἐγγερόνει φρονήσει καὶ στρατηγίᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις
 ἀρεταῖς διαφέρων, πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον πε-
 πολιτευμένος ἀμέμπως. καὶ πολλάκις μὲν στρατη-
 γίας ἡξιώθη, τετταράκοντα ἔτη τοῦ πολιτεύματος
 25 ἡγούμενος, μάλιστα δὲ τῶν ἄλλων εἰς κοινὸν ἠϋξή-
 καὶς τὴν Ἀχαιῶν συμπολίτειαν, πρὸς τε τοὺς ἰδιώ-
 τας ἡμερώτατα πολιτευόμενος καὶ δι' ἀρετὴν παρὰ
 Ῥωμαίων ἀποδοχῆς τετευχώς, ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ βίου
 καταστροφῆς ἀγνώμονι τύχῃ συγκεχρημένος. ἀλλ'
 30 ὅμως μετὰ τὴν τελευταίην ὥσπερ εἰ τιμὴν προνοίᾳ
 τὰς ἰσοθέους τιμὰς ἡλλάξατο τῶν κατὰ τὴν τελευ-
 τὴν ἀπηντηκόντων ἀκληρημάτων. χωρὶς δὲ τῶν κοινῶν

τοῖς Ἀχαιοῖς καταψηφισθέντων εἰς τιμὴν ἀνδρὸς ἡ πατρὶς ἰδρύσατο, καὶ τοῦ βουθυτεῖν αὐτῷ κατ' ἐναντιὸν καὶ τῆς ἀρετῆς ἐγκωμιά τε καὶ ὕμνους κατέδειξεν ἄδειν τοὺς νέους.

- 19 Οτι ὁ Ἀντίβας στρατηγικῇ συνέσει καὶ μερέθει 5
 πράξεων πάντων Καρχηδονίων πεπρωτενκῶς οὐδέ-
 ποτε στάσιν ἔσχεν ἐν τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ τῇ φύ-
 σει πλεῖστον διεστῶτα καὶ διαλέκτοις πολυφάνοις
 διειλημμένα διὰ τῆς ἰδίας προνοίας ἐν ὁμονοίᾳ καὶ
 συμφωνίᾳ διετήρησεν. ὁμοίως δὲ τῶν ἄλλοεθνῶν 10
 εἰωθότων διὰ τὰς τυχούσας αἰτίας ἀφίστασθαι πρὸς
 τοὺς ἐναντίους, οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ τοῦτο ἐτόλμησε.
 μεγάλας δὲ δυνάμεις αἰεὶ τρέφων οὐδέποτε χρημά-
 των οὐδὲ τροφῆς ἠπόρησε, καὶ τὸ πάντων παρα-
 δοξότατον, οἱ μετ' αὐτοῦ στρατευόμενοι τῶν ἄλ- 15
 λοεθνῶν τῆς πολιτικῆς εὐνοίας οὐκ ἀπελείφθησαν,
 ἀλλὰ πολὺ διήνεγκαν. τοιγαροῦν καλῶς ἄρχων τῶν
 στρατιωτῶν καλὰς καὶ τὰς πράξεις ἐπετελέσατο.
 πρὸς γὰρ τοὺς δυνατωτάτους πόλεμον ἐξενέγκας
 ἑπτακαίδεκα ἔτη σχεδὸν τὴν Ἰταλίαν ἐπόρθησεν, 20
 ἀήττητος δὲ ἐν πάσαις ταῖς μάχαῖς ἐγένετο· τηλι-
 καύταις δὲ καὶ τοσαύταις παρατάξεσι τοὺς τῆς οἰκου-
 μένης ἡγεμόνας ἐνίκησεν ὥστε διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 κατακοπτομένων ὑπ' αὐτοῦ μηδένα ποτὲ τολμαῖν ἔτι
 κατὰ στόμα μάχεσθαι πρὸς αὐτόν. πολλὰς μὲν πό- 25
 λεις δοριαλώτους κατέκαε, τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν
 ἔθνη πολυανθρωπία διαφέροντα σπανίζειν ἐποίησεν
 ἀνδρῶν. καὶ τὰς περιβοήτους πράξεις ἐπετελέσατο
 πολιτικοῖς μὲν τελέσμασι καὶ δυνάμεσι, μισθοφό-
 ροις δὲ καὶ συμμάχοις παμμιγέσι, καὶ τῶν διὰ τὴν 30
 συμφωνίαν δυσυποστάτων περιεγένετο διὰ τῆς ἰδίας
 ἀρχινοίας καὶ στρατηγικῆς ἀρετῆς, καὶ πᾶσιν ἐδειξεν

ὅτι καθάπερ ἐπὶ τοῦ σώματος ὁ νοῦς, οὕτως ἐπὶ στρατεύματος ὁ τὴν ἡγεμονίαν ἔχων ποιεῖ τὰ κατορθώματα.

Ὅτι ὁ Σκιπίων νέος ὢν παντελῶς τοῖς κατὰ τὴν 20
 5 Ἰβηρίαν ἀνελπίστως ἐχρήσατο, καταπολεμήσας τοὺς Καρχηδονίους, τὴν δὲ πατρίδα κινδυνεύουσιν ἐξείλετο τῶν μεγίστων κινδύνων. τὸν γὰρ ἀήττητον Ἀννίβαν διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἠνάγκασεν ἄνευ μάχης καὶ κινδύνων ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐκχωρῆσαι. τὸ δὲ τε-
 10 λευταῖον ἐκ τῆς ἀνδρείας τε καὶ στρατηγίας μεγάλην παρατάξει τὸν ἀνίκητον γεγεννημένον Ἀννίβαν καταπολεμήσας ἤττησε τὴν Καρχηδόνα. [Exc. de virt. et vit. p. 298—302 V. 575, 576 W.]

Ὅτι ὁ Σκιπίων διὰ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων 21
 15 βαρύτερος ἐφαίνετο τοῦ τῆς πατρίδος ἀξιωματός. κατηγορούμενος γὰρ ὑπ' αὐτῶν δεινῶ θανάτῳ, παραλαβὼν τὸν λόγον τοῦτο μόνον εἶπεν ὅτι Ῥωμαίοις οὐ πρόπει κατ' αὐτοῦ φέρειν ψῆφον, δι' οὗ οἱ κατήγοροι ἐξουσίαν ἔχουσι λέγειν μετὰ παρρησίας. τούτου
 20 δὲ ῥηθέντος ὁ μὲν δῆμος ἅπας ἐντραπείς τὸ βάρος τοῦ λόγου παραχρηῖμα ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀπεχώρησεν, ὁ δὲ κατήγορος μόνος ἀπολειφθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καταφρονηθεὶς. πάλιν δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ χρείας ἐμπεσοῦσης χρημάτων, καὶ τοῦ ταμίου
 25 οὐ φάσκοντος ἀνοίξειν, αὐτὸς ... ἤ τας κλείς παρελάμβανεν, ὥς τοῦτο πράξων· αὐτὸς γὰρ καὶ τοῦ κλείειν τοὺς ταμίους ὑπάρχειν αἴτιος. πάλιν δὲ τινος λόγον αὐτὸν ἀπαιτοῦντος ἐν τῷ συνεδρίῳ χρημάτων ὧν ἔλαβεν εἰς τὰς τῶν στρατιωτῶν δαπά-
 30 νας, ὡμολόγησε μὲν ἔχειν τὸν λογισμόν, ἀπέειπε δὲ μὴ ἀποδώσειν· οὐ γὰρ ὀφείλειν τοῖς ἄλλοις ὁμοίως ὑπὸ τὸν ἐξετασμόν πίπτειν. ἐπικειμένου δὲ τοῦ

κατηγόρου, πέμψας [ἐπὶ] τὸν ἀδελφὸν ἐκόμισεν ἐπὶ τὸ συνέδριον τὸ βιβλίον καὶ κατασπαράξας αὐτὸ τῷ κατηγόρῳ προσέταξε ψῆφον ἐκ τούτων προτιθέναι, τοὺς δὲ ἄλλους συγκλητικούς ἤρετο πῶς τῶν δεδapaνημένων τρισχίλων ταλάντων τὸν λόγον ἀπαι- 5 τοῦσι, τῶν δὲ μυρίων καὶ πεντακισχιλίων ὧν παρὰ Ἀντιόχου λαμβάνουσι λόγον οὐκ ἀπαιτοῦσιν, οὐδὲ λογίζονται πῶς ὑφ' ἓνα σχεδὸν καιρὸν οὐ μόνον Ἰβηρίας καὶ Αἰβύης, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀσίας κυριεύουσιν. ὧν ῥηθέντων διὰ τὸ βάρος τῆς παρορησίας 10 οὐθ' ὁ κατηγόρος οὔτε τῶν συνέδρων οὐδεὶς ἐφθέρξατο. [Exc. Vat. p. 70.]

- 22 Ὅτι κατανησάντων εἰς Ῥώμην τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας βασιλέων καὶ πρεσβευτῶν ἀποσταλέντων οἱ περὶ τὸν Ἀτταλον βασιλεῖς μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυ- 15 χον· ἀπάντησις γὰρ αὐτοῖς ἐγένετο μεγαλοπρεπῆς καὶ ξένια καὶ τᾶλλα φιλάνθρωπα διαφέροντα. σφόδρα γὰρ οἱ βασιλεῖς οὗτοι φιλορώμαιοι καθεστῶτες, καὶ πάντα τῇ συγκλήτῳ πειθαρχοῦντες, ἔτι δὲ τοὺς παραβάλλοντας Ῥωμαίων εἰς τὴν βασιλίδαν ὑποδε- 20 χόμενοι φιλανθρωπότατα, μεγίστης ἀποδοχῆς ἤξιουντο. διὸ καὶ τῶν πρέσβων ἀπάντων ἡ σύγκλητος διακούσασα, καὶ μάλιστα σπεύδουσα τοῖς περὶ τὸν Εὐμένην βασιλεῦσι χαρίζεσθαι, προσηνὴ τούτοις τὴν ἀπόκρισιν ἐποιήσατο· ἀπεφῆνατο γὰρ ἀποστε- 25 λεῖν ἐκ τοῦ συνεδρίου πρέσβεις τοὺς ἐκ παντὸς τρόπου συλλύοντας τὸν πρὸς Φαρνάκην πόλεμον. [Exc. de legat. p. 319, 320 U. 623 W.]

- 23 Ὅτι Λεώκριτος ὁ τοῦ Φαρνάκου στρατηγὸς συνεχεῖς προσβολὰς ποιούμενος ἠνάγκασε τοὺς ἐν τῷ 30 Τίρῳ μισθοφόρους τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, αὐτοὺς δὲ ὑποσπόνδους προπεμφθῆναι μετὰ ἄσφα-

λείας. τῶν δὲ μισθοφόρων τότε μὲν ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὰς συνθήκας προπεμπομένων, ἐν δὲ τοῖς ἐπάνω χρόνοις ἡδικοτόων τὸν Φαρνάκην, ὁ Λεώκριτος ἐντολὰς ἔχων παρὰ τοῦ Φαρνάκου πάντα 5 ἀνελεῖν παρεσπόνδῃσε τοὺς μισθοφόρους, κατὰ δὲ τὴν ἐκ τοῦ Τίου μετάστασιν αὐτοῖς ἐπέθετο κατα τὴν ὁδοιπορίαν καὶ πάντας κατηκόντισεν.

Ὅτι ὁ Σέλευκος ἀξιόλογον δύναμιν ἀναλαβὼν προῆγεν ὥς ὑπερβησόμενος τὸν Ταῦρον ἐπὶ τὴν 10 βοήθειαν τοῦ Φαρνάκου, ἐννοίαν δὲ λαβὼν τῶν πρὸς Ῥωμαίους τῷ πατρὶ γενομένων συνθηκῶν, καθ' ἃς οὐκ ἔξῃν....

Ὅτι οἱ τὰ δεινὰ τολμήσαντες καὶ τὸν Δημήτριον 25 ἀνελόντες οὐκ ἐξέφυγον τὴν τοῦ δικαίου δαιμονίου τιμωρίαν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐκ Ῥώμης τὰς ψευδεῖς διαβολὰς πλασάμενοι μετ' ὀλίγον χρόνον τῷ βασιλεῖ προσκόψαντες ἀνῃρέθησαν, ὁ δὲ Φίλιππος τὸν λοιπὸν τοῦ ξῆν χρόνον ὀνειροπολούμενος καὶ διὰ τὴν συνειδήσιν τῆς εἰς τὸν εὐγενέστατον υἱὸν ἀσεβείας 20 ταραττόμενος οὐδὲ διετῆ χρόνον ἐπεβίωσε, τῇ δὲ λύπῃ ἀδιορθώτως συνεχόμενος κατέστρεψε τὸν βίον. ὁ δὲ πάντων τῶν κακῶν ἀρχιτέκτων Περσεὺς ὑπὸ Ῥωμαίων καταπολεμηθεὶς καὶ φυγὰν εἰς Σαμοθράκην, ἄκυρον ἔσχε τὴν τῶν ἀγνοτάτων θεῶν ἱε- 25 σίαν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν τε-τολμημένης ἀσεβείας.

Ὅτι Τιβέριος Γράκχος ἐξαπέλευς ὢν στρατηγὸς 26 ἐνεργῶς διώκει τὰ κατὰ τὸν πόλεμον. οὗτος γὰρ νέος ὢν τὴν ἡλικίαν πάντων τῶν ἡλικιωτῶν διέφερεν 30 ἀνδρείᾳ καὶ φρονήσει, θαυμαζόμενος δὲ ἐπ' ἀρετῇ καὶ μεγάλῃς τοῦ μέλλοντος ὑποφαίνων ἐλπίδας πολὺ τῶν ἡλικιωτῶν προεῖχε δόξῃ.

- 27 Ὅτι ὁ Αἰμίλιος ὁ ὕπατος ὁ καὶ πάντων γεγωνὸς ἦν εὐγενὴς τε καὶ κατὰ τὴν ὄψιν εὐπρεπής, ἔτι δὲ συνέσει πολὺ διαφέρων τῶν ἄλλων. διόπερ ἡ μὲν πατρὶς αὐτὸν ἀπάσαις ταῖς ἐπιδόξοις ἀρχαῖς ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ ἐν τε τῷ ζῆν διετέλεσεν ἐπαινούμε-
νος καὶ τῆς μετὰ θάνατον εὐφημίας προενοήθη μετὰ τοῦ τῆς πατρίδος συμφέροντος. [Exc. de virt. et vit. p. 302—305 V. 576, 577 W.]
- 28 Ὅτι ἡ πόλις Κεμελετῶν ὑπὸ ληστῶν καὶ δρα-
πειτῶν ὥκισμένη τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀνε-
δέξατο, πρέσβεις δ' ἐξαπέστειλε πρὸς Φολοῦιον,
ὑπὲρ ἐκάστου τῶν τεθνηκότων αἰτοῦσα λόγῃην καὶ
ἐγχειρίδιον, ἔτι δὲ ἵππον· εἰ δὲ μή, καταπολεμή-
σειν ἡπέλλει. ὁ δὲ Φολοῦιος ἐντυχῶν τοῖς πρέσβε-
σιν εἶπε μὴ κακοπαθεῖν· αὐτὸς γὰρ ἐπὶ τὴν πόλιν
ἦξειν καὶ φθάσειν τὴν ἔξοδον. τὰς δὲ ἐπαγγελίας
βεβαιῶσαι βουλόμενος παραχρῆμα ἀνέξενεν ἐπὶ τοὺς
βαρβάρους ἐκ ποδὸς ἀκολουθῶν τοῖς πρέσβεσιν.
- 29 Ὅτι τῶν φίλων τινὸς εἰπόντος Πτολεμαίῳ τῷ
βασιλεῖ διὰ τί τῆς Κοίλης Συρίας οὔσης αὐτοῦ δι-
καίως ἀφροντιστεῖ, πολλὰ περὶ τούτων ἔφησεν αὐτῷ
μέλειν. ὑποπεσόντος δὲ τοῦ προσομιλοῦντος πόθεν
εὐπορήσει χρημάτων εἰς τὸν πόλεμον, ὁ βασιλεὺς
δείξας τοὺς φίλους εἶπεν, Ὅρᾳς τοὺς ἐμοὺς θησαυ-
ροὺς περιπατοῦντας;
- 30 Ὅτι Περσεὺς τὴν αὐτὴν ἔχων προαίρεσιν τῷ
πατρὶ καὶ ταύτην σπεύδων ὑπὸ Ῥωμαίων ἀγνοεῖ-
σθαι, πρεσβευτὰς ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην τοὺς ἀνα-
νεωσομένους τὴν πατρικὴν φιλίαν. ἡ δὲ σύγκλητος
τὰ πλεῖστα τῶν πραγμάτων αἰσθανομένη τὴν φι-
λίαν ὁμῶς ἀνενεώσατο, τὸν ἐξαπατῶντα ὁμοίως ἐξα-
πατῶσα.

Ὅτι τὰς ἡγεμονίας οὐχ οὕτω τῷ διὰ τῶν ὀπλων 31
φόβῳ λαμβάνειν αὐξησιν ὥς τῇ πρὸς τοὺς κρα-
τηθέντας μετριότητι. Θόαντα γάρ τινα ἐκδοτον ἢ
σύγκλητος λαβοῦσα καὶ μεγαλοψύχως ἐνέγκασα τὸν
5 ἄνδρα τῶν ἐγκλημάτων ἀπέλυσεν. [Exc. Val. p. 71.]

Ὅτι Ἀντίοχος προσφάτως παρειληφὼς τὴν βα- 32
σιλείαν ἐνεστήσατο βίον παράλογον καὶ ἀσυνήθη
τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσι. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ τῶν βα-
σιλείων ὑπάρχων λάθρα τῆς θεραπειίας περιήει τὴν
10 πόλιν ἀλύων ὅπου τύχοι δεύτερος ἢ τρίτος· μετὰ
δὲ ταῦτα ἐφιλοτιμεῖτο μετὰ δημοτῶν ἀνθρώπων
συγκαταρριπτεῖν οἱ τύχοι καὶ μετὰ τῶν παρεπιδη-
μούντων ξένων εὐτελεστάτων συμπίνειν. καθόλου
δ' εἰ τινὰς τῶν νέων αἰσθοῖτο ἀφ' ἡμέρας μετ' ἄλ-
15 λήλων γινομένους, ἐξαίφνης ἐπὶ κῶμον παρεγένετο
μετὰ κερατίου καὶ συμφωνίας, ὥστε διὰ τὸ παρά-
δοξον τῶν ιδιωτῶν τοὺς μὲν φεύγειν, τοὺς δὲ διὰ
τὸν φόβον σιωπᾶν. τὸ δὲ τελευταῖον τὴν βασιλι-
κὴν ἐσθῆτα καταθέμενος περιεβάλλετο τήβενναν,
20 καθάπερ ἦν ἑορακῶς ἐν Ῥώμῃ τοὺς μεταπορευομέ-
νους τὰς ἀρχάς, ἐνετύγχανέ τε τοῖς ιδιώταις ἀσπα-
ζόμενος καὶ περιπτύσσων ἕκαστον, καὶ ποτὲ μὲν
παρακαλῶν φέρειν ἑαυτῷ τὴν ψῆφον ὥς ἀγορανό-
μῳ, ποτὲ δὲ ὥς δημάρχῳ· τυχὼν δὲ ἀρχῆς ἐκάθι-
25 ζεν ἐπὶ δόφρον ἐλεφάντινον, καὶ καθὼς ἐστι Ῥω-
μαίοις ἐθιμον, διήκουε τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισ-
βητούντων περὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ συμβολαίων. καὶ
ταῦτ' ἐπραττε μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως καὶ φιλοτι-
μίας, ὥστε τοὺς χαριεστάτους ἄνδρας ἀπορεῖν περὶ
30 αὐτοῦ· οἱ μὲν γὰρ ἀφέλειαν, οἱ δὲ ἀλογίαν, τινὲς
δὲ μανίαν αὐτοῦ κατεγίνωσκον. [Exc. de virt. et vit.
p. 305, 306 V. 577 W.]

33 Ὅτι τῆς παρὰ τοῖς Αἰτωλοῖς χρεωκοπίας κατὰ τὴν Θετταλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπτούσης, ἡ σύγκλητος ὑπέλαβεν ἐκ τοῦ Περσέως γεγονέναι τὴν σύγχυσιν, καὶ ἀπελογίσατο τοῖς τοῦ Περσέως πρεσβευταῖς περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀπολύειν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων, περὶ δὲ τῆς Ἀβρουπόλιδος τοῦ Θρακὸς ἐκ τῆς βασιλείας ἐκβολῆς ἐκέλευσε διορθώσασθαι τὸν Περσέα τὸ γε-
γονός.

34 Ὅτι τοῦ Ἀρπάλου τοῦ Περσέως πρεσβευτοῦ σιω- 10
πήσαντος, ἡ σύγκλητος τὸν Εὐμένην ἐλεφαντίνῳ τι-
μήσασα δίφρῳ καὶ τῆς ἄλλης ἀποδοχῆς ἀξιώσασα
φιλοφρόνως, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν. [Exc. de
legat. p. 320 U. 623 W.]

Ὅτι μετὰ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατὰ Εὐμένους εἰς 15
τὸ Πέργαμον διαδοθείσης φήμης ὅτι τετελεύτηκεν
Εὐμένης, Ἀτταλος ἐπεπλάκη τῇ βασιλίσει προχει-
ρότερον. οὐ μὲν Εὐμένης γε προσεποιήθη μετὰ
ταῦτ' ἀνακάμψας, ἀλλὰ φιλοφρόνως ἀσπασάμενος
τὸν ἀδελφὸν διέμεινεν ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ. 20
[Exc. de virt. et vit. p. 306 V. 577 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXX.

Ὅτι ἡ σύγκλητος αὐθημερόν ἐψηφίσατο τὸν πρὸς 1
Περσέα πόλεμον, καὶ τοῖς πρεσβευταῖς ἐχρημάτισε
μὲν, ἀπόκρισιν δὲ οὐδεμίαν ἔδωκε. προσέταξε δὲ
τοῖς ὑπάτοις ἐν ἐκκλησίαις διαρρηθῆναι ἀπαγορεύειν,
5 τοὺς δὲ πρεσβευτὰς καὶ πάντας Μακεδόνας ἐκ μὲν
Ῥώμης ἀπελθεῖν αὐθημερόν, ἐκ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐν
ἡμέραις τριάκοντα.

Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς εἰ- 2
δὼς τοὺς αὐτοῦ προγόνους ἐσχηκότας Κοίλην Συ-
10 ρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας ἀμφισβητῶν
ταύτης, ἥλπιζε τε τὴν ἀδίκῃ πολέμῳ πρότερον ἀφει-
μένην τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσε-
σθαι. ἃ δὲ πυνθόμενος ὁ Ἀντίοχος ἐξαπέστειλεν εἰς
Ῥώμην πρέσβεις, ἐντειλάμενος μαρτύρασθαι τὴν
15 σύγκλητον ὅτι πολεμεῖν ἀδίκως ἐπιβάλλεται Πτο-
λεμαῖος. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ ὁ προειρημένος τοὺς
ἀπολογησομένους καὶ διδάζοντας τὴν σύγκλητον ὅτι
παρὰ πάντα τὰ δίκαια κρατεῖ τῆς Κοίλης Συρίας
Ἀντίοχος ἑαυτοῦ προγονικῆς ὑπαρχούσης. ἐνετεί-
20 λατο δὲ τὰ τε φιλόνηθρα πρὸς Ῥωμαίους ἀνανεώ-
σασθαι καὶ περὶ τῆς πρὸς Περσέα διαλύσεως πει-
ραθῆναι. [Exc. de legat. p. 321 U. 623, 624 W.]

Ὅτι ὁ Κότυς ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς ἦν ἐν τοῖς 3
πολέμοις ἀνὴρ ἔμπρακτος ἐμφερόμενος καὶ γνώμων

διαφέρων, ἐν τε τοῖς ἄλλοις σπουδαῖος καὶ φιλίας ἄξιος. ἦν δὲ καὶ νῆπτης καὶ σώφρων καθ' ὑπερβολήν, ἔτι δὲ τὸ μέγιστον, πάντων τῶν τοῖς Θραξὶ παρακολουθούντων κακῶν ἀλλοτριώτατος.

- 4 Ὅτι τὸ Χάλεστρον τὸ πολισμάτιον ἐκπολιορκήσας 5
ὁ Περσεύς, καὶ πάντας ἀποσφάξας, περὶ πεντακοσίους δὲ συμφυγόντων εἰς τινα τόπον ὄχυρόν μετὰ τῶν ὅπλων καὶ αἰτησαμένων ἀσφάλειαν, ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐξουσίαν ἀποθεμένοις τὰ ὅπλα σώζεσθαι. τῶν δὲ ποιησάντων τὸ συγχωρηθέν, οἱ Μακεδόνες 10
εἴτ' ἀφ' ἑαυτῶν εἴτε καὶ τοῦ βασιλέως προστάξαντος ἐπηκολούθησαν τοῖς λαβοῦσι τὴν πίστιν καὶ πάντας ἀπέσφαξαν.

- 5 Ὅτι κατὰ τὴν Ἡπειρον Χάροψ υἱὸν τοῦ τὴν αὐτὴν ἔχοντος προσηγορίαν κατὰ τὸν πρὸς Φίλιππον 15
πόλεμον, ἔξαπεσταλκὸς Φλαμινίνω τὸν ἡγησόμενον τὰς ἀνελπίστους διὰ τῶν ὁρῶν ἀτραπούς, διῶν οἱ Ῥωμαῖοι παραδόξως πορευθέντες τῶν στενῶν ἐκράτησαν. τραφεῖς δὲ ἐν Ῥώμῃ διὰ τὴν τοῦ πάππου πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν πολλοῖς τῶν ἐπισήμων 20
ἐπεξενώθη. ὧν δὲ τολμηρὸς καὶ πονηρὴ διαφέρων, τοὺς ἐνδοξοτάτους τῶν Ἡπειρωτῶν διέβαλλε πρὸς Ῥωμαίους, ψευδεῖς ἐπιρρίπτων αἰτίας, ὅπως ἅπαντας καταπληξάμενος τοὺς δυναμένους ἀντιπολιτεύεσθαι καθάπερ εἰ κύριος ἀπάσης τῆς Ἡπείρου. διό- 25
περ πρὸς Περσέα ἔξαπέστειλαν εἰς Μακεδονίαν, ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν τὴν Ἡπειρον. [Exc. de virt. et vit. p. 306—309 V. 577, 578 W.]

- 5^a Ὅτι Ὀστιλίου τοῦ ὑπάτου παραγεννηθέντος ἐκ Ῥώμης εἰς Ἡπειρον Θεόδοτος καὶ Φιλόστρατος οἱ 30
μάλιστα περσίζοντες ἐπεβάλοντο τῷ βασιλεῖ παραδόναι τὸν ὑπάτον. μεταπεμπομένων δὲ αὐτῶν τὸν

Περσέα κατὰ τάχος, ὃ μὲν Ὅστιλιος λαβὼν ὑποψίαν μετῆλθε νυκτός, ὃ δὲ Περσεὺς ὑστερηκώς τῶν καιρῶν τῆς περὶ τὸν ὕπατον συλλήψεως ἀπέτυχεν. [Exc. Escor. p. 12 Fed. 9 Müll.]

5 Ὅτι οἱ περὶ τὸν Εὐμένη τὴν τῶν Ἀβδηριτῶν 6 πόλιν πολιορκοῦντες, καὶ τὴν ἐκ τῆς βίας ἄλωσιν ἀπογνόντες, διεπέψαντο λάθρα πρὸς τινα Πύθωνα τῇ δόξῃ πρωτεύοντα τῶν Ἀβδηριτῶν καὶ τὸ κυριεῦον μέρος διαφυλάττοντα διὰ δούλων ἰδίων καὶ 10 ἀπελευθέρων διακοσίων. ψυχαγωγήσαντες οὖν αὐτὸν ἐπαγγελίαις, διὰ τούτου παρεισῆχθησαν ἐντὸς τοῦ τείχους καὶ τῆς πόλεως ἐκυρίευσαν. ὃ δὲ τὴν πόλιν προδοὺς Πύθων μετρίως τυχὼν εὐεργεσίας, πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνων τὴν τῆς πατρίδος κατασκα- 15 φήν, ἐν ἀθυμίᾳ καὶ μεταμελείᾳ τὸν καταλειπόμενον ἐβίωσε χρόνον. [Exc. de virt. et vit. p. 309 V. 578 W.]

Ὅτι διασαφούντων τῶν Ῥωμαίων ὡς Περσέα 7 κατεστρατήγησαν ἄνευ τῶν ὅπλων, ἐπεχείρησάν τινες τῶν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπαινεῖν αὐτούς. οὐ μὴν τοῖς 20 πρεσβυτάτοις ἤρεσκε τὸ γεγενημένον, ἀλλ' ἔλεγον μὴ πρέπειν Ῥωμαίοις μιμεῖσθαι Φοίνικας, ὥστε δι' ἀπάτης, ἀλλ' οὐ δι' ἀρετῆς τῶν πολεμίων περιγίνεσθαι.

Ὅτι Ἀνδρόνικος ὁ τὸν παῖδα Σελεύκου δολοφο- 2 νήσας καὶ πάλιν αὐτὸς ἀναιρεθεὶς, εἰς ἀσεβῆ καὶ 25 δεινὴν πράξιν ἐκουσίως ἐπιδοὺς ἑαυτὸν τῷ πατρὶ τῆς ὁμοίας τύχης ἐκοινώνησεν.

Οἱ γὰρ δυνάσται συνήθεις εἰσὶν ἑαυτοὺς ἐκ τῶν 3 κινδύνων ταῖς τῶν φίλων ῥύεσθαι συμφοραῖς.

Ὅτι προνοητικῶς τοῦ συνεδρίου προνοησαμένου 8 30 κατὰ πάντα εὐκαιρῶς τῆς τῶν φιλανθρωπῶν μεταδόσεως ἐπιλαβομένου. τοῦ γὰρ Περσέως ἀντοφθαλμοῦντος παραδόξως καὶ τὸν πόλεμον διαφέροντος

ἰσόρροπον, ἐμετεωρίζοντο πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἡ
 δὲ σύγκλητος ἀεί τι καινοποιοῦσα τοὺς Ἑλληνας
 φιλανθρωπῶς ἀνθεῖλκε καὶ παρ' ἑκαστον ἐπελαμ-
 βάνετο τῆς τῶν ὄχλων εὐνοίας. ἦν τίς ἂν ἡγεμο-
 νίας ἀνὴρ πραγματικὸς ὀρεγόμενος οὐκ ἂν ζηλώ- 5
 σειεν, ἢ τίς εὖ φρονῶν συγγραφεὺς παραλείποι τοῦ
 συνεδρίου τὴν ἐπίνοιαν ἀνεπισήμαντον; πᾶς γὰρ
 ἂν εἰκότως διαλάβοι Ῥωμαίους τοῦ πλείστου μέρους
 τῆς οἰκουμένης κεκρατηκέναι τοιούτοις χρωμένους
 διαβουλίαις. τοιγαροῦν περινεχθῆναι πᾶσι τοῖς και- 10
 ροῖς ἀρμοζόντως, καὶ τινὰ μὲν περιορᾶν, τινὰ δὲ
 ἐκουσίως παρακούειν, καὶ τότε μὲν τὴν ἄλογον ὀρ-
 μὴν τοῦ θυμοῦ παρακατέχειν, τότε δὲ ἀφήμενον
 τὸ μέγεθος τῆς ἰδίας δυνάμεως τοὺς καταδεεστέ-
 ρους θεωρεῖν, χρήσιμον προκατασκευαζόμενον 15
 ἔργον, ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ἀνδρὸς τελείου καὶ συνε-
 δρίου κατὰ πάντα πραγματικῶ καὶ πόλεως ἀγαθῆς
 καὶ νοῦν ἐχούσης. ἂ δὴ τότε Ῥωμαίων ἡ σύγκλη-
 τος ποιοῦσα καθάπερ τινὰς τύπους καὶ ὑποδείγματα
 καταλέλοιπε τοῖς ἡγεμονίας ἀντεχομένοις καὶ δυνα- 20
 μένοις παραπλάσασθαι πῶς τὰ συμπύκνonta δεῖ χει-
 ρίζειν κατὰ τὰς περιστάσεις.

- 9 Ὅτι ὁ Περσεὺς διεπέμπετο πρὸς Γέντιον τὸν
 τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, μέγιστον ὄντα τῶν τότε δυ-
 ναστῶν, περὶ κοινοπραγίας. τοῦ δὲ φήσαντος ἐθέ- 25
 λειν μὲν πολεμεῖν πρὸς Ῥωμαίους, ἀπορεῖν δὲ χρη-
 μάτων, πάλιν διεπέμπετο πρὸς αὐτὸν ἐθελοκωφῶν
 περὶ τῶν χρημάτων. τὴν δὲ αὐτὴν λαβὼν ἀπόκρι-
 σιν τὸ τρίτον ἀπέστειλε, νοῶν μὲν τὴν τοῦ Γεντίου
 διάνοιαν, προσποιούμενος δὲ ἔφησε κατὰ νοῦν γε- 30
 νομένων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων τὰ εὐδοκοῦντα
 ποιῆσειν.

Ὅτι ὁ Περσεύς οὐδέπω βουλόμενος προέσθαι 2
 χρήματα πάλιν ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς Γέντιον,
 παρασιωπῶν μὲν περὶ τοῦ δώσειν παραντίκα χρή-
 ματα, μετὰ δὲ τὴν τῶν πραγμάτων συντέλειαν με-
 5 γάλας ὑποφαίνων ἐλπίδας· ὥστε διαπορήσαι τις ἂν
 πότερον τὴν τοιαύτην διάδυσιν ἀφροσύνην ἢ τε-
 λέως μανίαν ἡγήσαιο τῶν τὰ τοιαῦτα πραττόντων.
 ἐπιβάλλονται μὲν γὰρ μεγάλοις καὶ τὴν ἰδίαν πα-
 ραβάλλονται ψυχὴν, παρορῶσι δὲ τὸ μάλιστα ἀναγ-
 10 καιότατον, καὶ ταῦτα νοοῦντες αὐτοὶ καὶ δυνάμε-
 νοι συντελεῖν. Φίλιππος μὲν οὖν ὁ Ἀμύντου, πραγ-
 ματικὸς ἀνὴρ γενόμενος, οὐδέποτε ἐν ταῖς τοιαύταις
 περιστάσεσιν ἐφείσατο χρημάτων, ἀλλὰ διδοὺς πλεί-
 ονα τῶν αἰτουμένων ταχὺ καὶ προδοτῶν πλήθος
 15 ἡύρισκε καὶ συμμαχῶν. τοιγαροῦν ἐν τοῖς ἐλαχί-
 στοις τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐγένετο βασιλέων, καὶ
 δύνάμιν κατέλιπε δι' ἧς ὁ διαδεξάμενος Ἀλέξανδρος
 τὸ πλεῖστον τῆς οἰκουμένης κατεστρέψατο. Περ-
 σεύς δὲ χρημάτων σεσωρευμένων ἔχων πλήθος διὰ
 20 τὰς πατρικὰς καὶ τὰς ἰδίας ἐκ πολλῶν χρόνων
 παρασκευὰς οὐδενὶ τρόπῳ τούτων ἠθέλησεν ἄψα-
 σθαι· τοιγαροῦν ἑαυτὸν συμμαχῶν ἐποίησεν ἔρημον
 καὶ τοὺς ἑαυτοῦ κρατήσαντας ὕστερον πλουσιωτέ-
 ρους ἐποίησεν. καίτοι γε τοῦτο φανερόν ἦν πᾶσιν
 25 ὥς διὰ χρημάτων, βουλόμενος ἐκτείνειν τὰς χεῖρας,
 πολλοὺς ἂν τῶν τότε βασιλέων καὶ δήμων ἐπεισε
 συμμαχεῖν. ἀλλὰ καλῶς ποιῶν οὐκ ἔπραττε ταῦτα δι'
 ὧν ἢ κρατηθεὶς ἂν ἐποίησε πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων
 τῆς αὐτῆς ἀτυχίας μετασχεῖν ἢ καὶ κρατήσας τῶν
 30 ὅλων ἐξουσίαν ὑπερήφανον καὶ βάρος δυσυπόστα-
 τον περιεποίησατο. [Exc. Vat. p. 72—74.]

Ὅτι ὁ Περσεύς κάλλιστον εἰληφώς παρὰ τῆς τῶ- 10

χης καιρὸν εἰς τὸ διαφθεῖραι τὴν δύναμιν ἄρδην τῶν Ῥωμαίων, διέτριβε περὶ Δίον τῆς Μακεδονίας, ἀπέχων μὲν οὐ πολὺ τῶν τόπων, ῥαθυμῶν δὲ περὶ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων· κραυγῆς γὰρ μόνον ἦν χρεία καὶ σάλπιγγος εἰς τὸ τὴν στρατιὰν τῶν πο- 5 λεμίων λαβεῖν αἰχμάλωτον, περικεκλειμένην ἐν κρημνοῖς καὶ φάραγξι δυσεξιτήτοις. διόπερ' ἐκείνου περὶ τούτων ἡμεληκότος, καὶ οἱ τὴν παρεμβολὴν ἔχοντες ἐπὶ ταῖς ἀκρωρείαις Μακεδόνες περὶ τὰς φυλακὰς καὶ τὰς ἐκκοιτίας ἐρραθυμούν. [Exc. de virt. 10 p. 309 V. 578, 579 W.]

2 Ὅτι τοῦ Περσέως ἐν Δίῳ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γινομένου, τῶν σωματοφυλάκων τις εἰσδραμὼν εἰς τὸν λουτρῶνα τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων ἐδήλωσεν. ὁ δ' ἐπὶ τοσοῦτον ἐπτοήθη 14 τὴν ψυχὴν ὥστε ἐξαλόμενος ἐκ τῆς πυρίας καὶ παύσας τὸν μηρὸν ἐμπαθῶς, Οὐδὲ παραταξαμένους ἡμᾶς, εἶπεν, ὦ θεοί, παραδίδοτε τοῖς πολεμίοις ἀγεννῶς. [Exc. Val. p. 74, 75.]

11 Ὅτι τελέως ὁ Περσεὺς νομίσας ἐπταικέναι τοῖς 20 ὅλοις, κατὰ πᾶν συντριβὴς τῇ ψυχῇ Νίκωνα μὲν τὸν θησαυροφύλακα ἐξέπεμψε, συντάξας τὴν ἐν τῷ Φάκῳ γάζαν καὶ τὰ χρήματα καταποντίσαι, Ἀνδρόνικον δὲ τὸν σωματοφύλακα εἰς Θετταλονίκην, συντάξας ἐμπρηῆσαι τὰ νεώρια τὴν ταχίστην. ὃς γενη- 25 θεὶς τούτου φρονιμώτερος ἦλθεν εἰς Θετταλονίκην, οὐ μὴν ἐποίησε τὸ προσταχθέν, νομίζων φίλιον τοῖς ὅλοις κρατεῖν Ῥωμαίοις.

2 Ὅτι ὁ αὐτὸς τοὺς χροῦσοὺς ἀνδριάντας ἀνασπά- 30 σας ἐκ Δίου, πάντας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἀναλαβὼν μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἀνεχώρησεν εἰς Πύδναν. οὐ μείζον ἁμάρτημα τῷ Περσεὶ πεπραγ-

μένον οὐκ ἂν τις εὖροι. [Exc. de virt. et vit. p. 310 V. 579 W.]

Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς νενικηκότας ἐτρέφαντο· 12
ἐνίοτε γὰρ τὰ παραστήματα τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ τε-
5 λέως ἀπηλπισμένα πρὸς ἀπεγνωσμένην ἄρει συντέ-
λειαν. [Exc. Vat. p. 75.]

Ὅτι οἱ Κυθωνιάται ἐπετελέσαντο πράξιν ἔκνο- 13
μον καὶ τελέως ἀλλοτριωτάτην τῶν Ἑλληνικῶν νο-
μίων· ἐν εἰρήνῃ γὰρ ὥς φίλοι πιστευόμενοι κα-
10 ταλαβόντες τὴν τῶν Ἀπολλωνιατῶν πόλιν, τοὺς
μὲν ἄνδρας ἡβηδὸν ἀνείλον, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας
διανεμιάμενοι κατεῖχον τὴν πόλιν.

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος δυνάμενος ἐλαττωθέντας τοὺς 14
Αἰγυπτίους ἀποκτεῖναι, παριππεύων ἐβόα μὴ κτεί-
15 νειν αὐτούς, ἀλλὰ ζῶντας συλλαμβάνειν. ταχὺ δὲ
τοὺς καρπούς ταύτης τῆς ἀρχινοίας ἐκομίσατο, καὶ
πρὸς τὴν τοῦ Πηλουσίου κατάληψιν καὶ μετὰ ταῦτα
τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου ταύτης τῆς φιλαν-
θρωπίας μέγιστα συμβαλομένης. [Exc. de virt. et vit.
20 p. 310 V. 579 W.]

Ὅτι οἱ ἐπίτροποι Πτολεμαίου τοῦ μείρακος, Εὐ- 15
λαῖος ὁ εὐνοῦχος καὶ Ἀῆναιος ὁ Σύρος, πάντα πό-
ρον καὶ μηχανὴν ἐπενόουν καὶ ἄργυρον καὶ χρυσὸν
καὶ τὴν ἄλλην γάξαν εἰς τὸ βασιλικὸν ἐσώρουν,
25 ὥστε οὐκ ἂν τις θανμάσειεν εἰ διὰ τοιούτων ἀν-
θρώπων ἐν οὕτῳ βραχεῖ καιρῷ τηλικαῦται τὸ μέ-
γεθος θεωρεῖαι κατεσκευάσθησαν, καὶ ὅπως ὁ μὲν
εὐνοῦχος καὶ προσφάτως τὸν κτένα καὶ τοὺς ἀλα-
βάστρους ἀποτεθειμένος τῶν τῆς Ἀφροδίτης ἔργων
30 τοὺς Ἀρεῶς ἀγῶνας ἡλλάξατο, ὁ δὲ Κοιλοσυρίτης
γεγονῶς δοῦλος καὶ μόνον οὐ μετὰ χεῖρας ἔχων ἔτι
τὸ λογιστήριον ἐτόλμησε τὸν περὶ Συρίας πόλεμον

ἀναλαβεῖν, Ἀντιόχου καὶ δυνάμεσι καὶ ταῖς ἄλλαις
 χορηγίαις οὐδενὸς ἦτιον ἰσχύσαντος· τὸ δὲ μέρι-
 στον, ὄντες ἄπειροι τελέως τῶν κατὰ πόλεμον ἀγώ-
 νων καὶ μηδὲνα μῆτε σύμβουλον ἔχοντες ἀξιόχρεων
 μῆθ' ἡγεμόνα δυνατὸν ἐπεβάλοντο τηλικούτοις ἔρ- 5
 ροῖς. τοιγαροῦν αὐτοὶ τε τῆς ἀφροσύνης ταχέως
 τὴν προσήκουσαν ἐκομίσαντο τιμωρίαν καὶ τὴν βα-
 σιλείαν ἀνέτρεψαν ἄρδην τὸ καθ' αὐτοὺς μέρος.
 τὰ γὰρ τοιαῦτα παρασημαινόμεθα πρὸς τὸ τὰς αἰ-
 τίας ἀκριβῶς θεωρεῖσθαι τῶν ἐλαττωμάτων καὶ κα- 10
 τορθωμάτων, καὶ τοῖς μὲν καλῶς προστατοῦσι τῶν
 πραγμάτων ἐπαινον ἀπομερίζοντες, τῶν δὲ φαύλως
 διοικούντων κατηγοροῦντες. ἅμα μὲν γὰρ τὰς ἐφ'
 ἑκάτερα προαιρέσεις τῶν ἀνδρῶν ἐμφανεῖς κατα-
 σκευάζομεν καὶ τὸν οἰκτεῖον λόγον ἐκατέροις ἀπο- 15
 νέμοντες προτρεπόμεθα τὰς τῶν ἀναγινωσκόντων
 ψυχὰς πρὸς τὸν τῶν καλῶν ζῆλον, ἅμα δὲ τὴν
 ἱστορίαν ἐγκαρπον καὶ πᾶσι χρησίμην ἐφ' ὅσον ἡμῖν
 δυνατὸν κατασκευάζομεν διὰ τὸ τὰς ψιλῶς ἐχούσας
 ναυμαχίας καὶ παρατάξεις, ἔτι δὲ νομοθεσίας, μη- 20
 δὲν διαφέρειν μύθων.

- 16 Ὅτι τὰ πλήθη συναγαρόντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ τοῦ
 Πτολεμαίου ἐπίτροποι καὶ σύντομον τέλος ἐπιθήσειν
 τῷ πολέμῳ κατεπαγγειλᾶμενοι τοῦτό γε οὐ διεψεύ-
 σαντο, ταχὺ καὶ τῷ πολέμῳ καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὸ τέλος 25
 [τοῦ βίου] περιποιήσαντες. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ διὰ τὴν
 ἀπειρίαν εὐέλπιδες ἦσαν τοῦ μὴ μόνον Συρίας κρα-
 τήσειν, ἀλλὰ καὶ τῆς βασιλείας Ἀντιόχου πάσης, ὥστε
 τῶν συναχθέντων χρημάτων ἐκόμιζον τὰ πλείστα
 καὶ τῶν ἐκ κυλικείου χρυσωμάτων· ἀπεσκευάσαντο 30
 δὲ καὶ τῶν βασιλείων κλίνας τὰς πλείστας μὲν ἀρ-
 γυρόποδας, ὀλίγας δὲ καὶ χρυσόποδας, πρὸς δὲ τού-

τοῖς ἱματίων καὶ κόσμου γυναικέου καὶ τῶν πολυ-
 τελεστάτων λίθων πλήθος. ταῦτα δὲ ἔφασαν κομίζειν
 εἰς τοὺς προχείρως τούτοις ἢ πόλεις ἢ φρούρια
 παραδύσοντας. τὰ δὲ οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλ' ἔφε-
 ρον ἔτοιμα χορηγεῖα πρὸς τὸν καθ' αὐτῶν ὄλεθρον.
 [Exc. Val. p. 75, 76.]

Ἡμεῖς δὲ τοῦ Πτολεμαίου τὴν οὕτως ἀγεννῆ¹⁷
 ψυχὴν οὐκ ἂν προσηκόντως ἀνεπισήμαντον ἐάσαι-
 μεν. τὸ γὰρ ἐκτὸς γενόμενον τῶν δεινῶν καὶ το-
¹⁰ σοῦτον ἀφεστηκότα τῶν πολεμίων αὐτόθεν καθάπερ
 ἄκοντι παρὰχωρῆσαι βασιλείας μεγίστης καὶ μακα-
 ριωτάτης πῶς οὐκ ἂν τις ἠγγέσαιτο ψυχῆς τελέως
 ἐκτεθλυμμένης εἶναι; ἦν εἰ μὲν συνέβαινε φυσικῶς
 ὑπάρχειν Πτολεμαίῳ τοιαύτην, ἴσως ἂν τις ἐκείνην
¹⁵ καταμέμψαιτο· ὅτε δὲ διὰ τῶν ὕστερον πράξεων
 ἡ φύσις ἱκανῶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀπελογήθη, δέξασα
 τὸν βασιλέα καὶ στάσιμον ὄντα καὶ δραστικὸν οὐδε-
 νὸς ἤττον, ἀναγκαῖόν ἐστι τὰς αἰτίας ἀντιτιθέναι
 τῆς τότε δειλίας καὶ ἀγεννείας εἰς τὸν σπάδωνα καὶ
²⁰ τὴν ἐκείνου συντροφίαν, ὃς ἐκ παιδὸς τὸ μειράκιον
 ἐν τρυφῇ καὶ γυναικέοις ἐπιτηδεύμασι συνέχων
 διέφθειρεν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν.

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος ἀνὴρ ἐφάνη πραγματικὸς καὶ τοῦ¹⁸
 προσχήματος τῆς βασιλείας ἄξιος πλὴν τοῦ κατὰ τὸ
²⁵ Πηλούσιον στρατηγήματος. [Exc. de virt. et vit.
 p. 310—313 V. 579, 580 W.]

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος διὰ στρατηγήματος ἀμφιδοξου-²
 μένου ἐκυρίευσεν τοῦ Πηλουσίου. πᾶς γὰρ πόλεμος
 ἐκβεβηκὼς τὰ νόμιμα καὶ δίκαια τῶν ἀνθρώπων
³⁰ ὅμως ἔχει τινὰς ἰδίους καθάπερ εἰ νόμους, οἷον ἀνο-
 χὰς μὴ λύνειν, κήρυκα μὴ ἀναιρεῖν, τὸν τὸ σῶμα
 αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ κατισχύοντος πίστιν * τιμωρεῖ-

σθαι. ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια * προσηκόντως
 ἂν τις ἀποφήναιτο τὸν Ἀντίοχον, καθάπερ τοὺς ἀπὸ
 τῶν δικαστηρίων συκοφάντας, τὸ μὲν ῥητὸν τοῦ νό-
 μου τετηρηκέναι, μετὰ τὰς ἀνοχὰς τὴν κατάληψιν
 πεποιημένον, τὸ μέντοι γε δίκαιον καὶ καλόν, δι' 5
 ὧν ὁ πάντων συνέχεται βίος, μὴ τετηρηκέναι. διὰ
 γὰρ τὴν συγγένειαν ὀφείλων φείδεσθαι τοῦ μείρα-
 κίου, καθάπερ αὐτὸς ἔφησε, τούναντίον ἑξαπατή-
 σας ἐπεβάλετο τοῖς ὅλοις σφῆλαι τὸν πεπιστευκότα.
 [Exc. Vat. p. 76, 77.]

- 19 Ὅτι ὁ Περσεὺς πυθόμενος ἐπιλέκτους Γαλάτας
 πεπερακέναι τὸν Ἰστρον ἐπὶ συμμαχίᾳ, περιχαρὴς
 γενόμενος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μαιδικήν, προτρεπό-
 μενος ἦκειν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ τῶν Γαλατῶν ἡγού-
 μενος συμφωνήσας μισθὸν ἤτει τακτόν, τοῦ σύμ- 15
 παντος χρήματος εἰς πεντακόσια τάλαντα γινομένου.
 τοῦ δὲ Περσέως ὁμολογήσαντος μὲν δῶσειν, οὐ ποι-
 οῦντος δὲ τὸ συμφωνηθὲν διὰ φιλαργυρίαν, ἐπα-
 νῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν πάλιν οἱ Γαλάται.
- 20 Ὅτι Αἰμίλιος ὁ Ῥωμαῖος παραλαβὼν τὰς διυρά- 20
 μεις καὶ συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, προετρέψατο τῶν
 στρατιωτῶν τὰς ψυχὰς εἰς τὸ θαρρεῖν· ἦν γὰρ ὁ
 ἄνθρωπος οὗτος περὶ ἐξήκοντα ἔτη καὶ διὰ τὰς προκα-
 τεργασθεῖσας πράξεις μέμιστον ἔχων τότε Ῥωμαίων
 ἀξίωμα. πολλὰ δὲ καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπενοή- 25
 σατο ξένα καὶ τοῖς ἄλλοις δυσεξεύρετα, καὶ διὰ τῆς
 ιδίας ἀρχινοίας καὶ τόλμης κατεπολέμησε τοὺς Μα-
 κεδόνας.
- 21 Ὅτι ὁ Περσεὺς βουλόμενος κατὰ τὴν φυγὴν προ-
 τρέψασθαι πλείους αὐτῷ συνεκπλεῦσαι, τῶν χρη- 30
 μάτων εἰς ἐξήκοντα τάλαντα προθεὶς ἔδωκε τοῖς
 βουλομένοις διαρπάσαι. ἐκπλεύσας δὲ καὶ κατενε-

χθεις εἰς Γαληψὸν ἔφησε πρὸς τοὺς διαρπάσαντας
τὰ χρήματα ζητεῖν τὰ διὰ τῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου
καταλειφθέντων κατασκευασθέντα. ἐπαγγελλάμενος
οὖν ἀντιστήσκειν τοῖς ἀποδοῦσι τὴν τιμὴν, ἥξιον τα-
5 χέως ἀνενεργεῖν ταῦτα· πάντων δὲ προθύμως ποιη-
σάντων, ἀπολαβὼν τὰ διαρπασθέντα τοὺς δόντας ἀπε-
στέρησε τῆς ἐπαγγελίας. [Exc. de virt. et vit. p. 313
V. 580 W.]

Ὅτι ὁ Περσεὺς τὰ δοθέντα πρὸς διαρπαγὴν χρή- 2
ματα ἀναλαβόμενος, τῆς ἐπαγγελίας ἀπεστέρησε τοὺς
10 δόντας, μέγιστον παρασχόμενος σημεῖον ὥς ἡ φι-
λαργυρία τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς
καὶ τὸ φρονεῖν ἀφαιρεῖται. τὸ γὰρ μὴδ' ἐν ἀπε-
γνωσμέναις ἐλπίσι παύεσθαι τοῦ λυσιτελοῦς καὶ τῆς
15 πρὸς τὸ κέρδος ἐπιθυμίας, πῶς οὐκ ἂν τις ἡγήσατο
τῶν φρενῶν τελέως ἐξεστηκέναι τοὺς ταῦτα πράτ-
τοντας, ὥς μὴ θανμάζειν πῶς κατεπολεμήθησαν οἱ
Μακεδόνες ὑπὸ Ῥωμαίων, ἀλλ' ὅπως τετραετῇ χρό-
νον ἀντέσχον τοιοῦτον ἔχοντες ἡγεμόνα. [Exc. Vat.
20 p. 77.]

Ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος οὐχ ὁμοίαν ἔσχε τῷ Περσεῖ 3
τῆς ψυχῆς διάθεσιν, ἀλλ' ὁ μὲν διὰ τὴν μεγαλο-
ψυχίαν ἀρμόζουσιν ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς ἐκτῆσατο
βασιλείαν, ὁ δὲ διὰ τὴν μικρολογίαν τοὺς τε Κελ-
25 τοὺς ἀποτριψάμενος καὶ τᾶλλα τούτοις ἀκόλουθα
πράξας κατέλυσε πολυχρόνιον καὶ μεγάλην βασι-
λείαν. [Exc. de virt. et vit. p. 314 V. 580 W.]

Ὅτι Δαρείου μετὰ τὴν πρώτην μάχην ἐκχωροῦν- 4
τος τοῦ μέρους τῆς βασιλείας καὶ τετρακισμύρια
30 τάλαντα καὶ τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον διδόντας,
ἀπεκρίθη μήτε τὸν κόσμον ὑπὸ θυεῖν ἡλίαν δύναι-

σθαι διοικεῖσθαι μήτε τὴν οἰκουμένην ὑπὸ δυεῖν δεσποτῶν. [Exc. Val. p. 77.]

- 22 Ὅτι ὁ Αἰμίλιος μετὰ τὴν φυγὴν Περσέως ἐπε-
ξῆτει τὸν νεώτερον τῶν υἱῶν Πόπλιον Ἀφρικανόν,
ὃς ἦν Αἰμιλίου κατὰ φύσιν υἱός, Σκιπίωνος δὲ τοῦ 5
καταπολεμήσαντος Ἀννίβαν κατὰ θέσιν υἱοῦς, κο-
μιδῇ νέος, ὥς ἂν περὶ τὸ ἑπτακαιδέκατον γεγονώς
ἔτος· ὃς ἐκ νέου τηλικούτοις ἀγῶσι συμπαρὼν καὶ
τριβὴν λαμβάνων τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων οὐχ
ἥττω ἐγένετο τοῦ πάππου. οὐ μὴν ἀλλὰ τούτου 10
εὐρεθέντος * εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπελύθη τῆς ἀγ-
νίας ὁ ὕπατος, ἔχων οὐ πατὴρ πρὸς υἱόν, ἀλλὰ
καθάπερ ἑρωμανῇ τινα διάθεσιν πρὸς τὸ μειράκιον.
[Exc. de virt. et vit. p. 314 V. 580, 581 W.]

- 23 Ὅτι ὁ ὕπατος Αἰμίλιος τὸν Περσέα λαβόμενος 15
τῆς χειρὸς εἰς τὸ περὶ αὐτὸν συνέδριον ἐκάθισεν,
ἀρμόξουσιν λόγοις τοῦτον παραμυθησάμενος. τοὺς
δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ παρεκάλει, καὶ μάλιστα τούτων
τοὺς νέους, βλέποντας εἰς τὰ παρόντα καὶ θέντας
ὑπὸ τὴν ὄρασιν τὴν Περσέως τύχην μήτε μεγαλύ- 20
νεσθαι ἐπὶ τοῖς κατορθώμασι παρὰ τὸ καθήκον μήτε
βουλεύεσθαι μηδὲν ὑπερήφανον περὶ μηδενὸς κα-
θόλου, μηδὲ πιστεύειν μηδέποτε ταῖς εὐτυχίαις,
ἀλλ' ἔάν τις μάλιστα ἐπιτυγχάνῃ κατὰ τὸν ἴδιον
βίον ἢ τὰς κοινὰς πράξεις, τότε μάλιστα τῆς ἐναν- 25
τίας τύχης ἐννοίαν λαμβάνειν καὶ διὰ μνήμης ἔχειν
ἑαυτὸν ἄνθρωπον ὄντα. διαφέρειν γὰρ ἀπεφάνητο
τοὺς ἀνοήτους τῶν νοῦν ἔχόντων τῷ τοὺς μὲν ἐν
ταῖς ἰδίαις ἀτυχίαις, τοὺς δὲ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων δι-
δάσκεσθαι. ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλα πρὸς τὴν τοιαύτην 30
προαίρεσιν διαλεχθεῖς οὕτως ἐποίησε συμπαθεῖς
τοὺς ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ ταπεινοὺς τοῖς φρονήμα-

σιν ὥστε δοκεῖν αὐτοὺς ἡττησθαι καὶ μὴ νενικη-
κέναι. [Exc. Vat. p. 78.]

Ὅτι ὁ Αἰμίλιος φιλανθρωπῶς προσενεχθεὶς τῷ 2
Περσεῖ, καὶ πρὸς τὰ σύνδειπνα παραλαβὼν καὶ τοῦ
5 συνεδρίου μεταδιδούς, πᾶσιν ἐνεδείξατο πρὸς μὲν
τοὺς ὑφισταμένους ὄντα βαρὺν ἑαυτόν, πρὸς δὲ
τοὺς κρατηθέντας ἐπιεικῇ. τὴν παραπλησίαν δὲ
διάθεσιν καὶ τῶν ἄλλων ζηλούντων, τὴν τῆς οί-
κουμένης ἡγεμονίαν οὐκ ἐπίφθονον εἶχεν ἡ Ῥώμη
10 τοιούτοις χρωμένη τῶν ὅλων προσταταῖς. [Exc. de
virt. et vit. p. 314 V. 581 W.]

Ὅτι οἱ τῶν Ῥοδίων πρέσβεις ἐπὶ τὰς διαλύσεις 23
ἐλθεῖν ὁμολόγουν· τὸν γὰρ πόλεμον πᾶσιν ὄντα
βλαβερὸν ἀπεφώνησαντο. [Exc. Vat. p. 79.]

1

2

3

4

5

6

7

8

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-443887-1000

100-100000

Stanford University Libraries

3 6105 013 495 606

To avoid fine, this book should be returned on
or before the date last stamped below

6
NOV 23 '93

MAR 11 1994

26259

